T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

ERBUĞ, ERÇELEBİ YÜKSEK LİSANS TEZİ GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ TARİH ABD 2012

190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ (s. 98 – 198)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Erbuğ ERÇELEBİ

GAZİANTEP
MAYIS 2012

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ (s. 98 – 198)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Erbuğ ERÇELEBİ

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bilgehan PAMUK

GAZİANTEP
MAYIS 2012

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

190 Numaralı Mühimme Defteri'nin
Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (s. 98 – 198)

Erbuğ ERÇELEBİ
Tez Savunma Tarihi: 09. 07. 2012

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Yrd. Doç. Dr. Ahmet AĞIR
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Prof. Dr. Bilgehan PAMUK
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Bilgehan PAMUK
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

	İmzası
Prof. Dr. Bilgehan PAMUK	
Doç. Dr. Zeynel ÖZLÜ	
Doç. Dr. Halil İbrahim YAKAR	

ÖZET

190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ (s. 98 – 198)

ERÇELEBİ, Erbuğ
Yüksek Lisans Tezi, Tarih Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bilgehan PAMUK
Mayıs 2012, 454 Sayfa

Osmanlı devlet teşkilatında en yüksek yönetim organı olan Divanıhümayun'da alınan kararların yazıldığı defterlere Mühimme Defteri denilir. Bu çalışmanın konusu olan 190 Numaralı Mühimme Defteri, bir Rikâb Mühimmesidir. Rikâb Mühimmeleri, divana başkanlık eden sadrazamların seferde bulunduğu sırada yerine vekil olarak bakan sadaret kaymakamının başkanlığında yapılan Divan toplantılarında tutulurdu. Çalışmada, defterin 98-198 sayfaları arasındaki Hicri 1203-1204 (M. 1789) tarihli hükümlerin transkripsiyonu ve değerlendirmesi yapılmıştır. Bu tarihler, Osmanlı tarihinde önemli olayların yaşandığı III. Selim'in padişahlığının ilk aylarına rastlamaktadır. Başta Avusturya ve Rusya ile yapılan savaş olmak üzere Osmanlı Devleti ile ilgili siyasi, askeri ve ekonomik konularda bir çok bilginin yer aldığı hükümler, Nizâm-ı Cedid ıslahatları öncesi devlet kurumlarının durumu hakkında da önemli bilgiler vermektedir. Savaş sebebiyle komutanlara gönderilen hükümlerde; Osmanlı Devleti'nin askerî bakımdan zor durumda olduğu, düşman sınırındaki kalelerde asker, erzak ve mühimmat sıkıntısı çekildiği görülmektedir. Asker ihtiyacı sebebiyle eyalet ve sancaklardan acele olarak kuvvet gönderilmesi istenmektedir. Merkezi otoritenin zayıflaması yüzünden sefere katılmaları emredilen birçok görevli emirlere uymamıştır. Osmanlı donanması, bir yandan Karadeniz'de Rus donanması ile savaşırken öte yandan Akdeniz'de korsan gemilerinin faaliyetlerini önlemeye çalışmaktadır. Taşra teşkilatının bozulmasıyla halk, görevlerini suistimal eden yerel yöneticilerin zulmüne uğramış, bu durumun engellenmesi için Anadolu ve Rumeli eyaletlerine Adaletnameler gönderilmiştir. Bununla birlikte merkezi yönetimin zayıflaması ve savaşın yarattığı olumsuz etkiler sonucu artan eşkıyalık olayları, devleti uzun süre meşgul etmiştir. Araştırmanın birinci bölümünde Mühimme Defterleri hakkında genel bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, literatür bilgileri ile çalışmanın konusunu oluşturan 190 Numaralı Mühimme Defteri'nin transkripsiyonu ve hüküm özetleri yer almaktadır. Üçüncü bölümde araştırmada kullanılan materyaller ve uygulanan yöntem açıklanmış, son olarak dördüncü bölümde ise defterin şekil ve muhteva özellikleriyle ilgili tespitler yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Mühimme Defteri, Rikâb Mühimmesi, III. Selim

ABSTRACT

THE TRANSCRIPTION AND ASSESSMENT OF THE MUHİMME REGİSTER NUMBER 190 (Page: 98 – 198)

ERÇELEBİ, Erbuğ
Master's Thesis, Department of History
Supervisor: Prof. Dr. Bilgehan PAMUK
May 2012, 454 pages

A muhimme register is a record that has the decisions made at the Divanıhumayun, which was the highest management organ of the Ottoman Empire governance. The muhimme register number 190, which is the main topic of this thesis, is the Muhimme of Rikab. A muhimme of Rikab is a book which has the decisions made at the council of state which was led by the vizierate district governor when the grand viziers went to an expedition. In the thesis, there are the transcription and assessment of provisions date 1203-1204 AH (1789 AD), between the pages of 98-198 of the book. These dates, are the first few months of the leadership of III. Selim when important things happened in the history of the Ottoman Empire. The provisions which provide a good amount of knowledge about the political, military and economic subjects about the Ottoman Empire, beginning with the wars fought against Austria and Russia, also provide a good amount of knowledge about the organization of state before the Nizam-ı Cedid reforms were done. The provisions sent to the commanders during the war and the Ottoman Empire is seen as militarily difficult situation. The Castles on the border with the enemy are short of food, troops and equipment. The State needs the soldier emergency, many staff members were ordered to join the expedition failed to fulfill orders. The Ottoman fleet, fighting with one hand, the Russian navy in the Black Sea on the other hand fights with pirate ships in the Mediterranean. As a result of deterioration of the general government, people have undergone persecution of local administrators who abuse their duties. To prevent this situation the Adaletnames sent to the Anadolu and Rumeli states. However, the negative effects of the war as a result of the weakening of central government increased banditry incidents, the state has engaged in a long time. In the first part of the thesis, there are general overviews and explanations about the Muhimme registers. The second part has transcription and summaries of the provisions with literature. The materials and method are described that was used in research in the third part. The final part made findings about form and content of the muhimme register number 190.

Key words: Muhimme register, Muhimme of Rikab, III. Selim

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti'nde en yüksek yönetim organı olan Divanıhümayun'da tutulan defterler arasında en önemlileri şüphesiz mühimme defterleridir. Bu defterler divanda alınan kararların yazılması ve devletle ilgili önemli konuları içermesi açısından birçok araştırmaya ışık tutacak özelliğe sahiptirler.

Tez konusu olarak üzerinde çalışılan 190 Numaralı Mühimme Defteri bir Rikâb Mühimmesidir. Defterin incelediğimiz bölümündeki kayıtlar 1789 yılına ait olup III. Selim'in saltanatının ilk aylarına tekabül etmektedir. Dönemin en önemli olayları arasında olan Osmanlı Devleti ile Avusturya ve Rusya arasında yaşanan savaşlar, defterdeki hükümlerin büyük bir bölümünün konusunu oluşturmaktadır. Konuyla ilgili hükümlerden Osmanlı Devleti'nin sefer dolayısıyla askerî durumu ve seferdeki komutanlara verilen emirler hakkında önemli bilgilere ulaşılabilmektedir. Bununla birlikte Akdeniz ve Karadeniz'in güvenliği, gemi inşası, donanmaya asker temini gibi deniz kuvvetlerinin durumunu gösteren hükümlerin yanında; eşkıyalık olayları, yabancı tacirlere verilen ticari izinler, Mısır darphanesinde düşük ayarlı para basılması ve hac yollarının güvenliği gibi devletin sosyal ve ekonomik durumu ile fikir edinebileceğimiz birçok hüküm bulunmaktadır.

Son yıllarda Mühimme defterleri üzerinde yapılan çalışmaların yoğunlaştığı gözlenmektedir. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğünün yayımladığı mühimme defterlerinin yanı sıra çok sayıda yüksek lisans öğrencisinin tez konusu olarak Mühimme defterleri ile ilgili araştırma yaptıkları görülmektedir. Bu çalışmaların artması bu defterlerdeki tarih hazinesinin ortaya çıkmasını sağlayacağı gibi, bizim de buna kendi imkanımızda katkı sağlayabilmemiz mutlu olmamıza vesile olacaktır.

Uzun ve yorucu bir çalışma sonucunda meydana getirdiğim bu tezin hazırlanmasında defterdeki Arapça bölümün transkripsiyonuna yardım eden sayın Murat BİLGİN'e ve beni bu alana yönlendirerek tarihçiliğimi geliştirmemi sağlayan değerli hocam Prof. Dr. Bilgehan PAMUK'a teşekkürlerimi sunarım.

Erbuğ ERÇELEBİ
Mayıs 2012 GAZİANTEP

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET i

ABSTRACT ii

ÖN SÖZ iii

İÇİNDEKİLER iv

SEMBOLLER VE KISALTMALAR vi

1. GİRİŞ 1
1.1. GİRİŞ 1

2. LİTERATÜR BİLGİLERİ VE MÜHİMME DEFTERİ TRANSKRİPSİYONU 3
2.1. MÜHİMME DEFTERLERİNİN TANIMI 3
2.2. MÜHİMME DEFTERLERİNİN TÜRLERİ VE TARİH ARAŞTIRMALARINDAKİ ÖNEMİ 6
2.3. MÜHİMME DEFTERLERİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR 8
2.3.1. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nin Yayımladığı Mühimme Defterleri 8
2.3.2. Diğer Yayınevleri Tarafından Basılan Mühimme Defterleri 10
2.3.3.Yüksek Lisans Tezi Olarak Çalışılmış Mühimme Defterleri 10
2.4. 190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ HAKKINDA GENEL BİLGİ 16
2.5. 190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN (S.98-198) HÜKÜM ÖZETLERİ VE TRANSKRİPSİYONU 17

3. MATERYAL VE YÖNTEM 350
3.1. 190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN YÖNTEM 350

4. BULGULAR VE TARTIŞMA 353
4.1. DEFTERİN DİPLOMATİK VE TEKNİK ÖZELLİKLERİ 353
4.2. DEFTERİN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ 358
4.2.1. 1787-1792 Osmanlı-Rusya ve Avusturya Savaşı 358
4.2.2. III. Selim'in Tahta Çıkışı (7 Nisan 1789) 359
4.2.3. Cephelerin Durumu 360
4.2.4. Sefere Katılımın Sağlanması 363

4.2.5. Emirlerin Yerine Getirilmemesi 366
4.2.6. Karadeniz ve Akdeniz'deki Donanma Faaliyetleri 369
4.2.7. Yöneticilerin Halka Zulmünün Önlenmesi 372
4.2.8. Eşkıyalık 376
4.2.9. Merkezi Yönetimin Zayıflaması ve Taşradaki Yöneticilerin Güç Kazanması 378
3.3. HÜKÜMLERİN KONULARA GÖRE SINIFLANDIRILMASI 382

SONUÇ 384

KAYNAKLAR 387

EKLER 389
EK A. 190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN (S. 98-198) ASLI 390

DİZİN 443

ÖZGEÇMİŞ 454

SEMBOLLER VE KISALTMALAR

a.g.e. **:**Adı Geçen Eser

a.g.m. **:**Adı Geçen Makale

bkz. **:**Bakınız

BOA **:**Başbakanlık Osmanlı Arşivi

c. **:**Cilt

DİA **:**Diyanet İslam Ansiklopedisi

MEB **:**Milli Eğitim Bakanlığı

MD **:**Mühimme Defteri

OTAM **:**Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi

s. **:**Sayfa

S. **:**Sayı

TAD **:**Tarih Araştırmaları Dergisi

TALİD **:**Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi

TTK **:**Türk Tarih Kurumu

vb. **:**ve benzeri

vs. **:**vesaire

HİCRİ AYLARIN KISALTMALARI

M.	Muharrem
S.	Safer
R.	Rebîʻü'l-evvel
Ra.	Rebîʻü'l-âhir
C.	Cumâde'l-ûlâ (Cemâziye'l-evvel)
Ca.	Cumâde'l-âhire (Cemâziye'l-âhire)
B.	Receb
Ş.	Şaʻbân
N.	Ramazân
L.	Şevvâl
Za.	Zi'l-kaʻde
Z.	Zi'l-hicce

BİRİNCİ BÖLÜM
GİRİŞ

1.1. GİRİŞ

Mühimme Defterleri, Osmanlı Devleti'nin en yüksek idari ve adli organı olan Divanıhümayun'da tutulan ve alınan kararlarla ilgili hükümlerin yazıldığı defterlerdir. Divanda görüşülerek ilgili görevlilere gönderilen ferman, berat, nişan gibi belgelerin kayıtlarının yazıldığı bu defterler, düzenli olarak tutulması açısından Osmanlı tarihi ile ilgilenen araştırmacılar için en önemli kaynaklar arasındadır.

Bu defterlerdeki bilgilerin ortaya çıkması, Osmanlı Devleti ile ilgili bir çok konuya ışık tutması açısından önemlidir. Bu amaçla yapılan yüksek lisans çalışmasında 190 Numaralı Mühimme Defteri tez konusu olarak belirlenmiştir. Üzerinde çalışılan defter, bir Rikâb Mühimmesi olup, defterdeki 5-14 Haziran 1789 ile 11-20 Ekim 1789 arasındaki tarihlerde kaydedilen hükümler incelenmiştir.

Rikâb Mühimmeleri, Osmanlı Devleti'nde padişahtan sonra en yetkili kişi olan sadrazamın başkentte bulunmadığı zamanlarda, yerine vekalet eden sadaret kethüdasının başkanlığında yapılan divan toplantılarında alınan kararların yazıldığı defterlerdi. Devleti ilgilendiren birçok önemli konunun görüşüldüğü bu toplantılarda; siyasî, askerî, idarî, örfî, hukukî ve ekonomik konularda alınan kararların ve ilgili makamlara gönderilen hükümlerin sureti, "giden evrak defteri" gibi bu defterlere kaydedilmiştir.

Bilindiği gibi 1789 yılında dünyada önemli değişimlerin başlangıcı olacak Fransız İhtilali çıkmıştır. Aynı yıl Osmanlı devletinde Nizâm-ı Cedid ıslahatlarını başlatacak olan III. Selim padişah olmuştur. Araştırma konusu olan 190 numaralı defterdeki hükümler 1789 yılına ait olup, III. Selim'in saltanatının ilk aylarına denk gelmektedir.

Defterde, III. Selim'in tahta çıktığı sırada devam etmekte olan Rusya ve Avusturya savaşı ile ilgili birçok hüküm yer almakta, Osmanlı Devleti'nin askeri durumu ve cepheler hakkında önemli bilgiler vermektedir. Asker ihtiyacını karşılamak üzere sefere katılmaları için eyalet ve sancaklara çok sayıda emir gönderilmiştir. Karadenizde, Rus cephesine yönelik askeri harekâtın yanısıra Rus donanmasının saldırılarına karşı boğazın ve sahillerin korunması ile ilgili hükümler yer almaktadır.

XVII. yüzyıldan itibaren taşrada sivrilen âyan, voyvoda, şehir kethüdası gibi yönetici ismimlerinin sıklıkla geçtiği hükümlerde, merkezden gönderilen emirlerin çoğu kez yerine getirilmediği görülmektedir. Görev tevcihi ile ilgili hükümlerde, bir çok yöneticinin çeşitli sebeplerle kendilerine tevcih edilen sancaklara gitmeyerek yerlerine mütesellim atadıkları bilgisine ulaşılmaktadır. Bununla birlikte devleti uzun süre uğraştırdığı anlaşılan Akdenizdeki korsanlık faaliyeti ve Anadolu ve Rumelideki eşkıyalık olayları gibi bu dönemde devlet otoritesinin zayıfladığını gösteren hükümler bulunmaktadır.

Tersaneye levazım temini, gemi inşası, cephedeki askerlere erzak ve mühimmat yardımı, hacıların korunması, yabancı tacirlere verilen izinler, yol güvenliğinin sağlanması, ve tedavüldeki paranın ayarının tespiti gibi çok çeşitli konuları içeren hükümler Osmanlı tarihi ile ilgili önemli bilgiler vermektedir.

Araştırma konusu olan 190 numaralı mühimme defteri Osmanlı'nın klasik devlet teşkilatının bozulmaya başladığı döneme aittir. Bu dönemde başta ordu olmak üzere zamanın gerisinde kalan devlet kurumlarında yenilik yapılması zorunlu hale gelmişti. Bu yönüyle bakıldığında defterdeki hükümler, savaştan sonra uygulanacak Nizâm-ı Cedid reformları ve sonrasında II. Mahmut tarafından yeniden yapılandırılacak olan merkez ve taşra teşkilatının son hali ile ilgili fikirler vermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM
LİTERATÜR BİLGİLERİ VE MÜHİMME DEFTERİ TRANSKRİPSİYONU

2.1. MÜHİMME DEFTERLERİNİN TANIMI

Osmanlı Devleti'nde bugünkü anlamda Bakanlar Kurulu, Danıştay, Yargıtay, Anayasa Mahkemesi gibi devlet kurumlarının görevlerini yerine getiren ve en yüksek yönetim organı olan Divanıhümayun'da alınan kararlarla ilgili çeşitli defterler tutulmuştur. Bunlar toplam olarak otuz altı çeşit olup içlerinde en önemlileri; mühimme, ahkâm, ruûs, tahvil, name, ahidnâme ve şikâyet defterleridir[1].

Mühimme defterlerine Divan'da müzakere edilen siyasî, içtimaî, malî, örfî ve idarî kararları içeren emir ve hüküm suretlerinin kayıtları yapılırdı[2]. Divanıhümayun'da kararlaştırılan hususlar üzerine padişahın onayı alındıktan sonra düzenlenen ferman suretlerinin kaydedildiği defterlere "Mühimme Defteri", kaydı yapan görevliye ise "Mühimme-nüvis" denirdi[3]. Söz konusu adlandırmanın bu defterler için kullanılıp genelleşmesi XVII. yüzyılın sonlarından itibaren olmuştur. Daha önce divan kayıtlarının yer aldığı defterlere "mîrî ahkâm defterleri" veya "ahkâm-ı mîrî" denilirdi[4].

Defterlerdeki kayıtlar asıl fermanların suretleri hüviyetindedir. Sadrazamın başkanlığında kubbe vezirleri, Anadolu ve Rumeli kazaskerleri, defterdar ve nişancının katıldığı divan toplantılarında alınan kararlar, padişah onayından geçtikten sonra kronolojik sırayla defterlere kaydedilirdi. Divan kalemlerinde hazırlanan

---

[1] İsmail Hakkı Uzunçarşılı. (1988). *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı.* TTK, Ankara, s. 79; Yusuf Halaçoğlu. (2002). Klâsik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilatı. *Türkler Ansiklopedisi*, c. 9, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 803.
[2] Uzunçarşılı, a.g.e., s. 79.
[3] Mübahat S. Kütükoğlu. (2006). Mühimme Defteri. *DİA*, c. 31, İstanbul, s. 520-522; Halaçoğlu, a.g.m., s. 800.
[4] Kütükoğlu, a.g.m., s. 522.

defterler, maliye defterlerine göre daha geniş ebatlarda olduklarından diğer defterlerden ayırt edilebilirlerdi[5].

Divanıhümayun'da zabıt tutma usulü olmadığı için müzakere edilen konunun karar sureti divan kâtipleri tarafından müsvedde olarak hazırlanır, kâtip başı olan reîsülküttâb tarafından gözden geçirilir, tashih edilir, daha sonra da icap eden yere hüküm şeklinde tuğra çekilerek yollanırdı[6]. Bugün Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde mevcut mühimme defterlerinin, müsveddelerin temize çekilmiş şekilleri olduğu, bazı defterlerin gerek şekil gerekse kayıtlarından anlaşılmaktadır[7].

Mühimme defterlerinde hükümlerin üst ve yanlarında yer alan notlar sayesinde fermanların hazırlanış ve yazılışları hakkında bilgi edinilmektedir. Bazı mühimme defterlerinde hükümlerin üzerine kimin arzı veya tahriri ile olduğu kaydedilmiştir[8]. Divandan karar çıktıktan sonra önce hükümlerin müsveddesi yapılırdı. Hükümlerin müsveddeleri konularına göre nişancı, reîsülküttâb veya kıdemli bir divan kâtibi tarafından kaleme alınırdı. Kâtiplerden birinin müsveddeyi yazması halinde mutlaka reîsülküttâbın veya nişancının kontrolünden geçerek düzeltilirdi. Bazen bir şehzade veya yetkili bir idareci tarafından hazırlanmış müsveddeye göre de ferman yazılırdı. Hüküm müsveddelerinin kontrolünden sonra temizinin yazıldığına sağ üst köşede işaret edilmiştir. Bazen bu konuda tafsilât verilerek kimin tarafından nasıl bir kâğıda yazıldığı da kaydedilmiştir. Kâğıdın nişanlı olduğuna işaret edilmesi, tuğrasının fermanın yazılmasından sonra çekilmeyip önceden tuğra çekili boş kâğıdın kullanıldığını göstermektedir[9].

Bazı hükümlerin yeniden müsveddesinin hazırlanmayıp eski örneklere göre yazıldıkları görülmektedir. XVII. yüzyıldan itibaren ise bir emri değiştirecek mahiyetteki yeni bir emir ile te'kid hükümlerinin yeniden yazılmayıp ilkinin üstüne şerh verilmekle yetinilmiştir[10].

Bu defterlere Divanıhümayun'da "padişah emri" niteliğinde çıkarılan fermanların hepsi yazılmışlardır. Defterde yer alan hükümler divanın hangi konularla uğraştığını ve yetkilerini saptamak açısından önemlidir. Fakat kararların nasıl

---

[5] Mustafa Kılıç. (2003). Osmanlı Tarih Araştırmalarında Mühimme Defterinin Yeri ve 107 Numaralı Mühimme Defteri. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Aralık, c. VII / 2, Sivas, s. 251.

[6] Uzunçarşılı, a.g.e., s. 79-80.

[7] Kütükoğlu, a.g.m., s. 522-523.

[8] Mübahat S. Kütükoğlu. (1988). Mühimme Defterlerindeki Muâmele Kayıtları Üzerine. *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri, Bildiriler*, İstanbul, s. 102.

[9] Kütükoğlu, Mühimme Defteri, s. 522.

[10] Kütükoğlu, Mühimme Defterlerindeki Muâmele Kayıtları Üzerine, s. 106-110.

verildiği konusu, karara esas olan görüşleri aydınlatmaz. Divanda tutanak tutulmadığı için defterler, karar sürecinin nasıl oluştuğunu bize göstermemektedir[11].

Fermanların önemlerine göre bazılarında padişahın hatt-ı hümâyunu bulunurdu. Bu duruma hükmün üzerinde "bâ-hatt-ı hümâyun" yazılarak işaret edilmiştir. Hükmün, muhatabı olan şahsa gönderilmek üzere kime teslim edildiği de hükümlerin üst notlarında sıkça görülür. Hüküm, fermanın yazılmasına sebep olan arzı getiren şahsa veya gönderilecek şahsın kethüdasına teslim edilebildiği gibi divan çavuşlarından biriyle de gönderilebiliyordu. Nadir olmakla beraber bir hükmün, ilk teslim edilen çavuştan alınıp muhtemelen aynı istikamete başka bir hükmü götürecek olan diğer bir çavuşa verildiği de olurdu. Bu gönderme şerhlerinin altında hükmün götürecek olan şahsa teslim tarihi de bulunurdu. Çıkan fermanın tek bir yere değil birden fazla yere gönderilmesi durumunda, hüküm tam olarak yazıldıktan sonra diğerlerinin nereye gönderilmiş olduğu her birinin üzerine "bir sureti ..." başlığı atılarak teker teker belirtilmiştir. Her birinin sağ üst tarafında "yazıldı" klişesi, sol üst tarafında tarih bulunmakta ve kiminle gönderildiği belirtilmektedir[12].

Mühimme defterlerinin kayıtlarında zamanla değişiklik olmuştur. Klasik döneme ait (1553–1642) ilk defterler başlık taşımazlar. İlk dönem mühimme defterlerinde yazılar daha karmaşıktır. İlk sayfalarda başlık yerine sadece kayıt tarihini belirten toplantı günü ve onun hemen altında ay ve yıl yazılıdır. 90 Numaralı Mühimme Defteri'nden itibaren defterlerin ilk sayfalarında, hükümlerin hangi sadrazam zamanında çıktığı ve hangi reîsülküttâbın başkanlığında kaleme alındığını belirten başlıklar görülmektedir[13]. Hüküm tarihlerinin yazılışında, ilk dönemlerde "başlık tarih" atılırken daha sonraları bu usulden vazgeçilerek günler; *evâil, evâsıt* ve *evâhir* tabirleriyle onar günlük dilimler hâlinde ifade olunmuştur[14].

XVIII. yüzyılda devlet işlerinin Divanıhümayun'dan Paşa Kapısı (Bâbıasafî)'na kaydığı ve Bâbıâlî'nin yönetimde ağırlığının hissedilmeye başladığı dönemlerde, padişah fermanlarının yerini zamanla sadrazam buyrulduları almaya ve bu buyruldular için *Ayniyat Defteri* adı altında yeni bir defter türü tutulmaya

[11] Ahmet Mumcu. (1986). *Hukuksal ve Siyasal Karar Organı Olarak Divan-ı Hümayun.* Birey ve Toplum Yayınları, Ankara, s. 7-8.
[12] Kütükoğlu, Mühimme Defteri, s. 522.
[13] Fatih Akarsu. (2006). *213 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi 1801–1802(H 1215–1217).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, s. 12.
[14] Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (2010). *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, İstanbul, s. 8-9.

başlanmıştır[15]. Bununla birlikte, mühimmelere giren hükümler konularına göre ayrı defterlere geçirilmeye başlandı. Böylece mühimmeler yanında Ecnebi Defterleri olarak bilinen seri ile Şikayet Defterleri, Name Defterleri, Ahkâm Defterleri ve Nişan Defterleri ortaya çıkmıştır[16]. Buna rağmen mühimme kayıtlarını tutan divan kalemleri az sayıdaki kâtip kadrosu ile sadaret teşkilatı içinde yer alarak Osmanlı Devleti'nin son dönemlerine kadar eski görevini sürdürmüştür[17].

2.2. MÜHİMME DEFTERLERİNİN TÜRLERİ VE TARİH ARAŞTIRMALARINDAKİ ÖNEMİ

Mühimme defterleri, Osmanlı Arşivi'ndeki defter fonları arasında çok önemli bir yer tutmaktadır. Ana konularını; devleti ilgilendiren siyasî, iktisadî, kültürel, sosyal ve harp tarihine dair kararların teşkil ettiği mühimme defterleri, kararların alındığı divan toplantılarına göre dört ayrı grupta değerlendirilebilir:

1- Mühimme Defterleri: Padişahın payitahtta bulunduğu sırada, sadrazam başkanlığındaki divan toplantısından çıkan emirlerin kaydolunduğu defterlerdir.

2- Rikâb Mühimmesi: Sadrazamın sefer veya başka bir sebeple başkentten ayrılırken yerine vekil olarak bıraktığı Rikâb Kaymakamı veya Sadaret Kaymakamı denilen görevli başkanlığında toplanan divanda, alınan kararların yazıldığı defterlerdir. Tez konusu olarak incelenen 190 Numaralı Mühimme Defteri bir rikâb mühimmesidir.

3- Ordu Mühimmesi: Ordu ile birlikte sefere çıkan sadrazamın sefer sırasında akdettiği divan toplantılarında alınan kararların yazıldığı defterlerdir.

4- Kaymakamlık Mühimmesi: Padişah ve sadrazamın aynı anda İstanbul'dan ayrıldığında, devlet işlerini idare etmek üzere tayin edilen sadaret kaymakamının müstakil olarak akdettiği divanlarda alınan önemli kararların yazıldığı defterlerdir[18].

Divan defterleri serisinden ve mühimme defterlerinden ayrılmış olan iki grup defter daha bulunmaktadır. Bunlar divanda görüşülen gizli konularla ilgili karar suretlerinin yer aldığı Mühimme-i Mektûme ve Mısır'la ilgili olarak bu eyaletin

[15] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 9.
[16] Halil İnalcık. (1988). Şikâyet Hakkı: Arz-ı Hâl ve Arz-ı Mahzarlar. *Osmanlı Araştırmaları*, c. VII-VIII, İstanbul, s. 34.
[17] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 9.
[18] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 7.

önemi ve işlerinin yoğunluğu açısından buraya ait hükümlerin suretlerinin yazıldığı Mısır Mühimmeleri'dir[19].

Klasik şekil özellikleriyle en erken tarihli mühimme defteri Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde bulunan E. 12321 numarada kayıtlı divan defteri olup, 951-952/1544-1545 tarihlidir. Müzede eskilik bakımından ikinci sırada olan bir diğer defter ise Koğuşlar Kütüphanesi 888 numarada muhafaza olup, 958-959/1551-1552 tarihlidir[20].

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde "Mühimme Defterleri" adıyla kayıtlı defter serisi, arşivin ilk tasnif edilen belgeleri olma özelliğine sahiptir. Bu başlık altında tasnife açık olan defter sayısı, 267 adettir (961-1323/1553-1905 yılları arası). Son tespit edilen 267 numaralı defter XVIII. yüzyıl ikinci yarısına aittir. Ayrıca XVII. yüzyıl başlarına ait bir defterin henüz restorasyon servisinde olduğu ve tasnife dahil edilmediği bildirilmektedir. Yine restore edilecek belgeler arasında sonradan bulunan Mühimme defteri parçaları da vardır. Mühimme tasnifindeki defterlerin tamamı, bilinen anlamda, klasik mühimme defteri değildir. Mesela 1 ve 2 numaralı defterler tahvil ve ruûs ahkâmını içine alır. Bu tip defter sayısının 13 kadar olduğu tespit edilmiştir. 20 numaralı defter ise mevcut değildir. Tipik mühimme formundaki defter sayısı bu durumda 255 olarak gösterilirse de defterlerin bazılarının maliye ahkâmı ve şikâyet defteri oldukları da görülmektedir. 42 Numaralı defter muhtemelen ciltlenme dolayısıyla ruûs ve maliye kayıtlarını da ağırlıklı olarak ihtiva ederken 92 numaralı defterin başlığında bunun şikâyet ahkâmını kapsadığı belirtilir. Bu bakımdan defterlerin teker teker yeni baştan incelenerek daha sağlıklı bir tasnif bilgisine ihtiyaç bulunmaktadır[21].

Mühimme defterlerinde Osmanlı Tarihi ile ilgili çok önemli bilgilere ulaşmak mümkündür. Bunları şu başlıklar altında toplayabiliriz:

1. Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatındaki idari ve askeri organların yapısı, karşılıklı münasebetleri, çalışma tarzları ve fonksiyonları; müesseselerin organizasyon ve işleyişi ve hukuki prosedür hükümlerine dair bilgiler
2. Komşu ülkeler ile Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Doğu, Arabistan Yarımadası, Kafkaslar ve Rusya tarihleri açısından önemli kayıtlar

---

[19] Feridun M. Emecen. (2005). Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet. *TALİD*, c.3, S.5, İstanbul, s. 125.

[20] Şuayib İzgi. (2006). *986(1578) Tarihli 32 Numaralı Mühimme Defteri [s. 201-400] Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, s. IX.

[21] Emecen, a.g.m., s. 108.

3. Osmanlı Devleti'nin, gayrimüslim tebaası ile olan münasebetleri, azınlıklar hukuku, halkın sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının temini hususlarındaki yönetim politikası, ibadet, ayin serbestiyeti ve mabetlerin inşası
4. Hac organizesi, surre alayları ve mukaddes beldelere götürülen hizmetler
5. Osmanlı kültür ve sanat faaliyetleri, imar ve iskân siyaseti, çevre ve belediye hizmetleri, sağlık ve eğitim işleri, geniş vakıf idarelerinin problemleri ve teftişleri
6. Sayıları hayli fazla olan ve ordu divanınca tutulan mühimme defterleri ise askeri tarih, harp tarihi ve lojistik hizmetler tarihi yönünden birinci el kaynaktırlar[22].

2.3. MÜHİMME DEFTERLERİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Mühimme defterleri, Osmanlı Devleti'nin en yüksek idari ve adli organı olan Divanıhümayun'da tutulması, hükümlerin kronolojik sıra ile düzenli olarak kayıt edilmesi açısından Osmanlı tarihi ile ilgilenen araştırmacılar için en önemli kaynaklar arasındadır. Son dönemlerde mühimme defterleri ile ilgili transkripsiyon çalışmalarında artış olduğu gözlenmektedir. Bunlardan bir kısmı Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanırken bir kısmı da başka yayınevleri tarafından basılmıştır. Ayrıca Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi kataloğunda, mühimme defteri konulu çok sayıda yüksek lisans çalışması olduğu tespit edilmiştir.

2.3.1. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nin Yayımladığı Mühimme Defterleri

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1993). *3 Numaralı Mühimme Defteri (966-968/1558-1560) <Tıpkıbasım>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1993). *3 Numaralı Mühimme Defteri (966-968/1558-1560) <Özet ve Transkripsiyon>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1994). *5 Numaralı Mühimme Defteri (973/1565-1566) <Tıpkıbasım>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1994). *5 Numaralı Mühimme Defteri (973/1565-1566) <Özet-İndeks>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

[22] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 8-9.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1995). *6 Numaralı Mühimme Defteri (972/1564-1565) <Tıpkıbasım>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1995). *6 Numaralı Mühimme Defteri (972/1564-1565) <Özet, Transkripsiyon ve İndeks>, I-II*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1996). *12 Numaralı Mühimme Defteri (978-979/1570-1572) <Tıpkıbasım>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1996). *12 Numaralı Mühimme Defteri (978-979/1570-1572) <Özet, Transkripsiyon ve İndeks>, I-II*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1997). *7 Numaralı Mühimme Defteri (975-976/1567-1569) <Tıpkıbasım>, I-II*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1998). *7 Numaralı Mühimme Defteri (975-976/1567-1569) <Özet-Transkripsiyon-İndeks>, I*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1999). *7 Numaralı Mühimme Defteri (975-976/1567-1569) <Özet-Transkripsiyon-İndeks>, II*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1999). *7 Numaralı Mühimme Defteri (975-976/1567-1569) <Özet-Transkripsiyon-İndeks>, III-IV*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (2000). *82 Numaralı Mühimme Defteri (1026-1027/1617-1618) <Özet-Transkripsiyon-İndeks-Tıpkıbasım>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (2001). *83 Numaralı Mühimme Defteri (1036-1037/1626-1628) <Özet-Transkripsiyon-İndeks-Tıpkıbasım>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (2001). *85 Numaralı Mühimme Defteri (1040/1630-1631) <Tıpkıbasım>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (2002). *85 Numaralı Mühimme Defteri (1040-1041(1042)/1630-1631(1632)) <Özet-Transkripsiyon-İndeks>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

2.3.2. Diğer Yayınevleri Tarafından Basılan Mühimme Defterleri

İsmet Miroğlu vd. (1993). *90 Numaralı Mühimme Defteri*. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul.

M.Ali Ünal. (1995). *44 Numaralı Mühimme Defteri.* Akademi Kitabevi, İzmir.

Halil Sahillioğlu. (2002). *Topkapı Sarayı Arşivi H.951-952 Tarihli ve E-12321 Numaralı Mühimme Defteri.* IRCICA Yayınları, İstanbul.

Hikmet Ülker. (2003). 51 *Numaralı Mühimme Defteri (Sultan'ın Emir Defteri).* Tarih ve Tabiat Vakfı Yayınları, İstanbul.

Kemal Erkan. (2011). *1734-1735 Osmanlı-İran Savaşı Mühimme Defteri (Ramazân 1146- Zilhicce 1147).* Çamlıca Basım Yayım, İstanbul.

2.3.3. Yüksek Lisans Tezi Olarak Çalışılmış Mühimme Defterleri

Sadi S. Kucur. (1986). *Mühimme Defterlerine Göre II. Selim Devrinde Hamîd Sancağı*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yusuf İhsan Genç. (1987). *Mühimme Defteri, Başbakanlık Osmanlı Arşivi 113 Numaralı ve H.1113-1115/M. 1701-1703 Tarihli*. Uzmanlık Tezi, Başbakanlık Osmanlı Arşivi, İstanbul.

Necati Gültepe. (1992). *H. 1106-1107 Tarihli Mühimme Defterine Göre Devlet Kararları*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Durmuş Kandıra. (1995). *84 Numaralı Mühimme Defteri (Tahlil-Metin).* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Abid Yaşaroğlu. (1995). *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Koğuşlar 888 Numaralı Mühimme Defteri (1a-260a Tahlil ve Transkripsiyon).* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Mustafa Murat Öntuğ. (1995). *Özü İle İlgili 17. Yüzyıl Mühimme Hükümleri ve Kalesi*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Bekir Gökbunar. (1996). *105 Numaralı Mühimme Defteri (Özet-Transkripsiyon)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Mustafa Kılıç. (1996). *107 Numaralı Mühimme Defteri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Kazım Kürşat Yücel. (1996). *18 Numaralı Mühimme Defteri (Tahlil-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hasan Yıldız. (1996). *49 Numaralı Mühimme Defteri (Tahlil-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hikmet Ülker. (1996). *51 Numaralı Mühimme Defteri (Tahlil-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Musa Günay. (1996). *55 Numaralı Mühimme Defteri (Tahlil-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

M. Ali Atıcı. (1997). *61 Numaralı Mühimme Defteri (Tahlil-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Recep Burhan Ertaş. (1997). *60 Numaralı Mühimme Defteri (s. 105-208. h. 258-491) 993-994/1585-1586 Tahlîl-Metin*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hasan Karaman. (1997). *38 Numaralı Mühimme Defteri (Tahlîl-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Mustafa Özata. (1997). *38 Numaralı Mühimme Defteri (s. 101-322) Tahlîl-Metin*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sıtkı Çelik. (1997). *21 Numaralı Mühimme Defteri (Tahlil-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Teslime Duman. (1998). *Mühimmeler ve Cevdet Tasnifinde Kal'acık, Keskin ve Konur*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?

Gülay Kahveci. (1998). *29 Numaralı Mühimme Defteri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Cevat Yıldız. (1998). *60 Numaralı Mühimme Defteri (s. 209-314, h. 492-942) 993 994/1585-1586*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Neşat Süt. (2000). *83 Numaralı Mühimme Defteri (M. 1627-1628/H. 1036-1037)*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Mustafa Karaca. (2000). *68 Numaralı Mühimme Defteri (Tasnîf-Transkripsiyon)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

M. Hanefi Demirsoy. (2001). *109 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Ayşegül Hüseyniklioğlu. (2001). *Mühimme Defterlerine Göre Osmanlı Devleti'nde Eşkıyalık Olayları (1594-1607)*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?

Ömer Bıyık. (2001). *124 Numaralı Mühimme Defteri (H. 1128-1130)*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Harun Bingül. (2002). *Mühimme Zeyli Kataloğu'ndaki 5 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

H. Muharrem Bostancı. (2002). *19 Nolu Mühimme Defteri (Tahlil-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Serdar Kar. (2002). *63 Numaralı Mühimme Defteri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İlker Külbilge. (2002). *141 Numaralı Mühimme Defteri (H. 1148)*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Ayşegül Özer. (2003). *113 Numaralı Mühimme Defteri'nin (H. 1112-1115/M. 1701-1703) Transkripsiyon ve Değerlendirmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Dilek Şahin. (2003). *XVII. yüzyılın İlk Yarısında Anadolu'da Celâlî Hareketleri (8 Numaralı Mühimme Zeyli'ne Göre)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Eren Bahri Gök. (2003). *89 Numaralı Mühimme Defteri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Meltem Karababa. (2004). *50 Numaralı Mühimme Defteri (991-993/1583-1585) Değerlendirme-Transkripsiyon-Dizin (s. 1-80)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Özlem Taş. (2004). *3 Numaralı Mühimme Defteri (966-968/1558-1560) Tasnîf ve Analiz*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Selçuk Osmanoğlu. (2004). *92 Numaralı Mühimme Defteri H. 1067-1069/M. 1656-1658 (Özet ve Transkripsiyon)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Alime Çukuryurt. (2005). *50 Numaralı Mühimme Defteri (993-1585) Değerlendirme-Transkripsiyon (s.84-166).* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Zeynep Kurt. (2005). *13 Numaralı ve 1727-1730 Tarihli Mühimme Zeyli Defteri (Değerlendirme-Transkripsiyon-Dizin).* Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Leyla Toraman. (2005). *128 Numaralı ve 1717-1718 Tarihli Mühimme Defteri (Değerlendirme-Transkripsiyon-Dizin).* Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Fatma Kaytaz. (2006). *88 No'lu Mühimme Defteri (Transkripsiyon ve Özet)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Orhan Paşazade. (2006). *9 Numaralı Mühimme Defteri (977-978/1569-1570) <Özet ve Transkripsiyon>*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Şuayib İzgi. (2006). *986 (1578) Tarihli 32 Numaralı Mühimme Defteri (S.201-400)Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Zülfiye Kaygusuz. (2006). *10 Numaralı Mühimme Defterinin (1-179) Tahlil Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

İbrahim Etem Çakır. (2006). *10 Numaralı Mühimme Defterinin (179-356) Tahlil Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Vedat Turgut. (2006). *208 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi 1798-1800 (1213-1215).* Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Fatih Akarsu. (2006). *213 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi 1801-1802 (1215-1217).* Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Oğuzhan Yüce. (2007). *59 Numaralı Mühimme Defterinin Özetli Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Muzaffer Fehmi Şakar. (2007). *1101-1102 (1690-1691) Tarihli 100 Numaralı Mühimme Defteri Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Ersin Kırca. (2007). *168 Numaralı Mühimme Defteri (1183-1185-1769-1771), Transkripsiyon, Değerlendirme (S. 1-200).* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

İlhan Gök. (2007). *168 Numaralı Mühimme Defteri (1183-1185-1769-1771), Transkripsiyon, Değerlendirme (S. 200-376).* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Tuğba Kara. (2007). *170 No'lu Mühimme Defteri (H 1185-1188'm. 1771-1774)'nin Transkribi ve Değerlendirmesi (Değerlendirme-Transkripsiyon-Dizin).* Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

Selçuk Demir. (2008). *75 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (s.1-171).* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Azize Gelir Çelebi. (2008). *93 Numaralı Mühimme Defteri (1069-1071/1658-1660) Tahlil-Transkripsiyon ve Özet.* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Müjge Karaca. (2008). *94 Numaralı Mühimme Defterinin Özetli Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Kadir Özbay. (2008). *177 Numaralı Mühimme Defteri'nin Transkripsiyon ve Tahlili.* Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

Ercan Alan. (2008). *95 Numaralı Mühimme Defteri (Tahlil, Transkripsiyon ve Özet).* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Ulviyenur Pakize Eskin. (2009). *97 Numaralı Mühimme Defteri (Tahlil, Transkripsiyon, Özet).* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Abdulvahit Çelik. (2009). *97 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyonu (Hicri 1090–1092/Miladi 1679–1681)* Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

Hatice Çetin Durgun. (2009). *197 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Fatime Yazıcı. (2010). *54 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi (1-154).* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Murat Alanoğlu. (2010). *86 Numaralı Mühimme Defteri'nin Özetli Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Hülya Yüksel. (2010). *86 Numaralı Mühimme Defteri (Transkripsiyon Özet ve Değerlendirme).* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tuba Meryem Yıldız Karacan. (2010). *101 No'lu Mühimme Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?

Süleyman Nacak. (2011). *34 Numaralı Mühimme Defteri (H.986/M.1578) Transkripti ve Değerlendirmesi (S.164-326 Arası).* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Adem Keleş. (2011). *75 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (s.172-331).* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Yahya Koç. (2011). *149 Numaralı Mühimme Defteri (1155-1156/1742-1743) İnceleme-Çeviriyazı-Dizin.* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yunus Eren. (2011). *34 Numaralı ve H. 986/1578 Tarihli Mühimme Defteri [S. 1-164] "İnceleme-Metin".* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

2.4. 190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

Üzerinde çalışılan 190 Numaralı Mühimme Defteri, bir Rikâb mühimmesidir. Sadrazamlar sefere memur oldukları zaman devlet merkezindeki işleri görmeleri için vekil olarak bir veziri kaymakam olarak bırakırlar ve buna "Kaymakam-ı Rikâb-ı Hümâyûn" veya "Kaymakam-ı Âsitâne-i Saâdet" denilirdi. Sadaret kaymakamının gerek Divanıhümayun'da gerekse Paşa kapısında yaptığı divan toplantılarında görülen işleri, yazdırdığı müstakil defterlere Rikâb Defterleri ismi verilirdi. Çünkü sefere çıkan sadrazamların yazışmaları ordudan yürütmek için esas defteri yanında götürmesi, kaymakamların ayrı bir defter tutmasını gerektiriyordu[23].

Defterin cildinin üzerinde *Mühimme-i Rikâb Evâil-i recebü'l-ferd sene 1203 ilâ-Evâhir-i Muharremü'l-harâm sene 1204* ibaresi bulunmakta olup bu tarihler miladi 28 Mart-6 Nisan 1789 ile 11-20 Ekim 1789 arasındaki döneme denk gelmektedir. III. Selim'in tahta çıkışı (7 Nisan 1789) ile saltanatının ilk aylarına tekabül eden defterdeki hüküm kayıtlarının tutulmaya başlandığı sırada sadrazam Koca Yusuf Paşa Avusturya ve Rusya ile yapılan savaş sebebiyle seferdeydi. Salih Paşa ise sadaret kaymakamlığı görevindeydi[24].

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Mühimme Tasnifi 190 numarada kayıtlı olan defter, 36 x 21 cm ebadında, ciltli ve ebrulu olup numaralandırılmış 200 sayfadan oluşmaktadır. Defterin başındaki iki sayfa ve 199 numaralı son sayfası boştur. Defterde 422 adet hüküm bulunmakta olup 98 ile 198. sayfalarında yer alan 214 tanesi incelenmişdir. Bunlardan iki tanesi aslında hüküm değildir. 123. sayfadaki 262 numaralı kayıt, Fas hâkimine padişahın cülusunu bildiren nâme-i hümâyûnun sureti, son sayfada yer alan 422 numara ise Mısır kadısının ilamıdır.

Sayfaların üst köşesindeki numaraların, yanlış yazılma sonucu üzeri çizilerek bir numara ileri alındığı görülmektedir. Bazı hükümlerin üzerinde "terkîn" edildiğini gösteren yatık çizgi bulunmaktadır[25]. Bu durum hükmün geçersizliğini göstermekle birlikte[26] bunların üzerlerinde numara bulunmaması, hükümlerin numaralandırılma işleminin sonradan yapıldığını göstermektedir.

---

[23] Uzunçarşılı, a.g.e., s. 180.
[24] İsmail Hakkı Uzunçarşılı. (1988). *Osmanlı Tarihi*. c. IV, Bölüm: I, TTK, Ankara, s. 547.
[25] BOA, MD 190, s. 118, 174, 189, 193.
[26] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 8.

2.5. 190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN (S.98-198) HÜKÜM ÖZETLERİ VE TRANSKRİPSİYONU

Sahife No **:** 98
Hüküm No **:** 209
Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene 1203

Arto isimli Fransız tacirin, Mısır'dan Selanik'e ticaret amacıyla giden gemisinden hile ile aldığı malları ve beş bin altmış bir kuruş nakdi vermekte zorluk çıkaran Kelekli Osman adlı kişinin, mahkemeye çıkartılarak zimmetindeki mal ve paranın tahsil edilip, tüccar tarafından memur edilen kişiye teslim edilmesi konusunda.

Selânik kadîsına ve İçil sancâğı mütesellimi ( ) zîde kadrühûya hüküm ki:

France pâdişâhânın der-i 'aliyyemde mukîm ilçisi Kotnada Şuzel Gofya hutimet avâkıbûhû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr takrîr kâğadında Mısır İskenderiye'sinde mukîm Arto nâm Francelü tâcir France kapudanlarından Dernan nâm kapudanı râkib oldığı bir kıt'a sefînesiyle bin iki yüz senesinde li-ecli't-ticâre Ferman sâhiline irsâl ve Mısır İskenderiye'si sâkinlerinden es-seyyid 'Alî el-Retkavi dimekle meşhûr kimesneyi dahî ticâret-i merkûmeye nâzır idüb merkûm 'Alî ve kapudan-ı mesfûr sefîne-i mezbûre ile Selânik iskelesine ba'de'l-vusûl iskele-i merkûme zâbiti Kelekli Osmân Ağa dimekle ma'rûf kimesne kapudan-ı mesfûrı iskele-i merkûmeye bir dahî vürûda da'vet ve getüreceği eşyadan ba'zısının kıymet-i peşîn edâya mukavele eylediğine binâen France tâcir-i mersûm dahî birkaç ay mürûrundan sonra mezbûr es-seyyid 'Alî ile kapudan-ı mesfûrı ba'zı emti'a ve nukuduyla yine iskele-i mezbûre tesyîr etmekle vâsıl olduklarında merkûm Osmân sefîneye duhûl ve bin yüz altmış bir guruşluk emti'a-i mütenevvi'ayı iştirâ' itmek bahânesiyle kara ihrâc ve irtesi gün bir dahî sırran sefîneye gelüb mezbûr es-seyyid 'Alî'ye altı yedi yüz keyl dakik tekâlîf ve beher keylesini altışar guruşa kat' idüb ve temennî olan üç bin tokuz yüz guruşı ahz ü kabz üzere iken kapudan sandalını ta'mîr içün mellâh tâifesiyle karaya çıkub sefînede fakat ikinci kapudan ile sagîr tâife kaldığı merkûm Osmân müşâhede ve zikr olunan dakiki teslîm içün mezbûr 'Alî'yi

karaya da‘vet ve ma‘an sefîneden hurûc ve der-akab dört nefer müsellâh âdemleriyle sefîneye ric‘at ve toğrı kapudanın kamarasına duhûl ve sandıklarını tecessüd ve nukudun yerini göstermek içün ikinci kapudanı tehdîd ü tahvîf ve karada olan sâir âdemleri dahî kapudan ve mellâhlarını ortalarına alub üzerlerinde akça bulunur mülâhazasıyla ceblerini taharrî esnâsında mezkûr es-seyyid ‘Alî merkûm Osmân’ın hânesinde oldığından etbâ‘ından bir Mısırlu sagîr gulâm ağam cümlenizi katl ve sefînede mevcûd eşyâyı ahz ü zabt itmek kasdındadır deyü merkûm ‘Alî’yi âgâh ve olduğı kapudanı haber-dâr ve bilâ-tevakkuf şirâ‘-güşâ-yi ‘azîmet ve Kıbrıs’a vürûd birle vâki‘ hâli Kıbrıs muhassıla ve cezîre-i merkûmede France konsolosuna ifâde ve muhassıl-ı mûmâ-ileyh dahî mârrü’z-zikr beş bin altmış bir guruşun istirdâdını konsolos-ı mersûm ile ma‘an tahrîr ve mahsûs âdem irsâl eyledikde merkûm Osmân fakat iki bin altı yüz guruş ve kıymetleri ma‘lûm olmayan ba‘zı emti‘anın ismini ifrâz ve ‘avdetlerinde nukud ve emti‘anın hesâbını rü’yet ideceğini iş‘âr eylediğinden tâcir-i mersûm sene-i sâbıka şitâsı hulûlünden sonra bir kıt‘a demîde ü yeni sefînesi istîcâr ve sefîne-i mezbûre kapudanı Mezviç nâm kapudan ile mezkûr es-seyyid ‘Alî vekîl nasb ve iskele-i merkûmeye irsâl ve nukud ve emti‘a taleb olundukda a‘zâr-ı beyhûde îrâdı ve vakt ü âhere ta‘yîn ile ta’rîf u gadr irâde eyledüğün inhâ’ ve sâlifü’l-beyân beş bin altmış bir guruş nukud ve eşyâ bi-eyyi-hâl tahsîl ve kabzına me’mûra edâ’ vü teslîm olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â etmekle mahallinde şer‘le rü’yet ba‘de’s-sübût nukud ve eşyâ-yı mezkûre tahsîl ve kabzına me’mûra teslîm birle ihkak-ı hakka dikkat olunması fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer merkûm Osmânı mahallinde meclis-i şer‘e ihzâr vekîl-i mezbûr ile hakk u garrâ üzre müdâfa‘a-i şer‘ ve zimmetinde yanında ve mütehakkık olan sâlifü’z-zikr nukud ve eşyâyı tamâmen ve kâmilen tahsîl ve bî-kusûr tâcir-i mersûm tarafından kabzına me’mûra edâ’ vü teslîm birle ihkak-ı hakk u infâz emr-i şerîfime ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı emr ü rızâ’ katre-i ri‘âyet ve tama‘-ı bagine ibtâl-i hakkı mûcib vaz‘ u hareketi tecvîz ile mazhar-ı muâheze olmakdan be-gayet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı N. sene 1203

Sahife No **:** 98
Hüküm No **:** 210
Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene 1203

Çermik kazası sakinlerinden Mahmut, Hasan, Kör Alemdar, Memiş Alemdar, Ulus oğlu Hüseyin Alemdar, Haydar oğlu Ahmet, Haydar oğlu Yeğen Osman, Ejder oğlu Şeca, Muhammet Dalu, Çanakcılı Muhammet, Gürzoğlu İsmail, Türâb oğlu Ahmet, İsmail oğlu Küçük Ömer, Gürzoğlu Ömer ve Tâlib oğlu Muhammet Alemdar isimli şakilerin başlarına topladıkları kişilerle halka türlü zulümler yaptıkları mahkemeyi ve şehir kethüdasının evini basarak bir çok mal ve eşyayı yaktıkları, adı geçen kişilerin sefere katılmak üzere ocaktan çavuş mübaşeretiyle orduya gönderilmeleri, eğer karşı gelirlerse sürgüne gönderilecekleri hakkında.

[Derkenâr]: ‘Asker süricisine hitâben te’kîdi hâvî emr yazılmışdır. Fî evâhiri S. sene [1]204

Çermik kadîsına ve hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûnumdan Ergani ma‘deni emîni ( ) zîde mecdühûya ve yeniçeri zâbiti ve ser-dârân ve vücûh ehli zîde kadrühûma hüküm ki:

Ergani ma‘deni muzâfâtından Çermik kazâsı sâkinlerinden Mahmûd ve Hasan ve Kör ‘Alemdâr ve Memiş ‘Alemdâr ve Ulus oğlı Hüseyin ‘Alemdâr ve Haydar oğlı Ahmed ve diğer Haydar oğlı Yeğen Osmân ve Ejder oğlı Şeca ve Muhammed Dalu ve Çanakcılı Muhammed ve Gürz oğlı İsmâil ve Türâb oğlı Ahmed ve İsmâil oğlı Küçük Ömer ve Gürz oğlı Ömer ve Tâlib oğlı Muhammed ‘Alemdâr nâm şakîler Yeniçerilerin dâ‘iyesiyle başlarına cem‘ eyledikleri erâzil ü eşhâs ile fukarâ-yi ra’iyyet ve kuzât-ı memlekete itâle-i dest-i ta‘addîyâta ibtidâr ve ehl-i ‘ırz ve re‘âyâ hânelerini basub gasb-ı emvâl ve hetk-i a‘râz ve sefk-i dimâ’ misillû hâlâta ictisâr eylediklerinden başka mahkemeyi ve şehir kethûdasının hânesini basub vâridâtlarında mevcûd bi’l-cümle emvâl ü eşyâyı yakmak garet eylediklerinden bahsle merkûmlar ‘alâ-hâlihi terk olındığı sûretde şîrâze-i fitne vü fesâdları müzdâd olacağı bedîhî olmağla merkûmlar zecren ile sefer-i hümâyûna sevk ü irsâl ve ‘adem-i itâ’at sûretini izhâr iderler ise nefy olunacaklarını gûş-i hûşlarına ilkâ’ eylemeniz bâbında emr-i şerîfim sudûrını ma‘den emîni mûmâ-ileyhin der-bâr-ı ‘atûfet-karârıma vârid olan bir kıt‘a kaimesinde ve Çermik kadîsı mevlânâ-yi mûmâ-ileyhin i‘lâm ve ahâlinin mahâzır ve Ergani kadîsının dahî başka i‘lâmında tahrîr ü inhâ’ ve

husûs-ı mezbûr hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olan es-seyyid Süleyman dâme mecdühûdan isti‘lâm olundukda sâlifü’z-zikr eşkıyânın ordû-yi hümâyûnuma ‘azîmetden imtinâ’ birle mugayir-i emr ü rızâ’ harekât-ı nâ-ber-câye cür’et ve fukarâ-yı ra’iyyeye envâ‘-i zulm ü ta‘addîyâta mücâseretleri vürûd iden i‘lâm ve ‘arz u mahâzırdan müstebân olmağla şakîyun-ı merkûmûn ocakdan çâvûş mübâşeretiyle ‘alâ-eyyi-hâlin ordû-yi hümâyûnuma ‘azîme eylemeleri ve bu bâbda a‘zâr-ı hâl ile muhâlefet kayd-ı sebt olur ise sâire ‘ibret diyâr-ı âhere nefy olunmalarıçün siz ki mevlânâ ve ma‘den emîni ve sâire mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrını sekbânbaşı-i mûmâ-ileyhin i‘lâmı mûcibince şakîyun-ı mezbûrun ocakdan ta‘yîn olunan çâvûş-ı mûmâ-ileyh mübâşeretiyle ‘alâ-eyyi-veche-gân ordû-yi hümâyûnuma sevk ü tesyîre ihtimâm ü dikkat ve eğer tereddüd ü muhâlefet kayd-ı sebt olur ise ‘ibretü’l-gayr diyâr-ı âhere nefy ü iclâle mübâderet ve hilâf-ı emr ü rızâ’ hareketden hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı N. sene 1203

Sahife No **:** 99
Hüküm No **:** 211
Tarihi **:** Evâhir-i N. sene 1203

Yalvaç kazası şehir kethüdası Muhammet Emin’in memur olduğu beş yüz nefer asker ile orduya katılmak üzere yerinden hareket ettiği, adı geçen kuvvetlerin İstanbul’dan orduya varıncaya kadar yolda ihtiyaç duydukları malzemelerin rayiç fiyatı üzere parasıyla satın almalarına yardımcı olunması ve vakit kaybına sebep olmadan bir an önce orduya ulaşmalarına özen gösterilmesi hususunda.

Âsitâneden ordû-yi hümâyûnuma varınca yol üzerinde vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbuna ve şehir kethûdaları ve zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Yalvaç kazâsı şehir kethûdası es-seyyid Muhammed Emîn zîde kadrühû bedeninden tahrîrine me’mûr oldığı beş yüz nefer süvâri ‘asâkiri tahrîr ü techîz ile yerinden hareket ve ordû-yi hümâyûnuma îsâl üzere oldığı ihbâr olunub ‘asâkir-i mezkûrenin esnâ-yi râhda iktizâ’ iden me’kûlâtlarının akçasıyla si‘r-i râyici üzere satanlardan iştirâ’ ü i‘tâsına mu‘âvenet olunarak bir gün evvel mahall-i me’mûrine sür‘at-i vusûlüni mûcib olur hâlâtın istihsâline dikkat olunmak ehemm ü ikdâm olmağla

neferât-ı merkûmenin esnâ-yi râhda iktizâ' iden me'kûlâtları rızâsıyla satanlardan akçasıyla si'r-i râyiciyle iştirâsına mu'âvenet ve beyhûde esnâ-yi râhda meks ü tevakkufunı mûcib olur vaz'dan mücânebet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh 'asâkir-i merkûme âsitâne-i 'aliyyemden ordû-yi hümâyûnuma varınca esnâ-yi râhda her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise iktizâ' iden me'kûlâtlarının si'r-i râyici üzere satanlardan akçalarıyla iştirâsına muhâlefet olunmayub tedârük ü i'tâsına mu'âvenet ü müzâheret olunarak bir sâ'at evvel savb-ı maksûde îsâl ü irsâli esbâbının istihsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ü dikkat ve mugayir-i emr ü rızâ' muhâlefet ve muhâlefet vuku'yla meks ü te'hîrini müstelzim olur hâlâtı tecvîzden be-gayet ittikâ ü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri N. sene 1203

Sahife No **:** 99
Hüküm No **:** 212
Tarihi **:** Evâhir-i N. sene 1203

Trabzon ve civarından Soğucak'a gideceklerin götürülmesiyle görevli Yeğen Muhammet'in hâlâ Trabzon'a ulaşmadığı ve İznikmid'de olduğu, adı geçen kişinin eğer bir an önce görev yerine ulaşmaması halinde kendisinin ve sorumlu kişilerin cezalandırılacağı hakkında.

İznikmid kadîsına ve sâbıkâ ocakda sekbânbaşı olan Yeğen Muhammed dâme mecdühûya ve yeniçeri zâbiti olan ser-turnalı Hüseyin zîde mecdühûya ve vücûh-ı belde ve ocak ihtiyârları ve iş erlerine hüküm ki:

Sekbânbaşı-ı sâbık mûmâ-ileyh bundan akdem bâ-fermân-ı âlî Trabzon ve sılasından ordû-yi hümâyûn ve Soğucak cânibine müretteb 'asâkirin ihrâc u tesyîrine me'mûr olmuş olub Üsküdar'dan hareket ve İznikmid'e vusûlünde ikamet üzre hareketi ihsâs olunmağla te'kîdi hâvî diğer emr-i şerîf ocakdan çâvûş mübâşeretiyle ib'âs u vusûlünde bilâ-tevakkuf hareket ve bir kadem akdem mahall-i me'mûresine 'azîme eylemek lâzım iken 'adem-i itâ'at gûne harekât-ı nâ-ber-câsına binâen hakkında âher gûne mu'âmele olunacağı musahhah iken terkin olunub bundan böyle bir ân te'hîri mûcib olur hâlâta cesâret ider ise ber-vechle 'özri ısga' olmayub nedâmet ü vahâmeti

müşâhede ideceğini gûş-i hûşuna ilkâ’ birle bir sâ‘at akdem savb-ı me’mûresine ‘azîmetine bi’l-ittifâk sa‘y ü dikkat eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur vusûlünde ber-vech-i muharrer mûmâ-ileyhi bir kadem akdem tahrîk ve savb-ı me’mûresine îsâli husûsuna sa‘y ü dikkat eyleyesiz ve sen ki sekbânbaşı-ı sâbık mûmâ-ileyhsin mazmûn emr-i ‘âlîşânım ma‘lûmun oldukda vechen mine’l-vücûh te’hîri misillû hâlâta cesâretin zuhûr ider ise bir dürlü cevâba kadir olamayub haşr-ı ‘ukubete giriftâr olacağını bir hoşca mülâhaza ve hemân hareket ve savb-ı me’mûrene ‘azîmete müsâra‘at eyleyesin ve siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh sekbânbaşı-ı sâbık mûmâ-ileyhi serî‘an ve ‘âcilen hareketi husûsunda tekâsül ü tesâmuhunuz istimâ‘ olunmak lâzım gelür ise nedâmeti sizlere râci‘ olacağını muhakkak bilüb âna göre hareket ve emr-i ‘âlîşânımın inkıyâd u edâsına mezîd-i dikkat ve ‘azîmetini şi‘r-i der-i ‘aliyyeme i‘lâma müsâra‘at eyleyesiz deyü hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olan Süleyman dâme mecdühû tarafından mührlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre ‘amel olunmak bâbında.

Fî evâhiri N. sene 1203

Sahife No **:** 99
Hüküm No **:** 213
Tarihi **:** Evâhir-i N. sene [1]203

Manisa sakinlerinden Kara Osmanzade Ahmet’in teçhizine ve sevkine memur olduğu bin beş yüz nefer asker ile orduya katılmak üzere yola çıktığı, söz konusu kuvvetlerin Manisa’dan orduya varıncaya kadar geçtikleri kazalarda ihtiyaçlarını rayiç fiyatı üzere parasıyla satın almalarına yardımcı olunması ve gecikmelerine sebep olacak hareketten kaçınılması hakkında.

Mağnisa kazâsından ordû-yi hümâyûnuma varınca yol üzerinde kuzât ve nüvvâba ve şehir kethûdası ve zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Mağnisa sükkânından Kara Osmân zâde el-hâc Ahmed dâme mecdühû me’mûr-ı tahrîri oldığı bin beş yüz nefer ‘asâkiri techîz ve istishâb ile yerlerinden tahrîk ve ordû-yi hümâyûnuma îsâl üzere idüği bâ-takrîr inhâ’ ve ‘asâkir-i mezbûrenin esnâ-yi râhda iktizâ’ iden me’kûlâtlarının si‘r-i râyici üzere akçalarıyla satanlardan iştirâsına

mu‘âvenet olunarak bir gün evvel mahall-i me’mûrlarına sür‘at-i vusûllerini mûcib olur hâlâtın istihsâline dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â olunmağla neferât-ı merkûmenin esnâ-yi râhda iktizâ’ iden me’kûlâtları rızâlarıyla satanlardan akçalarıyla iştirâsına mu‘âvenet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer ‘asâkir-i merkûme Mağnisa’dan ordû-yi hümâyûnuma varınca esnâ-yi râhda her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise iktizâ’ iden me’kûlâtlarının si‘r-i râyici üzere satanlardan akçalarıyla iştirâsına muhâlefet olunmayub tedârük ü i‘tâsına mu‘âvenet ü müzâheret olunarak bir sâ‘at evvel savb-ı maksûde îsâlleri esbâbının istihsâline bi’l-ittifâk ikdâm ve mugayir ü rızâ’ muhâlefet vuku‘yla meks ü te’hîrlerini müstelzim olur hâlâtı tecvîzden ittikâ ü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri N. sene [1]203

Sahife No **:** 100
Hüküm No **:** 214
Tarihi **:** Evâhir-i Ş. sene [1]203

Yanlarındaki mektupları ulaştırmak üzere İstanbul’dan Şam’a gitmekte olan Şâdîci Hasan ve Sani’nin yolculuk esnasında uğradıkları yerlerde ihtiyaç duydukları binek hayvanlarının temin edilmesi, emniyetlerinin sağlanması, tehlikeli bölgelerden geçerken yanlarına silahlı adamlar verilmek suretiyle kazadan kazaya ulaşımlarının sağlanarak bir an önce götürdükleri evraklarla birlikte Şam’a ulaşmalarına dikkat edilmesi hususunda.

Üsküdar’dan Şam’a varub gelince yol üzerinde vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve voyvoda-gân ve sâir zâbitân ve şehir kethûdaları ve menzilcilere hüküm ki:

Bu esnâda ber-mu‘tâd-ı kadîm der-bâr-ı ‘atûfet-karârımdan hareket ve Şâm-ı cennet-meşâmm tarafına teveccüh-i ‘azîmet iden şâdîci-i evvel el-hâc Hasan ve Sânî ( ) zîde kadrühûmanın bir sâ‘at akdem sâlimen mahall-i maksûde ‘azîmetleri ehemm-i mehâmmdan oldığına binâen mûmâ-ileyhâ haml oldukları mekâtibi ile Şam-ı şerîfe varınca hilâl-ı râhda uğradıkları mahallerde kat‘â tevkîf ü te’hîr olunmayub yedlerinde olan menzil ahkâm-ı münîfesi mûciblerince derhâl iktizâ’ iden bârgîrlerin tüvânâ olarak bilâ-ta‘allül tedârük ü irkâb ve mashûben bi’l-emîn kazâ be-kazâ imrâr

u irsâllerine ihtimâm ve hilâl-ı râhda emniyyetleri levâzımını istihsâle sa‘y-i mâ-lâ-kelâm olunarak Şam-ı şerîfe îsâlleri emrine cümleniz tarafından ikdâm u dikkat ve münâfî-i rızâ’ a‘zâr-ı vâhibe îrâdıyla bârgîre intizâren te’hîrlerini mûcib hâlât vuku‘ndan hazer ve mücânebet olunmak bâbında bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi müstereddîci-i evvel mûmâ-ileyhin rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği ‘arz-ı hâlinde bu sene-i mübârekede menzil-hânelerin sene-i mâziyeden ziyâde mahâll oldığı beyânıyla Üsküdar’dan Şam’a varub gelince yol üzerinde vâki‘ menzil-hânelerden bârgîr ve kulağuz ve mahûf mahallerde müsellâh süvâri cebelü i‘tâ’ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â etmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak fermânım olmağın te’kîden ve ihtimâmen hâsseten işbu emr-i ‘âlîşânım dahî ısdâr u irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz müstereddîciyân-ı mûmâ-ileyhimânın me’mûr oldukları hidmet-i celîle umûr-ı uhrâya kıyâs olunmayub mesâlih-i hayriyyeden olmak mülâbesesiyle müstashibleri olan tahrîrât ile mashûben bâ-salâh bir ân akdem Şam-ı şerîfe vusûlleri matlûb u murâd-ı pâdişâhânem oldığı ve te’hîrlerini mûcib hâlet vuku‘na cesâret ve irâe-i ruhsat idenler hakklarında şikâyetleri müsemmâ olacağı ma‘lûmunuz oldukda mûmâ-ileyh her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise me’men ve mahfûf mahallere tenzîl ve muhâfazası hâlâtına dikkat ve yedinde olan menzil ahkâmı mûciblerince bilâ-te’hîr ve bilâ-ta‘allül iktizâ’ iden bârgîrleri derhâl tüvânâ olmak üzere tedârük ü irkâb ve kulağuz ve mahûf olan mahallerde müsellâh süvâri cebelü i‘tâ’ ve esnâ-yi râhda emniyyeti levâzımını istihsâle sa‘y ü ikbâb ile emînen ve sâlimen kazâ be-kazâ imrâr u irsâline bir dakika evvel Şam-ı şerîfe îsâline teşmîr-i sâid gayret eyleyesiz şöyle ki hilâf-ı emr-i âlî ve münâfî-i tenbîh-i pâdişâhânem mûmâ-ileyhin bârgîr tedârüküne intizâren kazâlarda ve menzil-hânelerde tevkîf ü te’hîri inhâ’ olunmak lâzım gelür ise sebeb olanlar mazhar-ı ‘itâb olacakları muhakkakdır âna göre ‘amel ü hareket ve serî‘an savb-ı maksûde îsâli husûsuna nisâr-ı nakdîne liyâkat eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri Ş. sene [1]203

Bir sûreti:

Yine mûmâ-ileyhime ( ) müstereddîci-i evvel mûmâ-ileyh içün vech-i meşrûh üzere emr-i âlî sâdır oldığı hikâye olunarak menzil-hânelerin şimdiden tanzîmiyle mûmâ-

ileyhin vusûlünde serî‘an bârgîr i‘tâ’ ve bir gün evvel sâlimen Şam’a irsâle sa‘y-i ‘avkı eylemeleriçün tâtâr ile meşrûh oldığı derciyle iktizâsına göre.

Sahife No **:** 100
Hüküm No **:** 215
Tarihi **:** Evâsıt-ı Ş. sene [1]203

Daha önce Tokat ve havalisinden talep edilen iki yüz elli nefer süvarinin hâlâ görev yerlerine ulaşmadığı, bu emrin yerine getirilmemesinde Tokat naibi ve voyvodası arasındaki ihtilafın etkili olduğu, bir an evvel birlikte hareket etmek suretiyle söz konusu askerlerin görev yerlerine ulaştırılması, aksi halde gecikmeye sebep olan kişilerin cezalandırılacağı hakkında.

Tokad nâibine ve Tokad voyvodası zîde mecdühûya ve zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Bundan akdem Tokad ve havâlîsinden ordû-yi hümâyûnuma müretteb ve matlûb olan iki yüz elli nefer sipâh serdengeçdilerinin tahrîr ve mahall-i me’mûre îsâllerine Tokad sükkânından es-seyyid Mîr Halîl zîde kadrühû Ağa nasb u ta‘yîn oldığını hâvî sâdır üzre emr-i âlî çâvûş mübâşeretiyle mahalline lede’l-vusûl emr-i âlî-i mezkûr huzûr-ı şer‘de hatm u kırâat olundukda cümlesi bayrakları küşâd ve bir sâ‘at mukaddem neferâtını tekmîl ve savb-ı maksûde tesyîre dikkat idüb lâkin siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimsiz hilâf-ı emr ü rızâ’ birbiriniz ile yek-dil ve yek-cihet olarak müdâhale ü muhâlefetden hâlî olmayub ‘asâkir-i mürettebenin te’hîrine bâ‘is ü bâdî olduğunuz bil-ahbâr ma‘lûm u âşikâr oldığı beyânıyla ‘asâkir-i mürettebe-i mezbûreye celb gelmemek vechle bi’t-tamâm serî‘an ve ‘âcilen tahrîr ve bir gün evvel mahall-i me’mûre irsâl ü iktizâları esbâbının istihsâline bi’l-ittifâk ihtimâm ü dikkat olunmak bâbında siz ki mevlânâ ve voyvoda ve sâir mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrı bâ-takrîr istid‘â olundukda vech-i meşrûh üzere ‘amel ü hareket eylemeniz bâbında te’kîd ü isti‘câli hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi mazmûn emr-i şerîfime ve muktezâ-yi vakt ü hâle nazaran şimdiye dek ol-mikdâr serdengeçdinin mahall-i me’mûre vusûlleri me’mûl iken şimdiye el’ân vâsıl olmadıklarından mâ‘adâ henüz yerlerinden tahrîk ve savb-ı maksûde tesyîr

olduklarına dâir bir haber ü eser zuhûr etmemekden nâşî te'kîden ve isti'câlen işbu emr-i 'âlîşânım dahî ısdâr ( ) ile tesyâr olunmuşdur imdi bu husûs mevâdd-ı uhrâ kıyâs olunmayub ehemm-i ikdâm-ı umûrdan olmak hasebiyle bu bâbda kusûr u rehâvet bilâ-mûcible câiz olmadığı ve 'asâkir-i mürettebenin serî'an yerlerinden tahrîk ve bir dakika mukaddem mahall-i me'mûre tesyîrleri matlûb-ı pâdişâhânem idüği ve 'avk u te'hîrlerini müeddî harekete cesâret idenler hakklarında lâzım gelen mu'âmele icrâ' olunacağı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ü harekete dâmen-der-meyân-ı gayret birle 'asâkir-i mürettebe-i mezbûreyi imrâr-ı vakti tecvîz etmeyerek serî'an ve 'âcilen tahrîr ü tekmîl ve bir ân akdem ve bir dakika mukaddem savb-ı maksûde irsâl ü îsâl esbâbının istihsâline bi'l-ittifâk kemâl-i ikdâm u dikkat ve ba'd-ez-în ednâ kusûr u rehâvet ve hilâf-ı emr ü rızâ' ifâte-i vakti ve te'hîr-i maslahat-ı mühimmeyi mûcib vaz' u hâlet vuku'na irâe-i ruhsat u cevâz ile mazhar-ı muâheze ü 'ikab olmakdan be-gayet tehâşî ve mücânebet ve 'acâleten yerlerinden ihrâc ve mahall-i me'mûre irsâl olunduklarını der-i 'aliyyeme tahrîr ü i'lâm müsâra'at eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı Ş. sene [1]203

Sahife No **:** 101
Hüküm No **:** 216
Tarihi **:** Evâhir-i Ş. sene 1203

Eski derya kaptanı iken şimdi Özi tarafına serasker olarak atanan Vezir Gazi Hasan Paşa'nın maiyetiyle birlikte Özi'ye hareket edeceği, İstanbul'dan İsmail'e varıncaya kadar ihtiyaç duydukları yiyecek ve içeceklerin rayici fiyatıyla tedarik etmelerine yardımcı olunarak vakit kaybetmeden görev yerine ulaşmalarının sağlanması.

Âsitâne-i 'aliyyemden İsmâil'e varınca yol üzerinde vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mütesellimler ve voyvodalar ve şehir kethûdaları ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Sâbıkâ deryâ kapudanı olub bu def'a Özi cânibi ser-'askeri nasb olunan vezîrim Gazî Hasan Paşa iclâlehûya bi-mennihî te'âlâ mükemmel ve muntazam kapusı halkıyla serî'an der-i 'aliyyemden hareket ve düşmen-i dînden ahz-i intikam niyyet-i

hâlisesiyle Özi cânibine teveccüh ü ‘azîmet üzere oldığına binâen müşârün-ileyhin der-sa‘âdetimden İsmâil’e varınca esnâ-yi râhda yanında olan kapusı halkına iktizâ’ iden me’kûlât u meşrûbâtlarının râyici üzere rızâlarıyla satanlardan akçasıyla tedârük ü iştirâsına mu‘âvenet olunarak bir kadem akdem savb-ı maksûde sür‘at-i vusûllerini mûcib olur hâlâtın istihsâline ihtimâm ü dikkat olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ü irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer ser-‘asker-i müşârün-ileyh yanında olan etbâ‘ ü hademe ve sâir âdemleriyle esnâ-yi râhda her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise iktizâ’ iden me’kûlât u meşrûbâtının râyici üzere rızâsıyla satanlardan akçasıyla derhâl tedârük ü i‘tâsına mu‘âvenet ü müzâheret olunarak bir gün evvel mahall-i me’mûre sür‘at-i vusûlüni mûcib olur hâlâtın istihsâli husûsuna ihtimâm ü dikkat ve kusûr u rehâvet ve iktizâ’ iden me’kûlât ve malzeme-i sâirenin akçasıyla tedârük ü iştirâsında muhâlefe ve muhâlefet ve hilâf-ı rızâ’ vaz‘ u harekete cesâret ile mazhar-ı muâheze ü ‘ikab-ı pâdişâhânem olmakdan hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri Ş. sene 1203

Sahife No **:** 101
Hüküm No **:** 217
Tarihi **:** Evâhir-i Ş. sene 1203

Serasker Hüseyin Paşa’nın Anapa’ya ulaştığının İstanbul’a yazdığı takrirle öğrenildiği, Kuban Hanı olan Baht-Giray Han tarafından Kuban aşiretlerinin başına komutan olarak atanan kardeşi Kalgay Muhammet Giray’ın birkaç gün zarfında o tarafa gitmek üzere İstanbul’dan yola çıkacağı, takviye kuvvetlerin ve bol miktarda zahire, barut ve malzemenin Samsun iskelesinden gemilerle o tarafa acele olarak gönderileceği, Serasker Hüseyin Paşa’nın kendisine verilen yetki doğrultusunda Kalgay Muhammet Giray ile ittifak edip bölgedeki aşiret kuvvetlerini de toplayarak düşmana saldırması, düşmana zarar verecek her türlü tedbiri alması hususunda.

[Derkenâr]: Tekrâr emr-i âlî yazılmışdır Fî evâsıtı L. sene [1]203

Hâlâ Soğucak ve Anapa ve sâir ol-havâlî ser-‘askeri vezîrim es-seyyid el-hâc Hüseyin Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sen ki ser-‘asker-i müşârün-ileyhsin mashûben bi’s-selâm Anapa’ya vâsıl oldığına dâir ve husûsât-ı sâireye mütedâir bu def‘a tarafından der-bâr-ı şevket-karâr-ı şâhâneme tevârüd iden tahrîrâtın manzûr u mefâhîmi mû-be-mû ma‘lûm-ı ‘ilm-i ‘alîm ârâ-yi pâdişâhânem olmuşdur tahrîrâtında münderic olan mültemisanene müsâ‘ife-i şehr-yârânem der-kâr ve ol-havâlîlerin ‘asâkir ü zahâir ve levâzım-ı sâire ile min külli’l-vücûh istihsâl-i esbâb-ı hıfz u hırâseti emrine ve takviye-i bâzû-yi me’mûrin ve liyâkatini mûcib olur vesâilin istikmâliyle düşmen-i dînden merâm üzere ahz-i sâr ü intikam olunması husûsuna himmet-i kâmile-i pâdişâhânem ma‘rûf idiği âşikârdır el-hâletü hâzihi Kuban Hânı olan Baht-Giray Hân dâmet me’âliyehû tarafından Kuban’a kâffe-i kabâil ü akvâm üzerlerine başbuğ nasb olunan hân-ı müşârün-ileyhin birâderi Kalgay Muhammed Giray Sultân dâme ulüvvühû bi-mennihî te‘âlâ çend-rûz zarfında der-sa‘âdetimden ol-tarafa teveccüh ü ‘azîmet üzre olub Anapa taraflarında olan selâtîn-i Cengîziye ve akvâm u kabâil ma‘rifetinle i‘tâ’ içün ber-mûcib-i defter-i ‘atâya ve teşrîfât-ı mülûkânem sultân-ı mûmâ-ileyhe teslîm olundığı ve Anapa nüzûl emînine virilmek üzere ma‘lûmü’l-mikdâr meblağ irsâl olundığından mâ‘adâ ol-tarafların takviyeti zımnında müretteb olan ‘asâkirin bir ân akdem Samsun iskelesinden sefîneler ile ol-cânibe irişdirilmelerinde ve külliyetlü zahâir ve barut ve malzeme-i sâirenin serî‘an tesyîrinde mikdâr-ı zerre ifâte-i vakt vuku‘na ruhsat gösterilmeyeceği ve sultân-ı mûmâ-ileyh ol-taraflara vârid oluncaya dek bir mâddede rehâvet ü kusûr câiz olmayub muktezâ-yi istiklâl ü istibdâdın üzere mecmû‘ kabâil ü akvâmın celb ü te’lîfleri hidemât-ı muhâfaza ve kahr u istihsâl-i a‘dâ’da yoluyla istihdâmları emrine ve ol-havâlî ser-‘askerliğine müteferri‘ olan ve ber-muktezâ-yi vakt ü hâl i‘mâli lâzım gelen tedâbîr ü harekât-ı ‘âkıl-âneyi icrâya dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen ahass-ı metâlib-i dâverânem idiği ma‘lûm-ı hamiyyet-i melzûmun olmak içün rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ‘alâ-cenâhü’t-ta‘cîl ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet-i ma‘lûm gayret-i melzûmun oldukda göreyim seni ma‘âzallahü-te‘âlâ münâfî-i me’mûl ser-i mû gaflet ü rehâvet vuku‘na irâe-i ruhsat u cevâzdan mübâ‘adet ve leyl ü nehâr terk-i hâb u rahât iderek düşmenden ahz-i sâr olunmak ve il ve memleketlerine her tarafdan rahne ü hasâret irişdirilmek ne makule harekete ve ne gûne tedâbîre tevakkuf ider ise kat‘â vakt geçirmeyüb ve istîzâne ta‘alluk eyleyerek muktezâ-yi istiklâlin üzere derhâl icrâsına müsâra‘at ve sultân-ı mûmâ-ileyh ol-tarafa lede’l-vusûl merâsim-i ittifâk ve yek-cihetîye ri‘âyet ve hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnumla muvaşşahan diğer maksûde ısdâr ü irsâl olunmak üzere olan emr-i

‘âlîşânımda münderic vesâyâ ü tenbîhât muktezâsı üzere harekete sarf-ı makderet iderek mecmû‘ mehâmm-ı lâzımü’l-ihtimâm vech-i vecîh hüsn ü tavr mergub u müstahsen üzere rü’yet ü temşiyetlerine bezl-i vüs‘ ü kudret ve ma‘âzallahü-te‘âlâ bir mâddede ednâ mertebe mütekâsil-âne vaz‘ı tecvîzden be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâhiri Ş. sene 1203

Sahife No **:** 102
Hüküm No **:** 218
Tarihi **:** Evâhir-i N. sene 1203

Venedik balyosunun arzuhâli ve Venedik’e verilen ahid-nâme-i hümâyûna istinaden Venedik’e tabi Coka Adası reayasından Kuzen Barbariko adlı Venedikli tacirin, ticaret amacıyla İzmir, Mora ve Eğriboz iskeleleri ile Mürted Adası ve havalisine gitmek istediği, Venedikli tacirin hizmetkarıyla İstanbul’dan adı geçen yerlere gidip gelmesi esnasında rahatsız edilmemesi, alıp sattığı mallardan ahid-nâme-i hümâyûn gereği belirlenen gümrük resminden fazla cizye vb. vergiler talep edilmemesi hususunda.

[Derkenâr]: Venedik kapudanlarından Merabhosko Biyaza Binam nâm kapudanın sefînesiçün mu‘tâd üzre.

Venedik kapudanlarından Evicnaso Revboni nâm kapudanın sefînesiçün mu‘tâd üzre.

İngiltere kapudanlarından Valerond nâm kapudanın sefînesiçün mu‘tâd üzre.

İngiltere kapudanlarından Mizesnad nâm kapudanın sefînesiçün mu‘tâd üzre.

Venedik kapudanlarından Ciyali Biremoda nâm kapudanın sefînesiçün mu‘tâd üzre.

İngiltere kapudanlarından Vilyem Mefoil nâm kapudanın sefînesiçün mu‘tâd üzre başka başka emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâhiri N. sene 1203

İzmir mollasına ve âsitâne-i ‘aliyyemden İzmir ve Mora ve Eğriboz iskelelerine ve Mürted cezîresi ve havâlîsine varub gelince yol üzerinde vâki‘ sâir kuzât ve nüvvâba

ve kethüdâyirleri ve yeniçeri serdârları iskele emînleri ve sâir zâbitân zîde kadrühûma hüküm ki:

Venedik Cumhûrînin âsitâne-i sa‘âdetimde mukîm balyosı Nikolo Koskarini Kulamir hutimet avâkıbûhû bi’l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü ‘arz-ı hâl gönderüb Venediklüye i‘tâ’ olunan ‘ahid-nâme-i hümâyûn mûcibince Venedik’e tâbi‘ Coka atası re‘âyâsından Kuzen Barbariko nâm Venediklü tâcir ticâret ve kâr u kesb içün âsitâne-i sa‘âdetimden İzmir ve Mora ve Eğriboz iskelelerine ve Mürted cezîresi ve havâlîsine ‘azîmet murâd eylediğin bildirüb Venediklü tâcir-i mesfûr bir nefer müste’min hidmet-kârıyla li-ecli’t-ticâre âsitâne-i sa‘âdetimden mahall-i merkûmeye varub gelince esnâ-yi râhda ve menâzil ü merâhilde ve li-ecli’t-ticâre bir mahallde meks ü ikametinde hilâf-ı ‘ahid-nâme-i hümâyûn cizye ve sâir tekâlîf talebiyle ta‘addî ü memnû‘âtdan olmayub ve vilâyetinden getürdüği ve alub vilâyetine götürdüği emti‘a ü eşyâsından ‘ahid-nâme-i hümâyûn mûcibince îcâb iden resm-i gümrüği edâ’ eyledikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencîde olunmayub ber-mûcib-i ‘ahid-nâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ’ ve ‘ahid-nâme-i hümâyûn ve evâmir kaydları ordû-yi hümâyûnumda oldığından vech-i meşrûh üzre ‘amel olunmak içün iki yüz bir senesi evâsıt-ı saferinde Güvali Esrühi nâm Venediklü tâcire Burusa ve havâlîsine varub gelince virilen emr emsâl olunarak rikâb-ı hümâyûnumda ibrâz olunmağla vech-i meşrûh üzre ‘amel olunmak bâbında.

Fî evâhiri N. sene 1203

Bir sûreti:

Venedik şehrinde mütemekkin Yehûd tâifesi tüccârından David Robino nâm Venediklü tâcir Venedik şehrinden eşyâ ü emti‘a ile ‘azîmet ve Selânik iskelesinde ticâret-i maslahatçün ikamet murâd eylediğine binâen vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Venedik’e tâbi‘ Kefalonya cezîresi re‘âyâsından Cahu İskofi nâm Venediklü tâcir ticâretçün Aydın ve Engürü ve İzmir iskelesine ve sâir Anatolı taraflarına ‘azîmet murâd eylediği vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Li-ecli't-ticâre İzmir'de sâkin Venedik re'âyâsından Benaloti Çinkirdar nâm tâcir ticâret tarîkiyle iki nefer müste'min hidmet-kârlarıyla İzmir ve havâlîsinde olan iskelelere 'azîmetçün vech-i muharrer üzre.

Sahife No **:** 102
Hüküm No **:** 219
Tarihi **:** Evâil-i Ş. sene 1203

Fransa elçisinin divana verdiği arzuhâlde; Sayda'da sakin Boris isimli Fransalının Trablusşam'da müezzin olan Ömer'de sekiz bin beş yüz ve Trablus'da nakîbü'l-eşrâf kaim-makamı olan Emin'de beş bin kuruş olmak üzere toplam on beş bin beş yüz kuruş alacağının olduğu, bin yüz doksan senesinden beri defalarca talep ettiği halde borçluların türlü mazeretlerle ödemekten imtina ettikleri, söz konusu meblağın tahsil edilerek Trablusşam'daki Fransa konsolosu vekiline teslim edilmesi.

Trablusşam beğlerbeğisine ve Trablusşam kazâsı nâibine hüküm ki:

France pâdişâhının der-i 'aliyyemde mukîm ilçisi Kotnada Şuzel Gofya hutimet avâkıbûhû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr 'arz-ı hâlinde mukaddemâ Trablusşam mütemekkinlerinden olub hâlâ Sayda'da mukîm Boris nâm Frencelünün Trablusşam'da müezzin-i bi'l-iftâ olan Ömer zîde ilmühû zimmetinde sekiz bin beş yüz ve yine Trablus'da nakîbü'l-eşrâf kaim-makamı olan Emîn zîde şerefehû zimmetinde bâ-temessük beş bin guruşunu min-haysi'l-mecmû' on beş bin beş yüz guruş bin yüz doksan senesinden berü alacağı olub mâ'adâsı hulûlünde bi'd-def'ât taleb eylediğinde a'zâr-ı vâhibe îrâdıyla edâ'da ta'allül ü muhâlefet ve îsâl-i hakk ve gadr sevdâsında oldukların inhâ' ve meblağ-ı merkûm mûmâ-ileyhimâdan ma'rifet-i şer'le tamâmen tahsîl ve Trablusşam'da mukîm France konsolosı vekîline teslîm olunmak bâbında siz ki mîr-i mîran ve mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimâsız size hitâben emr-i şerîfim istid'â ve vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim sudûrını bi'l-fi'l şeyhü'l-islâm ve müfti'l-enâm olan mevlânâ es-seyyid Muhammed Kâmil edâma'llahü te'âlâ fezâilehû işâret etmeleriyle işâretleri mûcibince 'amel ü hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mîr-i mîran ve mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimâsız

müşârün-ileyhin işâretleri mûcibince mûmâ-ileyhimâyı mahalline meclis-i şer‘e ihzâr ve hakk ve ‘adl üzere terâfu‘-ı şer‘ ve ber-vech-i muharrer zimmetlerinde yanında ve mütehakkık olan meblağ-ı sâlifü’l-beyânı tamâmen tahsîl ve bî-kusûr konsolos vekîli mersûma teslîm birle icrâ-yı şer‘ ve ihkak-ı hakka ihtimâm ü dikkat ve îsâl-i hakkı mûcib olur hâlet vuku‘ndan ittikâ ü mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî evâili Ş. sene 1203

Sahife No **:** 103
Hüküm No **:** 220
Tarihi **:** Evâhir-i N. sene 1203

İstanbul baruthanesi için Esbkeşan’dan satın alınan seksen deve yükü güherçilenin Karamürsel hanına getirildiği, vakit geçirmeden kayıklara yüklenilerek İstanbul’a gönderilmesine dair.

Karamürsel nâibine ve iskele emîni ve sâir zâbitân zîde kadrühûma hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından İstanbul baruthânesi nâzırı olan Hâcı İsmâil dâme mecdühûnun rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt‘a takrîr kâğadının hulâsasında baruthâne-i mezkûre lâzımesiçün Esbkeşân voyvodası ‘Arab zâde Süleyman zîde kadrühû ma‘rifetiyle mübâya‘a olunan seksen deve yüki güherçile Karamürsel hânına vârid oldığı ve üzerine me’mûr olan âdemleri girü kandıkların inhâ’ ve zikr olunan güherçile bilâ-tevakkuf Karamürsel’den kayıklara tahmîl ve iktizâ’ iden nevli tarafından virilmek üzere serî‘an İstanbul gümrüğüne sevk ü tesbîle ihtimâm olunmak bâbında siz ki mevlânâ ve iskele emîni ve sâir mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrını istid‘â etmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve iskele emîni ve sâir mûmâ-ileyhimsiz zikr olunan ol-mikdâr yük güherçileyi Karamürsel iskelesinden kayıklara tahmîl ve iktizâ’ iden nevli nâzır-ı mûmâ-ileyhin tarafından virilerek serî‘an İstanbul gümrüğüne sevk ü tesyîre mezîd-i sa‘y-i ihtimâm ü dikkat tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri N. sene 1203

Sahife No **:** 103

Hüküm No **:** 221

Tarihi **:** Evâil-i Ş. sene [1]203

Azerbaycan taraflarından gelen maruzatta; birkaç seneden beri Azerbaycan taraflarından Mekke'ye gidip gelen hacılardan yolculukları esnasında adetten olmayan taleplerde bulunularak sıkıntıya sokuldukları, hacıların emniyet ve rahatlarının temin edilerek mugayir taleplerle rahatsız edilmemeleri konusunda hüküm.

[Derkenâr]: Tekrâr emr yazılmışdır. Fî evâhiri C. sene [1]203

Şerîf-i Mekke-i mükerreme şerîf-i galib-şân-ı müsâ'id dâme sa'dühûya ve Cidde vâlîsine hüküm ki:

Beher sene Azerbaycan taraflarından 'azîmet-i Beytullahü'l-haram olan hüccâc sâye-i 'inâyet-vâye-i devlet-i 'aliyyemde müreffehü'l-hâl ve mutmainü'l-bâl amed şüd idegelüb kimesne taraflarından ser-i mû rencide ü ta'addî olundukları yoğiken birkaç seneden berü kadîme mugayir ba'zı gûne mutâlebât ile ızrâr u tazyîk olundukları ve bu keyfiyyet Azerbaycan câniblerinden vürûd idecek hüccâcın mütevahhiş olub cânib-i Hicâz'a amed şüdları inkıtâ'ını mûcib oldığı bu def'a rikâb-ı muaddillü'l-kurb-ı tâc-dârâneme hânân-ı Azerbaycan taraflarından takdîm olunan ma'rûzâtda 'ale't-tafsîl tastîr ü inhâ' ve fî mâ ba'd kadîme mugayir mutâlebât ve vücûh-ı sâire ile rencide ü ta'addî olunmayub istihsâl-i esbâb-ı selâmet ü emniyyetlerine i'tinâ' ü dikkat olunmak bâbında siz ki şerîf ve Cidde vâlîsi müşârün-ileyhimâsız size hitâben emr-i şerîfim sudûrı istid'â olunmuş olmakdan nâşî vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak fermânım olmağın mahsûsen işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi Azerbaycan taraflarından 'azîmet-i Beytullahü'l-haram olan hüccâcın hilâf-ı şer'-i şerîf ve münâfî-i resm-i kadîm âzürde ü remîde olunmalarına rızâ-yı pâdişâhânem olmadığı ve kadîmden ne-vechle mu'âmele olıgelmiş ise yine ol-vechle mu'âmele olunub kadîme mugayir mutâlebât ile ızrâr u tekdîrlerini mûcib olur vaz'dan mübâ'adet ve istihsâl-i refâh ve emniyyetleri husûsuna bezl-i himmet olunmak matlûb-ı dâverânem oldığı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ü harekete ihtimâm ve ba'de'l-yevm ızrâr u tekdîrlerini mûcib olur hâlet vuku'a gelmemesine sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve keyfiyyeti der-i 'aliyyeme tahrîr ü ifhâm eylemeniz bâbında.

Fî evâili Ş. sene [1]203

Bir sûreti:

Şam vâlîsi vezîre ( ) vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Van muhâfızına ( ) vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Bâyezid mutasarrıfı İshak Paşa dâmet ma'alühûya ber-vech-i meşrûh.

Sahife No **:** 103-104
Hüküm No **:** 222
Tarihi **:** Evâsıt-ı Ş. sene [1]203

Anadolu askeri sürücüsü Abdi Paşa'nın daha önce memur olduğu üzere sevk edeceği askerlerle bir an önce yerinden hareket ederek orduya katılması.

[Derkenâr]: Tekrâr emr-i şerîf yazılmışdır Fî evâili L. sene [1]203

Hâlâ Diyarbekir vâlîsi olub Anatolı 'askeri süricisi olan vezîr es-seyyid 'Abdi Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin bundan akdem Anatolı süriciliğine me'mûriyetini hâvî rikâb-ı kâm-yâbımdan ve ordû-yi hümâyûnumdan mukaddem ve muahhar hüdâvendigâr-ı sâbık 'ammim merhûm ve mağfiret-nişân Abdü'l-hamîd hân 'aliyyü'r-rahmet ve'l-gufrân zemânında ve yümn-i taht-ı âlî baht-ı Osmâni üzre cülûs-i hümâyûn meymenet-i mâkrûnum vuku'nda sâdır olan evâmir-i şerîfede tafsîl ü beyân olundığı üzre muhavvel 'uhde-i dirâyetin kılınan 'asker süriciliği hatîb-i cesîmi ne mertebelerde ikdâm-ı umûr-ı devlet-i 'aliyyem idüği ve senin bir ân ve bir dakika mukaddem îfâ-yi muktezâ-yi me'mûriyetine ikdâm eylemen ne derecelerde ahass-ı metâlib-i dâverânem oldığı etrâfıyla ma'lûmun olmağla tekrâr ta'cîl hâsılı tahsîl kılındırır el-hâletü hâzihi vakt-i muhâbere hulûl idüb mevsimde bundan böyle

hiç müsâ‘id kalmadığı ve hamiyyet-i islâmiyesi olanların ba‘d-ez-în turub oturacakları mevsimler olmadığı bedîdâr ve senin muktezâ-yi me’mûriyetine nazaran şimdiye dek ordû-yi hümâyûnuma takarrüb ve vusûlün farz mertebesinde idüği bedîhî ve âşikâr olmakdan nâşî işbu emr-i ‘âlîşânım sana her ne mahallde vâsıl olur ise dakika-i vâhide tevakkuf ve batâeti tecvîz eylemeyüb derhâl hareket ve giceyi gündüze katarak ve hâb u rahâtı nefsine harâm bilerek mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i şerîfede tafsîl ü beyân oldığı vechle ihrâcına me’mûr oldığın sunûf-i ‘askeriyyeyi dâr u diyârlarından çıkarub bir ân ve bir dakika mukaddem ordû-yi hümâyûnuma irişmeğe ve ba‘de’l-yevm me’mûr oldığın böyle bir emr-i ehemm ü ikdâmda zinhâr ve zinhâr mütekâsil-âne harekete cesâret ile nedâmetini müşâhede idecek vaz‘ı tecvîz etmemeğe gayetü’l-gaye ikdâm ve hilâfından tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen içün isti‘câlen ve istid‘â’en rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i ‘âlîşânım dahî ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet-i ma‘lûm dirâyet-i melzûmun oldukda ber-vech-i meşrûh harekete sarf-ı ‘inâyet vüs‘ ü ikdâm eyleyesin me’mûr oldığın hidemât-ı cesîmeden ve devlet-i ‘aliyyemde gayûr-âne ve ‘âkıl-âne hareket iderek vaktiyle ordû-yi hümâyûnuma irişür isen mükâfâtını ve te’hîr u terâhî vuku‘nı tecvîz ider isen sonra vahâmet ü nedâmetini çekeceğini bilüb âna göre harekete dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Ş. sene [1]203

Sahife No **:** 104
Hüküm No **:** 223
Tarihi **:** Evâsıt-ı Ş. sene [1]203

I. Abdülhamit zamanında Karadeniz boğazından Emine Burnu’na kadar Rumeli sahillerinin ve Karadeniz boğazındaki kalelerin güvenliği ve memurlarının ihtiyaçlarını sağlamakla görevlendirilen Mir Numan’ın bu görevine ilave olarak Karadeniz boğazındaki kalelerin nezaretinin kendisine verilmesi, boğaz muhafızı Vezir Mustafa Paşa ile birlikte kalelerin asker, top ve mühimmatlarının eksiksiz olarak sağlaması hususunda hüküm.

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından es-seyyid Mîr Nu‘mân dâme mecdühûya hüküm ki:

Sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin bundan mukaddem sâdır olan emr-i şerîfde beyân olundığı vechle Bahr-i Siyâh boğazından Rûmili sâhiliyle Emine Burnu'na varınca vâki‘ mahallere nezâret ve kâffe-i me'mûrların hâl ü keyfiyyetlerine tahsîl-i vukuf u ıttılâ‘a dikkat ve zikr olunan mahalleri ‘ale'd-devâm geşt ü güzâr ve boğazın Anatolı ve Rûmili kal‘alarına nezâret ve me'mûrlardan hidemât-ı lâzımelerinde isbât-i vücûd etmeyenlerin isticlâblarıyla hidemât-ı muhâfazada kıyâmları esbâbının istihsâline ve bir tarafdan düşmen sefînesi zuhûr ider ise tob ile müdâfa‘a ve istîsâlleri husûsuna sarf-ı makderet eylemek üzere hüdâvendigâr-ı sâbık merhûm zemânında me'mûr u ta‘yîn kılınmışdın ba‘dehû Karadeniz boğazında vâki‘ kılâ‘ nezâreti bir sabînin üzerinde ve yerine vekîl olan şahs dahî nâ-ehl oldığından kal‘aların neferât ve mühimmâtına gereği gibi nezâret ve dikkat olunmadığı bedîdâr ve müceddeden sâhib-i liyâkat ü iktidâr birinin kılâ‘-i mezkûre nezâretine ta‘yîni lâzım geldiği âşikâr oldığından bu bâbda beyâz üzerine şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince sabî-i mezbûr bâbâsı tîmârına kanâ‘at etmek şartıyla kılâ‘ nezâreti hidmeti senin bâlâda münderic olan me'mûriyetine ‘ilâve olunub hâlâ boğaz muhâfızı düstûr vezîrim Mustafâ Paşa iclâlehû ile ittifâka ri‘âyet ve kılâ‘-i merkûmenin neferât ve tob ve mühimmâtının bilâ-noksân tanzîm ü tesviyesi husûsuna ihtimâm ü dikkat eylemek üzere çend-rûz mukaddem sana başka ve muhâfız-ı müşârün-ileyhe başka iki kıt‘a evâmir-i şerîfem sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi sevâhil-i mezkûrede vâki‘ müeddî-i muhâfazasına dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından İznikî Alî Beğ dâme mecdühû beş yüz nefer mîrî ‘asker ile me'mûr olub sevâhil-i mezkûreyi senin geşt ü güzârına hâcet olmadığı ve sevâhil-i mezkûreyi geşt ü güzâr ile kılâ‘-i mezkûreye nezâret husûsı ikisi birden idâre ‘adîmü'l-imkân olmakdan nâşî sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin zikr olunan kılâ‘ nezâretinden za‘fın olmayub ‘ale'd-devâm neferât ve mühimmât ve toblarına ve esbâb-ı takviyesinin cümlesine nezâret ve gereği gibi ihtimâm ü dikkat ve boğaz muhâfızı vezîr-i müşârün-ileyh ile bi'l-ittifâk sarf-ı makderet eylemen husûsuna irâde-i pâdişâhânem ta'alluk etmeğin sevâhil-i mezkûre nezâreti ‘uhdenden sarf u tahvîl olundığını ve müstakillen kılâ‘-i mezkûreye nezârete me'mûriyetini müştemil rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve yerine i‘tâ' olunmuşdur imdi muhavvel ‘uhde-i dirâyet ve istikametin kılınan işbu emr-i ehemmde senden me'mûl u muntazır-ı pâdişâhânem olan âsâr-ı merdi ve şecâat u mâye-i gayret ü dirâyet muktezâsınca bâlâda münderic oldığı üzere kılâ‘-i mezkûre nezâretden kat‘â za‘fın olmayub neferât ve tob mühimmâtına ve esbâb-ı takviyesinin cümlesine

nezâret ve müşârün-ileyh ile bi'l-ittifâk kemâl-i ihtimâm ü dikkat eylemen ahass-ı metâlib-i dâverânem idüği ve bu husûs müşârün-ileyhe bu def'a dahî diğer emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olundığı ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ü harekete dâmen-der-meyân-ı gayret ve müşârün-ileyh ile bi'l-ittifâk kılâ'-i merkûmenin neferât ve tob ve mühimmâtının ve esbâb-ı takviyesinden olan hâlâtın mecmû'nı bilâ-noksân tanzîm ü tesviye husûsuna ihtimâm ü dikkat ve senden muntazır-ı mülûkânem olan harekât-ı dirâyet-mend-âne ve etvâr-ı 'âkıl-âneyi ibrâz ü izhâra bezl-i cell-i himmet eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Ş. sene [1]203

Bir sûreti:

Hâlâ Bahr-i Siyâh boğazı muhâfızı vezîr Mustafâ Paşa iclâlehûya ( ) mîr-i mûmâ-ileyhe bu def'a aslda münderic oldığı vechle emr-i şerîf ısdâr olundığı beyân olunarak mîr-i mûmâ-ileyh ile muhâbere ü ittifâka ri'âyet ve vech-i meşrûh üzere 'amel ü hareket iderek leyl ü nehâr kılâ'-i mezkûrenin mühimmât ve edevât ve neferât ve toblarına ve esbâb-ı takviyesinin cümlesine kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyh ile bi'l-ittifâk kemâl-i ikdâm u dikkat ve zinhâr zühûl u gafletden ittikâ ü mücânebet eylemesiçün iktizâ'sına göre.

Sahife No **:** 105
Hüküm No **:** 224
Tarihi **:** Evâil-i Ş. sene 1203

Kaptanıderyalık görevinin, Hüseyin Paşa'ya Rumeli beylerbeyliği payesiyle tevcih edilmiş olduğu, Paşa'nın Akdeniz'in Anadolu ve Rumeli sahillerindeki kaleleri takviye etmek için göndereceği buyruldulara eksiksiz olarak uyulması konusunda hüküm.

Bahr-i Sefîd cezîreleriyle sevâhil-i Anatolı'da vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitân ve şehir kethûdaları ve iş erleri zîde kadrühûya hüküm ki:

Bu def‘a deryâ kapudanlığı sâbıkâ kapudane-i hümâyûnum kapudanı olan emîrü’l-ümerâ’il-kirâm Hüseyin Paşa dâmet ma’alühûya Rûmili beğlerbeğliği pâyesiyle tevcîh ü ihsân-ı pâdişâhânem olub paşa-yı mûmâ-ileyhin tesviye-i umûr-i me’mûresinde takviye-i bâzû-yi liyâkati mûcib olur hâlâtın istihsâli lâzımeden oldığından cezâir-i Bahr-i Sefîd’de ve Rûmili ve Anatolı sevâhilinde ve eyâlet-i cezâire mülhak olan mahallerde vâki‘ kılâ‘ u bika‘nın istikmâl-i levâzım muhâfaza ve takviyeleri ve kılâ‘ müstahfızlarının umûr-i muhâfaza ve hidemât-ı lâzımelerinde ‘ale’d-devâm kıyâm u istihdâmları ve mahall-i mezkûreden kadîmden berü mu‘tâd oldığı vechle umûr-i donanma-yi hümâyûnumun tesviyesi kapudan-ı deryâ olanların ‘uhdelerine muhavvil olan kâffe-i husûsât-ı mühimmenin rü’yet ü te’diyesi zımnında iktizâ’ idenlere buyuruldılar tahrîr ve tersane-i ‘âmirem tarafından mübâşir ta‘yîni mu‘tâd olmak mülâbesesiyle o makule mevâdd-ı mühimme ve husûsât-ı sâire zımnında kapudan-ı deryâ paşa-yı mûmâ-ileyh tarafından vârid olan buyuruldıların infâz ü icrâsına ihtimâm ü dikkat ve vesâyâ ü tenbîhâtı muktezâsı üzere ‘amel ü hareket olunmak bâbında emr-i ‘âlîşânım sudûrını paşa-yı mûmâ-ileyh bâ-takrîr istid‘â etmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak fermânım olmağın hâsseten işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve paşa-yı mûmâ-ileyh tarafından ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma‘lûmunuz olundukda ber-vech-i meşrûh umûr-i donanmanın tesviyesi ve zikr olunan mahallerde vâki‘ kılâ‘ u bika‘nın istihsâl-i esbâb-ı takviye ve muhâfazası ve müstahfızân ve neferât-ı kılâ‘nın hidemât-ı muhâfazada kıyâmları ve husûsât-ı sâirenin tanzîmi zımnında ve mevâdd-ı muktezâ-i sâirede kapudan-ı deryâ paşa-yı mûmâ-ileyhin vârid olan buyuruldılarını infâz ü icrâya ve vesâyâ ü tenbîhâtı muktezâsı üzere harekete ihtimâm ve ser-i mû kusûr u tekâsül vuku‘na irâe-i ruhsatdan ve hidemât-ı mühimmenin bâ‘is-i te’hîr u ta‘tîli olur vaz‘ı tecvîz ile mazhar-ı ‘itâb-ı şâhânem olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâili Ş. sene 1203

Bir sûreti:

Eyâlet-i cezâir mülhakatından olan mahallerin ve Bahr-i Sefîd’in Rûmili sevâhiliyle Mora’ya varınca vâki‘ olan kazâların kuzât ve nüvvâbına ve sâire.

Sahife No **:** 105
Hüküm No **:** 225
Tarihi **:** Evâil-i Ş. sene 1203

İstanbul'dan kendisine verilen nâme-i hümâyûnu Şam'a götüren Haftan Ağası Mustafa'nın uğradığı mahallerde ihtiyaç duyduğu binek hayvanının tedariki, emniyetli bir şekilde yolculuğunun sağlanması ve gecikmesine sebep olacak davranışlardan kaçınılması hususunda.

Üsküdar'dan Şam-ı şerîfe varınca yol üzerinde vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve voyvoda-gân ve sâir zâbitân ve menzilciler zîde kadrühûma hüküm ki:

Bu esnâda der-bâr-ı 'atûfet-karârımdan hareket ve Şâm-ı cennet-meşâmm tarafına tevcîh-i veche-i 'azîmet iden Haftan Ağası dergâh-ı mu'allâm gedüklülerinden Mustafâ zîde mecdühûnun bir sâ'at akdem sâlimen mahall-i maksûde vusûli ehemm-i mehâmmdan oldığına binâen mûmâ-ileyh hâmil oldığı nâme-i hümâyûnum ile Şam-ı şerîfe varınca hilâl-ı râhda uğradığı mahallerde kat'â tevakkuf u te'hîr olunmayub yedinde olan menzil fermânı mûcibince derhâl iktizâ' iden bârgîrlerini tüvânâ olarak bilâ-ta'allül tedârük ü irkâb ve mashûben bi'l-emîn kazâ be-kazâ imrâr u irsâline ihtimâm ve hilâl-ı râhda emniyyeti levâzımını istihsâle sa'y-i mâ-lâ-kelâm olunarak Şam-ı şerîfe îsâli emrine cümleniz ikdâm u dikkat ve münâfî-i rızâ' a'zâr-ı vâhibe îrâdıyla bârgîre intizâren te'hîrini mûcib hâlet vuku'ndan hazer ve mücânebet olunmak fermânım olmağın mahsûsen işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr u irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz Haftan Ağası mûmâ-ileyhin me'mûr oldığı hidmet-i celîle umûr-ı uhrâya kıyâs olunmayub mesâlih-i hayriyye ve mevâdd-ı uhreviyeden olmak mülâbesesiyle müstashibi olan nâme-i hümâyûnum ile mashûben bi'l-emîn bir ân akdem Şam-ı şerîfe vusûli matlûb u murâd-ı şâhânem ve te'hîrini mûcib hâlet vuku'na cesâret ve irâe-i ruhsat idenler hakklarında şikâyeti müsmir olacağı ma'lûmunuz oldukda mûmâ-ileyh her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise me'men ve mahfûz mahallere tenzîl ve muhâfazası hâlâtına dikkat ve yedinde olan menzil fermânı mûcibince bilâ-te'hîr ve bilâ-ta'allül iktizâ' iden bârgîrlerin derhâl tüvânâ olmak üzere tedârük ü irkâb ve esnâ-yi râhda emniyyeti levâzımını istihsâle sa'y ü ikbâb ile emînen ve sâlimen kazâ be-kazâ imrâr u irsâli ile bir dakika evvel Şam-ı şerîfe îsâline bi'l-ittifâk teşmîr-i sâid gayret eyleyesiz şöyle ki hilâf-ı emr-i âlî ve münâfî-i tenbîh-i pâdişâhânem mûmâ-ileyhin

bârgîr tedârüküne intizâren kazâlarda ve menzil-hânelerde tevakkuf u te'hîri inhâ' olunmak lâzım gelür ise sebeb olanlar mazhar-ı 'itâb olacakları muhakkakdır âna göre 'amel ü hareket ve serî'an savb-ı maksûde îsâli husûsuna nisâr-ı nakdîne-i liyâkat eylemeniz bâbında.

Fî evâili Ş. sene 1203

Sahife No **:** 106
Hüküm No **:** 226
Tarihi **:** Evâil-i Ş. sene 1203

Balat voyvodası Kılıcoğlu'nun beş yüz ve Balatlı Arap Ahmet'in yüz nefer süvariyi teçhiz ederek Vidin seraskeri maiyetine katılmaları emredildiği halde, düşmanla muharebe başlamasına rağmen henüz görev yerlerine ulaşmadıkları, eğer halen yerlerinden hareket etmeyip bir an önce seraskerin maiyetine girmezlerse cezalandırılacaklarına dair.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl Balat karyesi başka voyvodalık olmayub Kebsud kazâsına Mafyaka ve Kebsud ze'âmeti mülhakından oldığından başka mezbûr Kılıc oğlı bundan iki sene mukaddem fevt olmuş oldığı ve mezbûr 'Arab Ahmed dahî iki tabur ile taayyüş ider makuleden olmakdan nâşî ol-mikdâr süvâri tahrîrine kudreti olmamağla üç beş nefer tahrîr ve 'azîmete ta'ahhüd eylediğini nâtık Kebsud kadîsının vârid olan i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi Fî 21 L. Sene [1]203

Balat voyvodası Kılıc oğlı ve Balatlı 'Arab Ahmed zîde kadrühûmaya hüküm ki:

Sen ki Kılıc oğlı mûmâ-ileyhsin bedeninden beş yüz ve sen ki mûmâ-ileyh 'Arab Ahmed zîde kadrühûsun yüz nefer süvâri 'asker techîz ve bi'n-nefs-i ma'iyyetinize istishâb ve ordû-yi hümâyûnuma vürûda sür'at-ı şitâb eylemek üzere bundan akdem size ve sâir me'mûra hitâben başka başka evâmir-i 'aliyye ile me'mûr u ta'yîn kılınub siz ve sâir me'mûr Menteşe sancâğı mütesellimi olan Hasan çâvûş zâde ( ) zîde mecdühûya semt ü civâr olmak mülâbesesiyle üzerlerinize sergerde olarak yerlerinizden tahrîk ve cümlenizi 'askerleriniz ile istishâb ve evvelce sefer-i hümâyûnuma 'azîmete irâde-i 'aliyye ta'alluk eylediği beyânıyla evvel-emirde

bedeninden techîz ve istishâbına me'mûr oldığı yedi yüz elli nefer süvâri 'askeri begayet güzîde ü müntahib olarak tedârük ü istishâb ve sizi dahî muktezâ-yi me'mûriyetiniz üzre mezkûrü'l-mikdâr süvâri 'askeriniz ile yerlerinizden tahrîk ve cümlenizi istishâb birle hareket ve yollarda ayak sürimekden ve fukarâya ta'addîden mübâ'adet olunarak bir ân evvel ordû-yi hümâyûnuma vürûda müsâra'at eylemesi bâbında başka ve ba'dehû sizin me'mûriyetiniz Vidin ser-'askeri ma'iyyetine tahvîl olundığını hâvî başka ordû-yi hümâyûnumdan evâmir-i şerîfe sâdır olunmuşdı elhâletü hâzihi evvel-bahâr hulûl ve vakt-i muhâbere duhûl idüb şimdiye dek sizin ser-'asker-i müşârün-ileyh ma'iyyetine ol-mikdâr süvâri ile vusûlünüz me'mûl iken el'ân vâsıl olmadığınızdan mâ'adâ hilâf-ı emr ü rızâ' ba'zı gûne kelimât-ı tefevvühi ve me'mûriyet emrini girüye redd ile henüz yerinizden hareket etmediğiniz bil-ahbâr ma'lûm u âşikâr olmakdan nâşî eger şimdiye dek ol-mikdâr süvâri ile yola hurûc ve mahall-i me'mûre 'azîmet etmemiş iseniz ba'd-ez-în a'zâr-ı beyhûde îrâdıyla imrâr-ı vakti tecvîz etmeyerek serî'an yerinizden hareket ve bir gün evvel savb-ı maksûde vusûle mübâderet eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi cümle me'mûrlar bu vechle cem'iyyet-i kesîre ile vürûdlarında başkaca bir ordû olarak ta'yîn olundukları mahallerde mukabele-i düşmende birbirlerine bir dem ü mu'âvenet iderek işe yaranub nice fevâidi müstelzim oldığı ve düşmenlerimiz her tarafda ayakda olmak mülâbesesiyle me'mûr oldığınız 'asâkir-i merkûmeyi istishâb ile cem'iyyet-i kesîre ile gelüb irişmek ehemm idüği ve ma'âzallahü-te'âlâ bu vakti evkat-ı sâireye kıyâs ile 'acâleten irişilmediği sûretde vahâmeti cümle ümmet-i Muhammed'e sârî olacağı siz ki mûmâ-ileyhimâsız ma'lûmunuz oldukda eger şimdiye dek ol-mikdâr süvâri ile yola hurûc ve mahall-i me'mûre 'azîmet etmemiş iseniz ba'd-ez-în a'zâr-ı beyhûde îrâdıyla imrâr-ı vakti tecvîzden mücânebet iderek ber-vech-i meşrûh mukaddemâ sâdır olan evâmir-i 'aliyyem mûciblerince techîz ve istishâbına me'mûr oldığınız süvâri 'asâkirin bir neferi noksân olmamak vechle her biriniz bi'n-nefs-i istishâb ve 'acâleten yerlerinizden hareket ve bir kadem akdem ser-'asker-i müşârün-ileyh ma'iyyetine irişmeğe dâmen-der-meyân-ı gayret eyleyesiz şöyle ki tenbîhât-i şâhâneme mugayir hareket ile 'acâleten gelmekde tereddüd ve batâet eylemek ihtimâliniz olur ise mukaddemâ sâdır olan emr-i 'âlîşânımda münderic va'îdanın icrâ'sı musammem olmağla âna göre bu emr-i dînde sarf-ı makdûr ve bezl-i mechûd iderek tahsîl-i rızâ-yı bârî ve rızâ-yı şâhâneme ikdâm u dikkat ve zinhâr hilâfından tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâili Ş. sene 1203

Sahife No **:** 106-107
Hüküm No **:** 227
Tarihi **:** Evâil-i Ş. sene 1203

Bilecik sakinlerinden Hacı Himmetzade Ahmet, İnegöl'de Çukadarzade Muhammet ve Derviş Paşazade Hacı Ahmet Bey, Akhisar-ı Geyve'de Ebu Bekir, İnönü'de Hacı Rıdvan, Lefke'de Karaağaç karyeli Cebecioğlu, Yenişehr-i Burusa'da Voyvodaoğlu Mustafa, Eskişehir'de Torunzade ve Tiryakioğlu Ömer, İnegöl'de Numan Bey ve Seyfüddînzade, Gölpazarı'nda Kethüdâyerizade Keskin Hacı Muhammet ve Bilecik'te Küplü karyeli Süleyman'nın daha önce Vidin seraskeri maiyetine olan memuriyetlerinin Özi Seraskeri Gazi Hasan Paşa'nın maiyetine tahvil olunduğu hususunda.

[Derkenâr]: Tekrâr isti'câlleriçün emr yazılmışdır. Evâhir-i L. sene [1]203

Bilecik sükkânından Hâcı Himmet zâde Ahmed zîde mecdühûya ve İnegöl'de Çukadar zâde Muhammed ve Dervîş Paşa zâde Hâcı Ahmed Beğ ve Akhisar-ı Geyve'de Ebû Bekr ve İnönü'de Hâcı Rıdvân ve Lefke'de Karaağaç karyeli Cebeci oğlı Yenişehr-i Burusa'da Voyvoda oğlı Mustafâ ve Eskişehir'de Torun zâde ve Tiryâkî oğlı Ömer İnegöl'de Nu'mân Beğ ve Seyfü'd-dîn zâde ve Gölpazarı'nda Kethüdâyeri zâde Keskin Hâcı Muhammed ve Bilecik'de Küplü karyeli Süleyman zîde kadrühûma hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyh Hâcı Himmet zâde Ahmed zîde mecdühûsun mûmâ-ileyhim Çukadar zâde Muhammed yüz ve Dervîş Paşa zâde Hâcı Ahmed Beğ iki yüz elli ve Ebû Bekr ve Hâcı Rıdvân ve Cebeci oğlı Voyvoda oğlı Mustafâ ikişer yüz nefer süvâri ve Torun zâde beş yüz nefer piyâde ve Tiryâkî oğlı Ömer iki yüz elli nefer mîrî süvâri ve iki yüz nefer bedeninden ve Nu'mân Beğ iki yüz nefer piyâde ve yüz nefer süvâri ve Seyfü'd-dîn zâde yüz nefer piyâde ve Kethüdâyeri zâde Keskin Hâcı Muhammed beş yüz nefer piyâde ve Küplü karyeli Süleyman iki yüz nefer süvâri 'asker techîz ve bi'n-nefs-i ma'iyyetlerine istishâb ve ordû-yi hümâyûnuma vürûda sür'at ü şitâb eylemek üzere bundan akdem her birine hitâben başka başka sâdır olan evâmir-i 'aliyye ile me'mûr u ta'yîn kılınmalarıyla mûmâ-ileyhim sen ki mûmâ-

ileyhsin sana semt ü civâr olmak mülâbesesiyle üzerlerine sergerde olarak yerlerinden tahrîk ve cümlesini ‘askeriyle istishâb ve evvelce sefer-i hümâyûnuma ‘azîmetine irâde-i ‘aliyye ta‘alluk eyledüği beyânıyla evvel-emirde bedeninden techîz ve istishâbına me’mûr oldığın bin nefer süvâri ‘asâkiri be-gayet güzîde ü müntahib olarak tedârük ve mûmâ-ileyhimi dahî muktezâ-yi me’mûriyetleri üzere mezkûrü’l-mikdâr ‘asâkirleriyle yerlerinden tahrîk ve cümlesini istishâb birle hareket ve yollarda ayak sürimekden ve fukarâya ta‘addîden mübâ‘adet olunarak ordû-yi hümâyûnuma vürûda müsâra‘at eylemen bâbında me’mûriyetini ve mûmâ-ileyhimin üzerlerine sergerdeliğini hâvî mukaddemâ ordû-yi hümâyûnumdan emr-i şerîf ısdâr olundığından mâ‘adâ muahharen dahî me’mûriyet-i mezkûreniz Vidin ser-‘askeri ma‘iyyetine tahvîl olundığını hâvî ve isti‘câli muhtevî evâmir-i şerîfe sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi Özi cânibinde olan kefere-i liâmın ‘avn ü ‘inâyet-bârîyle kahr u istîsâlleri ikdâm u umûr-i dîniyyeden oldığından ve Vidin ser-‘askeri ma‘iyyetine olan me’mûriyetin Özi ser-‘askeri ma‘iyyetine sarf u tahvîl olunmak emrine irâde-i pâdişâhânem ta‘alluk etmekden nâşî muktezâ-yi me’mûriyetin üzere mahallinden hurûc ve muahharen ordû-yi hümâyûnumdan sâdır olan evâmir-i şerîfede tafsîl ü beyân olundığı vechle gerek me’mûrîn-i mûmâ-ileyhime ve gerek bu def‘a diğer emr-i şerîfimle kudretleri mertebe ‘asâkir ile Özi ser-‘askeri ma‘iyyetine ta‘yîn olunan Söğüd sükkânından Paşa ve karındaşı ‘Âlim ve Akhisar’da sâkin Balaban ve İnegöl sâkinlerinden Mîr Şemsü’d-dîn zîde kadrühûma sergerde olarak Gelibolı’dan mürûr ve Edirne’ye vusûl ve sâbıkâ kapudan-ı deryâ olub bu def‘a Özi cânibi ser-‘askeri nasb olunan düstûr vezîrim Gazî Hasan Paşa iclâlehû ma‘iyyetine lühûk ile hidemât-ı gazâ’da kıyâm u müsûle ikdâm u dikkat ve mahallinden hurûc ve savb-ı maksûde vusûlünüzi der-i ‘aliyyeme tahrîr ü iş‘âr müsâra‘at eylemeniz fermânım olmağın tahvîl-i me’mûriyetinizi ve te’kîd ü isti‘câli hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki mûmâ-ileyhsin keyfiyyet-i ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete dâmen-der-meyân-ı gayret birle muktezâ-yi me’mûriyetin üzere bedeninden techîz ve istishâbına me’mûr oldığın bin nefer süvâri ‘asâkiri be-gayet güzîde ü müntahib olarak tedârük ve mûmâ-ileyhimi dahî muktezâ-yi me’mûriyetleri üzere mezkûrü’l-mikdâr ve bu def‘a olınanları kudretleri mertebe ‘asâkirleriyle serî‘an ve ‘âcilen yerlerinden tahrîk ve cümlesini istishâb birle bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem hareket ve yollarda ayak sürimekden ve fukarâya ta‘addîden mübâ‘adet iderek Gelibolı’dan mürûr ve Edirne’de ma‘iyyet-i müşârün-ileyhe lühûk ve ma‘an Özi

cânibine vürûd ve hidemât-ı gazâ'da kıyâm ve sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve mahallinden hurûc ve ma'iyyet-i müşârün-ileyhe vusûlünüzi der-sa'âdetime tahrîr ü ifhâm ve fî mâ ba'd hilâf-ı emr ü rızâ' ednâ te'hîr ve batâet vuku'na irâe-i ruhsat u cevâz ile mazhar-ı 'ikab olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eyleyesin ve siz ki sâir me'mûrîn-i mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet sizin dahî meczûmunuz olarak âna göre muktezâ-yi me'mûriyetiniz üzere her biriniz mezkûrü'l-mikdâr süvâri ve piyâde 'asâkiriniz ve sergerde nasb olan mûmâ-ileyh ma'iyyeti ile 'acâleten yerinizden hareket ve Gelibolı'dan mürûr ve Edirne'de ma'iyyet-i müşârün-ileyhe lühûka mübâderet ve ba'd-ez-în mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet ve imrâr-ı vakt ve te'hîr-i maslahat-ı mühimmeyi mûcib vaz' u hâlet vuku'yla giriftâr-ı 'itâb olmakdan cümleniz be-gayet tevakki ü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâili Ş. sene 1203

Sahife No **:** 107
Hüküm No **:** 228
Tarihi **:** Evâsıt-ı Ş. sene 1203

Bursa'da sakin dokuz tüccarın, daha önce kendilerinden talep edilen meblağı ödemeleri yahut her birinin beş yüz nefer seçkin süvari kuvvetleriyle orduya katılmaları emrine karşı, dokuz tüccardan sekizinin İstanbul'a firar ettiği, diğeri Hacı İsmail ismindeki kişi kadı huzuruna çıkıp emre riayet edeceğini bildirmiş, ancak diğer tüccarlar nasıl hareket ederlerse kendisinin de o şekilde yapacağını, onlar para öderlerse kendisinin de para ödeyeceğini veya asker gönderirlerse kendisinin de aynısını yapacağını belirtmiş, verilen hükümde İstanbul'da yakalanarak Bursa'ya gönderilen tüccarların ve Hacı İsmail'in harbe kadir olan beş yüzer nefer süvariyle acilen orduya katılmaları emredilmektedir.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl merkûmûndan kapucıbaşı Alî'nin mübâşeretiyle istikrâzı irâde buyurılan meblağın 'afvı ve mahall-i me'mûre 'azîmete râzî oldukları istid'âsıyla âsitâneye 'azîm olmalarıyla merkûmûn 'avdetlerine kadar tevakkuf imrâr-ı vakti mûcib olmağla sâlifü'z-zikr Keskin es-seyyid el-hâc İbrâhîm ile sergerdeleri Muhammed Seyyid Ağa çend-rûz zarfında savb-ı maksûde lühûka

müsâra‘at üzre oldığını nâtık sergerde-i mûmâ-ileyhin vârid olan bir kıt‘a ‘arz-ı hâlinin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 7 L. sene [1]203

Burusa mollasına ve zikri âtî husûsâ me’mûren ol-tarafda olan dergâh-ı mu‘allâm gedüklülerinden ve hassa silâh-şörlerimden Süleyman zîde mecdühûya ve Hüdâvendigâr mütesellimine hüküm ki:

Mahrûse-i Burusa’da sâkin tüccâr tâifesinden zikri âtî tokuz nefer kesândan ‘alâ-vechi’l-istidâne matlûb olan mebâliğin tahsîli ve iknâ‘ iderler ise her biri beş yüz nefer süvâri ‘asker tahrîr ü istishâb ve ordû-yi hümâyûnuma ‘azîmet eylemeleri bâbında sâdır olan emr-i âlî lede’l-vürûd mebâliğ-i merkûme tahsîl olacak kesândan Çukacı Seyyid İsmâil’den ve mâ‘adâsı çend-rûz mukaddem der-i ‘aliyyeme hafiyyeten firâr eylediklerinden imtisâlen li-emr-i merkûm Hâcı İsmâil huzûr-ı şer‘e ihzâr ve mazmûme emr-i şerîf merkûme ifâde ü ifhâm oldukda mebâliğ-i merkûme husûsunda refîkam olan Kaşıkcı oğlı Hâcı Mustafâ ve Hâcı Molla ve Kurşunlı oğlı Hâcı İbrâhîm ve İncirci oğlı Hâcı Abdi ve Halebli Seyyid Alî ve Kîseci oğlı Hâfız ve Şerîf İbrâhîm ve Feyyâz zâde Seyyid Mustafâ nâm sekiz nefer kimesneler der-i ‘aliyyeye râhî olmalarıyla ben ânlardan münfekk olmam eger ânlar bundan akdem gerek peşînen ve gerek taksîten müte‘ahhid oldukları mebâliği edâ’ cânibini tercîh iderler ise ben dahî hisseme isâbet iden meblağı bilâ-tevakkuf edâ’ ve eger ‘asâkir-i mezkûre ile orduya ‘azîmeti takdîm iderler ise kezâlik ben dahî beş yüz nefer ‘asker ile orduya ‘azîmet iderim deyü merkûm Hâcı İsmâil cevâb virmiş oldığı bu def‘a der-i ‘aliyyeme vârid olan i‘lâm u tahrîrâtda inhâ’ olunmuş olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince merkûmûn bedenlerinden beşer yüz nefer süvâri ‘asker tahrîr ve bi’n-nefs-i istishâb ve ordû-yi hümâyûnuma ‘azîmet ü vusûle şitâb ü sür‘at etmeleriçün merkûmûndan bu tarafda ahz olunan kesân yine Burusa’ya i‘âde ü irsâl olunmalarıyla vusûllerinde gerek mezbûrunun ve gerek merkûm Hâcı İsmâil’in muktezâ-yi me’mûriyetleri üzre bedenlerinden serî‘an ol-mikdâr süvâri ‘askeri tedârük ve techîz ve bi’n-nefs-i istishâb ile ordû-yi hümâyûnuma ‘azîmet itdirilmeleriyle ve bir gün evvel ordû-yi hümâyûnuma tesyîr ü îsâlleri esbâbının istihsâline mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve hilâfına irâe-i ruhsatdan hazer ve mübâ‘adet eylemeniz fermânım olmağın te’kîden ve ikdâmen ve isti‘câlen hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız bu tarafda ahz ve yine Burusa’ya i‘âde ü irsâl olunanlar ol-cânibe vusûllerinde vech-i meşrûh ve mukaddemâ sudûr iden emr-i âlî mazmûnı üzere gerek

merkûmûn sekiz neferin ve gerek mezkûr Hâcı İsmâil'in me'mûr oldukları vechle bedenlerinden serî'an ve 'âcilen beş yüz nefer süvâri 'asâkiri darb u harbe kadir olarak tedârük ve techîz ve bi'n-nefs-i ma'iyyetlerine istishâb itdirüb bir ân ve bir dakika mukaddem yerlerinden tahrîk ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ordû-yi hümâyûnuma tesyîr ü îsâlleri esbâbının istihsâline kemâl-i ikdâm ü gayret ve kusûr u rehâvet ve hilâf-ı emr-i âlî ve münâfî-i rızâ-yı pâdişâhânem 'avk u te'hîrlerini mûcib ednâ vaz' u hâlet vuku'na irâe-i ruhsatdan mübâ'adet ile mazhar-ı muâheze ü 'itâb olmakdan be-gayet tevakki ü mücânebet ve 'acâleten mahallinden ihrâc ve savb-ı maksûde irsâl olunduklarını der-i 'aliyyeme tahrîr ü i'lâma müsâra'at eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet-i me'mûriyetin senin dahî ma'lûmun oldukda ber-vech-i muharrer mezkûrunı ol-mikdâr 'asâkir ile yerlerinden kaldırub ordû-yi hümâyûnuma îsâl ve tekmîl-i emr-i mübâşeretine sa'y-i bî-hemâl eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Ş. sene 1203

Sahife No **:** 108
Hüküm No **:** 229
Tarihi **:** Evâsıt-ı Ş. sene 1203

Anamur kazası beyi Mir Abdü'l-mü'min'in daha önce beş yüz nefer askerle orduya katılması emredilmiş, ancak hastalığı sebebiyle görevi, mütesellimi olan Mir Abdü'r-rahmân'a devredilmiş, fakat Mir Abdü'r-rahmân'ın Rumeli valisi ve Belgrat canibi seraskeri maiyetine ulaştığına dair bir haber gelmediği, eğer belirtilen miktar süvari ile bir an evvel görev yerine gitmezse cezalandırılacağı, mübaşir Hasan'ın ise tahrir edilen askeri yerinden kaldırıp noksansız olarak serasker maiyetine götürmesi ve bunun serasker tarafından der-i aliyyeye bildirilmesi, aksi halde kendisinin de cezalandırılacağı hakkında.

[Derkenâr]: Mahallinde i'lâm bî-hemâl vârid oldukda 'adem-i ısga'larıyla ekber ü şedîd tekrâr isti'câlini mutazammın emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıtı N. sene [1]203

Merkûmun mîrîsi Teşine kaim-makamı Eşme zâdeye teslîm birle me'mûriyeti merkûmun 'uhdesine sarf u tahvîl olmuşdur. Fî evâili Z. sene [1]203

Anamur mütesellimi Mîr Abdü'r-rahmân ve bu husûsa bundan akdem mübâşir ta'yîn olunan hassa hassakilerimden Hasan zîde mecdühûmaya hüküm ki:

Anamur kazâsı beği Mîr Abdü'l-mü'min kendü bedeninden iki yüz ve cânib-i mîrîden üç yüz nefer süvâri 'asker tahrîr ve ordû-yi hümâyûnuma götürmeğe me'mûr kılınub mîrîden tahrîr ideceği sâlifü'z-zikr üç yüz neferin iktizâ' iden 'ulûfe ve bahşişleri mâliyye ve dîvân-ı hümâyûnum taraflarından sâdır olan evâmir-i şerîfe ile mûmâ-ileyhe ba's ü tesyîr olunmuşiken mîr-i mûmâ-ileyh bir seneden berü nüzûl 'illetinden sâhib-i firâş ve rükûb ü nüzûle 'adîmü'l-ikdâr oldığından sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin mûmâ-ileyh Abdü'l-mü'min beğin yerine bedeninden iki yüz ve mukaddemâ gönderilen akça ile mîrîden üç yüz nefer güzîde ü mu'tenâ süvâri tahrîr ve Rûmili vâlîsi ve Belgrad cânibi ser-'askeri ma'iyyetine 'azîmete şitâb eylemen bâbında me'mûriyetini hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan emr-i âlî sâdır olmışdı el-hâletü hâzihi evvel-bahâr hulûl etmekle bi-mennihî te'âlâ karîben sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekremim sancâğ-ı şerîf sâyesiyle Moskovlu üzerine ve 'asâkir-i muvahhidîn ser-'askerler ma'iyyetleriyle Nemçelü üzerine hareket ü 'azîmet üzre olub senin dahî Belgrad cânibi ser-'askeri müşârün-ileyh ma'iyyetine şimdiye dek vusûlün me'mûl iken henüz bir haber zuhûr etmediğine ve dîn düşmenlerinin bu esnâda taraf taraf memâlik-i islâmiyeye hücûm dâ'iyesinde oldukları tashîh oldığına binâen isti'câlen ve istid'â'en hâsseten işbu emr-i 'âlîşânım dahî ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi bu vakt evkat-ı sâireye kıyâs olunmayub bir ân evvel hareket ve bir kadem akdem mahall-i me'mûre vusûle müsâra'at me'mûrlara farîza-i zimmet idüği ve bundan böyle te'hîr ve batâet ve 'asker-i mezbûrı noksân ve nâ-tüvân olarak îsâl etmek lâzım gelür ise tertîb-i cezâdan gayrı mu'âmele olunmayacağı ma'lûmun oldukda mukaddemâ mâliyye tarafından sâdır olan diğer emr-i âlî mûcibince 'asâkir-i merkûmeyi serî'an istishâb ve bir gün evvel ser-'asker-i müşârün-ileyh ma'iyyetine varub hidemât-ı dîn ve devlet-i 'aliyyemde kıyâma mübâderet ve ba'd-ez-în mikdâr-ı zerre imrâr-ı vakti mûcib hareket vuku'yla giriftâr-ı 'ikab olmakdan be-gayet tehâşî ve mücânebet eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin ber-vech-i meşrûh mütesellim-i mûmâ-ileyhin tamâmen me'mûr-ı tahrîri oldığı 'asker ile hemân ihrâc ve serî'an ve 'âcilen ma'iyyet-i ser-'asker-i müşârün-ileyhe îsâl ve vusûlüni müş'ir ser-'asker-i müşârün-ileyhden tahrîrât ahzıyla tekmîl-i mübâşeretine sa'y-i bî-hemâl eyleyesin şöyle ki fî mâ ba'd dahî mûmâ-ileyh muktezâ-yi me'mûriyeti üzre 'acâleten ma'iyyet-i müşârün-ileyhe vâsıl olmamak ve 'askeri noksân olmak ihtimâlî

olur ise yalnız mûmâ-ileyhin hakkından gelinmekle iktifâ' olunmayub senin dahî bilâ-amân cezân tertîb olunacağını muhakkak bilüb âna göre müteyakkız-âne hareket ve hilâfından mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Ş. sene 1203

Sahife No **:** 108-109
Hüküm No **:** 230
Tarihi **:** Evâsıt-ı Ş. sene 1203

Cezâir-i garb ocağı tarafından Akdeniz'e beş kıta gemi çıkarılarak dolaşması, Akdeniz adalarının ve sahillerinin güvenliğini sağlayarak rast geldiği düşman gemilerini batırması, ayrıca Tiriste ve Alikodne sularında korsanlığa çıkarak Rusya ve Avusturya'ya ait ticaret gemilerinin zabt edilmesine dair I. Abdülhamit zamanında verilen emr-i şerîfin tecdidi.

Cezâir-i garb beğlerbeğisi Muhammed dâme ikbâlühûya ve Cezâir-i garb ocakluları zîde mecdühûma hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin miyâne-i emsâlinde mezîd-i kâr-güzârı ve dirâyet ile şöhret-şi'âr ve te'diye-i hidemât-ı gazâ' ü cihâda ibrâz-ı merd-âneni ve şecâat ve izhâr-ı lâzıme-i gayret ü diyânete ikdâmın ma'lûm u âşikâr olub muktezâ-yi hamiyyetin üzre devlet-i 'aliyyenin her vechle sadâkat-kâr ve istikamet-şi'ârı oldığından mâ'adâ Cezâir-i garb ocağı ahâlisi dahî öteden berü a'dâ'-yı dîn ile muhârebe ü cihâda kıyâm ve kahr u kam'-ı müşrikîne ikdâm ider guzât-ı muvahhidîn ve kümât-ı murâbıtînden oldukları muhtâc-ı ta'rîf ü beyân değildir el-hâletü hâzihi düşmen-i dîn ü devlet ve 'adû-yi mülk ü şerîf olan Moskovlu ve müttefiki Nemçelü üzerlerine sefer-i hümâyûnum muhakkak ve mukarrer olub ve 'inâyet-bârî ve sıdk-kâri-i rûhâniyyet-i hazret-i risâlet-penâhi sallallahü te'âlâ 'aleyhi ve sellem ile sakara-i mesfûreden gereği gibi ahz-i sâr ü intikam alınmadıkca gazâ' kılıcı gılâfına girmemek husûsı cezm-gerde-i pâdişâhânem olub berren ve bahren lâzım gelen tedârükât-ı kaviyye ve 'asâkir-i külliyyenin tertîb ü tanzîmlerine taraf-ı devlet-i 'aliyyemden leyl ü nehâr ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ-kelâm olunmakda idüği ma'lûm olan hâlâtdandır kaldı ki devlet-i 'aliyyemin küffâr-ı dûzah-karâr üzerine seferi zuhûrunda garb ocaklarından üçer beşer kıt'a sefâin techîz ü tanzîm ve Cezâir dilâverleriyle

donanma-yi hümâyûnum ma‘iyyetinde gazâ-yı farîza-i cihâd idegeldikleri kadîmden berü mesbûk olan hâlâtdan ve karâr-gâh-ı sefâin-i düşmen olan iskele ve limanlar sularına bu ocaklar gazîleri korsanlığa çıkub ve rûy-i deryâda râst geldikleri a‘dâ’ sefîneleri üzerlerine varub merd-âne ve dil-âne ahz ü istîsâl-i zümre-i müşrike kıyâm ve o makule sefâin ü a‘dâ’nın igrâb ü ihrâkları emrine dâmen-der-meyân-ı ihtimâm eyledikleri zâhir olan kazâyâdan olmak mülâbesesiyle işbu sefer-i hümâyûn nusret-mâkrûnumda Cezâir-i garb ocağı tarafından dahî beş kıt‘a Cezâir sefînesi gelüb Bahr-i Sefîd’de geşt ü güzâr eylemeleri ve Moskovlu ve Nemçelü’nün tüccâr gemilerini almalarıçün Tiriste ve Alikodne sularına korsanlığa çıkmaları bâbında ‘ammim hüdâvendigâr-ı sâbık merhûm ve mağfûrün-leh sultân Abdü’l-hamîd hân ‘aliyyü’r-rahmet ve’l-gufrân zemânında rikâb-ı hümâyûnumdan mahsûs emr-i şerîf sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi cülûs-i hümâyûn meymenet-i mâkrûnum vuku‘na binâen tecdîdi lâzım gelmekle mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince ‘amel ü hareket olunmak fermânım olmağın tecdîden işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur bi-mennihî te‘âlâ sefâin-i mezkûre Bahr-i Sefîd’e ba‘de’l-vürûd iktizâların kıyafetleri cânib-i mîrîden i‘tâ’ olunmak içün Akdeniz cezîrelerine ve sevâhil-i Bahr-i Sefîd’e mahsûs emr-i ‘âlîşânımla tenbîh ü te’kîd olunmuş oldığı ve her vechle himâyet ü sıyânetleri emrine dikkat olunıcağı ve o makule Cezâir-i garb ocağı sefinelerinin rûy-i deryâda râst geldikleri ve haber alub ‘avn-i bârî ile ahz ü girift olunmalarına muvaffak oldukları sefâin-i düşmenden zuhûr iden emvâl ü eşyâ ve erzâk ve üserâ’ beyne’l-guzât iktisâm olunması ve bir hilâline cânib-i mîrî ve taraf-ı âherden bir dürlü vaz‘-ı yed olunması husûsuna ikdâm u ihtimâm-ı pâdişâhânem der-kâr idüği ve ol-mikdâr Cezâir-i garb sefinelerinin Cezâir ocağı dilâverleri ve mükemmel edevâtıyla sefer-i sâbıkada oldığı misillû bu sefer-i hümâyûn nusret-mâkrûnumda vaktiyle ihrâc ve muhâfaza-i Cezâir ve sevâhil zımnında tesyîri husûsuna i’tinâ’ ü dikkat olunmak ve sâlifü’z-zikr Alikodne ve Tiriste iskeleleri ve sularına korsanlığa çıkmak ahass-ı metâlib-i dâverânem idüği sen ki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin ma‘lûm-ı hamiyyet-i meczûmun oldukda göreyim seni ber-vech-i meşrûh mükemmel ve muntazam edevât-ı harbiyye ve malzeme-i sâiresi ve Cezâir dilâverleriyle ol-mikdâr sefâinin sefer-i sâbıkada oldığı misillû Cezâir-i garb ocağı tarafından şürût-ı mezkûre ile ihrâc ve Bahr-i Sefîd ataları ve Cezâir ve sevâhili muhâfazaları ve geşt ü güzâr iden düşmen sefinelerinin ahz ü igrâk ü ihrâkları emrinde istihdâm olunmalarıçün vakt ü zemânıyla ol-taraflardan ihrâc olunmaları husûsuna ve Cezâir gazîleri kefere-i mesfûrenin tüccâr gemilerini ahz ü

istîsâl eylemek üzre Alikodne ve Tiriste sularına korsanlığa çıkub bu vechle icrâ-yi farîza-i gazâya kıyâm eylemeleri esbâbının istihsâline kemâl-i ikdâm u dikkat tâmm ve senden me'mûl u melhûz-ı dâverânem olan âsâr-ı dirâyet ve mâye-i hamiyyet ü diyâneti ibrâz u izhâra sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve bu vechle dahî ihrâz-ı mesûbat-ı gazâ' ve ihyâ-i sünnet-i seniyye-i resûl-i kibriyâ' ve mazhar-ı sa'âdet-dârım olmağa sarf-ı mâ-hasal vüs' ü ihtimâm eyleyesin ve siz ki ocaklu-yı mûmâ-ileyhimsiz siz dahî vech-i meşrûh üzre 'amel ü harekete dâmen-der-meyân-ı gayret iderek sizden me'mûl ve bu âna dek meşhûd olan şecâat u gayret âsârını icrâ' ve Cezâir gazîlerinin dîn yolunda ve devlet-i 'aliyyem uğurunda ve küffârdan ahz ü intikam husûsunda kesb eyledikleri nâm ve şânlarını siz dahî ihyâya ve du'â-yı hayr-ı serî'ü't-te'sîr-i pâdişâhâneme mazhar olmağa bezl-i makderet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı Ş. sene 1203

Bir sûreti:

Tunus beğlerbeğisi Mahmûd dâme ikbâlühûya ve Tunus ocakluları zîde mecdühûma

( ) Tunus ocağı tarafından üç kıt'a sefîne ihrâc ve irsâl olunmak ve Alikodne ve Tiriste sularına korsanlığa çıkmak içün ber-vech-i meşrûh

Bir sûreti:

Trablusgarb beğlerbeğisi Alî dâme ikbâlühûya ( ) ve Trablusgarb ocakluları zîde mecdühûma ( ) Trablusgarb ocağı tarafından üç kıt'a sefîne ihrâc ve irsâl olunmak ve Alikodne ve Tiriste sularına korsanlığa çıkmak içün ber-vech-i muharrer

Sahife No **:** 109
Hüküm No **:** 231
Tarihi **:** Evâsıt-ı Ş. sene 1203

Bursa'da olan kapıcıbaşılardan İznikli Ali Bey'in artık orada kalması için bir sebep olmadığı, gönderilen emr-i şerîf kendisine ulaştığı anda İstanbul'a dönmesi hakkında.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî girü gelüb battâlda hıfz olunmuşdur.

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından me’mûren Burusa tarafında olan İznikli Alî Beğ dâme mecdühûya hüküm ki:

Sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin senin ol-tarafda ba‘d-ez-în ikametini mûcib bir hâlet kalmamakdan nâşî vusûl-i emr-i şerîfimden ol-tarafdan fekk-i râbıta karâr ve hidemât-ı lâzımeni rü’yet zımnında der-bâr-ı şevket-karârıma vusûle ibtidâr eylemen fermânım olmağın işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet-i ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh vusûl-i emr-i şerîfimde ol-tarafdan hareket ve hidemât-ı lâzımeni rü’yet içün der-i ‘aliyyem tarafına vürûda müsâra‘at eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Ş. sene 1203

Sahife No **:** 109-112
Hüküm No **:** 232
Tarihi **:** Evâhir-i Ş. sene [1]203

Terkemişli Katırcızade Salih Bey, Terkemişli Sağırzade Osman Bey ve Kemer kazası sakinlerinden Salih’in daha önce verilen emre rağmen hâlâ Belgrat, Vidin, ve İsmail seraskerlerinin maiyetlerine katılmadıkları, derhal beraberlerinde götürmeye memur askerlerle birlikte görev yerlerine gitmeleri, aksi halde cezalandırılacakları hakkında.

[Derkenâr]: İsti‘câliçün tekrâr emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâili L. sene [1]203

Terkemişli Katırcı zâde Sâlih Beğ ve mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle gelmek üzre sefer-i hümâyûnuma me’mûr olan Terkemişli Sağır zâde Osmân Beğ ve Kemer kazâsı sükkânından Sâlih zîde mecdühûma hüküm ki:

Devlet-i ‘aliyyemin iki hasm-ı kuvâ ile seferi mukarrer olub böyle vaktde me’mûrlar şöyle tursun hamiyyet-i islâmiyeden behre-dâr olan ve eli ve ayağı tutan mecmû‘ ehl-i islâmın giceyi gündüze katarak ve iki üç konağı bir iderek semt-i cihâda irişmeleri ve muvâcehe-i a‘dâ’da olan dîn karındaşlarına imdâd ü i‘ânet eylemeleri farz-ı ‘ayn iken el’ân ‘azîmetde tereddüd ve imrâr-ı vakte cesâret olundığı ve yollarda ayak sürimek misillû münâfî-i diyânet-i islâmiye vaz‘-ı nâ-revâ vuku‘yla ordû-yi

hümâyûnuma ve Belgrad ve Vidin ve İsmail ser-‘askerleri ma‘iyyetlerine ve sâir ser-haddlere ve muhâfazalara kimesne vârid olmadığı tahkik-gerde-i şehr-yârânem olmağla bu keyfiyyet gayetü’l-gaye istigrâbı ve inkisâr-ı derûn-i pâdişâhânemi mûcib olub ba‘de’l-yevm dakika-i vâhide tevakkufa cesâret idenler hakklarında bir dürlü ‘özr ü ‘illet karîn-i sem‘-i ısga’ olmayarak lâzım gelen ‘ukubet ü cezâ’nın icrâsında dakika fevt olunmamak husûsuna cezm ü niyyet olunmuşdur imdi işbu emr-i şerîfim ( ) ile tarafınıza lede’l-vusûl şimdiye dek hareket etmemiş iseniz bundan sonra bir ân te’hîr vuku‘nı tecvîz etmeyerek derhâl hareket ve seyr-i serî‘ ile giderek ve iki konağı bir iderek istishâbına me’mûr oldığınız ‘asker ile muahharen sâdır olan emr-i ‘âlîşân mantûki üzere savb-ı me’mûrînize irişmeğe ve şimdiye dek bu bâbda münâfî-i hamiyyet ü diyânet zuhûr iden kabâhâtinizi imhâya kemâl-i ikdâm ü gayret eyleyesiz eger bundan sonra dahî zerre kadar tevakkuf ider iseniz vebâli boynunuza yarın rûz-i cezâda müşâhede ideceğiniz ‘azâb-ı ebedîden başka dünyâda dahî bed-nâm olacağınızda ve taraf-ı pâdişâhânemden hakkınızda lâzım gelen cezâ’ icrâ’ olunacağında şübhe yokdur âna göre hareket ve me’mûr-ı tahrîr ve istishâbı oldığınız ‘asâkir ile ‘acâleten ve müsâra‘aten savb-ı maksûde irişmeğe ve tahsîl-i selâmet halinize ikdâm u gayret ve hilâfından be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri Ş. sene [1]203

Bir sûreti:

Eski il sükkânından es-seyyid Süleyman ve mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle gelmek üzre sefer-i hümâyûnuma me’mûr olan Seydigazi şehir kethûdası Bahâdır oğlı Mehmed ve Seydigazi mütevellîsi Yusuf zîde mecdühûma vech-i meşrûh üzere.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl ber-mantûk-ı emr-i şerîf serî‘an hareket ve mahall-i me’mûresine ‘azîmete sür‘at eylediğini mübeyyen mîr-i mûmâ-ileyhin ve mübâşirinin bi’l-iştirâk vârid olan bir kıt‘a ‘arz-ı hâlinin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 7. L. sene [1]203

Bir sûreti:

Pîrî zâde Yusuf Beğ zîde mecdühûya ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

‘Alâiye sükkânından Yörük tâifesinden Hâcı ‘Abbâs oğlı Hüseyin zîde mecdühûya vech-i meşrûh üzere.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vürûd ber-mantûk-ı emr-i âlî hareket ve ‘azîmet üzre olub yol emri niyâzında oldığını nâtık mûmâ-ileyhin ve mübâşirinin vârid olan ‘arz-ı hâllerinin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 7. L. sene [1]203

Bir sûreti:

Sâbıkâ Niğde âlây beğisi Mustafâ zîde mecdühûya ( ) ber-vech-i muharrer.

[Derkenâr]: Mûmâ-ileyh ‘asâkiriyle Gelibolı mürûr ve şevvâlin on ikinci güni mahall-i me’mûre ‘azîm oldığını nâtık Gelibolı nâibinin vârid olan i‘lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 4. Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Anamur mütesellimi Abdü’r-rahmân Beğ zîde mecdühû minvâl-i meşrûh üzere.

[Derkenâr]: Evvelki sâbık merkûm ramazânın yirmi tokuzuncı güni Akşehir merhalesine vusûl ve savb-ı maksûde ‘azîmet üzre esnâ-yi râhda oldığını mûmâ-ileyhin vârid olan bir kıt‘a ‘arz-ı hâlinin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 2. Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Tokad voyvodası Lutfullâh Beğ zîde mecdühûya minvâl-i meşrûh.

Bir sûreti:

Aydın yörüği Mîr ‘aşîreti Şeyh oğlı ‘Abdü’l-halîm Beğ zîde mecdühûya ( ) minvâl-i meşrûh üzere.

Bir sûreti:

Sığla sancâğında İlyas zâde civârında Taslı ( ) zîde mecdühûya ber-minvâl-i muharrer.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl bu sene-i mübârekede ‘azîmete iktidârı olmadığını nâtık vârid olan ‘arz-ı hâlinin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 21 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Kara tekeli ‘aşîretinden Mahmûd Beğ zîde mecdühûya kudreti mertebe ‘asker ile ( ) siyâk-ı meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Caber ‘aşîretinden Namcı Beğ zîde mecdühûya kudreti mertebe ‘asker ile ( ) ber-siyâk-ı meşrûh.

[Derkenâr]: Me’mûrîn-i mezkûresi Edirne vâlîsi ma‘iyyetine tahvîl olunmuşdur. Fî evâili M. sene [1]203

Bir sûreti:

‘Arablı ‘aşîretinden Fettâh zâde ( ) zîde mecdühûya siyâk-ı muharrer üzre.

Bir sûreti:

Mar‘aş beğlerbeğisi ve Zülkadr zâde Ömer dâme ikbâlühûya başbuğ ile ( ) ber-siyâk-ı muharrer.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl merkûm Alî oğlı ma‘iyyetiyle ve Muhammed dahî bi’l-istishâb mahall-i me’mûre ‘azîmet eylediklerini nâtık Eğrigöz ve Gedus kadîlarının vârid olan i‘lâmları şerh virildi. Fî 4 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Gedus voyvodası Nasûh zâde Muhammed ve Emed voyvodası Nasûh zâde Alî zîde mecdühûmaya oğullarından birini başbuğ ile ( ) vech-i muharrer üzere.

Bir sûreti:

Burusa sükkânından Hasan Ağa zâde Sa‘îd ve mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle sefer-i hümâyûna me’mûr olan Keskin zâde Seyyid Hâcı İbrâhîm ve Burusa sükkânından Çukacı Molla ve Hâcı İbrâhîm ve Hâcı ‘Abdi ve Hâcı Hâfiz zîde kadrühûma ( ) sergerde-i mûmâ-ileyh dâire-i etbâ‘ıyla ve mûmâ-ileyh Keskin zâde Hâcı İbrâhîm me’mûr oldığı ve sâir mûmâ-ileyhi kudretleri mertebe ‘asâkir ile ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Silâh-şörlerden zikri âtî me'mûrlara mübâşir ta'yîn olunan ve mûmâ-ileyh ma'iyyetiyle sefer-i hümâyûna me'mûr olan Gökçedağ voyvodası Hâcı Alî ve Nallu sükkânından Boşnak Alî ve Günyüzü sükkânından Kadî oğlı ve Karaağaç müte'ayyinândan Hâcı Uzun oğlı Mustafâ ve Söğüd sükkânından voyvoda Seyyid İbrâhîm ve karındaşı Seyyid Alî ve Beğpazarı sükkânından Falcı zâde Hasan ve Karahisar Nallu sükkânından Güzelce İmâm zâde Seyyid Alî ve karındaşları zîde mecdühûma ( ) ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti:

Burusa sükkânından Hâcı Mustafâ zîde mecdühûya kudreti mertebe 'asker ile ( ) vech-i muharrer üzre.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl merkûm Veys kudreti mertebe 'asker ile hâzır olub çend-rûz zarfında 'azîm üzre nâtık Harmancık kadîsının vârid olan i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi Fî 7 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Zikri âtî me'mûrlara mübâşir ta'yîn olunan ( ) ve mûmâ-ileyh ma'iyyetiyle sefer-i hümâyûna me'mûr olan Domaniç'de Büryanlı Kapıcı oğlı ve Tavşanlı kazâsından Koca Mustafâ ve Harmancık müte'ayyinândan Veys ve Domaniç sükkânından Veli Beğ zâde zîde mecdühûma ( ) minvâl-i meşrûh üzre.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vürûd mezkûr Dumanlı oğlı çend-rûz zarfında 'azîmete müte'addid oldığını nâtık vârid olan tahrîrin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 1 L. sene [1]203

Merkûm Dumanlı oğlunun 'afvıçin emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Kapucıbaşılardan Aydın muhassılı Cihân zâde Hüseyin Beğ dâme mecdühûya ve mûmâ-ileyh ma'iyyetiyle sefer-i hümâyûna me'mûr olan Kestel voyvoda Mustafâ ve Aydın sükkânından Dumanlı oğlı ve Ödemiş sükkânından sâbıkâ Tire voyvodası Hâcı Yeğen Ağanın kethudâsı Hasan zîde mecdühûma ( ) minvâl-i muharrer üzere.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl ber-mantûk-ı emr-i âlî me'mûr oldığı vechle âmâde olub cümlesini istishâb ve bilâ-te'hîr 'azîmete ta'ahhüd eylediğini nâtık

Bayramiç kadîsının vârid olan i‘lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 21 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Bayramiçli Hâdim zâde Osmân Beğ ve mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle sefer-i hümâyûna me’mûr olan Biga kazâsı şehir kethûdası Hâcı Emîr zâde Hâcı Muhammed ve Ünye sükkânından Çelebi ve Turla sükkânından Hâcı Muhammed ve Çardaklı Çâvûş zâde Seyyid Alî ve Bayramiç havâlîsinde sâkin İnekli oğlı ve Balya şehir kethûdası Hâcı Ahmed zâde ve Anatolı’da Dimetokalı Hâcı Hasan zîde mecdühûma ( ) ber-minvâl-i muharrer.

Bir sûreti:

Göynük sükkânından Serdâr zâde Ser-turnalı Ahmed ve mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle sefer-i hümâyûna me’mûr olan Yenice-i Taraklı sükkânından Minür oğlı Hüseyin ve Göynük’de Mütevellî İbrâhîm ve Göynük sükkânından Bor oğlı İbrâhîm ve Göynükli Hâcı oğlı Hâcı Halîl Beğ zâde İbrâhîm ve Hâcı Osmân zâde ve Çabkun zâde İbrâhîm ve Meşeli Mustafâ ve Turnacı tekaüdlerinden Hüseyin Ağa zâde Muhammed zîde mecdühûma ( ) siyâk-ı meşrûh üzere.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl savb-ı me’mûresine ‘azîmet eylediğini nâtık Cebbâr zâde Süleyman Beğ’in vârid olan bir kıt‘a kaimesinin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 7 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Kayseriyyeli Zenneci zâde ( ) zîde mecdühûya ber-siyâk-ı meşrûh.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl levâzımât-ı seferiyesini tedârük ve bilâ-tevakkuf ‘azîmet ideceğini nâtık merkûmun vârid olan bir kıt‘a ‘arz-ı hâlinin mefhûmı bâ-fermân-ı şerh virildi. Fî 8 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Kırşehri sancâğında Şarklu ‘aşîretinden Bıyık ‘Abdullâh ( ) zîde mecdühûya ber-siyâk-ı muharrer.

Bir sûreti:

Bademağacı sükkânından Edhem zîde mecdühûya siyâk-ı muharrer üzere.

Bir sûreti:

Kütahya'da sâkin Germiyan zâde 'Alî zîde mecdühûya vech-i meşrûh üzere.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vürûd merkûm Atmaca Beğ göçebe tâifesinden oldığından başka kışlakda Aydın sancâğında olub bundan sonra yaylaka gider makulesinden oldığını nâtık İbrâhîm Ağa nâm kimesnenin 'arz-ı hâli mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 10 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Elci 'aşîreti beği Atmaca Beğ zîde mecdühûya ( ) kudreti mertebe 'asker ile ber-vech-i meşrûh.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl merkûmun rükûb ü nüzûle iktidârı olmadığından başka ehlî kazâdan ma'zûriyyeti lede'l-isti'lâm 'afvı niyâzında oldığını nâtık Çay ma' Karamık kadîsının vârid olan bir kıt'a i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 19 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Macar oğlı Hâcı Memiş Beğ zîde mecdühûya ( ) vech-i muharrer üzere.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l Balat karyesi voyvodalık oldığı ve merkûm Kılıç oğlı fevt olmuş oldığını nâtık karye-i mezbûrun muzâf oldığı Kebsud kazâsı kadîsının vârid olan i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı şerh virildi. Fî 10 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Balat voyvodası Kılıç oğlı ( ) zîde mecdühûya ber-vech-i muharrer.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vürûd merkûm iki nefer ile yetişdirir makulesinden olmağla kudreti mertebe üç beş nefer ile 'azîmet eylediğini nâtık Kebsud kadîsının vârid olan i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 10 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Balatlı 'Arab Ahmed zîde mecdühûya minvâl-i meşrûh üzere.

[Derkenâr]: Larende voyvodası merkûm ‘afvıçün emr-i şerîf yazıldı.

İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl ‘afvını hâvî sâdır olan emri ibrâz eylediğin Larende kazâsının vârid olan i‘lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 2 Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Larende voyvodası Kamış oğlı ( ) zîde mecdühûya ber-vech-i muharrer.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl ber-mûcib-i emr-i âlî neferât-ı mezkûreyi tedârük ve yola ihrâc etmek üzre oldığını nâtık Akşehir kadîsının vârid olan bir kıt‘a i‘lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 19 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Akşehir müte‘ayyinândan Raşîd zîde mecdühûya ( ) başbuğ ile minvâl-i muharrer üzere.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vürûd merkûm kudreti mertebe ‘asker ile ve savb-ı me’mûre ‘azîmete câzim oldığını nâtık Yenişehri kadîsının vârid olan bir kıt‘a i‘lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı şerh virildi Fî 2 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Yenişehri şehir kethûdası ( ) zîde mecdühûya ber-minvâl-i muharrer.

Bir sûreti:

Teke sancâğında Elmalu kazâsı sükkânından Sâlih Beğ zîde mecdühûya siyâk-ı meşrûh. üzere.

Bir sûreti:

Teke sancâğında Finike kazâsında Ömer zîde mecdühûya ber-siyâk-ı meşrûh.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî mahalline lede’l-vusûl mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin şöhretiyle kimesne olmayub emrini mübâşiri girü getürdiğini nâtık mübâşirin takrîri bâ-fermân-ı şerh virildi. Fî 2 Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Mîr-i mîrandan Ürgübli Şeh-süvâr ‘Abdi dâme ikbâlühûya vech-i meşrûh üzere.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl el’ân şitâda Rûmili tarafına ‘azîmet itdiğini mübâşirin takrîri bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 2 Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Ürgübli Ömer dâme ikbâlühûya ( ) ber-vech-i meşrûh.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl üç güne dek savb-ı me’mûresine ‘azîm olacağını nâtık merkûmun vârid olan bir kıt‘a ‘arz-ı hâlinin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 19 L. sene [1]203

İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl şa‘bânın on yedinci güni savb-ı me’mûre ‘azîmet eylediğini nâtık Eskişehir kadîsının vârid olan i‘lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 2 Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Eskişehir şehir kethûdası Tiryaki oğlı Ömer zîde mecdühûya ( ) ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti:

Atina’da Battâl Hâcı İsmâil ve Hemşinli Hâcı Hüseyin ve Aze’de Seydi oğlı Mustafâ ve Nice’de sâbık Trabzon vâlîsi Mustafâ Paşa birâderi Muhammed Beğ ve Hona’da Memuy Mustafâ ve Hemşinli Çemenli Hâcı Osmân Ağa zâde Mustafâ ve Atina’da Teletur oğlı Osmân ve Baca İbrâhîm Ağa zâde Mustafâ ve Kuyu’da Hâcı Kara Alî Ağa yeğeni Küçük Alî ve Arhava’da Hâcı Mustafâ Ağa zâde Hasan Kisra’da Horzan oğlı Abdü’r-rahmân ve Hona’da Kör Hasan Ağa zâde Ahmed zîde mecdühûma ( ) siyâk-ı muharrer üzere.

Bir sûreti:

Bilecik sükkânından Hâcı Himmet zâde ( ) ve mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle sefer-i hümâyûna me’mûr olan Eskişehir sükkânından Torun zâde ve İnegöl’de sâkin Çukadar zâde Hâcı Muhammed Ağa oğlı ve Dervîş Paşa zâde Ahmed Beğ ve Bilecik sükkânından Küplü karyeli Süleyman ve Lefke kazâsında Karaağaç karyesinde Cebeci oğlı ve Yenişehr-i Burusa sükkânından Voyvoda oğlı Mustafâ ve İnegölli

Nu‘mân Beğ ve İnegöl’de Seyfü’d-dîn zâde Gölpazarı’ndan Kethüdâyeri zâde Hâcı Muhammed zîde mecdühûma ( ) ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti:

Kütahya mütesellimi Muhammed ve mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle sefer-i hümâyûna me’mûr olan Nefs-i Karahisar-ı Sâhib sâkinlerinden Hâcı Osmân zâde ‘Abdi ve Karamık kazâsı şehir kethûdası Ömer Paşa zâde Ömer Beğ ve Şuhud kazâsı şehir kethûdası Oyunganlı zâde Hüseyin ve Sandıklı sükkânından Hâcı Halîl zâde Hâcı Alî ve Hâcı Rahmetullâh ve Karakadî zâde İbrâhîm ve Kütahya’da Germiyan zâde Hâcı Mustafâ ve Arı Hâcı Hüseyin ve Karahisar’da Güzelce İmâm Ahmed ve Tağardı kazâsında ‘Abdal oğlı Mustafâ ve Çehâr-şenbih Lazikiye subaşısı Emîn ve Honaz kazâsında sâkin Çakır oğlı Mustafâ ve Şeyhlü kazâsında sâkin İsmâil zîde mecdühûma ( ) siyâk-ı muharrer üzere.

Bir sûreti:

Ankara sükkânından Vanlı Çirağı İsmâil ve mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle sefer-i hümâyûna me’mûr olan Ankara’da Müderris zâdeler ve Seyyid Hâcı Şahâbü’d-dîn ve Sarıkadî oğlı ‘Abdullâh ve Alatağ sükkânından Hâcı Mustafâ ve Ayaş kazâsında Kür karyesinde Mustafâ Beğ zîde mecdühûma ber-siyâk-ı meşrûh.

Bir sûreti:

Sefer-i hümâyûna me’mûr olan Bigadiç sükkânından Seyyid Hasan ve Soma sükkânından Yeğen zâde Süleyman Beğ ve İvrindi sükkânından Seyyid Muhammed ve Soma’da Kadın karyeli Âlây Beği oğulları Muhammed ve Alî ve Emîn ve Sındırgı sükkânından ‘Abdullâh ve Kemer-i Edremid sükkânından Hâcı Halîl ve İvrindi sükkânından Boz oğlı Ya‘kûb Beğ ve Şamlı karyeli Bayrak-dâr zâde Alî ve Kersun der-bendi bölükbaşısı ve Ayazmendli Dede Ağa zîde mecdühûma ( ) ber-siyâk-ı muharrer.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vürûd çend-rûz zarfında ‘azîmete ta‘ahhüd eylediğini nâtık vürûd iden ‘arîzanın mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 10 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Menteşe sancâğı mütesellimi Hasan Çâvûş zâde ( ) zîde mecdühûya minvâl-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Selendi kazâsından Borluda kışlar Şeyh oğlı Abdü'l-mü'min Beğ zîde mecdühûya ( ) ber-vech-i meşrûh.

[Derkenâr]: Tekrâr emr yazılmışdır. Fî evâhiri L. sene [1]203

Bir sûreti:

Menteşe sancâğında Beş kazâ şehir kethûdası Hâcı Hüseyin zâde Hâcı Süleyman zîde mecdühûya ( ) ber-minvâl-i meşrûh.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl beş on gün zarfında 'azîmete müte'ahhid oldığını nâtık vârid olan bir kıt'a 'arz-ı hâlinin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 14 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Saruhan sancâğında 'aşâirden Gündüz Beğ zîde mecdühûya ( ) siyâk-ı muharrer üzre.

Bir sûreti:

Divriği kazâsı sâkinlerinden Mühr-dâr zâde Mustafâ zîde mecdühûya ( ) ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Kapucıbaşılardan Bozok ferâğı Cebbâr zâde Süleyman Beğ dâme mecdühûya ber-siyâk-ı muharrer.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl ve sa'y-i mikdârı 'asker tahrîr ve evâsıt-ı şevvâlde başbuğ ile irsâl ideceğini nâtık paşa-yı mûmâ-ileyhin vârid olan kaimesi şerh virildi. Fî 4 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Mîr-i mîrandan Tekeli Ebû Bekr dâme ikbâlühûya ber-vech-i meşrûh.

[Derkenâr]: Tekrâr isti‘câliçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Konya eyâletinde Ulukışla kazâsında Devr-i ‘avn karyesinde Fettâh Ağa zâde Hasan zîde mecdühûya ( ) ber-minvâl-i muharrer.

Bir sûreti:

Sığla sancâğı mütesellimi İlyas zâde ( ) zîde mecdühûya ber-vech-i muharrer.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl merkûm ihtiyâr u menzilcilik hidmetinde oldığını nâtık vârid olan ‘arz-ı hâlinin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 2 Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Karaman Ereğlisinde Mizan oğlı ( ) zîde mecdühûya ber-minvâl-i meşrûh.

Bir sûreti:

Karamanlı şehir kethûdası Kara Beğ zîde mecdühûya minvâl-i muharrer üzere.

Bir sûreti:

Dânişmendli Mîr ‘aşîreti Geniş zâde Hâcı Ahmed Beğ zîde mecdühûya ( ) ber-minvâl-i muharrer.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl neferât-ı merkûmeyi istishâb ve ramazânın beşinci güni yola ihrâc eylediğini Kaşlu kadîsının vârid olan i‘lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 4 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Kaşlı Alî zîde mecdühûya ( ) siyâk-ı meşrûh üzre.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl neferât-ı mezkûreyi göndermediğinden mâ‘adâ i‘lâm dahî virmediğini mübâşirinin takrîri bâ-fermân-ı şerh virildi. Fî 8 Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Bucak kazâsında sâkin Hüseyin zîde mecdühûya ( ) ber-siyâk-ı muharrer.

[Derkenâr]: İsti‘câlini hâvî emr yazılmışdır. Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Tavaslı Hâcı Ömer Ağa’nın oğulluğı İbrâhîm zîde mecdühûya ( ) siyâk-ı muharrer üzere.

Bir sûreti:

Çan karyesi sükkânından Alî Efendi zâde Muhammed Reşîd zîde mecdühûya ( ) ber-siyâk-ı muharrer.

Bir sûreti:

Ayvacıklı oğlı Hâcı ‘Abdullâh zâde Hâcı Ahmed zîde mecdühûya vech-i meşrûh üzere.

Bir sûreti:

Manyas sükkânından Hâcı zâde Seyyid Muhammed zîde mecdühûya ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Karahisar-ı Şarkî sükkânından Gürg oğlı Hâcı Muhammed ve oğlı Muhammed zîde mecdühûmaya biri îsâl eylemek üzre.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl ‘askerini istishâb ve ramazânın yirmi birinci güni mahall-i me’mûre ‘azîmet eylediğini nâtık Küre kadîsının i‘lâmı şerh virildi. Fî 6 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Cura zâde Süleyman Beğ zîde mecdühûya ( ) ber-minvâl-i muharrer

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl çend-rûz zarfında ‘azîmete ta‘ahhüd eylediğini nâtık Erzurum vâlîsi es-seyyid Ahmed Paşa hazretlerinin vârid olan mektûbunun mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî selh L. sene [1]203

Bir sûreti:

Erzurum sükkânından yeniçeri zâbiti sâbık Mustafâ ve Başu Hüseyin oğlı ve Boşnak Ahmed ve Kürd Ahmed ve müfti çirâğı İbrâhîm ve Çatal Ağa zâde Ahmed ve diğer Çatal Ağa zâde Ebû Bekr ve Tebriz Kapulı ‘Abdi ve Erzurumlı Hasan ve Kara Alî Şa‘bân zîde mecdühûma ( ) vech-i meşrûh üzere.

[Derkenâr]: Şerhi tekrâr ber-vech-i muharrer üzre oldığı mübâşirinin takrîri şerh virildi. Fî 8 Za. sene

Bir sûreti:

Kaç ‘aşîreti beği Fecr zâde Süleyman Beğ zîde mecdühûya vech-i muharrer üzere.

Bir sûreti:

Kızılkeçilü ‘aşîretinden Mustafâ Beğ zîde mecdühûya ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Trabzon’da Kuğu oğlı Süleyman ve Fâlcı zâde Ömer ve Tonyalı Hâcı Sâlih oğlı ve ‘Abonos zîde mecdühûma ( ) ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Büyükliman’da Kölünk oğlı ve Bahâdır oğlı Osmân Beğ zîde mecdühûmaya ( ) ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

İskefeli Sika oğlı ( ) zîde mecdühûya ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti:

Balatminalı Hâcı Mûsâ oğlı Süleyman zîde mecdühûya ( ) ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti:

Maçkalı iki karındaşlar Eyyûb oğulları zîde mecdühûmaya ( ) minvâl-i muharrer üzere.

Bir sûreti:

Ba‘zı Gümrükci oğlı Muhammed ve Küçük İbrâhîm oğlı Ahmed zîde mecdühûmaya

( ) minvâl-i muharrer üzere.

Bir sûreti:

Sürmene'de Küçük Hâcı Hüseyin oğlı ve Ma'kul oğlı Hasan zîde mecdühûmaya ( ) ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Of'da Karaca oğlı ve Zan oğlı ve Sıralı oğlı ve Ayaz oğlı Hâcı Alî ve Havl oğlı Muhammed ve Hasan Ağa zâde Sâlih ve Fettâh oğlı Muhammed ve Kalumin oğlı Kurd ve Diran oğlı İbrâhîm ve Keleş Hasan ve Saraç oğlı Ahmed zîde mecdühûma ( ) ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Rize'de Tuzcı oğlı Memiş ve Ekşi oğlı ve Büber oğlı ve Ban Beğ oğlı ve Menü Muhammed ve Musirreci oğlı İbrâhîm ve Fâkaözüli Hasan ve Mecnu oğlı Memiş ve Kanmaz oğlı Ömer zîde mecdühûma ( ) ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Giresun kadîsına ve zâbitânı zîde mecdühûma ( ) Giresun kazâsından cümle ma'rifetle ihrâc olunacak 'askeriçün ( ) ber-vech-i meşrûh.

[Derkenâr]: Fevt olmuşdur.

Bir sûreti:

Karahisar-ı Sâhib'de Musacılı 'aşîretinden Çâvûş zâde Receb Beğ zîde mecdühûya ( ) ber-vech-i muharrer.

Sahife No **:** 112-113
Hüküm No **:** 233
Tarihi **:** Evâhir-i Ş. sene [1]203

Kardeşleri Hacı Polat ve Hacı Muhammet'in hazırladığı iki bin neferi ve kendisinin tahririne memur olduğu iki bin beş yüz neferi orduya götürmekle görevlendirilen Kapıcıbaşı Ahmet'in, Rus gemilerinin Sakız adası civarında

bulunduğunun haber alınması üzerine yerine kardeşi Hacı Muhammet'in sergerde ve nazır olarak atanması, kendisinin ise Sakız'ın muhafazası için bin nefer hazırlayarak vekili ile göndermesine dair.

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Kara Osmân zâde el-hâc Ahmed dâme mecdühûya hüküm ki:

Sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin muahharen ordû-yi hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfim mantıki üzere karındaşın el-hâc Muhammed ve el-hâc Polad zîde mecdühûmanın bedenlerinden tahrîr ve îsâline me'mûr oldukları biner neferden iki bin neferi sen istishâb ve me'mûr-ı tahrîri oldığın iki bin beş yüz neferi ma'an ordû-yi hümâyûnuma îsâle şitâb eylemek üzere egerçi me'mûr olmuşdun lâkin el-hâletü hâzihi Sakız cezîresine kurb u civâr olan Kızılhisar pîş-gâhında Moskov bataryaresiyle bir kas'a birkaç kıt'a sefâin-i a'dâ' geşt ü güzâr üzere oldukları bil-ahbâr ma'lûm u âşikâr ve Bahr-i Sefîd atalarını terk-i vücûh mazarrat-ı a'dâ-yı dînden hıfz u hırâsetleri emrine ikdâm u dikkat tâmm olunmak gayetü'l-gaye ehemm-i mehâmm vâcibü'l-ihtimâm idüği bedîdâr olmakdan nâşî mukaddem ve muahhar oldığın vechle Sakız muhâfazasıçün bin nefer 'askeri serî'an ve 'âcilen tedârük ve tekmîl ve bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem vekîlin ile Sakız cezîresine irsâl ve mukaddem ve muahhar ordû-yi hümâyûn ve rikâb-ı kâm-yâbımdan sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince ordû-yi hümâyûnuma bi'n-nefs-i îsâline me'mûr oldığın iki bin beş yüz nefer 'asâkir üzerlerine dahî kendüne mu'âdil başka başka başbuğlar ta'yîniyle 'acâleten mahallinden ihrâc idüb ve karındaşların mûmâ-ileyhimâ bu def'a rikâb-ı hümâyûnumdan sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince bi'n-nefs-i 'azîmete me'mûr kılınmış olmalarıyla karındaşın mûmâ-ileyh Hâcı Muhammed'i dahî cümlesinin üzerlerine sergerde ve nâzır eylemen husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk etmeğin sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince senin bi'n-nefs-i me'mûriyetden 'afvını ve tarafından başka başka başbuğlar ve karındaşın mûmâ-ileyhi cümlesine sergerde ta'yîni ile 'asâkir-i mezkûre savb-ı me'mûrelerine serî'an irişdirmeğe ikdâm u gayret eylemeni mutazammın rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve ( ) ile tesyâr olunmuşdur imdi keyfiyyet-i ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh Sakız irsâline me'mûr oldığın sâlifü'z-zikr bin neferi vekîlin ile 'acâleten tesyîre ikdâm ve bedeninden ve mîrîden tahrîrine me'mûr oldığın iki bin beş yüz neferi dahî vusûl-i emr-i şerîfimde derhâl tekmîl ve üzerlerine sana mu'âdil başka başka başbuğlar nasb

ve karındaşın mûmâ-ileyh Hâcı Polad'ın bi'n-nefs-i îsâline me'mûr oldığı bin neferin ve başbuğlar ile göndereceğin mârrü'z-zikr iki bin beş yüz neferin cümlesi üzerine karındaşın mûmâ-ileyh el-hâc Muhammed'i sergerde ve nâzır ta'yîniyle bir dakika mukaddem ordû-yi hümâyûnuma irsâl ü tesyîre kemâl-i dikkat ü ihtimâm ve mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet ve te'hîr-i maslahat-ı mühimmeyi mûcib olur ednâ vaz' u hareket vuku'ndan tehâşî ve ittikâ-i tâmm ve 'asâkir-i mezkûrenin kangı gün ihrâc ve irsâl olduklarını serî'an der-i 'aliyyeme tahrîr ü ifhâm eylemen bâbında.

Fî evâhiri Ş. sene [1]203

Sahife No **:** 113
Hüküm No **:** 234
Tarihi **:** Evâhir-i Ş. sene [1]203

Saray gediklilerinden Musa'nın, Soğucak ve Anapa taraflarına giderek Kuban Hanı Kalgay Muhammet Giray ve serasker Vezir Hüseyin Paşa ile görüşerek durum değerlendirmesi yapması ve düşmana karşı nasıl hareket edileceğinin birlikte müzakere etmesi, bölgedeki aşiret kuvvetlerinin birleştirilerek düşmana karşı yardımlarının sağlanmaya çalışılması ve alınacak tedbirler hakkında divana bilgi göndermesi.

[Derkenâr]: 'Avdetini hâvî emr yazılmışdır. Fî evâili R. sene [1]204

Dergâh-ı mu'allâm gedüklülerinden olub bu def'a taraf-ı devlet-i 'aliyyemden Soğucak ve Anapa taraflarına ta'yîn olunan Mûsâ zîde mecdühûya hüküm ki:

Anapa taraflarında ve sâir ol-havâlîlerde mütevattın olan mecmû' kabâil halkı öteden berü devlet-i 'aliyyemin taht-ı itâ'at ü inkıyâdında olub saltanat-ı seniyyemin dostı ile dost düşmeni ile düşmen olageldikleri ve kabâil-i mezkûrenin dîn-i diyânet ve devlet-i 'aliyyem gayret-keşliğinde şimdiye dek zuhûr iden gayret ve metânetleri ma'lûm u âşikâr ve bundan böyle dahî birkaç kat ziyâde kendülerden hidmet ve metânet ve şecâat sünûhi ahass-ı metâlib-i pâdişâhânem idüği bedîdâr olmakdan nâşî hâlâ Kuban Hânı olan müteveffâ Kırım Giray Hânın oğlı Baht-Giray Hân dâmet ma'alühûnun birâderi ve selâtîn-i Cengîziyenin a'kal ve erşedi Kalgay Muhammed Giray sultân dâme ulüvvühû bu def'a mecmû' kabâil ve akvâm üzerine müstakillen başbuğ nasb u ta'yîn ve hâlâ Soğucak ve Anapa ve sâir ol-havâlî ser-'askeri vezîrim

es-seyyid el-hâc Hüseyin Paşa iclâlehû ma‘iyyetine Trabzon ve Canik taraflarından ve sâir mahallerden külliyetlü ‘asâkir tertîb ve top ve cebe-hâne ve mühimmât-ı sâire tesyîr olundığından mâ‘adâ bahren dahî sagîr ü kebîr mükemmel ve muntazam donanma-yi hümâyûnum sefâini irsâl olub ve ol-tarafda olan selâtîn-i Cengîziyeye ve kabâil halkına ser-‘asker-i müşârün-ileyhin inzimâm-ı re’y ü irâdesiyle tevzî‘ ü i‘tâ’ olunmak içün bu def‘a sultân-ı mûmâ-ileyh ile ber-mantûk-ı defter-i ‘atâyâ ve teşrîfât-ı mülûkânem ba‘s ü tesyâr ve iktizâ’ iden vesâyâ ü tenbîhât başka başka sâdır olan evâmir-i şerîfemle selâtîn-i mûmâ-ileyhime ve kabâilin cümlesine etrâfıyla ifâde ü iş‘âr olunmuş olmağla bi-mennihî te‘âlâ bu sene-i mübârekede ol-taraflardan düşmen-i dîne gereği gibi dağdağa u perîşânlık virilerek a‘dâ-yı dînden ber-vefk-i dil-hâh ahz-i intikam alınması mevâhib-i melâ’ nihâyetü’n-nihâyeden me’mûl u mes’ûldür kaldı ki kabâil-i mezkûrenin isticlâb ve te’lîfleri ile hidemât-ı dîn-i mübîn ve uğur-ı devlet-i ‘aliyye-i ebed-rehînimde sâdık-ane ve gayûr-âne ibrâz-ı hüsn-i hidmet ve küffâr-ı hâk-sârdan merâm üzere ahz-i sâr ü intikam bi’l-ittifâk dâmen-der-meyân-ı gayret eylemeleri vesâilinin yoluyla istihsâli ve ser-‘asker-i müşâr ve başbuğ-ı sultân-ı mûmâ-ileyhimâ ile bi’l-müzâkere lâzım gelen tedâbîr-i nâfi‘anın i‘mâl ü icrâsı zımnında Soğucak ve Anapa taraflarında ikamet ve celb ve te’lîf-i kabâile ikdâm u dikkat eylemek üzere taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden kâr-güzâr ve müstakîmü’l-etvâr birinin ta‘yîni ber-muktezâ-yi vakt ü hâl lâzım geldiğinden bu husûsa sen ki gedüklü-yi mûmâ-ileyhsin akrânın bilenlerinden bi’l-intihâb hâsseten der-i ‘aliyyemden sen ta‘yîn olunmuşsundur imdi bu tarafdan muktezâ-yi me’mûriyetin üzere serî‘an Soğucak ve Anapa taraflarına varub ser-‘asker-i müşârün-ileyh ile mülâkât ve her husûsı müzâkere ve muktezâ-yi vakt ü hâli ve tabî‘at-ı maslahatı gereği gibi mütâla‘a ve düşmenden ahz-i intikam alınmak ne makule tedâbîr ü harekâta menût u mevkuf ise mülâhaza iderek ser-‘asker-i müşâr ve sultân-ı mûmâ-ileyhimâ ile bi’l-ittifâk lâzım gelen hâlâtın derhâl i‘mâl ü icrâ’sına müsâra‘at ve ber-muktezâ-yi vakt ü hâl düşmen-i dîn üzerine galebe ü nusret zuhûrı beher-hâl Kuban ve sâir ol-havâlîlerde münâsib mahallerden düşmen memleketine îsâl-i rahne ü hasâr olunarak a‘dâ’nın berü taraflarda olan cem‘iyyetlerine za‘f getürecek hâlâtın istihsâline mevkuf oldığından bu bâbda ne vechle ve ne tarîk ile olabilür ise kat‘â istîzâne ve imrâr-ı vakte hâcet komayarak düşmen-i dîne ol-taraflardan gereği gibi dağdağa u perîşânlığı mûcib olacak esbâbının istihsâl olunmasına ikdâm u dikkat ve mecmû‘ kabâil halkının iktizâsına göre nevâzîş ü taltîf ve isticlâb ve te’lîfleri ile hidemât-ı gazâda kıyâm ve istihdâmlarına dâmen-der-

meyân-ı gayret ve ber-mantûk-ı defter gönderilen ‘atâyâ ve teşrîfât-ı mülûkânemi layıkı üzere ser-‘asker-i müşârün-ileyhin re’y ü irâdesiyle tevzî‘ iderek kabâil-i mezkûre halkının hidemât-ı mühimmeden ve devlet-i ‘aliyyemde kemâl-i germiyyet ve hâhiş ile izhâr-ı sadâkat ve gayret eylemelerini müstelzim olur hâlâtın istikmâline ve inşâllahü te‘âlâ ol-taraflardan bu sene-i mübârekede ber-vefk-i merâm cem‘iyyet-i düşmen-i dîne ker ü vehn tertîb idecek mukaddemânın temhîdi ve eyâdî menhûse-i a‘dâ’ya giriftâr dîn karındaşlarının rehâ-yâb olmaları husûsunun teshîli emr-i ehemmine sarf-ı mâ-hasal vüs‘ ü liyâkat eyleyesin nâsırü’l-müslimîn kamı‘ü’l-müşrikîn olan mevlânâ-yi müte‘âl hazretleri berr ve bahrda olan cünûd-ı islâmiyeye ism-i a‘zamı ve cîlü’l-kirâm ve nebî-i muhteremi hürmetine selâmet ve nusret ihsân idüb fitne-i müşrikîni karîben münkesir ve makhûr eyleye âmîn bâlâda münderic olan vesâyâ-yi pâdişâhânemi ve muktezâ-yi vakt ü hâli gereği gibi mülâhaza iderek ve senin miyâne-i emsâlinden bi’l-intihâb bu husûsa der-i ‘aliyyemden ta‘yîn ve irsâl olunman senden iş-güzârlık ve sadâkat me’mûlüne mebnî idiğini derk ü teyakkun eyleyerek âna göre muktezâ-yi me’mûriyetin üzere bu bâbda lâzım gelen harekât-ı layıkâyı icrâda ve kabâil halkının yoluyla isticlâb ve te’lîfleriyle hidemât-ı lâzımede gayûr-âne ve sâdık-ane harekete kıyâm eylemeleri vesâilinin istihsâline zinhâr ve zinhâr ednâ mertebe tekâsül ü gaflet vuku‘a gelmemesine bezl-i vüs‘ ü makderet ve lâzımü’l-inhâ’ ahvâli pey-der-pey der-i ‘aliyyeme tahrîr ü işâret eylemen bâbında

Fî evâhiri Ş. sene [1]203

Sahife No **:** 113-114
Hüküm No **:** 235
Tarihi **:** Evâil-i N. sene 1203

Anadolu’nun sağ kol kazalarından sefere çağrılan askerlerin şimdiye kadar orduya katılmaları gerekirken, henüz yerlerinden hareket etmemiş oldukları, bu durumun söz konusu askerleri yerlerinden kaldırıp orduya götürmekle görevli Kapıcıbaşı Mustafa’nın rehavetinden kaynaklandığı, bir an önce sağ kol kazalarda sefere memur olanların orduya katılmaları aksi halde kendisinin ve görevinde kusuru olanların cezalandırılacağı hakkında.

Anatolı'nın sağ kolundan sefer-i hümâyûnuma me'mûr 'asâkiri kapucılar kethudâlığı pâyesiyle bundan akdem der-i 'aliyyemden mübâşir ve sürici ta'yîn olunan dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Kolcak Mustafâ dâme mecdühûya ve mûmâ-ileyh ma'iyyetiyle sefer-i hümâyûnuma me'mûrlar zîde kadrühûma hüküm ki:

Bi-mennihî te'âlâ işbu sene-i mübârekede Moskovlu ve Nemçelü keferelerinden gereği gibi ahz-i sâr ü intikam ve eczâ-yı farîza-i gazâya kıyâm niyyet-i hâlisesiyle cümle 'asâkir-i mürettebenin bir ân akdem ve bir dakika mukaddem mahall-i me'mûrelerinde isbât-i vücûd ve hidemât-ı gazâda kıyâm ve bezl-i mechûd eylemeleri ehemm-i mehâmm vâcibü'l-ihtimâmdan oldığına binâen sağ kol kazâlarından sefer-i hümâyûnuma müretteb ve matlûb olan 'asâkirin bir ferdi girüye kalmayarak cümlesi serî'an ve 'âcilen yerlerinden tahrîk ve bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem ordû-yi hümâyûnuma ve me'mûr oldukları mahallere tesyîre ihtimâm ü dikkat tâmm olunmak husûsı bundan akdem hüdâvendigâr-ı sâbık zemânında ordû-yi hümâyûnumdan ısdâr ve irsâl olunan emr-i şerîfde etrâfıyla tafsîl ü te'kîd olundığından mâ'adâ muahharen dahî dakika-i vâhide te'hîr ve imrâr-ı vakti tecvîz itmeyerek mukaddemâ sâdır olan emr-i 'aliyyede tafsîl ü beyân olundığı vechle sağ kol kazâlarından sefer-i hümâyûnuma me'mûr-ı müretteb olan 'asâkiri 'alâ-eyyi-hâl 'acâleten dâr u diyârlarından ihrâc ve bir ân ve bir dakika mukaddem ordû-yi hümâyûnuma ve me'mûr oldukları mahallere irsâl ü îsâl esbâbının istihsâline mezîd-i ihtimâm ü dikkat olunmak bâbında te'kîd ü isti'câli hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan mahsûs emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdı el-hâletü hâzihi evvel-bahâr hulûl ve vakt-i muhâbere duhûl idüb bundan sonra vaktlerde hîç müsâ'id kalmamağla zikr olunan sağ koldan sefer-i hümâyûnuma müretteb olan 'asâkirin şimdiye dek yerlerinden tahrîk ve me'mûr oldukları mahallere tesyîrleri me'mûl u muntazır iken el'ân mahallerinden ihrâc ve savb-ı me'mûre irsâl olunmadıkları ve bu keyfiyyet sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin me'mûr-ı ihrâcı oldığın kimesneleri bu âna dek tahrîk ve irsâlde rehâvet eylediğinden neş'et etmiş oldığından şübhe olmadığı ve fî mâ ba'd gerek me'mûrlardan kusûr u batâet idenlerin ve gerek senin hakkınızda lâzım gelen mu'âmele icrâ' olunacağı muhakkak idüği zâhir ü âşikâr olmakdan nâşî tevbîhan ve îkâzen ve te'kîden isti'câlen hâsseten işbu emr-i şerîfim dahî ısdâr ve ( ) ile tesyâr olunmuşdur imdi sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin bu vakt evkat-i sâireye ve bu husûs mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayub be-gayet ehemm ü ikdâm u umûrdan oldığı ve kefere-i mesfûre hudûd-ı islâmiyeye sû-i kasd fikr-i fâsidiyle her tarafdan hücûm

irâdesinde oldukları âşikâr iken ba‘d-ez-în imrâr-ı vakt vuku‘nı ber-vechle câiz olmadığı ve bu bâbda mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet ve beyhûde ‘özr ü ‘illet îrâdıyla ‘azîmetden imtinâ’ misillû hâlât ibtidâr ve irâe-i ruhsat idenler hakklarında ‘afv u iğmâz mu‘âmeleleri mutasavver olmayub o misillûler dünyâ ü ‘ukbâda mazhar-ı hicâle ve nedâmet olacağı ma‘lûmun oldukda mazmûn-ı emr-i şerîfimi iktizâsına göre i‘lân ü işâ‘at ve tevakkuf vuku‘nı tecvîzden mübâ‘adet iderek ‘asâkir-i mürettebenin cümlesini mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe muktezâları üzere serî‘an ve ‘âcilen yerlerinden ihrâc ve bir gün evvel mahall-i me’mûrelerine irsâle ikdâm u dikkat ve ser-i mû hilâfından ittikâ ü mücânebet eyleyesin ve siz ki me’mûrîn-i mûmâ-ileyhimsiz siz dahî mukaddemâ sudûr iden emr-i âlî ve muktezâ-yi me’mûriyet üzere ‘amel ü harekete dâmen-der-meyân-ı gayret birle bir ân evvel mahall-i me’mûriyetinize irişmeye ikdâm ve ednâ tekâsül ü batâet ve te’hîr-i maslahat-ı mühimmeyi mûcib olur vaz‘ vuku‘yla mazhar-ı ‘ikab olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz babında.

Fî evâili N. sene 1203

Sahife No **:**114
Hüküm No **:** 236
Tarihi **:** Evâil-i N. sene [1]203

Yüz elli nefer süvari ve yüz elli nefer piyade savaş kabiliyeti olan askeri hazırlayıp maiyetinde orduya katılması emredilen Dimetokalı Hacı Hasan’ın hâlâ görev yerine ulaşmadığı, vakit kaybetmeden yerinden hareket ederek orduya katılması aksi takdirde cezalandırılacağı, yolculuk esnasında geçtiği yerlerdeki halka zarar vermekten kaçınması.

[Derkenâr]: Merkûm başbuğ ile göndermek üzre bi’n-nefs-i me’mûriyetden ‘afv olundığını müş‘ir emr-i şerîf yazılmıştır Fî evâsıtı N. sene [1]203

Dimetokalı Hâcı Hasan zîde kadrühûya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin i‘ânetü’l-cihâd kendü bedeninden yüz elli nefer süvâri ve yüz elli nefer piyâde ceng-âver ‘asâkir tahrîr ü techîz ve ma‘iyyetine istishâb ve evvel-bahâr hasene-i âsârda ordu-yi hümâyûnuma mülhak olman içün bundan akdem

me'mûriyetini hâvî emr-i şerîf ısdâr ve sadr-ı a'zam icrâmcısı Alî zîde kadrühû ile irsâl olunmuşdı el-hâletü hâzihi evvel-bahâr hulûl ve vakt-i muhâbere duhûl idüb şimdiye dek senin ol-mikdâr 'asker ile mahall-i me'mûre vusûlün me'mûl iken el'ân yerinden hareket ve savb-ı maksûde 'azîmetine dâir bir haber vârid olmadığı ve bu keyfiyyet bu bâbda hilâf-ı emr ü rızâ' vaz'a ictirâ' eylediğinden neş'et etmiş idüği bedîhî ü bâhir olmakdan nâşî eger şimdiye dek hareket etmemiş isen ba'd-ez-în bir dakika te'hîri tecvîz etmeyerek mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince ol-mikdâr 'askeri serî'an tahrîr ü istishâb ve bir gün evvel mahall-i me'mûre vusûle sür'at ü şitâb eylemen fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen ve hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsal olunmuşdur imdi bu husûs mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayub ma'âzallahü-te'âlâ ehl-i islâma sû-i kasd irâde-i fâsidesiyle iki düşmen birbirleriyle arka virüb memâlik-i islâmiyeye hücûm idecekleri âşikâr olmak hasebiyle bi'l-cümle ümmet-i Muhammede gazâ'ya 'azîmet ve ashâb-ı liyâkatdan olanlara meâlen ve bedenen i'ânet lâzıme-i vakt ü hâlden idüği ve bu emr-i dînde iğmâz ü rehâvet ve îrâd-ı 'özr ü 'illet idenler ve isti'fâ' kaydına düşenler haklarında ebvâb-ı 'afv mesdûd ve recâ' ü şefâ'at mefkud olub dünyâ ve ahretde ateşle 'azâb ile mücâzât olunacakları ve îfâ-yi muktezâ-yi me'mûriyet idenlerin mübtelâ oldukları meşakkatleri ber-vechle zâyi' olmayub mazhar-ı mükâfât olacakları bî-iştibâh olduğı ma'lûmun oldukda i'ânetü'l-gazâ' kendü mâlından ol-mikdâr süvâri ve piyâde 'askeri güzîde-i müntahib olmak üzre tahrîr ü techîz ve bir ân akdem ordû-yi hümâyûnumda isbât-i vücûd eylemek üzre serî'an hareket ve ol-tarafda ve hilâl-ı râhda fukarâya zulm ve ta'addî vuku'nı tecvîzden mübâ'adet iderek tamâmen ol-mikdâr 'askerinle ordû-yi hümâyûnuma irişmeğe nisâr-ı vüs' ü kudret ve ba'de'l-yevm zerre mikdârı kusûr u rehâvet ve imrâr-ı vakte cesâretle dünyâ ve ahretde mübtelâ-yi zarardan olmakdan mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâili N. sene [1]203

Sahife No **:** 114-115
Hüküm No **:** 237
Tarihi **:** Evâil-i N. sene [1]203

Eski sekbanbaşı Yeğen Muhammet'in, Trabzon'dan orduya ve Soğucak'a sevk edilecek kuvvetleri görev yerlerine göndermek üzere Trabzon'a Vali Abdullah

Paşa'nın yanına giderek, bu işe mübaşir tayin olunan Serturnalı Ömer'de bulunan emir, mektup ve senet evraklarını teslim alıp, hazırlanan kuvvetleri acele olarak orduya ve Soğucak'a göndermesi.

Sâbıkâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olub Trabzon eyâletinden sefer-i hümâyûnuma ve Soğucağa me'mûr ve ta'yîn kılınan sergerde-gânı neferâtlarıyla ihrâca bu def'a ta'yîn olunan es-seyyid Yeğen Muhammed dâme mecdühûya hüküm ki:

Sen ki sekbânbaşı-ı sâbık mûmâ-ileyhsin ocakda ihrâz-ı rütbe etmiş oldığından mâ'adâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşılık hidmetinde müstahdem olub ve vücûhla liyâkat ve ehlinin bedîdâr oldığına binâen Trabzon eyâletinden ordû-yi hümâyûnuma ve 'ale'l-husûs Soğucağa müretteb ve matlûb 'asâkiri me'mûriyetlerini hâvî ocak mekâtîbi ve sâdır olan evâmir-i 'aliyye mûciblerince ihrâc ve savb-ı me'mûrelerine îsâle ta'yîn olunman husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk etmeğin me'mûriyetini hâvî mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi işbu emr-i şerîfim sana vâsıl oldığı ânda derhâl hareket ve seyr-i serî' ile Trabzon vâlîsi düstûr vezîrim 'Abdullâh Paşa iclâlehûnun yanına varub mukaddemâ bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan ser-turnalı Ömer zîde mecdühûnun yedinde olan evâmir ve mekâtib ve senedât-ı sâireyi ahz ve müşârün-ileyhin emr ü re'yiyle hareket iderek eyâlet-i mezkûre kazâları sekenesinden olub mukaddemâ sâdır olan evâmir-i 'aliyye ile sefer-i hümâyûnuma ve Soğucağa me'mûr kılınan ocaklu yani müretteb ve matlûb olan 'asâkirleriyle ihrâc ve müşârün-ileyhin tertîb eylediği vechle ordû-yi hümâyûnuma ve Soğucağa irsâllerine ikdâm eyleyesin şöyle ki bundan sonra isti'câle vakt kalmamağla me'mûr-ı ihrâcı oldığın me'mûrlar 'asâkirleriyle serî'an mahall-i me'mûrelerine irişdirmemek lâzım gelür ise bir dürlü cevâba kadir olamayub mazhar-ı muâheze olacağın bî-iştibâhdır âna göre 'amel ü hareket iderek icrâ-yi mübâşeret ve ifâ-yi muktezâ-yi me'mûriyet ve sadâkata ihtimâm ü dikkat ve hilâfından ittikâ ü mücânebet eyleyesin deyu hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olan es-seyyid Süleyman dâme mecdühû tarafından mührlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında.

Fî evâili N. sene [1]203

Bir sûreti:

Bundan akdem Trabzon eyâletinden sefer-i hümâyûnuma me'mûr ve ta'yîn kılınan sergerde-gânı neferâtlarıyla ihrâca ocakdan mübâşir ta'yîn olunan altmış dört cemâ'atin ser-turnalı Ömer zîde mecdühûya asldan sâdır olan emr-i âlî hikâye olunarak sekbânbaşı-ı sâbık mûmâ-ileyh ol-tarafa vusûlünde yedinde olan evâmir ve mekâtib ve senedât-ı sâireyi sekbânbaşı-ı sâbık mûmâ-ileyhe teslîm ve kendüsi kalkub bu cânibe 'azîmet eylemesiçün i'lâm hâli muhtevî kezâlik sekbânbaşı mektûbunı mûcibince iktizâsına göre.

Sahife No **:** 115
Hüküm No **:** 238
Tarihi **:** Evâil-i N. sene [1]203

Diyarbakır eyaleti sancaklarındaki zeamet ve tımar sahiplerinin Anadolu'dan sefere memur olan askerlerin sürücüsü Abdi Paşa'nın maiyetine girmeleri ve bir an önce orduya ulaşmaları eğer emre itaat etmezler veya askerlerini eksik getirirlerse sadece ellerinden zeamet ve tımarlarının alınmalarıyla yetinilmeyip ağır bir şekilde cezalandırılacaklarına dair.

[Derkenâr]: Ordû-yi hümâyûna 'ilm ü haber kaimesi virilmişdir.

Diyarbekir eyâletinde vâki' elviye âlây beğileri zîde kadrühûma hüküm ki:

Siz ki elviye âlây beğileri mûmâ-ileyhimsiz sancâklarınızın bi'l-cümle Eşkinci zuamâ ve erbâb-ı tîmârını bayraklarınız altına celb ü cem' birle hâlâ Diyarbekir vâlîsi olub Anatolı'dan sefer-i hümâyûnuma me'mur 'asâkirin sürücisi olan vezîr 'Abdi Paşa iclâlehû ma'iyyetine iltihâk ve müşârün-ileyh ile ma'an işbu sene-i mübârekede bi-mennihî te'âlâ ordû-yi hümâyûnuma vusûl ve hidemât-ı gazâ'da kıyâm ü müsûle ikdâm eylemeniz husûsuna irâde-i 'aliyye ta'alluk etmeğin me'mûriyetinizi hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan hâssaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile tesyâr olunmuşdur imdi siz ki âlây beğiler mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i me'mûriyetiniz ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh sancâklarınızın bi'l-cümle Eşkinci zuamâ ve erbâb-ı tîmârını serî'an bayraklarınız altına celb ü cem' birle Diyarbekir vâlîsi ve 'asker sürücisi vezîr-i müşârün-ileyh ma'iyyetine bir gün evvel iltihâk ve bi-mennihî

te‘âlâ müşârün-ileyh ile ma‘an ordû-yi hümâyûnuma vusûl ü lühûka mübâderet ve hidemât-ı gazâda kıyâm ü müsûle ihtimâm ü dikkat ve iğmâz u batâet ve hilâf-ı emr-i âlî ve münâfî-i rızâ-yı mülûkânem mikdâr-ı zerre imrâr-ı vakti ve ‘avk u te’hîri mûcib vaz‘ u hâlet vuku‘nı tecvîz ile giriftâr-ı ‘ikab u ‘itâb olmakdan be-gayet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz şöyle ki bu bâbda mugayir-i emr ü rızâ’ harekete ictirâ’ ile ‘acâleten sancâklarınızın zuamâ ve erbâb-ı tîmârını bayraklarınız altına cem‘ ve bir ân akdem müşârün-ileyh ma‘iyyetine iltihâk ve ordû-yi hümâyûnuma vusûle ihtimâmda kusûr u rehâvet ve yâhûd kendülerinizden biriniz girüye kalmak ve neferâtınızdan ferd-i vâhidini noksân istishâb itmek misillû vaz‘ u harekete cesâret olunmak lâzım gelür ise ‘özr ü ‘illet ber-vechle fâide-mend olmayub gerek sizin ve gerek zuamâ ve erbâb-ı tîmârın nân-pâreleriniz ref‘iyle iktifâ’ olunmayub bilâ-imhâl müstahakk-ı eşna‘-i ‘ikab u kefal olacağınız muhakkak ve mukarrer olmağla âna göre ‘amel ü harekete kemâl ü ikdâm ve hilâfından tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâili N. sene [1]203

Sahife No **:** 115
Hüküm No **:** 239
Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene [1]203

Domaniç kazası sakinlerinden Koca Mustafa’nın tahririne memur olduğu askerlerle Vidin seraskeri maiyetine gitmesi emredilmiş, ancak Domaniç kadısının gönderdiği ilamda Koca Mustafa’nın dört yıl önce ölmüş olduğu bildirilmiş, gerçekte Koca Mustafa’nın ölmediği Kocaoğlu Mustafa adıyla bilinen kişi olduğu, mütesellim tarafından kendisine görev yerine gitmesinin söylenmesi, aksi halde cezalandırılacağının bildirilmesi hususunda.

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Kütahya mütesellimine hüküm ki:

Domaniç kazâsı sükkânından Koca Mustafâ tahrîrine me’mûr oldığı ‘askeri istishâb ve sergerdesi ma‘iyyetiyle Vidin ser-‘askeri ma‘iyyetine vusûli isti‘câlini hâvî sâdır olan emr-i âlî kaim-makam-ı âlî-makamım tâtârlarından Abdü’r-rahmân zîde kadrühû ile lede’l-vusûl merkûm Koca Mustafâ dört sene mukaddem fevt oldığı Domaniç kadîsının der-i ‘aliyyeme vârid olan i‘lâmında tahrîr olunmuş sen ki

mütesellim-i mûmâ-ileyhsin merkûmun fevti gayr-i vâki‘ olub Koca oğlı Mustafâ dimekle ma‘rûf olmağla merkûm fî mâ ba‘d mahall-i me’mûrine ‘azîmetinde izhâr-ı samt-ı tereddüd ve batâet ider ise te’dîbât-ı layıkâsı icrâ’ olunacağı muhakkak olmakdan nâşî serî‘an tahrîk ve mukaddemâ me’mûr oldığı mahalle sevk ü tesyîre dikkat tâmm eylemen fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen rikâb-ı hümâyûnumdan hâssaten işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin bu husûs mevâdd-ı uhrâ kıyâs olunmayub ehemm ü ikdâm-ı umûrdan olmak hasebiyle bu bâbda tevakkuf u rehâvet câiz olmadığı ve merkûmun fevti gayr-i vâki‘ olub Koca oğlı Mustafâ dimekle ma‘rûf olmağla merkûm fî mâ ba‘d mahall-i me’mûrine ‘azîmetde izhâr-ı samt-ı tereddüd ve batâet ider ise te’dîbât-ı layıkâsı icrâ’olunacağı muhakkak idüği ma‘lûmun oldukda mazmûn emr-i şerîfimi merkûmun gûş-i hûşuna bir hoşca ifâde ü telkin iderek ber-vech-i meşrûh mukaddemâ tahrîrine me’mûr oldığı ‘asker ile serî‘an ve ‘âcilen yerinden tahrîk ve bir ân ve bir dakika mukaddem mahall-i me’mûrine sevk ü tesyîr husûsuna mezîd-i ihtimâm u dikkat ve kusûr u rehâvet ve hilâf-ı emr ü rızâ’ imrâr-ı vakti mûcib vaz’ u hareket vuku’na irâe-i ruhsat u cevâz ile giriftâr-ı ‘ikab olmakdan be-gayet tehâşî ve mübâ‘adet eylemen babında.

Fî evâsıtı N. sene [1]203

Sahife No **:** 115
Hüküm No **:** 240
Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene [1]203

Limni muhafızı Yusuf Paşa tarafından divana gönderilen yazıda, Suluca ve Bar açıklarında on altı Rus gemisinin dolaştığı ve Limni adasına saldırma niyetlerinin olduğu gayrimüslim bir kaptanın ihbarıyla öğrenilmiş, adada savunmaya yeterli sayıda asker olmadığı için Drama nazırının hemen yüz elli nefer seçkin askeri, bir komutanın maiyetinde adaya yardıma göndermesi hakkında.

Drama nâzırı ( ) zide mecdühûya hüküm ki:

Limni muhâfızı vezîrim Yusuf Paşa iclâlehû tarafından der-i ‘aliyyeme vârid olan tahrîrâtda Limni cezîresi limanına Suluca tarafından Çamlıcalı Kostanti nâm zimmî reîs kemter endâz olub müşârün-ileyh huzûrına ihzâr u istintâk olundukda Suluca

açıklarına altı ve Bar açıklarına on kıt‘a düşmen sefâini geşt ü güzâr idüb tavr ü hareketlerinden Moskov oldukları fehm olundığını takrîr idüb âher mahallerden dahî tashîh olunmağla sefâin-i mezkûrenin vürûdı ibtidâ cezîre-i mezkûreye olacağı der-kâr ve cezîre-i mezkûrede dahî ehl-i islâm üç yüz nefere bâliğ olmayacağı âşikâr oldığından bahsle mazarrat-ı düşmenden himâyet içün bir mikdâr ‘asker ta‘yîni niyâzında oldığı inhâ’ olunmuş sen ki Drama nâzırı mûmâ-ileyhsin cezîre-i mezbûrenin mekr ü kir-i düşmenden hıfz u hırâseti lâzımeden olmağla kendü bedeninden yüz elli nefer tüvân ‘asker tahrîr ü techîz ve başbuğ ma‘iyyetine cezîre-i mezbûreye irsâl ve tesyîre ihtimâm ü dikkat eylemen fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan hâssaten işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile tesyâr olunmuşdur imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin bu husûs mevâdd-ı uhrâ kıyâs olunmayub be-gayet ehemm ü ikdâm-ı umûrdan olmak mülâbesesiyle bu bâbda rehâvet ü taksîr ve batâet ü te’hîr vuku‘ı bir ihmâli câiz olmadığı ve Akdeniz sevâhil ve atalar ve cezâirinin mazarrat-ı a‘dâ’dan muhâfaza ile sa‘y-i bî-şümâr olunmak ehemm-i mehâmm vâcibü’l-ihtimâm idüği ve ol-mikdâr ‘askeri serî‘an tahrîr ve başbuğ ma‘iyyetle bir gün evvel cezîre-i mezbûreye tesyîr eylemen matlûb-ı şâhânem oldığı ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh kendü bedeninden yüz elli nefer tüvânâ ve bahâdır ‘asker tahrîr ü techîz idüb ‘acâleten ve müsâra‘aten başbuğ ma‘iyyetiyle cezîre-i mezbûreye irsâl ve îsâl esbâbının istihsâline kemâl-i ikdâm ü gayret ve kusûr u rehâvet ve hilâf-ı emr ü rızâ’ ‘asker-i mezkûre noksân ve nâ-tüvân dönderilmek ve te’hîre kalmak misillû ednâ vaz‘ u hâlet vuku‘yla mazhar-ı eşedd-i ‘ikab olmakdan be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemen babında.

Fî evâsıtı N. sene [1]203

Sahife No **:** 116
Hüküm No **:** 241
Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene [1]203

Kaş muhafızı Mustafa’nın, kardeşi Muhammet ile Lazyakasında sefere memur askerleri malzemeleri ile birlikte acele olarak Soğucak ve Anapa’ya yollaması, orduya katılmaları gerekenleri de orduya göndermesi hakkında.

Kaş muhâfızı Mustafâ dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Lazyakasında olan me’mûrîne hîn-i me’mûriyetlerinden berü Trabzon vâlîsi vezîr ‘Abdullâh Paşa iclâlehû ve mukdim ü mübrim âdemler tesyîriyle te’lîf ve tehdîd eylediğinden başka rikâb-ı hümâyûnumdan irsâl olunan muhzır-ı sâbık Ömer zîde mecdühûyı gönderüb ol-vechle ihrâclarına ikdâm etmiş ise dahî a‘zâr-ı vâhibe îrâdıyla imrâr-ı vakt eyledikleri zâhir ve bu esnâda sen ki muhâfız-ı mûmâ-ileyhsin birâderin Muhammed’in kendü mezâkını icrâ’ dâ‘iyesiyle Lazyakasında ba‘zı mahallerde muhârebe kaydında oldığı bedîhî ü bâhir idüği bil-ahbâr vâsıl-ı sâmi‘a-i şâhânem olmakdan nâşî birâderin merkûm ile sâir Lazyakasında olan me’mûrîni tekmîl levâzımât ve neferâtıyla bir gün evvel yerlerinden ihrâc ve Soğucak ve Anapa taraflarına tesyîre ihtimâm ü dikkat eylemen fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen hâssaten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile tesyâr olunmuşdur imdi sen ki muhâfız-ı mûmâ-ileyhsin bu husûs mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayub be-gayet ehemm ü ikdâm-ı umûrdan olmak mülâbesesiyle bu bâbda kusûr u rehâvet ber-vechle câiz olmayub irtikâb-ı batâet ve imrâr-ı vakte cesâret idenler hakklarında muhâl vahâmet ü nedâmet olacağı ve Lazyakasından Soğucak ve Anapa taraflarına irsâlleri müretteb ve matlûb olan ‘asâkirin serî‘an yerlerinden ihraç ve bir gün evvel mahall-i me’mûrelerine îsâlleri husûsuna ikdâm olunmak murâd u merâm-ı mülûkânem idüği ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ma‘rifetin ve Trabzon vâlîsi müşârün-ileyhin iltizâm-ı re’y ü ma‘rifetiyle birâderin merkûm ile sâir Lazyakasında olan me’mûrların cümlesini tekmîl levâzımât ve neferâtıyla ‘alâ-eyyi-hâl ‘acâleten yerlerinden ihraç bir ân akdem ve bir dakika mukaddem Soğucak ve Anapa taraflarına ve ordû-yi hümâyûnuma me’mûrları dahî ordû-yi hümâyûnuma irsâl ü îsâl esbâbını istihsâle kemâl-i ihtimâm ü gayret ve kusûr u rehâvet ve hilâf-ı emr-i âlî ve münâfî-i rızâ-yi hüsrev-ânem mikdâr-ı zerre imrâr-ı vakti mûcib vaz‘ u harekete irâe-i ruhsat vuku‘yla giriftâr-ı ‘ikab olmakdan ziyâde tehâşî ve mübâ‘adet eylemen babında.

Fî evâsıtı N. sene [1]203

Sahife No **:** 116
Hüküm No **:** 242
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Venedik reayasından Nikola Çikonya adlı tüccarın ticaret amacıyla hizmetkarıyla birlikte Mora ve Selanik İskelesi civarına gideceği, adı geçen kişiden yolculuğu esnasında geçtiği mahallerde haraç talep edilmeyerek güvenli bir şekilde yolculuğunun sağlanmasına dair.

Âsitâne-i ‘aliyyemden Mora cezîresine ve Selânik iskelesi ve havâlîsine varub gelince yol üzerinde vâki‘ olan kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyirleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Âsitâne-i ‘aliyyemde mukîm Venedik Cumhûrî’nin balyosı Nikolo Koskarini Kulamir hutimet avâkıbûhû bi’l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü ‘arz-ı hâl gönderüb Venedik’e tâbi‘ Kefalonya cezîresi re‘âyâsından Nikola Çikonya nâm tüccâr ticâret ve kâr u kesb içün bir nefer müste’min hidmet-kârıyla âsitâne-i ‘aliyyemden Mora ve Selânik iskelesi ve havâlîsine ‘azîmet murâd eylediğin bildirüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste’min hidmet-kârıyla mahall-i merkûmeye varub gelince esnâ-yi râhda ve menâzil ü merâhilde ve Selânik’de hîn-i meks ü ikametinde cizye-dâr taraflarından hilâf-ı ‘ahid-nâme-i hümâyûn harâc mutâlebesi ve sâir taraflarından dahî âher bahâne ile ta‘addî ü rencîde itdirilmeyüb ber-mûcib-i ‘ahid-nâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânet olunarak emîn ü sâlim mürûr u ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â eylediğin mu‘tâd üzre ‘amel olunmak bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Sahife No **:** 116
Hüküm No **:** 243
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Venedik’e tabi Ayamavra Adası reayasından Anastaşi Velahu adlı tüccarın ticaret amacıyla iki hizmetkarıyla İstanbul’dan Selanik, Eğriboz, Mora ve Mısır’a gideceği, adı geçen kişiden yolculuğu esnasında geçtiği mahallerde kimse tarafından haraç talep edilmeyerek güvenli bir şekilde yolculuk yapmasının sağlanmasına dair.

Âsitâne-i ‘aliyyemden Selânik ve Eğriboz ve Mora ve Mısır ve havâlîsine varub gelince yol üzerinde vâki‘ olan kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyirleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Âsitâne-i ‘aliyyemde mukîm Venedik Cumhûrî’nin balyosı Nikolo Koskarini Kulamir hutimet avâkıbûhû bi’l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü ‘arz-ı hâl gönderüb Venedik’e tâbi‘ Ayamavra cezîresi re‘âyâsından Anastaşi Velahu nâm tâcir iki nefer müste’min hidmet-kârlarıyla li-ecli’t-ticâre âsitâne-i ‘aliyyemden Selânik ve Eğriboz ve Mora ve Mısır havâlîsine ‘azîmet murâd eylediğin bildirüb tâcir-i mesfûr iki nefer müste’min hidmet-kârlarıyla berren ve bahren mahall-i merkûmeye varub gelince esnâ-yi râhda ve menâzil ü merâhilde ve bir mahallde hîn-i meks ü ikametinde cizye-dâr taraflarından harâc mutâlebesi ve sâir taraflarından dahî âher bahâne ile hilâf-ı ‘ahid-nâme-i hümâyûn ta‘addî ü rencîde itdirilmeyüb ber-mûcib-i ‘ahid-nâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânet olunarak emîn ü sâlim mürûr u ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â eylediğin mu‘tâd üzre ‘amel olunmak bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Sahife No **:** 116
Hüküm No **:** 244
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Venedik’e tabi Ayamavra Adası reayasından Anastasi Verrahd adlı tüccarın ticaret için iki hizmetkarıyla Selanik İskelesi’ne gideceği, adı geçen kişinin yolculuğu esnasında geçtiği mahallerde kimse tarafından haraç talep edilmeyerek güvenli bir şekilde yolculuk yapmasının sağlanmasına dair.

Selânik mollasına ve Selânik iskelesi emînine ve sâir zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Âsitâne-i ‘aliyyemde mukîm Venedik ilçisi Sesulü Vüssariy Vilamir hutimet avâkıbûhû bi’l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü ‘arz-ı hâl gönderüb Venedik re‘âyâsından Anastasi Verrahd nâm Ayamavralu tâcir ticâret tarîkiyle Selânik iskelesinde iki nefer müste’min hidmet-kârlarıyla ülfet üzre olmağın bildirüb tâcir-i mesfûr iskele-i mezkûrede ve havâlîsinde li-ecli’t-ticâre mürûr u ubûr eyledikde

cizye-dârlar taraflarından hilâf-ı ‘ahid-nâme-i hümâyûn harâc mutâlebesi ve sâir taraflarından dahî âher bahâne ile ta‘addî ü rencîde olunmayub ber-mûcib-i ‘ahid-nâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânet olunarak emîn ü sâlim mürûr u ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â eylediğin mu‘tâd üzre ‘amel olunmak bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Sahife No **:** 117
Hüküm No **:** 245
Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene [1]203

Daha önce memur edildiği üzere hazineden üç yüz, şahsından ise iki yüz toplam beş yüz süvari hazırlayıp beraberinde Vidin seraskeri maiyetine katılması gereken Kamışoğlu İsmail'in hâlâ yerinden hareket etmemiş olduğu, eğer bir an önce verilen emri yerine getirmezse cezalandırılacağı hususunda.

[Derkenâr]: Mûmâ-ileyh sefere olan me’mûriyetten ‘afv ve yerine İçil sancâğında Silifke şehir kethûdası Külekli zâde Seyyid Osmân me’mûr oldığını mutazammın emr-i şerîf yazmayub iki varak işâ‘ata kayd olunmuştur. Fî evâhiri N. sene [1]203

İşbu emr-i ‘aliyye dahî battâlda hıfz olunmuşdur.

Larende voyvodası Kamışoğlı el-hâc İsmâil ve mukaddemâ mübâşir ta‘yîn olunan hassa hassakilerimden Muhammed ‘Ârif hassaki zîde mecdühûmaya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyh mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince me’mûr oldığın vechle cânib-i mîrîden üç yüz ve bedeninden ikiyüz cem‘an beşyüz nefer süvâri ‘askeri şimdiye dek tamâmen techîz ve ma‘iyyetine istishâb ile muahharen bi’d-def‘ât sâdır olan evâmir-i şerîfe muktezâları üzre Vidin ser-‘askeri ma‘iyyetine ‘âcilen vusûle sarf-ı makderet eylemen vâcibe-i zimmetin iken el’ân yerinden hareket ve savb-ı maksûde ‘azîmet eylemediğinden iki yüz nefer tahrîrine iktidârın olmadığı ve üç yüz nefer mîrî ‘askerleriyle ‘azîmet eylemen emniyyet-i fakda meslûb olmak sûretleri bu def‘a vârid olan i‘lâmda tastîr ü iş‘âr olunmuş el-hâletü hâzihi evvel-bahâr hulûl ve vakt-i muhâbere duhûl etmekle bi-mennihî te‘âlâ ‘asâkir-i müslimînin me’mûr oldukları mahallerde isbât-i vücûd eylemeleri ahass-ı

metâlib-i dâverânem oldığı ve bundan böyle dahî savb-ı me'mûrine 'azîmetde tereddüd ve telmihin lâzım gelür ise te'dîb ü gûş-mâl kılınacağın muhakkak idüği âşikâr olmaktan nâşî eger şimdiye dek bedeninden ve mîrîden tahrîr ideceğin beş yüz nefer süvâri 'asker ile yola hurûc etmemiş isen fî mâ ba'd dakika-i vâhide tevakkuf etmeyüb derhâl ol-mikdâr süvâri 'askeri serî'an ve 'âcilen mukaddemâ sâdır olan evâmir-i 'aliyye mûciblerince tamâmen ve kâmilen tahrîr ü tekmîl ve bi'n-nefs-i istishâb ile mahallinden hareket ve bir ân akdem ve bir dakika mukaddem ser-'asker-i müşârün-ileyh ma'iyyetine vusûle kemâl-i şitâb ü sür'at ve hilâfından be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemen fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuştur imdi bu vakt evkat-ı sâireye kıyâs olunmayub bir ân akdem hareket ve bir kadem akdem mahall-i me'mûrine vusûle müsâra'at me'mûrlara farîza-i zimmet idüği ve bu bâbda ba'd-ez-în dahî dakika-i vâhide te'hîr ve batâet eylemen lâzım gelür ise cezân tertîb olunacağında şübhe olmadığı ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ü hareketi mezîd-i sa'y ü gayret ve ba'de'l-yevm dahî mikdâr-ı zerre hilâf-ı ferman vaz'ı tecvîz ile mazhar-ı 'ukubet ü cezâ' olmaktan nefsini tahlîse dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen babında.

Fî evâsıtı N. sene [1]203

Sahife No **:** 117
Hüküm No **:** 246
Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene 1203

Livadyalı Esirdaki'nin muhallefatının zabtı işine memur edilen Anadolu eski muhasebecisi Muhammet'in henüz görev yerine ulaşmadığı, bununla birlikte ahaliye zulüm yaptığı, derhal adı geçenin bütün mallarını zabta geçirip defterini İstanbul'a göndermesi ve halka zulüm yapmaktan kaçınması.

Hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûnda sâbıkâ Anatolı muhâsebecisi olub zikri âtî husûsa me'mûren Livadya cânibinde olan Muhammed Şehri zîde mecdühûya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyh bundan akdem hâmil oldığın emr-i şerîf mantûki üzre Livadyalı Esirdaki muhallefâtının zabt u tahrîriyle bu âna dek defterini der-i 'aliyyeme takdîme müsâra'at ve tekmîl-i emr-i mübâşeretine ikdâm u dikkat eylemen lâzımeden iken ol-tarafa henüz vusûlüne dâir tarafından bir haber tevârüd etmeyüb bu keyfiyyet umûr-i

me’mûreni te’diyede rehâvetini iş‘âr ider hâlâtdan oldığından mâ‘adâ ol-tarafa vusûlünden berü ahâli-i memlekete yâr olarak iz‘âc-ı ahâli-i memleketi mûcib vaz‘a cesâret eylediğin tahkik-gerde-i şehr-yârânem olmağın imdi işbu emr-i ‘âlîşânım ( ) ile tarafına vusûlünde ba‘de’l-yevm bu misillû evzâ‘-ı mütekâsil-âne tasaddîden mübâ‘adet ve muktezâ-yi me’mûriyetin üzre mesfûrun kâffe-i emvâl ü eşyâ ve emlâk ü akar ve nukud u zimemât ve hayvânât-ı sâire ism-i mâl-ı ıtlâk bulunur her nesi var ise cümlesini cânib-i mîrîden zabt ve memhûr u mahz defterini ‘acâleten der-i ‘aliyyemde tesyîre ihtimâm ve tarafından ahâli-i memleket ve fukarâ-yi ra‘iyyete münâfî-i rızâ-yi şehr-yârânem ta‘addî vuku‘ndan tehâşî ve ittikâ-i tâmm ve me’mûriyetin muktezâsını icrâya sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eylemen bâbında.

Fî evâsıtı N. sene 1203

Sahife No **:** 117
Hüküm No **:** 247
Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene [1]203

Daha evvel beş yüz nefer mirî piyade tahririyle Misveri muhafazasına memur olunan İznikli Ali Bey’in görevinin Haseki Osman’a verildiği, hemen belirtilen miktar askeri maiyetine alıp Misveri’ye gitmesi, oradaki memurlarla ittifak halinde Misveri’nin muhafazası için gayret göstermesi.

Hassa hassakilerimden olub bu def‘a zikri âtî mîrî ‘asker ile Misveri muhâfazasına me’mûr kılınan Osman hassaki zîde mecdühûya hüküm ki:

Bundan akdemce beş yüz nefer mîrî piyâde ‘asker tahrîriyle Misveri muhâfazasına me’mûr olan dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından İznikli ‘Alî beğ dâme mecdühûnun hasbe’l-iktizâ me’mûriyet mezkûre ‘uhdesinden sarf u tahvîl ve sen ki hassaki-i mûmâ-ileyhsin senin ‘uhdene ihâle ü tefvîz olunmak husûsuna irâde-i ‘aliyyem ta‘alluk idüb mâliyyeden diğer sâdır olan emr-i şerîfim mantûki üzere ‘asker-i mezkûrun mîrîleri tarafına irsâl olunmaktan nâşî vusûlünde ser-i mû tevakkuf u te’hîr vuku‘nı tecvîz etmeyerek ‘asker-i mezkûrı serî‘an ve ‘âcilen tahrîr ü tekmîl ve ma‘iyyetine istishâb birle muhâfazası ber-muktezâ-yi vakt ü hâl ehemm-i mehâmmdan olan Misveri’ye varub sâir me’mûrlar ile merâsim-i ittifâk ü ittihâda ri‘âyet ve levâzım-ı teyakkuz u tebsıra dikkat iderek Misveri ve havâlîsini

leyl ü nehâr muhâfazaya kemâl-i ikdâm ü gayret ve bir ân gafil olunmayub ‘ale’d-devâm cevânib ü etrâfa ihâle-i enzâr-ı basîret ve esbâb-ı muhâfazadan bir mâddede ser-i mû gaflet ü rehâvet vuku‘a gelmemesine sarf-ı mâ-hasal vüs‘ ü liyâkat eylemen fermânım olmağın me’mûriyetini mutazammın rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi ‘asker-i mezkûrun serî‘an tahrîr ü tekmîl ile Misveri’de isbât-i vücûd ve hidemât-ı muhâfazada bezl-i mechûd eylemem matlûb-ı pâdişâhânem idüği ve ‘asker-i mezkûrun bir ân ve bir dakika mukaddem tahrîr ü tekmîl emrinde sana i‘ânet ve ‘acâleten Misveri’de isbât-i vücûd eylemen esbâbını istihsâle mübâderet eylemesiçün hâlâ Edirne bostâncıbaşısı Mîr ‘Alî dâme mecdühûya diğer emr-i şerîfim ısdâr olundığı ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘asker-i mezkûrı tüvânâ ü bahâdır ve harb u darbe kadir yiğitlerden olmak üzere tahrîr ü techîz ve bir dakika mukaddem tamâmen ma‘iyyetine istishâb ile Misveri’ye varub ikamet ve hidemât-ı muhâfazayı kemâ-yenbagî te’diyeye müsâra‘at ve sâir me’mûrlar ile min külli’l-vücûh merâsim-i ittifâk ü yek-cihetîye ri‘âyet iderek senden me’mûl olan kâr-güzârı ve dirâyeti icrâya mezîd-i sa‘y ü ikdâm ve mikdâr-ı zerre tekâsül ü taksîr vuku‘ndan ve ‘asker-i mezkûrı noksân istishâb itmek ve Misveri’ye vusûlün te’hîre kalmak misillû münâfî-i rızâ-yi şehr-yârânem vaz‘dan be-gayet tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâsıtı N. sene [1]203

Bir sûreti:

Edirne bostâncıbaşısı mûmâ-ileyhe ( ) aslda münderic olan emr-i şerîf hikâye olunarak hassaki-i mûmâ-ileyhin me’mûr-ı tahrîr ü istishâbı oldığı sâlifü’z-zikr beş yüz nefer mîrî piyâde ‘askeri serî‘an ve ‘âcilen tahrîr ü tekmîl itdirilüb Misveri muhâfazasına vusûlleri esbâbının ‘âcilen istihsâline ikdâm ve Misveri’ye îsâl oldığını der-i ‘aliyyeme bildirmeğe ihtimâm eylemesiçün iktizâsına göre.

Sahife No **:** 117
Hüküm No **:** 248
Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene [1]203

Bender tarafı seraskeri Vezir Selim Paşa'nın divana gönderdiği tahriratında; Sivas eyaletinin zeamet ve tımar sahiplerinin iki yüz iki senesine mahsuben gönderdikleri harçlıkların halen Bender'e ulaşmadığının bidirildiği, kazalarda bulunan harçlıkçıların bir an önce bulundukları yerden hareketle harçlıkları sahiplerine ulaştırmaları.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âli lede'l-vürûd şa'bânda mukaddemce cümlesi savb-ı me'mûrelerine 'azîmet eylediklerini nâtık Sivas kadîsının vârid olan i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 4 Za. sene [1]203

Sivas eyâleti zuamâ ve erbâb-ı tîmârı harclıkçılarının bulundukları kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitânı zîde kadrühûma hüküm ki:

Bender cânibi ser-'askeri vezîrim Selîm Paşa iclâlehûnun bu def'a der-i 'aliyyeme vârid olan tahrîrâtında me'mûren Bender'de mukîm olan Sivas eyâleti zuamâ ve erbâb-ı tîmârı taraflarından iki yüz iki senesine mahsûben mu'tâd üzere bundan akdem tertîb ü tesyîr olunan harclıkçıların şimdiye dek Bender'e vusûlleri me'mûl iken hilâf-i 'âde harekete ictisâr ile on bir mâhdan mütecâviz vilayetlerinde karâr eylediklerinden sancâklunun hâlleri diğer gün oldığına binâen harclıkçılarının bir gün evvel bayrakları altında mevcûd bulunmalarıçün bi'l-cümle sancâklunun ricâlarına mebnî tarafından buyuruldı tahrîr ve mahsûs mübâşir ta'yîn ü tesyîr eylediği beyânıyla bu âna dek harclıkçılar İstanbul taraflarına vürûd etmemişler ise bulundukları mahallerden ihrâc ve bayrakları altına irsalleri husûsuna ikdâm olunmak bâbında isti'câli hâvî emr-i şerîfim sudûrını istid'â olunmakdan nâşî vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan hâssaten işbu emr-i 'âlişânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuştur imdi siz ki mevlânâ ve zâbit-i mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma'lûmunuz oldukda mazmûn emr-i şerîfimi taht-ı hükûmet ve kazânızda bulunan Sivas eyâleti harclıkçılarına ifâde ü tefhîm birle ber-vech-i meşrûh bulundukları mahallerden serî'an ihrac ve bir gün evvel bayrakları altında mevcûd bulunmak üzere savb-ı maksûde irsâl ü îsâlleri esbâbının istihsâline kemâl-i ikdâm u gayret ve iğmâz u batâet ve hilâf-ı emr ü rızâ' 'avk u te'hîrlerini mûcib vaz' u hareket vuku'nı tecvîz ile mazhar-ı muâheze ü 'itâb olmakdan be-gayet tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıtı N. sene [1]203

Sahife No **:** 118
Hüküm No **:** 249
Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene [1]203

Ankara'da sakin Sarı Kadızade Abdullah'ın şahsından beş yüz ve hazineden beş yüz olmak üzere hazırlayacağı askerleri orduya ulaştırmaya memur edilmişken, asker idaresine iktidarı olmaması sebebiyle onun yerine Hüseyin Paşa oğlu Ahmet'in komutan olarak atanması.

Ankara'da sâkin Sarı kadî zâde 'Abdullâh'ın ordû-yi hümâyûnuma îsâline me'mûr oldığı 'asâkire bu def'a müceddeden binbaşı nasb olunan Hüseyin Paşa oğlı Ahmed zîde mecdühûya hüküm ki:

Mûmâ-ileyh 'Abdullâh bedeninden beş yüz ve mîrîden diğer beş yüz nefer süvâri 'asker tahrîr ve bi'n-nefs-i istishâb ile ordû-yi hümâyûnuma 'azîmet ü vusûle şitâb ü müsâra'at eylemek üzre me'mûr u ta'yîn kılınmış oldığına binâen me'mûr-ı tahrîr ü istishâbı oldığı 'asker-i mezkûr ile egerçi der-sa'âdetime vârid olmamış olub ancak mûmâ-ileyhin idâre-i 'asâkire iktidârı olmadığından yerine a'mâl-ı 'asâkire muktedir birinin nasbı lâzım ve muktezâ oldığı ve sen ki mûmâ-ileyhsin senin zabt ü rabta ve a'mâl-ı 'asâkire liyâkat ü iktidârın bil-ahbâr zâhir ü bedîhî olmakdan nâşî mûmâ-ileyhin bi'n-nefs-i me'mûr-ı tahrîri oldığı 'asker üzerine sen başbuğ olarak savb-ı me'mûre îsâle mübâderet eylemen husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk etmeğin me'mûriyetini mutazammın hâssaten işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi sen ki mûmâ-ileyhsin keyfiyyet-i me'mûriyetin ma'lûmun ve 'asâkir-i mezkûrenin bi-eyyi-hâl ordû-yi hümâyûnuma îsâli senden matlûb-ı şâhânem oldığı meczûmun oldukda ber-vech-i muharrer 'amel ü harekete dâmen-der-meyân-ı gayret birle mûmâ-ileyhin me'mûr-ı tahrîri oldığı 'asâkiri bi't-tamâm serî'an sen istishâb ile bir gün evvel ordû-yi hümâyûnuma îsâl husûsuna kemâl-i sa'y ü ikdâm ve ednâ kusûr u rehâvet ve 'avk u te'hîr-i mühimmeyi mûcib vaz' u hâlet vuku'yla mazhar-ı 'itâb ü 'ikab olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâsıtı N. sene [1]203

Sahife No **:** 118

Hüküm No **:** 250

Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene [1]203

Rusya ve Avusturya ile yapılan savaş dolayısıyla Anadolu'dan toplanan askerleri görev yerlerine ulaştırmakla görevli Diyarbakır valisi Vezir Abdi Paşa'ya Cizre beylerinin de kuvvetleri ile birlikte katılması hakkında.

[Derkenâr]: İsti'câliçün tekrâr emr yazılmışdır Fî evâili M. sene [1]203

Eyâlet-i Diyarbekir'de vâki' elviye ümerâsından Cizre beğine hüküm ki:

Müsta'înen bi'l-lâhi te'âlâ bu sene-i mübârekede Moskovlu ve Nemçelü keferelerinden gereği gibi ahz-i sâr ü intikam alınmak husûsı ikdâm-ı âmâl-ı pâdişâhânem olmakdan nâşî eyâlet-i Anatolı'dan sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan tavâif-i 'askeriyeyi yerlerinden ihrâc ve savb-ı maksûde îsâle sürüci ta'yîn olunan hâlâ Diyarbekir vâlîsi vezîrim es-seyyid 'Abdi Paşa iclâlehûnun 'asâkir kesîri ile ordû-yi hümâyûnuma vusûli ehemm-i mehâmmdan oldığı zâhir ve iktizâ' emrinin müşârün-ileyh ma'iyyetiyle sefer-i hümâyûnuma me'mûriyetleri lâzımeden idüği bedîhî ü bâhir olmakdan nâşî sen ki mîr-i mûmâ-ileyhsin kâdimden Cizre beğlerinin sefer vuku'nda mu'tâd olan kapuları halkıyla senin dahî ma'iyyet-i müşârün-ileyhe iltihâk ile sefer-i hümâyûnuma me'mûriyetine irâde-i 'aliyyem ta'alluk etmeğin me'mûriyetini hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan hâssaten işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûl-i emr-i şerîfimde ser-i mû tevakkuf u te'hîri tecvîz etmeyerek kâdimden mu'tâd olan kapun halkını istishâb ve ma'iyyet-i müşârün-ileyhe iltihâk ile bi'l-ma'iyye ordû-yi hümâyûnuma vusûl ve hidemât-ı cihâd u gazâ'yı te'diyeye kıyâm ü müsûl eylemen matlûb-ı şâhânem idiği ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ü harekete mezîd-i ikdâm u dikkat ve ser-i mû kusûr u rehâvetden ve kapun halkını kâdimden Cizre beğlerinin istishâb idegeldikleri mikdârdan noksan istishâb etmekden gayetü'l gaye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıtı N. sene [1]203

Bir sûreti:

Tercil beğine vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Mihrani beğine ber-vech-i meşrûh.

Sahife No **:** 119
Hüküm No **:** 251
Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene 1203

İstanbul'da ramazanın hangi gün başladığı konusunda ihtilaf olup, Bursa'da ramazanın hangi gün başladığı, hilalin görünüp görünmediği, göründüyse şahitleriyle beraber ilamının İstanbul'a gönderilmesi hususunda.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âli lede'l-vürûd hukuk-ı resed sarfiyyeye sebk ve 'alâ' şart oldığına binâen bundan akdem sene-i mezkûr şa'bânı pazar gününden oldığı lede'ş-şer'e sâbit olub hilâl-i ramazânın adem-i rü'yete binâen tekmîl selâsin ile salı günü gurre-i ramazân olmağla îkad-ı kanâdîle tenbîh oldığını nâtık Burusa kadîsının vârid olan i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 23 N. sene [1]203

Burusa mollasına ve Hudâvendigâr sancâğı mütesellimi ( ) zîde kadrühûya hüküm ki:

Cedel-saz kalub kâffe-i muvâhhidîn olan işbu mâh-ı ramazân-ı şerîf gufrân-ı redîfde cism-i ramazâna der-sa'âdetimde Salı gününden rü'yet-i hilâl ile bed'an ve niyyet olunub ancak sâir mahallerde gurre-i ramazân-ı şerîf kangı günden sâbit olmuştur vusûle rü'yet-i hilâl ile mi şerâi' olunmuşdur bilinmesi lâzımeden olmakdan nâşî siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız mahrûse-i Burusa'da cism-i ramazân-ı şerîfe kangı günden ve teveccühle şerâi' olunmuştur sıhhati üzre der-i 'aliyyeme 'acâleten tahrîr ü i'lâma mübâderet vusûle sübût-ı hilâl ile mi şerâi' olunmuş ise i'lâmıyla şâhidleri der-i 'aliyyeme irsâle mübâderet eylemeniz fermânım olmağın mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi ber-vech-i meşrûh mahrûse-i mezkûrede cism-i ramazân-ı şerîf kangı günden bed'an olunmuşdur ve hilâl rü'yet olunmuşmıdır sıhhat u hakikati üzre serî'an bu tarafa i'lâm u iş'âra mübâderet vusûle sübût rü'yet-i hilâl ile mübâşeret olunmuş ise i'lâmıyla şâhidlerini der-sa'âdetime irsâl ü tesyîre müsâra'at eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı N. sene 1203

[Derkenâr]: İşbu emr-i âli lede'l-vürûd hilâl-i ramazân-ı şerif sâbit olmayub salı günü savma bed' ve niyyet olundığını nâtık Edirne kadîsının vârid olan i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 22 N. sene [1]203

Bir sûreti:

Edirne mollasına ve bostâncıbaşısına ber-vech-i meşrûh.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âli lede'l-vusûl gurre-i ramazân ancak yevm-i salıdan îzâ' olundığını nâtık Bolu nâibinin vârid i'lâm ve voyvodasının mektûbı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 21 N. sene [1]203

Bir sûreti:

Bolı nâibine ve Bolı voyvodasına ber-minvâl-i muharrer.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âli lede'l-vürûd savma salı günü bed' ve îkad-ı kanâdîl olundığını nâtık Gelibolı nâibinin vârid olan i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 3 L. sene [1]203

Bir sûreti:

Gelibolı nâibine ve zâbitânına vech-i meşrûh üzre.

Sahife No **:** 119
Hüküm No **:** 252
Tarihi **:** Evâhir-i N. sene 1203

I. Abdülhamit zamanında Mısır'a verilen nizamın korunması, asi beylerin Mısır'a girmelerinin engellenmesi, asayişin devamının sağlanması hakkında.

[Derkenâr]: Bu husûsa dâir tekrâr emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâhiri Za. sene [1]203

Mısır vâlîsi vezîr İsmâil Paşa'ya ve Mısır mollasına ve şeyhü'l-beled İsmâil Beğ ve ümerâ-i sâireye ve yedi ocak zâbitân ve ihtiyârânı ve mütekellimîn-i Mısır'a hüküm ki:

Bundan akdem cânib-i Mısır'dan 'ammim hüdâvendigâr-ı sâbık zemânında Osmân kethudâ zîde mecdühû ile der- bâr-ı şevket-karârıma 'arûz u mahâzır ve tahrîrât-ı

sâire tevârüd eyledikde tevliyet iktizâ' iden vesâyâ ü tenbîhât derciyle 'usât-ı ümerânın cânib-i Mısır'a uğradılmamaları ve virilen nizâmın devâm ü istikrârı vesâilinin istihsâli husûsuna bi'l-ittifâk ikdâm u dikkat tâmm olunmasını mutazammın bâlâsı hatt-ı hümâyûn ile mu'anven mufassal ü meşrûh emr-i şerîf ısdâr olunmuşdı el-hâletü hâzihi emr-i şerîf-i mezkûrda tafsîl ü beyân olundığı üzere Kahire-i Mısır'a mukâddem virilen nizâmın devâm u îfâsı hâlâtının istihsâline ve 'usât-ı ümerânın ber-vechle Mısır'a uğradılmamaları emrine bi'l-ittifâk mezîd-i sa'y ü gayret ve mikdâr-ı zerre iğmâz ü rehâvet vuku'na irâe-i ruhsatdan be-gayet tehâşî ve mücânebet olunmak ahass-ı metâlib-i dâverânem olmağın hâssaten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve bu def'a cânib-i Mısır'a i'âde olunan mûmâ-ileyh Osmân kethudâ ile ba's ü tesyâr olunmuşdur imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve şeyhü'l-beled ve ümerâ-i sâire mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ü harekete cümleniz bi'l-ittifâk kemâl-i ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve zinhâr ve zinhâr hilâfî vaz' vuku'na irâe-i ruhsatdan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri N. sene 1203

Sahife No **:** 119
Hüküm No **:** 253
Tarihi **:** Evâhir-i N. sene [1]203

Anadolu'dan orduya gönderilen askerlerin Divanıhümayun ve maliyeden verilen emr-i şerîf gereği uğradıkları kazalarda ihtiyaçlarının karşılanmasına yardım edilmesi gerekirken, divana gelen bilgilerde bunun yapılmadığı, orduya sevk edilen askerlerin sıkıntıya sokuldukları, kazalardaki görevlilerin verilen emirlere uyarak, askerlerin yiyecek ve diğer ihtiyaçlarının sağlanmasına yardım etmeleri ve onlara zahmet çektirmeden orduya ulaşmalarının sağlanması.

Edirne mollasına ve Çekmecelerden ordû-yi hümâyûnuma varınca yol üzerinde vâki' sâir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbıtân ve şehir kethûdaları ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm ki:

Anatolı'dan tevârüd iden mîrî ve zî-kudret 'asâkirin dîvân-ı hümâyûn ve mâliyyeden sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince iktizâ' iden me'kûlât ve malzeme-i

sâirelerinin tedârük ü iştirâsına mu‘âvenet ve müzâyaka ü ıztırâblarını mûcib olur vaz‘dan mübâ‘adet olunmak iktizâ’ ider iken ‘asâkir-i mezkûrenin uğradıkları kazâlarda yedlerinde olan evâmir-i şerîfem mukabiline münâfî ve rızâ-yı pâdişâhânemin me’kûlât ve malzeme-i sâirelerini tedârük ü iştirâ’ eylemelerine hükkâm ve zâbitân taraflarından mu‘âvenet olunmadığından ‘asâkir-i mezkûre mübtelâ-yi zahmet ü meşakkat oldukları bil-ahbâr resîde-i sâmi‘a-i şehr-yârânem olub bundan böyle ordû-yi hümâyûnuma ve ser-‘askerler ma‘iyyetlerine me’mûren Anatolı cânibinden tevârüd iden ‘asâkir-i muvahhidînin esnâ-yi râhda bir mahallde giriftâr-ı müzâyaka ü ıztırâb olmalarını mûcib olur vaz‘ vuku‘na irâe-i ruhsatdan mücânebet ve ‘asâkir-i mezkûrenin dîvân-ı hümâyûnum ve mâliyyeden sâdır olan yol evâmir-i şerîfem mûciblerince iktizâ’ iden me’kûlâtlarının tedârük ü iştirâsına mu‘âvenet ve bir ân evvel mahall-i me’mûrelerinde isbât-i vücûd eylemelerini müstelzim olur hâlâtın istihsâline bi’l-ittifâk kemâl-i ikdâm u dikkat olunmak fermânım olmağın hâssaten işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz be-gayet ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh Anatolı tarafından ordû-yi hümâyûnuma ve ser-‘askerân ma‘iyyetlerine me’mûren pey-der-pey tevârüd iden sunûf-i ‘askeriyye başbuğlarının yedlerinde olan evâmir-i şerîfem nâtık oldığı üzre iktizâ’ iden me’kûlât ve malzeme-i sâirelerinin tedârük ü iştirâsına mu‘âvenet olunarak ve bir mahallde beyhûde tevkifleri ve zâd ü zevâdeleri tedârükünde mübtelâ-yi mihnet ü meşakkat olunmaları tecvîz olunmayarak bir ân akdem müreffehen mahall-i me’mûrelerine îsâlleri hâlâtının istihsâline cümleniz bi’l-ittifâk ihtimâm ve sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve ba‘d-ez-în mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet vuku‘ndan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri N. sene [1]203

Sahife No **:** 120
Hüküm No **:** 254
Tarihi **:** Evâhir-i N. sene [1]203

Bundan önce Maltepe’de gasp olunan mallar için hapsedilen iki zimmî sorgulandıklarında eşyaların emr ü deli subaşısında olduğunu söylemişler, yapılan soruşturmada subaşının iki eşkiyayı ve malları kayıkla İstanbul’a gönderdiği, götüren kayık reisinin ise şu anda Gemlik’te ikamet ettiğinin ortaya çıktığı, söz

konusu reisin mahkemeye çıkarılmak üzere bu işe tayin edilen haseki ile İstanbul'a gönderilmesine dair.

Gemlik nâibine ve zâbitânına hüküm ki:

Bundan âkdem Maltepe'de gasb olunan eşyâ içün mahbûs olan zimmîlerden iki nefer lede'l-istintâk eşyâ-yi magsûbe Emr ü deli subaşısı yedinde oldığı sahibleri tarafına ihbâr ve mübâşiri Ömer hassaki ile ma'an tesyâr ve subaşı-i merkûme varılub suâl olundukda birkaç gün mukaddem bir mahalle bir kayık gelüb derûnunda kimesne olmadığı haber virildikde birkaç âdem ile mahall-i mezbûre varılub fi'l-hakika kimesne olmadığından kayıkda olan eşyâ ahz ve hakem tarafından tahrîr olundığı subaşı-i mezkûr ihbâr idüb ba'dehû Kocaderesi subaşısı tarafından iki nefer kimesne tutuldığı haber virildiğine binâen hassaki-i merkûme der-'akab Kocaderesi'ne gidüb subaşı Osmân nâm kimesne bulunmayub âdeminden suâl eyledikde iki nefer Bulgar keferesi ahz etmiş idi lakin ikişer yüz değnek darb idüb sonra salıvirdi deyü cevâb virüb mâdde-i mezbûre 'alâ-hâlihi kaldığı ve ahz olunan eşyâ eşyâ-yi magsûbeden ve kayık dahî Emr ü deli subaşısı mezkûrun zâbıtında idüği ihbâr olundığın hassa bostâncıbaşısı bundan akdemce bâ-takrîr inhâ' eylediği eşkıyâ-yi mezkûrenin gasb u garet eyledikleri eşyâdan Emr ü deli subaşısı merkûmun kayık derûnundan zâhire çıkardığı eşyâ ile zikr olunan kayık ta'yîn olunan hassaki mübâşeretiyle der-i 'aliyyeme irsâl ve Kocaderesi subaşısı tarafından eşkıyâ-yi mezkûrenin iki neferi ile götürülmüşiken sebîlleri tahliye olunmuş olmağla zikr olunan iki neferi bi't-taharrî ile götürilüb kezâlik der-sa'âdetime irsâle sa'y-i bî-hemâl olunmak bâbında çend-rûz mukaddem emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdı zikr olunan kayık ile birkaç nefer zimmîler der-sa'âdetime irsâl olunmuş olub ancak zikr olunan kayık reîs-i sebîl dahî el'ân Gemlik'de ikamet ü ihtifâ etmiş oldığı bil-ahbâr ma'lûm u âşikâr ve zimmî-i mesfûrun dahî bu tarafa ihzârı lâzımeden idüği bedîdâr olmakdan nâşî ta'yîn olunan hassaki mübâşeretiyle reis-i mesfûrı der-sa'âdetime ihzâr ve îsâle ikdâm eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh reis-i mesfûrı ta'yîn olunan hassaki-i mûmâ-ileyhe terfîk ve serî'an der-i 'aliyyeme ihzâr ve irsâle bi'l-ittifâk ihtimâm ü dikkat ve mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet vuku'ndan be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri N. sene [1]203

Sahife No **:** 120

Hüküm No **:** 255

Tarihi **:** Evâhir-i N. sene 1203

Karadeniz'e gönderilen donanmada istihdam edilmek üzere Bolu kazasından alınacak askerlerin Sinop iskelesine gönderilmesi.

Bolu kazâsı nâibine ve zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Bahr-i Siyâh tarafına müretteb olan donanma-yi hümâyûnumda kalyoncı neferâtının teksîr ü tevkirleri ikdâm-ı ehemm-i mehâmmdan oldığına binâen Bolu kazâsından müretteb ve matlûb olub girüye kalan kalyoncı neferâtının bir ân akdem tahrîr ü tekmîl ve donanma-yi hümâyûnumda istihdâm içün tesyîrleri emrine dikkat olunmak içün te'kîd ü isti'câli mutazammın bundan akdem emr-i şerîfi irsâl olunmuşdı lakin donanma-yi hümâyûnuma bir ân akdem îsâl içün Sinob iskelesine tenzîl olunması neferât-ı merkûmeye ehven oldığından bahsle siz ki mevlânâ ve zâbitân ve sâir mûmâ-ileyhimsiz neferât-ı merkûmeyi bir kadem akdem bi-eyyi-hâl yerlerinden ihrâc ve Sinob iskelesine irsâl ü isâlleri emrine ihtimâm ü dikkat olunmak bâbında te'kîdi hâvî emr-i şerîfim sudûrı bâ-takrîr istid'â olunmağla vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak fermânım olmağın rikâb-ı müstetâbımla dîvân-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîf ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve zâbitân ve saîr mûmâ-ileyhimsiz bu husûs mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayub ehemm-i umûrdan olmağla neferât-ı merkûmenin bir ân akdem mahall-i me'mûrelerine irsâline müsâmaha ve muhâlefet olunur ise lâzım gelen te'dîbât icrâ' olunacağı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh kazâ-i mezbûreden müretteb olub girüye kalan kalyoncı neferâtının birisi noksân olmayarak bir kadem akdem bi-eyyi-hâl yerlerinden tahrîk ve Sinob iskelesine irsâl ü îsâlleri emrine bi'l-ittifak mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve ba'd-ez-în mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet ve kaim-i vakt ve neferât-ı merkûmenin birisi girüye kalmak misillû vaz'-ı hareket vuku'yla giriftâr-ı 'ikab u 'itâb olmakdan be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri N. sene 1203

Bir sûreti:

Beğpazarı kadîsına ve zâbitân ve iş erlerine ( )vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Kastamonı kadîsına ve zâbitân ve iş erlerine ( ) ber-vech-i muharrer.

Sahife No **:** 120-121
Hüküm No **:** 256
Tarihi **:** Evâil-i L. sene 1203

Daha önce sefere memur edilen Akhisar kazasında sakin Balaban Muhammet'in yerine vekaleten Abdullah Ağazade Bekir'in orduya katılması.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âli lede'l-vusûl merkûm Balaban Muhammed umûr-ı mühimmeyi idâreye ta'ahhüd ve merkûm Bekir dahî çend-rûz zarfında 'azîmete müte'ahhid oldığını nâtık Akhisar kadîsının vârid olan bir kıt'a i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 22 L. sene [1]203

Ber-mûcib-i emr-i âlî merkûm Balaban Muhammed me'mûriyetden 'afv ve Bekir Ağa mâh-ı zi'l-ka'denin yirmi beşinci güni savb-ı me'mûre 'azîm oldığını nâtık Akhisar-ı Geyve kadîsının vârid olan i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 3 ( ) sene [1]204

Akhisar kadîsına ve Kocaili sancâğı mütesellimi Muhammed zîde kadrühûya hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm 'aşık-ı serdengeçdilerinden olub Akhisar kazâsında sâkin Balaban Muhammed ve sâir ma'lûmü'l-esâmî 'avâneleri mukaddemâ sefer-i hümâyûnuma me'mûriyetleriçün sâdır olan emr-i âlîye 'adem-i itâ'at ve ahâlinin perîşânlıkları ve umûr-i mühimmenin ta'tîlini müeddî hareketleri ve mahall-i me'mûre 'azîmetleri bâbında emr-i şerîf sudûrı mübâşiri ser-turnalı tarafından lede'l-inhâü'l-istid'â sekbânbaşı-ı sâbıkdan isti'lâm olundukda merkûm Balaban Muhammed ve sair 'avânelerinin sefer-i hümâyûnuma me'mûriyetleri ve ba'dehû isti'câli hâvî ısdâr olunan evâmir-i 'aliyye ocakdan mübâşiri yediyle mahalline lede'l-vürûd 'adem-i itâ'atleri bil-ahbâr âşikâr oldığı beyânıyla ser-dâr bayrakları ve ağavat u 'alemdârân ile havâlî-i mezbûrede hassaki turnacı teka'üdleri ve ocakluluk

dâ‘iyesinde olanların cümlesi tevâbi‘ ve livâ’ safflarıyla der-‘akab tahrîk ve mahall-i me’mûrlarına tesyîr ve fî mâ ba‘d mugayir-i emr-i âlî hareketleri zuhûr ider ise mübâşir ma‘rifetiyle Bozcaada kal‘asına kal‘a-bend olunmaları bâbında sen ki Kocaili sancâğı mütesellimi mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunı sekbânbaşı-i sâbıka i‘lâm etmekle mübâşir ma‘rifetiyle i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak içün rikâb-ı müstetâbımdan dîvân-ı hümâyûnumdan işbu sene-i mübâreke evâhir-i şa‘bânda eger emr-i şerîfim sâdır olmuşdı ancak merkûm Balaban Muhammed sene-i sâbıkada üç yüzden mütecâviz ‘asker ile ordû-yi hümâyûnuma ba‘de’l-vürûd itmâm-ı me’mûriyetle me’zûnen ‘ilân ve umûr-ı mühimmenin idâre ü rü’yetine mübâderet ve kesîr ü fukarâ-yı ehli her hâlde râzî ü şükrân olmalarıyla kazâ-i mezbûr sükkânından ‘Abdullâh Ağa zâde es-seyyid Bekir Ağa dimekle ma‘rûf taht-ı zî-‘asâkir-i vâfire ile me’mûr olmakdan nâşî kendü tarafından asâleten ve merkûm tarafından vekâleten ordû-yi hümâyûnuma ‘azîmet itmek üzre merkûm Balaban Muhammed’in sefer-i hümâyûnuma bi’n-nefs-i me’mûriyetden ‘afv olunmasını ehl-i kazâya mahâzır u i’lâm istirhâm eylediğin hala Kocaili sancâğı mutasarrıfı ve Bahr-i Siyâh’ın livâ-i mezbûr muhît oldığı sevâhilin muhâfazasına me’mûr vezîrim Mustafâ Paşa iclâlehûya bâ-takrîr inhâ’ ve hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olan Süleyman dâme mecdühûdan isti‘lâm olundukda ber-vech-i muharrer merkûm Balaban Muhammed sene-i sâbıkada me’mûr oldığu üzre külliyetlü ‘asker ile ordû-yi hümâyûnumda isbât-i vücûd eyleyüb mevsim-i şitâya değin umûr-i me’mûresine kıyâm ve me’zûn-ı ‘ilân eylediği muhakkak olub bu sene-i mübârekede dahî me’mûriyetini hâvî mu‘tâd evâmir-i ‘aliyye ısdâr oldığına binâen ‘azîmet eylediği sûretde umûr-ı mühimme-i müsta‘cilenin ta’tîl ü te’hîrine bâdî olacağı inhâ’ olunmağla kazâ-i mezkûrdan me’mûr kılınan mezbûr ‘Abdullâh Ağa zâde es-seyyid Bekir ‘asâkir-i vâfire ile kendü tarafından ihâleten ve merkûm Balaban Muhammed tarafından vekâleten ordû-yi hümâyûnuma ‘azîmet etmek üzre merkûm Balaban Muhammed umûr-ı mühimmeyi idâre eylemek şartıyla me’mûriyetden ‘afv olunması husûsuna müsâ‘ade-i ‘aliyyem erzânî kılınması sekbânbaşı-i mûmâ-ileyhe i‘lâm etmekle i‘lâm mûcibince merkûm es-seyyid Ebû Bekir ‘asâkir-i vâfire ile tarafından bi’l-vekâle sefere gelmek şartıyla merkûm Balaban Muhammed me’mûriyetden ‘afvı fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız ber-vech-i muharrer mezkûr ‘Abdullâh Ağa zâde es-seyyid Bekir ‘asâkir-i vâfire ile tarafından bi’l-vekâle sefere gitmek şartıyla merkûm Balaban Muhammed’in

me'mûriyetden 'afv oldığı ma'lûmunuz oldukda mukaddemâ me'mûriyetiçün sâdır olan evâmire mebnî sefere bi'n-nefs-i 'azîmet tekâlîfle ta'addî ü rencîde olunmakdan mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâili L. sene 1203

Sahife No **:** 121
Hüküm No **:** 257
Tarihi **:** Evâhir-i N. sene [1]203

Larende voyvodası Kamışoğlu İsmail'in beş yüz neferle Vidin seraskeri maiyetine katılma görevi, bulunduğu mukataanın sahibi padişahın kızkardeşi Hatice Sultan'ın isteğiyle affedilmiş, onun yerine Osman'ın voyvoda yerine kendisine gönderilen akçe ile üç yüz, şahsından ise iki yüz süvari hazırlayıp serasker maiyetine katılması, mübaşir Muhammet Arif'in de adı geçen parayı Osman'a götürmesi ve hazırladığı kuvvetleri serasker maiyetine götürme işine nezaret etmesi.

[Derkenâr]: Hakkında âher güne emr yazılub mektûm defterine kaydolunmuşdur. Fî evâili S. sene [1]203

İçil sancâğında Silifke şehir kethûdası Külekli zâde es-seyyid Osmân ve mukaddemâ ve mübâşir ta'yîn olunan hassa hassakilerimden Muhammed 'Ârif hassaki zîde mecdühûmaya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin Larende voyvodası Kamış oğlı el-hâc İsmâil cânib-i mîrîden üç yüz ve bedeninden iki yüz cem'an beş yüz nefer süvâri 'askeri tahrîr ve bi'n-nefs-i istishâb ve ordû-yi hümâyûnuma vusûle müsâra'at ü şitâb eylemek üzre me'mûriyetini hâvî emr-i şerîfim ısdâr ve merkûmun ordû-yi hümâyûnuma olan me'mûriyeti Vidin cânibi ser-'askeri ma'iyyetine tahvîl ve üç yüz neferin iktizâ' iden mîrîleri mübâşir-i mûmâ-ileyh ile mahalline irsâl olunmuşdı lakin merkûm İsmâil'in seferden 'afvı istid'âsını hâvî ehli tarafından rikâb-ı hümâyûnuma 'arz u mahâzır takdîm olundığından mâ'adâ mahall-i merkûm hem-şîre-i muhteremem Hadîce sultan dâmet ismetühânın mukatta'sı olub merkûmun seferden 'afvını müşârün-ileyhâ hattı iltimâs etmekle yerine sen bedeninden iki yüz ve mukaddem voyvoda-i

mûmâ-ileyh tarafına gönderilen akça ile mîrîden üç yüz nefer süvâri tahrîr ve bir ân akdem ser-‘asker-i müşârün-ileyh ma‘iyyetinde isbât-i vücûd eylemen husûsuna irâde-i ‘aliyyem ta‘alluk etmekden nâşî ‘asker-i mezkûrı ‘acâleten ve müsâra‘aten tahrîr ü tekmîl birle dakika-i vâhide tevakkuf etmeyüb derhâl hareket ve ser-‘asker-i müşârün-ileyh ma‘iyyetine ‘âcilen vusûle sarf-ı makderet eylemen fermânım olmağın hâssaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi bu vakt evkat-ı sâireye kıyâs olunmayub bir ân evvel hareket ve bir kadem akdem mahall-i me’mûrine vusûle müsâra‘at me’mûrlara farîza-i zimmet idüği ve bu bâbda te’hîr ve batâet eylemen ve ‘asâkir-i mezkûreyi noksân ve nâ-tüvân götürmen lâzım gelür ise tertîb-i cezâdan gayrı hakkında mu‘âmele olunmayacağı ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘asker-i mezkûrı serî‘an bi’t-tamâm istishâb ve ‘âcilen ser-‘asker-i müşârün-ileyh ma‘iyyetine varub hidemât-ı dîn ü devlet-i ‘aliyyeme kıyâm ve mazhar-ı mükâfât olmağa sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve ednâ kusûr u batâet vuku‘yla giriftâr-ı sû-i mücâzât olmağa ittikâ-i tâmm eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin Vidin’e îsâline me’mûr oldığın merkûm İsmâil yerine mûmâ-ileyh Osmân me’mûr kılınmağla mîrî akçayı dahî tamâmen kendüye teslîm ve ol-mikdâr ‘asker ile mahalline ihrâc ve serî‘an ser-‘asker-i müşârün-ileyh ma‘iyyetine îsâl idüb vusûlüni müş‘ir müşârün-ileyhden tahrîrât ahzıyla ‘avdet deyü takrîr ile serî‘an ve ‘âcilen müşârün-ileyh ma‘iyyetine vâsıl olmaması lâzım gelür ise yalnız mûmâ-ileyhin hakkından gelinmekle iktifâ’ olunmayub senin dahî bilâ-amân cezân tertîb olunacağını muhakkak bilüb âna göre müteyakkız-âne hereket eylemen bâbında.

Fî evâhiri N. sene [1]203

Sahife No **:** 121
Hüküm No **:** 258
Tarihi **:** Evâhir-i N. sene 1203

Sol kol kazalarından sefere memur edilen askerlerin hepsinin şimdiye kadar yerlerine ulaşmış olması gerekirken henüz yerlerinden hareket etmemiş oldukları, hemen komutanlarıyla birlikte askerlerin eksiksiz olarak görev yerlerine ulaşmak üzere hareket etmeleri hususunda.

Erzurum mollasına ve Anatolı'nın sol kol yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve ocakdan seksoncıbaşılık pâyesiyle ihrâc-ı 'asâkire me'mûr Kaya zâde Ömer ve bayrak küşâdı ve tesyîrine me'mûr turnacıbaşı es-seyyid Mustafâ ü Berî zîde mecdühûma ve vücûh-ı belde ve ser-dârân ve ihtiyârân ve iş erleri ve söz sâhibleri zîde kadrühûma hüküm ki:

Zikr olunan sol kol kazâlarından sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan ser-dâr ve serdengeçti bayraklarının bu vâkte değin cümlesi yerlerinden tahrîk ve fevc fevc savb-ı me'mûrelerine tesyîr itdirilmeleri lâzımeden iken zikr olunan bayrakların ekserisi yerlerinden hareket etmedikleri muhakkak olub müretteb olan ser-dâr ve serdengeçti bayrakları şimdiye değin gelüb erişüb me'mûr oldukları mahallerde isbât-i vücûd ve hidemât-ı gazâ' ü cidâdda bezl-i mechûd eylemeleri lâzımeden ve hükkâm ü zâbitân dahî ikdâm ü irsâllerine dikkat ve evvel-be-evvel irişmelerine bi'l-ittihâd ikdâm u gayret etmeleri vâcibe-i zimmetleri idüğü ve iğmâz ü tesâmuh ile girüye kalmaları lâzım gelür ise te'dîb ve diyâr-ı ba'îde tard u tebaiyyed olunacakları musahhih oldığı cihetden siz ki mevlânâ ve vücûh-ı belde ve ser-dârân ve ihtiyâran ve iş erleri ve söz sahibleri mûmâ-ileyhimsiz bu emr-i ehemm lâzımü't-ta'mîm kâffe-i mehâmma tâkdim birle kazâlarınızdan müretteb ve matlûb olan ser-dâr ve serdengeçti bayraklarını dâr u diyârlarından ihrâc ber vech-i ta'accül mahall-i me'mûrelerine tesyîre ikdâm ve a'zâr u 'amel îrâdı ve imrâr-ı evkat ile 'asâkir-i mürettebenin vakt ü zemânıyla irişmemelerini mûcib hâlâtdan ittikâ-i tâmm eylemenizi hâvî bundan akdem müte'addid evâmir-i şerîf ısdâr ü irsâl oldığından mâ'adâ muahharen dahî sekbânbaşı-i sâbık mektûbı mûcibince isti'câli muhtevî emr-i 'âlîşânım sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi mevsim-i bahâr hulûl ve vakt-i muhârebe duhûl idüb şimdiye dek ol-taraflardan matlûb olan 'askerin mahall-i me'mûrelerine vürûdi me'mûl iken henüz vâsıl olmadıkları bil-ahbâr ma'lûm u âşikâr olmakdan nâşî te'kîden ve isti'câlen hâssaten işbu emr-i şerîfim dahî ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi vech-i meşrûh üzre mukaddem ve muahhar ısdâr ü irsâl olunan evâmir-i şerîfe muktezâları üzre 'amel ü harekete dâmen-der-meyân-ı gayret birle hemân kazâlarınızdan matlûb olan ser-dârân serdengeçti bayraklarını derhâl tekmîl neferâtıyla yerlerinden ihrâc ve müsâra'aten varub cümlesi me'mûr oldukları mahallerde isbât-i vücûd eylemeleri zımnında ta'accül-i 'ale't-ta'accül irsâl emrine ihtimâm u dikkat ve fî mâ ba'd münâfi-i diyânete ve mugayir-i emr-i şerîfim batâet ü rehâvet gûne harekâta cesâretiniz tesâmuh olunmak lâzım gelür ise netîcede

vehâmeti cümleye râci‘ olacağını bir hoşca fikr ü mülâhaza iderek âna göre îrâdı evâmir-i ‘aliyyeye bi’l-ittihâd ikdâm ü gayret ve hilâfından hazer ü mücânebet eyleyesiz ve siz ki mukaddem ve muahhar me’mûr-ı seksoncıbaşı ve turnacıbaşılar mûmâ-ileyhimsiz işbu emr-i ‘âlîşânım tarafınıza vâsıl oldığı ânda sürüci ta’yîn olunan vezîrim ( ) Paşa iclâlehûnun vürûdına terakkub eylemeyüb hemân me’mûr-i ihrâcı oldığınız ‘asâkiri hâne ve meskenlerinden ihrâc ve bir gün akdem ve bir sâ‘at mukaddem ordû-yi hümâyûnuma ve sâir me’mûr oldukları mahallere fevc fevc irsâle mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve bundan böyle dahî batâet ü rehâvet idenleri va‘îd-i ocak üzre te’dîb ü gûş-mâl ile sâirlerini terhîb iderek sevk-i ‘asâkir husûsunda bezl-i mâ-hasal vüs‘ ü makderet ve bu bâbda tesâmuh ve hilmle hâme-i teba‘iyyet vuku‘yla sol kol hakklarında matlûb olan ser-dâr ve serdengeçti bayraklarının girüye kalmaları ve neferâtlarının noksân olunmasını ve serî‘an irişmemelerini müeddî sizin dahî hareketiniz istimâ‘ olunmak lâzım gelür ise cümleden evvel hakkınızdan gelineceğini muhakkak bilüb âna göre müteyakkız-âne hareket eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri N. sene 1203

Sahife No **:** 122
Hüküm No **:** 259
Tarihi **:** Evâil-i L. sene [1]203

Ahmet Paşa’nın divana gönderdiği tahriratında Sayda civarında Cebel-i Kisrevan’da sakin Dürzî topluluğunun isyan ederek bazı yerleşim yerlerini basıp eşkıyalık faaliyetinde bulundukları, üzerlerine gönderilen kuvvetlerle mağlup edildikleri açıklanmış olup, asilerin tekrar saldırma ihtimaline karşı Şaver, Ayntab ve Bozok taraflarından takviye asker talebinde bulunan Ahmet Paşa’nın istediği askerlerin gönderileceği, Ahmet Paşa’nın Sayda ve havalisindeki eşkıyanın cezalandırılmasına ve halkın güven ve asayişinin sağlanmasına dikkat etmesi hususunda.

Sayda vâlîsi vezîrim Cezzâr el-hâc Ahmed Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sayda civârında vâki‘ Cebel-i Kisrevan’da sâkin Dürzî tâifesi bu esnâda izhâr-ı sûret bagi u tuğyân eylediklerine binâen üzerlerine mîr-i mîrandan Selîm Paşa ile Süleyman Paşa ta‘yîn ve ma‘iyyetlerine ‘asker koşılub irsâl olunmuşiken mûmâ-

ileyhimâ sergerde tâife-i Dürzîyân olan Mir Yasef nâm şekâvet-pîşe ile ittifâk ve halkı ribka-i itâ‘at birle bir kaç mahalli basub envâ‘-i ta‘addîyât ve şekâvete mübâderet etmeleriyle tedârük olunan ‘asker ile Akkâ civârında lede’l-mukabele bi’l-muhârebe eşkıyâ-yı merkûme münhezim ve bakıyyetü’s-süyûf olan Dürzîyân yine mahallerine egerçi ‘âid ü ‘âzim olub ancak müteheyyi’-i tekrîr şekâvet olmalarıyla Şu‘ur ve ‘Ayntab ve Bozok taraflarından ‘asâkir-i vâfire gönderilmesi sen ki vezîr-i gayret-semîr-i müşârün-ileyhsin bu def‘a der-bâr-ı ‘adâlet-karâr-ı mülûkâneme vârid olan tahrîrâtında derc ü tastîr olunmuş sen vüzerâ-yi ‘izâmımın gayret ü hamiyyet ile mevsûf ve şecâ‘at ü besâlet ile me’lûflarından oldığına binâen zâtında merkûz olan mâye-i kâr-âşinâyî ve dirâyet ve mâye-i hamâset ü şecâ‘at muktezâsınca Sayda ve havâlîsinde ser-zede-i zemîn zuhûr olan ol-makule eşkıyânın kahr u tenkîliyle tathîr ü te’mîn-i memleket ve tatmîn ü irâhe-i kulûb-ı fukarâ-yi ra‘iyyet husûsları ve ol-havâlînin kâffe-i nizâmı senden matlûb-ı şâhânem olub tahrîrâtında mestûr oldığı vechle matlûbun olan ‘asâkir tertîb olunmak üzere olmakdan nâşî hemân sen meftûr oldığın gayret ü hamiyyet lâzımesince ‘asâkir-i mezkûrenin vürûdına bakmayub bir tarafdan temhîd mukaddemâ def‘-i mazarrat-ı eşkıyâ’ ve zabt ü rabt-ı memleket ve enhâ’ ü irâhe ve te’mîn-i re‘âyâ vü berâyâya dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen içün rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi ol-havâlînin kâffe-i nizâmı senden matlûb olmağla bu esnâda ol-tarafda zuhûr iden eşkıyânın te’dîb ü tenkîlleriyle tathîr-i memleket ve tatmîn-i kulûb-ı fukarâ-yi ra‘iyyete ikdâm eylemen ahass-ı metâlib-i dâverânem idüği ve matlûbun olan ‘asker tertîb olunmak üzere oldığı ma‘lûmun oldukda senden me’mûl u muntazır-ı pâdişâhânem olan dirâyet ü şecâ‘at muktezâsınca bir mâddede tecvîz-i kusûr etmeyerek ol-havâlînin kâffe-i nizâmına ve husûsa def‘ ü ref‘-i mazarrat-ı eşkıyâ’ ve tathîr ü te’mîn-i memleket ü enhâya ez-dil ü cân sarf-ı tâb ü tüvâna iderek lâzıme-i gayret ü hamiyyeti icrâya ihtimâm u dikkat ve hilâf-ı rızâ-yi şâhânem hareket vuku‘a gelmesine irâe-i ruhsatdan ve tekâsül ü tegafüle binâen eşkıyânın ferce-yâb olmasından gayetü’l-gaye ictinâb u mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî evâili L. sene [1]203

Sahife No **:** 122
Hüküm No **:** 260
Tarihi **:** Evâil-i L. sene [1]203

Voyvoda Mavroyani Nikola'nın bu zamana kadar Eflak'ın yönetimini başarıyla sürdürdüğü ve hizmetlerinden memnun olunduğu, aynı başarıyı Eflak'ın düşmana karşı muhafazasında ve düşmanla yapılan savaşta da göstermesi gerektiği, Sadrazam ve Serdar-ı Ekrem Hasan Paşa'nın vereceği emirlere göre hareket etmesi, sefer masrafı için hazineden kendisine yüz yirmi kese akçe gönderildiği ve ihtiyaca göre peyderpey akçe gönderileceği, düşmandan intikam alınması için gereken bütün tedbirleri alması ve durum hakkında sadrazamı ve divanı bilgilendirmesi hakkında.

[Derkenâr]: Senin sadâkat ve gayretin ma'lûmdur göreyim seni bundan dahî ziyâde hidmet eyleyesin deyü emr-i şerîfi 'ünvânına mübârek hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûn keşîde kılınmıştır.

Tekrâr emr yazılmışdır. Fî evâhiri Za. sene [1]203

Hâlâ Eflak voyvodası Mavroyani Nikola voyvoda hutimet avâkıbûhû bi'l-hayra hüküm ki:

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyh bundan akdemce bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnumla mu'anven şeref-yâfte-i sudûr üzre emr-i 'âlîşânımda tafsîl ü beyân olundığı üzre memleket-i Eflak'a voyvoda olalın berü senin zabt ü rabt memleket ve tesviye-i mesâlih-i mühimmede rızâ-cûy-âne ve sâdık-ane ibrâz-ı hüsn-i hidmeti sarf-ı makderet idegeldiğin mû-be-mû ma'lûm ba'd-ez-în dahî senin rızâ-yi meyâmîn irtizâ-yi pâdişâhâneme muvâfık ve muktezâ-yi vakt ü hâle mutâbık ve hidemât-ı sâbıkana vücûhla râcih olacak hidemâta masdar olarak mehâmm-ı saltanat-ı seniyye ve uğur-ı devlet-i 'aliyyemde ve a'dâ'nın kahr u tenkîllerinde ve memleket-i Eflak'ın muhafazasında evvelkinden zîyâde niyyet sahâif-i iştihâr olacak sâdık-ane ve gayûr-âne etvâr ve rızâ-cûy-âne ve 'âkıl-âne reftâr ibrâzına bezl-i mâ-hasal vüs' ü kudret ideceğin nezd-i ferd-i dâverânemde emr-i meczûmdur bundan böyle dahî giceyi gündüze katarak ve hâb u rahâtı terk iderek ve kat'â himmet ü ikdâmına fütur getürmeyüb dil-hâh-ı şâhânem üzre harekete kıyâm ve hâlâ bi'l-istiklâl ve'l istibdâd ve bi'n-nasb-ı sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekremim Hasan Paşa iclâlehûnun tarafına

vârid olan emr ü tenbîhi muktezâlarıyla ‘amel ü harekete ikdâm eyleyerek memleket-i Eflak’ın mekâid-i a‘dâ’dan vücûhla muhâfazasına ve her taraftan düşmene îsâl-i rahne ü hasâr olunmak ne makule tedâbîr ü harekâta menût u mevkuf ise bilâ-tevakkuf i‘mâl ü icrâsına ve taraf taraf düşmen üzerine hücûm u iktihâm ile a‘dâ’dan ahz-i sâr ü intikama sarf-ı nakdîne-i liyâkat ve hidemât-ı sâbıkana meâsir-i layıka ‘ilâvesiyle hakkında der-kâr olan hüsn-i zann ve teveccüh-i dâverânemi tasdîk ü te’yîde bezl-i vüs‘ ü makderet bir mâddede hilâf-ı me’mûl ve gaflet vuku‘ndan be-gayet tevakki ü mübâ‘adet eylemen fermân-ı hümâyûnum olmağın hâssaten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve te’diye-i umûr-i seferiyyede masârif-i lâzımene medâr olmak içün şimdilik hazîne-i ‘âmiremden ‘an-nakd yüz yirmi kîse akça ifrâz ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi senden bu vaktlerde evkât-ı sâireden birkaç kat ziyâde olarak ikdâm u gayret sünûhi me’mûl u muntazır-ı pâdişâhânem idüğü ve fî mâ ba‘d pey-der-pey akça irsâl ve vücûh-ı sâire ile takviye-i bâzû-yi me’mûriyyet ve sadâkatini mûcib olur esbâbın istihsâline mikdâr-ı zerre tecvîz-i kusûr olunmayacağı bi-mennihî te‘âlâ bu sene-i mübârekede memâlik-i a‘dâ’ya gereği gibi dağdağa u perîşânı îsâline ve muktezâ-yi vakt ü hâle göre lâzım gelen tedâbîr ü harekât-ı nâfi‘anın icrâsında bezl-i mâ-hasal vüs‘ ü makderet eylemen ahass-ı metâlib-i pâdişâhânem oldığı ma‘lûm sadâkat-i melzûmun oldukda göreyim seni giceyi gündüzüne katub dâmen-i gayreti meyân-ı ikdâma bend iderek ve leyl ü nehâr rahat ü esâsı terk birle ma’tûf olduğun kâr-âgâhî ve gayret ü fart-ı hırâseti ve istikamet lâzımesini icrâ’ eyleyerek ‘avn ü ‘inâyet-bârîyle a‘dâ’dan gereği gibi ahz-i intikam olunmak esbâbının yoluyla istikmâline ve hâssaten senden me’mûl ü meşhûd-ı hıdîv-ânem olan âsâr-ı rüşd ü rü’yet ve mâye-i kâr-güzârı ve dirâyet muktezâsınca muhavvel-i ‘uhde-i istikametin kılınan kâffe-i husûsât-ı mühimmenin merâm-ı şehr-i yârâneme muvâfık ve muktezâ-yi vakt ü hâle mutâbık olarak rü’yet ü temşiyetlerine nisâr-ı cehd tâkat ve bir mâddede ser-i mû tehâvün ü taksîr vuku‘a gelmemesine mezîd-i ikdâm u gayret ve lâzımü’l-inhâ’ ahvâli sadr-ı a‘zam-ı müşârün-ileyhe ve rikâb-ı mu‘allâ-i elkab-ı tâc-dârâneme tâhrir ü işâret eylemen bâbında.

Fî evâili L. sene [1]203

Sahife No **:** 122
Hüküm No **:** 261
Tarihi **:** Evâil-i L. sene [1]203

I. Abdülhamit zamanında Edirne cizyesinden havale olunan kırk bin iki yüz kuruş ile Edirne ve havalisinden iki bin asker tedarik edip, Özi tarafına göndermeye memur olan Muhammet Emin, defalarca gönderilen emr-i şerîflere rağmen görevini yerine getirmediği gibi elindeki parayı mübaşire teslim ederek İstanbul'a dönmesi emrine de uymamış, eğer şimdi zimmetindeki parayı tekrar görevlendirilen mübaşire teslim ederse cezasının affedileceğine dair.

Sâbıkâ Edirne bostâncıbaşısı Muhammed Emîn ve zikri âtî meblağın istirdâd u kabzına bu def'a der-i 'aliyyemden mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde mecdühûmaya hüküm ki:

Sen ki bostâncıbaşı-i sâbık mûmâ-ileyhsin Edirne cizyesi mâlından havâle olunan kırk bin iki yüz guruş ile bundan mukaddem ma'rifetinle Edirne ve havâlîsinden iki bin nefer bostâni neferâtı tedârük ü tahrîr ve Özi tarafına irsâl ü tesbîl olunmak bâbında bi'd-def'ât evâmir-i şerîfe ısdâr olunmuşken neferât-ı merkûmeden ol esnâda fakat yüz on nefer mikdârı bostâni tahrîr ve yola egerçi ihrâc olunmuş olub ancak zikr olunan yüz on neferden dahî bir neferi savb-ı me'mûrelerine vâsıl olmadığı ve mâ'adâsının tahrîr ü tesyîri imkânda olmayacağı tahkik olmakdan nâşî mukaddemâ Edirne cizyesinden havâlen makbûzun olan sâlifü'l-beyân kırk bin iki yüz guruşı tamâmen ve kâmilen mukaddemâ der-i 'aliyyemden ta'yîn olunan mübâşire teslîmen der-i 'aliyyeme tesyîre ihtimâm ü dikkat eylemen bâbında hüdâvendigâr-ı sâbık zemânında sâdır olan emr-i âlî mazmûnuna nazaren şimdiye dek mebâliğ-i mezkûreyi mübâşire teslim ve âsitâne-i sa'âdetime tesyîr eylemen me'mûl iken el'ân göndermemen senin bu bâbda emr-i âlîye 'adem-i itâ'atini iş'âr ider hâlâtdan oldığına şübhe olmamağla fî mâ ba'd ser-i mû te'hîri tecvîz etmeyerek serî'an meblağ-ı merkûmeyi bu def'a ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh teslîm ve der-i 'aliyyeme tesyîr eylemen şartıyla icrâ-yi te'dîbinden iğmâz olunmağın imdi işbu emr-i 'âlîşânım mübâşir-i mûmâ-ileyh ile tarafına lede'l-vusûl keyfiyyet-i ma'lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer mukaddemâ cizye-i merkûmeden neferât-ı mezkûre içün havâle olunub makbûzun olan mebâliği bilâ-kusur mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîme ihtimâm ü dikkat ve ba'd-ez-în bu bâbda zerre kadar kusûr u rehâvet

vuku‘yla mübtelâ-yi nedâmet ü peşîmânî olmakdan be-gayet tehâşî ü mücânebet eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin işbu emr-i ‘âlîşânımı bostâncıbaşı-i sâbık mûmâ-ileyh tarafına vusûlünde Edirne cizyesinden makbûzu olan sâlifü’l-beyân mebâliği neferât-ı mezkûrenin mahallerine ‘adem-i vusûllerine binâen bostâncıbaşı-i sâbık mûmâ-ileyhden istirdâd ve tamâmen ve kâmilen ahz ü kabz idüb serî‘an der-i ‘aliyyeme îsâle ikdâm ü gayret ve bir mâddede mikdâr-ı zerre tekâsül ü terâhî vuku‘a gelür ise gerek sen ve gerek bostâncıbaşı-i sâbık mûmâ-ileyh mazhar-ı muâheze ü ‘itâb olacağınızı muhakkak bilüb âna göre meblağ-ı mezkûrenin bir gün evvel der-i ‘aliyyeme îsâline sarf-ı vüs‘ ü miknet ve hilâfî vaz‘ vuku‘ndan gayetü’l-gaye tevakki ü mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî evâili L. sene [1]203

Sahife No **:** 123
Hüküm No **:** 262
Tarihi **:** Evâil-i L. sene [1]203

III. Selim’in cülûs-ı hümâyûnunu Fas hâkimine bildiren nâme-i hümâyûnun sûreti.

[Derkenâr]: Battâlı şevvâl mühimme tobresinde mahfûzdur.

Taraf-ı hazret cihânbâniden tebşîr-i cülûs-ı hümâyûnu mutazammın Fas hâkimine Arabiyyü’l-ibâre yazılan nâme-i hümâyûnun sûretidir.

Sultânü'n-ni‘meti'r-rabbâniye en-lem-tebevvece el-hamdü lâ-yeznîn ve destü'l-‘inâyeti's-sübhâniye mâ-lem-yefrişü bi-ferşi'ş-şükri leyse li-sâhibihî bi-ta‘mîni fe-hamdallâhi ta‘âlâ ‘alâ mâ-teveccenâ bi-amâmeti'llâhi "innâ ce‘alnâke halîfeten li'n-nâsi" ve eclisnâ alâ erîketi's-saltanati bi'l-lutfi ve'l-ityâs ve sabernâ medâr-i fülk-i umûri'l-islâm ve'l-müslimîn ve idâreynâ devâir-i mesâlih-i ‘ibâdihi alâ mihveri'l-‘adli fî külli vakt ve hîn ve nusallî ve nüslime alâ men hüve imâm-i mihrâbi'l-melekût ve remâ beyne yedeyhi iklîd-i esrâri'l-lâhût ve'l-ceberût mürettibü dîvâni'ş-şefâ‘ati yevmi'l-‘arzi el-merfû‘i bi-bereketi kudûmihi ve hünâ’i ümemü's-sâlifeti fi'l-‘ardi sallallâhü aleyhi ve alâ âlihî ve sahbihî mâ-zer-şâdık ve vekabe gâsık.

Emmâ ba‘d nehvâ ezhâri't-tahiyyâti'l-bâri‘atü ve envâri't-teslîmâti'ş-şâyi‘atü mahmûletün fevka etbâkı'l-hulûsi's-sâfî ve melfûfetün fî tayyi tesbîhü'l-hubbü's-sâfî ıtreten ke-ennehâ kavâyih-i ‘avdü'l-kamârî bernîh-i men-telâhâ tertîhu'l-anâdil ve'l-kamârî ilâ meclisi mâlikü ezmetü'l-me‘âlî ve'l-mekârim el-memdûhu bi'l-hasâ’il el-mahmûdetü beyne'l-e‘âlî ve'l-ekârim el-menşûri abakâti ahlâkihî ma‘a'n-nesîmi fi'l-aktâr el-meşhûdetü ‘aliyyâtün evsâfihî ke'n-nîrân fî vasati'l-fülki ed-devâd er-râkibü sahvetün nusretü'ş-şer‘i ve'd-dîn el-meşhedü seyfü'l-cihâd fî vücûhi'l-müşrikîn el-müktesî bi-kisveti's-siyâdi'l-ulviye el-mütakallidü bi-safâyihi's-salâeti el-murtazaviyye nûr-i misbâhu't-takvâ ve'z-zehâde imâmetün sübhatün nesebü's-sa‘âdeti ve's-siyâde meliki memâliki'l-garbi ve muzâfâtihâ tebâ bi-yedillâhi ve'd-denâ el-muvellâ Mehmed bin Abdullah eyyedallâhü'l-müste‘ân ve kavâhü lâ-yahfâ alâ ilmi'l-mevleviyyü'l-vâlideyyi inne'd-dünyâ şevhan fî sûreti cemîletün terâ fî sihhatin nâmetün ve hiye sakîmetün ve alîletün su‘ûmi ma‘lûmün lâ-yedûmü li-sâhibi nüşûz-i fürûk lâ-tuhibbü li-hâtibin ve inne's-saltanata tâirun lâ-yekûmü fî gasîni vâhidün ve sabri yetekallet min yedi sâ’idün ilâ sâ’id fe-nâdihi tentehî teciden ve evnetün mâ‘e'l-garîb fe-tavran kasrı nemâ’i ve hulâsaten hâze't-teşeyyübi inne ammeten es-sultân Abdülhamid Hân intekale mine'd-dâri'l-fâniyeti ile'r-riyâzi'l-bâkiyeti eskenehallâhü ta‘âlâ fî izzeti'l-cinân fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Recebü'l-ferd li-seneti selâse ve mi’eteyn ve elf ve ka‘adenâ fî zâike'l-yevmi bi'l-irsi alâ serîri'l-hilâfeti ve'ş-şeref tercû minallâhi'l-mu‘în inne yüveffikunâ bi-sâlihi'l-a‘mâli fî emri'd-dîni ve'l-müslimîn bi-hurmeti men erseltehû rahmeten li'l-âlemîn ve hâsılı mâ kasadenâ fî imlâ’i'l-kitâbi ilâ zâlike'l-cenâb inne li'l-kurâ’i'l-mülkî el-mevlevî ittehaznâhu vâliden kemâ ittehazehu ammeten el-merhûm ehâmen cedden ve evredenâ aleyhi ehıbben ve cülûsenâ alâ erîketi's-saltanati li-isticlâbi teveccühâti'l-bâtıneti li-ennî a‘leme inne bereketi cirkûmeti'n-nebeviyye bi-kalbihî ve kâlibihî muhîdatün aleyhi şâmiletün ve menûtihî ve nevbeti bi-niyyetin hâlisatin mütevessilen bi-rûhâniyyeti şefî‘i'l-münibîn inne esrafe in-şâ’allâhü ta‘âlâ evkâti li-a‘lâ kelimeti'llâhi'l-ulyâ ve bastı cenâhi'l-adlive'ş-şefkati alâ mefîrikı'l-‘acezeti ve'z-zu‘afâ ve't-temesseke bi'l-kitâbi ve's-sünneti ve't-tehaze vikâyeti'l-hakkı ver‘an ve cenneten ve ene'l-ân meşgûlün bi-tehiyyeti'l-iddeti li'l-cihâdi ve asâkiri'l-muvahhidîn mukâbilûne ve kâ’imûne fî müdâfa‘ati ehle'l-küfri ve'l-‘inâd ve me’mûli minallâhi ta‘âlâ en-yüsebbit akdâmenâ ve yensurnâ ale'l-kavmi'l-kâfirîne ve mültemassâ mine'l-ebvâ el-mevlevî et-teveccühi ilâ erhami'r-râhimîn likey nüfûzi fevzan bâliğan ve neşrebü min meşâribi'l-fütûhi şurben sâ’ikan li-enne du‘â’i kirâm

ehle'l-beyti müstecâb ve makbûli ve habli intisâbihim ilâ ecdâdihim el-‘izzü mürtabitün ve mevsûlün ve'l-hamdü lillâhi fî külli hâlin ve's-salâtü ve's-selâmü ‘alâ nebiyyihî ve âlihî ve sahbihî mâ-tale‘a necm ve leme‘a âl.

Fî evâsıtı N. Sene [1]203

Sahife No **:** 124
Hüküm No **:** 263
Tarihi **:** Evâil-i L. sene 1203

Anadolu'dan sefere memur olan kuvvetleri orduya sevke memur olan Abdi Paşa'nın hâlâ görevini tamamlayamadığı, bir an önce ocaklı, mirî ve gönüllü askerleri yerlerinden kaldırıp düşmanla savaşmakta olan sadrazam ve seraskerlerin yardımına yetişmesi bundan sonra kendisine emir gönderilmeyeceği, yerinden hareketini divana bildirmesi hakkında.

[Derkenâr]: Turup oturacak vakt değildir mûcib-i fermânım üzre hareket ve dîn ü devlete hidmet idesin işbu emr-i şerîfimce bâlâsına mübârek hatt-ı hümâyûnum şevket-makrûnum keşîde kılınmışdır.

Hâlâ Diyarbekir vâlîsi ve Anatolı ‘askeri süricisi vezîrim es-seyyid ‘Abdi Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin me'mûr oldığın ‘asker süriciliği hidmeti ne derecelerde ehemm ü ikdâm-ı umûr-i devlet-i ‘aliyyemden idiği muhtâc-ı beyân olmayub bi'd-def‘ât sâdır olan evâmir-i şerîfe mefâhîminden ve mukaddemce hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnumla mu‘anven ısdâr ü irsâl olunan emr-i ‘âlîşânım mazmûnundan etrâfıyla ma‘lûmun olan hâlâtdandır el-hâletü hâzihi sadr-ı a‘zam ve bi'l-istiklâl ve'l istibdâd serdâr-ı ekremim düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü'l-‘âlem nâzım-ı menâzımi'l-ümem Hasan Paşa edâma'llahü te‘âlâ iclâlehû vaza‘if-i bi't-tebdîl iktidâra ve ikbâle ordû-yi hümâyûnumdan mevcûd sunûf-i ‘askeriyye ile ve ser-‘askerler dahî mürettebât-ı ma‘iyyetleriyle mütevekkilen ‘alâ-emrü'l-mu‘ayyen düşmen-ı dîn üzerine hücûm u iktihâma müheyyi' olub ‘asâkir-i islâmın küffâr-ı dûzah-karâr ile mukabele u mukateleleri vakti ve bâzâr-ı kâr-zârda metâ'-ı cân ü baş dâd ü sited olunacak zemân olmak mülâbesesiyle Anatolı'nın gerek ocaklu

ve gerek mîrî ve gönüllü ‘asâkirinin bir ân ve bir dakika evvel ordû-yi hümâyûnumda mevcûd ve isbât-i vücûd eylemeleri ne mertebelerde ehemm ü vâcib idiği beyândan müstagnîdir bundan sonra vaktde kat‘â müsâ‘ade kalmamağla ma‘âzallahü-te‘âlâ Anatolı ‘asâkiri vaktiyle irişmemek lâzım gelür ise vahâmeti tarafına râci‘ olacağı mukarrerdir imdi işbu emr-i ‘âlîşânım tarafına vusûlünde ba‘de’l-yevm dakika-i vâhide tevakkuf ve imrâr-ı vakti tecvîz etmeyüb giceyi gündüze katarak ve hâb u rahâtı terk iderek şimdiye yerlerinden hareket etmemiş bulunan kâffe-i sunûf-i ‘askeriyyeyi tarafından müekkid ü müşeddid taraf taraf buyuruldılar tahrîri ve ma‘iyyetinde olan ocak mübâşirleri ve mukaddem ve kâr-güzâr âdemler ta‘yîni ve vücûh-ı sâire ile kemâl-i ikdâm u ihtimâm iderek ‘asâkir-i me’mûreden bir ferdinin ve gönüllü ve ocag sunûf-i ‘askeriyyeden birinin girüye kalmalarını tecvîz etmeyerek etmeyenler ve girüye kalanlar içün selâmet mansûr olmadığını işâ‘a ve sît ü sadâ-yi me’mûriyyetini ve yola endâz iderek serî‘an ve ‘âcilen cümlesinin ordû-yi hümâyûnuma îsâllerine ve siz dahî verâların alub sürerek irişdirilmelerine muvâcehe-i a‘dâ’da müteheyyi-i harb u kıtâl olan cünûd muvahhidîne imdâd ü i‘ânet levâzımını icrâya dâmen-der-meyân ve ser-i mû tehâvün ü tekâsül vuku‘ndan be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemen fermânım olmağın isti‘câlen ve istid‘â’en hâsseten işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ber-vech-i ta‘accül ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi bu vakt evkât-ı sâireye kıyâs ile ma‘âzallahü-te‘âlâ ‘asâkir-i me’mûrenin vaktiyle ordû-yi hümâyûnuma îsâllerine ednâ teehhür ihtiyâr etmek ve Anatolı ‘asâkirinden bir ferdin girüye kalmalarını mûcib vaz‘ı tecvîz eylemek ihtimâlin olur ise netîcesinde vahâmet mukarrer idüği ve ‘asâkir-i islâmiyyenin a‘dâ-yı dîn ile mukabeleye kıyâmları Anatolı ‘asâkirinin bir nefes akdem irişmelerine menût u mevkuf oldığı ve senin hakkında hüsn-i zann u teveccüh ile vüzerâ-yi ‘izâmım beynlerinden ve emr ü ehemme bi’l-intihâb bu hâtır-ı cesîme ta‘yîn olunman mecmû‘ Anatolı ‘asâkirinin vaktiyle ordû-yi hümâyûnumda isbât-i vücûd eylemelerine ikdâm eylemen me’mûlüne mebnî idüği ve bundan sonra tarafına isti‘câl emri gönderilmeyeceği ma‘lûm-ı dirâyet-i melzûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete sarf-ı ‘inâyet vüs‘ ü makderet ve ordû-yi hümâyûnuma bir dakika mukaddem seyl gibi ‘asker tesyîri ve senin dahî verâların alub ‘âcilen vusûl ü lühûkun ne mâkule harekete tevakkuf ider ise ve ‘asâkir-i me’mûrenin sür’at-i hareketleri zımnında tarafından ne gûne ikdâm u ihtimâm olunmak lâzım ise kat‘â ifâte-i vakti tecvîz etmeyerek senden me’mûl ü muntazır-ı mülûkânem olan kâr-güzârı ve dirâyet muktezâsı üzre bilâ-tevâkkuf icrâsına bezl-i makderet hâsılı ‘asâkir-i islâm düşmene hücûm u iktihâm

mâddesinde senin küllî cüyûş-ı mansûre ihrâcıyla sürerek irişmeğe muntazır olmalarıyla ordû-yi hümâyûnuma bir dakika mukaddem irişmek vesâilinin istihsâlinde ve kâffe-i ‘asâkir-i me’mûre ve sunûf-i müteferrika-i sâirenin tamâmen yerlerinden ihrâclarıyla ordû-yi hümâyûnuma irişdirilmeleri emrinde zinhâr ve zinhâr kusûr u gaflet vuku‘a gelmemesine sarf-ı yârâ-yi liyâkat ve hilâfından be-gayet tehâşî ü mücânebet ve mahallinden hareketini der-i ‘aliyyeme bildirmeğe müsâra‘at eylemen bâbında.

Fî evâili L. sene 1203

Sahife No **:** 124
Hüküm No **:** 264
Tarihi **:** Evâil-i L. sene [1]203

Asitâne’den Talanda’ya gönderilen hazinenin yolda güvenliğinin sağlanması, yanındaki adamlarla kazalardan geçişi esnasında refakatine silahlı adamlar tayiniyle kazadan kazaya emniyetli bir şekilde yerine ulaştırılmasına dikkat edilmesi, eğer bir yerde zarara uğrarsa zararın o kazanın görevlilerinden tazmin edileceğine dair.

Âsitâne-i ‘aliyyemden Talanda’ya varınca yol üzerinde vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mütesellimler ve voyvodalar ve şehir kethûdaları ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Bu def‘a der-i ‘aliyyemden Talanda’ya irsâl olunan hazînenin esnâ-yi râhda muhâfaza ü muhâresesi esbâbının istihsâline sâlimen Talanda’ya îsâli husûsuna ikdâm-ı mehâmm u muktezâ olmakdan nâşî siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz hazîne-i mezkûre yanında olan âdemleriyle her kangınızın taht-ı hükûmet ü kazâsına dâhil olur ise gice ve gündüz muhâfazasına dikkat ve gider oldukda dahî esnâ-yi râhda muhâfazaya müsellâh ve mu‘temed cebelü neferâtı ta‘yîn ve terfîkiyle kazâ be-kazâ birbirinize irsâl ve emînen Talanda’ya îsâline ihtimâm eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer hazîne-i mezkûre yanında olan âdemleriyle her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise leyl ü nehâr muhâfazasına ve gider olmakda dahî esnâ-yi râhda muhâfazaya ve âna müsellâh ve mu‘temed cebelü

neferâtı ta'yîniyle emîn ü sâlim birbirinize irsâl ve Talanda'ya îsâli husûsuna ihtimâm ü dikkat eyleyesiz şöyle ki hazîne-i mezkûrenin muhâresesinde kusûr u rehâvet vuku'yla bir gûne zarar u gezend isâbet eylemek ihtimâli olur ise ol kazânın kuzât ve nüvvâb ve zâbitân ve iş erlerinden tazmîn ittirileceğinden başka muhâfazası tekâsüli zâhir olanların dahî hâl ve şânlarına göre mazhar-ı muâheze ü 'ikab-ı şahâne olacaklarında şübhe olmadığı bedîhî ü bâhir olmağla âna göre 'amel ü hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâili L. sene [1]203

Bir sûreti:

Üsküdâr'dan Kuşatası'na varınca ( ) ber-vech-i meşrûh.

Sahife No **:** 125
Hüküm No **:** 265
Tarihi **:** Evâil-i L. sene [1]203

Geçen sene Avusturya muharebesinde esir alınan ve boğaz hisarlarında tutulan on dört Prusyalı esirden beş tanesi ölmüş olup, Prusya'nın İstanbul'daki elçisinin talebiyle geriye kalan dokuz esirin serbest bırakılması.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âli lede'l-vürûd ber-mûcib-i emr-i âlî ve üserâ-yi mesfûrdan şer'e ihzâr ve Prusyaludan Sultâniyye kal'asında mevcûd iki nefer esîr ilçi tarafına teslim ve Seddü'l-bahr kal'asında mevcûd dört nefer esîr ve Kilidü'l-bahr kal'asında mevcûd üç nefer esîr ilçi-i mûmâ-ileyh tarafına teslîm eylediklerini nâtık Sultâniyye kal'ası nâibinin i'lâmı Seddü'l-bahr ve Kilidü'l-bahr kal'aları dizdârlarının 'arzlarının mefâhîmi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 15 L. sene [1]203

Boğaz Hisârları nâiblerine ve dizdârlarına hüküm ki:

Geçen sene Nemçe muhârebesinde ahz olunub Boğaz Hisârları'na irsâl olunan üserâ'dan on dört nefer Prusyalunun bu esnâda beş neferi mürd ü hilâl olub mâ'adâ tokuz neferi el-yevm Boğaz Hisârları'nda mevcûd olmağla mesfûrlar giçen sene Nemçe muhârebesinde kendü irâdeleriyle taraf-ı devlet-i 'aliyyeme ilticâ idenlerden

olduklarına binâen Simon Kasıl ve Zozen Curaski ve Mihal Karneski ve Kıristan Larub ve Bilasyus Garmet ve Mihal Pelidir ve Buzen Kobtık ve Karyaderik ve Tera nâm tokuz nefer Prusyalunun sebîlleri tahliye ve kayd-ı esr'den tahlîs olunmak bâbında emr-i 'âlîşânım sudûrını âsitâne-i 'aliyyemde mukîm Prusya ilçisi Dedic hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr tarafından rikâb-ı hümâyûnuma takdim olunan memhûr u mahz-ı müterahhim takrîr kağadında istid'â ü recâ' etmekden nâşî şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnum mûcibince sâlifü'z-zikr tokuz nefer Prusyaluların kayd-ı esr'den tahlîs ve sebîlleri tahliye ve ilçi-i mumâ-ileyh tarafına teslim olunmaları fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve dizdârân-ı mumâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh sâlifü'z-zikr tokuz nefer Prusyaluların sebîllerin tahliye ve kayd-ı esr'den tahlîs birle ilçi-i mumâ-ileyh tarafından ta'yîn olunan âdeme teslîmleri husûsuna mübâderet ve keyfiyyeti der-sa'âdetime tahrîr ü işâret eylemeniz bâbında.

Fî evâili L. sene [1]203

Sahife No **:** 125
Hüküm No **:** 266
Tarihi **:** Evâil-i L. sene [1]203

Belgrat kalesinin Avusturya'ya ait Zemun'un karşısında olduğu, Zemun'da düşmanın büyük kuvvete sahip olup Belgrat'a saldırmak üzere iken Belgrat'daki askerlere üç dört aydan beri tayın verilemediği, zahire ve mühimmat eksikliği çektikleri, Belgrat canibi seraskeri Vezir Abdi Paşa'nın ise hâlâ Belgrat'a altmış saat mesafedeki İsfrence'de olduğu ve yardıma gitmekte geç kaldığı, Abdi Paşa'nın ne şekilde olursa olsun külliyetli asker ve zahire ile bir an önce Belgrat'ın yardımına erişmesi ve şehrin muhafazası için canla başla çalışması, Sadrazam Hasan Paşa'nın vereceği emirlere göre hareket etmesi ve alınması gereken tedbirleri sadrazama ve divana bildirmesi.

[Derkenâr]: Mûcibince 'amel oluna işbu emr-i şerîfi bâlâsına hatt-ı hümâyûnum şevket-makrûnum keşîde kılınmışdır.

Tekrâr emr-i âlî yazılmışdır Fî evâili Za. sene [1]203

Hâlâ Rûmili vâlîsi ve Belgrad cânibi ser-‘asker vezîrim ‘Abdi Paşa’ya hüküm ki:

Belgrad kal‘ası Nemçe keferesinin Zemun ser-haddi karşusunda olub ber-muktezâ-yi vakt ü hâl kal‘a-i mezbûrenin ‘asâkir ve zahâir ve mühimmât ve levâzımât cihetleri ve vücûh-ı sâire ile istihsâl-i esbâb-ı muhâfaza u nakdine ikdâm ü gayret olunmak mertebe-i vücûb idüği bedîdâr ve sen ki ser-‘asker-i müşârün-ileyhsin senin bundan akdem vüzerâ-yi ‘izâmım beynlerinden Belgrad cânibi ser-‘askeriliği hatb-ı cesîmine intihâb ve ta‘yîn olunman senden bu bâbda ve husûsat-ı sâirede ber- muktezâ-yi vakt ü hâl ‘âkıl-âne ve rızâ-cûy-âne hareket ve sebt-i ceride-i âsâr olmağa şâyân-ı hidemât muvaffak olmağa bezl-i makderet eylemen me’mûlüne mebnî oldığın zâhir ve âşikârdır el-hâletü hâzihi Belgrad kal‘asında üç dört mâhdan berü ‘asâkire ta‘yînât virilmediği ve karşusunda olan Zemun havâlîsinde Nemçelünün kesret kuvveti ta‘rîfden müstâgnî idüği ve cümlesi müteheyyi’ sû-i kasd eyledikleri ve Belgrad kal‘asında mevcûd olan ‘asâkir akall-i kalîl olub idiği dahî zahâir husûsunda zarûret ü müferrigaları kemâlde idüği ve ahâli-i serhadd-ı mezkûr mülâhaza-i netice-i ahvâl ile me’yûs u mütehayyir oldukları ve sen dahî ilâ-el’ân birkaç yüz nefer âdem ile Belgrad’a altmış sâ‘at mesâfesi olan İsfrence’de hilâf-ı me’mûl ikamet üzre oldığın ve’l-hâsıl gerek Belgrad kal‘asının ve gerek cevânib ü enhâsında vâki‘ palankaların ‘asâkir ve zahâir ve mühimmat cihetleri vücûh-ı sâire ile râbıtasızlığı ma‘âzallahü-te‘âlâ nizâmına bakılmayub böylece kalmak lâzım gelür ise netîcesi vahîm olmak derecelerini kesb etmiş oldığı yakinen mesmû‘ ve ma‘lûm-ı pâdişâhânem olub cemîle-i zemânda ale’l-husûs böyle vaktde kal‘a-i mezkûrenin cevânib ü etrâfının teksîr-i asâkir ü zahâir ile nakdiyyesi kâffe-i umûrdan ikdâm ü vâcib iken ve bu mevsimlerde tamâm-ı dîn-i mübîne hidemât ve düşmenden ahz-i sâr ü intikam ikdâm ü gayret günleri iken senin şimdiye dek Belgrad’a teveccüh ü ‘azîmet etmeyüb kal‘anın nakdine ve teksîr-i ‘asâkir ü isticlâb zahîre nefîr eylememek senden me’mûl olan kâr-güzârı ve gayret-i levâzımına min külli’l-vücûh münâfî ve rızâ-yi hümâyûnumun vücûhla hilâfî idüğünde şübhe olmayub bu keyfiyyet böyle bir emr-i cesîm dîn ü devlet-i ‘aliyyemde hilâf-ı me’mûl kemâl-i rehâvet ve kusûr u tekâsülüni iş‘âr ider hâlâtdan olmağın imdi hatt-ı hümâyûnumla muvaşşah olan işbu emr-i ‘âlîşânım ber-vech-i ta‘accül ( ) ile tarafına vusûlünde bundan böyle bu misillû mütekâsil-âne vaz‘ı tecvîz etmeyüb giceyi gündüze katarak ve hâb u rahâtı nefsine harâm bilerek ne-vechle ve ne tarîkle olur ise şu günlerde Belgrad kal‘asına külliyetlü ‘asâkir ve bâliğen meblağ-ı zahâir erişdirmeğe ve müteferrik olan yamakân

u neferâtının bir dakika akdem kal‘a-i mezbûreye celb olunmalarına ve Belgrad kal‘asının ve cevânib ü enhâ’sının mekr-i a‘dâ’dan min külli’l-vücûh muhâfaza ü muhâresesi esbâbının birisi te’hîre kalmayarak etrâfıyla istihsâline dâmen-der-meyân-ı gayret ve ma‘iyyetine müretteb olan mecmû‘ sunûf-i ‘askeriyyenin bir dakika mukaddem isticlâblarıyla hidemât-ı gazâ’ ü cihâdda yoluyla istihdâmlarına merd-âne ü dilîr-âne harekete bezl-i mâ-hasal vüs‘ ü makderet ve bi’l-istiklâl sadr-ı a‘zam ve serdâr-ı erkemim Hasan Paşa iclâlehû ve ikbâlühûnun tarafına olan vesâyâ ü tenbihâtı muktezâsı üzre harekete sarf-ı liyâkat ve’l-hâsıl Belgrad ser-‘askerliğine ve husûsat-ı muhâfazaya müteferri‘ ve ber-muktezâ-yi vakt ü hâl düşmen-ı dînden ahz-ı intikâma müte‘allik kâffe-i husûsat-ı mühimmenin vech-i mergub u müstahsen üzre rü’yet ü tesviyelerine ve bir mâddede ba‘de’l-yevm ma‘âzallahü-te‘âlâ mikdâr-ı zerre tehâvün ü tekâsül vuku‘yla netîcede nedâmeti çekilecek vaz‘ vuku‘a gelmemesine mezîd-i ikdâm u dikkat ve kâl‘a-i merkûmenin ‘asker ve zâhire ve levâzıme-i sâire cihetleri ve cihât-ı sâire ile min külli’l-vücûh takviyesinin bundan sonra te’hîre kalmamasına dâmen-der-meyân-ı gayret ile telâfî-i mâ-fâta sarf-ı makderet eyleyesin nihâye-i esbâb-ı lâzımede ve icrâ-yi tedâbîr-i muktezâyada ednâ mertebe te’hîr ve kusûr hasebiyle ma‘âzallahü-te‘âlâ ednâ bir hâlet-i kerîhe zuhûr etmek ihtimâli olur ise vehâmeti beher-hâl tarafına râci‘ olacağı muhakkak olmağla âna göre hareket ve tenbîhât-ı şahânemi icrâya teşmîr-i sâid-i miknet ve lâzımü’l-inhâ’ ahvâli pey-der-pey rikâb-ı mu‘allâ-ı elkab-ı pâdişâhâneme ve serdâr-ı ekremim müşârün-ileyh tarafına i‘lâm u iş‘âra müsâra‘at eylemen bâbında.

Fî evâili L. sene [1]203

Sahife No **:** 126
Hüküm No **:** 267
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Kırşehri sancağında Şarklı aşiretinden Bıyık Abdullah’ın memur olduğu bin nefer mirî süvari askerinin, mirîleri olarak saray görevlisi Mahmut tarafından gönderilen on dört yük hazinenin bir denginin Sakarya nehrine düştüğü, zayi olan meblağın yolların düzenini ve hazinenin güvenliğini sağlamakla yükümlü Akhisar, Geyve ve Sabanca kazaları ahalileri tarafından tazmin edilmesinin emredilmiş olması, ancak Geyve kadısının ve ahalisinin divana gönderdikleri ilam

ve arzuhâllerinde hazinenin telef olduğu yerin Geyve kazası ile ilgisinin olmadığı ve halkın kendi hisselerine düşen miktarı ödeyecek güçlerinin bulunmadığının bildirilmesi sebebiyle Geyve kazası ahalilerinin hisselerine düşen meblağın affedildiğine dair.

Geyve nâibine hüküm ki:

Kırşehri sancâğında Şarklı ‘aşîretinden Bıyık ‘Abdullâh zîde mecdühûnun me’mûr oldığı bin nefer mîrî süvâri ‘askerin mîrîleri olarak dergâh-ı mu‘allâm gedüklülerinden es-seyyid el-hâc Mahmûd zîde mecdühû mübâşeretiyle irsâl olunan on dört yük hazînenin bir dengi nehr-i Sakarya’ya düşdiği mukaddemâ lede’l-inhâ’ nehr-i mezbûre düşen sâlifü’z-zikr bir deng hazînenin ‘alâ-eyyi-hâl ihrâcına ikdâm ü sa‘y-i mâ-lâ-kelâm olunmak içün bir kıt‘a ve ba’dehû tarîk-i câdde olan araba yolı tathîrine me’mûr olan kurâ ahâlîleri Akhisar kazâsı zâbitânı zikr olunan dengin itlâfına sebeb oldukları inhâ’ olundukda vech-i meşrûh üzre Akhisar kazâsından tahsîli bâbında diğer bir kıt‘a hazîne-i merkûme Akhisar ahâlîsinin yolların tathîrine ve Geyve ahâlîlerinin dahî birer cebelü terfîkiyle muhâfaza ü muhâresede ‘adem-i ihtimâmlarına mebnî zâyi‘ oldığı âşikâr olmakdan nâşî vech-i meşrûh üzere Akhisar ve Geyve ve Sabanca kazâları ahâlîlerinden tahsîli zımnında dahî başka bir kıt‘a ba’dehû Akhisar kazâsı ahâlîleri hisselerine isâbet ideni edâya müte‘ahhid oldukları ve Geyve ve Sabanca kazâları hisselerine isâbet ideni edâdan imtinâ‘ eyledikleri beyânıyla Geyve ve Sabanca kazâlarına isâbet iden meblâğın tahsîli bâbında Akhisar Sabanca ve Geyve kazâlarına ve Kocaili sancâğı mütesellimine ve mübâşir ta‘yîn olunub ol-tarafda olan kaim-makam-ı âlî-makamım çukadarlarından Akvali Mumammed zîde kadrühûya hitâben işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı ramazânında dahî başka bir kıt‘a evâmir-i şerîfe sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi sen ki Geyve kazâsı nâibi mevlânâ İmâm zâde Ahmed Sa‘îd zîde ilmühûsun tarafından der-‘aliyyeme vârid olan bir kıt‘a i‘lâm ve ahâlîsinin ‘arz-ı hâlleri mefhûmunda ber-vech-i muharrer muahharen sâdır olan emr-i âlî Geyve mahkemesine lede’l-vürûd ehl-i kazâ semâen ve tâaten merâsimini edâ idüb lâkin Akhisar kazâsı ahâlîlerinin tarîk-i câdde-i tathîr etmediklerin binâ’ vâki‘ oldığını sikat-ı muvahhidînden otuz neferden mütecâviz hüsn ü ihtiyâr ve bî-garez-i müslimîn ihbâr ve Geyve Kazâsı ‘ale’l-husûs tarîk-i câdde olub bu makule süferâ vuku‘nda mürûr ü ‘ubûr iden ‘asâkirin ekserî Geyve kazâsı derûnundan mürûr ve re‘âyâlarına kemâl mertebe za‘f-ı târî oldığından hazîne-i mezkûrun edâsına kudretleri olmadığı beyânıyla hazîne-i mezkûrun tahsîli

kazâ-i mezbûrda ‘afvı bâbında emr-i şerîfim sudûrını tahrîr ü istid‘â eylediklerine binâen ber-vech-i muharrer hazîne-i mezkûre Akhisar hudûdundan Sakarya nehrine düşüb zâyi‘ olmağla hazîne-i merkûmenin telef oldığı mahall Geyve kazâsı olmadığı ve kazâ-i mezbûr sefere me’mûr ‘asâkirin güzer-gâhları olmağla ahâlîsi merhamete sezâ-vâr oldukları ‘arz u i’lâmdan müstebân olmakdan nâşî mukaddemâ hazîne-i mezbûrenin tahsîli bâbında sâdır olan emr-i âlîde Geyve kazâsı dahî münderic oldığına binâen kazâ-i mezbûr ahâlîleri tarafından fî mâ ba‘d hazîne-i merkûme içün hisse taleb olunmamak üzre ahâlî-i merkûme ‘afv ve kaydı emr-i şerîf-i merkûmdan terkin olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin ber-vech-i muharrer Geyve kazâsı ahâlîlerinden hazîne-i merkûmeden hisse talebi ‘afv olundığı ve mukaddemâ sâdır olan emr-i mezkûrdan Geyve kazâsı lafzı terkin olundığı ma‘lûmun oldukda Akhisar kazâsı ahâlîleri taraflarından telef ü zâyi‘ olan hazîne-i merkûme içün Geyve kazâsı ahâlîlerini hisse talebiyle ta‘addî ü rencîde itdirmeyüb men‘ u def‘ eylemen bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Sahife No **:** 127
Hüküm No **:** 268
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene [1]203

Kuban’daki Abaza ve Çerkez kabileleri ve Kuban’ın ilerisinde Rusya topraklarındaki Küçük ve Büyük Kabartılar kabilelerinin defalarca divana arz gönderip kendilerine asker, top ve mühimmat yardımı yapıldığı taktirde düşmanın ilerleyişini durduracaklarını bildirdikleri, Kabartılar aşiretinin Rus topraklarına saldırarak bir çok yerleşim yerlerini yağmalamak ve İngüş kalesini ele geçirmek gibi düşmana zarar verecek bir çok faaliyette bulundukları, Kabartılara yapılacak yardımla düşmanın Soğucak ve Anapa üzerine kesif bir şekilde hücum etmesinin engellenebileceği, bu sebeple Hüseyin Paşa’nın konuyu o bölgedeki aşiretlere komutan olarak atanan Kalgay Muhammet Giray ile müzakere ederek Kabartılara acele olarak beş bin piyade asker ve yeteri kadar top, mühimmat ve cephane ile yardım edilmesi, muharebe bitiminde götürülen topların Anapa’ya tekrar getirilmesi hususunda.

[Derkenâr]: Muahharen te'kîd ü isti'câli hâvî mufassal ü meşrûh emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâili Za. sene [1]203

Hâlâ Adana vâlîsi ve Soğucak ve Anapa cânibi ser-'askeri olan vezîrim es-seyyid el-hâc Hüseyin Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Kubanda mütemekkin Abaza ve Çerkes kabîleleri ve 'ale'l-husûs Kuban'ın nihâyetinde Moskovlu memâlikine mülâhık Küçük ve Büyük Kabartılar kabâili taraflarından def'aâtle der-'aliyyeme 'arz u mahâzır tevârüd idüb devlet-i 'aliyye-i ebediyyü'd-devâma kemâl-i müte'ayyin ve inkıyâdları oldığı ve 'asker ve tob ve mühimmât cebe-hâne ve cihet-i sâire ile kendülere mu'âvenet olundukda düşmeni berü tarafda mürûra mâni' olacaklarından başka memâlik-i a'dâ'ya hücûm birle kurâ ve kuzâtı tahrîb idecekleri iş'âr olunmuş oldığından bu def'a dahî kabâil-i merkûme taraflarından tahrîrât tevârüd idüb ta'ahhüd-i sâbıkalarını te'yîd etmiş oldukları ve mezkûr Kabartılar bu esnâda Moskovlu ile olan mesâlihe-i zarûriyyelerini fesh ve civârlarında vâki' küffâr memleketlerine hücûm ve kurâ ve kuzâtı ihrâk ve mâl ve eşyâlarını yağma ü garet ve bin iki yüz hâne mikdârını esîr ve kendü taraflarına nakl ve İngüş kal'asını zabt ve birkaç bin hâneden 'ibâret olan İngüş kabîlesini taht-ı itâ'atlerine idhâl ve bunun emsâli perîşânî-i cem'iyyet-i düşmeni mûcib gayûr-âne harekâta ikdâm eyledikleri ve fi'l-hakika düşmen-ı dîn ü devlet ve 'adû-yi mülk ü millet olan Moskovlu keferesine gereği gibi dağdağa virilmek ve memleketlerini tahrîb etmek ve ol-vechle merâm üzere ahz-ı intikam olunmak ilerüde bulunan Kabartılar halkına mu'âvenet ile husûl-pezîr olacağı ve ilerüde düşmen memleketlerine hücûm ile küffârı ol-tarafda işgal etmek a'dâ'nın berü taraflara ya'nî Soğucak ve Anapa üzerlerine cem'iyyetle hücûmunı mâni' idüği erbâb-ı vukufun ihbârlarıyla mâ'lûm ve bu esnâda sâlifü'z-zikr Kabartılara tiz elden üç beş bin piyâde 'asker ve mikdâr-ı kifâye tob ve mühimmât cebe-hâne ile i'ânet olunmak ikdâm-ı umûrdan oldığı meczûm olmağla sen ki vezîr-i dirâyet-semîr müşârün-ileyhsin bu husûsı ol-tarafda kabâil üzerine başbuğ olan selâtîn-i Cengîziyeden Kalgay Muhammed Giray Sultân dâme ulüvvühû ve sâir lâzım gelenler ile dahî müzâkere ü müşâvere iderek iktizâ iden tedâbîr-i nâfi'anın icrâsına müsâra'at ve ne gûne münâsib ise tîz elden birkaç bin 'asker ve tobcı neferâtıyla mikdâr-ı kifâye tob ve mühimmât cebe-hâne ve sâir lâzım gelen edevât-ı harbiyyenin irsâliyle Kabartılar halkına i'ânetde mikdâr-ı zerre kusûr u rehâveti tecvîz etmeyerek ve bir mâddeyi istîzâne ta'lîk ile vakt-i mürûrine hâcet komayarak muktezâ-yi istiklâlin üzere her

husûsı lâyıkı vechîle tanzîme ihtimâm ü dikkat ve bi-mennihî te‘âlâ hitâm-ı muharebede tobcı neferâtı ve ‘asâkir-i sâire mansûren ve muzafferen Anapa’ya ‘avdet eylediklerinde müstashibleri olan tobları dahî beraber Anapa’ya nakle ihtimâm eylemelerini zabitân ve rüesâ-yı ‘asâkire telkin ü beyâna ve hâsılı ilerüde düşmeni işgal ve il ve memleketlerini ‘avn-i bârîyle pây-mâl idecek tedâbir ü harekâtı serî‘an icrâya dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen husûsuna irâde-i ‘aliyyem ta‘alluk etmeğin rikâb-ı kâm-yâbımdan işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet diğer emr-i şerîfimle mûmâ-ileyh Kalgay Sultâna dahî ifâde olunmuş oldığı ve senden me’mûr oldığın hidemât-ı cesîme-i dîn ü devlet-i ‘aliyyemde ilâ-âhirü’l-edvâr-ı hayr ile yâd olacak fütûhât-ı celîleye muvaffak olmağa ez-dil ü cân bezl-i mâ-hasal vüs‘ ü liyâkat eylemen ahass-ı metâlib-i dâverânem idiği ve böyle vakt bir mâddede ma‘âzallahü-te‘âlâ ednâ mertebe gaflet ve rehâvet netîcede bâ‘is-i peşîmânî ü nedâmet olacağı ve ‘avn ü ‘inâyet-i cenâb-ı hayrü’n-nâsırîn ile a‘dâ’dan ber-vefk-i matlûb ahz-i sâr ü intikama muvaffak oldığın hâlde hidmet ve emeğin zâyi‘ olmayub sâye-i devlet-i ‘aliyyemin iz‘âfiyle mükâfâtını müşâhede ideceğinde şübhe olmadığı ma‘lûmun oldukda mecbûl ü meftûr oldığın gayret ü hamiyyet muktezâsınca bu husûsı Kalgay-ı mûmâ-ileyh ile bi’l-müzâkere ve’l-müşâvere iktizâsı üzere tânzime mübâderet ve ilerüde düşmeni işgal içün ne vechle münâsib ise tîz elden birkaç bin piyâde ‘asker ve mikdâr-ı kifâye tob ve mühimmât cebe-hâne irsâliyle mârü’l-beyân Kabartılar halkına i‘ânete ikdâm u dikkat ve hitâm-ı muharebede tobcı neferâtı ve ‘asâkir-i sâire mansûren ve muzafferen Anapa’ya ‘avdetlerinde müstashibleri olan tobları dahî beraber Anapa’ya nakle mübâderet eylemelerini zâbitan-ı ‘askere tebeyyüne ve telkine bezl-i cell-i miknet ve’l-hâsıl senden matlûb u muntazır-ı pâdişâhânem oldığı üzere bi’l-istiklâl kâffe-i husûsat-ı mukteziyyenin tânzimine ve ber- muktezâ-yi vakt ü hâl lâzım gelen tedâbîr ü harekât-ı nâfi‘anın yoluyla icrâsına ez-dil ü cân sarf-ı tâb ü tüvân iderek düşmenden ‘avn ü ‘inâyet-bârîyle ahz-i intikama sa‘y ü gayret ve hilâfî hareket vuku‘a gelmemesine sarf-ı yârâ-yi liyâkat eylemen bâbında.

Fî evâsıtı L. sene [1]203

Bir sûreti:

Hâlâ Kuban cânibi başbuğı Kalgay Muhammed Giray Sultân dâme ulüvvühûya ( ) ser-‘asker-i mûmâileyhe aslda münderic emr-i şerîf ile Kabartılara birkaç bin nefer

piyâde ‘asker ve mikdâr-ı kifâye tob ve mühimmât cebe-hâne ile i‘ânet eylemesi tenbîh ü te’kîd olunmuş oldığı beyân olunarak bu bâbda sultân-ı mûmâ-ileyh ser-‘asker-i müşârün-ileyh ile müzâkere ü müşâvere iderek zikr olunan Kabartılara iktizâsı kadar ‘asâkir ve tob ve cebe-hâne cihetleri ve mühimmât-ı sâire ile takviyet virilmek ve min külli’l-vücûh isticlâb ü te’lîfleriyle hidemât-ı gazâ’ ü cidâdda istihdâm itdirilmek esbâbının istihsâline ve ol-taraflardan memâlik-i düşmen-i dîne gereği gibi dağdağa ü perîşânî îsâlini mûcib olur hâlâtın icrâsına dâmen-der-meyân-ı gayret eylemesiçün iktizâsına göre.

Sahife No **:** 128
Hüküm No **:** 269
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene [1]203

Öteden beri Mısır Kahire darphanesinde basılan para-i Mısrî ve zer-i mahbûb-ı Mısrî, ayar olarak darbhâne-i âmirede basılan para ve zer-i mahbûb-i İstanbulî’ye eşdeğer iken bir süreden beri Mısır valisi ve Mısır darphanesini idareye memur olanların düşük ayarlı para bastıkları, Mısır darphanesinde basılan para-i Mısrî’nin para-i İstanbulî gibi elli bir ayarında olması ve ağırlık olarak bir kesesinin iki bin sekiz yüz on iki buçuk dirhem olması, zer-i mahbûb-ı Mısrî’nin ise zer-i mahbûb-i İstanbulî gibi on dokuz kırat bir buğday ayarında olup ağırlık olarak her yüz adedinin seksen iki buçuk dirhem olması gerektiği, bundan sonra düşük ayarlı para basılırsa darphane görevlilerinin cezalandırılarak Mısır darphanesinin kapatılacağı ve para basılmasına izin verilmeyeceği, paraların açıklanan özelliklere göre basılması ve örneklerinin İstanbul’a gönderilmesine dair.

[Derkenâr]: Mûcibince ‘amel oluna ve bu emr-i şerîfi ‘ünvânına mübârek hatt-ı hümâyûna şevket-makrûna keşîde kılınmışdır.

Mısır vâlîsine ve kadîsına ve şeyhü’l-beled ve ümerâ-i sâire dâme izzühûma ve Mısır darbhânesini idâreye me’mûr ( ) zîde mecdühûya hüküm ki:

Öteden berü Mısır Kahire darb-hânesinde kat‘ olunagelen para-i Mısrî ve zer-i mahbûb-ı Mısrî vezn ü ‘ayâr cihetinden darb-hâne-i ‘âmiremde kat‘ olunan para ve zer-i mahbûb-i İstanbulîye muvâfık u mutâbık olmak meşrût iken bir müddetden berü

Mısır vâlîsi ve Mısır darb-hânesini idâreye me'mûr olanlar iğmâz ü müsâmaha ve tama'-ı hâme teba'iyyet iderek kat' eyledikleri para ve zer-i mahbûb vezn ü 'ayâr cihetinden dûn u nakîs olarak kem 'ayâr u tervîk makulesi olub darb-hâne-i 'âmiremde el-hâletü hâzihi kat' olunan zer-i mahbûb-i İstanbulî on dokuz kırât bir buğday 'ayârında ve veznen beher yüz 'aded zer-i mahbûb-i İstanbulî seksen iki buçuk dirhem idüği ve para elli bir 'ayârında olub bir kîsesi ki beş yüz guruşluk para veznen iki bin sekiz yüz on iki buçuk dirhem oldığı zâhir iken Mısır darb-hânesinde kat' olunan para ve zer-i mahbûb dûn 'ayâr ve nakîsü'l-vezn olmak devlet-i 'aliyyeme mûcib-i nâkısa olacağı âşikâr oldığından husûs-ı mezbûrun men'-i tânzimi ikdâm-ı umûrdan olmakdan nâşî fî mâ ba'd Mısır darb-hânesinde kat' olunan para-i Mısrî ve para-i İstanbulî misillû elli bir 'ayârında olub veznen bir kîsesi iki [bin] sekiz yüz on iki buçuk dirhem ve zer-i mahbûb-ı Mısrî zer-i mahbûb-i İstanbulî misillû on dokuz kırât bir buğday 'ayârında olub veznen beher yüz 'adedi seksen iki buçuk dirhem olarak işbu vezn ü 'ayâr-ı mezkûre beher-hâl mutâbık olub ser-i mû noksân olmayub ve bundan böyle dahî iğmâz ü müsâmahaya veya tama'-ı hâma mebnî gerek para-i Mısrî ve gerek zer-i mahbûb-ı Mısrî 'ayâr ü vezn-i mezbûrdan dûn olmak lâzım gelür ise Mısır darb-hânesi idâreye me'mûr olanlar ve sâir hademesi der-'akab ahz ve bilâ-amânın eşedd-i 'ukubet ile te'dîbât-ı lâyıkaları icrâ' olunacağından başka Mısır'dan darb-hâne lafzı kaldırub ba'd-ez-în para-i Mısrî ve zer-i mahbûb kat'ına ruhsât virilmeyerek külliyyen men'-i musammem oldığına binâen bu husûsa dâir ve müstemirren ikdâm ü nezâret ve vezn ü 'ayâr-ı mezkûre mutâbık olmasına ihtimâm ü dikkat ve 'ayâr-ı mezbûre mutâbık kat' eyledikleri zer-i mahbûb ve para-i Mısrînin numûnesini 'acâleten irsâle mübâderet eylemeniz bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve şeyhü'l-beled ve sâir mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrını hâlâ darb-hâne-i âmirem nâzırı olan dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Yusuf dâme mecdühû bâ-takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak fermânım olmağın hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnumla muvaşşahan hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yi ve şeyhü'l-beled ve sâir mûmâ-ileyhimsiz fî mâ ba'd Mısır darb-hânesinde kat' olunan para-i Mısrî para-i İstanbulî misillû elli bir ayârında olub veznen bir kîsesi iki bin sekiz yüz on iki buçuk dirhem ve zer-i mahbûb-ı Mısrî zer-i mahbûb-ı İstanbulî misillû on dokuz kırât bir buğday 'ayârında olub veznen beher yüz 'adedi seksen iki buçuk dirhem olmak matlûb-ı şâhânem idüği ve bundan böyle dahî iğmâz ve tama' mebnî gerek para ve gerek zer-i mahbûb-ı Mısrî 'ayâr ü

vezn-i mezkûrdan dûn olmak lâzım gelür ise Mısır darb-hânesini idâreye me'mûr olanlar bilâ-amânın eşedd-i 'ukubet ile mücâzât kılınacaklarından başka Mısır darb-hânesi kaldırılub para ve zer-i mahbûb kat'ına ruhsât virilmeyeceği ma'lûmunuz oldukda vech-i meşrûh üzre 'amel ü harekete dâir müstemirren ikdâm ü nezâret iderek vezn ü 'ayâr-ı mezkûre mutâbık olmasına ihtimâm ü dikkat ve vezn-i 'ayâr-ı mezkûre mutâbık olarak kat' olunan zer-i mahbûb ve para-i Mısrînin numûnesini 'acâleten der-'aliyyeme irsâle mübâderet ve mikdâr-ı zerre hilâfî vaz' u hâlet vuku'na irâe-i ruhsat u cevâz ile giriftâr-ı muâheze ü 'itâb olmakdan be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı L. sene [1]203

Sahife No **:** 128-129-130-131
Hüküm No **:** 270
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Memleketin imarının ancak halkın korunması huzur ve asayişinin sağlanmasıyla mümkün olduğu, ancak bir süreden beri vezir, beylerbeyi, âyan, mültezim voyvoda, ve cizyedarlar tarafından halka yapılmadık zulüm kalmadığı, yöneticilerin kötü idaresinden dolayı memleketin harap, halkın perişan olduğu birçoğunun topraklarını terk etmek zorunda kaldığı, bu kötü durumun giderilmesi için padişahın huzurunda ve Şeyhülislam Kamil Efendi'nin evinde bütün ulema ve devlet adamlarının katılımıyla yapılan meclis-i şûrâda ittifakla alınan kararların hatt-ı hümâyûn olarak yazıldığı, Anadolu ve Rumeli'deki bütün vezir, beylerbeyi, hâkim, âyan, mütesellim, voyvoda, zabit, kadı ve naiplerin verilen nizama uyması konusunda.

[Derkenâr]: Bu vechle emirleri yazıyla cenâb-ı hakk olunan zulmleri def' ü ref' eyleye deyü işbu buyuruldı bâlâsına mübârek hatt-ı hümâyûn mehâbet-makrûnum keşîde kılınmışdır.

Mûcibince 'amel oluna ve bu emr-i şerîfi 'ünvânına mübârek hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn keşîde kılınmışdır.

İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl ber-mûcib-i emr-i münîf 'amel ü hareketi ta'ahhüd ve devâm-ı ömr ü devlet-i padişâhîye muvâzıb oldığını nâtık kul-ı mezkûrun hâvî oldığı kazâlar kadîlarının vârid olan i'lâmlarının mefâhîmi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 7 S. sene [1]204

Ber-vech-i meşrûh tekrâr vârid olan i'lâmâtın mefâhîmi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 26 S. sene [1]204

Anatolı'nın sağ kolı yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vâki' vüzerâ-yi 'izâm ve mîr-i mîran-ı kirâm ve mevâlî-i fihâm ve kuzât ve nüvvâba ve zâbitân ve şehir kethûdaları ve mütesellimi ve voyvoda-gân ve cizye-dâran ve mültezimîn ve sâir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erleri ve söz sâhibleri ve bi'l-cümle ahâlilerine hüküm ki:

'İmâr-ı memâlik fukarâ-yi ra'iyyetin vücûh-ı mezâlim ü ta'addîyâtdan himâyet ü sıyânetleriyle istihsâl-i esbâb-ı âsâyiş ü râhatlarına menût u mevkuf oldığında şübhe olmayub bu emr-i ehemme vüzerâ' ve mîr-i mîran ve hükkâm ve sâir zâbitân taraflarından dâimâ ve müstemirren i'tinâ' ü nezâret ve hilâfına irâe-i ruhsat u cevâzdan mübâ'adet vâcib ü mütehattim iken ve re'âyâ-yi memâlik ü enhâ' ve fukarâ ü zu'afânın istihsâl-i esbâb-ı himâyetlerinde iğmâz ü rehâvet vuku'ı giderek harâbî-i memleketi ve perîşânî-i ra'iyyeti müeddî idüği câ-yi eşkâl değil iken bir müddetden berü bu husûsa dikkat olunmayarak ve vücûhla iğmâz ü rehâvet olunarak vüzerâ' ve mîr-i mîran ve hükkâm ve â'yân ve mültezimîn ve voyvoda-gân ve cizye-dâran ve sâir zâbitân makuleleri taraflarından sekene-i memleket ve fukarâ-yi ra'iyyet hakklarında icrâ' olunmadık gûn-â-gûn mezâlim ü ta'addîyât kalmayub memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlik-i pâdişâhânemde katın re'âyâ fukarâsı el-hâletü hâzihi envâ'-i mezâlimden ne hâle girdikleri ve ne makule mahv u ıztırâba giriftâr oldukları ve bu hâl ile mamâlik hârab olmak derecesine vardığı ve re'âyâ-yi memâliğin ekserî müteferrik ü perîşân ve bâkiyeleri dahî müteheyyi'-i terk-i evtân oldukları cezmen ve yakinen ma'lûm-ı şâhânem oldığından taht-ı âlî baht-ı Osmâni üzere cülûs-i hümâyûn meymenet-i me'nûsum vuku'nda ol emrde -Er-Râhimûn Rahmehime'r-Rahimin Erhamu Min Fî'l-Arz Ber Hükkâm Min Fi's-Semâ- mazmûn-ı münîfi üzre vedîatullah olan re'âyâ fukarâsına şefkate mamâlik-i mahrûsemden envâ'-i mezâlimin def'iyle zu'afâ-yı ra'iyyetin es'adini ve istirâhatlarını mûcib esbâbın istihsâli mukaddemâtına şürû' u mübâşeret olunmak husûsı savâb-dîde-i şehr-i

yârânem olmakdan nâşî envâ‘-i mezâlimin def‘i husûsı huzûr-ı meyâmin-i mevfûr-ı pâdişâhânemde ve ba‘dehû bi’l-fi‘l şeyhü’l-islâm ve müfti’l-enâm olan mevlânâ es-seyyid Kâmil edâma’llahü te‘âlâ fezâilehûnun hânesinde kaim-makam-ı âlî-makam ve bi’l-cümle ulemâ-yi a‘lâm ve ricâl-i devlet-i ‘aliyye-i ebed-kıyâmımla ‘akd olan meclis-i şûrâda bu bâbda beyaz üzerine şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn ma‘delet-makrûnum mûcibince ittifâk-ı ârâ ile şu vechle karâr virilmişdir ki ber-vech-i âtî mâdde-be-mâdde beyân olunur evvelen vüzerâ’ ve mîr-i mîran saff saff ‘azl ü tebdîl olunmamak ve kendülere mansıb tevcîhinde seferber olmayanlarından câize-i mu‘ayyene-i kadîmeden mâ‘adâ taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden bir dürlü nâm ile bir akça ve bir habbe alınmamak ve seferber olanlar masârîfe mübtelâ olmalarıyla ânlardan gerek câize-i mu‘ayyene ve gerek sâir vechle bir şey alınmamak üzre râbta virilmiş oldığından başka eyâlât ve elviye dâhillerinde vüzerâ’ ve mîr-i mîrana ta‘yîn olunan hâssların ekserî bir müddetden berü mu‘accele ile ber-vech-i mâlik-âne ba‘zılara virilmiş oldığından mansıbının îrâdları mutasarrıfları masârîfine vefâ etmemekden nâşî o makule vüzerâ’ ve mîr-i mîran hâssları dahî kemâ-fi’l-evvel mansıb mutasarrıflarına tahsîs ile hâlet-i aslîsine ircâ‘ olunmak içün ordû-yi hümâyûnumda kuyûdâtı tebellüg olunmakda olub bi-mennihî te‘âlâ fî mâ ba‘d o husûs dahî râbta bulacağı der-kâr olmağla vüzerâ’ ve mîr-i mîran dahî fî mâ ba‘d seferler vaktinde seferiyye ü hengâm-ı hâzırda hazariyyesiyle ve mansıbları havâssıyla kanâ‘at idüb müsevvede ile ve sâir vechle ve kudûmiyye ü teşrîfiyye ve mefrûşât-ı bahâ ü zahîre bahâ ü â‘yâniyye ve bunlar emsâli mezâlim-i müte‘addideden birisiyle fukarâ-yi ra‘iyyeti iz‘âc eylememek ve kâffe-i harekât ü sekenâtlarını kıstâs-ı şer‘-i mübîne tatbîk ile tahsîl-i rızâ-ı Allah ve rızâ-i şehr-i yâr-âneme ikdâm ve vedîatullah olan fukarâ-yi ra‘iyyet ve sükkân-ı memleket üzerlerine ‘ale’d-devâm bast-ı cenâh-ı re’fet ve neşr-i me’ser-i şefkat idüb ‘imâr-ı memâliğe ihtimâm itmek ve her kazânın â‘yânları bundan akdem nizâm virildiği üzre ahâlînin bi’l-ittifâk intihâbları ve hüccet-i şer‘iyye ile şehir kethûdası olarak nasb olunub nasbı husûsuna vâlî-i memleket karışmamak ve buyuruldı virmemek ve bir akça almamak ve karışdıkları ve buyuruldı virdikleri ve akça aldıkları mesmû‘ olmak lâzım gelür ise cesâret iden vezîr ve mîr-i mîranın hakkında recâ’ ü şefâ‘at ve hâtıra-i ri‘âyet ber-taraf olarak bilâ-imhâl hakkından gelünüb sâire ‘ibret kılınmak şehir kethûdası nasbına ve intihâb mâddesine kadî ve nâib karışmayub ve bir tarafı iltizâm etmeyüb şehir kethûdası olacak şahs ‘umûmen ahâlînin ittifâklarıyla nasb olundukda kadî ve nâib ancak hüccet virüb bir akça harc-ı hüccet almamak ve işbu â‘yânlık

mâddesinde kuzât ve nüvvâbdan her kimin bu nizâma muhâlif hareketi zâhir olur ise hakkından gelinmek ve bu vechle bi'l-ittifâk-ı intihâb olunan şehir kethûdası dahî gerek tevzî' vuku'nda ve gerek âher sûretle kendü nefsiçün fukarâ-yi ra'iyyetden bir akça ve bir habbe almamak ve masârîf-i sahîhâ-i memleket her neye bâliğ olur ise ahâlînin 'âlimleri lâhik olarak sarf olub ahâlî haber-dâr olmayarak bir akça sarf olunmamak ve bu misillû masârîf-i sahîhâ-i memleket zımnında tahrîr olunan tevzî defterine şehir kethûdaları ve kuzât ve nüvvâb ziyâde bir akça ve bir habbe zamm ü idhâl itmemek ve kuzât ve nüvvâb harc-i defter ve mahsûl-i def' ve bunlar emsâli hilâf-ı şer' u kanûn akça almamak ve eğer sırran ve 'alenen cesâret ider olur ise o makuleler bir vesîle ile câ-yi halâs bulamayub bilâ-imhâl sâire 'ibret kılınmak ve bu nizâmın hilâfına akça alan vâlî ve mîr-i mîran ve hükkâm ve â'yân makulelerinin ba'de't-tahkîk bilâ-imhâl hakklarından gelineceğinden başka hilâf-ı nizâm akça virenler dahi te'dîb ü gûş-mâl kılınmak ve bundan mâ'adâ mezâlimin bir nev'î dahî mukata'ât ve voyvodalarının fukarâ-yi ra'iyyeti iz'âcları olmağla fî mâ ba'd kâffe-i mukata'ât on beş yirmi sene mukaddem ne mikdâr bedel-i iltizâm ile ilzâm ü iltizâm olunagelmiş ise fî mâ ba'd ol-mikdâra itmâm olunub bir akça ziyâdeye virilmemek ve alınmamak husûsı der-'aliyyemde karâr-gîr olmağla voyvodalar ve mültezimler a'şâr-ı şer'iyye ve rüsûmât-ı kanûniyyeden mâ'adâ zulmen re'âyâdan bir akça almamak ve bu nizâmdan evvel ziyâdeye iltizâm olunmuş mukata'ât voyvodaları bizler bu seneyi evvelce iltizâm itmiş yolundan işbu nizâm-ı takrîbiyle zarar itdik dirler ise zararını re'âyâdan çıkarmak kaydına düşmeyüb a'şâr ve rüsûmdan makbûzlarını virdikleri bedel-i iltizâmdan fürû-nihâde idüb mâ'adâ zarar-ı sahîhlerini ashâb-ı mukata'âtdan taleb ü ahz itmek ve ze'âmet ve tîmâr dahî buna kıyâs olunmak ve mübâya'a-i müretteb olan mahallerden matlûb olan mübâya'a 'aynen alınmak lâzım iken ba'zı mahaller gerek der-i 'aliyyemden ve gerek mübâya'acılar taraflarından birle kat' olunmak bir müddetden berü 'âdet gibi olub bu keyfiyyet dahî fukarâya birbiri üzerine gadri mûcib olmağla fî mâ ba'd mübâya'ât-ı matlûbe 'aynen tahsîl olunub bir akça bedel alınmamak ve 'ayn-ı zahîre alındıkda devr-i keyl husûsunda fukarâya gadr olunmamak ve bedel-i mübâya'aları ba'zı mukata'âta merbût u mukayyed olan mahallerin dahî merbutîyyetleri kaydı terkin ve sâir mübâya'alar misillû tânzim olunmak üzre olmağla fî mâ ba'd bedel alındığı mesmû' olmamak ve hilâfî hareket iden mübâya'acıların hakklarından gelinmek ve fî'l-asl ba'zı kurânın mu'âfiyyeti hidmet mukabelesinde iken bir müddetden berü hidmet mukabelesinde olmayarak birer takrîb ba'zı kurâ tekâlîfden mu'âf olub hâsseten

tekâlîfleri âher kazâlara tahmîl ve fukarâya gadr olundığından rahmânü'r-re'âyâ o makule hidmet mukabili ve kadîm olmayub mu'âfiyyetleri muhdes olan mahallerin mu'âfiyyetleri ref' içün kuyûdâtı ihrâc olunmak üzre oldığı ve ref' olunan mahallere evâmir-i şerîfem irsâl olunacağı ve sahîh-i tekâlîf-i seferiyyede mu'âf gayr-i mu'âf mecmû' kazâlar dâhil idüği zâhir olmağla işbu bâlâda mestûr şerâit vesîlesiyle mürettebât-ı seferiyyeye kat'â halel tatarruk etmemek ve seferiçün 'araba ve deve ve bâr-gîr ve ester ve zâhîre ve levâzım-ı sâire matlûb olan mahallerde bir müddetden berü matlûb olan 'araba ve deve ve katır maktû'an birer kimesneye virilüb fukarâdan iki kat akçasi tahsîl ve â'yân ve kuzât beynlerinde taksîm olundığı ve maktû'an alanlar dahî kendü kârlariçün noksân bahâ ile 'amele yaramaz makulesinden tedârük ve müveccehle hem mürettebât-ı seferiyye halel-pezîr ve hem fukarâ-yi ra'iyyet mutazarrır oldukları tahkik olunmağla ba'de'l-yevm bu misillû hareket bir mahallde mesmû' olmamak ve haber alınur ise cesâret idenin bilâ-imhâl hakkından gelinmek vechile nizâm virilüb mevâdd-ı mezkûrede virilen nizâm-ı merkûmun dâimâ düstûrü'l-amel tutulması ve bir vaktde hilâfına hareket olunmaması ahass-ı metâlib-i pâdişâhânem olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve hatt-ı hümâyûnumla muvaşşahan ( ) ile irsâl olunmuşdur arpalık ve maîşetler iltizâm misillû nâiblere maktû'an virilmeyüb hums ile mütedeyyin ve müteşerri' nâibler irsâl olunması şeyhü'l-islâm müşârün-ileyh ma'rifetiyle der-i 'aliyyemde olan arpalık sâhiblerine ve mukata'âtın on beş yirmi sene mukaddemlerde oldığı vechle ilzâm ü iltizâm olunması husûsı dahî gerek der-sa'âdetimde ve gerek ordû-yi hümâyûnumda olan ashâb-ı mukata'âta gereği gibi tenbîh ü te'kîd itdirildiği ve ashâb-ı mukata'âtdan taşra-i memâlikde olanlar dahî iltizâmları husûsunda bu vechle hareket eylemeleri iktizâ eylediği ve Anatolı ve Rûmili kuzâtının içlerinden 'alîl ü ihtiyâr ve mâni'-i kuvâyı âşikâr olanlarından mâ'adâsı mansıblarına bi'n-nefs-i 'azîmet eylemek ve 'alîl ü ihtiyâr ve mâni'-i kuvâyı bedîdâr olanlar mansıblarına hums ile mütedeyyin ve müteşerri' nâibler irsâl itmek ve fî mâ ba'd icrâ-yi hükûmet-i şer'iyye kudreti olmayan etbâ' ü cühhâl menkulesine ve bilâ-imtihân kimesneye müceddeden kazâ tevcîh olunmamak ve bu misillû kuzât ve nüvvâb dahî vardıkları kazâlarda sekene-i memlekete ve fukarâ-yi ra'iyyete mikdâr-ı zerre zulm ü ta'addîden ittikâ ü mücânebet eylemek ve hilâf-ı rızâ' hareket idenlerin yeri hakk ile iktifâ' olunmayub hakkından gelineceği muhakkak bilinmek içün keyfiyyet Rûmili ve Anatolı kuzâtına ve sâir lâzım gelenlere etrâfıyla tenbîh ü te'kîd olunub bu husûsa Rûmili ve Anatolı sadrı bulunanlar taraflarından 'ale'd-devâm i'tinâ' ü nezâret ve

rûz-nâmçeye kayd ile mashûbları mer‘î ve mu‘teber ve düstûrü’l-‘amel tutulmak içün bâlâları hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnumla mu‘anven Rûmili ve Anatolı kadî-‘askerine başka başka mufassal ü meşrûh iki kıt‘a evâmir-i şerîfem ısdâr olundığı ve işbu vüzerâ’ ve mîr-i mîran ve hükkâm ve â‘yân ve mültezimîn ve voyvoda-gân ve sâir zâbitân hakklarında virilen nizâmın ilâ-mâ-şâallahü-teâlâ mer‘î ve düstûrü’l-‘amel tutulması ve zinhâr ve zinhâr hilâfına ruhsat ve cevâz gösterilmemesi ikdâm-ı âmâl-ı şâhânem idüği ve re‘âyânın bir ıztırâbları dahî cizyeden olmak mülâbesesiyle cizye husûsuna dahî bir nizâm virilmek cây-gîr-i zamîr-i şâhânem olub lâkin iki yüz dört senesi cizyeleri der-‘uhde olunmuş olunmağla nizâm-ı mezkûre bu sene şürû‘ olunmayub bi-mennihî te‘âlâ iki yüz beş senesine nizâm virileceği ve ol-vakte teveccühle nizâm-pezîr olur ise başka evâmir-i şerîfemle Anatolı ve Rûmili’ye neşr ü beyân olunacağı ve bâlâda mestûr nizâmın istikrâriçün sarf sarf cânib-i hümâyûnumdan tebdîlliler ta‘yîni ile taharrî ü tecessüsden hâlî olunmayacağından başka vakt vakt mahâkim-i sicillâtı der-i ‘aliyye götürdilüb nazar ve bu nizâmın hilâfî mâdde bulundığı gibi her kimin vaktinde olmuş ise ânın hakkından gelineceği muhakkak olmağla virilen nizâma muhâlif hareket iden vüzerâ’ ve mîr-i mîran ve mevâlî ve kuzât ve nüvvâb ve â‘yân ve sâir zâbitân hakklarında ber-vechle ‘afv u iğmâz mu‘âmeleleri mutasavver olmayub bilâ-imhâl hakklarından gelineceğinde şübhe olmadığı ma‘lûmunuz oldukda işbu emr-i şerîf vâcibü’l-imtisâlimi mahall bî-mahall feth ü kırâat u mazmûn ‘adâlet-makrûnı cümleye i‘lân ü işâ‘at ve sicillât-ı mahâkime kayd ü sebt ile mazmûnı ‘ale’d-devâm mer‘î ve mu‘teber tutulmasına ve hilâfî mikdâr-ı zerre hareket vuku‘a gelmemesine ve fukarâ-yi ra‘iyyetin taraf-ı hümâyûnum içün da‘vât-ı hayriyyeleri isticlâb olunmasına bi’l-ittifâk mezîd-i ikdâm u gayret ve hilâf-ı fermân ve mugayir-i rızâ-yı şehr-yârânem mikdâr-ı zerre hilâfî hareketi tecvîz ile mübtelâ-yi nedâmet ü peşîmânî olmakdan gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet ve bu vesîle ile sahîh-i mürettebât-ı seferiyyeye halel tatarrukunı mûcib olur vaz‘ vuku‘a gelmemesine ve mürettebât-ı seferiyyenin ber-mûcib-i evâmir-i şerîfe yerlü yerlerinden tamâmen tahsîline ve masârif-i sahîhadan ziyâde deftere bir akça zamm olunmamasına sarf-ı makderet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

[Derkenâr]: Mûcibince ‘amel oluna ve bu emr-i şerîfî ‘ünvânına mübârek hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn keşîde kılınmışdır.

İşbu emr-i münîf lede’l-vusûl ber-mantûk-ı emr-i âlî ‘amel ü hareket ve devâm-ı ‘ömr ü devlet-i padişâhîye muvâzıb olundığı kul-ı merkûmun hâvî oldığı kazâlar kadîlarının vârid olan i‘lâmlarının mefhûmı bâ- fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 19 C. sene [1]204

Bir sûreti:

Anatolı’nın orta koluna ( ) ber-vech-i meşrûh.

[Derkenâr]: Mûcibince ‘amel oluna ve bu emr-i şerîfi ‘ünvânına hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn keşîde kılınmışdır.

İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl ber-mantûk-ı emr-i âlî ‘amel ü hareketi müte‘ahhid olduklarını nâtık Van muhâfızının mektûb ve kazâlar kadîlarının i‘lâmlarının mefâhîmi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 27 Ra. sene [1]204

Bir sûreti:

Anatolı’nın sol koluna ( ) ber-vech-i muharrer.

[Derkenâr]: Mûcibince ‘amel oluna ve bu emr-i şerîfi ‘ünvânına hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn keşîde kılınmışdır.

İşbu emr-i âlî lede’l-vusûl du‘â-yı devâm-ı ‘ömr ü devlet-i padişâhîye muvâzıb oldundığını nâtık kul-ı mezkûrun hâvî oldığı kazâlar kadîlarının vârid olan i‘lâmlarının mefâhîmi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 19 S. sene [1]204

Bir sûreti:

Rûmili’nin sağ koluna ber-vech-i meşrûh.

[Derkenâr]: Mûcibince ‘amel oluna ve bu emr-i şerîfi ‘ünvânına mübârek hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn keşîde kılınmışdır.

İşbu emr-i âlî lede’l-vürûd devâm-ı ‘ömr ü devlet-i padişâhîye kıyâm eylediklerini nâtık kul-ı mezkûrun hâvî oldığı kazâlar kadîlarının vârid olan i‘lâmlarının mefâhîmi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 22 M. sene [1]204

Bir sûreti:

Rûmili'nin orta koluna ( ) ber-minvâl-i meşrûh.

[Derkenâr]: Tekrar vârid olan i'lâmât bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 3 R. sene [1]204

Mûcibince 'amel oluna ve bu emr-i şerîfi 'ünvânına hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn keşîde kılınmışdır.

İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl ber-mantûk-ı emr-i münîf 'amel ü hareket ve devâm-ı 'ömr ü devlet-i padişâhîye muvâzıb olundığı kul-ı mezkûrun hâvî oldığı kazâlar kadîlarının vârid olan i'lâmlarının mefâhîmi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 11 M. sene [1]204

Bir sûreti:

Rûmili'nin sol koluna ( ) ber-siyâk-ı meşrûh.

[Derkenâr]: Ber-vech-i muharrer tekrâr vârid olan i'lâmın mefâhîmi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 19 Ca. sene [1]204

Sahife No **:** 131
Hüküm No **:** 271
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Bundan önce Ruha'daki yeniçeri serdarı, serdengeçti, eski ağalar ve alemdarlara emr-i âli ile ordû-yi hümâyûna memuriyetleri, ocaktan çavuş ve mübaşirler aracılığıyla bildirilmişken, çeşitli bahanelerle mübaşirlerin aldatılarak göreve gelinmediği, ayrıca halkın ırzına karşı saldırılarda bulunulduğu öğrenilmiş olup, bu defa ocaktan tayin edilen turnacıbaşı mübaşeretiyle orduya katılmaları, eğer imtina ederler ise gereken cezaya çarptırılacakları hususunda.

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Ruha mütesellimi el-hac Muhammed dâme mecdühûya ve Ruha kadîsına ve yeniçeri zâbiti ( ) zide mecdühûya hüküm ki:

Bundan akdem Ruha'da sâkin olan dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri serdârı ve serdengeçdi ve 'atîk-i ağavat u 'alemdârânın bâ-emr-i âlî ordû-yi hümâyûnuma me'mûriyyetlerini hâvî şimdiye dek def'aâtle ocakdan çâvûş ve mübâşirler ta'yîn ü

tesyîr olunmuşiken a‘zâr-ı vâhibe îrâdıyla mübâşirâtı iğfâl ü tehî ircâ‘ itdirüb re‘âyâ ve ehl-i ‘ırza ta‘aruz ve harekât-ı nâ-hem-vâre tasaddîleri vâsıl-ı sâmi‘a-i şâhânem olmakdan nâşî husûs-ı mezbûr hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olan Süleyman dâme mecdühûdan isti‘lâm olundukda bu def‘a ocakdan ta‘yîn olunan turnacıbaşı mübâşeretiyle turnacı ve hassaki ve serdâr ve serdengeçdi ve ‘atîk-i ağavat u ‘alemdârân ve neferât ordû-yi hümâyûnuma ‘azîmet eylemeleri ve bundan böyle mugayir-i emr-i âlî ‘azîmetden imtinâ‘ iderler ise mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle te’dîbât-ı layıkâları icrâ’ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını i‘lâm etmekle ocakdan turnacıbaşı mübâşeretiyle i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve turnacıbaşı-ı mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mütesellim ve mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mazmûn-ı emr-i şerîfimi iktizâsına göre ifâde ü tefhîm iderek ma‘rifetiniz ve turnacıbaşı-ı mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle turnacı ve hassaki ve serdâr ve serdengeçdi ve ‘atîk-i ağavat u ‘alemdârân ve neferâtın cümlesini ordû-yi hümâyûnuma ‘azîmet eylemelerini gereği gibi tenbîh ü te’kîde ve bundan sonra dahî mugayir-i emr-i âlî ‘azîmetden nükûl ü imtinâ‘ iderler ise te’dîbât-ı layıkâları icrâsına ikdâm ü mübâderet ve kusûr u rehâvet ve hilâf-ı emr ü rızâ’ vaz‘ u hareket vuku‘na irâe-i ruhsat ile mazhar-ı ‘ikab olmakdan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Sahife No **:** 131
Hüküm No **:** 272
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Rumeli Beylerbeyi payesi olan İsmail Paşa’ya ait Karesi sancağına, Şatırzade Muhammet Ali’nin mütesellim olarak atanması.

Karesi sancâğında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Karesi sancâğı sâbıka Kırşehri sancâğına mutasarrıf olub Rûmili beğlerbeğliği pâyesi olan Ahmed Paşa zâde İsmâil Paşa dâmet me‘âliyehûya İşbu bin iki yüz üç senesi ramazânının beşinci gününde Boğaz hisar muhâfazası şartıyla tevcîh olunub hâlâ üzerinde ve muhâfaza-i merkûmeye me’mûr oldığına binâen livâ-i mezbûre

tarafından bir mütesellim nasbı muktezâ olmakdan nâşî hâlâ livâ-i mezbûr mütesellimi olan Şatır zâde Muhammed Alî zîde kadrühû paşa-yı mûmâ-ileyh tarafından dahî mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını hâlâ paşa-yı mûmâ-ileyhin kapu kethudâsı olan dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Halîl dâme mecdühû bâ-'arz-ı hâl istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh mütesellimlik mezkûrı mûmâ-ileyhe zabt ve paşa-yı mûmâ-ileyh tarafına râci' olan tayyârât u 'âidâtı kadîmden olıgeldüği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimlik umûrına âheri dahl ü ta'aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Sahife No **:** 132
Hüküm No **:** 273
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene [1]203

Bundan önce sekiz hatt-ı hümâyûn ile verilen nizama göre; İstanbul zer-i mahbûbi üç buçuk kuruşa, yarımı yetmiş paraya, çeyreği elli paraya ve Mısır zer-i mahbûbi üç kuruşa, yarımı altmış paraya, Fındık ve Macar altınları beşer kuruşa ve yaldız-ı altuni beş kuruş on paraya ve kara kuruş yüz paraya rayiç olup bir akçe fazlaya alınıp satılmaması gerekirken Mısır valilerinin gönderilen emr-i şerîflerin icrasında kayıtsız davranmaları sebebiyle herkesin istediği fiyattan alıp sattığı, bunun sonucunda yabancı tüccarların getirdikleri altın ve kara kuruşlarla değerinden daha fazla mal aldıkları, emtia fiyatlarında yaşanan artış yüzünden halkın zarara uğradığı, adı geçen paraların belirtilen oranlarla alınıp satılması, fazlaya alıp satanların cezalandırılacağına dair.

[Derkenâr]: Mûcibince 'amel oluna bu mübârek hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn keşîde kılınmışdır.

İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl ber-mantûk-ı emr-i şerîf red' olmasını buyuruldılar neşriyle tenbîh olduğı müşârün-ileyhin vârid olan kaimesinin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 22 S. sene [1]203

Mısır vâlîsine ve kadîsına ve şeyhü'l-belede ve İskenderiye ve Reşid ve Dimyat kadîlarına ve zâbitân ve sâir iş erlerine hüküm ki:

Bundan akdem ittifâk-ı ârâ ile ecnâs-ı altuna ve kefere sikkesiyle meskûk kara guruş ta'bîr olunur kefere ilk sekiz bâ-hatt-ı hümâyûn virilen nizâm-ı müstahsene üzere İstanbul zer-i mahbûbi üç buçuk guruşa ve nısfıyyesi yetmiş paraya ve rub'iyye elli paraya ve Mısır zer-i mahbûbi üç guruşa ve nısfıyyesi altmış paraya fınduk ve Macar altunları beşer guruşa ve yaldız-ı altuni beş guruş on para ve kara guruş yüz paraya râyic olub bir akça ziyâdeye ahz ü i'tâ olunmamak ve ahz ü i'tâ idenler men' ve zecr ü te'dîb ve işbu nizâm ilâ-mâ-şâallahü-teâlâ düstûrü'l-'amel tutılub devâm ü istikrârına dâimâ ve müstemirren ihtimâm ü nezâret olunmak bâbında kâffe-i memâlik-i mahrûseye def'aâtle müekkid evâmir-i şerîfe neşr ü tesyâr olunub ber-mantûk-ı evâmir-i 'aliyye 'amel ü hareket olunmak cümleye vâcibe-i zimmet iken Mısır ve İskenderiye ve Reşid ve Dimyat câniblerine irsâl olunan evâmir-i şerîfenin infâz ü icrâsında Mısır vâlîlerinin tesâmuh ü iğmâzlarına mebnî herkes ecnâs-ı altun ve kara guruşa istedikleri gibi fiât mevzû'-i mezkûresinden ziyâdeye ahz ü i'tâya mücâseret eylediklerinden ve havâlî-i merkûmede nizâm-ı mezkûr cârî olmayub mugayir-i nizâm ziyâdeye ahz ü i'tâ etmeleri mu'âmelat-ı tâse gayb ve ihtilâfı mûcib ve kâffe-i emti'anın galâ'satı müstevcib olub nizâm-ı mülkiyye-i islâmiyeye muhill ve 'ibâd-ı müslimîne dahî bâ'is-i tagrîr olundığından gayri düvel-i sâire tüccârı getürdükleri altun ve kara guruşa kıymetinden ziyâdeye emti'a misillûsiyle ider muktezâ içün kefere tüccârına 'âid ve 'ibâd-ı müslimîne mazarratı râci' oldığı ve bu hâlet Mısır vâlîleri ve İskenderiye ve Reşîd ve Dimyat ve hükkâm ve zâbitânın iğmâz ü tesâmuha ve tenfîz-i evâmir-i 'âlîyyeye ve istikrâr-ı nizâma 'adem-i ihtimâm ü dikkatleriyle erbâb-ı irtikâb-ı vasîlik tama'-ı hâmlarından neş'et eylediği âşikâr olub bu husûs mukaddemâ sâdır olan evâmir-i 'aliyye muktezâsı üzre bu makulelerin men' u tahdîr ve zecr ü tenkîllerine ikdâm ile hüsn-i nizâma ifrâğ olunmakda lâzımeden olmakdan nâşî fî mâ ba'd Mısır ve İskenderiye ve Reşid ve Dimyat ve sâir ol-havâlîde zikr olunan İstanbul zer-i mahbûbi üç buçuk guruşa ve nısfıyyesi yetmiş paraya ve rub'iyye elli paraya ve Mısır mahbûbi üç guruşa ve nısfıyyesi altmış paraya ve Macar ve fınduk altunları beşer guruşa ve yaldız altunı beş guruş on paraya ve kara guruş yüz paraya ahz ü i'tâ olunub bir akça ziyâdeye alınub satılmayub ve ziyâdeye alub virenlerin te'dîb ü cezâ'ları tertîb olunacağı herkese ifâde ü tenbîh olunarak işbu nizâm râbta-ı kuvâyeye bend olunub sûret-i nizâmı 'arz u i'lâm ve

devâm-ı istikrârına nizâm u ihtimâm olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve şeyhü'l-beled ve sâir mûmâ-ileyhimsiz size hitâbla emr-i şerîf sudûrını hâlâ darb-hâne-i 'âmirem nâzırı olan dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Yusuf dâme mecdühû bâ-takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak fermânım olmağın te'kîd ve ikdâmen hâsseten işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve şeyhü'l-beled ve sâir mûmâ-ileyhimsiz fî mâ ba'd Mısır ve İskenderiye ve Reşid ve Dimyat ve sâir ol-havâlîde zikr olunan İstanbul zer-i mahbûbi üç buçuk guruşa ve nısfıyyesi yetmiş paraya ve rub'iyye elli paraya ve Mısır zer-i mahbûbi üç guruşa ve nısfıyyesi altmış paraya ve Macar ve fınduk altunları beşer guruşa ve yaldız altunı beş guruş on paraya ve kara guruş yüz paraya ahz ü i'tâ olunub hilâf-ı nizâm hareket vuku'yla irâe-i ruhsatdan tehâşî ve mücânebet olunmak matlûb-ı şâhânem idüği ve ziyâdeye alub virenlerin ba'de't-tahkîk hakklarından gelineceği ma'lûmunuz oldukda mazmûnı emr-i şerîfimi herkese ifâde ü tenbîhe mübâderet ve siz dahî vech-i meşrûh üzre 'amel ü hareketi ziyâde ikdâm ü nezâret iderek işbu nizâmı râbta-ı kuvâyeye bend ve ifrâğ ve sûret-i nizâmı 'alâ-vechi'l-sıhha der-i 'aliyyeme 'arz u i'lâm ve mikdâr-ı zerre hilâfî vaz' vuku'nu irâe-i ruhsat u cevâz ile giriftâr-ı muâheze ü 'itâb olmakdan nâşî ittikâ-i tâmm ve nizâm-ı mezkûrı devâm ü istikrârına bi'l-ittifâk ihtimâm eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı L. sene [1]203

Sahife No **:** 132
Hüküm No **:** 274
Tarihi **:** Evâsıt-ı N. sene [1]203

Trabzon ve Canik taraflarından ordû-yi hümâyûna ve Soğucak tarafına memur olan askerlerin acele yerlerinden hareket ettirilip gemilere bindirilerek görev yerlerine ulaştırılmaları, askerlerden Soğucak'a gitmek isteyenlerin Soğucak'a, ordû-yi hümâyûna katılmak isteyenlerin oraya sevk edilmelerine dair.

[Derkenâr]: İsti'câli muhtevî tekrâr emr yazılmışdır. Fî evâili Za. sene [1]203

Trabzon vâlîsi vezîrim 'Abdullâh Paşa'ya hüküm ki:

Müsta‘înen bi’l-lâhi te‘âlâ bu sene-i mübârekede dahî Moskovlu ve Nemçelü kefereleri üzerlerine sefer-i hümâyûnum muhakkak ve mukarrer olub cenâb-ı hayrü’n-nâsırînin ‘avn ü ‘inâyetine tevekkül ve imdâd-ı rûhâniyyet-i hazret-i fahrü’l-mürselîn sallallahü te‘âlâ ‘aleyhi ve selleme istinâd ü tevessül olunarak düşmen-i dînden gereği gibi ahz-i sâr ü intikam olunmak zımnında müretteb ü me’mûr olan ‘asâkir-i muvahhidînin serî‘an ve ‘âcilen yerlerinden ihrâc ve me’mûr oldukları yerlere bir ân ve bir dakika evvel tesyîrlerine ikdâm ne mertebelerde cümlemize vâcibe-i zimmet idüği beyândan müstagnî olmakdan nâşî dakika-i vâhide imrâr-ı vakt vuku‘na rızâ vü cevâz gösterilmeyerek ve sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin tarafından kemâl-i ikdâm ve mezîd-i sa‘y ü ihtimâm olunarak bundan akdem tarafına gönderilen defter nutk oldığı üzre ocak mektûbları mûciblerince ordû-yi hümâyûnumdan sâdır olan evâmir-i şerîfe ile Trabzon ve Canik taraflarından ordû-yi hümâyûnuma ve Soğucak tarafına me’mûr olan ‘asâkirin serî‘an ve ‘âcilen yerlerinden ihrâc ve sefinelere vaz‘ u irkâb ve savb-ı me’mûrelerine tesyârları husûsuna ve Trabzon eyâletinin hâvî oldığı sevâhil ve muhâfazası muktezâ olan kâffe-i liman ve iskelelerin iktizâsına göre sergerde oldığı mikdâr-ı kifâye ‘asâkir ta‘yîniyle istihsâl-i esbâb-ı hıfz u hırâsetlerine dâmen-der-meyân gayret eylemen içün rikâb-ı hümâyûnumdan bundan akdem emr-i âlî sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi Soğucak cânibine külliyetlü ‘asâkir tertîbi ber-muktezâ-yi vakt ü hâl gayetü’l-gaye ehemm-i umûrdan oldığı muhtâc-ı beyân olmamakdan nâşî Trabzon ve Canik ve Sinob ve sâir ol-havâlîden müretteb olan ‘asâkirden Soğucağa hâhişi olanları Soğucağa ve ordû-yi hümâyûnuma murâd idenleri ordû-yi hümâyûnuma sevk ü tesyîre ikdâm ve Soğucak ve Anapa taraflarında külliyetlü ‘asâkirin isbât-i vücûd eylemeleri esbâbının istihsâline sarf-ı nakdîne vüs‘ ü ihtimâm eylemen fermânım olmağın hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi bu husûs umûr-i sâireye kıyâs olmayub gayetü’l-gaye ikdâm u ihtimâma menût oldığı ve Trabzon ve Canik ve Sinob ve sâir ol-havâlîden müretteb olan ‘asâkirden Soğucağa hâhişi olanları Soğucağa ve ordû-yi hümâyûnuma murâd idenleri ordû-yi hümâyûnuma sevk ü tesyîre ikdâm ve Soğucak ve Anapa taraflarında külliyetlü ‘asâkirin isbât-i vücûd eylemeleri esbâbının istihsâline ve muhâfaza ü kâffe-i sevâhil ve etrâfa müte‘allik husûsâtın ber-vefk-i matlûb-ı te’diyesine sarf-ı nakdîne vüs‘ ü ihtimâm eylemen ahass-ı metâlib-i dâverânem idüği ve ma‘âzallahü-te‘âlâ bu husûslarda mikdâr-ı zerre imrâr-ı vakt vuku‘nı tecvîz ile ‘asâkir-i mezkûrenin vusûlleri te’hîre kalması netice-i nedâmeti mûcib olacağı ma‘lûm-ı gayret-melzûmun

oldukda ber-vech-i meşrûh senden me'mûl ve muntazır-ı mülûkânem olan âsâr-ı hamiyyet ve mâye-i dirâyet ü istikamet muktezâsı üzre 'amel ü harekete kemâl-i ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ-kelâm iderek hakkında der-kâr olan hüsn-i zann ve teveccüh-i şehr-yârânemi tasdîk ü te'yîde dâmen-der-meyân gayret ve 'asâkir-i matlûbe ihrâc ve irsâl olundukları ve mahall-i maksûde vusûlleri haberlerini der-i 'aliyyeme irsâle bezl-i vüs' ü miknet eylemen bâbında.

Fî evâsıtı N. sene [1]203

Sahife No **:** 133
Hüküm No **:** 275
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene [1]203

Halep eyaletinde sefer zamanlarında verilen imdâd-ı seferiyye'nin bin iki yüz üç senesine ait tutarının bir miktarının tahsil edildiği, kalan bakiyenin de tamamen tahsil edilmesi.

[Derkenâr]: Tahrîrâtı mektûbı defteri tarafındadır.

Tekrâr emr yazılmışdır. Fî evâhiri Za. sene [1]203

Haleb mollasına ve eyâlet-i Haleb'de vâki' sâir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Haleb mütesellimi ve zikri âtî husûsa der-i 'aliyyemden bundan akdem mübâşir ta'yîn olunub hâlâ ol-tarafda olan kaim-makam-ı âlî-makamım mühr-başısı 'Ömer zîde mecdühûmaya ve şehir kethûdaları ve zâbitân-ı memleket zîde kadrühûma hüküm ki:

Eyâlet-i Haleb'den seferler vuku'nda vâlî içün virile gelen imdâd-ı seferiyye işbu bin iki yüz üç senesine mahsûben re's-i sene gurre-i muharrem inhisâr olunarak eyâlet-i merkûmede vâki' kazâlara cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le def'ine tevzî' ve yerlü yerinden cem' u tahsîle sâbıka rikâb-ı hümâyûnum kaim-makamı tarafından kabzına me'mûr edâ' ü teslîm olunmasını mutazammın evâmir-i şerîfe ısdâr olundukda müşârün-ileyhin kaim-makamlığından isti'câli va'diyle eyâlet-i Haleb rikâb-ı hümâyûnumda kaim-makam-ı sadâret 'azamı olan vezîrim el-hâc Sâlih paşa iclâlehûya işbu sene-i mübâreke cemâziye'l-âhiresinin yirmi beşinci güni tevcîh ü ihsân olunub müşârün-ileyh tanzîm-i dâire ve te'diye umûr-i me'mûresinde masârif-

i kesîreye dûçâr ve seferber hükmünde idüği âşikâr olmakdan nâşî sene-i mezbûr seferiyyesi tahsîliçün kaim-makam-ı sâbık müşârün-ileyh tarafına virilen emr-i şerîfimin kaydı terkin ile seferiyye-i mezkûrenin tobı hâlâ rikâb-ı hümâyûnum kaim-makamı müşârün-ileyh tarafından tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sâdır oldığından mâ'adâ muahharen dahî sene-i mezkûre seferiyyesinin Trabzon kaim-makam-ı sâbık müşârün-ileyh tarafından tahsîl ü ahz olunandan mâ'adâ bâkî kalan seferiyyenin hâlâ rikâb-ı hümâyûnum kaim-makamı müşârün-ileyh tarafından tahsîliçün sâdır olan emr-i şerîfim hâlâ kaim-makam-ı müşârün-ileyhin mühr-başısı mûmâ-ileyh ile lede'l-vusûl bâkî kalan seferiyyenin bir mikdârı tahsîl ve kusûri 'alâ-hâlihi kaldığı bu def'a bil-ahbâr ma'lûm ve âşikâr olmakdan nâşî seferiyye-i bâkiyenin dahî mukaddemâ sudûr iden emr-i âlî mûcibince tamâmen tahsîl ü kabzına me'mûr mûmâ-ileyhe teslîm ve der-i 'aliyyeme tesyîri fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh sene-i mezkûre seferiyyesinin tobdan kaim-makam-ı sâbık müşârün-ileyh tarafından ahz olunandan mâ'adâ temerküz-i tahsîl bâkî kalan seferiyyeyi ma'rifetiniz ve cümle ma'rifetiyle yerlü yerinden tamâmen tahsîl ve hâlâ kaim-makam-ı müşârün-ileyh tarafından kabzına me'mûr edâ' ü teslîme bi'l-ittifâk ziyâde ihtimâm ü dikkat ve fî mâ ba'd 'avk u te'hîr ve imrâr-ı vakti tecvîzden ve bu bahâne ile bir senede mükerrer ve mikdâr-ı mu'ayyenden ziyâde bir akça seferiyye tahsîlinden ve kazâlara kesret üzre mübâşirler irsâliyle fukarâ-yi ra'iyyete hilâf-ı şer' ve mugayir-i rızâ' ta'addî vuku'ndan ve hidmet-i mübâşiriyye mutâlebesinden bu bâbda tehâşî ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin sen dahî muktezâ-yi me'mûriyetin üzere sene-i mezkûre seferiyyesi bakayâsının bir ân evvel ahz ü kabzına ve tekmîl emr-i mübâşeretle ikdâm u dikkat eylemen bâbında.

Fî evâsıtı L. sene [1]203

Sahife No **:** 133
Hüküm No **:** 276
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Yaz mevsiminde Siroz kazasında yasakçılık görevini yürütenlerin topladıkları aidatı ocağa göndermeleri gerekirken, iki seneden beri zimmetlerinde olduğu, bu

kişilerin zimmetindeki paranın tahsil edilmesi, karşı gelen olursa isimlerinin divana bildirilmesi.

Siroz kadîsına ve kazâ-i mezbûr serdârı ve şehir kethûdası ve ocak ihtiyârları zîde kadrühûma hüküm ki:

Kadîmü'l-eyyâmdan berü bâ-hatt-ı hümâyûn müdhiş-mâkrûn dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerine postal bahâ nâmıyla tahsîl olunan yasakcılar ocağ-ı 'âmiremde bi'l-fi'l kul kethudâsı bulunanların mektûbuyla ta'yîn ve cevâiz-i kadîme mu'ayyenesi ocak serrâcbaşısı olanlar ma'rifetiyle ahz ü rü'yet ola gelüb memâlik-i mahrûse-i pâdîşâhânemden bir mahallde nizâm-ı merkûme mugayir 'amel ve muhâlefet vuku' bulmayub yaz vaktinden berü kazâ-i mezbûr kadîmesi üzre altı aded değnek yasakcılık mektûbları i'tâ' ü irsâl olagelmekle işbu bin iki yüz bir senesi ve iki senesine mahsûben zikr olunan yasakcılıkları zabt ve 'âidâtını ahz iden her kimler ise câize-i kadîmelerini cânib-i ocağa irsâl eylemeyüb zimmetlerinde terâküm etmekle bi'd-def'ât taleb olundukda virmekde tereddüd ve kadîme münâfî muhâlefet ve ocağın vâridât-ı mu'ayyenesinin kesr ü noksân ve nizâmının ihtilâline bâdî hâlâta cesâret ve bu husûs mahall-i sâireye dahî sirâyet birle umûr-i yasakcılık külliyyen te'âtîsiyle dûçâr olacağı bâ-'arz-ı hâl inhâ' ve merkûmların iki senelik zimmetlerinde müctemi' olan güzeşte-i câizelerinin tahsîli ve fî mâ ba'd kadîmi üzere hüsn-i nizâma bend olunması istid'â olunmağla siz ki mevlânâ ve serdâr ve şehir kethûdası ve sâir mûmâ-ileyhimsiz yasakcı değnekleri ocağın nizâm-ı kadîmesinden ve 'âidât-ı mu'ayyenesinden olmak hasebiyle kadîmden olıgeldüği vechle sinîn-i merkûmede yasakcı olanlar her kimler ise müddet-i zabtlarında müfevvezleri olub zimmetlerinde müctemi' olan câize-i mu'ayyeneyi îcâb idenlerden tahsîl ve böylece şer'î edâda muhâlefet iden olur ise hakklarından gelinmek içün ism ü resmleriyle der-i 'aliyyeme 'arz u i'lâma mübâderet ve fî mâ ba'd dahî kadîmi üzere rü'yet ve hüsn-i nizâma bend birle hilâfî hareketden mübâ'adet olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi vech-i meşrûh üzre ocağ-ı 'âmiremin nizâm-ı kadîmi ve cevâize-i mu'ayyenesinden olub sinîn-i mezkûre 'âidâtı her kimin zimmetlerinde ise 'alâ-eyyi-hâl ma'rifet-i şer'le îcâb idenlerden tahsîl ve kadîmi üzere tanzîmi matlûb oldığı ma'lûmunuz oldukda temşiyet ü tanzîmine dikkat ve iğmâz ü tesâmuhden ve bu vesîle ile yasakcılığı zabt ve 'âidâtı ahz etmeyenlere bi-gayri hakk ta'addîden mücânebet eyleyesiz deyü hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda

sekbânbaşı olan es-seyyid Süleyman dâme mecdühû tarafından mührlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre ‘amel olunmak bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 134
Hüküm No **:** 277
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Kilis’ten İstanbul’a nakledilen hazinenin yolda muhafazasına dikkat edilmesi, geçtiği kazalarda yanına atlı ve silahlı adamlar verilerek kazadan kazaya emin bir şekilde İstanbul’a ulaştırılması hususunda.

Kilis’den âsitâne-i ‘aliyyeme gelince yol üzerinde vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mütesellimlere ve voyvodalar ve şehir kethûdaları ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitân hüküm ki:

Bu def‘a Kilis’den âsitâne-i ‘aliyyeme gelince mîrî hazînenin esnâ-yi râhda muhâfaza u muhâresesi esbâbının istihsâliyle sâlimen âsitâne-i ‘aliyyeme îsâli husûsunı mühimm ve muktezâ olunmakdan nâşî siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz hazîne-i mezkûre yanında olan âdemler ile her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dahîl olur ise gice ve gündüz muhâfazasına dikkat ve gider oldukda dahî esnâ-yi râhda yanına kadar kifâye müsellâh ve mu‘temed cebelü ile neferâtı ta‘yîn ve terfîkiyle kazâ be-kazâ birbirinize irsâl ve emînen ve sâlimen âsitâne-i ‘aliyyeme îsâline ihtimâm ü dikkat eylemeniz fermânım olmağın hâsseten işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer hazîne-i mezkûre yanında olan âdemler ile her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dahîl olur ise leyl ü nehâr muhâfazasına ve gider oldukda dahî esnâ-yi râhda yanına kadar-ı kifâye müsellâh ve mu‘temed cebelü neferâtı ta‘yîniyle emîn ü sâlim birbirinize irsâl ve âsitâne-i sa‘âdetime îsâli husûsuna ihtimâm ü dikkat ve hazîne-i mezkûrenin muhâfaza ü muhâresesi emrinde kusûr u rehâvetden hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle ki zikr olunan hazînenin esnâ-yi râhda vâki‘ kazâların muhâfaza ü muhâresesi husûsunda kusûr u rehâvet vuku‘yla bir gûne zarar u gezend isâbet etmek ihtimâlî olur ise evvel kazânın zâbitân ve şehir kethûdalarından tazmîn

itdirileceğinden mâ‘adâ kusûr u rehâveti zâhir olanların te’dîbleri bilâ-imhâl icrâ’ olunâcağı muhakkakdır âna göre hareket eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Sahife No **:** 134
Hüküm No **:** 278
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Sadrazamın doktoru olup, orduya giden Endon isimli hekimin yolda güvenliğinin sağlanarak kazadan kazaya emniyetli bir şekilde orduya ulaşmasının sağlanması.

Âsitâne-i ‘aliyyemden ordû-yi hümâyûnuma varınca yol üzerinde vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve voyvodalar ve şehir kethûdaları ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitâna hüküm ki:

Hâlâ sadr-ı a‘zam ve serdâr-ı ekremim tabîbi olub âsitâne-i ‘aliyyemden bu def‘a ordû-yi hümâyûnum cânibe ‘azîmet iden Endon nâm tabîbin esnâ-yi râhda muhâfaza u muhâresesi esbâbının istihsâliyle sâlimen ordû-yi hümâyûnuma îsâli husûsı mühimm ve muktezâ olunmakdan nâşî siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz tabîb-i mesfûrun emînen ve sâlimen kazâ be-kazâ birbirinize irsâl iderek ordû-yi hümâyûnuma îsâline ihtimâm eylemeniz fermânım olmağın hâsseten işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer tabîb-i mesfûr emînen ve sâlimen birbirinize irsâl iderek ordû-yi hümâyûnuma îsâli husûsuna ihtimâm ü dikkat eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Sahife No **:** 134-135
Hüküm No **:** 279
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Bağdat, Basra ve Şehr-i Zor valisi Vezir Süleyman Paşa’nın divana gönderdiği tahriratından, Müntefik Şeyhi Sübuti adlı şaki ile eski Basra mütesellimininin ittifak ederek Basra’ya karşı yaptıkları saldırıda onları mağlup edip bölgeden

uzaklaştırdığının öğrenildiği, kazandığı başarılardan ve hizmetlerinden memnun olunduğu, bu sebeple kendisine mükafat olarak hil'at gönderildiği, bölgenin asayişinin sağlanmasında, halkın huzur ve güveninin temininde dikkatle çalışmaya devam etmesi konusunda.

Hâlâ Bağdad ve Basra ve Şehr-i Zor vâlîsi vezîrim Süleyman Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i gayret-semîr müşârün-ileyhsin bu def'a der-bâr-ı 'adâlet-karârıma vârid olan tahrîrâtın mefhûmunda sâbık Müntefik şeyhî Sübûtî nâm şekavet-pîşe Basra mütesellimi sâbık ile bi'l-ittifâk Basra eyâletine istîlâya cesâret eyledikleri ecilden te'dîb ü gûş-mâlleri zımnında üzerlerine 'azîmete müteheyyi' iken istishâb ideceğin 'asâkir içün Bağdad ile Basra yanında kâin Semâvât mukata'ası cânibine irsâl eylediğin zahâire ve mukata'a-i mezkûre tarafında mukîm hâlâ Müntefik şeyhî Hamûdü's-sâmire îsâl-i hasâr fikr ü şerriyle şakîyân-ı mezbûrân Basra donanmasından iki kıt'a gırab ve üç kıt'a meşyar bi-gayri otuz sefâin nehren ve mezbûr Sübûtî dahî berren varub 'Arca nâm mahallde ikamet birle müterrassıd-ı fursat olduklarını tarafına lede'l-ihbâr sen dahî mâh-ı cemâziye'l-evvelinin on ikinci güni Bağdad'dan hareket ve Rûhiyye nâm mahalle lede'l-vürûd ma'iyyetinde olan 'aşâir-i urbândan iki bin nefer süvâri ifrâz ve Müntefik şeyhi ma'iyyetiyle mezbûr Sübûtî üzerine Basra ve kapun halkı ve Kürdistan 'askerinden iki bin nefer süvâri dahî başbuğ ile sefâin-i merkûme üzerlerine tahsîs ü îdâya ba'de't-tesyîr sefâin-i mezbûrenin firârlarına mahall virilmesinden cümlesini zabt eyledikleri ve şeyh-i mûmâ-ileyh dahî şâkî-i merkûme Sübûtî'yi ta'kîb birle başında olan 'urbânın ba'zısı itâ'at ve ba'zısı dahî dil-girift olunarak Necd hudûdına dek tard ü teb'îd olundığı ve şeyh-i mezbûr dahî beş altı nefer ile Bahreyn sâhilinde Karin nâm karyeye firâr ve a'vân ü ensârının cümlesi tarafına ictimâ ü ilticâ idüb bi-mennihî te'âlâ şakîyân-ı merkûmenin tahlîs-i girîbân-ı hayât idemeyecekleri melhûz idüği ve şeyh-i mûmâ-ileyh Hamûdü's-sâmire dahî kâffe-i 'aşâir ü kabâil ve ber-mu'tâd mahâll ve ârâmîsini zabt u tasarruf itdirüb ve muhâfaza-i memleket ve mesâlih-i âdî rü'yet zımnında şimdilik Basra havâlîsinde ikamet üzere olmakla bundan sonra Bağdad'a 'atf-ı 'inân 'azîmet olunacağı ve Basra kal'asının ekser mevâzı'ı mürûr-i eyyâm ve istîlâ-yı A'câm hasebiyle münderic ahâli-i fukarâsının sürrâk-ı 'urbân şerrlerinden emniyyetleri meslûb oldığına binâen kal'a-i mezkûrenin ta'mîrine izn ü ruhsat-ı şâhânem erzânî kılınması 'ale't-tafsîl derc ü iş'âr olunmuş olmakdan nâşî eşkıyâ'yi merkûmenin tagrîb-i cem'iyyetleriyle irâhe-i 'ibâd ve tathîr-i bilâd ve def'-i fitne vü

fesâd husûslarında muktezâ-yı tahrîrin üzere vuku‘-yafte olan tedâbîr-i hakîm-âne etvâr-ı gayûrânenin min külli’l-vücûh nezd-i ferd-i dâverânemde karîn-i tahsîn ve rehîn-i şâbâş u âferîn olmağla hemîşe-i berhudar ve hân-ı ‘amîmü’n-nevâl-i şehr-yârânemden behre-dâr olasın ba‘d-ez-în dahî ol-havâlî ve ensârın istihsâl-i levâzım emn ü âsâyişine ve i‘mâl-i şîrâze-i nizâm-ı memleket ve istilâb-ı ârâmiş-i ibâd-ı rabb-ı izzete cesâret iden gerde-i fesede eşkıyânın vech-i lâyıkı ile icrâ-yi gûş-mâl ve terhîbleriyle fukarâ ü zu‘afânın eyâdî zulmeden me’mûn u masûn olmaları emrine ve Basra’nın istihsâl-i esbâb-ı muhâfaza ve takviyetine mezîd-i ikdâm ve ahâlisinin ismen emniyyet ü âsâyişleri husûsuna sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve her husûsât senden me’mûl u muntazır-ı pâdişâhânem olan âsâr-ı rüşd ü rü’yet ve mâye-i kâr-âşinâyî ve diyânet muktezâsınca vakt ü hâle mutâbık ve rızâ-yı meyâmîn irtizâ-yı hüsrev-âneme muvâfık harekât-ı sencîde ve etvâr-ı pesendîde ibrâzına sarf-ı mâ-hasal vüs‘ ü ihtimâm her hâlde fukarâ-yi ra‘iyyetden taraf-ı bâhirü’ş-şeref-i şehinşâhânem içün da‘vât-ı hayriyye isticlâbına dikkat tâmm eylemeniz fermân-ı hümâyûnum olmağın bu vechle cilve-ger mecmû‘ birâz olan hidemâtını tahsînen hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve müceddeden seni i‘zâz ü taltîf içün hassa-i hal‘-i fâhire-i mülûkânemden semmûr-ı müstevcibü’s-sürûra dirahta bir sevb-i hil‘at mûris-i behcet-i sultanî ‘inâyet ü ihsânım olub teblîg ü îsâline me’mûr ( ) ile tesyâr olunmuşdur imdi hil‘at-ı fâhire ve kisve-i zâhire-i mülûkânemi hâtırât-ı ta‘zîm ü icmâl ile telâkki ü istikbâl ve zîver dûş istihsâl ü devâm-ı ‘ömr ü devlet ve kıvâm-ı fürû-şevketim da‘vâtını te’diye ü ikmâl eserinde fî mâ ba‘d dahî meftûr oldığın kâr-âgâhî ve kiyâset muktezâsınca ol-havâlî ü emsârın istihsâl-i levâzım emn ü âsâyişini mûcib ve ‘imâr-ı memleket ve istirâhat-ı fukarâ-yi ra‘iyyeti müstevcib olur tedâbîr ü hâlâtın i‘mâl ü icrâsına ve muzırr-ı ibâd ve sâî bi’l-fesâd olan gerde-i fesede eşkıyânın encâmın nevâ-i îfâ-yi te’dîb ü terhîbleriyle fukarâ ü zu‘afânın eyâdî zulmeden himâyet ü sıyânetlerine ve cânib-i seniyyü’l-menâkıb-ı cihân-dâr-ânem içün celb-i da‘vât-ı hayriyyeye bezl-i tâb ü miknet ve senden me’mûl ve şimdiye dek meşhûd olan âsâr-ı rüşd ü dirâyet ve mâye-i ra‘iyyet-perveri ve istikamet-i lâzımesince Bağdad ve Basra ve Şehr-i Zor ve ilkine müteferri‘ olan ve evâmir-i şerîfemle muhavvel dûş-i gayret ve müfevvez-i ‘uhde-i dirâyetin kılınan ve ber-muktezâ-yi vakt ü hâl icrâsı lâzım gelen mecmû‘ mehâmm-ı vâcibü’l-ithâmın vech-i vecîhe-i hüsn ü tavr mergub u müstahsen üzre rü’yet-i temşiyetine bezl-i makderet ve lâzımü’l-inhâ ahvâl-i âsârı pey-der-pey der-bâr-ı şevket-karârıma inhâ ü iş‘âra

müsâra‘at ve münâfî-i me’mûl bir mâddede ser-i mû tehâvün vuku‘a gelmemesine sarf-ı kemâl-i miknet eylemen bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Sahife No **:** 135
Hüküm No **:** 280
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene [1]203

Valide Sultan hassı olan Kilis, Azaz, Rişvan, Zile, Eskişan, ve Karaman sakini Bozulus Türkmeni ekradı, diğer adıyla Çorum Kürdi, Menemen ve Ankara sakini Bozulus Türkmeni, Çeltik-i enhâr ve Rum mukataaları ahalilerinden eskiden olduğu gibi gerçek sefer zamanlarında alınan vergiden başka vergi alınmaması, imdâd-ı hazariyye ve seferiyye vergileri talebiyle rahatsız edilmemeleri.

[Derkenâr]: Ordû-yi hümâyûna ‘ilm ü haberi virilmişdir.

Menemen kadîsına hüküm ki:

Vâlide sultân dâmet ismetühâ ve re’fet iffettühâya hâss tertîb ü ta‘yîn kılınan Kilis ve Azaz ve Rişvan ve Zile ve Eskişan ve Karaman sâkini Bozulus Türkmânı ekrâdını nâm-ı diğer Çorım Kürdi ve Menemen ve Ankara sâkini Bozulus Türkmânı ve Çeltik-i enhâr ve Rum mukata‘aları ecdâd-ı emcâd u eslâf rahmet nihâdım zemân-ı sa‘âdet iktidârlarında iktizâ’ iden vaktlerde vâlide sultânlara hâss olmak kanûn-ı kadîm olmağla mukata‘ât-ı mezbûre ahâlileri vâlîler ve sancâk mutasarrıfları ve ümerâ-i livâ taraflarından devr nâmı ve kaftan bahâ ve sâir bir dürlü tekâlîf mutâlebesiyle rencîde olunagelmiş değil iken bundan akdem eyâlet ve elviye mutasarrıfları devr bahânesiyle fukarâ-yi ra‘iyyet ve ahâli-i vilâyeti rencîde ve ta‘cîz ve cevr ü ta‘addîden men‘ ve devr mezâlimesi ref‘ olunub bu mukabelede kendülere beher kafadan tahammüllerine göre hazariyye ve seferiyye nâmıyla birer mikdâr akça tertîb ü vaz‘ olundukda sâlifü’z-zikr mukata‘ât dahî oldukda mîr-i mîran zabt ve ber-vech-i mâlik-âne ba‘zı kesânın ‘uhdelerine iltizâm olunmuş oldığından hazariyye ve seferiyye nizâmı tertîb defterlerine dahîl ve eyâlât ve elviyeye vâride ü nâzile olan tekâlîfden ol tertîb üzere mukata‘ât-ı mezbûre ahâlilerine dahî hassa tevzî‘ u taksîm ve cem‘-i tahsîl olunub lâkin bu sene-i meymenede zikr olunan mukata‘ât ezmân-ı

sâbıkada oldığı gibi bi'l-cümle vâlide sultân müşârün-ileyhâ ve dâmet ismetühâya havâss-ı tertîb ü ta'yîn olunmağla kadîmi üzere devr nâmı ve kaftan bahâdan mu'âf ve sâlimler oldukları gibi bedeli olan hazariyye ve seferiyyeden dahî 'afv olunub fî mâ ba'd eyâlet ve elviye mutasarrıfları ve ümerâ-i livâ taraflarından hazariyye ve seferiyye ve tekâlîf-i sâire mutâlebesiyle vechen mine'l-vücûh ta'cîz ü rencîde olunmayub ezmine-i mâziyye misillû min külli'l-vücûh serbestiyyet üzere zabt u mukatta'ât-ı mezbûre re'âyâsının imdâd-ı hazariyye ve seferiyyeleri kaydı ref' ü terkin olunub imdâd-ı hazariyye ve seferiyye mutâlebesi ve eyâlât ve elviyeye vâride ü nâzile olan sâir tekâlîfden dahî hassa tevzî'yle rencîde vü remîde itdirilmemek içün bin yüz kırk üç senesinde virilen evâmir-i şerîfe mûciblerince yüz altmış sekiz senesi evâil-i şa'bânında dahî emr-i şerîf virüldüğün dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından olub müşârün-ileyhânın kethudâsı olan Mîr Mahmûd dâme mecdühû der-i 'aliyyeme takdîm eylediği bir kıt'a 'arzıyla inhâ' ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince müceddeden emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve ber-vech-i muharrer târîh-i merkûmede virilen emr-i şerîfin kaydı rikâb-ı kilid-bahr dîvân-ı hümâyûnum kaleminden bulundığından emr-i mezkûrun 'ayni rikâb-ı müstetâbında ibrâz olunub mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim sudûrını bi'l-fi'l baş defterdârım İsmâil dâme ulüvvühû bâ-takrîr istirhâm etmekle bu def'a hatt-ı hümâyûn ile virilen nizâm-ı cedîd-i müstahsen muktezâsı üzere vakt-ı seferde vâride olan tekâlîf-i sahîha-i seferiyyeden mâ'adâ hâss-ı mezkûr re'âyâsı fî mâ ba'd dahî sâir tekâlîf ve imdâd-ı hazariyye ve seferiyye talebiyle ta'addî ü rencîde olunmamak fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin ber-vech-i muharrer sâdır olan emr-i âlî mûcibince fî nefsi'l-emr müşârün-ileyhânın havâssı nizâm-ı cedîd-i müstahsen muktezâsı üzere tekâlîf-i sahîha-i seferiyyeden mâ'adâ sâir vâride olan tekâlîfden mu'âf ve sâlim olunmak min külli'l-vücûh serbestiyyet üzere zabt olunmak murâd-ı hümâyûnum olmağla vech-i meşrûh üzere imdâd-ı hazariyye ve seferiyye kaydı ref' ü terkin olunmak ve vakt-ı seferde tekâlîf-i sahîha-i seferiyyeden mâ'adâ hâss-ı merkûm re'âyâsından tekâlîf mutâlebe olunmamak içün ordû-yi hümâyûnum 'ilm ü haberi virilüb fî mâ ba'd kazâ-i mezbûrda vâki' hâss-ı mezbûr re'âyâsı seferiyye ve hazariyye mutâlebesi ve tekâlîf-i sahîha-i seferiyyeden mâ'adâ eyâlât ve elviyeye vâride ü nâzile olan tekâlîfden dahî hassa tevzî'yle rencîde itdirilmeyüb havâss-ı mezbûrenin min külli'l-vücûh serbestiyyeleri ve mu'âffiyetleri te'kîd zımnında mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince havâss-ı mezbûr min

külli'l-vücûh serbestiyyet üzere zabt itdirilüb serbestiyyet mu'âffiyetine mugayir kimesneye dahl ü ta'aruz itdirilmekden ziyâde ihtirâz ü ictinâb olunmak bâbında.

Fî evâsıtı L. sene [1]203

Sahife No **:** 136
Hüküm No **:** 281
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene [1]203

Bu sene Ramazanın on ikisinde, Örice Kalesi muhafazası şartıyla Aksaray sancağının İsmail Paşa'nın yeğeni Ahmet'e tevcih edildiği, tarafından kazaya bir mütesellim atanması gerektiği, kaza sakinlerinden Hacı Abdi oğlu Abdurrahman'ın mütesellim olmasının arzuhâlle istendiği, adı geçenin mütesellim olarak tayini, paşa tarafına verilecek aidatların ona verilmesi ve mütesellimlik işlerine başkasının karıştırılmaması.

Aksaray sancâğında vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

İşbu sene-i mübâreke ramazânın on ikinci gününde Örice kal'ası muhâfazası şartıyla Aksaray sancağı 'avâtıf-ı 'aliyye-i şâhâne ve 'avârif-i behiyye-i tâc-dârâneminden mîr-i mîran-ı kirâmımdan İsmâil Paşa yeğeni Ahmed dâme ikbâlühûya tevcîh olunub hâlâ üzerinde ve muhâfaza-i merkûmuna me'mûr oldığına binâen livâ-i mezbûre tarafından bir mütesellim nasbı muktezâ olmakdan nâşî mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin tarafından kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Hacı 'Abdi oğlı 'Abdü'r-rahmân zîde kadrühû mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını paşa-yı mûmâ-ileyhin kapu kethudâsı vekîli olan el-hâcİsmâil zîde kadrühû bâ-'arz-ı hâl istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh mütesellimlik mezkûrı mûmâ-ileyhe zabt ve paşa-yı mûmâ-ileyh tarafına râci' olan tayyârât u 'âidât kadîmden olıgeldiği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimliği umûrına âheri dahl ü ta'aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâsıtı L. sene [1]203

Sahife No **:** 136
Hüküm No **:** 282
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene [1]203

Sultanönü sancağının bin iki yüz üç senesinde Varna muhafazası şartıyla Vezir Ahmet Paşa'ya tevcih olunduğu, Ahmet Paşa'nın mütesellim olarak atadığı Mir Muhammet'ten sancak ahalisinin şikayetçi olmaları üzerine azledilerek yerine Eskişehir sakinlerinden Arabzade Muhammet'in mütesellim olarak atanması.

Sultanönü sancâğında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Sultanönü sancâğı işbu bin iki yüz üç senesi Varna muhâfazası şartıyla vezîrim Ahmed Paşa iclâlehûya tevcîh olunub hâlâ üzerinde olmak mülâbesesiyle müşârün-ileyhin tarafından mütesellim olan Mîr Muhammed'in livâ-i mezbûr sâkinlerinden müfti-i sâbık nakîbü'l-eşrâf ve sâir ahâlisi iştikâ' eylediklerine binâen mezbûr 'azl-i umûr–i mütesellimliği idâreye kadir Eskişehir sükkânından 'Arab zâde Muhammed zîde kadrühû livâ-i mezbûra mütesellim nasb olunmasiçün emr-i şerîfim sudûrını müşârün-ileyhin kapu kethudâsı vekîli ( ) zîde kadrühû bâ-takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer mütesellimlik mezkûrı mûmâ-ileyhe zabt ve müşârün-ileyh tarafına râci‘ olan tayyârât u 'âidâtı kadîmden olıgeldiği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimliği umûrına âherden bir ferdi dahl ü ta'aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâsıtı L. sene [1]203

Sahife No **:** 136
Hüküm No **:** 283
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Sakız adasına seksen doksan mil mesafedeki Mürted Adası civarında korsan gemilerinin dolaştığını haber alan Ahmet Paşa'nın maiyetindeki gemilerle Mürted Adası'na gittiği, donanmadan geriye kalan gemi kaptanlarının da acele olarak yola çıkarak Paşa'nın maiyetine katılmaları, eğer şu ana kadar Gelibolu

önlerinden hareket etmemişler ise boş yere vakit geçirmeyerek bir an önce yerlerinden hareketle donanma-yi hümâyûn gemilerine katılmaları hususunda.

Akdeniz donanması başbuğı es-seyyid Ahmed dâme izzühû ma'iyyetiyle ihrâc olunan donanma-yi hümâyûnum kalyonlarından girü kalan donanma-yi hümâyûnum sefâini kapudanları zîde kadrühûma hüküm ki:

Başbuğ-ı mûmâ-ileyh ma'iyyetinde olan donanma-yi hümâyûnum sefîneleri ile Sakız cezîresi limanına lede'l-vürûd cezîre-i mezkûreye seksen doksan mil mesâfede vâki' Mürted Atası nâm mahallde korsan sefîneleri geşt ü güzâr eylediği haberi mûmâ-ileyhin mesmû'ı oldukda derhâl ma'iyyetinde bulunan sefâin ile liman-ı mezbûrdan hareket ve Mürted Atası cânibine 'azîmet etmiş oldığı bil-ahbâr ma'lûm-ı şâhânem olub bu takrîrce girü kalan donanma-yi hümâyûnum sefînelerinin dahî 'ale'l-'acele başbuğ-ı mûmâ-ileyh ma'iyyetine irişmeleri lâzımeden olmağla siz ki girü kalan sefâin-i donanma-yi hümâyûn kapudanları mûmâ-ileyhimsiz el-hâletü hâzihi Bahr-i sefîd'de korsan sefîneleri kesret üzere geşt ü güzâr idüb etrâf u eknâfa zarar u hasâr îsâlinden hâlî olmamalarıyla ol-makule korsan teknelerinin her ne mahallde bulunurlar ise 'alâ-eyyi-hâl üzerlerine varılub gark u hark olunmaları husûsı diğer emr-i şerîfimle başbuğ-ı mûmâ-ileyhe iş'âr olunmuş olub girü kalan donanma-yi hümâyûnum kalyonlarının dahî serî'an ve 'âcilen ilerü giden donanma-yi hümâyûnum kalyonlarına iltihâkı ehemm ü elzem olmağla eğer şimdiye dek Gelibolı pîş-gâhından hareket etmemiş iseniz bundan sonra peksimad ve barut almak bahânesiyle beyhûde Gelibolı pîş-gâhında bir gün dahî tevakkuf etmeyüb ve bir mahallde bilâ-mûcib meks-i tecvîz etmeyerek hemân bulundığınız mahallden hareket ve muvâfık-ı hevâ ile toğrı başbuğ-ı mûmâ-ileyh ma'iyyetinde olan donanma-yi hümâyûnum sefâinine iltihâka ve beraberce korsan sefînelerini gark u harka dâmen-der-meyân gayret eylemeniz fermânım olmağın hâsseten işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet-i ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer 'amel ü harekete dikkat ve Gelibolı pîş-gâhında ve sâir bir mahallde beyhûde meks ü tevakkuf etmeyerek toğrı başbuğ-ı mûmâ-ileyhin ma'iyyetinde olan donanma-yi hümâyûnum kalyonlarına iltihâka ve beraberce korsan sefînelerini gark u harka müsâra'at ve hilâfî hareket vuku'nda ve bilâ-mûcib bir mahallde tevakkufdan gayetü'l-gaye tevakkî ü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Sahife No **:** 136
Hüküm No **:** 284
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Çay kazası sakinlerinden vefat eden Hasekizade Halil'in muhallefatının cânib-i mirîden zabt ve tahsil edilerek defterinin İstanbul'a gönderilmesi, karşı gelen olursa cezalandırılması.

Çay kadîsına ve dergâh-ı mu'allâm gedüklülerinden zikri âtî husûsa der-i 'aliyyemden mübâşir ta'yîn olunan İbrâhîm zîde mecdühûya hüküm ki:

Mâliyyeden sâdır olan emr-i şerîfimde tafsîl ü beyân olundığı üzere Çay kazâsı sükkânından olub bundan akdem fevt olan Hassaki zâde Halîl'in zahâir ü zimemâtından gayraz-ı tahsîl bâkî kalan muhallefât ve zimemât ve zahâirinin ma'rifet-i şer' ve mûmâ-ileyh mübâşeretiyle bir sâ'at evvel cânib-i mîriçün zabt ve zâhire ihrâcı esbâbının istihsâline ihtimâm ü dikkat ve bu bâbda muhâlefet ider olur ise îfâ-yi te'dîb ü gûş-mâllerinde dakika fevt olunmayacağını etrâfıyle lâzım gelenlere ifâde ü ifhâma müsâra'at iderek mâliyye emr-i şerîfim mûcibince müteveffâ-yi merkûmun bir sâ'at evvel cânib-i mîrîden muhallefâtının zabt itdirilmesi husûsuna ikdâm ü sa'y-i mâ-lâ-kelâm olunmak fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan dahî hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile ba's ü tesyâr olunmuşdur imdi sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin ber-vech-i muharrer ma'rifet-i şer' ve mûmâ-ileyh mübâşeretiyle müteveffâ-yi merkûmun gayraz-ı tahsîl-i mahallinden bakayâ kalan kâffe-i emlâk ü emvâl ve çiftlikât ü arâzî ve zimemât ve eşyâ-yi sâiresinin mâliyye emr-i şerîfim mûcibince zâhire ihrâcı husûsuna kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve bu husûsda muhâlefet ider olur ise icrâ-yi te'dîb ü gûş-mâllerinde dakika fevt olunmayacağını iktizâ' idenlerin gûş-i hûşlarına ilkâya müsâra'at ve mugayir-i rızâ' vaz'-ı ruhsat vuku'ndan be-gayet hazer ve mübâ'adet eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin sen dahî muktezâ-yi me'mûriyetin üzere 'amel ü hareket birle müteveffâ-yi merkûmun gayraz-ı tahsîl-i mahallinden bakayâ kalan sâlifü'l-beyân muhallefâtının cânib-i mîriçün zabt u tahsîli emrine ve defter-i sıhhat eserin der-i 'aliyyeme tesyîre ve bir hilâlin mensi ve mektûm kalmamasına kemâl-i ikdâm u dikkat tâmm ve ser-i mû kusûr u rehâvet vuku'yla mazhar-ı muâheze ü 'itâb olmakdan be-gayet hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Sahife No **:** 137

Hüküm No **:** 285

Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene [1]203

İstanbul'dan maiyetinde bir yasakçı, bir ocak tatarı ve dört adamıyla Lehistan'a giden ve yanında nâme-i hümâyûn taşıyan Gavl Gorski adlı kaptanın yolda güvenliğinin sağlanmasına dair.

Âsitâne-i 'aliyyemden Edirne ve Bosna tarîkiyle Dubrovnik hudûdına varınca yol üzerinde vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâyirleri ve ser-dârân ve cizye-dâran ve sâir zâbitân ve iş sahiblerine hüküm ki:

Âsitâne-i devlet-i âşiyânemde mukîm Leh beğzâdelerinden Leh kralının fahriyye müsteşârı Hiranosfi hutimet avâkıbûhû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği takrîri mefhûmunda bundan akdem ba'zı umûr-i mühimme-i müsta'cile ile Leh Cumhûrî tarafından ve cumhûr-i mezkûr okcılarından Gavl Gorski nâm kapudan der-i 'aliyyeme gelüb bu def'a taraf-ı devlet-i 'aliyyemden kapudan-ı mersûm nâme-i hümâyûnum ile Leh cânibine i'âde olunmağla mersûmun ma'iyyettiyle terfîk olunan bir nefer yasakcı ve bir nefer ocak tâtârı ve dört nefer âdemleriyle der-sa'âdetimden Edirne ve Bosna tarîkiyle Dubrovnik hudûdına varıncaya dek cizye-dârlar taraflarından cizye mutâlebesi ve sâirleri câniblerinden âher bahâne ile bî-vech ta'addî ü rencîde itdirilmeyüb yedlerinde olan menzil ahkâm-ı şerîfesi mûcibince ücretleriyle iktizâ' iden menzil bârgîrleri derhâl tedârük ü irkâb ve mahûf u muhâtara olan mahallerde dahî yanlarına mikdâr-ı kifâye müsellâh cebelü neferâtı terfîkiyle emînen ve sâlimen kazâ be-kazâ irsâl ve Dubrovnik hudûdına îsâlleri husûsuna bi'l-ittifâk ihtimâm ü dikkat ve yolda ve bir mahallde nâme-res-i mersûma ve yanında olan âdemlerine bî-vech ta'addî ü rencîde vuku'na irâe-i ruhsatdan tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere 'amel ü hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz nâme-res-i mersûm ve ma'iyyetinde olan yasakcı ve bir nefer ocak tâtârı ve müste'min hidmet-kârları ile der-sa'âdetimden Edirne ve Bosna tarîkiyle emînen ve sâlimen Dubrovnik hudûdına îsâli matlûb-ı şâhânem idüği ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ü harekete bi'l-ittifâk ihtimâm ü dikkat ve emînen ve sâlimen Dubrovnik hudûdına kazâ be-kazâ irsâl olunarak

Dubrovnik hudûdına îsâline sarf-ı makderet ve hilâfından ittika ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî evâsıtı L. sene [1]203

Sahife No **:** 137-138
Hüküm No **:** 286
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene [1]203

Bu sıralarda Akdeniz'de çok sayıda büyüklü küçüklü korsan gemisinin dolaşarak Müslümanlara zarar verdikleri, başlarında Gulurme Vilamir ve Yezu olarak bilinen kişiler bulunduğu, içlerinde Suluca adası ve diğer adalar halkından kişilerin oldukları, gemilerinin toplam yirmi dört kıta olduğu, yedi kıtasının büyük fırkaton, on yedi kıtasının ise çamlıca ve taraka denilen irili ufaklı derme çatma gemilerden oluştuğu, İstendil, Miknoz ve Bare adaları arasında gidip geldikleri, üzerlerine gidildiğinde Venedik, İngiltere veya başka dost bir devletin bandırasını açtıkları için fark edilemedikleri, korsan gemilerinin Akdeniz'de böyle rahat dolaşarak; adalara, sahillere ve Müslüman halka zarar vermelerinin, Akdeniz'de memur Ahmet Paşa ve diğer kaptanların görevlerini iyi yapamamalarından kaynaklandığı, bundan sonra etrafa casuslar ve iş bilir adamlar göndererek nerede korsan gemisi görülürse üzerine varılıp batırılması veya ele geçirilmesi hususunda.

Akdeniz deryâdan tersane-i 'âmire kethudâsı olub Bahr-i Sefîd cânibine müretteb donanma-yi hümâyûnum başbuğı olan Ahmed dâme izzühûya hüküm ki:

Bu esnâlarda Akdeniz'de sagîr ü kebîr vâfir korsan sefîneleri geşt ü güzâr ve 'ibâdullaha îsâle hasâr üzre oldukları ve hattâ iş bu mâh-ı şevvâl-i mükerremin ikinci pencşenbe güni akşama karîb düşmen-i dîn dûzah-karînin kebîr çamlıca şeklinde bir kıt'a sefînesi ve şehtiye ta'bîr olunur on beş çifte ile bir aded teknesi ve bir aded kebîr sefîne darâlı Moskov bandıyarasıyla Karaağaç iskelesine geldiği ve kasaba serdârı neferât ve ahâli ile ma'an üzerine varub her ne kadar mukabele ve müdâfa'alarına kıyâm ve iskele-i mezkûrda mevcûd olan sefâinin tahlîslerine ikdâm olunmuş ise dahî iskelede mevcûd olan dört kıt'a kayıkdan iki kıt'asını kefere-i mesfûre ihrâk bi'n-nâr idüb berü tarafdan dahî endâht olunan tob ve tüfeng ile kefereden birkaç neferi 'âzim-i dârü'l-bevâr oldukları ve ferdâsı ale's-sabâh Taşöz

atası taraflarına ‘azîmet etmiş olmalarıyla el’ân ata-i mezkûr ile Semadirek sularında on yedi on sekiz sagîr ü kebîr korsan tekneleri mevcûd idiği ve bundan mâ‘adâ kırk iki gün zarfında gerek âsitâne-i ‘aliyyemden ve gerek İzmir ve Selânik taraflarından çıkan kayıkları kefere-i mesfûre ahz ü girift ve derûnlarında olan ümmet-i Muhammedi esîr etmiş oldukları ve bu günlerde kefere-i mesfûrenin cem‘iyyetleri İskatoş limanında olub başbuğları Gulurme Vilamir ve Yezu dimekle ma‘rûf habâset-kârlar idiği ve sâirleri atalar kefereleriyle Suluca cezîresi ahâlisinden ‘ibâret oldukları ve sefâin-i mezkûrenin cümlesi yirmi dört kıt‘aya bâliğ ve içlerinden yedi kıt‘ası kebîrce fırkaton ve on yedi kıt‘ası çamlıca ve taraka ta’bîr olunur sagîr ü kebîr derme çatma sefâin olmağla İstendil ve Miknoz ve Bâre ve sâir atalar arasında perâkende olarak geşt ü güzâr eyledikleri ve o misillû sefâin-i küffârın üzerine varılmak irâde olundukda tâb-âver olamayacağını hiss ile der-‘akab selâmetiçün Venedik ve İngiltere ve sâir dost olan devletlerin bandıyarasını açdıkları ve bu vechle dost ve düşmen sefînesi fark u temeyyüzden kaldığı ve donanma-yi hümâyûnum sefîneleri bu makulelerin üzerlerine varmadığı etrâfıyla mesmû‘ ve ma‘lûm-ı pâdişâhânem olub Akdeniz’e bu kadar sagîr ü kebîr donanma-yi hümâyûn sefâini tertîb ü tesyîr olunması mücerred bu makule geşt ü güzâr iden korsan sefînelerinin rûy-i deryâdan vücûdları kaldırılarak mürûr u ubûr iden devlet-i ‘aliyyem tüccâr sefînelerinin ve Akdeniz ataları ve cezâir ü sevâhilin vücûhla te’mînleri hâlâtı istihsâl olunmak irâdesine mebnî iken bunların böyle bî-pervâ geşt ü güzâr ve ‘ibâdullaha îsâle hasâr etmeleri mutlaka senin ve sâir me’mûr olan kapudan ve rüesâ-yi zâbitân-sefâininin kusûr u iğmâzlarından neş’et etmiş oldığında şübhe olmamağın bu keyfiyyet gayetü’l-gaye infi‘âl-i tab‘-ı safvet-i teba‘-ı hüsrev-ânemi mûcib olmuşdur imdi işbu emr-i ‘âlîşân ( ) ile lede’l-vusûl bundan böyle rahât ü ârâmı terk iderek ve giceyi gündüze katarak etrâf u eknâfa câsûslar ve kâr-güzâr âdemler ta‘yîniyle düşmen ve korsan sefînelerini taharrîden hattâ olmayub her nerede o makule korsan sefâini haber alınur ise sefâin-i a‘dâ’nın mikdâr-ı ziyâde oldığı sûretde sen ma‘iyyetinde olan donanma-yi hümâyûnumla bi’n-nefs üzerlerine varub düşmen ve korsan sefînesi oldığı tahakkuk eylediği gibi bilâ-tevakkuf gark u hark ve ahz ü girift olunmalarına ikdâm ve birkaç kıt‘adan ‘ibâret olub senin bi’n-nefs-i ‘azîmetin lâzım gelmediği hâlde donanma-yi hümâyûnumdan iktizâsına göre ifrâz ve irsâl ile o makule sefîne-i menhûse-i a‘dâ’nın ele getürülmesine ve igrâk ü ihrâk ve ahz ü istîsâl olunmasına mezîd-i dikkat ü ihtimâm ve rûy-i deryâda râst geldiğiniz sefâinin ve bandıyarasını tebdîl idenlerin üzerlerine varub dost ve düşmen midir bilinmek içün

kapudanlarından batnana taleb ve gereği gibi taharrî ve tecessüs birle düşmen sefînesi olmadığı ve dost idiği gereği gibi zâhire çıkdıkdan sonra o makulelere münâfî-i rüsûm-i dostı mikdâr-ı zerre ta‘addî vuku‘a gelmemesine ve bu keyfiyyet bu tarafda dost olan düvel ilçilerine dahî ifâde ve bandıyara rü’yetine iktifâ’ olunmayub batnana talebi lâzım geldiği beyân oldukda cümlesi rızâ-dâde olub lâkin beğlik sefîneleri olur ise batnana mutâlebesi zımnında kimesneyi yaklaşdırmayacakları mülâhazasıyla o makule beğlik müste’min sefînelerinin dost gemisi oldığı bilinmek zımnında muhâbereye vesîle olmak içün tarafından ibrâz olunmak üzre ilçilerin her birinden mektûblar alınub tarafına götürülmekle öylece ‘amel ü hareket ve yedlerinde batnanası olmayub hîleye mebnî devlet-i ‘aliyyemin dostı olan düvelin batnanasını açmış idüği tahakkuk idenlerin derhâl igrâk ü ihrâk ve ahz ü istîsâllerine ve ba‘de’l-yevm Akdeniz’de korsan sefînesi nâmı mesmû‘ olmamak ve ferd-i vâhide zarar u hasâret vuku‘a gelmemek esbâbının istihsâline sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve keyfiyyeti ma‘iyyetinde olan donanma-yi hümâyûn kapudanları ve rüesâ-yi zâbitânına dahî etrâfıyla iş‘âr ü ifhâm eyleyesin şöyle ki bundan sonra dahî zikr olunan korsan sefînelerini ele getürmekde ve bi’l-külliyye izmihlâlleriyle Akdeniz’de korsan nâmı mesmû‘ olmaması emrinde rehâvet ü tekâsül vuku‘ bulmak ve ferd-i vâhide ve bir mahalle zarar isâbeti işidilmek lâzım gelür ise bu mukabelede senin ve sâir kusûr idenlerin hakklarınızda lâzım gelen ‘ukubet ü cezâ’ bilâ-imhâl icrâ’ olunacağı bî-iştibâhdır âna göre gözinizi açub ve ‘aklınızı başınıza devşirüb kıyâmet sâbıkanızı ittisâ’ itdirecek etvâr-ı gayûrâne vücûda getürmeğe dâmen-der-meyân-ı gayret ve hilâfından be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı L. sene [1]203

Sahife No **:** 138
Hüküm No **:** 287
Tarihi **:** Evâil-i L. sene 1203

İzzet Paşa’nın Rumeli tarafına sefere memur edildiği, üzerindeki Cidde sancağı, Habeş eyaleti ve Mekke-i mükerreme şeyhü’l-haremliğinin başkasına tevcih edildiği, halefi gelinceye kadar yerine bir mütesellim tayin ederek maiyetiyle birlikte gemiye binip Mısır üzerinden Rumeli’ye gelmesi, Rumeli’de geldiği yeri divana bildirerek sonrasında verilen emre göre hareket etmesi.

[Derkenâr]: Ordû-yi hümâyûna vusûliçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâili S. sene [1]204

Sâbıkâ Cidde vâlîsi vezîr ‘İzzet Muhammed Paşa’ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin vüzerâ-yi ‘izâmımın kâr-dân ve umûr-i âşinâlarından olub böyle sefer vaktinde senin gibilerin Rûmili taraflarında iktizâ’ iden hidemât-ı dîn ü devlet-i ‘aliyyemde istihdâm içün isticlâb olunmaları ber-muktezâ-yi vakt ü hâl lâzımeden idiği bedîdâr oldığından Cidde Sancâğı Habeş eyâleti ve Mekke-i mükerreme şeyhü’l-haremliği infihâmıyla âhere tevcîh olunub senin etbâ‘-ı mahsûsenle ol-tarafdan hareket ve berü taraflara vürûda müsâra‘at eylemen husûsuna irâde-i ‘aliyyem taalluk etmekden nâşî vusûl-i emr-i şerîfimde Cidde’ye kuvâyü’l-iktidâr ve zabt ü rabta liyâkatı bedîdâr birini halefin vürûdına dek zabt etmek üzere mütesellim nasb u ta‘yîn ve iktizâ’ iden vesâyâtı etrâfıyla ifâde ü tebyîn birle sen ber-vech-i meşrûh müstahdem olacağın hidemât-ı mühimme-i dîn ü devlet-i ‘aliyyemde kıyâm içün ol-tarafdan sefîneye rükûb ve Mısır üzerinden Rûmili taraflarına gelüb bir münâsib mahalle hurûc ile kangı mahalle geldiğini ‘acâleten der-i ‘aliyyeme tahrîr ü iş‘âra mübâderet eylemen fermânım olmağın hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet-i ma‘lûm dirâyet-i melzûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete mübâderet ve Rûmili taraflarından kangı mahalle geldiğini der-i ‘aliyyeme tahrîr ü işâret ve ba‘dehû ne-vechle emr-i ‘âlîşânım sâdır olur ise mûcib ü muktezâsı üzere ‘amel ü hareket eylemen bâbında.

Fî evâili L. sene 1203

Bir sûreti:

Yine müşârün-ileyhe bahren gönderilmek üzere ( ) ber-vech-i meşrûh.

Sahife No **:** 138
Hüküm No **:** 288
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

Bursa'da tüccar sınıfından isimleri malum dokuz kişinin, daha önce verilen emirle talep edilen parayı vermeleri veya her birinin beş yüz nefer süvari hazırlayarak beraberlerinde orduya katılmaları ve bu konuda kusur ederlerse başka bir yere sürgünle cezalandırılacakları belirtilmişken, Bursa'dan gönderilen ilam ve tahriratta açıklandığı üzere Hacı İsmail'in öldüğü, diğerlerinin ise sefer erbabı olmadıklarından i'ânetü'l-cihâd için verecekleri dört yüz elli kesenin daha önce verdikleri kırk kesesinden başka iki yüz on kese daha vererek ikinci taksiti ödemekten ve sefere katılmaktan affedilmeleri hususunda.

[Derkenâr]: Merkûm es-seyyid 'Alî'nin hissesine isâbet iden tamâmen edâ' etmişken âherinse beğliğiyle tevzî bulunmağla müteammiden emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Burusa mollasına ve Burusa'da müderrisînden Hazîne-dâr zâde Bahâü'd-dîn zîde ilmühûya ve zikri âtî husûsa me'mûren ol-tarafda olan dergâh-ı mu'allâm gedüklülerinden ve hassa silahşörlerimden Süleyman zîde mecdühûya hüküm ki:

Burusa'da sâkin tüccâr tâifesinden ma'lûmü'l-ism dokuz nefer kesândan 'alâ-vechi'l-istidâne matlûb olan meblağın tahsîli ve iknâ' itdüler ise her biri beş yüz nefer süvâri 'asker tahrîr ü istishâb ve ordû-yi hümâyûnuma 'azîmet eylemeleri bâbında mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince merkûmûnun bedenlerinden beş yüz nefer süvâri 'asker tahrîr ve bi'n-nefs-i istishâb ve ordû-yi hümâyûnuma 'azîmet ü vusûle şitâb ü sür'at itdirilmelerine ihtimâm ü dikkat eylemeniz bâbında bundan akdem emr-i şerîfim ısdâr ü irsâl olundığından mâ'adâ muahharen dahî merkûmlar bu bâbda ednâ mertebe kusûr u te'hîr iderler ise der-bâr-ı baîdeye nefy ü tagrîb ile te'dîb olunacakları beyânıyla mukaddemâ me'mûr oldukları vechle beş yüz nefer süvâriyi tahrîr ve başbuğ ma'iyyetiyle ordû-yi hümâyûnuma tesyîre mübâderet eylemeleriçün emr-i 'âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuşdı el-hâletü hâzihi siz ki Burusa kadîsı ve mevlânâ ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimsiz der-i 'aliyyeme vârid olan i'lâm ve tahrîrâtlarınızda merkûmların me'mûriyetlerini hâvî sâdır olan emr-i âlî lede'l-vusûl Çukacı es-seyyid Hâcı İsmâil fevt olub ve İncircioğlı Hâcı 'Abdi dahî âsitânede muhtefî iken birkaç nefer ile ordû-yi hümâyûnuma karâr idüb ve Hâcı Şerîf dahî âsitânede idüği ve merkûmlardan ol-tarafda olan kefîli Hâcı Ahmed ve Feyzi zâde es-seyyid Mustafâ Efendi ve Çelebi es-seyyid 'Alî ve Kaşıkcıoğlı es-seyyid Mustafâ ve Kurşunlıoğlu Hâcı İbrahim ve Hâcı Molla ve Kîsecioğlı Hâcı Hâfız sefer erbâbı

olmadıkları zâhir oldığından bahsle mukaddemâ edâsına müte‘ahhid oldukları akçadan gayr-ez teslîm bâkî kalan meblağı teslîm ile sefer-i hümâyûnumdan ve taksît-i sânî mutâlebesinden ‘afv olunmaları husûsı tahrîr ü inhâ’ olunmuş merkûmların i‘ânetü’l-cihâd virecekleri dört yüz elli kîsenin iki yüz elli kîsesini ber-vech-i peşîn ve iki yüz kîsesini dahî altı ay mürûrunda edâya ta‘ahhüd ve kırk kîsesini teslîm etmiş olmalarıyla mukaddemâ teslîm eyledikleri kırk kîseden mâ‘adâ kusûr iktizâ’ iden iki yüz on kîse akçayı mübâşirine edâ’ iderler ise sefer-i hümâyûnuma olan me’mûriyetlerinden taksît-i sânî i‘tâ’sından ‘afv olacakları musammem olmağla sâlifü’z-zikr iki yüz on kîse akçanin tahsîli fermânım olmağın işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz merkûmûn mukaddemâ teslîm eyledikleri kırk kîseden mâ‘adâ kusûr iktizâ’ iden iki yüz on kîse akçayı mübâşirine edâ’ iderler ise sefer-i hümâyûnuma olan me’mûriyetlerinden ve taksît-i sânî mutâlebesinden ‘afv olacakları ma‘lûmunuz oldukda mazmûn-ı emr-i şerîfimi mezbûrların gûş-i hûşlarına ifâde ü tefhîm iderek vech-i meşrûh üzre sâlifü’z-zikr iki yüz on kîse akçayı merkûmlara tedârük itdürüb mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle der-i ‘aliyyeme tesyîr ü îsâl esbâbının istihsâline ikdâm u gayret ve kusûr u rehâvet ve hilâf-ı emr-i âlî vaz‘ u hâlet vuku‘na irâe-i ruhsatdan hazer ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet senin dahî ma‘lûmun olarak âna göre mezkûruna ol-mikdâr kîse akçayı tedârük itdürüb ahz ve der-i ‘aliyyeme îsâl ve tekmîl-i emr-i mübâşiretine sa‘y-i bî-hemâl eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Sahife No **:** 139
Hüküm No **:** 289
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Gümülcine ve Karacık kazalarındaki eşkıyalık olayına mübaşir atanan hassa hasekisinin, bölgeyi iyi tanıdığı için dağlı eşkıyasının cezalandırılması işine memur edildiği, Gümülcine kazasına bağlı yedi adet köy ile Karacık’a bağlı birkaç köyü basıp halkın malını gasbedip, namusuna saldırarak bir çok zalimlikler yapan eşkıyanın görüldüğü yerde mağlup edilmesi, ele geçirilenlerden idam, sürgün veya

kalebent olması gerekenler için emr-i şerîf gönderilmek üzere isimlerinin İstanbul'a yollanması hususunda.

Zikri âtî husûsa der-i ‘aliyyemden mahsûsen mübâşir ta‘yîn olunan hassa hassakilerimden ( ) zîde mecdühûya hüküm ki:

Bir müddetden berü zuhûr iden tağlu eşkıyâsı ‘âdet-i me'lûfeleri üzere bundan akdemce katı-ı vâfir eşkıyâ' cem‘ ve Gümülcine kazâsına tâbi‘ yedi ‘aded kurâ ile Karacık kazâsına tâbi‘ bir kaç karyeyi bağteten basub gasb-ı emvâl ve hetk-i a‘râz u nâmûs misillû nice mezâlim ü ta‘addiyâta cesâret ve zikr olunan kurâtı külliyyen ihrâk ve nisâ ü sıbyânların mübtelâ-yi kayd-ı esr ve istirkak etmeleriyle kurâ-i mezkûre ahâlisi perâkende vü perîşân ve karîn-i hasâr ve bu vechle umûr-i mühimme ve mübâya‘ât ve ‘asâkir tanzîmi ukde-i te'hîre dûçâr oldığı ve eşkıyâ-yı merkûmenin ahz ü istîsâlleri murâd olundukda her biri âher mahalle firâr ve ba‘dehû yine gelüb fukarâ ü zu‘afâya îsâl-i hasâr u zarar eylediklerine binâen der-i ‘aliyyemden bir mübâşir ta‘yîni ile fukarâ-yi ra‘iyyet üzerlerinden eşkıyâ-yı merkûmenin zulm ü ta‘addîleri men‘ u def‘ olunması bundan akdem Gümülcine ve Karacık nâibleri taraflarından der-bâr-ı ‘atûfet-karlarıma vârid olan i'lâmâtda ve ahâlinin mahâzırlarında derc ü tastîr olundığına binâen Edirne bostancıbaşısı Mîr Alî dâme mecdühû ile bi'l-muhâbere eşkıyâ-yı merkûmenin ahz ü istîsâlleri ile tathîr-i bilâd ve te'mîn-i ‘ibâda ikdâm olunmak üzere hassa hassakilerimden ‘Abdü'r-rahmân hassaki zîde mecdühû bundan akdem mübâşir ta‘yîn ve ma‘iyyetine çend nefer hassaki dahî tahsîs ü tesyîr olunmuşdı el-hâletü hâzihi bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhin bu def‘a der-i ‘aliyyeme vârid olan tahrîrâtından bir mâddenin hulâsa-i mefhûmunda eşkıyâ-yı merkûme sefer gitmek vesîlesiyle Filibe ve Çırpan havâlîlerine ‘azîmet ve havâlî-i merkûmeye itâle-i dest hasâr etmeleri mülâhazasıyla emr-i sem‘iyye bir kâr-güzâr usta havâlî-i mezbûreye tesyîr ve Hasköy mütesellimine dahî nezâret ü dikkat eylemesini tahrîr ü tenbîh etmiş olub ancak zikr olunan Filibe ve Çırpan havâlîlerine dahî bir kâr-güzâr ve mukdîm ü dîn-dâr mübâşir ta‘yîn olunması tahrîr ü iş‘âr olunmuş havâlî-i mezkûrede Serez'de zuhûr olub sekene-i memleket ü enhâ' ve fukarâ' ü zu‘afâya hilâf-ı şer‘îat-ı garrâ ve mugayir-i rızâ' mezâlim ü ta‘addiyâta cesâretleri tahakkuk iden eşkıyâ-yi merkûmenin ‘alâ-eyyi-hâl ahz ü istîsâlleriyle te'mîn-i ‘ibâd ve tathîr-i taraf u bilâda ikdâm ve fî mâ ba‘d nâm-ı eşkıyâ' mesmû‘ olmayacak hâlâtın istihsâline sa‘y-i mâ-lâ-kelâm olunmak husûsuna irâde-i kat‘î-i dâverânem ta‘alluk etmekden nâşî sen ki hassaki-i mûmâ-ileyhsin ol-tarafların her

hâline vukufun ve ahz ü tenkîl-i eşkıyâya liyâkat u iktidârın âşikâr olmağla emsâllerinizden bi'l-intihâb bu husûsa der-i 'aliyyemden hâsseten mübâşir ta'yîn kılınmışsındır imdi işbu emr-i şerîfimle havâlî-i merkûmeye varub bostancıbaşı-i mûmâ-ileyh ile bi'l-muhâbere Filibe ve Çırpan kazâlarını teftîş ü tefahhus ve dâimâ ol-havâlîde geşt ü güzâr iderek eşkıyâ-yı mezbûrenin 'ibâd u bilâd üzerlerinden def'-i mâzarr u hasârları emrine ve eşkıyâ-yı mezbûre bir mahallde zuhûr u cem'iyyet ile Filibe ve Çırpan taraflarına hücûm iderler ise kazâ zâbitânı ve şehir kethûdası ve yeniçeri zâbiti ve sâir iş erleriyle haberleşerek eşkıyâ-yı merkûmenin üzerlerine varılub ahz ve izâle-i mefâsid ü hasâretlerine ikdâm ve eşkıyâ-yı mezbûrenin ele girenlerinden izâlesi lâzım gelenlerin i'dâm u izâleleri husûsuna kıyâm ve nefy ve kal'a-bend olunmaları iktizâ' idenlerin emr-i şerîfim ısdâriçün ism ü resmleriyle der-i 'aliyyeme i'lâm olunarak ol-havâlîde fî mâ ba'd nâm-ı eşkıyâ' mesmû' olmamak ve kimesnenin mâl ve cânına ednâ zarar u gezend isâbeti vuku'a gelmemek hâlâtın istihsâline ikdâm u cerr-i tâmm eylemen matlûb-ı pâdişâhânem oldığı ve bu husûs içün zikr olunan Filibe ve Çırpan kazâlarına başka ve lede'l-iktizâ' Edirne bostancıbaşısı dahî ustalar ta'yîni ve vücûh-ı sâire ile sana i'ânet itmek üzere bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhe dahî başka iki kıt'a evâmir-i şerîfem tastîr ü tesyâr olundığı ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh eşkıyâ-yı merkûmenin zuhûrlarında üzerlerine varılub ahz ve izâle-i mefâsid ü hasâretlerine ikdâm ve eşkıyâ-yı mezbûrenin ele girenlerinden izâlesi lâzım gelenlerin i'dâm u izâleleri husûsuna kıyâm ve nefy ve kal'a-bend olunmaları iktizâ' idenlerin emr-i şerîfim ısdâr olunmak içün ism ü resmleri der-i 'aliyyeme i'lâm olunarak kazâlar dâhîllerini loşa-i vücûd-i habâset-âlûd eşkıyâdan tasfiye ü tathîre bezl-i makderet ve ba'de'l-yevm nâm-ı eşkıyâ' mesmû' olmayacak hâlâtın yoluyla istihsâline sarf-ı mâ-hasal vüs' ü liyâkat eyleyesin şöyle ki senin der-i 'aliyyemden bi'l-intihâb mübâşir ta'yîn olunmandan maksûd havâlî-i mezbûrede zuhûr iden harâm-zâde ve eşkıyâ' makulelerinin sekene-i memleket ü enhâ' ve fukarâ' ü zu'afâ üzerlerinden def'-i mâzarratlarıyla tathîr-i bilâd ve irâhe-i 'ibâda ikdâm ü bezl-i mechûd kaziyyesi iken bu bâbda münâfî-i tavr-ı istikamet tama' u garaza teba'iyyet ve hâtır ve gönüle ri'âyet ile şekaveti zâhir olanları himâyet ve kaziyye-i şekavetde medhalleri olmayan bî-cürm ehl-i 'ırz makulesine akçaya tam'an isnâd-ı töhmet ve 'azv-ı şekavet ile mugayir-i rızâ-yı şâhânem vaz' u harekete cesâret etmek lâzım gelür ise nedâmet ü peşîmânî sefîd olmayacağı muhakkakdır âna göre 'amel ü harekete ihtimâm ve senden me'mûl olan

kâr-güzârı ve istikamet muktezâsını icrâya sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve hilâfından tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Bir sûreti:

Edirne bostancıbaşısına aslda münderic emr-i şerîf bast u temhîr olunarak lede’l-iktizâ’ hassaki-i mûmâ-ileyh ma‘iyyetine ustalar ta‘yîni ve vücûh-ı sâire ile mu‘âvenet ü müzâheret birle eşkıyâ-yı merkûmenin üzerlerine varılub ahz ve izâle-i mefâsid ü hasâretlerine sez nitâk gayret eylemesiçün iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Filibe ve Çırpan kadîlarına ve zâbitân ve şehir kethûdaları yeniçeri zâbitânı ve sâir iş erlerine ( ) aslda münderic emr-i şerîf ‘alâ-vechi’l-hikâye tahrîr olunarak eşkıyâ-yı mezbûre zuhûrlarında mübâşir-i mûmâ-ileyh ile bi’l-ittifâk üzerlerine varılub ahz ve izâle-i mefâsid ü hasâretlerine ikdâm ve ele girenlerinden izâlesi lâzım gelenlerin i‘dâm u izâleleri husûsuna kıyâm birle kazâları dahîllerini vücûd-i çirk-âlûd eşkıyâdan tasfiye ü tathîre kemâl-i ikdâm ve sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eylemeleriçün iktizâsına göre.

Sahife No **:** 140
Hüküm No **:** 290
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Tuzla şehir kethüdası Muhammet’in, inşasına memur olduğu şalopa gemilerini hazırlayarak içerisine denizcilik bilgisi olan personelle Yunda Adası halkından denizciler alıp İstanbul’a göndermesinin emredildiği, ancak Akdeniz’de karışıklık olduğu ve adada o türdeki gemileri teçhiz edecek yetenekte kaptanlar ve tayfalar olmadığının ada naibi tarafından bildirildiği, tersane-i âmire emini Muhammet Emin ve tersane ricaliyle yapılan müzakere sonrasında adadan denizci alınmaması, kendi civarlarındaki bölgelerden, ücretini şahsından vererek silahlı adamlar tedarik edip gemileri İstanbul’a göndermesi hususunda.

Tuzla şehir kethûdası el-hâc Muhammed zîde kadrühûya hüküm ki:

Yunda Atası mukata‘ası voyvodası Muhammed zîde kadrühû gelüb bunun ‘uhde ve iltizâmında olan müteveffâ Kılıc Alî Paşa vakfı mukatta‘âtından Bahr-i Sefîd’de vâki‘ Yunda Atası’ndan işbu sene-i mübâreke evvel-bahâr hicrete âsârından berü matlûb olan on beş nefer mellâh ve marangoz ‘amelesi tersane-i ‘âmireme irsâl ve kalyoncı bayrakları ‘âidlerini edâ’ ve ma‘lûmü’l-‘aded fırkatacı neferâtı i‘tâ’sıyla masârif-i kesîreye dûçâr olmuşlar iken sen ki Tuzla şehir kethûdası mûmâ-ileyhsin bâ-fermân-ı âlî me’mûr-ı inşâsı oldığın mîrî şalopa sefînelerini ba‘de’t-tekmîl derûnuna fenn-i deryâda âşinâ Yunda Atası ve sâir mahallerden ma‘lûmü’l-mikdâr mellâh tedârük ü vaz‘iyle tersane-i ‘âmireme irsâl eylemen içün sâbık derya kapudanı tarafından sâdır olan buyruldıya mebnî Yunda Atası re‘âyâlarından mellâh taleb olunduğı o edatda Bahr-i Sefîd dahî mahfûf u muhtıra oldığından başka o misillû sefîneleri techîz ü i‘mâle kadir reîs ve tâife dahî olmaduğı ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzre olduğunı nâtık ata-i mezbûr nâibi tarafından bir kıt‘a i‘lâm oldığı inhâ’ ve bu bâbda emr-i şerîfim sudûrını istid‘â ve husûs-ı mezbûr hâlâ tersane-i ‘âmirem emîni Muhammed Emîn dâme mecdühûdan isti‘lâm olundukda ricâl-i tersane-i ‘âmire ile müzâkere ü mülâhaza olundukda Tuzla şehir kethûdası Hâcı Muhammed me’mûr-ı inşâsı oldığı şalopalar tekmîl ü levâzımı tersane-i ‘âmiremden irsâl ü tesyîr olunmuş olmağla zikr olunan şalopaların âsitâne-i ‘aliyyeme tesyîrleriçün mikdâr-ı kifâye mellâhlar ata-i mezbûrdan ve sâir mahallerden ahz eylemesine dâir egerçi buyruldı yazılmış olub lâkin vâkı‘â bu mevsimlerde re‘âyâ makulesiyle mîrî sefînenin gönderilmesinde muhâtara mülâhazası der-kâr olmağın re‘âyâdan mellâh mutâlebesinde olmayub kifâyet mertebesi bulunan civâr mahallerden müsellâh ve muzmer mellâhlar tedârük ve kendü tarafından vech-i lâyıkı üzre ücretleri edâ’ ü tatyîb eyleyerek şalopa hây-ı mezkûreyi techîz ve serî‘an der-i ‘aliyyeme tesyîr eylemesi hâvî emr-i şerîfim sudûrını emîn-i mûmâ-ileyhe i‘lâm etmekle i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın sen ki mûmâ-ileyhsin vech-i muharrer üzre bu esnâda re‘âyâ makulesiyle mîr-i sefînenin der-i ‘aliyyeme irsâli husûsunda mahzûr derk idüği ma‘lûmunuz oldukda emîn-i mûmâ-ileyhin i‘lâmı mûcibince re‘âyâdan mellâh mutâlebesinde olmayub kifâyet mikdârı mellâh ve civârınızda bulunan mahallerden müsellâh ve muzmer kimesneler tedârük ve kendü tarafından vech-i lâyıkı üzre ücretleri edâ’ ü tatyîb eyleyerek şalopa hây-ı mezkûreyi techîz ve serî‘an der-i

‘aliyyeme tesyîri esbâbının istihsâline ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı emr ü rızâ’ hareketden tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 140
Hüküm No **:** 291
Tarihi **:** Evâsıt-ı L. sene 1203

Kesriye’de sakin Mir Osman’ın, şimdiye kadar Divan’dan ve ordudan defalarca gönderilen emr-i şerîflerde mirîden beş yüz nefer hazırlayarak beraberinde görev yerine gitmesi emredilmişken hâlâ gitmediği, eğer bir an önce belirtilen miktarda askerle memur olduğu yere gitmezse cezalandırılacağı hakkında.

[Derkenâr]: İş bu emr-i âlî lede’l-vusûl ‘asâkir-i mezkûreyi başbuğ nasbıyla üç mâh mukaddem savb-ı me’mûre irsâl eylediğini ve kendü dahî çend-rûz zarfında ‘azîmet ideceğini nâtık Kesriye kadîsının vârid olan i’lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 25 Za. sene [1]203

Kesriye’de sâkin Mîr Osmân zîde mecdühûya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin şimdiye dek ordû-yi hümâyûn ve rikâb-ı kâm-yâbımdan mukaddem ve muahhar bi’d-def‘ât sâdır olan evâmir-i şerîfe muktezâları üzre mîrîden me’mûr-ı tahrîr ü istishâbı oldığın beş yüz nefer ‘asâkir ile savb-ı maksûde erişmen vâcibe-i zimmetin iken ve bu âna dek sana bu kadar isti‘câl ü te’kîd ve endâr u tehdîd olunmuşken ilâ-âhir el’ân mahall-i me’mûre vâsıl olmadığın tahkik-gerde-i şehr-yârânem olmuş eger işbu emrim tarafına vusûlüne dek yerinden hareket etmiş isen esnâ-yi râhda bir mahallde irişmeyerek ve kemâl-i ‘acele ü şitâb ile giceyi gündüze katarak ve me’mûr oldığın mahalle irişmeğe ziyâde sa‘y ü gayret eyleyesin ve eger yerinden şimdiye dek münâfî-i me’mûl hareket etmemiş isen bundan sonra bu emr-i dînde ednâ mertebe imrâr-ı vakte cesâret ile muvâcehe-i a‘dâ’da muhârebeye âmâde olan dîn karındaşlarına imdâd ü i‘ânet etmeyenlerin îmân ü islâmları sahîh olmayub o makulelerin emr-i yolı edâ’ ‘adem-i itâ‘at ve dîn-i mübîne ihânet ve devlet-i ‘aliyyeme hıyânet etmiş olacakları ve dünyâ ve ahretde hüzn ü hüsrândan kurtulamayacakları mahall-i şübhe değildir ve bu bâbda rehâvet ve batâet

ve emr-i şerîf-i vâcibü'l-imtisâline izhâr-ı sûret-i muhâlefet idenlerin hakklarında bundan sonra siyâset icrâsı mukarrerdir işbu emr-i âlîşânım mazmûnunı bir hoşca mülâhaza ve neticeyi dahî yerinde âherce mütâla'a lâzımdır âna göre hareket eyleyesin şöyle ki bu def'a yalnız endâr u tehdîd ile iktifâ' olunarak sana ve sâir kimesne müşâra başka başka evâmir-i şerîfem neşriyle keyfiyyet ifâde ü iş'âr olundı bundan sonra isti'câle vakt kalmamışdır küffâr-ı hâk-sârın taraf taraf baş göstereceği vaktler olmağla ordû-yi hümâyûnumda ve sâir mevrûdlarda olan dîn karındaşlarını mukabeleye kıyâm içün hâzır u âmâde ve sâ'at sâ'at 'asker vürûdına muntazırlardır düşmen-i dîne mukabele olunmak kâffe-i 'asâkir-i mezbûre ve mürettebenin tamâmen savb-ı maksûde hâzır bulunmalarına menût olmağla ba'de'l-yevm dahî mîrîden me'mûr-ı tahrîr ü istishâbı oldığın beş yüz nefer 'asker ile savb-ı me'mûrene irişmez isen ecdâd-ı 'izamım ervâh-ı tayyibeleri hakkiçün sana necât ü selâmet musavver değildir vebâlin boynuna olsun âna göre hareket eylemen bâbında.

Fî evâsıtı L. sene 1203

Sahife No **:** 140-141
Hüküm No **:** 292
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

Bosna kaleleri levazımı ve Bosna serhat gazilerinin ihtiyaçları için İstanbul'dan kiralanan dört kıta Fransa gemisinin, taşıdıkları zahire ve mühimmatları Dubrovnik iskelesine teslim etmeye çalıştıklarında iskele eminlerinin buna müsaade etmedikleri, durumun kaptanlar tarafından İstanbul'daki Fransa elçisine bildirildiği, gemilerin taşıdığı zahire ve mühimmatın Bosna kaleleri ile Bosna'da düşmanla çarpışan gazilere ait olduğu, bir an önce iskele eminleri tarafından teslim alınarak Bosna'ya gönderilmesi hususunda.

[Derkenâr]: Tekrâr isti'câliçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâili Za. sene [1]203

Bosna vâlîsi tarafından Dubrovnik iskelesinde ikamete müte'ayyin ümenâ' zîde kadrühûma hüküm ki:

Bundan akdem Bosna kılâ'sı lâzımesi ve ser-haddi guzâtı me'kûlâtıçün Dubrovnik iskelesine taraf-ı devlet-i 'aliyyemden istîcâr olunan dört kıt'a France sefâini ile

gönderilen zahâir ve mühimmât iskele-i mezbûre mashûben ba‘de’s-selâm vâsıl olub sefâin-i merkûme kapudanları zahâir ve mühimmât-ı mezkûreyi iskele-i mezbûre ihrâc ve siz ki ümenâ-yi mûmâ-ileyhim Bosna’ya tesyîr içün size teslîm murâd eylediklerinde zahâir ve mühimmât-ı merkûmenin kabziçün bize emr yokdur ne kabz ideriz ve ne sefînelerden ihrâcına ruhsat viririz deyü hilâf-ı emr ü rızâ’ ba‘zı gûne kelimât fuzûlüne ictirâ’ olındığı kapudanân-ı mersûm taraflarından âsitâne-i ‘aliyyemde mukîm France ilçisi tarafına ihbâr olundığın ilçi-i mûmâ-ileyh bir kıt‘a memhûrlu takrîrin ‘izziyle inhâ’ etmekle siz ki ümenâ-yi mûmâ-ileyhimsiz zahâir ve mühimmât-ı mezkûre ser-haddât-ı Bosna’da olan kılâ‘nın levâzımından ve düşmen-i dîn ile muhârebe iden kemâ-hû-muvahhidîn me’kûlâtı içün olub bir gün evvel mahallerine îsâlleri husûsuna ikdâm ehemm-i mehâmmdan olmakdan nâşî sefâin-i merkûme hamûleleri olan sâlifü’z-zikr zahâir ve mühimmâtı tamâmen iskele-i mezbûre ihrâca ve Bosna’ya irsâl zımnında ahz ü me’hûzınızı müş‘ir kapudanları yedlerine memhûr u ma‘mûl bâ-sened i‘tâ’sıyla toğrı mahalline ba‘s ü iştirâ’ esbâbının istihsâline ihtimâm ü dikkat ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz fermânım olmağın hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile tesyâr olunmuşdur imdi zahâir ve mühimmât-ı mezkûreyi bir gün evvel mahallerine îsâl içün Bosna’ya isticlâbı emrine sa‘y-i bî-hemâl eylemesi Bosna vâlîsi düstûr-i mükerrem vezîrim Arslan Paşa iclâlehûya dahî başka emr-i münîfim tasdîr ü tesyîriyle tenbîh ü te’kîd olundığı ma‘lûmunuz oldukda vech-i meşrûh üzre sâlifü’z-zikr zahâir ve mühimmâtı bi’t-tamâm iskele-i mezbûre ihrâc etdirüb kabz ve kabzınızı mübeyyen kapudanân mersûme yedlerine ma‘mûl bâ-sened i‘tâ’sıyla toğrı Bosna’ya sevk ü îsâl esbâbının istihsâline ikdâm u gayret ve mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet vuku‘yla giriftâr-ı ikab olmakdan tehâşî ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Bir sûreti:

Bosna vâlîsi vezîri Arslan Paşa iclâlehûya aslda münderic sâdır olan emr-i âlî hikâye olunarak zikr olunan zahâir ve mühimmâtı tamâmen iskele-i mezbûreden kaldırdub toğrı Bosna’ya celb ile cünûd muvahhidînin tevsî‘-i dâire maâşlarını mûcib olur hâlâtın istihsâline sa‘y-i avkı ve mikdâr-ı zerre kusûr u tekâsül vuku‘na irâe-i ruhsatdan tehâşî ve ittikâ eylemesiçün iktizâsına göre.

Sahife No **:** 141
Hüküm No **:** 293
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

Belgrat'da asker sayısında ve zahirede kıtlık yaşandığının Belgrat'dan divana gönderilen arzlardan öğrenildiği, Belgrat'ın Avusturya'ya ait Zemun'un karşısında olması sebebiyle takviyesinin büyük önem taşıdığı, bu sebeple Belgrat'a külliyetli asker ve zahire eriştirmesi için Belgrat canibi seraskeri Vezir Abdi Paşa'ya hatt-ı hümâyûn gönderilip Sadrazam ve Serdar-ı Ekrem Hasan Paşa'nın da durumdan haberdar edildiği, asker ve zahire ihtiyacının bir an önce karşılanacağı ve bu konuda asla kusur yaşanmayacağı hususunda.

Belgrad muhâfızı vezîr Osmân Paşa iclâlehûya ve Belgrad kadîsına ve yeniçeri zâbiti ( ) zîde mecdühûya ve zâbitân ve sâir iş erleri zîde kadrühûma hüküm ki:

Belgrad'da 'asâkir ü zahâirin kıllet ü nedretinden bahsle bu def'a tarafınızdan der-bâr-ı şevket-karârıma takdîm olunan 'arz u mahâzır manzûr u mefhûmı mû-be-mû ma'lûm-ı 'ilm-i 'alîm ârâ-yi şehr-yârânem olmuşdur Belgrad kal'ası kılâ'-ı sâireye kıyâs olunmayub Nemçe keferesinin Zemun ser-haddi karşusunda oldığı ve böyle vaktde kal'a-i mezkûrenin 'asâkir ü zahâir ve levâzım-ı sâire cihetleri ve cihât-ı sâire ile istihsâl esbâb-ı muhâfaza u takviyetine ikdâm olunmak mertebe-i vücûbede idiği bedîdâr ve bu esnâda Belgrad'da 'asâkir ü zahâirin kılleti ve ser-hadd-nişînyanın zarûret ü müzâyakaları ol-taraflardan tevârüd idenlerin takrîrleriyle ma'lûm u âşikâr oldığından ne-vechle ve ne tarîk ile olur ise şu günlerde Belgrad kal'asına külliyetlü 'asâkir ü bâliğa meblağı zahâir irişdirmeğe dâmen-der-meyân-ı gayret eylemesiçün zikr olunan 'arz u mahâzır der-i 'aliyyeme vürûd etmezden mukaddem hâlâ Belgrad cânibi ser-'askeri düstûr vezîrim 'Abdi Paşa iclâlehûya rikâb-ı hümâyûnum tarafından müekkid ü müşeddid bâlâsıyla hatt-ı hümâyûnumla muvaşşah emr-i 'âlîşânım ısdâr ve 'acâleten irsâl olunub bundan mâ'adâ Belgrad'a vücûhla takviyet virilmek ve mevâcib ü 'asâkir ü zahâir irişdirilmek husûslarına ikdâm eylemesi bi'l-istiklâl sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekremim düstûr Hasan Paşa iclâlehû ve ikbâlühûya dahî mahsûs tahrîr olunmuş olmağla bi-mennihî te'âlâ şimdiye dek kal'a-i mezkûreye müretteb olan 'asâkir ü zahâirin bir ucdan tevârüd etmiş olması me'mûldur kaldı ki bundan böyle dahî bir tarafdan Belgrad kal'ası ve cevânib ü enhâsının vücûhla takviyeti ve mecmû' ser-hadd-nişînyanın zarûret ü müzâyakadan

sıyânetleri muhâfaza-i kal‘a ü enhâsı ve def‘-i şürûr-ı a‘dâ’ husûslarında sebât u metânetlerini mûcib olur hâlâtın istikmâlinde taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden kat‘â tecvîz-i kusûr olunmayacağı ma‘lûmunuz olmak içün rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve yeniçeri zâbiti ve sâir mûmâ-ileyhimsiz kal‘a-i mezkûrenin ‘asâkir ü zahâir cihetleri vücûh-ı sâire ile istihsâl esbâb-ı takviyetinde mikdâr-ı zerre tecvîz-i kusûr olunmayacağı ve hatt-ı hümâyûnumla mu‘anven sâdır olan emr-i şerîf-i mezkûr muktezâsına nazaran bu âna dek ser-‘asker-i müşârün-ileyhin dahî mevcûd-i ma‘iyyeti olan ‘asâkiri istishâb ile Belgrad’a tevcîh ü takarrüb etmiş olması melhûz idiği ma‘lûmunuz oldukda siz dahî kal‘a-i mezkûrenin müteferrik olan yamakan ve neferâtını bir tarafdan derûn-i kal‘aya isticlâblarına ve hidemât-ı muhâfaza ve kahr u istîsâl-ı düşmen-i dîne yoluyla istihdâmlarında kusûr vuku‘a gelmemesine bi’l-ittifâk mezîd-i ikdâm u gayret ve ma‘âzallahü’t-te‘âlâ ser-i mû kusûr ve fütûri tecvîzden gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Sahife No **:** 141
Hüküm No **:** 294
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

Gümülcine serdarı Halil ü Cebel nahiyesi sakinlerinden Kavlioğlu Hasan ve Hacı İsmail oğlu Osman’ın, haklarında cezalandırılmaları için emirler gönderilmesine rağmen ocaktan gönderilen defterde belirtilen miktarda piyade askeriyle orduya katılmaları şartıyla suçlarının affedildiği, ancak hâlâ yerlerinden hareket edip görev yerlerine ulaşmadıkları, acele olarak görev yerlerine ulaşmaları aksi halde cezalandırılacakları hakkında.

[Derkenâr]: Ercâ olan me’mûriyet eşkıyâ’ tathîrine me’mûr ‘Abdü’r-rahmân hassaki ma‘iyyetine tahvîl olmuşdur. Fî evâsıtı M. sene [1]204

Gümülcine serdârı Halîl ü Cebel nâhiyesi sâkinlerinden Kavli oğlı Hasan ve Hâcı İsmâil oğlı Osmân zîde kadrühûma hüküm ki:

Siz ki mûmâ-ileyhimsiz mukaddem ve muahhar hakkınızda bir gûne evâmir-i ‘aliyye ısdâr olunmuş ise dahî bundan akdem bi’l-cümle cerâim-i güzeşteniz ‘afv olunub her biriniz ocakdan gönderilen bâri‘ mührlü defterde mezkûr piyâde neferâtı ma‘iyyetinize istishâb ve ordû-yi hümâyûnuma vusûle sür‘at-ı şitâb eylemeniz içün me’mûriyetinizi hâvî dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası mektûbî mûcibince ordû-yi hümâyûnum tarafından emr-i şerîf sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi mazmûn emr-i âlîye ve muktezâ-yi me’mûriyetinize nazaran bu âna dek sizin ber-mûcib-i defter neferlerinizi istishâb ve ordû-yi hümâyûnuma vusûle sa‘y ü ikbâb eylemeniz lâzıme-i zimmetiniz iken el’ân yerinizden hareket ve mahall-i me’mûrenize ‘azîmet itmediniz bil-ahbâr ma‘lûm u âşikâr olmakdan nâşî eğer âdem vusûlüne dek mahallinden hareket ve savb-ı me’mûrinize ‘azîmet etmemiş oldığınız hâlde ba‘d-ez-în dakika-i vâhide te’hîr u tevakkufı tecvîz etmeyerek mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince serî‘an ve ‘âcilen ordû-yi hümâyûnuma vusûl ü lühûka ziyâde ihtimâm ü dikkat eylemeniz fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi bu husûs mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayub bu bâbda ehemm-i ikdâm-ı umûrdan olmak hasebiyle bu bâbda mikdâr-ı zerre imrâr-ı vakte cesâret ber-vechle câiz olmadığı izhâr-ı sûret batâet ve muhâlefet idenler haklarında nedâmet ü peşîmânî mukayyed olmayub müeddî-i vahâmet olacağı ve siz ki ber-mûcib-i defter neferlerinizi serî‘an istishâb ve bir gün evvel ordû-yi hümâyûnuma vusûl-i şitâb ü mübâderet eylemeniz matlûb-ı şâhânem idüği ma‘lûmunuz oldukda vech-i meşrûh ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mazmûnı ve muktezâ-yi me’mûriyetiniz üzre acâleten ve müsâra‘aten oldığınız mahallden hareket ve bir ân akdem ve bir sâ‘at mukaddem savb-ı me’mûre irişmeğe kemâl-i ikdâm u gayret ve fî mâ ba‘d kusûr u rehâvet ve hilâf-ı emr ü rızâ’ ifâte-i vakti mûcib ednâ vaz‘ u hâlet vuku‘na cesâret ile mazhar-ı eşedd-i ‘ukubet ü cezâ’ olmakdan be-gayet tehâşî ve ittika eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Sahife No **:** 142
Hüküm No **:** 295
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

Dağlı eşkıyasının başlarına topladıkları adamlarla Gümülcine ve Karacık kazalarında zalimlik yaptıkları, hassa hasekilerinden Abdurrahman Haseki'nin bu hususa mübaşir tayin olduğu, Haseki'nin divana gönderdiği evrakında; Gümülcine dağında eşkıya başı Handekli oğulları Ahmet ve Kara Mehmet'in kaza ahalilerinin topladığı kuvvetlerle kuşatıldığı, Uzuncaabad Hasköy kazasında Kıvırcıklı Halil'in birkaç yüz eşkıya ile Kirazlı ve Gevirli adlı köylerde; Kara Mustafa adındaki şakinin de birkaç yüz eşkıya ile Ahi Çelebi kazasında mevzi edindikleri kulelerde bulundukları ve ele geçirilebilmeleri için topa ihtiyaç olduğu bildirilmiş, işi bittikten sonra geri teslim etmek şartıyla Haseki Abdurrahman'a Edirne'deki toplardan iki adet verilmesi hususunda.

Edirne bostâncıbaşısı Mîr 'Alî dâme mecdühûya ve Edirne'de cebe-hâne ve tob-hâne üzerlerine me'mûr olan cebeci ve tobcı zâbitleri ( ) zîde kadrühûmaya hüküm ki:

Bu esnâda tağlu eşkıyâsı başılarına cem' eyledikleri haşerât ile Gümülcine kazâsına tâbi' yedi 'aded kurâ ile Karacık kazâsına tâbi' bir kaç karyeyi bağteten basub katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ve hetk-i agrâz misillû gûn-â-gûn mezâlime cesâret eyledikleri bil-ahbâr ma'lûm-ı şâhânem olmağla ba'd-ez-în ol-havâlîde nâm-ı eşkıyâ' mesmû' olmayacak hâlâtın istihsâline irâde-i 'aliyyem ta'alluk etmekden nâşî hassa hassakilerimden el-hâc 'Abdü'r-rahmân hassaki zîde mecdühû der-i 'aliyyemden mahsûs bu husûsa mübâşir ta'yîn ve ma'iyyetine çend nefer hassakiler dahî terfîk ve sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin ve seninle bi'l-muhâbere eşkıyâ-yı merkûmenin ahz ü istîsâllerine ikdâm eylemesiçün hassaki-i mûmâ-ileyhe başka ve iktizâ' iden vesâyâ derciyle kazâlara dahî başka ve eşkıyâ-yı merkûme ile mukavemet-i düşvâr ve üzerlerine tob götürülmek iktizâ' ideceği âşikâr oldukda ba'dehû hitâmü'l-musliha getürdilüb yine mahalline vaz' olunmak şartıyla lede'l-iktizâ' Edirne'de mevcûd toblardan ma'rifetinle iki kıt'a tob i'tâ' ve hassaki-i mûmâ-ileyh ma'iyyetine irsâl ü isrâ' olmasıçün dahî başka başka bundan akdemce evâmir-i şerîfem sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi hassaki-i mûmâ-ileyhin bu def'a der-bâr-ı 'atûfet-karârıma gönderdiği evrâkın hulâsa-i mefhûmunda Edirne ve Gümülcine havâlîlerinde zuhûr iden sâlifü'z-zikr tağlu eşkıyâlarından te'mîn-i bilâd ve istirâhat-ı 'ibâd zımnında sudûr iden evâmir-i 'aliyye ile hassaki-i merkûmede râstı olan kazâlardan 'asker tedârüküyle Gümülcine kazâsına vâsıl olub ancak Gümülcine cebelinde ser-cem'iyyet-i eşkıyâ' Handekli oğulları Ahmed ve Kara Mehmed a'vâneleri üzerlerine karyelerde mevcûd olan ve kazâ-i mezkûr cebelinde sâkin Kulu oğlı Hasan ve

Osmân dimekle ma‘rûf kimesneler ile vilâyet sekbânları ve nefîr-i ‘âmm ‘askeriyle eşkıyâ-yı mezkûreyi muhâsara u muhârebeye tasaddî ve Uzuncaâbâd Hasköy kazâsında zümre-i eşkıyâdan Kıvırcıklı Halîl dahî birkaç yüz eşkıyâ’ ile Kirazlı ve Gevirli nâm iki ‘aded karyede ve Kara Mustafâ dimekle meşhûr şâkî birkaç yüz eşkıyâ’ ile Ahi Çelebi kazâsında Gemili ve Sultanyeri ve Dimetoka cebellerinden dahî ma‘lûmü’l-esâmî ser-kerdeler başlarında olan şakavet-peste ile birkaç mevâzı‘da vâki‘ kulelerde tahassun etmiş olmalarıyla ahz olunmaları toba muhtâc oldığı zâhir ü âşikâr oldığından sana hitâben sâdır olan emr-i şerîfimi hassaki-i merkûme âdemiyle tarafına irsâl ve bi’d-def‘ât taleb eyledikde tarafından a‘zâr-ı vâhibe ve illet-i beyhûde îrâdıyla te’dîb-i eşkıyâ’ te’hîre dûçâr oldığı bu def‘a Gümülcine nâibinin bir kıt‘a i’lâmında ve hassaki-i merkûmun iki kıt‘a kaimesinde tahrîr ü inhâ’ ve gülle ve cebe-hâne ve edevât-ı sâiresiyle iki aded tob i‘tâ’ olması istid‘â olunmuş olmakdan nâşî ve husûs-i mezbûr hâlâ rikâb-ı hümâyûnumdan baş defterdârım İsmâil dâme ulüvvühûdan isti‘lâm olundukda eşkıyâ-yı mezkûrenin ahz ü istîsâlleriçün ba‘dehû getürüb mahalline teslîm eylemek şartıyla hassaki-i mûmâ-ileyh tarafına Edirne’de mevcûd toblardan ma‘ mühimmât cebe-hâne ve levâzım-ı sâire iki ‘aded tob irsâl ü îsâl eylemen içün sana ve cebeci ve tobcıbaşı mûmâ-ileyhimâya hitâben dîvân-ı hümâyûnumdan tarafından iktizâsına göre emr-i şerîfim tahrîr ve baş muhâsebeye ‘ilm ü haberi i‘tâ’ olunmak içün emr-i şerîfim sudûrını baş defterdârım mûmâ-ileyh i‘lâm etmekle i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki bostancıbaşı ve cebeci ve tobcı zâbitleri mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer eşkıyâ-yı mezkûrenin ahz ü tenkîlleriçün ba‘dehû getürüb mahalline teslîm eylemek şartıyla Edirne’de mevcûd toblardan ma‘ mühimmât cebe-hâne ve levâzımât-ı sâire hassaki-i mûmâ-ileyh tarafına iki ‘aded tob irsâl ü îsâline mübâderet ve ba‘dehû hitâmü’l-musliha yine mahalline vaz‘ ve keyfiyyeti der-i ‘aliyyeme tahrîre müsâra‘at eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Sahife No **:** 142-143
Hüküm No **:** 296
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

Kapıcıbaşılardan Kastamonu sancağı eski mütesellimi Ali'nin, Sinop'ta inşasına memur olduğu kalyonları bir an önce tamamlayarak tersane-i âmireye göndermesi, kendisine yardım etmesi için Kastamonu mütesellimi Altıkulaçzade Hüseyin ve kalyonlar başbuğu Mustafa Kaptan'ın görevlendirildiği hakkında.

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından sâbıkâ Kastamonı sancâğı mütesellimi el-hâc 'Alî dâme mecdühûya hüküm ki:

Sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin bu def'a tarafından der-bâr-ı şevket-karârıma vârid olan evrâkın hulâsa-i mefhûmunda Sinob sâhasında me'mûr-ı inşâsı oldığın elli bir buçuk zirâ' bir kıt'a ve kırk yedi buçuk zirâ' bir kıt'a kalyonların serî'an inşâ' ü tekmîlleri isti'câlini hâvî sâdır olan emr-i şerîf lede'l-vusûl sefâin-i mezbûrundan elli bir buçuk zirâ' bir kıt'ası tekmîl ve diğerinin hitâmı dahî kuvvet-i kurbiyyeye geldiği ve husûsât-ı sâire ber-vech-i tafsîl tahrîr ü iş'âr olunmuş zikr olunan kalyonların bir ân akdem tekmîl ve deryâya tenzîlleri esbâbının istihsâl ü istikmâli husûsuna kemâl-i ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ-kelâm eylemen ahass-ı metâlib-i pâdişâhânem olmak mülâbesesiyle zikr olunan kalyonların tekmîl ve rûy-i deryâya tenzîli zımnında lâzımü's-sudûr olan evâmir-i şerîfem mâliyyeden ısdâr oldığından mâ'adâ bu bâbda sana min külli'l-vücûh i'ânet eylemesiçün hâlâ Kastamonı mütesellimi dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Altıkulaç zâde Hüseyin dâme mecdühûya başka ve kalyonlar deryâya ba'de't-tenzîl gereği gibi muhâfaza u muhâreselerine ihtimâm olunmasını mutazammın yine mütesellim-i mûmâ-ileyh ile kalyonlar başbuğı Mustafâ kapudan zîde mecdühûya ve Sinob kadîsı ve sâir iktizâ' idenlere hitâben dahî başka rikâb-ı hümâyûnumda baş defterdârım olan İsmâil dâme ulüvvühûnun i'lâmı mûcibince iki kıt'a evâmir-i şerîfem ısdâr olunmakdan nâşî senden me'mûl olan âsâr-ı gayret ve mâye-i kâr-güzârı ve dirâyet muktezâsınca zikr olunan kalyonların tekmîl ve rûy-i deryâya tenzîli ve ba'de't-tenzîl mekr-i a'dâ'dan muhâfazaları esbâbının istihsâline kemâl-i ikdâm u dikkat eylemen fermânım olmağın i'lâmen ve ifhâmen hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve ( ) ile ba's ü tesyâr olunmuşdur imdi sâlifü'l-beyân kalyonların serî'an tekmîl ve deryâya tenzîl ile bir gün evvel mersâ-yi tersane-i 'âmireme tensîb ü tesyîrleri vesâilinin istihsâl ü istikmâline mezîd-i ikdâm vecd-i tâmm eylemen matlûb-ı hüsrev-ânem idüği ve husûs-ı merkûmede sana min külli'l-vücûh i'ânet ve kalyonların muhâfazasına dikkat olunmak içün Kastamonı mütesellimi kapucıbaşı ve sâir mûmâ-ileyhime iki kıt'a evâmir-i şerîfem ısdârıyla tenbîh ü te'kîd olundığı

ma‘lûm-ı dirâyet-i melzûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete teşmîr-i sâ‘id ihtimâm ve mârü’l-beyân kalyonların serî‘an tekmîl ve rûy-i deryâya tenzîli ve ba‘de’t-tenzîl muhâfaza u muhâreseleri esbâbının istihsâli husûslarına sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve ser-i mû kusûr u rehâvetden tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından hâlâ Kastamonı mütesellimi Altıkulaç zâde Hüseyin dâme mecdühûya ( ) zikr olunan kalyonların serî‘an tekmîl ve rûy-i deryâya tenzîllerine kapucıbaşı mûmâ-ileyhe muâvenet ve müzâheret eylemesiçün tenbîhi hâvî iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Kastamonı mütesellimi kapucıbaşı mûmâ-ileyhe ve Sinob kadîsına ve kalyonlar başbuğı Mustafâ kapudan zîde mecdühûya ve iskele emîni ve sâir zâbitân ve iş erlerine Kırım Atası Sinob’a iki yüz mîl mesâfede olub zikr olunan kalyonların tenzülleri ihsâs olunur ise düşmen-i dîn îsâl-i hasâr kasdında olacağı mülâhaza oldığı beyânıyla ba‘de’t-tenzîl muhâfazalarına kemâl-i ikdâm u dikkat tâmm eylemeleriçün iktizâsına göre.

Sahife No **:** 143
Hüküm No **:** 297
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

İznikmid gemicileri zabitliği görevinin Serturnalı Muhammet’e verildiği, o taraftaki eski yeni bütün ağaların, alemdarların ve neferlerin kendisini zabit bilip, emirlerine göre hareket etmeleri, kendisinin de kanunlara uygun iş yapması, halkın refahını temin etmesi, tersane-i âmireye nakledilecek keresteyi göndermesi, askeri sınıftan varis bırakmadan ölenlerin mallarının devlet hazinesine alması ve asayişi bozanlara engel olması hususunda.

Ser-turnalı Muhammed zîde mecdühûya hüküm ki:

Sen ocâgda yarar ve kâr-güzâr ve hidmet-i lâzıme ‘uhdesinden gelmeğe kuvâyü’l-iktidâr zâbitânından olub selefin Ser-turnalı Hüseyin zîde mecdühû bâ-fermân-ı âlî Anatolı’nın sol kolundan meştâ-yi ordû-yi hümâyûnuma tertîb olan bayrak kesîrine me’mûr oldığı ecilden İznikmid gemicileri zâbitliği sana ihâle ü tefvîz olmağın işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr u irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde ol-tarafda kâin ‘atîk u cedîd ağavat ve alem-dârân ve ihtiyârân ve bi’l-cümle neferât seni üzerlerine zâbit bilüb sözünden tışara ve re’yinden hâric vaz‘ u hareketde bulunmayub itâ‘at ü inkıyâd üzre olalar ve sen dahî cemî-i umûrını ahkâm-ı şer‘ ve kanûn u emr-i münîfe tatbîk eylemekde ser-i mû inhirâf eylemeyüb ‘ibâdullahın emîn ü rahâtlarına ve tersane-i ‘âmireme naklî iktizâ’ iden kerâstenin temşiyetine ve tavâif-i ‘askeriyyeden bilâ-vâris ma‘rûf-i fevt olanların muhallefât u metrûkâtların sevk-i sultanide fürûht mâ-hasal olan gümüşüni mevduâtıyla celb-i beytü’l-mâla irsâle müsâra‘at ve zabt ü rabt-ı haşerât ile tanzîm-i bilâd ve terfîh-i ‘ibâd husûsunda bezl-i vüs‘ ü makderet eyleyesin deyü hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olan Süleyman dâme mecdühû tarafına mührlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre ‘amel olunmak bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 143
Hüküm No **:** 298
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Amasya sancağının bir süreden beri malikane olarak Vezir Mikdad Ahmet Paşa’nın üzerinde olup, liva ahalisinin defalarca kendisinden ve yerine mütesellim atadığı Hasan Bey’den şikayetçi oldukları, ahalinin zulümden korunmaları için livanın malikanelik statüsünün kaldırılıp eskisi gibi mansub olarak mir-i mirana tevcih olunacağı, ordudan birisine tevcih oluncaya kadar sancağa bir mütesellim atanması gerektiği, Abdünnebi’nin geçici olarak sancağa mütesellim olarak atandığı, ahaliye zulüm yapmaktan kaçınarak sancaktan toplanması gereken aidatı toplaması hususunda.

[Derkenâr]: Hatt-ı şerîfli rikâb takrîri olanlar reîs efendimiz tarafında mahfûzdur.

Mîr-i mîran-ı kirâmımdan Uzun ‘Abdullâh Paşa zâde ‘Abdü’n-nebî dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Amasya sancâğı bir müddetden berü ber-vech-i mâlik-âne düstûr vezîrim Mikdad Ahmed Paşa'nın üzerinde olub livâ-i mezbûr ahâlisi bi'd-def'ât müşârün-ileyhden ve yerine mütesellim nasb eylediği oğlı Hasan Beğ'den ref'-i rık'a-i iştikâ' ve envâ'-i mezâlim ü ta'addîyâta dûçâr olduklarını inhâ' etmeleriyle sıyânetü'r-re'âyâ livâ-i mezbûr mâlik-ânelikden ref' ve fî mâ ba'd sâbıkı misillû mansıb i'tibâriyle mîr-i mîrana tevcîh ile livâ-i mezbûr sekenesinin mezâlimden himâyet olunmaları husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk idüb livâ-i mezbûr ordû-yi hümâyûnumdan birine tevcîh oluncaya dek bir mütesellim nasbını lâ-büdd ve muktezâsını ve sen ki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin senin livâ-i mezbûre mütesellimliğini idâreye ve sekene-i memleket ü enhâ' ve fukarâ ü zu'afâyı himâyet ü sıyâneten liyâkatin zâhir ve bedîhî olmakdan nâşî livâ-i mezbûr birine tevcîh oluncaya dek zabt ü rabt-ı memleket ve himâyet-i fukarâ-yı ra'iyyete ikdâm u gayret eylemek üzre livâ-i mezbûre mütesellim nasb olunmakla ber-vech-i muharrer zabt ü rabt-ı memleket ve himâyet-i fukarâ-yı ra'iyyete dikkat eylemen fermânım olmağın imdi sen ki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin livâ-i mezkûr mâlik-ânelikden ref' ve kemâ-kân mîr-i mîran mansıbı olarak zabt ve ahâli ve sekenesi himâyet olunmak husûsuna irâde-i pâdişâhânem ta'alluk etmiş oldığı ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh livâ-i mezbûr ordû-yi hümâyûnumdan birine tevcîh oluncaya dek mütesellimliğini sen zabt ve ahâli ve re'âyâ fukarâsını himâyet ve vâki' olan tayyârât u 'âidâtı kadîmden olıgeldüği üzere ahz ü kabz idüb ba'dehû ordû-yi hümâyûnumdan tarafına tevcîhle emr-i şerîfim vârid olur ise mûcib ü muktezâsı üzere 'amel ü hareketi mübâderet ve siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz mütesellimlik mezbûrı ber-vech-i muharrer mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhe zabt itdirmeğe sarf-ı miknet etmek bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 144
Hüküm No **:** 299
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

Şehr-i Göli kazasında eşraftan olan Mirânizade Hemşîre Bey, Zâci Mustafa ve Arablı köyünde sakin Ömer ve Malkara sakinlerinden Kavaklı İsmail adındaki kişilerin bazı konularda sorguya çekilmek için İstanbul'a gönderilmelerinin emredildiği, adı geçen kişilerin emir gereği gönderilmeleri gerekirken Ömer

adındaki kişinin evine giderken dört beş yerinden kurşunlanarak katledildiği, Mustafa'nın ise emre itaatsizlik gösterdiği, Mir Ali'nin bu göreve atanan mübaşirle birlikte Mustafa'yı yakalayarak İstanbul'a göndermesi hakkında.

[Derkenâr]: Tashîh olındığı vechle tebdîl olunmuşdur.

Edirne bostâncıbaşısı Mîr ʻAlî dâme mecdühûya hüküm ki:

Şehr-i Göli kazâsında bundan akdem müteʻayyine olan Mîrâni zâde Hemşîre Beğ Zâci Mustafâ ve ʻArablı karyesinde sâkin Ömer ve Malkara sâkinlerinden Kavaklı İsmâil nâm kimesnelerin baʻzı es'ile-i vâcib zımnında der-i ʻaliyyeme ihzârları bâbında bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vusûl emr-i şerîfimce sevk-i ümenâ' emri lâzımeden iken merkûm Ömer ʻarz gicesi hânesine gider iken kurşun ile dört beş yerinden darb birle katl olındığı ve mezbûr Mustafâ dahî kazâ-i mezbûrun bin iki yüz iki senesi mübâyaʻa edâsı tanzîmi içün bi'l-cümle ahâli istidʻâlarıyla ber-vech-i gûne meks ve baʻde't-tanzîm der-i ʻaliyyeme râhî olmak üzre oldığı Şehr-i Göli kadîsının dergâh-ı muʻallâm gedüklülerinden Halîl zîde mecdühû merkûm Mustafâ'nın bu defʻa der-i ʻaliyyeme vârid olan i'lâm ve ʻarz-ı hâllerinde tahrîr ve âşikâr olunmuş mezbûr Mustafâ'nın emr-i şerîfime ʻadem-i itâʻati te'dîbini îcâb etmiş olmak hasebiyle merkûm hazîne-dâr Mustafâ'nın mübâşir maʻrifetiyle pây-i veche-kân ahz ve der-saʻâdetime ihzârı senden matlûb-ı pâdişâhânem olmağın hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile baʻs ü tesyâr olunmuşdur imdi sen ki bostâncıbaşı-i mûmâ-ileyhsin merkûm hazîne-dâr Mustafâ'nın mübâşir-i mûmâ-ileyh maʻrifetiyle pây-i veche-kân ahz ve der-i ʻaliyyeme ihzârı senden matlûb-ı hüsrev-ânem oldığı ve eger kaçırmak ve yâhûd ihzâr olunmamak lâzım gelür ise senin tekâsüle izz ve birle mezkûrun hakkında icrâ' olunacak te'dîbât senin hakkında icrâ' olunacağı maʻlûmun oldukda ber-vech-i muharrer ʻamel ü hareket birle mezbûr ʻalâ-eyyi-hâl ahz ve mübâşir-i merkûme terfîk der-bâr-ı saʻâdet-karârıma irsâl ü ihzâra kemâl-i dikkat ü ihtimâm ve ser-i mû hilâf-ı rızâ' vazʻı tecvîz ile mezkûrun der-i ʻaliyyeme ihzârı te'hîre kalmak ve zararını mûcib olur hâlât vukuʻa gelmekden gayetü'l-gaye hazer ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Sahife No **:** 144
Hüküm No **:** 300
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

Drama nazırına daha önce şahsından yüz elli nefer asker hazırlayarak başbuğ komutasında Limni Adası'na göndermesinin emredildiği, Drama kadısının ilamında askerlerin bir kısmının gönderildiğinin bildirildiği, nazırın bin an önce belirtilen miktar kuvvetin tamamını adaya göndermesi aksi halde cezalandırılacağı, askerlerin tamamen gönderildiğinin divana bildirilmesi hususunda.

[Derkenâr]: İsti'câliçün emr-i yazılmışdır. Fî evâili S. sene [1]204

Drama nâzırı ( ) zîde mecdühûya hüküm ki:

Limni cezîresi limanına Suluca tarafından Hamliceli Kostazi nâm zimmî reîs lenger-endâz olub Limni muhâfızı vezîrim Yusuf Paşa iclâlehû huzûrına ihzâr ve istintâk olundukda Suluca açıklarında altı ve Bar açıklarında on kıt'a düşmen sefâini geşt ü güzâr idüb tavr ü hareketlerinden Moskov oldukları fehm olundığın takrîr etmekle sefâin-i mezkûrenin vürûdı ibzâ-i cezîre-i mezkûre olacağı der-kâr ve cezîre-i mezbûrede dahî ehl-i islâm üç yüz nefere bâliğ olacağı âşikâr oldığından sen ki Drama nâzırı mûmâ-ileyhsin kendü bedeninden yüz elli nefer tüvân 'asker tahrîr ü techîz ve başbuğ ma'iyyetiyle cezîre-i mezkûreye irsâl ü tesyîre dikkat ü ihtimâm eylemen bâbında rikâb-ı hümâyûnumdan bundan akdem emr-i 'âlîşânım ısdâr olunmuşdu el-hâletü hâzihi müşârün-ileyhin tarafından der-i 'aliyyeme vürûd iden tahrîrâtında Bahr-i Sefîd'de geşt ü güzâr üzre olan düşmen sefâinin bağteten kıyâmen îsâl-i zarar u hasârete ibtidârları bedîdâr oldığından bahsle cezîre-i mezkûreye külliyetlü 'asâkir ta'yîn ü irsâl olunmasını tahrîr ü istid'â ve Drama kadîsının der-i 'aliyyeme vârid olan i'lâmında dahî me'mûr oldığın sâlifü'z-zikr yüz elli neferin bir mikdârı tenzîl olunmak sûretleri âherce tastîr ü inbâ' olunmuş ancak cezîre-i mezbûrenin muhâfaza u muhâresesi lâzımeden olmağla senin göndereceğin ol-mikdâr 'asâkiri serî'an techîz ve cezîre-i mezbûreye tesyîr eylemen fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin bu husûs mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayub be-gayet ehemm ü ikdâm-ı umûrdan olmak mülâbesesiyle bu bâbda ba'd-ez-în ednâ rehâvet ü kusûr ve batâet ü te'hîr vuku'ı ber-vechle câiz olmadığı ve

Akdeniz sevâhil ve adalar ve cezâirinin ve bâr-ı a‘dâ’dan muhâfazalarına sa‘y-i pîşe-mâl olunmak ehemm-i mehâmm vâcibü’l-ihtimâmda idüği ve ol-mikdâr ‘asâkiri serî‘an tahrîr ve başbuğ ma‘iyyetiyle bir gün evvel cezîre-i mezbûreye tesyîr eylemen matlûb-ı kat‘î-i şâhânem oldığı ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh bedeninden mukaddemâ me’mûr oldığın yüz elli nefer tüvân ü bahâdır ‘asâkiri serî‘an ve ‘âcilen tahrîr ü techîz idüb bir ân akdem ve bir sâ‘at mukaddem başbuğ ma‘iyyetiyle cezîre-i mezkûreye irsâl ü îsâl esbâbının istihsâline ziyâde ikdâm u gayret ve fî mâ ba‘d kusûr u rehâvetden ve hilâf-ı emr ü rızâ’ imrâr-ı vakte âşinâ vuku‘yla giriftâr-ı eşedd-i ‘ukubet ü cezâ’ olmakdan be-gayet tehâşî ve mücânebet ve ‘asker-i mezkûrı tamâmen ihrâc u irsâl eylediğini der-i ‘aliyyeme tahrîre müsâra‘at eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Sahife No **:** 144
Hüküm No **:** 301
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Adana eyaletinin Karadeniz boğazı muhafızı Vezir Mustafa Paşa’ya, onun üzerinde olan Kocaeli sancağının ise başkasına tevcih olunduğu, ancak Kocaeli sancağının Mustafa Paşa’ya boğaz muhafızlığı karşılığında verilmesi sebebiyle sancağın yine Mustafa Paşa’nın üzerinde kalması, Paşa’nın atadığı mütesellimin görevine devam etmesine dair.

Kocaili sancâğında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Adana eyâleti bu def‘a ordû-yi hümâyûnumda vuku‘ olan tevcîhâtda hâlâ Karadeniz Boğazı muhâfızım vezîrim Mustafâ Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehûya ve müşârün-ileyhin üzerinde olan Kocaili sancâğı dahî âhere egerçi tevcîh olunub lâkin Kocaili sancâğı muhâfaza-i mezkûreye me’mûriyetine binâen müşârün-ileyhe Adana kabzından almadan olmağla livâ-i mezbûr yine müşârün-ileyhe tevcîh ü lâyıkı olunması husûsı bu def‘a sadr-ı a‘zam ve serdâr-ı ekremim tarafına tahrîr olunmakdan nâşî tevcîh fermânı ordû-yi hümâyûnumdan Kilikya’ya dek Kocaili sancâğı yine müşârün-ileyh tarafından hâlâ mütesellim olan ( ) zîde kadrühûya zabt itdirilmek fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh livâ-i mezbûr mütesellimliğini

yine müşârün-ileyh tarafında kemâ-kân mütesellim-i mûmâ-ileyhe zabt ve müşârün-ileyh tarafına râci' olan tayyârât u 'âidâtı kadîmden olıgeldüği vechle ahz ü kabz itdürüb mütesellimlik umûrına âheri dahl ü ta'aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 145
Hüküm No **:** 302
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Bundan önce cihada yardım için şahsından bin asker teçhiz edip orduya katılması emredilen Döğer kazası şehir kethüdası Süleyman'ın, o kadar askerle gelmeye gücünün olmadığı, kudreti ölçüsünde askerle gelebileceğini bildirdiği, Süleyman'ın toplayabildiği miktarda seçkin askerle acele olarak görev yerine gitmesi, aksi taktirde cezalandırılacağı, yolda vakit geçirmemesi ve halka zarar vermekten kaçınması, yerinden hareketini ve görev yerine ulaştığını divana bildirmesi.

[Derkenâr]: İsti'câliçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Menteşe sancâğında Döğer kazâsı şehir kethûdası Süleyman zîde kadrühûya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin i'ânetü'l-cihâd bedeninden bin nefer 'asker tahrîr ü istishâb ile semt-i gazâya 'azîmete me'mûriyetini ve ba'dehû te'kîd ü isti'câli hâvî sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vusûl şimdiye dek 'asâkir-i merkûmeyi tahrîr ü tekmîl ve savb-ı maksûde îsâle ikdâm eylemen me'mûl iken ol-mikdâr 'asâkir ile 'azîmete 'adem-i iktidârından bahsle kudretin mertebe 'asker ile savb-ı maksûde 'azîmetine müsâ'âde-i 'aliyyem erzânî kılınmasını huzûr-ı şer'de takrîr eylediğin kazâ-i mezbûr nâibinin der-i 'aliyyeme vârid olan i'lâmında tastîr ü iş'âr olunmuş el-hâletü hâzihi muhârebe vaktleri olub bi-mennihî te'âlâ 'asâkir-i müslimînin me'mûr oldukları mahallerde isbât-i vücûd eylemeleri ahass-ı metâlib-i dâverânem oldığı ve bundan böyle dahî tereddüd etmek lâzım gelür ise te'dîb ü gûş-mâl kılınacağın muhakkak idüği âşikâr olmakdan nâşî fî mâ ba'd dakika-i vâhide tevakkuf u ârâm etmeyüb kudretin mertebe 'asâkiri güzîde ü müntahib olarak tahrîr ve bi'n-nefs-i istishâb ile

mahallinden hareket ve bir ân akdem ve bir sâ‘at mukaddem me’mûr oldığın mahalle vusûle kemâl-i şitâb ü sür‘at eylemen fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile ba‘s ü tesyâr olunmuşdur imdi bu vakt evkat-ı sâireye kıyâs olunmayub muhârebe vaktleri olmağla bu bâbda ba‘d-ez-în dahî dakika-i vâhide te’hîr u batâet ve imrâr-ı vakte cesâret eylemen lâzım gelür ise te’dîb ü gûş-mâl kılınacağın şübhe olmadığı ma‘lûmun oldukda ber-vech-i muharrer ‘amel ü hareket ve kudretin mertebe ‘asâkiri bahâdır ve ceng ü harbe kadir yiğitlerden olmak üzre ‘acâleten tahrîr ü istishâb ile bir ân akdem savb-ı maksûde isbât-i vücûd eylemeğe bezl-i nakd-îne-i kudret ve ‘asâkir-i mezkûreyi vüs‘in mertebesinden dûn-ı istishâb etmek ve yolda ayak sürimek ve esnâ-yi râhda tarafından fukarâya ta‘addî ü rencîde vuku‘ı semi‘-i hümâyûnuma lâhik olmak misillû münâfî-i rızâ-yı şehr-yârânem vaz‘ vuku‘nı tecvîzden gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet ve mahallinden hareket ve ‘azîmetini der-i ‘aliyyeme tahrîr ü iş‘âra müsâra‘at eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 145
Hüküm No **:** 303
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

İçel sancağının Vezir Abdullah Paşa’ya verildiği, ancak Abdullah Paşa’nın Bender tarafına memur olduğu için livaya bir mütesellim atanması gerektiği, daha önce burada mütesellimlik yapan Abdurrahman’ın tekrar mütesellim olarak atanmasına dair.

İçil sancâğında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

İçil sancâğı bu def‘a ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i şâhânemden zâdeli zâde vezîrim ‘Abdullâh Paşa iclâlehûya bin iki yüz üç senesi işbu mâh-ı şevvâl-i şerîfin on ikinci gününde ibka ü ihsân-ı hümâyûnum olub vezîr-i müşârün-ileyhin Bender cânibine me’mûriyyetine binâen livâ-i mezbûre tarafından bir mütesellim nasbı muktezâ olmakdan nâşî livâ-i mezbûrda sâbıka mütesellim olan ‘Abdü’r-rahmân zîde kadrühû kemâ-fi’s-sâbık mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını müşârün-ileyhin kapu kethudâsı vekîli olan Ebû Bekr zîde kadrühû bâ-‘arz-ı hâl istid‘â

etmekle vech-i meşrûh üzre mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsiz ber-vech-i meşrûh mütesellimlik mezkûrı mûmâ-ileyhe kemâ-fi's-sâbık zabt ve müşârün-ileyhin tarafına râci' olan tayyârât u 'âidâtı kadîmden olıgeldüği veche üzere ahz ü kabz itdürüb mütesellimliği umûrına âherden bir ferdi dahl ü ta'aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Sahife No **:** 146
Hüküm No **:** 304
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Harput kazasında sefere memur olan bazı kişilerin emre itaatsizlik yaptıkları, suçlarını örtmek için maden eminine halktan fazla akçe aldığı yönünde iftira atarak onu şikayet ettikleri, yapılan tahkikatta halkın Emin'den memnun olduğu ve suçlamaların asılsız olduğunun anlaşıldığı, maden emini Yusuf'un Harput kazasından sefere memur olanları ocaktan tayin edilen Turnacıbaşı ile orduya katılmalarını sağlaması, gitmeyen olursa başka bir yere sürülmeleri ve cezalandırılmaları için isimlerini divana bildirmesi hususunda.

[Derkenâr]: Ahâli-i mezbûrenin emîn-i mûmâ-ileyhin hakkında olan iftirâ'ları bi't-tab' olmayub ihâfe ü iğfâl ile ihtibâr itdirenlerin kimi mazarrât ve kimi firâr itdiklerini ikrâr ve mûmâ-ileyhden izhâr-ı şükrâniyyet idüb fî mâ ba'd râyetden hâric hareket etmemek üzre ta'ahhüd eylediklerini nâtık Harprut kadîsının i'lâm u mahâzırlarının ve mûmâ-ileyhin a'mâl u idâre-i ma'den-i hümâyûnda mecd-i sâî ve meşmûlâtı olan kazâlar ahâlileri evzâ'tdan şâkir olduklarını nâtık Diyarbekir vâlîsi ve 'asker süricisi sâbık vezîr-i mükerrem 'Abdi Paşa'nın bir kıt'a kaimesinin mefâhîmi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 12 M. sene [1]204

Hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûndan hâlâ Keban ma'deni emîni el-hâc Yusuf zîde mecdühûya hüküm ki:

Ma'den-i mezbûr kazâlarından Harprut kazâsı ağavatının sefer-i hümâyûn zuhûrundan berü ordû-yi hümâyûnuma me'mûriyetlerini hâvî bi'd-def'ât sâdır olan evâmir-i 'aliyye mûciblerince sen ki emîn-i mûmâ-ileyhsin tarafından sevk ü

tesyîrlerine ikdâm ü infâd-ı emr-i ‘âlîşâna ihtimâm oldukda ‘adem-i itâ‘at birle Harprut kazâsına duhûl ve kemâ-fi’s-sâbık bâzâr-ı fitne vü fesâda revâc virdiklerine binâen kabâhatlerini setr içün emîn-i mûmâ-ileyh ahâli-i merkûmeden külliyetlü akça almışdır deyü dil-hâhları üzere iştikâyı mutazammın i‘lâm u mahâzır ahz ü irsâl eyledikleri ve emîn-i mûmâ-ileyh kazâ-i merkûmeden ahz eylediği meblağ cerâim makulesi olmayub kazâ-i mezbûrun senevî ma‘den-i merkûma müte‘ahhid oldığı kömür bedeliyesi ve kadîmden berü alınagelen ‘avâid-i mu‘tenâ ve masârif-i mücessemeden ibâret olub henüz ânları dahî tamâmen ahz idemediği zâhir ve ma‘den-i mezbûrun etrâf u enhâsı ekrâd u eşkıyâ’ meferr ü memerrleri idüği bâhir iken bu vechle olan iştikâlarına ihâle-i sem‘ i‘tibâr olunmak lâzım gelse merbûtât-ı ma‘âdin muhtell ve ahâlisi dâire-i itâ‘atden hurûc birle ma‘den-i mezkûr külliyyen hudûd-i mu‘attal olunacağı ve bundan akdem ocakdan mübâşir ta‘yîn olunub bu def‘a ‘avdet iden Turnacıbaşı istintâk ile keyfiyyet muhtâc-ı tahkik idüği ve ma‘âdin ahâlileri emîn-i mûmâ-ileyhden hoşnûd olduklarını mutazammın der-sa‘âdetime i‘lâm u mahâzır takdîm eyledikleri ve merkûmların kemâ-fi’l-evvel sefer-i hümâyûnuma ‘azîmetlerini hâvî müekkid emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ocakdan mübâşir ile tesyâr ve tereddüd ve muhâlefet idenlerin te’dîbleri icrâsına ibtidâr olunmasını bu def‘a Harprut kazâsından tevârüd iden ‘arz u mahâzırda ve hâlâ darb-hâne-i ‘âmirem emîni Yusuf dâme mecdühûnun iki kıt‘a takrîrin izzlerinde ale’t-tafsîl tahrîr ü iş‘âr ve yine Harprut kazâsı tarafından takdîm olunan diğer bir kıt‘a i‘lâm ve bir kıt‘a mahâzır ve ‘arz-ı hâl mefhûmlarında dahî emîn-i mûmâ-ileyh ma‘den-i merkûme vürûdunda vücûh-ı beldeyi celb ü ihzâr ve yedlerinden hüsn-i hâlini müş‘ir merâmı üzere i‘lâm u mahâzır ahz ve der-i ‘aliyyeye tesyâr ile fursat-yâb olub gûn-â-gûn bedî‘ ü envâ‘-i mezâlim ü ta‘addîyâta ictisâr ile fukarânın emniyyet ve rahâtları meslûb oldığı ve bir iki seneden berü emîn-i mûmâ-ileyh gayr-ez mu‘tâd-ı ber-mûcib-i defter mahzı iki yüz altmış bin yedi yüz altmış guruş meblağı ahz etmekle emîn-i mûmâ-ileyh ile terâfu‘ şer‘ ba‘de’s-sübût meblağ-ı merkûme tahsîl ve eshâbına istirdâd olunmasıçün emr-i şerîfim sudûrı niyâz ü recâ’ olunmuş emîn-i mûmâ-ileyhin hakkında olan i’lâmât birbirine mugayir ve hüsn-i hâl ve sû-i hâlini te’mîn olan i’lâmların ikisini dahî bir kadînın olmak hasebiyle hakikat-ı mâddede iştibâh vâki‘ olub tahkiki muktezâ olmağla husûs-ı mezbûr darb-hâne emîni mûmâ-ileyhden isti‘lâm oldukda kazâ-i mezbûrun ağavat u ahâli ve yeniçerilerinin keyfiyyet-i şekavetleri inhâ’ olundığı üzere olub ma‘den-i mezbûr emîni tarafından kazâ-i mezbûrdan beher sene ma‘den-i mezbûre edâsı lâzım gelen kömür bedeliyesi

ve mu‘tâdiyyeden ve kendülerinin fitne vü fesâdlarına mebnî ara aralık der-i ‘aliyyeden gönderilen mübâşirân hidmetlerinden mâ‘adâ cerâim makulesi bir akçaları ahz olunmayub lâkin ahâli-i merkûme sefer-i hümâyûna olan me’mûriyetlerine ‘adem-i itâ’atlerini ve derûn-i kazâda ictirâ’ eyledikleri fazâhatlarını setr içün fitne vü tezvîrlerine delâlet eyledüğünden mâ‘adâ ma‘den-i mezbûre merbût kazâlar ahâlisinin cümlesi emîn-i mûmâ-ileyhden şükrân oldıklarını hâvî müte‘addid i‘lâm u mahâzır vürûd idüği ve bundan akdem mahall-i me’mûrlarına sevk ü tesyîre me’mûr Turnacıbaşı mûmâ-ileyh emr-i şerîfi kırâat itdirdükde kazâ-i mezbûr müftisi ve sâir vücûh-ı ahâli idâdından ma‘dûd olanlar evvel-emirde biz mukaddemâ üç bayrak kesîr ü irsâl eyledük ziyâdesi tekâlîf-i mâ-lâ-yutâkdır ve bizler düşmene ba‘îd mahallde oluruz deyü üç beş bin ‘asker ihrâcı mümkin iken ahâli-i merkûmenin ‘adem-i itâ‘atlarına bâdî ve evâmir-i şerîfin ‘adem-i tenfîzine müeddî olmalarıyla ahâli-i merkûme tekrâr sefer-i hümâyûnuma sevk ü irsâl ve gitmeyenlerin ser-gerdeleri te’dîb olunmaz ise ma‘den-i hümâyûnum merbûtâtı külliyyen muhtell olacağını Turnacıbaşı mûmâ-ileyh takrîr etmiş oldığı ve nefsü’l-emr ahâli-i merkûme öteden berü evâmir-i ‘aliyyeye ‘adem-i itâ’at ile ma‘rûf olub bu def‘a sefer-i hümâyûnuma sevk ü ‘azîmet etmeyenleri te’dîb olunmaz ise umûr-ı ma‘den muhtell ve bir mahallden berükiye kömür naklî adîmü’l-imkân ve ma‘denin külliyyen sedd ü bendi mücâzât olacağı zâhir olmağla bu def‘a ocakdan cerr-i vücûd Turnacıbaşı ta‘yîniyle ahâli-i merkûmeden darb u harbe kadir olanları mukaddemâ sâdır olan evâmir-i ‘aliyye mûciblerince ‘alâ-eyyi-hâl sefer-i hümâyûnuma sevk ü tesyîrleri ve gitmeyenleri nefy ü tagrîb ile te’dîb olunmalariçün ekîdü’l-mazmûn emr-i şerîfim ısdârına muhtâc idüği beyânıyla darb-hâne nâzırı mûmâ-ileyh i’lâm etmekle i’lâmı mûcibince tanzîmi husûsı hâlâ sekbânbaşı Süleyman dâme mecdühûdan dahî isti‘lâm olundukda darb-hâne-i ‘âmirem nâzırı mûmâ-ileyhin i’lâmı vâkı‘â mutâbık olmağla bu def‘a ocakdan cerr-i vücûd Turnacıbaşı mübâşeretiyle kazâ-i mezbûrdan sefer-i hümâyûnuma me’mûr ağavat ve sergerde-gân ve mâ‘adâ harb u darbe kadir neferâtın cümlesi ‘alâ-eyyi-hâlin ordû-yi hümâyûnuma sevk ü tesyîr ve hilâf-ı emr-i âlî ‘azîmetde tereddüd ile gitmeyüb ihtilâl-i ma‘dene bâdî hâlâta mübâderet idenlerin te’dîbât-ı layıkâları icrâ’ olunarak nizâm-ı kuvâya rabt olunması bâbında emîn ve mübâşir mûmâ-ileyhimâya hitâben emr-i şerîfim sudûrını sekbânbaşı-i mûmâ-ileyh i’lâm etmekle sen ki ma‘den emîni mûmâ-ileyhsin i’lâmı mûcibince ocakdan ta‘yîn olunan Turnacıbaşı ma‘rifetiyle ahâli-i merkûmeden bâ-fermân-ı âlî sefere me’mûr ağavat ve sergerdeler ile harb u

darbe kadir olan neferâtın cümlesi ‘alâ-eyyi-hâlin ordû-yi hümâyûnuma sevk ü tesyîr ve gitmeyenlerin sergerdeleri ve gitmemelerine bâis ü bâdî ve ihtilâl-i nizâm-ı ma‘deni müeddî kimler ise nefy ü iclâ’ ve te’dîbât-ı layıkâları icrâ’ olunmak içün ism ü şöhretleriyle der-i ‘aliyyeme ‘arz u i’lâm olunmak fermânım olmağın imdi sen ki ma‘den emîni mûmâ-ileyhsin ocakdan bu def‘a ta‘yîn olunan Turnacıbaşı mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle ve ma‘rifetinle ahâli-i merkûmeden mukaddemâ evâmir-i şerîfe ile sefere me’mûr ağavat ve sergerdelerin ve sâir darb u harbe kadir olanların cümlesi pây ü hâl ordû-yi hümâyûnuma sevk ü tesyîr ve gitmeyenlerin sergerdeleri ve gitmemelerine bâis ü bâdî ve ihtilâl-i nizâm-ı memleketi müeddî kimler ise nefy ü iclâ’ ve te’dîbât-ı layıkâları icrâ’ olunmak içün o makuleleri ism ü şöhretleriyle sıhhat u hakikati üzere der-i ‘aliyyeme ‘arz u i’lâma mübâderet ve bu vesîle ile kaziyyede müdâhili olmayan bî-cürm makulelerine garaza ve tama‘a mebnî hilâf-ı şer‘îat-ı garrâ ve mugayir-i rızâ’ mikdâr-ı zerre ta‘addî ü rencîde vuku‘na gelmekden be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 147
Hüküm No **:** 305
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Kastamonu mütesellimi Hüseyin’in, Sinop’ta inşasına memur olduğu iki kıta kalyondan bir kıtasının hazır olduğu ve birkaç gün zarfında denize indirileceği, kalyonun gerekli malzemelerinin tersane-i âmireden gönderildiği, kalyonun denize indirildikten sonra tersane-i âmireye getirilirken donanma-yi hümâyûn gemileri tarafından düşman saldırısına karşı korunması gerektiği hususunda.

Hâlâ kapudan-ı deryâ vezîrim Hüseyin Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından sâbıkâ Kastamonı mütesellimi el-hâc Hüseyin dâme mecdühûnun Sinob sâhasında me’mûr-ı inşâsı oldığı iki kıt‘a kalyonlardan elli buçuk zirâ‘ bir kıt‘ası tekmîl ve bi-avni teâlâ çend-rûz zarfında rûy-i deryâya tenzîl olunmak üzere oldığı kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhin der-i ‘aliyyeme tevârüd iden tahrîrâtı mefhûmundan müstebân ve kalyon-ı mezkûrun muhâfazası zımnında ‘asâkir ve donanma-yi hümâyûnum sefâini ta‘yîn olunması lâzımeden idiği zâhir ü ‘âyân

oldığına binâen mâliyye tarafından sana hitâben diğer sâdır olan emr-i şerîfimde tafsîl ü beyân olundığı vechle kalyon-ı merkûmun levâzımâtı tersane-i ‘âmiremden ba‘s ü tesyâr olunmağa rûy-i deryâya ba‘de’t-tenzîl istihsâl-i esbâb-ı muhâfaza u muhâresesi husûsuna kemâl-i ikdâm u ihtimâm birle emînen ve sâlimen mersâ-yi tersane-i ‘âmire irsâl ü îsâline sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eylemen senden matlûb-ı kat‘î-i dâverânem olmağın hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve ( ) ile ba‘s ü tesyâr olunmuşdur imdi sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin mâliyye emr-i şerîfim mûcibini kalyon sâlifü’l-beyân rûy-i deryâya ba‘de’t-tenzîl istihsâl-i esbâb-ı muhâfaza u muhâresesi husûsuna ikdâm u ihtimâm olunarak mashûben bi’l-emîn ve’s-selâm mersâ-yi tersane-i ‘âmire irsâl ü îsâli hasaden ve kasden senden matlûb-ı hüsrev-ânem idüği ve bu husûsa dâir Kastamonı müsellemi Altıkulaç zâde Hüseyin dâme mecdühûya ve sâir iktizâ’ idenlere dahî başka emr-i şerîfim ısdâr olundığı ve kalyon-ı mezkûr rûy-i deryâya ba‘de’t-tenzîl muhâfazasına tekâsül ü gaflet birle ma‘âzallahü-te‘âlâ düşmen-i dîn cânibinden bir gûne zarar u gezend isâbet eylemek lâzım gelür ise bir dürlü cevâba kadir olamayacağın muhakkak idüği ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete mezîd-i ikdâm ve sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve senden me’mûl u muntazır-ı mülûkânem olan âsâr-ı rüşd ü rü’yet ve mâye-i gayret ü hamiyyet muktezâsınca bu bâbda ve her husûsa etvâr-ı gayûrâne ibrâzına sarf-ı vüs‘ ü ihtimâm ve ser-i mû kusûr u tekâsül vuku‘ndan be-gayet tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 147
Hüküm No **:** 306
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Hamit sancağı Uluborlu kasabası sakinlerinden şehir kethüdası Müftüoğlu Hacı Muhammet ve avanelerinden Sencioğlu Osman ve Tamgacıoğlu Hacı İbrahim’in, halka zulüm yaptıklarının kaza ahalisinin divana gönderdiği arzuhâlden öğrenildiği, adı geçen kişilerin halka zulüm ve saldırılarının önlenmesi için sefere memur edildikleri, yerlerinden hareket ettirilerek orduya katılmalarının sağlanmasına dair.

[Derkenâr]: İsti‘câlleriçün tekrâr emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâili Za. sene [1]203

İşbu emr-i âlî lede’l-vürûd merkûm Hâcı İbrâhîm firâr ve merkûman es-seyyid Şeyh Muhammed Efendi ve es-seyyid Osmân mahall-i me’mûrelerine ‘azîmet eylediklerini nâtık Uluborlu kadîsının vârid olan i’lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 8 Z. sene [1]203

Uluborlu kadîsına ve Hamîd Sancâğı mütesellimine hüküm ki:

Hamîd Sancâğında Uluborlu kasabası sâkinlerinden şehir kethûdalığı dâ‘iyesinde olan Müfti oğlı Hâcı Muhammed ve a‘vânelerinden Senci oğlı Osmân ve Tamgacı oğlı Hâcı İbrâhîm nâm kimesnelerin ahâli-i fukarâsına zulm ü ta‘addîye mebnî şerr ü perîşânlıklarına bâ‘is âdemleri ve merkûmûnun servet ü yesârları zâhir ü âşikâr idüği oldığı bu def‘a kazâ-i mezbûr ahâlisi tarafından rikâb-ı müstetâbıma âher takdîm olunan ‘arz-ı hâlde inhâ’ men‘ u def‘ine dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â olunmak merkûmûnun sefer-i hümâyûna me’mûriyetlerini hâvî işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur ve imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız keyfiyyet-i ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mezkûrunun yerlerinden tahrîk ve ordû-yi hümâyûnuma tesyîrleriyle zulm ü ta‘addînin ahâli fukarâsı üzerlerinden men‘ u def‘i esbâbının istihsâline ihtimâm ü dikkat ve hilâf u rızâ’ vaz‘ u hareket vuku‘na irâe-i ruhsatdan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 147
Hüküm No **:** 307
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Venedik elçisinin tercümanı Antosu Medun’un iki hizmetkarıyla bazı önemli işlerini görmek için Venedik’e gideceği, adı geçen tercümanın yolculuğu esnasında cizyedarlar ve sair kişiler tarafından rahatsız edilmeyerek karışıklık olan yerlerde yanlarına yeteri kadar adam verilip güvenli bir şekilde yolculuklarının sağlanmasına dair.

Âsitâne-i ‘aliyyemden Venedik hudûdına varub gelince yol üzerinde vâki‘ kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyirleri ve yeniçeri ser-dârları ve şehir kethûdaları ve sâir zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Âsitâne-i ‘aliyyemde mukîm Venedik Cumhûrî’nin balyosı Nikolo Koskarini Kulamir hutimet avâkıbûhû bi’l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü ‘arz-ı hâl gönderüb fi’l-asl Venediklü ve Venedikden ilçi-i mûmâ-ileyh ile âsitâne-i ‘aliyyeme gelüb yanında olan Antosu Medun nâm tercemânı iki nefer müste’min hidmet-kârlarıyla ba‘zı umûr-ı mühimme-i müsta‘cile zımnında Venedik tarafına irsâle murâd eylediğin inhâ’ ve tercemân-ı mesfûr iki nefer müste’min hidmet-kârlarıyla mahall-i merkûmeye varub gelince esnâ-yi râhda ve menâzil ü merâhilde ve bir mahalde hîn-i meks ü ikametinde hilâf-ı ‘ahidnâme-i hümâyûn bî-vech merâkla ve ma‘rifet ü cizye-dârlar taraflarından harâc mutâlebesi ve sâir etrâflarından dahi âher bahane ile rencide ü remîde itdirilmeyüb muhâlif ve muhâtara olan yerlerde yanına kifâyet mikdârı âdemler ta‘yîni ile ber-mûcib-i ‘ahid-nâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânet olunarak emîn ü sâlim mürûr ü ‘ubûr itdirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â-yı ‘ayniyyet eylediği asldan mu‘tâd üzre ‘amel olunmak bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 148
Hüküm No **:** 308
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Ticari faaliyetlerin memleketin kalkınması için gerekli olduğu, Venedik tüccarının eskiden beri İstanbul, İzmir, Kıbrıs, Trablusşam, Mısır, ve Halep limanlarına ticaret için getirdikleri ve götürdükleri mallardan yüzde üç akçe gümrük vergisi alınarak başka vergi talebinde bulunulmamasına dair I. Abdülhamit zamanında Venediklilere verilen ahid-nâme-i hümâyûn'un tecdidi için Venedik balyosunun divana müracaat ettiği, İzmir'de sakin Hermalu Murahsi adlı Venediklinin ticaret için İzmir havalisine gitmek istediği, adı geçen tüccardan ahid-nâme-i hümâyûn gereği alınan gümrük vergisi haricinde vergi alınmaması hususunda.

İzmir kadîsına ve İzmir'den havâlîsine varub gelince yol üzerinde vâki‘ sâir kuzât ve nüvvâba ve İzmir hâmî voyvodası ( ) zîde mecdühûya ve kethüdâyirleri ve yeniçeri ser-dârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki:

Ticâret ahvâli semere-i sulh ü salâhdan olub bâis-i ‘imâret ü memleket olmağla Venedik tüccârı kemâ-fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme kendü hâllerinde gelüb ve gidüb İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri emti‘anın resm-i gümrükde sâir müste'min tâifesi gibi yüzde üç akça virdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âher vechle ve muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencîde olunmayalar deyü Venediklüye verilen ‘ahid-nâme-i hümâyûnda mukayyed oldığına binâen medîne-i İzmir'de li-ecli't-ticâre mütemekkin olan Hermalu Murahsi nâm tâcir ticâret ve kâr u kesb içün medîne-i İzmir'den havâlîsine ‘azîmet murâd eylediğin mukaddemâ Venedik ilçisi tarafından inhâ' ve tâcir-i mesfûrun esnâ-yi râhda ve menâzil ü merâhilde ve medâyin ü ma‘berde ve bir mahallde li-ecli't-ticâre meks ü ikametinde hilâf-ı ‘ahid-nâme-i hümâyûn cizye talebiyle ta‘addî ü rencîde ve memnû‘âtdan olmayub ve vilâyetlerinden alub getürdiği emti‘a ü eşyâsının ‘ahid-nâme-i hümâyûn mûcibince îcâb iden resm-i gümrüği virdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencîde olunmayub ber-mûcib-i ahid-nâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânet olunarak emîn ü sâlim mürûr u ubûrına muhâlefet olunmamak içün Hüdâvendigâr sâbık merhûm ve mağfiret-nişân ‘ammim ‘Abdü'l-hamîd hân ‘aliyyü'r-rahmet ve'l-gufrân zemânında bin yüz doksan sekiz senesi evâil-i zi'l- ka‘desinde sâdır olub vech-i meşrûh üzre Venedik tüccârından olan mesfûr Hermalu Murahsi nâm tâcir yedine virilen emr-i âlî Venedik Cumhûrînin âsitâne-i ‘aliyyemde mukîm balyosı ( ) hutimet avâkıbûhû bi'l-hayr tarafından rikâb-ı müstetâbıma ibrâz ve taht-ı âlî baht-ı Osmâni üzre cülûs-i hümâyûn-ı mütehazzırunum vâki‘ oldığına binâen tecdîd olunması istirhâm eylediğine binâen mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince ‘amel olunmak bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 148
Hüküm No **:** 309
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

Çağlayık naibinin divana gönderdiği ilamında Sarı Şaban Köyü sakinlerinden Hasan Ağazade Ali isimli eşkıya reisinin çevredeki eşkıyalara cephane temin ettiği, Darıodalı Burtarcı Süleyman ve Burtarcıoğlu Abuş isimli şakileri kendi tarafına çekerek Çağlayık'tan talep edilen üç yüz kıta arabanın tahribine sebep olduğu, adı geçen eşkıyanın gereken cezaya çarptırılmaları ve kanunlara aykırı hareketten kaçınılarak suça bulaşmayan kimselere zarar verilmemesi hakkında.

Çağlayık nâibine ve hassa hassakilerimden olub bundan akdem Edirne havâlîsinde teftîş-i eşkıyâya me'mûr olan 'Abdü'r-rahmân hassaki zîde mecdühûya hüküm ki:

Çağlayık nâibi mevlânâ-yi mûmâ-ileyhin bu def'a der-bâr-ı hilâfet-medârıma vârid olan bir kıt'a i'lâmı mefhûmunda Çağlayık kazâsına tâbi' Sarı Şa'bân karyesi sâkinlerinden zümre-i eşkıyâdan Hasan Ağa zâde 'Alî nâm reîs-i eşkıyâ' etrâfda olan şekavet-pîşelere cebe-hâne i'tâ' eylediği ve merkûm eşkıyânın batağı oldığı ve Çağlayık kazâsından matlûb yüz üç kıt'a arabanın bahâsını fukarâdan ahz üdeğer sevdâsıyla Cebel kurâsından Çağlayıklı kasabalarından ve Darı odalı Burtarcı Süleyman ve Burtarcı oğlı Abuş nâm şâkîleri tarafına celb ve arabaların tahrîbine bâdî oldukları ve eşkıyâ-yı merkûmenin ahz ü te'dîbi sen ki hassaki-i mûmâ-ileyhsin sana ihâle olunması tahrîr ü iş'âr olunmağla eşkıyâ-yı merkûme ma'rifetinle ahz ve iktizâ' iden te'dîbât-ı layıkâları icrâ' olunmak fermânım olmağın imdi sen ki hassaki-i mûmâ-ileyhsin ber-vech-i muharrer eşkıyâ-yı merkûmeyi ber-vech-i sühûlet ahz ve hakklarında iktizâ' iden te'dîbât-ı şer'iyyeyi ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le icrâ' birle 'ibâd u bilâd üzerlerinden şerr-i mazarratlarının men' u def'ine mübâderet ve bu vesîle ile şekavetde medhali olmayan bî-cürm makulelerine garaz u tama'a mebnî hilâf-ı şer'îat-ı garrâ ve mugayir-i rızâ' mikdâr-ı zerre ta'addî vuku'yla mazhar-ı 'ikab olmakdan be-gayet hazer ü mücânebet ve sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin sen dahî mazmûn-ı emr-i âlîşânımla 'amel ü harekete ikdâm ve hilâfından tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Sahife No **:** 148
Hüküm No **:** 310
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Niğde sancağının Varna Muhafızı Vezir Ahmet Paşa'ya bin iki yüz üç senesi şevvalinin on ikinci günü tevcih edildiği, Paşa'nın Varna muhafazasına memur olmasından dolayı kazaya bir mütesellim atanması gerektiği, eski Kayseri sancağı mütesellimi Kocaağazade Halil'in mütesellim olmasının Paşa'nın kapı kethüdası vekili İsmail tarafından verilen arzuhâlle istendiği, adı geçenin mütesellim olarak atanması ve Paşa'ya ait olan aidatı alması ve mütesellimlik işlerine başkasının karışmaması.

Niğde sancâğında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Niğde sancâğı Varna muhâfızı Mora-vi düstûr vezîrim Ahmed Paşa iclâlehûya işbu bin iki yüz üç senesi şevvâlinin on ikinci güni tevcîh ü ihsânım olub müşârün-ileyhin Varna muhâfazasına me'mûriyetine binâen tarafından livâ-i mezbûra mütesellim nasb u muktezâ olmakdan nâşî sâbıkâ Kayseriyye sancâğı mütesellimi Kocaağa zâde es-seyyid Halîl zîde kadrühû Niğde sancâğına mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını müşârün-ileyhin kapu kethudâsı vekîli el-hâc İsmâil zîde kadrühû bâ-‘arz-ı hâl istid‘â etmekle mu‘tâd üzre mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere mütesellimlik mezkûrı mûmâ-ileyhe zabt ve müşârün-ileyhin tarafına râci' olan tayyârât u ‘âidâtı kadîmden olıgeldüği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimliği umûrına âheri dahl ü ta‘aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 149
Hüküm No **:** 311
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Beylerbeylerinden Rişvanzade Ömer'in yazdığı beş yüz nefer süvari askerin komutanlarıyla İstanbul'dan orduya gitmek üzere oldukları, adı geçen askerlerin yolda ihtiyaç duydukları gıda maddelerini rayiç fiyatı üzerinden parasıyla satın almalarına yardımcı olunarak, gecikmelerine meydan vermeden bir an önce orduya ulaşmalarının sağlanmasına dair.

Âsitâne-i ‘aliyyemden ordû-yi hümâyûnuma varınca yol üzerinde vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve şehir kethûdaları ve zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Mîr-i mîran-ı kirâmımdan Rişvan zâde Ömer dâme ikbâlühûnun me’mûr-ı tahrîri oldığı beş yüz nefer süvâri ‘asker başbuğlarıyla âsitâne-i ‘aliyyemden ordû-yi hümâyûnuma ‘azîmet üzere oldukları bil-ahbâr-ı âşikâr olub ‘asâkir-i mezbûrenin esnâ-yi râhda iktizâ’ iden me’kûlâtlarının akçalarıyla si‘r-i râyici üzere rızâlarıyla satanlardan iştirâ’ ü i‘tâsına mu‘âvenet olunarak bir gün evvel mahall-i me’mûrlarına sür‘at-i vusûllerini mûcib olur hâlâtın istihsâline dikkat olunmak ehemm ü ikdâm-ı umûrdan olmağla ‘asâkir-i merkûmenin esnâ-yi râhda iktizâ’ iden me’kûlâtları rızâlarıyla satanlardan akçalarıyla si‘r-i râyici ile iştirâsına mu‘âvenet ve beyhûde esnâ-yi râhda meks ü tevakkuflarını mûcib vaz‘dan mücânebet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer ‘asâkir-i merkûme âsitâne-i ‘aliyyemden ordû-yi hümâyûnuma varınca esnâ-yi râhda her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise iktizâ’ iden me’kûlâtlarının si‘r-i râyici üzere satanlardan akçalarıyla ile iştirâsına muhâlefet olunmayub tedârük ü i‘tâsına mu‘âvenet olunarak bir sâ‘at evvel savb-ı maksûde irsâl ü îsâlleri esbâbının istihsâline bi’l-ittifâk ihtimâm ü dikkat ve mugayir-i emr ü rızâ’ muhâlefet vuku‘yla meks ü te’hîrlerini müstelzim olur hâlâtı tecvîzden ittikâ ü mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 149
Hüküm No **:** 312
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Hoca Beğ Palankası muhafızı beylerbeylerinden Ahmet’in, maiyeti olan askerlerle birlikte erzak sıkıntısı çektiklerinin ve yardıma muhtaç olduklarının Kaptanıderya Hüseyin Paşa tarafından divana bildirildiği, bu sırada mübayaa yoluyla Burgos’tan Akkirman’a zahire naklolunduğu, bu zahirenin bir miktarının Hoca Beğ Palankası’na gönderilmesi hususunda.

Akkirman kal‘ası muhâfızı vezîr Tayfur Paşa’ya hüküm ki:

Hoca Beğ palankası muhâfızı mîr-i mîrandan es-seyyid Ahmed dâme ikbâlühû ashâb-ı gayret ü hamiyyet olub basîret üzere emr-i muhâfazada kıyâm ve keyd ü mazarrat-ı a‘dâ’dan palankayı vikayeye ikdâm eylediği ve mûmâ-ileyhin kapusı halkı ve mevcûd ma‘iyyeti olan neferât zâhire ile i‘ânete muhtâc oldukları hâlâ deryâ kapudanı olan vezîrim Hüseyin Paşa iclâlehû tarafından bu def‘a der-bâr-ı ‘atûfet-karâr-ı şâhâneme vârid olan tahrîrâtda muharrer ü mestûr olub bu esnâda ordû-yi hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince mübâya‘acı ma‘rifetiyle Burgos’dan Akkirman’a zahâir naklîne mübâşeret olındığı bil-ahbâr ma‘lûm-ı pâdişâhânem olmağla sen ki muhâfız-ı müşârün-ileyhsin Burgos’dan Akkirman’a nakl olunan zahâirden kadar-ı kifâye zâhire ifrâz ve serî‘an Hoca Beğ’e muhâfız-ı mûmâ-ileyh tarafına irsâle mübâderet olunması husûsuna irâde-i ‘aliyye-i mülûkânem ta‘alluk etmeğin hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi Hoca Beğ muhâfızı mûmâ-ileyhin ve mevcûd ma‘iyyeti olan kapusı halkı ve neferât-ı sâirenin zâhire husûsunda müzâyakadan sıyânetleri zımnında tiz elden kadar-ı kifâye zâhire irişdilmesi lâzımeden idüği ve Burgos’dan Akkirman’a nakl olunan zahâirden mikdâr-ı kâfî zâhire gönderileceği diğer emr-i şerîfimle Hoca Beğ muhâfızı mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhe bu tarafdan emr-i şerîfimle ifâde ü iş‘âr olındığı ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh Burgos’dan Akkirman’a nakl olunan zahâirden kadar-ı kifâye zâhire ifrâz ve muhâfız-ı mûmâ-ileyh tarafına Hoca Beğ’e irsâle ikdâm u gayret ve bu bâbda tecvîz-i kusûrdan ve mikdâr-ı kifâyeden noksân gönderilmesinden tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 149
Hüküm No **:** 313
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

Miranoğlu Muhammet’in cihada yardım için şahsından iki yüz nefer süvari hazırlayarak sefere katılması emredilmişken, divana gönderdiği arzuhâlinde gücünün olmadığını belirttiği, Muhammet’in eğer gücü ölçüsünde asker toplayıp görev yerine ulaşmazsa, Anadolu’dan sefere memur olanları göndermeye ve

gitmeyenleri cezalandırmaya memur olan Diyarbakır valisi ve asker sürücüsü Vezir Abdi Paşa tarafından cezalandırılacağına dair.

[Derkenâr]: Vürûd iden tahrîrâta mebnî bi'n-nefs-i 'azîmetden 'afv ve kudreti mertebe 'asâkiri başbuğ ile rûz düşmeden mukaddem meştâya vusûl eylemesiçün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Karaman Ereğlisi'nde Mîrân oğlı Muhammed zîde kadrühûya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyh bedeninden olarak i'ânetü'l-cihâd tahrîr ü istishâbına me'mûr oldığın iki yüz nefer süvâri 'askeri şimdiye dek tahrîr ü tekmîl ve savb-ı maksûde irsâle ikdâm eylemen me'mûl iken muahharen te'kîd ü isti'câli muhtevî sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vürûd 'adem-i kudretinden bahsle a'zâr-ı sâbıkanı irâda ictirâ' eylediğin bu def'a vârid olan 'arz-ı hâlin mefhûmundan müstebân olmakdan nâşî kudretin mertebe 'asâkir tahrîr ve savb-ı me'mûrine 'azîmete sür'at-ı şitâb eylemediğin sûretde te'dîb ü gûş-mâl olunacağın muhakkak olmağın îkâzen ve isti'câlen hâsseten işbu emr-i şerîfim dahî ısdâr ve ( ) ile tesyâr olunmuşdur imdi Anatolı tarafından sefere me'mûr olanlardan girüye kalanlarını ihrâca ve savb-ı me'mûrelerine irsâle ve gitmeyenlerini te'dîbe hâlâ Diyarbekir vâlîsi ve 'asker süricisi vezîrim 'Abdi Paşa iclâlehû taraf-ı devlet-i 'aliyyemden me'mûr u murahhas ta'yîn kılınmış idüği kudretin mertebe güzîde ü müntahib 'asker tahrîr ü techîz ve bi'n-nefs-i istishâb ile savb-ı maksûde 'azîmete sür'at-ı şitâb eylemediğin sûretde müşârün-ileyh ma'rifetiyle te'dîb ü gûş-mâl kılınacağın muhakkak oldığı ma'lûmun oldukda ber-vech-i muharrer 'amel ü harekete ve kudretin mertebe güzîde ü müntahib 'asâkir ile bir ân akdem savb-ı maksûdede isbât-i vücûda bezl-i nakd-îne-i kudret ve bu vechle selâmet hâlini tahsîle kemâl-i sa'y ü gayret ve bundan böyle dahî a'zâr-ı beyhûde irâdına cesâret ve 'asker-i mezkûrun vüs'in mertebesinden dûn istishâb itmek ve yolda ayak sürimek misillû münâfî-i rızâ-yı şehr-yârânem vaz' vuku'nı tecvîzden gayetü'l-gaye tehâşî ve mücânebet ve mahall-i me'mûre vusûlüni der-i 'aliyyeme tahrîr ü iş'âra müsâra'at eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Sahife No **:** 150
Hüküm No **:** 314
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Hoca Beğ Palankası Muhafızı Ahmet'in, palankanın muhafazasında gösterdiği gayretten memnun olunduğu, ihtiyaçlarını karşılaması için kendisine hazineden beş bin kuruş gönderildiği, ayrıca yiyecek ihtiyaçlarını gidermek için Burgos'tan Akkirman'a nakledilen zahirenin bir miktarının Hoca Beğ Palankası'na gönderilmesinin emredildiği, Hoca Beğ Palankası'nın düşman sınırında olması sebebiyle muhafazasının büyük önem taşıdığı, kendisinden beklenen gayret ve sadakat doğrultusunda görevini sürdürmesi hususunda.

Hoca Beğ palankası muhâfızı olan mîr-i mîrandan es-seyyid Ahmed dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin me'mûr-ı muhâfazası oldığın Hoca Beğ palankasında izhâr-ı sebât u gayret ve merd-âne ü cürâne mezîd-i ikdâm u ihtimâm ile emr-i muhâfazaya bezl-i makderet iderek muktezâ-yi dirâyet ü sadâkati îfâya sa'y ü dikkat üzere oldığın hâlâ deryâ kapudanı olan vezîrim Hüseyin Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehû tarafından bu def'a der-bâr-ı 'atûfet-karârıma tevârüd iden tahrîrâtda muharrer ü mestûr olub zâhire ve harclık irsâliyle hakkında 'inâyet-i 'aliyye-i şâhânem erzânî buyrulması iltimâs olunmuş olmağla emr-i muhâfazada bu gûne ihtimâm ü dikkatin tamâm senden me'mûl-i pâdişâhânem olan gayret ü hamiyyet ve dirâyet ü sadâkati isbât u tasdîk etmekde bu hâlât sana der-kâr olan teveccüh-i mülûkânemin tezâyüdine bâis olmakdan nâşî levâzımât-ı seferiyye ve muktezayât-ı dâireni tanzîme medâr-ı sühûlet olmak içün şimdiye dek sana harclık olarak hazîne-i 'âmiremden beş bin guruş ifrâz ve tarafına irsâl olundığından mâ'adâ mevcûd ma'iyyetin olan neferât ve kapun halkı ve sâir sekene-i palankanın akvât-ı zarûriyyelerine medâr olmak içün bundan akdemce ordû-yi hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince mübâya'acı ma'rifetiyle Burgos'dan Akkirman kal'asına nakli irâde kılınan zahâirden kadar-ı kifâye zâhire ifrâz ve Hoca Beğ'e irsâl olunmasına irâde-i 'aliyyem taalluk idüb ol bâbda Akkirman muhâfızına hitâben diğer emr-i şerîfim ısdâr olunmağla sen ki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin meblağ-ı mezkûr tarafına lede'l-vusûl ahz ve umûr-i lâzımene sarf iderek ba'd-ez-în dahî muktezâ-yi gayret ü sadâkatin üzere emr-i muhâfazada izhâr-ı sebât u metânet ve

deryâ kapudanı müşârün-ileyhin hakkında der-kâr olan hüsn-i şahâdetini âferîn ü te'yîde bezl-i mâ-hasal vüs‘ ü kudret eylemen fermânım olmağın hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi Hoca Beğ palankası düşmen ağzında olub muhâfazası ehemm ü ikdâm olmağla gice ve gündüz hâb u rahâtı terk iderek ve levâzım kassâm u ihtiyâtı îfâ' birle dâimâ basîret üzere olarak emr-i muhâfazada kıyâm eylemen ahass-ı metâlib-i pâdişâhânem idüği ve kâh u ârâmişiniz husûsı matlûb olmağla Burgos'dan Akkirman'a nakl olunan zahâirden kadar-ı kifâye zâhire ifrâz ve Hoca Beğ'e nakl ü irsâl olunmak bâbında diğer emr-i şerîfim ısdâr ü tesyâr olundığı ma‘lûmun oldukda senden me'mûl u melhûz olan gayret u sadâkat muktezâsınca ba‘d-ez-în dahî Hoca Beğ palankasının muhâfazası husûsuna ihtimâm ü dikkat ve düşmenin hareketine dâir isticlâb idebildiğin havâdisâtı deryâ kapudanı müşârün-ileyhe ve rikâb-ı kâm-yâbıma ve ordû-yi hümâyûnuma tahrîr ü iş‘âra dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 150
Hüküm No **:** 315
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene 1203

Anapa tarafına memur edilen ağalardan bazılarının emre itaat etmedikleri, ocaktan gönderilen defterde isimleri yazılı ağaların askerleriyle birlikte bir an önce görev yerlerine gönderilmeleri hususunda.

Trabzon vâlîsi vezîr el-hâc ‘Abdullâh Paşa'ya ve ihrâc-ı ‘asâkire me'mûr sekbânbaşı-ı sâbık Yeğen Muhammed dâme mecdühûya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin bu def‘a tarafından der-bâr-ı ‘atûfet-karârıma vârid olan tahrîrâtın ve Trabzon kadîsının i‘lâmı hulâsasında Lazyakası'nda kâin on iki nefer ma‘lûmü'l-esâmî ağavatın neferâtı matlûbeleriyle me'mûr oldukları Anapa tarafına ‘azîmetlerinin isti‘câllerini hâvî sâdır olan emr-i şerîfe ser-turnalı Ömer zîde mecdühû mübâşeretiyle lede'l-vusûl ma‘iyyetine tarafından buyruldı âdemler terfîk ve mahall-i mezkûre tesyîr olundukda cümlesi ‘azîmete ta‘ahhüd ve sefîne içün tarafına i‘lâm irsâl idüb sen dahî iki kıt‘a sefîne tedârük ü tesyâr eylediğinde merkûmûndan fakat Şâhîn zâde Muhammed Bey iki yüz mikdârı neferât ile bir kıt‘a

sefîneye rükûb ve Anapa'ya 'azîmet ve bâkî on bir nefer ağavat 'adem-i itâ'at ve 'azîmetden nükûl eyledikleri ve eyâlet-i Trabzon'dan ordû-yi hümâyûnuma müretteb ağavat ü neferâtın dahî 'azîmetleri isti'câlini nâtık sâdır olan evâmir-i şerîfe mübâşir-i mûmâ-ileyh ile lede'l-vürûd on dokuz nefer ma'lûmü'l-esâmî ağavat ü neferâtıyla şa'bân-ı şerîfin on birinci güni mülkîler ile ordû-yi hümâyûnuma ve girüye kalan ağavatdan dahî ma'lûmü'l-esâmî ağavat dahî beş kıt'a sefâine irkâb ve evâil-i ramazân-ı şerîfde savb-ı me'mûrelerine irsâl olunmuş olub lâkin Of kazâsında yedi nefer ağavat bayraklarını güşâd ve 'azîmete ta'ahhüd etmişler iken nükûl etmiş olduklarını tahrîr ü inhâ' olunmuş ve husûs-ı merkûm hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olan Süleyman dâme mecdühûdan isti'lâm olundukda vech-i meşrûh üzere ahbâr olundığından bahsle girü kalan ağavat-ı merkûme mükemmel neferâtıyla mahall-i me'mûrelerine bir kadem akdem 'azîmet etmeleriçün emr-i âlîşânım sudûrını i'lâm etmekle siz ki vezîr-i müşâr ve sekbânbaşı-i sâbık mûmâ-ileyhimsiz i'lâmı mûcibince bu def'a ocak tarafından gönderilen defterde mestûrü'l-esâmî me'mûrların savb-ı maksûde 'azîmet itdirilmeleri fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki vezîr-i müşâr ve sekbânbaşı-i sâbık mûmâ-ileyhimsiz girü kalan ağavat-ı mezkûrenin mükemmel neferâtıyla bir gün evvel yerlerinden tahrîk ve serî'an mahall-i me'mûrelerine tesyîrleri matlûb-ı şâhânem idüği ve imrâr-ı vakte cesâret ve irâe-i ruhsat vuku'na rızâ-yi mülûkânem olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer sekbânbaşı-i mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcibince bu def'a ocak tarafından gönderilen defterde ismleri mestûr me'mûrları dahî 'acâleten mahallerinden kaldırub bir ân akdem savb-ı maksûde irsâlleri husûsuna mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve ba'd-ez-în kusûr u rehâvet ve hilâf-ı emr-i âlî ve münâfî-i rızâ-yi hüsrev-ânem imrâr-ı vakt ve te'hîr-i maslahat-ı mühimmeyi mûcib hareket vuku'nı tecvîzden gayetü'l-gaye tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri L. sene 1203

Sahife No **:** 151
Hüküm No **:** 316
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

Daha önce tahririne memur olduğu askerlerle Bayramiçli Hâdimzade Mir Osman ile birlikte Vidin seraskeri maiyetine girmesi emredilen Çavuşzade Ali'nin, geçmiş senelerde tersane-i âmire için mübayaasına memur olduğu zift ve katranı eksik gönderdiği, bu sebeple sefere olan memuriyetinin affedilerek geriye kalan zift ve katranı sene sonuna kadar eksiksiz olarak tersaneye göndermesi hakkında.

Çardaklı çâvûş zâde es-seyyid ʻAlî zîde kadrühûya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince tahrîrine me'mûr oldığın ʻaskeri istishâb ve sergerde olan Bayramiçli Hâdim zâde Mîr Osmân zîde mecdühû maʻiyyetiyle hareket ve Vidin cânibi ser-ʻaskeri maʻiyyetine vusûl ü lühûka ikdâm eylemen içün te'kîd ü istiʻcâli muhtevî ordû-yi hümâyûn ve rikâb-ı müstetâbımdan sana ve sâir me'mûrlara evâmir-i ʻaliyye ısdâr ve irsâl olunmuşdı el-hâletü hâzihi Lapseki kadîsının der-bâr-ı ʻatûfet-karârıma vârid olan iʻlâm ve ahâlisinin mahâzırları hulâsasında başbuğ maʻiyyetiyle sefer-i hümâyûnuma elli nefer ʻasker irsâl birle sen sefere me'mûr olan Anatolı ʻasâkirini Çardak'dan Gelibolı'ya imrâr ider iken bu defʻa dahî iki yüz nefer ʻasker tahrîr ve sergerde-i mûmâ-ileyh maʻiyyetiyle sefer-i hümâyûnuma me'mûriyetini hâvî vârid olan emr-i âlî mûcibince ʻazîmete egerçi ibtidâr idüb ancak ʻazîmet eylediğin sûretde kazâ-i mezbûr ahâlisi ʻasâkirin taʻaddîsinden perîşân olacaklarından bahsle hakkında müsâʻade-i ʻaliyyem erzânî kılınması husûsı tahrîr ü istidʻâ olunmuş tersane-i ʻâmiremde mahzen-i sürb defterleri tebellüg olundukda gerek senin sâbıkada ve gerek işbu iki yüz üç senesinde ümenâ-yi tersane-i ʻâmiremden akçaları iʻtâsıyla me'mûr-ı mübâyaʻası oldığın tertîbât-ı tersane-i ʻâmiremden gayr-ez teslîmât el-yevm zimmetinde Kaztağı mübâyaʻası tertîbâtından toksan sekiz senesinde seksen iki kantâr yirmi lüdre ve toksan tokuz senesinde yüz on kantâr altı lüdre ve iki yüz senesinde tokuz yüz yetmiş beş kantâr ve iki yüz bir senesinde iki bin yüz yirmi yedi kantâr yirmi sekiz lüdre ve iki yüz iki senesinde üç yüz yirmi sekiz kantâr kırk iki lüdre katrân ve iki yüz üç senesinde üç yüz yetmiş kantar katrân ve bin dört yüz yirmi yedi kantâr toksan beş lüdre ve zift Eğriboz mübâyaʻası tertîbâtdan iki yüz bir senesinde bin yüz altmış üç kantâr ve seksen beş lüdre ve iki yüz iki senesinde bin sekiz yüz elli iki kantâr on lüdre katrân ki min-haysi'l-mecmûʻ yetmiş bin sekiz kantâr toksan bir lüdre katrân ve bin dört yüz yirmi yedi kantâr toksan beş lüdre zift bakayâ oldığı müstebân olub tersane-i ʻâmirem umûrı ehemm-i mehâmm-ı devlet-i ʻaliyyemden ve mürettebâtının vakt ü zemânıyla tedârük ü tahsîli

lâzımeden olmağla sen ki mûmâ-ileyhsin zimmetinde olan ol-mikdâr zift ve katrânı senesi hitâmına dek bilâ-noksân göndermen ve lede'l-iktizâ' tersane-i 'âmirem tarafından gelmedi denilmemek ve tekmîl göndermediğin sûretde lâzım gelen te'dîbâtın icrâ' olunmak şartıyla ordû-yi hümâyûnuma olan me'mûriyetden 'afvını şâmil rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki mûmâ-ileyhsin tersane-i 'âmirem umûrı mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayub ehemm-i mehâmm-ı devlet-i 'aliyyemden oldığından mürettebâtının vakt ü zemânıyla tedârük ü tahsîli lâzımeden oldığı ve senin ordû-yi hümâyûnuma olan me'mûriyetden 'afv olunman zimmetinde olan ol-mikdâr zift ve katrânı senesi hitâmına dek bilâ-noksân göndermen ve lede'l-iktizâ' tersane-i 'âmirem tarafından gelmedi denilmemek ve tekmîlen göndermediğin sûretde lâzım gelen te'dîbâtın icrâ' olunmak şürûtuna mebnî idüği ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh gerek senin sâbıkada ve gerek işbu iki yüz üç senesinde ümenâ-yi tersane-i 'âmiremden akçaları i'tâsıyla me'mûr-ı mübâya'ası oldığın tertîbât tersane-i 'âmiremden gayr-ez teslîmât el-yevm zimmetinde olan ol-mikdâr zift ve katrân bakayâsını senesi hitâmına dek bilâ-noksân tersane-i 'âmireme tekmîlen tesyîr ü teslîme ihtimâm ü dikkat ve hilâfî vaz' u hareket vuku'yla mazhar-ı 'ukubet ü cezâ' olmakdan ittika ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Sahife No **:** 151
Hüküm No **:** 317
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Uzun süreden beri zorbalıkla şöhret yapan ve katledilen Azaz ve Kilis voyvodası Daltabanoğlu Muhammet Ali Paşa ve Battaloğlu Sadık Ağa'nın, mallarının ortaya çıkartılarak devlet hazinesine alınması işine kapıcıbaşılardan İzzet Paşazade Derviş Abdullah Bey'in mübaşir olarak atandığı, Kilis müderrislerinden Abdülgani'nin çıkan ihtilale sebep olması sebebiyle azledilerek yerine Trablusluzade Mustafa'nın atanması, mübaşir olan Derviş Abdullah Bey ile birlikte adı geçen kişilerin mallarının tespit edilerek devlet hazinesine alınması hususunda.

Müderrisîn-i kirâmdan Haleb'de sâkin Trabluslı zâde mevlânâ es-seyyid Mustafâ zîde 'ilmühûya hüküm ki:

Müddet-i vâfireden berü kesr-i ta'yîn ve tagallüb ile şöhret-şi'âr olan Azaz ve Kilis voyvodası Daltaban oğlı Muhammed Alî Paşa ve Battâl oğlı Sâdık Ağa'ya mukaddemâ maktûlen fevt olub merkûm Muhammed Alî Paşa'nın Azaz ve Kilis ve Haleb taraflarından ve sâir ol-havâlîlerde olan kâffe-i emvâl ü eşyâsının ve mezkûr Battâl zâde'nin mecmû' muhallânın zâhire ihrâc ve cânib-i mîrîden zabtı husûsuna dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından kapucılar kethudâlığı pâyesiyle 'İzzet Paşa zâde Dervîş 'Abdullâh Beğ dâme mecdühû mahsûs mübâşir ta'yîn ü irsâl ve müderrisînden Kilis'de es-seyyid 'Abdü'l-ganî'ye işâret-i Şeyhü'l-islâmı mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'iyyetine müvellâ ta'yîn olunub mezkûrların tahrîr-i terekelerinde kâffe-i muhallânın zâhire ihrâc olunmasında ber-vech-i istikamet harekete dikkat eylemesiçün egerçi bundan akdem emr-i âlî sâdır olub lâkin merkûm 'Abdü'l-ganî fi'l-asl zuhûr iden ihtilâle bâdî olmak oldığından başka bu def'a dahî pey-der-pey tahrîk ü ihtilâlden hâlî olmayub ta'tîl-i umûrı müeddî oldığı vâsıl-ı sâmi'a-i şâhânem oldığından teshîl-i maslahat içün merkûmun 'azl ve âherinin nasbı muktezâ ve sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin senin müteşerri' ü dîn-dâr ve müstakîmü'l-etvâr oldığın bil-ahbâr ma'lûm u âşikâr olmakdan nâşî bu husûsa müvellâ ta'yîn olmanı bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve müfti'l-enâm olan mevlânâ es-seyyid Muhammed Kâmil edâma'llahü te'âlâ kazâyla işâret etmeleriyle işâretleri mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin mevlânâ-yi müşârün-ileyhin işâretleri mûcibince mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'iyyetine müvellâ nasb u ta'yîn olundığın ma'lûmun ve merkûm Muhammed Alî Paşa'nın ol-taraflarda mevcûd olan emvâl ü eşyâ ve nukud u zimemât ve emlâk u 'akar ve çiftlik ve hayvânât ve zahâir ve sâir her ne ise cümlesini ve mezkûr Sâdık'ın dahî kâffe-i muhallefâtını zâhire ihrâc ve cânib-i mîrîçün mübâşir-i mûmâ-ileyhin zabtına ve bunların bir akça ve bir hilâli mektûm u mensî kalmamasına ihtimâm ü dikkat eylemen matlûb-ı mülûkânem idüği meczûmun oldukda ber-vech-i meşrûh mezkûrların tahrîr-i terekelerinde ve kâffe-i muhallefâtının zâhire ihrâc olunmasında ber-vech-i istikamet harekete ihtimâm ü dikkat ve hilâfî vaz' u hâlet vuku'nı tecvîzden be-gayet ittika ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 152
Hüküm No **:** 318
Tarihi **:** Evâhir-i L. sene [1]203

Sultanyeri Kazası sakinlerinden Veli Ahmet oğlu Muhammet ve Tufadcıklı Süleyman'ın, ocaktan gönderilen defterde belirtilen miktarda piyade askerini maiyetlerine alıp orduya katılmaları şartıyla bütün suçlarının affedileceği belirtilmişken, adı geçenlerin hâlâ askerlerini toplayıp yerlerinden hareket etmedikleri, bununla birlikte Tufadcıklı Süleyman'ın sefere gideceğini söyleyip başına topladığı adamlarla halka eziyet ettiği, Abdürrahman Haseki'nin adı geçenleri görev yerlerine göndermesi, eğer karşı gelirlerse cezalandırılacakları hususunda.

Hassa hassakilerimden olub eşkıyâ' teftîşine me'mûriyetle Gümülcine cânibinde olan 'Abdü'r-rahmân hassaki zîde mecdühûya hüküm ki:

Sultanyeri kazâsı sâkinlerinden Veli Ahmed oğlı Muhammed ve Tufadcıklı Süleyman'ın mukaddem ve muahhar hakklarında bir gûne evâmir-i 'aliyyem ısdâr olunmuş ise dahî bundan böyle bi'l-cümle cerâim-i güzeşteler 'afv olunub her birleri ocak tarafından gönderilen yarım mührlü defterde mezkûr piyâde neferâtı ma'iyyetlerine istishâb ve ordû-yi hümâyûnuma vusûle sür'at ü şitâb eylemeleri içün me'mûriyetlerini hâvî dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası mektûbı mûcibince ordû-yi hümâyûn tarafından sâdır olan emr-i âlî mazmûnuna ve muktezâ-yi me'mûriyetlerine nazaran bu âna dek ber-mûcib-i defter neferlerini istishâb ve ordû-yi hümâyûnuma vusûle sa'y ü ikbâb eylemeleri lâzıme-i zimmetleri iken el'ân yerlerinden hareket ve mahall-i me'mûrelerine 'azîmet etmediklerinden mâ'adâ merkûm Tufadcıklı sefere gideceğim deyü başına erâzil cem' idüb geçen sene me'mûr olanlar dahî gitmeyüb bostâncıbaşı üzerlerinden kaldığı gibi re'âyâya îsâl-i hasâr etmiş oldıkları ecilden yine ol-vechle hareket idecekleri sen ki hassaki-i mûmâ-ileyhsin bu def'a der-i 'aliyyeme vârid olan 'arz-ı hâlinde tahrîr ü iş'âr olunmuş merkûmların sefer-i hümâyûnuma me'mûriyetlerini nâtık sâdır olan emr-i şerîf mûcibince 'alâ-eyyi-hâl tahrîk ve savb-ı me'mûrelerine irsâllerine dikkat ve gitmekde izhâr-ı sûret tereddüd ve muhâlefet iderler ise te'dîbât-ı layıkâları icrâsına mübâderet olunmak fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi ber-mûcib-i defter neferlerini serî'an

istishâb ve bir gün evvel ordû-yi hümâyûnuma vusûle şitâb ü mübâderet eylemeleri matlûb-ı şâhânem oldığın ve bu bâbda izhâr-ı sûret batâet ve muhâlefet idenler hakklarında lâzım gelen mu‘âmelenin icrâsı musammem idüği sen ki hassaki-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda vech-i meşrûh ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mazmûnı ve muktezâ-yi me’mûriyetleri üzere merkûmları ‘alâ-eyyi-hâl yerlerinden tahrîk ve savb-ı me’mûrelerine tesyîre ihtimâm ü dikkat ve eğer ‘azîmetde izhâr-ı sûret tereddüd ve muhâlefet iderler ise ber-vech-i sühûlet te’dîbât-ı layıkâları icrâsına mübâderet ve hilâf-ı emr ü rızâ’ bir gûne nâ-mülâyim vaz‘ u hareket vuku‘ndan be-gayet ittikâ ü mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî evâhiri L. sene [1]203

Sahife No **:** 152
Hüküm No **:** 319
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Rişvanzade Ömer’in, üzerindeki mirîden olmak üzere hazırlayacağı bin nefer süvari ile orduya katılması emrine sonradan bahaneler ileri sürerek gelmediği, tekrar gönderilen emirde görevini yerine getirmezse tuğ ve sancağının alınarak Konya Kalesine kalebent yapılacağının belirtildiği, Malatya ve Besni kadılarının ilamlarından; bu sene Rişvanzade’nin surre alayını Ayntab ve Kilis’te karışıklık olduğu için Elbistan’da karşılayarak güvenli bir şekilde Halep’e ulaşmasını sağladığı, mirî asker için havale olunan kırk beş bin kuruşu Hassa silahşorlarından Mustafa ile İstanbul’a yolladığı, beş yüz süvarinin ulufesini şahsından vererek silahtarı Yusuf ile orduya gönderdiği ve kendisinin de verilecek emri hazır olarak beklediğinin öğrenildiği, Rişvanzade’nin suçunun affı için bu defa beş yüzü hazineden beş yüzü şahsından hazırlayacağı bin süvari ile Kasım gününde orduda olması, Kapıcıbaşı Ahmet’in de Rişvanzade’yi bin süvari ile yola çıkardıktan sonra İstanbul’a dönmesi hakkında.

[Derkenâr]: İsti‘câliçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâhiri Z. sene [1]203

Mîr-i mîran-ı kirâmımdan olub ber-vech-i mâlik-âne Malatya sancâğı mutasarrıfı olan Rişvan zâde ‘Ömer dâme ikbâlühûya ve dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından

bundan akdem mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyh tarafına gönderilüb hâlâ ol-cânibde olan es-seyyid Ahmed dâme mecdühûya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin geçen sene kışla mürettebâtından olarak ‘uhdende olan emvâl ü mîrîyeye mahsûben me’mûr-ı tahrîri oldığın bin nefer mîrî süvâri ‘asâkiri tahrîr ve bi’n-nefs-i istishâb ile savb-ı me’mûre vusûle şitâb eylemen içün bi’d-def‘ât evâmir-i şerîfe sudûrundan sonra mevsim-i şitâ güzâr etmiş oldığından meştâya olan me’mûriyyetin bi’l-âhire bahâra tahvîl olunmuşken yine ‘asâkir-i mezkûrun tahrîrinde aralık aralık îrâd-ı a‘zâra ibtidâr eylediğinden bundan akdem isti‘câl ü te’kîdi hâvî ve a‘zâr-ı beyhûdeye cesâret ider isen tûğ ve sancâğının ref‘ ve Konya kal‘asına bend olunman içün dahî başka evâmir-i şerîfem ısdâr ve kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh ile ba‘s ü tesyâr olunmuşdı el-hâletü hâzihi senin ve kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhin tahrîrâtınızda ve Malatya ve Behisni kadîlarının der-i ‘aliyyeme tevârüd iden i‘lâmları mefâhîminde bu sene-i mübârekede surre-i hümâyûnumun sâlimen Haleb’e îsâli bâbında bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfeme emsâlen ‘Ayntab ve Kilis havâlîleri ihtilâl üzere oldığından sen bi’n-nefs-i ‘azîmet ve surre-i hümâyûnumı Elbistan’dan istikbâl ve sâlimen Haleb’e îsâl ve Behisni’ye ‘avdet etmiş oldığın ve ‘uhdende olan mukata‘anın iki yüz üç senesi mâlına mahsûben me’mûr-ı tahrîri oldığın sâlifü’z-zikr bin nefer mîrî ‘asâkirin mîrîleriçün ber-mûcib-i sebeb-i tahrîr havâle olunan kırk beş bin guruşı nakden hassa silâh-şörlerimden Mustafâ zîde mecdühû ile der-i ‘aliyyeme irsâl etmiş oldığından kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhin ol-tarafa vusûlünden sonra beş yüz nefer süvâri ‘asker tahrîr ve iktizâ’ iden bahşiş ve ulûfelerini bedeninden i‘tâ’ ve üzerlerine silâh-dârın Yusuf zîde kadrühûyı başbuğ nasb ve ordû-yi hümâyûnuma sevk ü isrâ’ idüb sen dahî hâzır ve âmâde olarak bu bâbda emr-i şerîfim sudûrına müterakkıb idiğin derc ü tastîr ve husûsât-ı sâire tahrîr ü tafsîl olunmuş bu def‘a mâliyyeden sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince beş yüz nefer mîrî ve beş yüz nefer dahî bedeninden min-haysi’l-mecmû‘ bin nefer süvâri ‘asker tahrîr ve bi’n-nefs-i istishâb ile bi-mennihî te‘âlâ rûz-i kasımda ordû-yi hümâyûnumda mevcûd bulunman husûsuna me’mûriyetine irâde-i pâdişâhânem ta‘alluk etmekden nâşî me’mûriyetini ve bu vechle ‘amel ü harekete ikdâm eylemen şartıyla cerâim-i sâbıkan ‘afv olundığını şâmil rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin keyfiyyet-i ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh cerâim-i sâbıkana kalem-i ‘afv u safh-ı şehr-yârânem keşîde kılınması bâlâda

münderic oldığı üzere bu def‘a tahrîr ve bi’n-nefs-i istishâbına me’mûr oldığın beş yüz nefer mîrî ve beş yüz nefer bedeninden cem‘an bin nefer süvâri ‘asker ile rûz-i kasımda ordû-yi hümâyûnumda isbât-i vücûd eylemen şartına mebnî ve mukaddemce bedeninden beş yüz nefer tahrîr ü irsâlde sebkat iden hidmetine mübtenî olmak mülâbesesiyle ba‘de’l-yevm a‘zâr u ‘ilel îrâdına teşebbüs itmeyerek ve kat‘â vakt geçürmeyerek vusûl-i emr-i şerîfimde zikr olunan bin neferin tahrîrine mübâşeret ve ba‘de’t-tekmîl yola hurûc ile kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhi tekmîl emr-i me’mûriyle i‘âdeye müsâra‘at ve mikdâr-ı zerre kusûr u tekâsülden be-gayet tehâşî ve mücânebet eyleyesin şöyle bir me’mûriyetde dahî ednâ te’hîr ve tekâsül etmen ihtimâlin olur ise vebâlin boynuna olub bilâ-imhâl hakkından gelünür âna göre hareket ve tahsîl-i rızâ-yi hümâyûnuma ve isticlâb-ı teveccühât-ı şâhâneme sarf-ı makderet eyleyesin ve sen ki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhsin mazmûn emr-i âlîşânım senin dahî ma‘lûmun olarak âna icrâ-yı muktezâ-yi kâr-güzârı ve istikamete ikdâm ve mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhi sâlifü’z-zikr bin nefer ‘asker ile yola ihrâc eylediğin kaydıyla der-i ‘aliyyeme ‘avdete sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 153
Hüküm No **:** 320
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Rakka eyaletinin, Soğucak seraskeri Vezir Battal Hüseyin Paşa’ya bin iki yüz üç senesinin Şevval ayının on ikinci günü tevcih edildiği, Hüseyin Paşa’nın komutanlık göreviyle iştigal etmesi sebebiyle adı geçen eyalete Ruha sakinlerinden kapıcıbaşılarından Hamoyzade Muhammet Bey’in mütesellim olarak atanmasına dair.

Rakka Eyâleti’nde vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Rakka Eyâleti Soğucak ser-‘askeri düstûr vezîrim Battâl es-seyyid Hüseyin Paşa iclâlehûya işbu bin iki yüz üç senesi şevvâlinin on ikinci güni tevcîh ü ihsânım olub müşârün-ileyhin ser-‘askerlik mezkûr hidmetiyle iştigaline binâen eyâlet-i merkûmeye tarafından bir mütesellim nasbı muktezâ olmakdan nâşî Ruha sâkinlerinden dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Hamoy zâde el-hâc Muhammed

Beğ dâme mecdühû eyâlet-i mezkûre mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını müşârün-ileyhin kapu kethudâsı hassa silâh-şörlerimden Ahmed zîde mecdühûya bâ-‘arz-ı hâl istid‘â etmekle mu‘tâd üzere mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere mütesellimlik mezkûrı kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhe zabt ve müşârün-ileyhin tarafına râci‘ olan tayyârât u ‘âidâtı kadîmden olıgeldiği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimliği umûrına âheri dahl ü ta‘aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 153
Hüküm No **:** 321
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

İstanbul'dan Vezir Hasan Paşa'nın mukataasının faizi olan ve kendisine gönderilen altı bin kuruş hazinenin yolda güvenliğinin sağlanması hususunda.

Âsitâne-i ‘aliyyemden Anatolı vâlîsi ve Özi cânibi ser-‘askeri vezîrim Gazî Hasan Paşa'nın bulundığı mahalle varınca yol üzerinde vâki‘ kuzât ve nüvvâb ve mütesellimler ve voyvodalar ve şehir kethûdaları ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitân ve iş erleri zîde kadrühûma hüküm ki:

Bu def‘a der-i ‘aliyyemden vezîr-i müşârün-ileyhin mukata‘ası fâizi olarak tarafına irsâl olunan altı bin guruş hazînenin esnâ-yi râhda muhâfaza u muhâresesi esbâbının istihsâliyle sâlimen müşârün-ileyhin bulundığı mahalle îsâli husûsuna ikdâm mühimm ve muktezâ olmakdan nâşî siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz hazîne-i mezbûre yanında olan âdemleriyle her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise gice ve gündüz muhâfazasına dikkat ve gider oldukda dahî esnâ-yi râhda muhâfazaya ve ânı mütesellim ve mu‘temed cebelü neferâtı ta‘yîn ve terfîkiyle kazâ be-kazâ birbirinize irsâl ve emînen müşârün-ileyhe îsâline ihtimâm eylemeniz fermânım olmağın hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer hazîne-i merkûme yanında olan âdemler ile her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise leyl ü nehâr muhâfazasına ve gider oldukda dahî muhâfazaya ve ânı mütesellim ve mu‘temed cebelü neferâtı ta‘yîni ile emîn ü sâlim birbirinize irsâl ve müşârün-ileyhe îsâli

husûsuna ihtimâm ü dikkat eyleyesiz şöyle ki hazîne-i mezbûrenin muhâresesinde kusûr u rehâvet vuku‘yla bir gûne zarar u gezend isâbet etmek ihtimâlî olur ise ol-kazânın zâbitân ve iş erlerinden tazmîn itdirileceğinden başka muhâfazada kusûrı zâhir olanların dahî hâl ve şânlarına göre mazhar-ı muâheze ü ‘itâb-ı pâdişâhânem olacaklarında şübhe olmadığı bedîhî ü bâhir olmağla âna göre ‘amel ü hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 153
Hüküm No **:** 322
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Akdeniz adalarını, sahillerini ve gelip giden tüccarı korsan saldırılarından korumakla görevli Ahmet Paşa’nın görevini layıkıyla yerine getiremediği, korsan gemilerinin Akdeniz’de diledikleri gibi dolaşarak istedikleri zararı verdikleri, adalarda ve sahillerde güvenliğin kalmadığı, bu kusuruna karşılık cezalandırılmasının gerektiği, korsan gemilerinin toplam sayısının ancak yirmi kıta olduğu, onların da üç beş kıtasının büyük gemilerden oluşup gerisinin kayık ve sandal gibi küçük çaplı gemilerden olduğu, bu sebeple ortadan kaldırılmalarına donanmanın birkaç gemisinin yeterli olacağı, Ahmet Paşa’nın korsan gemilerinin hangi bölgede olduklarını haber alarak üzerlerine gidip batırması, ancak bu şekilde cezasının affedileceği hususunda.

Ümerâ-i deryâdan tersane-i ‘âmirem kethudâsı olub Akdeniz’e me’mûr donanma-yi hümâyûnum başbuğı olan es-seyyid Ahmed dâme izzühûya hüküm ki:

Akdeniz ataları ve cezîreleri ve Anatolı ve Rûmili sâhillerinin ve ale’l-husûs amed şüd iden devlet-i ‘aliyyem tüccârının mazarrat-ı korsandan te’mînleri ne mertebelerde ahass-ı metâlib-i dâverânem idiği ve Akdeniz’de donanma tertîb ü tesyîri ve senin üzerine başbuğ ve ta‘yîn olunman mücerred geşt ü güzâr iden düşmen ve korsan sefînelerinin ne mahallde bulunur ise üzerlerine varılub ahz ü kahr u istîsâl ve bi’l-külliyye def‘-i gaileleri husûsuna sa‘y-i bî-hemâl olunmak irâdesine mebnî idüği ve bu bâbda terk-i hâb u rahât iderek Akdeniz’de gezen sefâin-i menhûse-i a‘dâ’yı ele getürmekde ve ba‘de’l-yevm isr ü âsârı kalmayacak vechle

def‘aâtiyle gaileleri emrinde ibrâz-ı metânet ü gayret eylemen ne derecelerde senden me’mûl ü muntazır-ı pâdişâhânem oldığı muhtâc-ı ta‘rîf ü beyân olmayub bundan akdem me’mûriyetini ve ba‘dehû iktizâ’ iden der-miyân u tenbîhât u nizâmı hâvî mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i şerîfem mazâmîninden gereği gibi ma‘lûmun olan hâlâtdandır el-hâletü hâzihi mezâmîn-i evâmir-i şerîfem ve muktezâ-yi me’mûriyetini vakt ü hâl iktizâsına nazaran bu vakte dek bir iş görmek ve korsan sefînelerini bi’t-taharrî ele getürüb ahz ü istîsâl ve igrâk ü ihrâklerine sa‘y-i bî-hemâl iderek sevâhil ü cezâirin ve devlet-i ‘aliyyem tüccârı sefînelerinin gereği gibi te’mînleri hâlâtının istikmâline kemâl-i sa‘y ü gayret eylemen farîza-i zimmetin iken ilâ-hezz el’ân olan bir gûne hüsn-i himmete muvaffak olamadığından mâ‘adâ ol-makule derme çatma korsan sefînelerinden üçer beşer ve sekizer kıt‘a atalar aralarında istedikleri mahallerde bî-pervâ geşt ü güzâr ve diledikleri hasârâtı icrâya ibtidâr etmekde oldukları ve hâsılı Akdeniz’de atalar aralarında ve sevâhil ü cezâirde emniyyet bi’l-külliyye münselib olmak derecesine vardığı yakinen tahkik-gerde-i şehr-yârânem olub bu keyfiyyet senin rehâvet ve kusûruna haml ile derhâl hakkından gelinmek îcâb etmişken mücerred bundan sonrası bu misillû hâlet-i kerîhe vuku‘a gelmemesine kemâl-i ikdâm u dikkat ve zikr olunan korsan keferesinin râkib oldukları sefâin-i menhûsenin cümlesi yirmi kıt‘aya ancak bâliğ ve ânların içlerinden dahî üç beş kıt‘ası kebîrce olub mâ‘adâsı bîlece kayığı ve sandal makulesi derme çatma sefâinden ‘ibâret oldığı ve ‘avn-i Hakkla üzerlerine vardıkda cümlesini ahz ü istîsâle donanma-yi hümâyûnum sefînelerinden çend kıt‘ası kifâyet ideceği bedîhî olmak hasebiyle sefâin-i menhûse-i mezkûrenin her ne-mahallde iseler haber alub ve üzerlerine varub gark u hark ve ahz ü istîsâl olunmalarına ez-dil ü cân sarf-ı mâ-hasal miknet eylemen şartıyla bu def‘a icrâ-yı mücâzâtından iğmâz olunmağın tenbîhen ve te’kîden ve îkâzen ve inzâren hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ‘acâleten ( ) ile ba‘s ü tesyâr olunmuşdı imdi keyfiyyet-i ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete bezl-i gayet vüs‘ ü makderet ve bundan sonra ma‘âzallahü-te‘âlâ ser-i mû tehâvün ü nükâs vuku‘yla nedâmet kamet virmeyecek eşedd-i ‘ukubete giriftâr olmakdan nefsini sıyânet eyleyesin şöyle ki bu def‘a dahî keyfiyyet sana işbu emr-i şerîfimle gereği gibi ifâde ü te’kîd olunmuşken ba‘de’l-yevm dahî ol-makule korsan melâ‘îni üzerlerine varmayub beyhûde geşt ü güzâr hâtırı melhûz olan muhârebeden ise şöylece davranub rûz-i kasım nakdinde yine âsitâneye vârid âsâyiş ideriz mülâhazasını gerek sen ve gerek ma‘iyyetinde olan kapudanân ve zâbitân hâtıra getürür iseniz bir belkim sizin içün bu sûretle selâmet-i hâl baîd-i ‘anü’l-

ihtimâldir âna göre hareket ve keyfiyyeti ma‘iyyetinde bulunanlara dahî etrâfıyla ifâdeye müsâra‘at ve şimdiye dek vâki‘ olan kabâhâtini ensâ itdirecek hidemât-ı pesendîde vücûda getürmeğe dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 154
Hüküm No **:** 323
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Deniz mevsimi geldiğinde Karadeniz'de Rus gemilerinin dolaşarak sahillere zarar verecekleri, bu sebeple Anadolu ve Rumeli sahillerinde gereken yerlerde önlem alınması, Karadeniz Boğazı'ndan Rumeli sahiliyle Emine Burnu'na, Anadolu sahiliyle Sinop'a kadar olan liman ve iskelelerin asker, top ve mühimmatla takviye edilmesi, gerekli yerlerde tabyalar inşa edilerek içlerine askerler ve toplar yerleştirilmesi hususunda maliyeden ve Divan'dan emr-i şerîfler gönderildiği, adı geçen mahallerde acele olarak keşif yapılarak resimlerinin ve gerekli olan mühimmatın defterlerinin hazırlanması için mimar halifeleri ve denizcilik bilgisi olan adamlar yollanması ve muhafazası gereken yerlere çok sayıda asker gönderilmesi gerektiği hususunda.

Ereğli sâkinlerinden Çivikci zâde Halîl zîde kadrühûya hüküm ki:

Mevsim-i deryâ hulûlünde Karadeniz'de Moskovlu sefîneleri geşt ü güzâr ve sevâhile îsâl-i hasâra ibtidâr idecekleri mülâhazadan ba‘îd olmamakla bu sûretde Anatolı ve Rûmili sâhillerinde iktizâ' iden yerlerin istihsâl-i esbâb-ı muhâfazalarına ve 'ale'l-husûs Bahr-i Siyâh boğazından Rûmili sâhiliyle Emine Burnu'na varınca vâki‘ mahallerin ve Anatolı sâhiliyle dahî Sinob'a varınca muhâfazası mühimm ve muktezâ olan mecmû‘ liman ve ve* mülâsıkı ve iskelelerin 'asâkir ve mühimmât ve tob ve levâzım-ı sâire ile takviyetine ve iktizâ' iden mahallerde müceddeden tabyalar inşâsı ve derûnlarına müstahfazan neferât ta‘biyesiyle iki taraf sevâhilinin min külli'l-vücûh istikmâl-i levâzım hıfz u hırâsetlerine dâir lâzım gelen tedâbîrin icrâsına ikdâm ne mertebelerde ehemm-i mehâmm ve vâcibü'l-ihtimâmdan oldığı oldığı* muhtâc-ı beyân olmakdan nâşî bundan akdem iktizâ' iden mahallere tabyalar inşâsı ve toblar vaz‘ı ve neferât u müstahfazîn tertîbi ve lâzım gelenlerin 'asâkir

vâkıye ile ta‘yînleri zımnında mâliyye ve dîvân-ı hümâyûnumdan evâmir-i şerîfe ısdâr ve irsâl olundığından mâ‘adâ zikr olunan mahaller tiz elden mu‘âyene ü keşf olunarak bir cânibden resmleri bu tarafa tesyîr ve lüzûmı olan tob ve mühimmât ve levâzım-ı sâirenin defterleri takdîm olunmak içün der-i ‘aliyyemden mi‘mâr halîfeleri ve fenn-i deryâda mâhir âdemler tesyâr olunub muhâfazası muktezâ mahallere ‘asâkir vâfire ile lâzım gelenlerin me’mûr u ta‘yîn kılınmaları muktezâ-yi vakt ü hâl ikdâm-ı umûrdan olmakdan nâşî sen ki mûmâ-ileyhsin mikdâr-ı kifâye ‘asker ile Ereğli limanını muhâfazaya sarf-ı makderet eylemen içün Hüdâvendigâr-ı sâbık ‘ammim merhûm ve mağfûrün-leh sultân ‘Abdü’l-hamîd hân ‘aliyyü’r-rahmet ve’l-gufrân zemânında me’mûriyetini hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim sâdır olmuşidi el-hâletü hâzihi cülûs-i hümâyûn meymenet-i mâkrûnum oldığına binâen emr-i âlî-i mezkûrun tecdîdi lâzım gelmekle mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince ‘amel ü harekete ikdâm u dikkat ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen fermânım olmağın te’kîd ü me’mûriyetini şâmil hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki mûmâ-ileyhsin bu vaktler evkat-ı sâireye kıyâs olunmayub liman-ı mezkûrun mekr-i düşmenden muhâfazası ne derecelerde ikdâm u umûrdan oldığını ve ma‘âzallahü-te‘âlâ bu bâbda ednâ kusûr u rehâvet netîcede ne makule vahâmet ü nedâmeti müeddî olacağını etrâfıyla tefekkür ü mülâhaza iderek âna göre mikdâr-ı kifâye ‘asker ile Ereğli limanını leyl ü nehâr muhâfazaya kemâl-i ikdâm ü gayret ve bir âna gafil olunmayub ‘ale’d-devâm mütebassır-âne ve teyakkuz-âne harekete sarf-ı makderet eylemen ahass-ı metâlib-i pâdişâhânem idiği ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete mezîd-i ikdâm ve sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve mikdâr-ı zerre tekâsül ü rehâvet vuku‘yla nedâmet müfîd olmayacak ‘ikaba giriftâr olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203 *İkişer defa yazılmıştır.

Sahife No **:** 154-155
Hüküm No **:** 324
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Bosna halkının eskiden beri din yolunda ve devlet uğrunda canla başla düşmana karşı savaştıkları, ecdatları gibi din yolunda hayır ile yad olunacak gayreti göstermelerinin bütün Bosna halkından beklendiği, Arslan Paşa’nın bütün askeri

sınıfları istihdam etmesi, düşman sınıra gelmeden her taraftan memleketlerine hücum ederek onları mağlup etmesi ve geçen sene kaybedilen kale ve kasabaları geri alması, gazada hizmet edenlerin mertlik ve yararlılıklarına göre taltif edileceği hususunda.

[Derkenâr]: Tekrâr ekber ü şedîd emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Hâlâ Bosna vâlîsi ve ser-'askeri vezîrim Arslan Paşa'ya ve eyâlet-i Bosna'da olan mansûb ve ma'zûl mîr-i mîran-ı kirâm dâme ikbâlühû ve kılâ'-ı mansûrum kapudanları ve rüesâ ve zâbitân ve sergerde-gân zîde mecdühûma ve sâir erbâb-ı harb u darbdan olan bi'l-cümle Bosna dilâverlerine hüküm ki:

Bosna ahâlisi öteden berü cihâd u gazâ' ile me'lûf u şecâat ü hamiyyet ile mevsûf îsâl-i mücâhidîn ve kümât-ı murâbıtından olub âbâ vü ecdâdlarının dîn yolunda ve devlet-i 'aliyyem uğurunda can ve baş fekk iderek ve yaz ve kış dimeyüb taş yaslanub toprak daşınarak ve küffâr-ı hâk-sâra kat'â göz açdırmayarak ne derecelerde fütûhât-ı celîleye mazhar oldukları ve bu vechle nâm ve şân kesb iderek merdlik ve dilâverlik ile ne mertebelerde şöhret-şi'âr oldukları târîh kitâblarında mestûr ve cümle nâs beynlerinde mütevâtir ü meşhûrdur el-hâletü hâzihi Bosna'da sâkin olan mücâhidîn kullarım dahî selefde geçen ve nâm ve şân kesb iderek ilâ-âhir el'ân hayr ile yâd olunan gazîlerin evlâd u ahfâd ve akrabâ' u müte'allikatlarından olmalarıyla âbâ vü ecdâdları eserine iktifâ' eyleyerek hidemât-ı cihâd u gazâ'yı te'diyede âbâ vü ecdâdlarının nâmlarını ihyâ' ve küffâr-ı hâk-sârın memâlikine her tarafdan hücûm u iktihâm ve gereği gibi ahz-i sâr ü intikam husûsuna cidâl mahîs eylemeleri derecelerde ikdâm-ı metâlib-i pâdişâhânem oldığı kullığından müstagnîdir kaldı ki bu sene-i mübârekede 'avn ü 'inâyet-bârî ve imdâd-ı rûhâniyyet-i hazret-i risâlet-penâhi sallallahü te'âlâ 'aleyhi ve sellem ile düşmen-i dînden ber-vefk-i matlûb intikam alınmak ve geçen sene yedlerine geçen palankalar nez' ü istihlâs olunmak ve memâlik-i a'dâ'ya gereği gibi rahne ü hasâret irişdirilmek ve kılâ' u bika' ve kasabât u nevâhî ve kurâsı zabt u teshîr ve gürûh-i müşrikin kahr u istîsâl ve evlâd u 'ibâd ve nisâ ü sıbyânları sebbî ü istirkak ve emvâl ü eşyâ ve hayvânâtları ahz ü igtinâm ve beyne'l-guzâta tevzî' ü iktisâm itdirilerek 'avn-i bârîyle haddleri bildirilmek husûsları dilâverân-ı Bosna'nın cümlesinden matlûb u muntazır-ı pâdişâhânem olmağın hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki Bosna vâlîsi vezîr-i müşârün-ileyhsin senin

vüzerâ-yi ‘izâmım beynlerinden bi’l-intihâb Bosna vâlîsi nasb olunmakdan maksûd giceyi gündüze katarak ve hâb u rahâtı terk iderek düşmenden gereği gibi ahz-i sâr ü intikam olunmak esbâbının istihsâline bezl-i mechûd eylemen kaziyyesi idiği bî-iştibâh olmağla göreyim seni bu bâbda dâmen-gayreti meyân-ı ikdâma bend iderek ve mîr-i mîran ve kapudanân ve rüesâ ve sergerde-gân ve sâir sunûf-i ‘askeriyye kullarımı ‘ale’d-devâm hidemât-ı gazâda re’y ü emrinle istihdâm eyleyerek senden me’mûl u muntazır-ı şâhânem olan âsâr-ı dirâyet ü gayreti ibrâz u izhâra bezl-i mâ-hasal vüs‘ ü liyâkat ve ser-i mû münâfî-i me’mûl nâ-mülâyim hâlet vuku‘ndan be-gayet tehâşî ve mücânebet eyleyesin ve siz ki eyâlet-i Bosna’da olan mansûb ve ma‘zûl mîr-i mîran-ı kirâm ve kapudanân ve sâir mûmâ-ileyhimsiz bu mevsimler tâmm gayret günleri olub ednâ mertebe tekâsül ü gaflet ve zinhâr batâet ve rehâvet câiz olmadığı ve a‘dâ-yı dîn hudûdlarımızdan baş göstermeksizin her tarafdan dâr u diyârlarına hücûm u iktihâm olunarak kahr u istîsâllerine kıyâm u müsâra‘at olduğı sûretde ‘avn-i bârîyle tâb-âver olamayub kirâlarını ve mümkinlerini muhâfaza dâ‘iyesine düşerek kulûb-ı kasiyelerine havf u hirâsân istîlâsıyla inşâllahü te‘âlâ gereği gibi makhûr u müdemmer olmaları eltâf-ı hafiyyetü’l-ileyhden me’mûl ve mes’ûl idiği ve leyl ü nehâr da‘vât-ı hayriyye-i pâdişâhânem hidemât-ı cihâd u gazâda çalışan mücâhidîn kullarımla bile oldığı ve taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden sizlere iktizâ’ iden i‘ânetin icrâsında ber-vechle tecvîz-i kusûr olunmayacağı ve vâlî-i müşârün-ileyhin emr ü re’yiyle hidemât-ı gazâyı te’diyeye kıyâm ve dîn hidmetini ve devlet-i ‘aliyyem gayret-keşliğini iltizâm iden Bosna dilâverleri kullarım hakklarında ber-vechle dirîg-i pâdişâhânem olmayub her biri hâl ve şânına ve zâhir olan merdlik ve yararlıklarına göre taraf-ı mülûkânemden nâil-i eltâf ü in‘âm ve mazhar-ı nevâzîş ü ikrâm olmalarına himmet-i kâmile-i şehr-yârânem masrûf idüği ve bu vaktler evkat-ı sâireye kıyâs olunmayub gice ve gündüz hâb u âsâyişi terk iderek ve ednâ mertebe kusûr u tegafül ve zinhâr ve zinhâr batâet ve tekâsül vuku‘nı tecvîz etmeyerek düşmen-i dînden intikam alınmak ve dâr u diyârları tahrîb olunmak esbâbının istihsâline ikdâm-ı mertebe-i vücûbede olmak hasebiyle tâmm iş görecek vaktler bu mevsimler olduğı ma‘lûmunuz oldukda göreyim sizi bir mâddede ser-i mû kusûr u fütûrı tecvîz etmeyüb –Rabbena efrığ aleyna sabren ve sebbit akdemena vensurna alel kavmil kâfirin– tazarru‘nı bir dâşte-i dergâh vâcibü’l-âmâl iderek ve küffârdan kat‘â yüz döndermeyüb –es-sabru miftâhü’z-zafer– müeddâ’sı üzere küffâra galebe ü nusret sabr ü sebât ile husûle geleceğini bilerek ve âbâ vü ecdâdınızın dîn uğurunda ve memleketleri muhâfazasında baş gider taş gitmez

didiklerini ve üfûl-i merdâneleriyle bu sözlerini ta‘rîf eylediklerini tezekkür iderek leyl ü nehâr düşmen-i dînden ahz-i intikam esbâbının istihsâline ve bu sene-i mübârekede a‘dâ-yı liâme kat‘â göz açdırmamağa cümleniz gönül birliği ile sarf-ı vüs‘ ü makderet ve merdâne ü şecî‘âne harekete kıyâm ile gürûh-i müşerrinin kahr u istîsâllerine ve muhâfaza-i nâmûs-ı dîn-i mübîne cism-i vâhidince çalışub sa‘âdet-dârına mazhar olmağa sarf-ı yârâ-yi liyâkat ve ilâ-âhirü’l-edvâr-ı hayr ile yâd olunacak meâsir-i celîle vücûda getürmeğe dâmen-der-meyân-ı gayret ve ma‘âzallahü-te‘âlâ mikdâr-ı zerre tehâvün ü tekâsül vuku‘ndan gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 155
Hüküm No **:** 325
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene [1]203

Bundan önce devlet tarafından Bosna Kalesi’nin levazımı ve gazilerinin yiyeceklerini Dubrovnik’e götürmesi için kiralanan dört kıta Fransız gemisinin iskeleye ulaştığında getirdiği malların kabul edilerek Bosna’ya götürülmesine dair.

Bosna vâlîsi tarafından Dubrovnik iskelesinde ikamete müte‘ayyin ümenâ’ zîde kadrühûma hüküm ki:

Bundan akdem Bosna kılâ‘-yı lâzımesi ve ser-haddi guzâtı me’kûlâtiçün Dubrovnik iskelesine devlet-i ‘aliyyemden istîcâr olunan dört kıt‘a France sefâini ile gönderilen zahâir ve mühimmât iskele-i mezkûre mashûben ba‘de’s-selâm vâsıl olub sefâin-i merkûme kapudanları zahâir ve mühimmât-ı mezkûreyi iskele-i mezbûre ihrâc ve siz ki ümenâ-yi mûmâ-ileyhimsiz Bosna tesyîr içün size teslîm murâd eylediklerinde zahâir ve mühimmât-ı merkûmenin kabzı içün bize bir emr yokdur ne kabûl ideriz ve ne sefînelerden ihrâcına ruhsat viririz deyü hilâf-ı emr ü rızâ’ ba‘zı gûne kelimât-ı tefevvühüne ictirâ’ olındığı kapudanân-ı mersûmun taraflarından âsitâne-i ‘aliyyemde mukîm France ilçisi tarafına ihbâr olundığın ilçi-i mûmâ-ileyhin bundan akdemce bir kıt‘a memhûr takrîr kâğadıyla inhâ’ eylediğine binâen siz ki ümenâ-yi mûmâ-ileyhimsiz sefâin-i merkûme hamûleleri olan sâlifü’z-zikr zahâir ve mühimmâtı tamâmen iskele-i mezkûre ihrâc ve Bosna’ya irsâl zımnında ahz ü

me’hûzınızı müş‘ir kapudanları yedlerine memhûr ve ma‘mûl bâ-sened i‘tâ’sıyla toğrı mahalline ba‘s ü isrâ’ esbâbının istihsâline ikdâm u dikkat ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında bundan akdemce size hitâben başka zikr olunan zahâir ve mühimmâtı tamâmen iskeleden kaldırub Bosna’ya celbe dikkat eylemek üzere hâlâ Bosna vâlîsi düstûr vezîrim Arslan Paşa iclâlehûya başka evâmir-i şerîfem sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi bu husûs mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayub ehemm-i umûrdan oldığına binâen mukaddem sâdır olan emr-i ‘âlîşânım mûcibince ‘amel ü hareketi ikdâm u dikkat tâmm eylemeniz içün te’kîden ve isti‘câlen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi zahâir ve mühimmât-ı mezkûreyi bir gün evvel mahallerine irsâl içün Bosna’ya isticlâbı emrine sa‘y-i bî-hemâl eylemesiçün Bosna vâlîsi vezîr-i müşârün-ileyhe bu def‘a dahî başka isti‘câl emr-i münîfim tasdîr olundığı ma‘lûmunuz oldukda vech-i meşrûh üzre sâlifü’z-zikr zahâir ve mühimmâtı bi’t-tamâm serî‘an iskele-i mezbûre ihrâc itdirüb kabz ve kabzınızı mübeyyen kapudanân-ı mersûme yedlerine ma‘mûl bâ-sened i‘tâ’sıyla bir gün evvel doğrı Bosna’ya sevk ü îsâli esbâbının istihsâline mezîd-i ikdâm u gayret ve fî mâ ba‘d mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet vuku‘yla giriftâr-ı ‘ikab olmakdan be-gayet tehâşî ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî evâili Za. sene [1]203

Sahife No **:** 155
Hüküm No **:** 326
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene [1]203

Sivas valisi ve Vidin seraskeri Vezir Yusuf Paşa’nın Sivas Eyaleti’ne buyruldu ile kapıcıbaşılardan Tevrîhzade Süleyman’ı mütesellim olarak atadığı, Süleyman’ın Paşa’ya ait olan aidatı alması ve mütesellimlik işlerine başkasının karışmamasına dair.

[Derkenâr]: İstihkâmı hâvî emr yazılmışdır. Fî evâsıtı Ra. sene [1]204

Tashîh olundığı vechle tebdîl olunmuşdur. Fî evâili Za. sene [1]203

Sivas eyâletinde vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Hâlâ Sivas vâlîsi olub Vidin cânibi ser-‘askeri olan düstûr-i mükerrem sadr-ı sâbık vezîrim Yusuf Paşa iclâlehû tarafından eyâlet-i mezbûreye bâ-buyruldı dergâh-ı âlî kapucıbaşılarından Tevrîh zâde Süleyman dâme mecdühû mütesellim nasb ve ta‘yîn olunmuş oldığına binâen mütesellimlik-i mezkûr vezîr-i müşârün-ileyh tarafından verilen buyruldı mûcibince mûmâ-ileyhe zabt ve ‘âid olan tayyârâtı ahz ü kabz itdirilmek fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma‘lûmunuz oldukda vech-i meşrûh üzre mütesellimlik mezkûrı vezîr-i müşârün-ileyh tarafından i‘tâ’ olunan buyruldı mûcibince mûmâ-ileyh Tevrîh zâdeye zabt ve müşârün-ileyh tarafına râci‘ olan tayyârât u ‘âidâtı kadîmden olıgeldüği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimlik umûrına âheri dahl ü ta‘aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâili Za. sene [1]203

Sahife No **:** 155-156
Hüküm No **:** 327
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene [1]203

Serasker olarak tayin olunan Hüseyin Paşa’nın düşmandan intikam alınması için ne gibi tedbirler alınması gerekiyorsa yerine getirmesi, yapacağı işlerde divana danışmak için zaman kaybetmemesi, bölgedeki kabileleri birleştirerek düşmana karşı gazaya katılmalarını sağlaması, bu kabilelerin düşmanla savaşmalarının içlerinde bir miktar Osmanlı askerinin olmasının yanında top, cephane ve mühimmat desteğinin verilmesine bağlı olduğu, bunların Anadolu’dan gönderildiği, Trabzon valisine ve Canik muhassılına asker göndermeleri için emirler yollandığı, Kuban başbuğu Kalgay Muhammet Giray ile haberleşerek birlikte hareket etmesi, Kuban tarafında münasip bölgelerden düşmana zarar verecek ve zaafa uğratacak askeri hareketlerde bulunulması, yapacağı işlerde başarılı olduğunda mükafatını göreceğine dair.

Hâlâ Rakka vâlîsi ve Soğucak ve Anapa ve sâir ol-havâlî ser-‘askeri vezîrim es-seyyid el-hâc Hüseyin Paşa’ya hüküm ki:

Sen ki ser-‘asker-i müşârün-ileyhsin istiklâlini hâvî bundan akdem bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnumla mufassal ü meşrûh sâdır olan emr-i ‘âlîşânımda tafsîl ü tebeyyün olundığı vechle bi’l-istiklâl me’mûr oldığın ser-‘askerlik emr-i

ehemminde senden muktezâ-yi vakt ü hâle mutâbık ve rızâ-yı pâdişâhâneme muvâfık ibrâz-ı âsâr-ı kâr-güzârı ve dirâyete ikdâm ve hidemât-ı dîn-i mübîne ve uğur-ı saltanat-ı seniyye-i ebed-rehînimde sâdıkane ve gayûrâne harekete sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve düşmen-i dînden gereği gibi ahz-i intikam olunacak hâlâtın istihsâline kemâl-i ikdâm u dikkat tâmm eylemen ne-mertebelerde ikdâm-ı âmâl-ı şâhânem idiği ve hâsılı bir mâddeyi der-i ‘aliyyeme tahrîr ü istîzâne ta‘lîk etmeyerek ve kat‘îen vakt geçürmeyerek her husûsun muktezâ-yi istiklâlin üzere dîn-i mübîne ve devlet-i ‘aliyyeme nâfi‘ olacak sûretle rü’yet ü temşiyetine dâmen-der-meyân-ı gayret ve kâffe-i kabâil ü akvâmın celb ü te’lîflerine hidemât-ı cihâd u gazâda cümlesinin kemâl-i sebât u metânetle ibrâz-ı hüsn-i hidmet eylemelerini mûcib hâlâtın istihsâline bezl-i makderet olunmak ne derecelerde ahass-ı metâlib-i şehinşâhânem oldığı gereği gibi ma‘lûmun olan hâlâtdan oldığına binâen bu husûsları tekrâr tafsîl hâsılı tahsîl kabîlindendir el-hâletü hâzihi küffâr-ı hâk-sârın ol-taraflara îsâl-i hasâr irâde-i fâsidesinde oldığı ve külliyetlü ‘asâkir-i menhûsesiyle ol-havâlîlerde sû-i kasd ve hıyânetlerini icrâya müterassıd itdikleri erbâb-ı vukuf ihbârlarıyla tahkik olunub bu sûretde kabâil halkı her ne kadar lâ-bûd ve lâ-tecessüs nüfûs-i kesîreden ‘ibâret etse dahî bunların düşmen ile mukabeleleri beher-hâl içlerinde bir mikdâr Osmânlu ‘asâkiri bulunmasına ve iktizâsına göre tob ve cebe-hâne ve mühimmât-ı sâire irsâliyle i‘ânete menût ve mevkuf olındığından mukaddemâ Anatolı cânibinden ma‘iyyetine müretteb olunan ‘asker ve gönderilen mühimmât bu irâdeye mebnî idiği zâhir ve kabâil-i mezkûreye dahî ziyâde i‘ânet ve takviyetlerine ikdâm u gayret olındığı hâlde kabâil ü akvâma medâr-ı tesliye ü gayret olacağı ve düşmen ile mukabeleye kıyâm ve def‘-i şürûr-ı a‘dâ’ya ikdâm idecekleri bedîhî ü bâhir olmak hasebiyle bu def‘a dahî Trabzon ve Canik havâlîlerinden ma‘iyyetine külliyetlü ‘asker irişdirmeğe ikdâm eylemeleri Trabzon vâlîsi düstûr vezîrim ‘Abdullâh Paşa iclâlehûya ve Canik muhassılı oğulluk dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Hayrü’d-dîn Beğ dâme mecdühûya başka başka evâmir-i şerîfemle tenbîh ü te’kîd olunmakdan nâşî sen dahî muktezâ-yi me’mûriyet ve istiklâlin üzere bir tarafdan ma‘iyyetine Canik ve Trabzon havâlîlerinden külliyetlü ‘asker isticlâbına ve bir tarafdan kabâil ü akvâma lâzım olan i‘âneti icrâ’ ve düşmen-i dîn ile mukabeleye teşvîk ü iğrâ’ iderek ol-taraflardan cânib-i a‘dâ’ya küllî perîşânlık virecek hâlâtın istihsâline bezl-i mâ-hasal vüs‘ ü liyâkat ve hâsılı ol-havâlî ser-‘askerliği bi’l-istiklâl senin dûş-i hamiyyetine ihâle ü tefvîz olunmuş olmak mülâbesesiyle mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i şerîfemle sana teveccüh ü iş‘âr olundığı üzere lâzım

gelen tedâbîr-i nâfi‘anın icrâsı ne-makule harekete tevakkuf ider ise mütâla‘a ü mülâhaza iderek ve giceyi gündüze katub ve hâb u rahâtı nefsine harâm bilerek min-gayri tevakkuf a‘mâl u icrâsına ve ber-muktezâ-yi vakt ü hâl düşmen üzerine galebe ü nusret zuhûrı beher-hâl Kuban ve sâir ol-havâlîlerde münâsib olan mahallerden düşmen memleketine îsâl-i rahne ü hasâr olunarak berü taraflarda olan cem‘iyyetlerine za‘f getürecek hâlâtın istihsâline menût oldığından ne-vechle ve ne tarîk ile olabilür ise senden me’mûl u muntazır-ı pâdişâhânem olan âsâr-ı fatânet u hamiyyet ve mâye-i dîn-dârî ve gayret muktezâsınca kat‘îen imrâr-ı vakti tecvîz itmeyerek ve Kuban başbuğı Kalgay Muhammed Giray Sultân dâme ulüvvühû ve sâir iktizâ’ idenler ile muhâbere ve ittifâka ri‘âyet ve mecmû‘ kabâil halkının celb ü te’lîfleriyle hidemât-ı lâzımede istihdâmlarına dikkat eyleyerek berülerde olan cem‘iyyet-i düşmen-i dîne ker ü vehn tertîb idecek hâlâtın istihsâline dâmen-der-meyân-ı gayret ve ol-havâlî ser-‘askerliğine müteferri‘ olan ve ber-muktezâ-yi vakt ü hâl düşmenden ahz-i sâr ü intikam olunmak husûsunda a‘mâl u icrâsı lâzım gelen kâffe-i hâlâtın muktezâ-yi istiklâl ve dirâyetin üzere derhâl rü’yet ü tesviyesine ve zinhâr ve zinhâr bir mâddeyi der-i ‘aliyyeme tahrîr ü istîzâne ta‘lîk ile işden girüye ve te’hîre kalmasını mûcib olacak vaz‘ vuku‘a gelmemesine mezîd-i ikdâm u dikkat tâmm eylemen fermânım olmağın te’kîd-i me’mûriyet ü istiklâlini hâvî bu def‘a dahî hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi göreyim seni bu vaktleri evkat-ı sâireye kıyâs etmeyerek küffâr-ı hâk-sârdan ahz-i intikam olunmak ve il ve memleketlerine zarar u hasâret îsâl itdirilmek ve berü taraflarda olan cem‘iyyet-i düşmen-i dîne za‘f u perîşânlık virilmek ne-makule tedâbîr ü teveccühle harekete menût u mevkuf ise kat‘îen bu tarafdan istîzâne ta‘lîk etmeyüb ve zinhâr vakt geçürmeyerek muktezâ-yi istiklâlin üzre serî‘an icrâsına ve bir mâddede ser-i mû tehâvün ve tekâsül vuku‘a gelmemesine dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen ahass-ı metâlib-i pâdişâhânem idiği ve me’mûr oldığın işbu ser-‘askerlik hâtır-ı cesîmi mevâdd-ı sâireye kıyâs olunmayub a‘zam-ı umûr-ı dîn ve devlet-i ‘aliyyemden oldığına binâen bu bâbda hüsn-i hidmet ibrâzına muvaffak oldığın hâlde ilâ-âhirü’l-edvâr ‘âmme-i nâs meserretlerinden hayr ile yâd olıcağından mâ‘adâ sebkat iden hidmetin ber-vechle ferâmûş olunmayub sâye-i devlet-i ‘aliyyemden nâil-i mükâfât olacağında şübhe olmadığı ve evlâd u ahfâd ve akrabâ’ u müte‘allikatının dahî hakklarında vesîle-i mübâhât ü müfâharetleri olacak mu‘âmele-i lutf müşâhedesiyle kesb-i imtiyâz idecekleri ma‘lûm-ı dirâyet-i melzûmun oldukda ber-vech-i meşrûh her husûsı muktezâ-yi istiklâlin üzere rü’yet ü tesviyede ve bâlâda

münderic olan vesâyâ-yi şâhânemi icrâda ve muktezâ-yi vakt ü hâlin îcâb ü iktizâ' eylediği tedâbîr ü harekâtı îfâ husûsunda ve düşmenden ne-vechle ve ne tarîk ile olur ise 'avn ü 'inâyet-i cenâb-ı hayrü'n-nusret ile dil-hâh üzere ahz-i intikam emrinde senden me'mûl olan dirâyet ü hamiyyet âsârını vücûda getürmeğe mezîd-i sa'y ü ikdâm ve ma'âzallahü-te'âlâ bir mâddede hilâf-ı me'mûl bir gûne vaz'-ı nâ-mülâyim vuku'ndan ve 'acâleten temşiyeti muktezâ olan husûsât-ı nâfi'anın rü'yetinde imrâr-ı vakti mûcib olur hareket ile mu'attal-ı maslahat-ı hayriyyeyi tecvîzden tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene [1]203

Sahife No **:** 156
Hüküm No **:** 328
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Şahsından beş yüz süvari ile orduya katılması emredilen Sığla sancağı mütesellimi İlyaszade Halil'in vefat eden biraderi Ahmet'in borcunu ödemek şartıyla muhallefatının altmış beş bin kuruş karşılığında kendisine verildiği, bunun kırk dört bin yedi yüz elli kuruşunu İzmir'den ısmarlanan bakır, yirmi bin iki yüz elli kuruşunu tersane-i âmire lâzımesinden olan kendir için ödemesi gerektiği, ancak Halil'in borcu ödemeye ve sefere katılmaya gücünün olmadığını bildirerek yardımcı olunmasını istediği, Halil'in bakır bedeli olan miktarı ferman tarihinden on beş gün içerisinde ödemesi şartıyla tahririne memur olduğu beş yüz neferin iki yüz elli nefere indirildiği ve bahara erişemeyeceği için memuriyetinin kış mevsimine alındığı, adı geçen meblağı görevli kişiye teslim ederek Kasım gününde orduda mevcut bulunması hususunda.

[Derkenâr]: Tekrâr emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Sığla sancâğı mütesellimi İlyas zâde Halîl zîde mecdühûya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin bedeninden beş yüz nefer süvâri ile ordû-yi hümâyûnuma vusûl ü lühûka şitâb eylemen içün ordû-yi hümâyûnumdan me'mûriyetini ve ba'dehû isti'câli hâvî emr-i âlî sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunan bir kıt'a takrîr mefhûmunda bundan akdem fevt olan birâderin Ahmed'in düyûnunı edâ' eylemek şartıyla muhallefâtı altmış beş bin guruş mukabelesinde sana

i‘tâ’ olunub kırk dört bin yedi yüz elli guruşı İzmir cânibinden havâle olunan nuhâs ve yirmi bin iki yüz elli guruşı dahî tersane-i ‘âmirem lâzımesinden olan kendir bahâlariçün edâ’ ü teslîm olunmak bâbında sudûr iden emr-i âlînin sadr-ı a‘zamım çukadarıyla vusûlünde ve beş yüz nefer süvâri ile ordû-yi hümâyûnuma me’mûriyetinden ve bu esnâda düyûn-ı kesîreye dûçâr ve sefere ‘azîmete adîmü’l-iktidâr oldığından ve ‘azîmet eylediğin sûretde nuhâs bahâsına havâle olunan menba‘ların edâsı mümkin olmayacağından bahs olunarak ol bâbda ‘inâyet istid‘â olunmak senin ta‘ahhüdünden nuhâs bahâsına havâle olunan zimmetini târîh-i fermân-ı ‘âlîşânımdan on beş güne dek tamâmen teslîm eylemen şartıyla yedinden me’mûr-ı tahrîri oldığın beş yüz neferin iki yüz elli neferi tenzîl ve bahâra irişememek takrîbiyle me’mûriyetin meştâ’ya tahvîl olunub bi-mennihî te‘âlâ kasımda iki yüz elli nefer süvâri ile ordû-yi hümâyûnumda isbât-i vücûd eylemen fermânım olmağın rikâb-ı müstetâbımda dîvân-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki mûmâ-ileyhsin keyfiyyet-i ma‘lûmun ve baş muhâsebeye ‘ilm ü haberi i‘tâ’ olundığı meczûmun oldukda vech-i meşrûh ve şart-ı mezkûr üzre ta‘ahhüdünden nuhâs bahâsına havâle olunan zimmetini târîh-i fermân-ı ‘âlîşânımdan on beş güne dek tamâmen kabza me’mûra edâ’ ü teslîme ihtimâm ü dikkat ve bi-mennihî te‘âlâ rûz-i kasımda iki yüz elli nefer süvâri ile ordû-yi hümâyûnumda mevcûd bulunmağa mübâderet ve kusûr u rehâvet ve hilâf-ı emr ü rızâ’ vaz‘ u hareket vuku‘na cesâret ile mazhar-ı ‘ikab ü ‘itâb olmakdan ittikâ ü mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 157
Hüküm No **:** 329
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Soğucak ve Anapa canibi seraskeri Vezir Hüseyin Paşa’nın külliyetli miktarda askerle takviye edilmesi için Trabzon valisi Abdullah Paşa’ya ve Canik muhassılı Mir Hayrettin’e emr-i şerîf gönderilmesine rağmen hâlâ o tarafa asker sevk edilmediği, Hüseyin Paşa’nın maiyetindeki askerin yeterli olmadığı, düşmanın ise sayıca kalabalık ve saldırı hazırlığında olduğu, bu sebeple ne şekil olursa olsun

acele olarak askerle takviye edilmesi ve ne kadar asker gönderildiğinin divana bildirilmesi hususunda.

[Derkenâr]: Tekrâr isti‘câliçün mazmûn emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâhiri Za. sene [1]203

Hâlâ Trabzon vâlîsi vezîrim ‘Abdullâh Paşa’ya hüküm ki:

Hâlâ Soğucak ve Anapa ve sâir ol-havâlî ser-‘askeri düstûr vezîrim es-seyyid el-hâc Hüseyin Paşa iclâlehûya ma‘iyyetinde külliyetlü ‘asâkirin vücûdı farz mertebesinde oldığına binâen ma‘iyyet-i müşârün-ileyhe Trabzon ve Canik ve havâlîlerinden ‘asâkir irişdirilmek ve ser-‘asker-i müşârün-ileyhin takviye-i bâzû-yi me’mûriyetini mûcib olur hâlâtın istihsâline kemâl-i ikdâm ü dikkat tâmm olunmak husûsları mukaddem ve muahhar sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin sana ve Canik muhassılı dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Mîr Hayrü’d-dîn dâme mecdühûya evâmir-i şerîfemle tenbîh ü te’kîd olunmuş oldığına nazaran şimdiye dek ol-taraflardan ma‘iyyet-i ser-‘asker-i müşârün-ileyhe külliyetlü ‘asâkir irişdirilmesi vâcibâtdan iken el-hâletü hâzihi müşârün-ileyhin yanında olan ‘asâkir kifâyet derecesinde olmayub akall-i kalîl idiği ve düşmen-i dînin külliyetlü ‘asâkir-i menhûsesi ol-taraflarda îsâl-i hasâretden hâlî olmadıkları ve havâlî-i mezkûreye hücûm irâde-i fâsidesinde oldukları ve Kuban’ın berü yakasında olan kabâil halkı derûnuna mikdâr-ı kifâye Osmânlu ‘asâkiri irişdirilmek farz mertebesinde idiği bu def‘a Kuban başbuğı olan Kalgay Muhammed Giray Sultân dâme ulüvvühû tarafından vârid olan tahrîrât mefhûmundan ve ol-taraflardan gelenlerin takrîr ü ihbârlarından münfehîm olmakdan nâşî ne-vechle ve ne tarîk ile olur ise mukaddem sâdır olan evâmir-i şerîfem mezâmîni üzere ser-‘asker-i müşârün-ileyhin ma‘iyyetine Trabzon ve havâlîsinden külliyetlü ‘asker irişdirmeğe dâmen-der-meyân-ı gayret ve mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet vuku‘yla sonra vahâmeti çekilecek vaz‘ı tecvîzden be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemen fermânım olmağın hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi bu vaktler evkat-ı sâireye kıyâs olunmayub hidemât-ı dîn-i mübîn ve uğur-ı saltanat-ı seniyye-i ebed-rehînimde ez-dil ü cân bezl-i tâb ü tüvân idecek vaktler tâmm bu mevsimler idiği ve senden bu bâbda sem‘-i hidmet ve ibrâz-ı levâzım-ı kâr-güzârı ve dirâyete ikdâm u gayret sünûhi me’mûl ü muntazır-ı pâdişâhânem oldığı ve iktizâ’ iden vesâyâ derciyle ser-‘asker-i müşârün-ileyhe bu def‘a mufassal ü meşrûh başka ve ma‘iyyet-i müşârün-

ileyhe ‘asker irsâline ikdâm eylemesi tenbîhâtını muhtevî Canik muhassılı kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhe dahî başka evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olundığı ve şu esnâlarda Anapa cânibine mikdâr-ı kifâye ‘asker irsâli gayetü’l-gaye ikdâm-ı umûrdan olmak mülâbesesiyle bu bâbda ednâ mertebe tegafül ü kusûr vuku‘ı ma‘âzallahü-te‘âlâ netîcede bâ‘is-i peşîmânî ve nedâmet olacağı ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ma‘iyyet-i müşârün-ileyhe ne-vechle ve ne tarîkle olur ise olsun tiz elden kifâyet derecesinde ‘asker irsâliyle Anapa ve Soğucak ve sâir ol-havâlîlerin takviyetlerini mûcib olur hâlâtın istihsâline kemâl-i ikdâm u dikkat ve mikdâr-ı zerre tehâvün ü tekâsül vuku‘ndan gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet ve ma‘iyyet-i müşârün-ileyhe ne mikdâr ‘asker gönderildiğini der-i ‘aliyyeme bildirmeğe müsâra‘at eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Canik muhassılı vekîli Mîr Hayrü’d-dîn dâme mecdühûya ( ) aslda münderic emr-i şerîf hikâye olunarak bâbâsı ser-‘asker-i müşârün-ileyh ma‘iyyetine Canik sancâğı ve havâlîsinden külliyetlü ‘asker irişdirmeğe ikdâm u dikkat tâmm eylemesiçün ( ) ber-vech-i meşrûh.

Sahife No **:** 157-158
Hüküm No **:** 330
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Kapıcıbaşılardan Kütahya mütesellimi Abbas’ın Hotin defterdarlığı görevinde, verilecek tayın için Hotin yamaklarından borç olarak aldığı elli sekiz bin kuruşu talep eden altmış kişinin orduya giderek onu eski sadrazama şikayet ettikleri, eski sadrazamın da konunun İstanbul’da görülmesi için şikayetçilere mektup vererek İstanbul’a gönderdiği, Abbas’ın Hotin Kalesi’ne bina emini ve defterdar olduğu iki yüz iki senesinden iki yüz üç senesi muharremine gelinceye kadar gerek halktan gerek çeşitli yerlerden tedarik ederek bina işlerine ve tayına harcadığı miktarın altı yüz yetmiş kese akçe olduğu, devlet tarafından kendisine gönderilen

miktarın ise toplam elli iki bin beş yüz kuruş olup masrafına nazaran yetersiz olduğu, İsmail Seraskeri Hasan Paşa'ya Hotin'e yollaması için verilen yirmi beş bin kuruşu Hasan Paşa'nın gönderemediği ve başka işlere sarf ettiği, Abbas'ın Hotin halkına olan borcunu hazineden ödemek imkanının olmadığı, Hasan Paşa'nın zimmetinde olan yirmi beş bin kuruş ve daha sonra Abbas'ın Hasan Paşa'ya borç olarak verdiği yirmi beş bin kuruş ile toplam elli bin kuruşun Hasan Paşa'nın Anadolu seferiyesinden karşılanarak Hotin'deki alacaklılara verilmek üzere Abbas'a teslim edilmesi için eski Kütahya naibine emir gönderildiği, Kütahya müteselliminin divana gönderdiği yazıda seferiyenin bir miktarını kapı kethüdasına teslim ettiklerini geri kalanını ise İstanbul'a göndereceklerini belirttikleri, Menteşe Sancağı'nın ise iki ay süre istediği, Döğerli mukataasının muhil olduğunu bildirerek emr-i şerîf gönderilmesini istedikleri, Kütahya naibinin daha önce gönderilen emre göre hareket etmesi hususunda.

Kütahya nâibine hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Kütahya mütesellimi es-seyyid Abbâs dâme mecdühûnun Hotin defterdârlığı edâtında ma'rifetiyle virilecek ta'yînât içün Hotin yamakânından ma'lûmü'l-esâmî kesândan istidâne eylediği elli sekiz bin guruşı taleb zımnında altmış nefer mikdârı âdem ordû-yi hümâyûnuma varub sadr-ı sâbıka ref'-i rık'a-i iştikâ' eylediklerinde sadr-ı sâbık-ı müşârün-ileyh tarafından husûs-ı mezbûrun âsitâne-i 'aliyyemde râyeti bâbında merkûmun yedlerine mektûb i'tâ'sıyla bu tarafa irsâl olunmalarıyla mûmâ-ileyh iki yüz iki senesi Hotin kal'asına binâ emîni ve defterdâr oldığından iki yüz üç senesi muharremine gelince gerek merkûmûndan ve gerek mahall-i sâireden tedârük iderek umûr-ı binâ ve ta'yînâta masrûfi altı yüz yetmiş kîse akçaya bâliğ ve âsitâne-i 'aliyyemden Hotin'e 'azîmetinde defterdârın teslîm eylediği otuz kîse akça olub ba'dehû İsmail ser-'askeri sâbık 'Alî Paşa'nın bir def'a on beş ve bir def'a on ve bir def'a dahî beş kîse ki cem'an otuz kîse akça teslîminden tâtâr biriyle taraf-ı devlet-i 'aliyyemden bir def'a dahî beş bin ve bir def'a dahî kendü tâtârıyla beş bin ve bir def'a dahî çukadarıyla on iki bin beş yüz min-haysi'l-mecmû' elli iki bin beş yüz guruş makbûzı olub masrûfuna nazaran şey'-i kalîl olmakdan nâşî eshâb-ı düyûnun matlûbı 'alâ-hâlihi kalduğı ve mûmâ-ileyh bu tarafa 'avdet eylediği esnâda Hotin'de mûmâ-ileyhe vâsıl olmak üzre İsmail ser-'askeri sâbık vezîrim Hasan Paşa iclâlehû sâkıtıyla muahharen irsâl olunan yirmi beş bin guruşı müşârün-ileyh mûmâ-ileyh tarafına göndermek

üzere iken îsâl idemediğinden bâliğ-i mezbûrı âher umûra sarf eylediğini Hân depesinde ser-‘asker-i müşârün-ileyhe şâkkaha âmâde eylediğin mûmâ-ileyh mukaddemâ bâ-takrîr lede’l-inhâ’ ve kendüye mukaddem irsâl olunan yirmi beş bin guruş ser-‘asker-i müşârün-ileyh zimmetinde olmağla Hotin ahâlisine mûmâ-ileyhin düyûnı olan meblağ-ı ma‘lûmenin cânib-i mîrîden edâsı imkânda olmadığından binâen ‘aleyh ser-‘asker-i müşârün-ileyh zimmetinde olan yirmi beş bin ve ba‘dehû mûmâ-ileyh tarafından müşârün-ileyhe edâ’ olunmak üzre karzen yirmi beş bin cem‘an elli bin guruşı ser-‘asker-i müşârün-ileyhin Anatolı eyâleti seferiyyesinden ifrâz ve mûmâ-ileyhin ahâli-i merkûmeye olan düyûnlarına virilmek içün mûmâ-ileyhe teslîm olunmak bâbında bundan akdem Kütahya nâibi sâbıka hitâben emr-i şerîfim sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi Kütahya mütesellimi kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhin der-i ‘aliyyeme vârid olan tahrîrâtında emr-i şerîf-i mezkûr ile mütesellim-i merkûm Kütahya’ya lede’l-vusûl bakayâ olan mahallere mübâşirler ta‘yîn ve irsâl eyledikde eydi seferiyyenin bir mikdârını kapu kethudâsına teslîm ve mâ‘adâsını âsitâneye irsâle ta‘ahhüd eyledikleri beyânıyla cevâb virdiklerinden Menteşe sancâğı dahî bâ-i‘lâm iki mâh mehl ricâ eylediklerinden ve Döğerli mukata‘ası muhîl olub tahsîli müt‘asıyla oldığından bahsle ol bâbda emr-i şerîfim sudûrı istid‘â olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin keyfiyyet-i ma‘lûmun oldukda vech-i meşrûh üzre mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ‘amel ü harekete mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve hilâfına irâe-i ruhsatdan be-gayet tehâşî ve mücânebet ve yakini der-i ‘aliyyeme ‘arz u i’lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 158
Hüküm No **:** 331
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene [1]203

Ayntap şehrinde sakin Eylenecioğlu Molla Ali, Kethüdaoğlu Molla Hüseyin ve Kamalakoğlu adıyla bilinen şakiler ile yeniçerilerin halka musallat olup masum insanlara zarar verdikleri, ulemadan Mecin Efendi ile bazı kimseleri katlettikleri, bu şekilde halkın perişan ve beldelerin harap olacağının divana ihbar edildiği, Ali,

Hüseyin, Kamalakoğlu ve yeniçeri zümresinin sefer-i hümâyûna gönderilmeleri hususunda.

[Derkenâr]: Tashîh olundığı vechle tebdîl olunmuşdur. Fî evâili Za. sene [1]203

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından ve Daltaban oğlı muhallefâtına me’mûr Dervîş Abdullâh Beğ dâme mecdühû ve ‘Ayntab nâibine ve yeniçeri zâbiti ( ) ve ocakdan bu husûsa me’mûr ( ) zîde mecdühûmaya hüküm ki:

Medîne-i ‘Ayntab’da sâkin Eyleneci oğlı Molla ‘Alî ve Kethudâ oğlı Molla Hüseyin ve Kamalak oğlı dimekle ma‘rûf şakîler ile sâir yeniçeri makuleleri kendü hâllerinde olmadıklarının bu esnâda zâtlarında merkûz olan fitne vü fesâdı izhâr birle ehl-i ‘ırz u şürefâya tasallut ve muhârebeye ibtidâr ve ulemâ’dan Mecin Efendi dimekle ma‘rûf kimesne ile şürefâdan ma‘lûmü’l-esâmî kimesneleri hilâf-ı şer‘-i şerîf ve ta‘accüb-i katl ve bunun emsâl nice fazâhatü’l-hasâr eylediklerine binâen ehl-i ‘ırz makulesinin ekseri bilâd-ı âhire perâkende vü perîşân ve bu vechle millet-i mezbûre müşrif-i harâb olacağı nümâyân oldığı ba‘zı erbâb-ı vukufun ihbârlarıyla vâsıl-ı sâmi‘a-i şâhânem olmakdan nâşî husûs-ı mezbûr hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olan Süleyman dâme mecdühûdan isti‘lâm oldukda merkûmûn ‘Alî ve Hüseyin ve Kamalak oğlı ile sâir yeniçeri zümresinin sefer-i hümâyûnuma ‘azîmet etmeleriçün siz ki kapucıbaşı ve mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrını sekbânbaşı-i mûmâ-ileyhe i‘lâm etmekle i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki kapucıbaşı ve mevlânâ ve yeniçeri zâbiti ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimsiz merkûmûn ‘Alî ve Hüseyin ve Kamalak oğlı ile sâir yeniçeri zümresinin sefer-i hümâyûnuma ‘azîmetleri husûsuna ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı emr ü rızâ’ vaz‘ u hareket vuku‘nı tecvîzden tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâili Za. sene [1]203

Sahife No **:** 158
Hüküm No **:** 332
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene [1]203

Uzuncaabad Hasköy kazasında eşkıya başı olan Kıvırcıklı Halil'in iki yüzden fazla adamıyla dolaştığı ve türlü türlü zararlar verdiği; Sultanyeri, Ahi Çelebi, Dimetoka, Yenice-i Karasu, Çirmen, Çırpan, ve Zağra-i atîk havalilerinde dahi çok sayıda eşkıya olduğu, bu sebeple külliyetli asker ile eşkıya teftişine memur olan Hacı Abdürrahman Haseki'nin maiyetine girerek, eşkıyanın üzerine yürüyüp fesatlıklarına son verilmesi, ele geçirilenlerden gerekenleri idam ederek kazaları eşkıyadan temizlemeleri ve şekavetle ilgisi olmayan suçsuz insanlara zarar vermekten kaçınmaları hususunda.

Uzuncaâbâd Hasköy müte'ayyinânından Kırhalulu Halîl ve Dimetoka müte'ayyinânından Hâcı Veyis zâde Halîl ve Çırpan kazâsı sükkânından Hâcı Ahmed zâde Mestân zîde kadrühûya hüküm ki:

El-hâletü hâzihi Uzuncaâbâd Hasköy kazâsında sergerde-i eşkıyâ' Kıvırcıklı Halîl iki yüzden mütecâviz 'avânesiyle geşt ü güzâr ve gûn-â-gûn îsâl-i hasârdan hâlî olmadığından mâ'adâ Sultanyeri ve Ahi Çelebi ve Dimetoka ve Yenice-i Karasu ve Çirmen ve Çırpan ve Zağra-i atîk havâlîlerinde dahî külliyetlü eşkıyâ' olmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz külliyetlü neferât ile teftîş-i eşkıyâya me'mûr Hâcı Abdü'r-rahmân hassaki zîde mecdühû ma'iyyetine ta'yîn olunmanız husûsı bu def'a bâ-i'lâm u tahrîrât inhâ' ü istid'â olmakdan nâşî husûs-ı mezbûr hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olan Süleyman dâme mecdühûdan isti'lâm olundukda vech-i meşrûh üzere külliyetlü neferât ile hassaki-i mûmâ-ileyh ma'iyyetine ta'yîn olmanız bâbında emr-i şerîfim sudûrını sekbânbaşı-i mûmâ-ileyhe i'lâm etmekle i'lâmı mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın me'mûriyetinizi şâmil rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz sekbânbaşı-i mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcibince külliyetlü neferât ile hassaki-i mûmâ-ileyhin ma'iyyetine ta'yîn olunmanız husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk eylediği ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh hassaki-i mûmâ-ileyh ile bi'l-ittifâk eşkıyâ-yı mezbûrenin üzerlerine varılub def'-i mefâsid ü hasârlarına ikdâm ve ele girenlerinden izâlesi lâzım gelenlerin i'dâm ü izâleleri husûsuna kıyâm birle kazâlar dâhillerini vücûd-ı çirk-âlûd eşkıyâdan tasfiye ü tathîre kemâl-i ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve bir bahâne ile şekaveti zâhir olanları himâyet ve kaziyye-i şekavetde medhalleri olmayan bî-cürm ehl-i 'ırz makulesine akçaya tama'-ı eser-i nehme ve 'izz ü şekavet ile mugayir-i rızâ-yı şâhânem vaz' u harekete cesâret vuku'ndan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâili Za. sene [1]203

Sahife No **:** 158
Hüküm No **:** 333
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene [1]203

Cihada yardım için şahsından üç yüz nefer asker hazırlayıp beraberinde orduya katılması emredilen Câbî oğlu Abdullah'ın, asker teçhizine kudreti olmaması sebebiyle memuriyetinden affedilmesine dair.

Merzifon voyvodası Câbî oğlı Abdullâh zîde kadrühûya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin i'ânetü'l-cihâd bedeninden üçyüz nefer 'asker tahrîr ve bi'n-nefs-i istishâb birle ordû-yi hümâyûnumda isbât-i vücûd eylemen bâbında me'mûriyetini ve ba'dehû isti'câlini hâvî sudûr iden evâmir-i şerîfem lede'l-vürûd 'asker-i mezkûrı techîze kudretin olmadığı Merzifon kazâsı nâibinin bu def'a der-i 'aliyyeme vârid olan bir kıt'a i'lâmıyla ahâlinin mahâzırlarında tastîr ü inhâ' ve 'afvun husûsuna müsâ'ade-i 'aliyyem erzânî kılınmasını hâlâ mîr-i âhûr-ı aslah olan Hâfız Muhammed dâme mecdühû tarafından dahî istid'â olunmağla vech-i meşrûh üzre me'mûriyet-i mezkûrundan 'afvun husûsuna müsâ'ade-i seniyye-i hüsrev-ânem erzânî kılınmağın i'lâmen ve ifhâmen hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile ba's ü tesyâr olunmuşdur imdi ber-vech-i muharrer me'mûriyet-i merkûmeden 'afvun husûsuna müsâ'ade-i behiyye-i şâhânem erzânî kılındığı ma'lûmun oldukda kazâ-i mezbûrede hânende ikamet ve devâm-ı 'ömr ü devlet ve kıvâm-ı fürû-şevketim da'vâtına iştigal ü muvâzıb eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene [1]203

Sahife No **:** 159
Hüküm No **:** 334
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Vefat eden Daltabanzade'nin akraba ve hademesinden olup işlerine bakan Sagir Hacı Mustafa adlı kişinin, yeniçerilere dayanarak beldede karışıklığa yol açıp

işlerin gecikmesine sebep olduğu, Halep'teki serdar, ağa ve alemdarların mükemmel neferleriyle orduya katılmaları emredilmişken bu ana kadar kimsenin gitmediği, ocaktan tayin olunan çavuş mübaşeretiyle seri ve acil olarak yerlerinden kaldırılarak orduya katılmalarının sağlanması.

Haleb mollasına ve Haleb mütesellimi ( ) ve yeniçeri zâbiti ( ) zîde mecdühûmaya hüküm ki:

Müteveffâ Daltaban zâdenin emvâli 'indinde olub umûrını rü'yet iden akrabâ' ve hademesinden Sagîr Hâcı Mustafâ nâm kimesnenin Haleb'de yeniçeri tâifesine istinâdî oldığından minvâl ve cevâb mümkin olamayub tâife-i merkûmenin her husûsa tâ'rîzleri hasebiyle ta'tîl-i mevâdd ve ihtilâl-i beldeye ibtidâr ve etvâr-ı nâ-hem-vâre ictisâr eyledikleri bu def'a bil-ahbâr ma'lûm u âşikâr olmakdan nâşî husûs-ı mezbûr hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olan Süleyman dâme mecdühûdan isti'lâm olundukda Haleb'de kâin serdâr bayrağı mükemmel neferâtıyla ve 'atîk ağavat ve 'alemdârân tevâbi' ü levâhikleriyle bâ-fermân-ı âlî ordû-yi hümâyûnuma me'mûr olmuşlar iken sâlifü'z-zikr serdâr ve ağavat ve 'alemdârânın bu âna değin hilâf-ı emr-i âlî 'azîmet etmeyüb etvâr-ı nâ-hem-vâre ictisârları ihbâr olunmuş oldığından bahsle Haleb'den matlûb olan serdâr bayrağı mükemmel neferâtıyla ve 'atîk ağavat ve 'alemdârân tevâbi' ü levâhikleriyle ve ocakdan çâvûş mübâşeretiyle ordû-yi hümâyûnuma 'azîmet eylemeleriçün isti'câli hâvî emr-i şerîfim sudûrını sekbânbaşı-i mûmâ-ileyh i'lâm etmekle i'lâmı mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ocakdan ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim ve zâbit-i mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma'lûmunuz oldukda vech-i meşrûh üzere sekbânbaşı-i mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcibince Haleb'den müretteb ve matlûb olan serdâr bayrağını mükemmel neferâtıyla ve 'atîk ağavat ve 'alemdârânı dahî tevâbi' ü levâhikleriyle ma'rifetiniz ve ocakdan ta'yîn olunan çâvûş-ı mûmâ-ileyh mübâşeretiyle serî'an ve 'âcilen yerlerinden tahrîk ve bir gün evvel ordû-yi hümâyûnuma sevk ü tesyîrleri esbâbının istihsâline bi'l-ittifâk mezîd-i ihtimâm ü dikkat fî mâ ba'd kusûr u rehâvet ve hilâf-ı emr-i âlî ve münâfî-i rızâ-yı şâhânem 'avk u te'hîrlerini mûcib vaz' u hareket vuku'nı tecvîzden be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 159

Hüküm No **:** 335

Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Mirî Kırlangıç kaptanlarından Kara Şahin Ali'nin, Mısır tarafındaki Mis Adası civarında dolaşarak Müslümanlara zarar veren korsanları mağlup edip iki gemiyi ve on korsanı ele geçirdiği, Ali Kaptan'ın aldığı gemileri Rodos'a getirip tekrar korsanın üzerine yürüdüğü, Rodos mütesellimin gemisinin top ve mühimmat yönünden korsanla savaşacak gücü varken Ali Kaptan'ın yardımına gitmediğinin Rodos'tan gönderilen ilamdan öğrenildiği, Azaban Ağası Mustafa'nın hıyanetinin cezası olarak Kıbrıs'a sürülmesi, Ali Kaptan'ın ise gösterdiği yararlılığın mükafatı olarak ele geçirdiği iki gemideki malların ve esirlerin kendisinin olması, kendisine ve askerlerine ihsanda bulunulmak için donanma-yi hümâyûnun dönüşünde ele geçirdiği gemilerle birlikte İstanbul'a gelmesi hususunda.

Ümerâdan Bahr-i Sefîd cânibine müretteb donanma-yi hümâyûnum başbuğı es-seyyid Ahmed dâme izzühûya hüküm ki:

Mîrî kırlangıç kapudanlarından Kara Şâhîn 'Alî kapudan zîde kadrühû süvâr oldığı kırlangıç sefînesini ta'mîr içün Rodos'a varub ta'mîrine mübâşeret eyledikde Rodos mütesellimi vekîli olan 'azaban ağası nâm kimesne sefîne-i mezkûrenin ta'mîrine muhâlefet ve icrâ-yı nefsâniyyet dâ'iyesiyle her ne kadar sefînenin neferâtını tefrîka mübâderet etmiş ise dahî mûmâ-ileyh Şâhîn kapudan muktezâ-yi hamiyyet ü gayreti üzre sefîne-i mezkûreyi ma'rifet-i şer'le ba'de't-ta'mîr tekrâr ulûfe i'tâ'sıyla sefîneye neferât tedârük idüb Mezit ve Akda'dan berü Mısır tarafında olan Mis atası civârında geşt ü güzâr ve mürûr u ubûr iden sefâin-i ehl-i islâma îsâl-i hasâra ibtidâr üzre olan korsanın üzerine varub Mis taraflarında mülâkât eyledikde mütevekkilen alallah olmağın lede'l-muhârebe korsan-ı mesfûr tâb-âver olamadığından bundan akdem girift eylediği bir kıt'a Girid şehtiyesiyle Akkâ tarafından buğday hamûlesiyle gelür iken aldığı diğer bir kıt'a kebîr kayığı kapudan-ı mûmâ-ileyh korsan-ı mesfûra bırakdırub sâlifü'z-zikr şehtiye ve sefîneyi ve bakıyyetü's-süyûf on nefer korsan keferesini alub Rodos limanına îsâl etmiş oldığı ve ba'dehû kapudan-ı mûmâ-ileyh asl korsan-ı mesfûrun sefînesini dahî ele getürmek bende-i hâlisesiyle yine Rodos'dan hareket eylediği ve kapudan-ı mûmâ-ileyhin korsan-ı mesfûrdan aldığı şehtiye tehî idüb ve diğer kebîr kayık derûnuna bin keyl mikdârı hınta mevcûd idiği

ve Rodos mütesellimi merkûmun sefînesinin tob ve mühimmât ve edevâtı mükemmel ve korsan ile muhârebeye muktedir iken korsan-ı mesfûrun üzerine varmadığı bu def'a Rodos'dan tevârüd iden i'lâmda derc ü tafsîl olunmuş olmakdan nâşî mezkûr 'azaban ağası Mustafâ'nın vâki' olan hıyâneti mukabelesinde Kıbrıs'a nefy ü iclâsiçün diğer emr-i şerîfim sâdır olmağla kapudan-ı mûmâ-ileyhin zuhûr iden yararlığına binâen kendüye ve neferâtına bu tarafda in'âm u ikrâm olunmak içün aldığı sâlifü'z-zikr iki kıt'a sefîneyi donanma-yi hümâyûnum 'avdetinde der-i 'aliyyeme getürmek ve aldığı emvâl ü eşyâ ve üserâ' kendünün olmak ve bir tarafdan kat'â dahl ü ta'aruz olunmamak husûsuna irâde-i kat'î-i mülûkânem ta'alluk etmeğin bu bâbda beyâz üzerine şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi bu makule yararlık ve şecâ'at izhârıyla ibrâz-ı hüsn-i hidmete muvaffak olanlar hakklarında mekârim ü eltâf-ı pâdişâhânem bî-dirîgi ve mebzûl olmak hasebiyle kapudan-ı mûmâ-ileyhin vâki' olan yararlığı mukabelesinde kendüye ve neferâtına in'âm u ikrâm olunmak içün sâlifü'z-zikr ahz eylediği sefîneler ile ma'an donanma-yi hümâyûnum 'avdetinde der-i 'aliyyeme gelmesi ve aldığı emvâl ü eşyâ kendünün olması husûsunı sen ki başbuğ-ı mûmâ-ileyhsin kapudan-ı mûmâ-ileyhe ifâde ü iş'âr mübâderet ve kendüye aldığı emvâl ü eşyâ ve üserâya bir ferd tarafından müdâhale vuku'a gelmemesine sarf-ı makderet ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

[Derkenâr]: Etrâfiçün emr-i şerîf yazılmışdır Fî evâsıtı Z. sene [1]203

Bir sûreti:

Lefkoşa mollasına ve Rodos nâibine ( ) aslda münderic olan i'lâm mefhûmı derc olundukdan sonra kapudan-ı mûmâ-ileyhin zuhûr iden yararlık ve şecâ'atine mükâfât üzre aldığı emvâl ü eşyâ ve üserâ' kendüye bahş olundığından mâ'adâ bu tarafda dahî kendüye ve neferâtına in'âm u ikrâm olunmak içün korsan-ı mesfûrun yedinden aldığı sefîneler ile donanma-yi hümâyûn 'avdetinde der-i 'aliyyeme 'azîmet eylemesiçün diğer emr-i şerîfim sâdır olmağla mezkûr 'azaban ağası Mustafâ'nın dahî vâki' olan hıyâneti ve kabâhâti mukabelesinde sâire gurre-i te'dîbi lâzım-ı

mühimm oldığından tersane-i ‘âmirem çâvûşlarından ta‘yîn olunan ( ) çâvûş zîde kadrühûya terfîk ve li-ecli’t-te’dîb Kıbrıs’a nefy ü iclâya mübâderet ve Lefkoşa kadîsı mevlânâ-yi mûmâ-ileyh vusûlünde mezkûr Mustafâ’yı Lefkoşa’da menfiyyen meks ü ikamet itdirüb bilâ-emr-i şerîf ıtlâk ve bir hatve hâric tecâvüzine irâe-i ruhsatdan tehâşî ve mücânebet ve vusûl ve ikametini çâvûş-ı merkûm ile der-i ‘aliyyeme tahrîr ü i‘lâma müsâra‘at eylemesiçün iktizâsına göre.

Sahife No **:** 160
Hüküm No **:** 336
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene [1]203

Tersane-i âmirede yapılmakta olan yeni kalyon için gereken kerestenin Varda Vizu iskelesine nakledildiği, bir kısmının tersaneye gönderildiği, ancak sekiz yüz on sekiz kıta lata ve koğuş meşesinin hâlâ iskelede olduğu, deniz mevsimi geçmeden bunların tüccar gemileriyle gönderilmesinin emredildiği, ancak kapan tüccarlarıyla yapılan görüşmede adı geçen iskelenin sığ olduğu için büyük gemilerin demir atmasına imkan olmadığı, başka gemilerin de ambarlarına yükleme imkanının bulunmadığı, bu sebeple o taraftan İstanbul’a gelen odun, kömür ve kereste gemilerinin güvertelerine kapasitelerine göre on, on beş kadar yüklenerek tersane-i âmireye gönderilmesi hususunda.

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Burgos mübâya‘acısı Mustafâ dâme mecdühûya hüküm ki:

Tersane-i ‘âmiremde der-dest inşâ’ olan elli beş zirâ‘ kalyon-ı cedîd lâzımesiçün giçen sene Misveri ve Fındıklı ve Gözki cebellerinden sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin ma‘rifetinle bâ-fermân-ı âlî kat‘ ve Varda Vizu iskelesine nakl olunan ecnâs kerâste-i mîşeden tersane-i ‘âmireme teslîm olunandan mâ‘adâ iskele-i mezbûrda sekiz yüz on sekiz kıt‘a lata ve koğuş mîşe mevcûd oldığı kethudân haber virdiğinden bahsle mevsim-i deryâ güzerân etmezden evvel iktizâ’ iden tüccâr sefîneleri tedârik ve mahall-i merkûma irsâl ve mevcûd olan kerâste bir sâ‘at evvel tersane-i ‘âmireme nakl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrı bâ-takrîr istid‘â olunmağla husûs-ı mezbûr hâlâ İstanbul gümrüği emîni dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Süleyman dâme mecdühûdan isti‘lâm olundukda sâdır olan

fermân-ı ‘âlîye imtisâlen zikr olunan lata ve koğuşların mevsim-i deryâ güzerân etmeksizin serî‘an tersane-i ‘âmireme nakliçün tüccâr sefâini tedârik ve irsâl olunması husûsı kabbân hâcılarıyla lede’l-müzâkere bâlâda mezkûr Varda Vizu ta‘bîr olunan iskelenin sâhili sığ mahall olmağla kebîr sefîneler lenger-endâz ikamet olamayacaklarından başka âher sefînelerin dahî enbârlarına vaz‘ u tahmîli adîmü’l-imkân oldığından mukaddemâ olıgeldüği üzere gerek ol-tarafda mevcûd olan ve gerek el-yevm bu tarafdan müte‘âkıben ol-havâlîye gönderilen hatab ve kömür ve kerâste sefînelerinin hâl ü tahammüllerine göre on ve on beş ve dahî ziyâdece güverteleri üzerlerine vaz‘ ve bu vechle pey-der-pey tersane-i ‘âmireme nakli husûsı enseb ü eshel idiğini takrîr eylediklerine binâen vech-i meşrûh üzere sana hitâben emr-i şerîfim sudûrını gümrük emîni mûmâ-ileyh i‘lâm etmekle i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın te’kîden ve ikdâmen hâsseten işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin zikr olunan lata ve koğuşların serî‘an tersane-i ‘âmireme nakl olunmaları husûsuna gayret olunmak şâhânem idüği ma‘lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer zikr olunan lata ve koğuşları mevsim-i deryâ güzerân etmezden mukaddem ol-tarafda mevcûd olan ve bir cânibden bu tarafdan gönderilen hatab ve kömür ve kerâste sefînelerinin tahammüllerine göre on ve on beş ve dahî ziyâdece güverteleri üzerlerine vaz‘ u tahmîl ve bir gün evvel tersane-i ‘âmireme nakl ü tesyîr esbâbının istihsâline kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve mikdâr-ı zerre ‘avk u te’hîri mûcib hareket vuku‘nı tecvîz ile giriftâr-ı ‘itâb olmakdan be-gayet tehâşî ve mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene [1]203

Sahife No **:** 160
Hüküm No **:** 337
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene [1]203

Yenişehir sancağının, beylerbeylerinden Semendire muhafızı Halil’e tevcih olunduğu, Halil’in muhafızlık görevinde olması sebebiyle kazaya bir mütesellim atanması gerektiği, Yenişehir sakinlerinden Abdullah’ın mütesellim olarak atanması hususunda.

Yenişehri sancâğında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Yenişehri sancâğı Semendire muhâfızı mîr-i mîrandan Halîl dâme ikbâlühûya işbu bin iki yüz üç senesi şevvâlinin on ikinci gününde tevcîh ü ihsânım olub mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin muhâfaza-i mezkûreye me'mûriyetine binâen tarafından livâ-i mezbûre bir mütesellim nasbı muktezâ olmakdan nâşî Yenişehri sükkânından es-seyyid el-hâc 'Abdullâh zîde kadrühû zabt ü rabt-ı memleket ve himâyet ü sıyânet-i ahâli ü ra'iyyet muktedir olmağla livâ-i mezbûre mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin kapu kethudâsı hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûndan sâbıkâ mâliyye tezkirecisi Ahmed zîde mecdühû bâ-'arz-ı hâl istid'â etmekle mu'tâd üzere mûmâ-ileyhin mütesellim nasb olunması fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mütesellimlik mezkûrı mûmâ-ileyhe zabt ve mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyh tarafına râci' olan tayyârât u 'âidâtı kadîmden olıgeldiği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimliği umûrına âheri dahl ü ta'aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâili Za. sene [1]203

Sahife No **:** 160
Hüküm No **:** 338
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene [1]203

Maraş tarafından sefere memur yedi yüz elli süvarinin komutanı İsmail'in, Maraş beylerbeyi Zülkadrzade Ömer tarafından Maraş'tan tahrir olunan süvari ile İznikmid'e ulaştığı, ancak Maraş'ta çıkan ihtilal sebebiyle askerlerin geri dönmek istedikleri, eğer geri dönmeye cesaret eden olursa Maraş'a vardığı anda cezalandırılacağının askerlere iyice anlatılmasına dair.

Mar'aş tarafından sefer-i hümâyûnuma me'mûr yedi yüz elli nefer süvârinin başbuğı olan el-hâc İsmâil zîde kadrühûya hüküm ki:

Sen ki başbuğ-ı mûmâ-ileyhsin hâlâ Mar'aş beğlerbeğisi Zülkadr zâde Ömer dâme ikbâlühû ma'rifetiyle Mar'aş'dan tahrîr olunan yedi yüz elli nefer süvâriye başbuğ ta'yîn olunmuş oldığına binâen neferât-ı merkûmeyi bi'n-nefs-i istishâb bu günlerde İznikmid'e dâhil oldığın egerçi mesmû' olub ancak bu esnâ'da Mar'aş'da vuku' bulan ihtilâl hasebiyle neferât-ı merkûmenin girüye 'avdetine yüz tuttukları bil-ahbâr ma'lûm-ı pâdişâhânem olmağla neferât-ı merkûmeden girüye 'avdete mübâderet ve

firâre cesâret iden olur ise Mar‘aş’a vardığı gibi hakkında lâzım gelen mu‘âmele-i mücâzât icrâ’ olunmak ve sâire ‘ibret kılınmak içün Mar‘aş beğlerbeğisi mûmâ-ileyhe ekber ü şedîd diğer emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmağın sen ki başbuğ-ı mûmâ-ileyhsin mevcûd ma‘iyyetin olan mârrü’z-zikr yedi yüz elli nefer süvâriden bir ferdi naks olmamak ve nakslarına ve girüye ‘avdetlerine aslâ ve kat‘â cevâz gösterilmemek şartıyla iki konağı bir iderek seyr-i serî‘ ile taraf-ı ordû-yi hümâyûnuma ‘azîmet ve me’mûr oldığın mahallde isbât-i vücûda bezl-i celle miknet eylemen fermân-ı hümâyûnum olmağın tenbîhen ve isti‘câlen işbu fermân-ı ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi mevcûd ma‘iyyetin olan neferâtdan girüye ‘avdete cesâret iden olur ise Mar‘aş beğlerbeğisi mûmâ-ileyhe hitâben sâdır olan diğer emr-i şerîfim mantûkunca derhâl ol-makule firârînin Mar‘aş’da hakkından gelineceği muhakkak idüğini neferât-ı merkûmenin gûş-i hûşlarına ilkâ’ birle bir neferi naks olmayarak istishâb ve iki konağı bir iderek ordû-yi hümâyûnuma ‘azîmete şitâb eylemen matlûb-ı pâdişâhânem oldığı ve tâmm memât vaktler bu mevsimler idiği ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh bir mahallde tevakkufı tecvîz etmeyerek ve ‘asker mezkûrun bir ferdinin girüye ‘avdetine ruhsat virmeyerek seyr-i serî‘ ile ordû-yi hümâyûnuma ‘azîmet birle îfâ-yi emr-i me’mûrine sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve hilâfî hareketle mazhar-ı muâheze ü itâb olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene [1]203

Sahife No **:** 161
Hüküm No **:** 339
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene [1]203

Maiyetindeki askerlerle şimdiye kadar Belgrat’a ulaşması gereken Abdi Paşa’nın, Niş’ten henüz hareket etmiş olduğu, Avusturya’nın külliyetli askerle Bosna ve Belgrat taraflarına saldırı hazırlığında olduğunun öğrenildiği, Abdi Paşa’nın gönderilen emir kendisine ne zaman ulaşırsa zaman kaybetmeden hareket ederek Belgrat’a ulaşması, Belgrat’a vardığını ve mevcut durumu orduya ve divana bildirmesine dair.

[Derkenâr]: Tekrâr isti‘câliçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâhiri Za. sene [1]203

Hâlâ Rûmili vâlîsi ve Belgrad cânibi ser-‘askeri vezîrim Abdi Paşa’ya hüküm ki:

Mukaddem ve muahhar hutût-ı hümâyûnumla mu‘anven rikâb-ı hümâyûnumdan ve irâde-i pâdişâhânemle ordû-yi hümâyûnumdan bi’l-istiklâl sadr-ı a‘zam ve serdâr-ı ekremim cânibinden müte‘âkıbü’s-sudûr olan evâmir-i şerîfemle mazmûnuna ve sen ki ser-‘asker-i müşârün-ileyhsin senden me’mûl u muntazır-ı şâhânem olan âsâr-ı gayret ü hamiyyete nazaran şimdiye dek mevcûd ma‘iyyetin olan ‘asâkir ile Belgrad’a vusûlün haberi me’mûl u muntazır-ı hıdîv-ânem iken henüz Niş’den hareket etmiş oldığın tahkik-gerde-i şehr-yârânem olub bu keyfiyyet hakkında der-kâr olan hüsn-i zann ve teveccüh-i dâverâneme vücûhla münâfî idiğinden şübhe yokdur el-hâletü hâzihi düşmen-i dîn ü devlet olan Nemçe keferesi mecmû‘ kuvvetini Bosna ve Belgrad taraflarına hasr idüb külliyetlü ‘asâkir ve mükemmel levâzım ile ol-taraflara ma‘âzallahü-te‘âlâ îsâl-i hasâr irâde-i fâsidesini icrâ’ mukaddemâtında idiği tutılan dillerin takrîrlerinden ve sâir erbâb-ı vukufun inhâ’ ü ihbârlarından yakinen ma‘lûm-ı şehinşâhânem olmuşdur imdi işbu emr-i şerîf-i vâcibü’l-imtisâlim sana her ne-mahallde vâsıl olur ise ol gün ve yâhûd tehiyye irtesi gün oldığın mahallden ma‘iyyetinde mevcûd olan sunûf-i ‘askeriyye ile kalkub giceyi gündüze katarak ve iki konağı bir iderek Belgrad kal‘asına irişüb bir tarafdan müretteb ma‘iyyetin olan ‘asâkir ve zahâir ve levâzım-ı sâireyi celb ü cem‘ ile mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i ‘aliyyem muktezâları ve senden muntazır u matlûb-ı pâdişâhânem olan kâr-güzârı ve dirâyet-i lâzımesi üzere düşmen-i dînden ber-vefk-i matlûb ahz-i sâr ü intikam husûsuna dâmen-der-meyân-ı gayret ve Belgrad kal‘ası ve cevânib ü enhâsının istikmâl-i levâzım hıfz u hırâset ve ne-vechle ve ne tarîk ile mümkin olabilür ise düşmenin gereği gibi kahr u istîsâli emr-i ehemminde ma‘âzallahü-te‘âlâ zerre kadar kusûr u fütûr vuku‘a gelmemesine sarf-ı gayet vüs‘ ü makderet ve Belgrad’a vusûlüni ve lâzımü’l-inhâ’ ahvâl ü âsârı ordû-yi hümâyûn ve rikâb-ı kâm-yâbıma tahrîr ü iş‘âra müsâraat ve hilâf-ı me’mûl vaz‘ vuku‘a gelmekden gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene [1]203

Sahife No **:** 161
Hüküm No **:** 340
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Bayındır voyvodası Hacı Muhammet'in, idaresindeki halka zulüm yapması sebebiyle cezalandırılmasının gerektiği, ancak şahsından beş yüz süvari ile beraber Kasımdan önce orduda hazır bulunursa cezasının affedileceğine dair.

[Derkenâr]: Tekrâr isti'câliçün Kara Osmân zâdeye hitâben emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâhiri Z. sene [1]203

Bayındır voyvodası Hâcı Muhammed ve mûmâ-ileyhi me'mûr-ı tahrîri oldığı zikri âtî 'asker ile mahallinden ihrâc ve meştâ-yi ordû-yi hümâyûnuma îsâle hâsseten der-i 'aliyyemden mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadrühûmaya hüküm ki:

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin senin vedîa-i cenâb-ı rabb-ı izzet olan ahâli-i memleket ve fukarâ-yi ra'iyyet hakklarında gûn-â-gûn mezâlim ü ta'addîyâta cesâretin tahkik-gerde-i şehr-yârânem olmak hasebiyle hakkında îcâb iden cezânın icrâsı lâzım gelmişsede bedeninden beş yüz nefer süvâri 'asker tahrîr ve bi'n-nefs-i istishâb ve rûz-i kasımdan mukaddemce ordû-yi hümâyûnum meştâsında isbât-i vücûd eylemen şartıyla icrâ-yı mücâzâtından iğmâz olunmağın me'mûriyetini şâmil rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet-i me'mûriyetin ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh bedeninden beş yüz nefer müntahib süvâri 'asker tahrîr ve bi'n-nefs-i istishâb ile rûz-i kasımdan mukaddemce meştâ-yi ordû-yi hümâyûnumda mevcûd bulunmağa dâmen-der-meyân-ı gayret ve mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet a'zâr-ı vâhibe îrâdına cesâretle mazhar-ı nedâmet olmakdan gayetü'l-gaye tehâşî ve mücânebet eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin muktezâ-yi me'mûriyetin üzere mûmâ-ileyhi ol-mikdâr süvâri 'asker ile yerinden kaldırub rûz-i kasımdan evvel ordû-yi hümâyûnuma îsâl ü vusûlüni müş'ir tahrîrât ahzıyla der-i 'aliyyeme 'avdet ve tekmîl-i emr-i mübâşeretine mezîd-i ikdâm ve sa'y-i bî-hemâl eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 161
Hüküm No **:** 341
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Fransa'nın İstanbul'daki elçisinin divana verdiği takrirde Selanik'teki Fransa konsolosunun yanında beratlı tercüman olan Yahudi cemaatinden Avram Mecur Valersa Medidkurs'un kendi işiyle ilgilenip kimseye karışmazken Selanik şehrinde Müslümanlardan bir çocuk kaybolunca annesinin; oğlunu tercümanın kaçırdığı yolunda iftirada bulunduğu, tercümanın türlü hakaretlerle kanunlara aykırı olarak darp edilip mahkemeye götürüldüğü, daha sonra kayıp çocuğun bulunmasına rağmen tercümana yapılan kötü muamelenin devam ettiği, Fransa'nın Osmanlı Devleti'nin eski dostu olması sebebiyle tüccar ve adamlarının ahid-nâme-i hümâyûn'a aykırı olarak rencide edilmeyerek korunmalarına dikkat edilmesi hususunda.

Selânik kadîsı zîdet fezâilehûya ve Selânik yeniçeri zâbiti ( ) zîde mecdühûya hüküm ki:

France pâdişâhânın der-i 'aliyyemde mukîm ilçisi Kotnada Şuzel Gofya hutimet avâkıbûhû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîrin 'indinde Selânik'de mukîm France konsosı yanında bâ-berât-ı 'âlî tercemân olan yehûd tâifesinden Avram Mecur Valersa Medidkurs nâm tercemân kendü hâlinde 'arzıyla mukayyed olub kimesne tarafından ta'addî ü tekdîr olunmak îcâb itmez iken bundan akdemce medîne-i Selânik'de ehl-i islâmdan bir nefer gulâm nâ-be-dîd oldığından vâlidesi tercemân-ı mersûmun sâkin oldığı mahalleye varub şamata ü feryâda ağas ve tercemân-ı mersûm oğlumı (…) içün setr etmişdir deyü ifk-i iftirâya ibtidâr eyledikde siz ki mevlânâ ve yeniçeri zâbiti mûmâ-ileyhimâsız âdemler ve neferâtınızı evvelâ ol-mahallde vaz' u tevkif etmiş oldığınızdan tercemân-ı mersûmun hânesine duhûl ve hilâf-ı şer'îat-ı garrâ üzerine hücûm birle sakalını nez' ve darb ve envâ'-i hakaret ile mahkemeye götürdikleri Selânik'de mukîm France konsolosunun mesmû'ı oldukda derhâl baş tercemânını sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin sana irsâl eylediğinden tercemân-ı mersûmı huzûruna çıkarmayub yehûdî tercemân-ı mesfûrun değnek ile darb u tefrîd olunmasını emr ve darb olunmak üzere iken ehl-i islâmdan biri mahkemeye vürûd ve gulâm-ı merkûmun bulundığını ihbâr u takrîr birle tercemân-ı mesfûr huddâmı oldığı ve keyfiyyet-i merkûma 'akabende dahî tercemân-ı mersûmı tahvîf zımnında hânesine âdemler ta'yîni ve irsâl birle haşvende-âmîz mu'âmeleden hâlî olmadığını tahrîr ü inhâ' ve bu bâbda emr-i münîfim sudûrını istid'â etmekden nâşî France devleti devlet-i 'aliyye-i ebed-kıyâmımın sahîhî ve kadîmî dostı olub tüccâr ve âdemlerinin hilâf-ı 'ahid-nâme-i

hümâyûn rencide ü ta‘addî olunmaları mugayir-i rızâ-yi cihân-dâr-ânem olmağla fî mâ ba‘d bî-vech şer‘î ve bilâ-sübût bu misillû vaz‘ u hareketi tecvîz olunmayub ber-mûcib-i ‘ahid-nâme-i hümâyûn tercemânları ve âdemleri himâyet ü sıyânet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve yeniçeri zâbiti mûmâ-ileyhimsiz France tüccâr ve tercemânları ve âdemlerinin hilâf-ı ‘ahid-nâme-i hümâyûn rencide ü ta‘addî olunmalarına kat‘â rızâ-yı ‘aliyyem olmadığı ve ber-mûcib-i ‘ahid-nâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânetleri matlûb-ı hüsrev-ânem idüği ma‘lûmunuz oldukda fî mâ ba‘d bu misillû vaz‘ u hareketi tecvîzden mübâ‘adet ve hürriyyet ü sıyânetlerine ihtimâm ü dikkat ve hilâfından ittikâ ü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 162
Hüküm No **:** 342
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene [1]203

Şam’ın hac yolundan Mekke ve Medine’ye giden hacıların, Hediyye Tepeleri denilen yerde cerde askerleriyle karşılanıp Arap aşiretlerinin saldırılarına karşı korunması ve Şam valisi ile beraber güvenli bir şekilde Şam’a ulaşmalarının sağlanmasına dair.

Hâlâ Trablusşam beğlerbeğisi ve cerde başbuğı Osmân Şedîd dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin tarîk-i hacc-ı şâmîden tavâf-ı beytullahü’l-haram ve ziyâret-i ravzâ-i mutahhara hazret-i seyyidü’l-enâm-ı ‘aliyye efdalü’s-salâvât ve ekmelü’s-selâm içün ter damla neyyir-i ‘azîmet olan hüccâc-ı hidâyet-i minhâcın ‘asâkir-i cerde ile istikbâlleri ve sedd-i kasd-ı ‘urbân mefsedet-nişândan muhâfaza u sıyânet iderek Şam vâlîsi ma‘rifetiyle Şam-ı şerîfe îsâlleri vâcibât-ı umûrdan oldığı bundan akdem eyâlet-i Trablusşam’ın sana tevcîh ve başbuğluk hidmet-i azamesi dahî ‘uhdene ihâle kılındığını ve dondat-ı techîzi ve toblar hisâriçün otuz üç bin guruş Trablus mukata‘asından havâle ü sebîl tahrîr ahkâmı tarafına irsâl ve Trablusşam ve illeri tarafından mu‘tâd olan bin beş yüz nefer kapuları halkları ve sâir âdemleri senin sâbıka misillû Hediyye Esmaları nâm menzilden hüccâc-ı şâmîyi istikbâl eylemek vechîle bu sene-i mübârekede başbuğ nasb olundığını ve cerdeye

me'mûr tavâif-i 'askeriyenin ma'iyyetine vusûl ve seninle ma'an savb-ı me'mûre 'azîmet eylemelerini hâvî başka başka evâmir-i şerîfe ısdâr ve cerde mübâşiri ile irsâl olundığını ve sâir iktizâ' iden vesâyâ ü tenbîhâtı hâvî sana hitâben sâdır olan emr-i 'aliyye egerçi etrâfıyla tafsîl ü te'kîd olunub lâkin hüccâc-ı müslimînin istikbâl u muhâfazaları devlet-i 'aliyyemin ne derecelerde a'zam u ehemm ve eşvâk u ikdâm-ı umûrundan olmak hasebiyle bu sene-i mübâreke sinîn-i sâbıkaya vechen mine'l-vücûh kıyâs olunmayub 'asâkir-i cerdeye mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve külliyetlü tedârükât-ı tehiyye ü istishâb ile teyakkuz u basîrete ri'âyet olunmak vâcib ü mütehattim olub ve senden her hâlde izhâr-ı vakur-ı gayret ve ibrâz u hamiyyet ve bâ-husûs bu 'amm-ı behcet-i fercâmda senin sâbıkadan ez-ber ü ihtiyâta ri'âyet ile bu emr-i ehemm-i 'azîm ve hatb-ı cesîmede eslâfından birkaç kat ziyâde hidemât-ı mücidde ve mesâ'î sa'îde ile izhârına nisâr-tâb u tâkat eylemen matlûb-ı şâhânem olmakdan nâşî mukaddemâ me'mûr oldığın vechle vakt ü zemânıyla oldığın mahallden hareket ve ber-mu'tâd Hediyye Esmalarında istikbâl-i hüccâc-ı hidâyet-i minhâca mübâderet ve Şam vâlîsiyle her hâlde hüsn-i mu'âşeret ve emr ü re'yine mutâbakat eylemen fermânım olmağın te'kîden me'mûriyetini mutazammın hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile tesyâr olunmuşdur imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde mukaddemâ sudûr iden emr-i 'aliyyede zikr ü beyân oldığı üzere bin beş yüz nefer süvâri 'askeri ve kapun halkın cümlesini ceng ü harbe kadir ve tüvânâ ve yarar ve a'lâ ü müntahib ve eslihaları mükemmel olmak üzere techîz ü tanzîm ve ma'iyyetine cerdeye me'mûr olanları vakt ü zemânından mukaddem mükemmel ve müstevfî zâhire ile yanına istishâb ile bi-avni teâlâ Müzeyrib'e vârid etmeğin gerek techîz eylediğin 'askeri ve gerek kapun halkını ve gerek seninle me'mûr-ı tavâif-i cerde 'askerin cümlesini mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le yed kılınub ve zâhir ve hüccet-i şer'iyye indirüb sinîn-i sâbıkadan birkaç gün mukaddem Müzeyrib sahrâsından hareket ve savb-ı maksûde 'azîmet ve hüccâc-ı müslimîn Hediyye Esmalarında gelmezden mukaddem mahall-i me'mûre vusûle müsâra'at ve kafile-i hüccâcı istikbâl ideceğini Şam vâlîsi ve mîr el-hâc müşârün-ileyhe i'lân ü işâ'at ve hüccâc-ı müslimînin kulûblarına îfâ-yi şâd-mânîye kıyâm u mübâderet ve kadîmden olıgeldüği üzere müşârün-ileyh ile levâzım-ı i'timâd u muvâfakata gereği gibi ri'âyet ü re'y-i savâb-dîdine mütâba'at birle esnâ-yi râhda ve hâtır ve ter hâlde hüccâc-ı zevi'l-inhâcın muhâfaza u hırâsetlerine takayyüd tâmm ve emînen ve sâlimen Şam-ı şerîfe götürüb edâ-yi hidmet ve îfâ-yi maslahat ile meşkûrü's-sâ'î ve mürûrü'l-hademe olmağa nisâr-ı cehd ü tâkat ve ser-i

mû tekâsül ve taksîr ü rehâvet ve gaflet vuku‘nı tecvîz ile mazhar-ı ‘ikab ü ‘itâb-ı şâhânem olmakdan gayetü’l-gaye tehâşî ve mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene [1]203

Sahife No **:** 162
Hüküm No **:** 343
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene 1203

Kapıcıbaşı Hasan’ın, Şam’ın hac yolundan Mekke ve Medine’ye giden hacıları karşılamak üzere Trablusşam beylerbeyinden istenen askerleri, geçmiş yıllardakinden birkaç gün evvel Müzeyrip sahrasından hareketle Hediyye Tepelerinde karşılamaya hazır olması, cedreye memur olan askerlerini hacılara yakışacak şekilde temiz ve güzel bir şekilde giydirmesi, beylerbeyi ile hacılara, hac yoluna giden menzile varıncaya kadar refakat edip, beylerbeyi ile Şam’a döndükten sonra İstanbul’a gelmesi hususunda.

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından işbu sene-i mübârekede cerde ‘askerine mübâşir ta‘yîn olunan el-hâc Hasan dâme mecdühûya hüküm ki:

Sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin tarîk-i hacc-ı şâmîden tavâf-ı beytullahü’l-haram ve ziyâret-i ravzâ-i mutahhara hazret-i seyyidü’l-enâm-ı ‘aliyye efdalü’s-salâvât ve’s-selâm niyyet-i hâlisesiyle ter damla neyyir-i ‘azîmet olan hüccâc-ı zevi’l-inhâcın istikbâlleri husûsı devlet-i ‘aliyyemin a‘zam-ı umûr u ehemm-i hutûb-ı vâcibü’l-ihtimâmından oldığı Trablusşam beğlerbeğisi Osmân Şedîd dâme ikbâlühûya Trablusşam eyâletinden tanzîmi matlûb olan süvâri ‘askeri ve kapusı halkını bin beş yüz nefer olmak üzere techîz ve sinîn-i sâbıkadan birkaç gün evvel Müzeyrib sahrâ’sından hareket ve hüccâc-ı müslimîn Hediyye Esmalarına gelmezden mukaddem varub istikbâl eylemek üzere me’mûr olub sâirlerin dahî olıgeldüği vechîle me’mûriyetlerini hâvî başka başka evâmir-i şerîfe sâdır oldığı ve senin cerde ‘askerine mübâşir ta‘yîn oldığını muhtevî sana hitâben bundan akdem ısdâr olunan emr-i ‘aliyye egerçi etrâfıyla tafsîl ü te’kîd olunub lâkin bu husûs devlet-i ‘aliyyemin a‘zam-ı mehâmmından olmağla bu emr-i hatîrde mikdâr-ı zerre taksîr ü tekâsül ve iğmâz ü müsâmaha vuku‘ı ber-vechle câiz olmamakdan nâşî mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhi me’mûr oldığı vechle vakt ü zemânıyla istikbâl-i hüccâc-ı müslimîn içün

kaldırub savb-ı maksûde îsâl husûsuna kemâl-i ihtimâm ü dikkat tâmm eylemen fermânım olmağın te'kîden ve teşdîden hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince ber-vech-i muharrer cerdeye me'mûr olanları pâk ve güzîde olmak üzre tehiyye ü ihzâr ve kendülere kifâyetden ziyâde ve hüccâc-ı müslimîne medâr olacak mertebe zâhire ile vaktiyle yerlerinden kaldırub cümlesini cerde 'askeri başbuğı mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin ma'iyyetle götürüb Müzeyrib'e îsâl ve sinîn-i sâbıkadan birkaç gün mukaddem mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyh ile ma'an cümlesini Müzeyrib'den tahrîk ve savb-ı me'mûre tesyîr ve sen dahî Müzeyrib'den 'avdet etmeyüb cerde 'askerinin hüccâc-ı hidâyet-i minhâca mülâkî olacakları yola tâmm menzile değin mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyh ile ma'an Şam-ı şerîfe geldikden sonra der-sa'âdetime 'avdet ve ser-i mû tehâvün ü taksîrden gayetü'l-gaye hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâili Za. sene 1203

Sahife No **:** 163
Hüküm No **:** 344
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene [1]203

İstanbul'a gelen şal ve yünün tekelinin kaldırıldığı, herkesin getirdiği şal ve yünü istediği yerde istediği gibi satabileceği, bu konuda gereken kişilerin uyarılmasına dair.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl mazmûn-ı münîfi cümleye işâ'at olundığını nâtık Ankara ve Ayaş kadîlarının Kurupazar Nallu kazâsında bu âna gelince sûf ü şâlînin bey' u şirâsına meşgul olur kimesne olmadığından başka ilmiği dahî i'mâl olunmadığı Kurupazar Nallu kadîsının vârid olan i'lâmının mefâhîmi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî gurre-i Za. sene [1]203

Nalluhan ve Beğpazarı ve Ayaş ve İstanos ve Ankara kazâlarının kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Âsitâne-i 'aliyyeme vürûd iden sûf u şâlînin inhisâr-ı bey' u şirâsı Abdullâh'a muzırr oldığından inhisârı şâmil olan evâmir-i şerîfe kaydlarının terkini bâbında hatt-ı hümâyûn şevket-mâkrûnum şeref-yâfte sudûr olub şâlîciler yedlerinde olan emr-i âlî

dahî inhisârı mazmûn olmağla fî mâ ba‘d ‘amel ü agyâr olunmamak üzere kaydı terkiniçün ordû-yi hümâyûnuma ‘ilm ü haberi virilüb herkes getürdükleri şâlî ve sûfları ne-mahallerde ve kimlere bey‘ murâd iderler ise min-gayri noksân bey‘ etmeleriçün muktezâ-yi hatt-ı hümâyûnum üzere kendüye ve İstanbul gümrük emînine hitâben emr-i şerîf sudûrını İstanbul kadîsı mevlânâ Ahmed zîdet fezâilehû i’lâm etmekle i’lâmı mûcibince ‘amel olunmak bâbında mevlânâ ve emîn-i mûmâ-ileyhimâya hitâben rikâb-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim ısdâr ve şâlîci esnâfı yedlerinde olan emr-i âlînin kaydı terkiniçün ordû-yi hümâyûnuma ‘ilm ü haberi irsâl olundığına binâen i’lâmen ve ifhâmen işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve tesyâr olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh herkes getürdükleri şâlî ve sûfları ne mahallerde ve kimlere bey‘ murâd iderler ise min-gayri ta‘aruz bey‘ etmeleriçün taht-ı hükûmetinizde tenbîhi iktizâ’ idenlere tenbîh ü te’kîde mübâderet ve hilâfına irâe-i ruhsat ve cevâzdan ittikâ ü mübâ‘adet olunmak bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Sahife No **:** 163
Hüküm No **:** 345
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene 1203

İsmail Paşa’nın liyakati sebebiyle; boğaz hisarları, Ma‘aras körfezi, Akdeniz adaları ile Anadolu ve Rumeli sahillerinin muhafazasına tayin edildiği, adı geçen yerlerde görevinin başında bulunmayan memurlara buyruldular yazarak görevlerine dönmelerini sağlaması, bu görevde selefi gibi dikkatli çalışarak durum hakkında divanı peyderpey bilgilendirmesi hakkında.

[Derkenâr]: Ma‘aras kal‘asına Evreşe ahâlisi tarafından muhâfaza olunmak üzre muhâfız-ı mûmâ-ileyh tarafından buyruldı tahrîr ve mübâşiri yediyle lede’l-vusûl kazâ-i mezkûrdan mikdâr-ı kifâye neferât tertîb ve kal‘a-i mezkûre irsâl ve emr-i muhâfazada kıyâm ideceklerini nâtık Evreşe kadîsının vârid olan i‘lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 14 Z. sene [1]203

Mîr-i mîran-ı kirâmımdan hâlâ Karesi sancâğı mutasarrıfı olub Bahr-i Sefîd boğazı muhâfazasına ve Ma‘aras Körfesi ve Akdeniz ataları ve Rûmili ve Anatolı

sevâhilinin istihsâl-i esbâb-ı muhâfaza u hırâsetlerine nezârete me'mûr olan Ahmed Paşa zâde İsmâil Paşa dâmet me'âliyehûya hüküm ki:

Ber-muktezâ-yi vakt ü hâl boğaz hisârları ve Ma'aras Körfesi muhâfızlığı ve Bahr-i Sefîd ataları ve Rûmili ve Anatolı sevâhilinin istihsâl-i esbâb-ı muhâreseleri husûslarına birinin me'mûriyeti lâzımeden idüği zâhir ve sen ki paşa-yı mûmâ-ileyhsin senin bu misillû hidemâtı ber-vefk-i rızâ' rü'yet ü tesviyeye liyâkat u ibtidârın bedîhî ü bâhir olmak hasebiyle bundan akdem miyâne-i emsâlinden bi'l-intihâb ordû-yi hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfemle boğaz hisârları muhâfızlığı 'uhde-i dirâyetine ihâle ü tefvîz kılınmış olmağla boğaz hisârları ve Ma'aras Körfesi ve Akdeniz ataları ve Rûmili ve Anatolı sevâhilinin istihsâl-i esbâb-ı muhâfazalarına dikkat ve cezâir ve sevâhile me'mûrlara ihâle-i enzâr-ı basîret ve hâl u keyfiyyetlerine tahsîl-i vukuf ve ıtrâ'-i bezl-i miknet ve me'mûrlardan hidemât-ı muhâfazada isbât-i vücûd etmeyenleri buyruldılar tahrîri ve vücûh-ı sâire ile ihtimâm iderek mahall-i me'mûrlarına isticlâb ve hidemât-ı muhâfazada kıyâm u istihdâmlarına ve mikdâr-ı zerre kusûr u küsûr vâki' olmamasına tarafından ikdâm u gayret ve ber-muktezâ-yi vakt ü hâl sâir mecmû' husûsâtın fevk-i mâ-bidad tesviyeye ü tanzîmlerine sarf-ı vüs' ü kudret ve senden me'mûl u muntazır-ı dâverânem olan dirâyet ü kâr-güzârı ve istikamet muktezâsınca boğaz hisârları muhâfızlığına müteferri' olan ve evâmir-i 'aliyyemle minvâl dûş-i hamiyyet kılınan mehâmm-ı lâzımü'l-ihtimâmın vech-i mergub u müstahsen üzere rü'yet ü tesviyesine ve bir mâddede mikdâr-ı zerre tehâvün ü tekâsül vuku'a gelmemesine bezl-i mâ-hasal liyâkat u kudret eylemen fermânım olmağın te'kîd-i me'mûriyetini hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin senden me'mûl u muntazır-ı mülûkânem olan etvâr-ı 'âkıl-âne ve hareket-i dirâyet-mend-âne muktezâsı üzere bu bâbda ibrâz-ı hüsn-i hidmet ve rızâ-yı cûyâne hareket iderek ber-muktezâ-yi vakt ü hâl lâzım gelen tedâbîr-i layıkânın îfâsına bezl-i makderet ve selefin boğaz hisârları muhâfızı ne-vechle me'mûr olmuş ise sen dahî öylece tesviye-i mevâdd-ı mühimmeye ikdâm u dikkat eylemen matlûb-ı cihân-dâr-ânem idüği ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ü harekete dikkat ü ikdâm ve hakkında der-kâr olan hüsn-i zann ve teveccüh-i dâverânemi tasdîk ü te'yîde sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve lâzımü'l-inhâ' olan ahvâlı pey-der-pey der-i 'aliyyeme tahrîr ü ifhâm eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene 1203

Sahife No : 163

Hüküm No : 346

Tarihi : Evâsıt-ı Za. sene 1203

Bursa'da sakin dokuz tüccardan talep edilen meblağın tahsil edilmesi, eğer vermek istemezlerse her birinin beş yüz süvari hazırlayarak bir komutanla orduya göndermelerinin emredildiği, daha sonra adı geçenlerin cihada yardım için verecekleri dört yüz elli kesenin iki yüz elli kesesini peşin, iki yüz kesesini altı ay sonra vermeye taahhüt ettikleri, kırk kesesini ödedikleri, geriye kalan iki yüz on keseyi öderlerse sefere olan memuriyetlerinin affedileceği, adı geçen tüccarlardan Halepli Seyit Ali'nin divana gönderdiği arzuhâlinde talep edilen meblağ dağıtıldığında kendi hissesine düşen on dokuz kesenin on kesesini ödediğini belirterek geri kalanının affedilmesini istediği, Seyit Ali'nin geri kalan tutarı ödemesi, kendisinden bunun dışında bir şey talep edilmemesi, diğer tüccarlardan da hisselerine düşen miktarın tahsilinden sonra başka bir şey talep edilmemesi hususunda.

Burusa mollasına ve Burusa'da müderrisînden cizye-dâr zâde Bahâü'd-dîn zîde ilmühûya ve zikri âtî husûsa me'mûr ol-tarafda olan dergâh-ı mu'allâm gedüklülerinden ve hassa silâh-şörlerimden Süleyman zîde mecdühûya hüküm ki:

Burusa'da sâkin tüccâr tâifesinden ma'lûmü'l-esâmî tokuz nefer kesândan 'alâ-vechi'l-istidâne matlûb olan mebâliğin tahsîli ve imtinâ' iderler ise her biri beşer yüz nefer süvâri 'asker tahrîr ve başbuğ ma'iyyetiyle ordû-yi hümâyûnuma tesyîre mübâderet eylemeleriçün emr-i 'âlîşânım ısdâr ve irsâl olundığından mâ'adâ merkûmların i'ânetü'l-cihâd virecekleri dört yüz elli kîsenin iki yüz elli kîsesini ber-vech-i peşîn ve iki yüz kîsesini dahî altı ay mürûrunda edâya ta'ahhüd ve kırk kîsesini teslîm oldukları ve mukaddemâ teslîm eyledikleri kırk kîseden mâ'adâ kusûr iktizâ' iden iki yüz on kîse akçayı mübâşirine edâ' iderler ise sefer-i hümâyûnuma olan me'mûriyetlerinden ve taksît-i sânî mutâlebesinden 'afv olunacakları musahhah idüği beyânıyla sâlifü'z-zikr iki yüz on kîse akçanin tahsîli bâbında mukaddemce emr-i şerîfim sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi merkûmûndan Halebli Seyyid 'Alî'nin der-i 'aliyyeme vârid olan 'arz-ı hâlinde meblağ-ı merkûmenin hîn-i tevzî'nde hissesine on tokuz kîse akça isâbet idüb on kîsesini i'tâ' eylediğinden bahsle kusûrinin 'afvı husûsı tahrîr ü istid'â olunmuş hîn-i tevzî'nde fi'l-hakika mezkûr

Seyyid ‘Alî’nin hissesine on tokuz kîse isâbet etmiş oldığı ve meblağ-ı mezbûrun beşer bin guruşunı teslîm idüb mâ‘adâ dört bin beş yüz guruşı bâkî kaldığı inhâ’ olundığı üzre muvâfik nefsü’l-emr ise meblağ-ı bâkî-i mezkûrı edâ’ eyledikden sonra âher şey teklîfiyle ta‘addî olunmamak ve sâirlerden dahî bu vechle hîn-i tevzî‘nde hisselerine isâbet iden tahsîl olunmak fermânım olmağın imdi siz ki Burusa kadîsı mevlânâ ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimsiz inhâ’ olundığı üzere mezkûr Seyyid ‘Alî’nin hissesine on tokuz kîse akça isâbet eylediği ve ol-mikdârını edâ’ etmiş oldığı vâkı‘a mutâbık ise ber-vech-i muharrer meblağ-ı bâkî-i mezkûrı edâ’ eyledikden sonra âher şey teklîfiyle ta‘addî olunmayub ve sâirlerden bu vechle hîn-i tevzî‘nde hisselerine isâbet iden tahsîl olunub âher me’mûriyet teklîfiyle ta‘addî olunmamak bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene 1203

Sahife No **:** 164-166
Hüküm No **:** 347
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene 1203

Avusturya’nın bütün gücüyle Bosna’ya saldırmakta olduğu, düşmanın geçen seneden beri bu kadar rahat hareket etmesinin Bosna halkının düşmana karşı mücadeledeki rehavetlerinden ve birbirleriyle olan çekişmelerden kaynaklandığı, Bosna’ya gönderilen çok sayıda askerden başka Üsküp, Piriştine, Behişte, Sarıgöl, Prezrin, Kalkandelen, Manastır, İstarova ve İpek kazalarından eli kılıç tutanların toplanarak başlarına komutan atanıp Bosna’nın imdadına gönderilmelerinin emredildiği, bununla beraber sefere katılmak şartıyla suçu affedilen İskenderiyeli Mahmut’un on-on beş bin piyade ile Bosna’ya erişmek üzere olduğu, Bosna ahalisinin düşmana karşı her konuda birlik olmalarının gerektiği, valinin emirlerine uyarak düşman hangi tarafta görünürse hep birlikte üzerine gidilip mağlup edilmeleri ve Bosna sınırlarından çıkarılmaları, düşmanın eline geçen kale ve palankaların geri alınması, atalarına layık bir şekilde din ve devlet-i aliyye yolunda canla başla çalışmaları, bu emirlere karşı gelen kim olursa cezasının vali tarafından verileceği ve sadece dirliklerinin alınmasıyla yetinilmeyerek ağır bir şekilde cezalandırılacakları, görevini yerine getirenlerin ise mükafatını görecekleri konusunda.

Hâlâ Bosna vâlîsi ve ser-‘askeri vezîrim Arslan Muhammed Paşa’ya ve eyâlet-i Bosna’da olan mansûb ve ma‘zûl mîr-i mîran-ı kirâm dâme ikbâlühûya ve hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda kapucılar kethudâsı olub bu def‘a taraf-ı hümâyûnumdan Bosna’ya ta‘yîn olunan Şemsü’d-dîn Beğ dâme mecdühûya ve eyâlet-i Bosna’da vâki‘ kazâ‘ların kuzât ve nüvvâbına ve kılâ‘-i mansûrem kapudanları ve rüesâ ve zâbitân ve sergerde-gân zîde mecdühûma ve sâir vücûh-ı ehl-i memleket ve ihtiyârân ve erbâb-ı harb u darbden olan bi’l-cümle mücâhidîn-i Bosna’ya hüküm ki:

Bu esnâlarda Nemçe keferesi var kuvveti bâzûya getürüb külliyetlü ‘asâkir ve tedârükât-ı kaviyye ile ser-hadd-i Bosna’ya taraf taraf hücûm u derûn hıyânet-i meşhûnunda muzmer olan kasd-ı fâsidini icrâ’ irâdesiyle her tarafdan dilâverân-ı Bosna’yı hasr u tazyîka ibtidâr ve Gradişka taraflarından îsâl-i hasâr eylediği ve düşmen-i dînin gerek geçen sene ve gerek bu def‘a bu vechle ferce-yâb olması mücerred Bosna ahâlisinin mukabele-i düşmende rehâvetlerinden ve birbirleriyle nefsâniyyet ü ihtilâf ve ‘adem-i muvâfakat ü ittifâklarından neş’et etmiş oldığı yakinen ma‘lûm-ı ‘ilm-i ‘alîm-i ârâ-yi pâdişâhânem ve bu sene-i mübârekede düşmenden ‘avn-i bârîyle gereği gibi ahz-i sâr ü intikam olunmak ikdâm-ı me’reb-i şehinşâhânem oldığından bundan akdem Bosna’ya tertîb ü tesyîr olunan mîrî ve zî-kudret ‘asâkirinden başka bu def‘a dahî Üsküb ve Piriştine ve Behişte ve Sarıgöl ve Prezrin ve Kalkandelen ve Manastır ve İstarova ve İpek kazâları ve sâir semt-i münâsib olan mahallerden eli kılıca kadir ve darb u harbe muktedir ehl-i islâmdan olanları nefîr-i ‘âmm tarîkiyle ‘alâ-eyyi-vech-gân yerlerinden kaldırılub her bir kazâdan cümlenin re’y ü ittifâkıyla idâreye muktedir biri üzerlerine başbuğ nasb olunarak serî‘an ve ‘âcilen Bosna’ya li-ecli’l imdâd irişdirilmesi her birine başka başka müekkid ü müşeddid evâmir-i şerîfem ısdârıyla gereği gibi tenbîh ü te’kîd oldığından mâ‘adâ bundan akdemlerde bi’d-def‘ât külliyetlü ‘asker ile sefer-i hümâyûnumda isbât-i vücûd eylemek şartıyla cürmi ‘afvı istid‘âsında olan İskenderiyeli Mahmûd dâme ikbâlühû on on beş bin nefer piyâde Arnavud ‘askeriyle ‘acâleten Bosna’ya irişmek üzre cerâim-i güzeştesi karîn-i ‘afv u safh-ı şehr-yârânem oldığı beyânıyla mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhe hitâben dahî mahsûs rikâb-ı hümâyûnumdan başka emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılığıyla kadri terfî‘ olunan mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin yeğeni Mehmed Beğ dâme mecdühû ile ba‘s ü tesyâr olunub kaldığı Bosnalunun beynlerinde vâki‘ olan münâferet ve ‘adem-i ittifâkın def‘ ü izâlesiyle bi’l-cümle Bosna ve dilâverlerinin mukabele-i a‘dâ’

ve muhâfaza-i hudûd u enhâ' emrinde birbirleriyle müttefikü'l-hemme ve müttehidü'l-kelime olarak cism-i vâhid küllîce kıyâm u ihtimâm eylemeleriçün iktizâ' iden vesâyâ ü tenbîhâtı şifâhen tavsiye ü telkin ve cümlesini cihâd u gazâya iğrâ' ü teşvîk zımnında taraf-ı hümâyûn-ı mülûkânemden kapucılar kethudâsı mîr-i mûmâ-ileyhe dahî hitâben der-i 'aliyyemden ta'yîn ü tesyîr olunmuş olmağın imdi işbu emr-i şerîf vâcibü'l-ittibâ'm kapucılar kethudâsı mîr-i mûmâ-ileyh ile lede'l-vusûl siz ki eyâlet-i Bosna'da vâki' kılâ'-i mansûrem kapudanları ve rüesâ ve zâbitân ve sergerde-gân ve sâir mûmâ-ileyhimsiz bundan böyle cümleniz cism-i vâhid makamında olarak birbiriniz ile her hâlde ittifâk ü ittihâda ri'âyet ve böyle emr-i dînde ma'âzallahü-te'âlâ 'adem-i ittifâkın netîcesi muzırr oldığını ve düşmen-i dînin gitdikce ferce-yâb olmasını mûcib olacağını eyüce fikr ü mülâhaza iderek bunun sebebi ne ise külliyyen izâlesiyle min külli'l-vücûh merâsim-i ittifâk ü yek-cihetî levâzımını istihsâle bezl-i makderet ve vâlîniz müşârün-ileyhin emr ü re'yi ile hidemât-ı cihâd u gazâyı te'diyede ve bir tarafdan düşmen zuhûr eylediği gibi her kangı tarafda ise bi'l-ittifâk üzerine varılub def' ü kahr u istîsâllerinde ve bu sene-i mübârekede dahl-i hudûd-ı Bosna'dan a'dâ-yı dîni külliyyen tard ü ihrâcda cümleniz bi'l-ittifâk dâmen-der-meyân-ı gayret ve içlerinizde gazâ' u cihâddan nükûl u agrâz idenlerinizde gûş-mâl ü te'dîb ve sâire 'ibret kılınarak harb u darbe kadir mecmû' mü'minîn ve muvâhhidînin gazâ'ya teşvîklerine ve –katilü'l-müşrikîne kâffeten kemâ yükatiluneküm kâffeten– âyet-i kerîmesi medlûl-ı şerîfi üzere kahr u istîsâl-gerde-i müşrikîne sarf-ı liyâkat ve eyâdî-i menhûse-i a'dâ'ya girift olan kal'a ve palankaların 'avn ü 'inâyet-i cenâb-ı hayrü'n-nâsırîn ile yerlerinden nez' ü teshîr ve kemâ-kân ikdâr-ı islâmiye ile tezeyyün ü tenvîr olunmak esbâbının istihsâline şecî'âne ve gayûr-âne ikdâm u dikkat iderek yüz aklığına muvaffak olmağa ve du'â-yi hayr-ı pâdişâhânemi almağa ve âbâ vü ecdâdınızın dîn yolunda ve devlet-i 'aliyyem gayret-keşliğinde ve memleket ve yurdları muhâfazasında kesb eyledikleri ve şânlarını sizler dahî ihyâya muvaffak olmağa bezl-i mâ-hasal ve sa'y ü liyâkat eylemeniz ahass-ı metâlib-i dâverânem oldığı ve bu vaktler evkat-ı sâireye kıyâs olunmayub giceyi gündüze katarak ve 'adem-i ittifâk sûretlerini terk idüb düşmenden ahz-i intikam olunmadıkca ruhsat u âsâyiş mülâhazasını hâtıra dahî getürmeyerek te'diye-i hidemât-ı dîn ve kahr u istîsâl-i gürûh-i müşrikine bezl-i bâş ü cân idecek mevsimler tâmm bu vaktler idiği ve leyl ü nehâr da'vât-ı hayriyye-i pâdişâhânem hidemât-ı cihâd u gazâda sâdıkane ve gayûr-âne çalışan mücâhidîn kullarımla bil olduğı ve taraf-ı devlet-i 'aliyyemden 'asker ve zahâir ve levâzım-ı cihetleri cihât-ı

sâire ile iktizâ' iden i'ânetin icrâsında ber-vechle tecvîz-i kusûr olunmayacağı ve bundan sonra dahî müdâfaa-i a'dâ' ve muhâfaza-i hudûd u enhâda tekâsül ü rehâvet ve birbiriniz ile nefsâniyyet ü ihtilâf ve 'adem-i ittihâd cihetle düşmenin ferce-yâb olmasını mûcib hâlet vuku'na ruhsat virilmek lâzım gelür ise ma'âzallahü-te'âlâ netîcede vahâmeti çekileceği muhakkak olmak hasebiyle işbu tenbîhât-ı pâdişâhâneme mugayir hareket ve vâlî-i müşârün-ileyhin re'y ü emriyle hidemât-ı cihâdı te'diyede kusûr u rehâvet ve nâ-marzî ısrâra cesâret iden her kim olur ise bilâ-imhâl müşârün-ileyh ma'rifetiyle hakkından gelineceği ve ol-makuleler mazhar-ı gazab u inkisâr-ı pâdişâhânem olub üzerlerinde olan dirlik ve nân-pâreleri ref'iyle iktifâ' olunmayarak fî mâ ba'd hakklarında ebvab-ı 'afv-ı mesdûd ve nazar u ittikan bi'l-külliyye mefkud olacağı ve bi-mennihî te'âlâ a'dâ-yı dînin kahr u istîsâllerinde bi'l-ittifâk ikdâm olundığı sûretde emek ü hidmetiniz zâyi' olmayub 'indallah ve 'inde'n-nâs makbûl ve meşkûr olacağında ve nice nice fevâidi görileceğinden kat'â şübhe olmadığı ve Saraybosna mollasına ve ulemâsına ve yeniçeri zâbiti ve mütesellim ve sâir iktizâ' idenlere bu husûsı diğer emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olundığı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ü harekete mezîd-i sa'y ü ikdâm ve bu sene-i mübârekede düşmen-i dînden gereği gibi ahz-i sâr ü intikam ve eyâdî menhûselerine giriftâr olan kal'a ve palankaların nez' ü teshîr ve her tarafdan diyâr-ı a'dâ'ya hücûm u iktihâm olunarak memâlik-i a'dâ'ya gereği gibi rahne ü hasâr-ı îsâle ve –fazlullahi'l-mücâhidîne ale'l-kaidîne ecran azîme– mefhûm-ı münîfi üzere nâil-i fazâil-i cihâd olmağa kemâl-i dikkat ü ihtimâm eyleyesiz böyle günlerde hidemât-ı cihâd u gazâyı te'diyede gönül birliği ve ittihâd-ı kulûb ile ez-dil ü cân çalışub âsâyiş ü istirâhat mülâhazasını terk iderek dîn-i mübîne ve der-i 'aliyyeme hidmet idenleri cenâb-ı hayrü'l-hâfızına her hâlde cenâb-ı hudâvend kadîr muîn ve zahîr ve bâver dest-gîrleri ola benim du'â'm sizler ile biledir karîben nâsırü'l-müslimîn olan hazret-i kadir-i mutlak ism-i a'zam vâcibü'l-keremi hürmetine 'asâkir-i islâmî incâ' teveccühün mansûr ve a'dâ-yı leîmân incâ' kândan münhezim ü makhûr ile emîn bâlâda münderic olan vesâyâ-yi mülûkânemi ve muktezâ-yi vakt ü hâli ve düşmenin keyfiyyet-i hareketini ve nerelere dahî ne-vechle dilâverânımun gayret eylemek lâzım geldiğini bir hoşca mütâla'a ve düşmenden yüz döndürmekde olan hâtırı gereği gibi mülâhaza birle âna göre cümleniz bir cism ü vâhid gibi olarak düşmen-i dînden ne-vechle ve ne tarîkle olur ise ahz-i intikam esbâbının istihsâline ve muhâfaza-i nâmûs-ı dîn ve vefâ-ye-i şân-ı devlet-i 'aliyye-i ebed-rehînimde bi'l-ittifâk ikdâm-ı gayret ve sa'âdet-dârına mazhar olmağa sarf-ı yârâ-yi liyâkat ve

mikdâr-ı zerre tehâvün ü tekâsül vuku‘yla mazhar-ı nedâmet-i peşîmânî olmakdan gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet eyleyesiz ve siz ki vezîr-i müşâr ve Bosna’da olan ma‘zûl ve mansûb mîr-i mîran-ı kirâm ve kuzât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhimsiz mazmûn emr-i ‘âlîşânım ma‘lûmunuz olarak âna göre irâde-i kat‘î-i dâverânemin icrâsına bi’l-ittifâk kemâl-i ikdâm-ı gayret ve kapucılar kethudâsı mîr-i mûmâ-ileyhin taraf-ı pâdişâhânemden şifâhen irâdesine me’mûr oldığı vesâyâ ü tenbîhât-ı mülûkânemi yerine getürmeğe ve fî mâ ba‘d nefsâniyyet ü ihtilâf ve ‘adem-i ittifâk u adileri külliyyen terk olunarak düşmen-i dînin Bosna ser-haddinden külliyyen tard ü def‘i ve her tarafdan memâlik-i a‘dâ’ya rahne ü hasârât îsâli husûslarında bi’l-ittifâk harekete kıyâm olunmasını ve vesâilinin yoluyla istihsâle cümleniz mezîd-i sa‘y-i dikkat ve bâlâda münderic olan vesâyâ ü nasâyih-i şâhânemi ve hilâfî hareket idenlerin hakklarında lâzım gelen mu‘âmele icrâ’ olunacağını taraf taraf i‘lân ü işâ‘at iderek âna göre tenfîz-i emr-i şerîfime bi’l-ittifâk şedd-i nitâk-ı hamiyyet ve ser-i mû gaflet ü rehâvet vuku‘ndan gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki kapucılar kethudâsı-i mûmâ-ileyhsin sen emek-dârân zât şevket-i simât-ı pâdişâhânemden ve mu‘temedân-ı hademe-i saltanat-ı seniyyemden olub hakkında min külli’l-vücûh i‘timâd u teveccüh-i pâdişâhânem der-kâr oldığından hâsseten bu emr-i vâcibü’l-i‘tinâya taraf-ı hümâyûnumdan ta‘yîn olunmakla bu bâbda irâde-i mülûkânem mû-be-mû senin ma‘lûmunuz olan hâlâtdan olmak mülâbesesiyle mazmûn emr-i ‘âlîşânımı ve şifâhen sana tefhîm olunan husûsâtı müşâr ve mîr-i mîran ve sâir mûmâ-ileyhe etrâfıyla tavsiye ü telkin ve nasâyih-i pâdişâhânemi yoluyla tefhîm ü tebeyyün iderek mesmû‘ olan münâfese ü münâferetin külliyyen def‘ ü izâlesine ve bi’l-ittifâk kıyâm olunarak bu sene-i mübârekede düşmenden ahz-i intikam olunmak vesâilinin istihsâline bezl-i himmet ve senden me’mûl olan âsâr-ı dirâyet ü kâr-güzârıyı icrâ’ ile tekmîl-i emr-i mübâşeretine müsâra ‘at eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene 1203

Bir sûreti:

Saraybosna mollasına ve ulemâsına ve yeniçeri zâbiti ( ) ve mütesellim ( ) zîde mecdühûmaya ve vücûh-ı memleket ve iş erleri ve ihtiyârân ve söz sâhiblerine hüküm ki:

Bu esnâlarda Nemçe keferesi var kuvveti bâzûya getürüb külliyetlü ‘asâkir ü tedârükât-ı kaviyye ile ser-hadd-i Bosna’ya taraf taraf hücûm u derûn hıyânet-i meşhûnunda muzmer kasd-ı fâsidini icrâ’ irâdesiyle her tarafdan dilâverân-ı Bosna’yı hasr u tazyîka ibtidâr ve Gradişka taraflarına îsâl-i hasâr eylediği ve düşmen-i dînin gerek geçen sene ve gerek bu def‘a bu vechle ferce-yâb olması mücerred Bosna ahâlisinin mukabele-i düşmende rehâvetlerinden ve birbirleriyle nefsâniyyet ü ihtilâf ve ‘adem-i muvâfakat ü ittifâklarından neş’et etmiş oldığı yakinen ma‘lûm-ı ‘ilm-i ‘alîm-i ârâ-yi pâdişâhânem ve bu sene-i mübârekede düşmenden ‘avn-i bârîyle gereği gibi ahz-i sâr ü intikam olunmak ikdâm-ı me’reb-i şehinşâhânem oldığından bundan akdem Bosna’ya tertîb ü tesyîr olunan mîrî ve zî-kudret ‘asâkirinden başka bu def‘a dahi Üsküb ve Piriştine ve Behişte ve Sarıgöl ve Prezrin ve Kalkandelen ve Manastır ve İstarova ve İpek kazâları ve sâir semt-i münâsib olan mahallerden eli kılıca kadir ve darb u harbe muktedir ehl-i islâmdan olanları nefîr-i ‘âmm tarîkiyle ‘alâ-eyyi-vech-gân yerlerinden kaldırılub her bir kazâdan cümlenin re’y ü ittifâkıyla idâreye muktedir biri üzerlerine başbuğ nasb olunarak serî‘an ve ‘âcilen Bosna’ya li-ecli’l imdâd irişdirilmesi her birine başka başka müekkid ü müşeddid evâmir-i şerîfem ısdârıyla gereği gibi tenbîh ü te’kîd olundığından mâ‘adâ bundan akdemlerde bi’d-def‘ât külliyetlü ‘asâkir ile sefer-i hümâyûnumda isbât-i vücûd eylemek şartıyla cürmi ‘afvı istid‘âsında olan İskenderiyeli Mahmûd dâme ikbâlühû on on beş bin nefer piyâde Arnavud ‘askeriyle ‘acâleten Bosna’ya irişmek üzre cerâim-i güzeştesi karîn-i ‘afv u safh-ı şehr-yârânem oldığı beyânıyla mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyh hitâben dahî mahsûs rikâb-ı hümâyûnumdan başka emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılığıyla kadri terfî‘ olunan mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin yeğeni Mehmed Beğ dâme mecdühû ile ba‘s ü tesyâr olunub kaldığı Bosnalunun beynlerinde vâki‘ olan münâferet ve ‘adem-i ittifâkın def‘ ü izâlesi ile bi’l-cümle Bosna ve dilâverlerinin mukabele-i a‘dâ’ ve muhâfaza-i hudûd u enhâ’ emrinde birbirleriyle müttefikü’l-hemme ve müttehidü’l-kelime olarak cism-i vâhid küllîce kıyâm u ihtimâm eylemeleriçün iktizâ’ iden vesâyâ ü tenbîhâtı şifâhen tavsiye ü telkin ve cümlesini cihâd u gazâya iğrâ’ ü teşvîk zımnında taraf-ı hümâyûn-ı mülûkânemden diğer sâdır olan emr-i şerîfimle hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda kapucılar kethudâsı olan Mîr Şemsü’d-dîn dâme mecdühû dahî hâsseten der-i ‘aliyyemden ta‘yîn ü tesyîr olunmuş olmağın imdi işbu emr-i şerîf vâcibü’l-ittibâ‘m ( ) ile lede’l-vusûl siz ki Saraybosna kadîsı ve ulemâsı ve yeniçeri zâbiti ve mütesellim ve vücûh-ı memleket ve iş erleri ve

ihtiyârân ve söz sâhibleri mûmâ-ileyhimsiz bundan böyle cümleniz cism-i vâhid makamında olarak birbiriniz ile her hâlde ittifâk ü ittihâda ri‘âyet ve böyle emr-i dînde ma‘âzallahü-te‘âlâ ‘adem-i ittifâkın netîcesi muzırr oldığını ve düşmen-i dînin gitdikce ferce-yâb olmasını mûcib olacağını eyüce fikr ü mülâhaza iderek bunun sebebi ne ise külliyyen izâlesiyle min külli’l-vücûh merâsim-i ittifâk ü yek-cihetî levâzımını istihsâle bezl-i makderet ve bir tarafdan düşmen zuhûrı istimâ‘ olundığı gibi cümle darb u harbe kadir olanları Saraybosna’dan sevk ü tesyîr ile muvâcehe-i a‘dâ’da olan dîn karındaşlarına imdâd ü i‘ânet ve düşmen-i dînin bi’l-ittifâk müdâfa‘ası ve kahr u istîsâli esbâbının istihsâline ve fî mâ ba‘d nefsâniyyet ü ihtilâf ve ‘adem-i muvâfakat u ittihâd u adilerine tasaddî vuku‘ı mesmû‘ olmamasına ve bu sene-i mübârekede ‘avn ü ‘inâyet-bârîyle Bosna tarafından düşmen-i dînin tard ü ihrâcına dâmen-der-meyân-ı gayret ve gazâ’ u cihâddan nükûl u agrâz idenler gûş-mâl ü te’dîb ve sâire ‘ibret kılınarak darb u harbe kadir mecmû‘ mü’minîn ve muvâhhidînin gazâya teşvîklerine ve –katilü’l-müşrikîne kâffeten kemâ yükatiluneküm kâffeten– âyet-i kerîmesi medlûl-ı şerîfi üzere kahr u istîsâl-i gürûh-i müşrikîne sarf-ı liyâkat eylemeniz ahass-ı metâlib-i dâverânem oldığı ve bu vaktler evkat-ı sâireye kıyâs olunmayub giceyi gündüze katarak ve ‘adem-i ittifâk sûretlerini terk idüb düşmenden ahz-i intikam olunmadıkca râhat u âsâyiş mülâhazasını hâtıra dahî getürmeyerek te’diye-i hidemât-ı dîn ve kahr u istîsâl-i gürûh-i müşrikine bezl-i bâş ü cân idecek mevsimler tâmm bu vaktler idiği ve leyl ü nehâr da‘vât-ı hayriyye-i pâdişâhânem hidemât-ı cihâd u gazâda sâdıkane ve gayûr-âne çalışan mücâhidîn kullarımla bile olduğı ve taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden ‘asâkir ve zahâir ve levâzım cihetleri ve cihât-ı sâire ile iktizâ’ iden i‘ânetin icrâsında ber-vechle tecvîz-i kusûr olunmayacağı ve bundan sonra dahî müdâfa‘a-i a‘dâ’ ve muhâfaza-i hudûd u enhâda tekâsül ü rehâvet ve nefsâniyyet ü ihtilâf ve ‘adem-i ittifâk cihetleriyle düşmenin ferce-yâb olmasını mûcib hâlet vuku‘a gelmek lâzım gelür ise ma‘âzallahü-te‘âlâ netîcede vahâmeti çekileceği muhakkak olmak hasebiyle işbu tenbîhât-i pâdişâhâneme mugayir hareket ve hidemât-ı cihâdı te’diyede kusûr u rehâvet ve nâ-marzî etvâra cesâret iden her kim olur ise bilâ-imhâl hakklarından gelineceği ve ol-makulelerin mazhar-ı gazab u inkisâr-ı pâdişâhânem olub üzerlerinde olan dirlik ve nân-pâreleri ref‘iyle iktifâ’ olunmayarak fî mâ ba‘d hakklarında ebvab-ı ‘afv-ı mesdûd ve nazar u ittikan bi’l-külliyye mefkud olacağı ve bi-mennihî te‘âlâ a‘dâ-yı dînin kahr u istîsâllerinde bi’l-ittifâk ikdâm olundığı sûretde hidemât-ı cihâdı te’diyede ikdâm idenlerin emek ü hidmetleri zâyi‘ olmayub ‘indallah ve’n-nâs

makbûl ve meşkûr olacağında ve nice nice fevâidi görileceğinde kat‘â şübhe olmadığı ve bu husûs zımnında hâlâ Bosna vâlîsi ve ser-‘askeri vezîrim Arslan Muhammed Paşa iclâlehûya ve eyâlet-i Bosna’da olan mansûb ve ma‘zûl mîr-i mîran dâme ikbâlühûma ve kapucılar kethudâsı mîr-i mûmâ-ileyhe ve eyâlet-i Bosna’da vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kılâ‘-i mansûrem kapudanları ve rüesâ ve zâbitân ve sergerde-gân ve sâir vücûh-ı ehl-i memleket ve ihtiyârân ve erbâb-ı harb u darbden olan mecmû‘ bi’l-cümle mücâhidîn-i Bosna’ya hitâben iktizâ’ iden vesâyâ ü tenbîhât şehr-yârânemi hâvî mazmûn u meşrûh emr-i şerîfim ısdâr olundığı ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete mezîd-i sa‘y ü ikdâm ve bu sene-i mübârekede düşmen-i dînden gereği gibi ahz-i sâr ü intikam ve eyâdî-i menhûselerine giriftâr olan kal‘a ve palankaların nez‘ ü teshîr ve her tarafdan dâr u diyâr-ı a‘dâ’ya hücûm u iktihâm olunarak memâlik-i a‘dâ’ya gereği gibi rahne ü hasâr îsâlini mûcib olur hâlâtın istihsâline kemâl-i dikkat ü ihtimâm eyleyesiz böyle günlerde hidemât-ı cihâd u gazâyı te’diyede gönül birliği ve ittihâd-ı kulûb ile ez-dil ü cân çalışub âsâyiş ü istirâhat mülâhazasını terk iderek dîn-i mübîne ve devlet-i ‘aliyyeme hidmet idenleri cenâb-ı hayrü’l-hâfızına vedâ‘iye eylerim her hâlde cenâb-ı hudâvend kadîr mu‘în ve zahîr ve bâver ve dest-gîrleri ola âmîn bâlâda münderic olan vesâyâ-yi mülûkânemi ve muktezâ-yi vakt ü hâli ve düşmenin keyfiyyet-i hareketini ve erbâb-ı hamiyyet ü gayretden olanlara böyle vaktde ne gûne hareket lâzım geldiğini bir hoşca mütâla‘a ve ‘adem-i ittifâk ve nefsâniyyet olan hâtırı gereği gibi mülâhaza birle âna göre cümleniz bir cism ve bir vücûd gibi olarak düşmen-i dînden ne-vechle ve ne tarîkle olur ise ahz-i intikam esbâbının istihsâline ve muhâfaza-i nâmûs-ı dîn ve vefâ-ye-i şân-ı devlet-i ‘aliyye-i ebed-rehîneme bi’l-ittifâk ikdâm u gayret ve sa‘âdet-dârına mazhar olmağa sarf-ı yârâ-yi liyâkat ve mikdâr-ı zerre tehâvün ü tekâsül vuku‘yla mazhar-ı nedâmet ü peşîmânî olmakdan gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Sahife No **:** 166
Hüküm No **:** 348
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene [1]203

Mekke şerifi Şerif Galib’in divana gönderdiği tahriratında her sene Mısır’dan Haremeyn’e gönderilen erzakın bu sene gönderilmediği, Haremeyn halkının bu

yüzden sıkıntı çektiğinin bildirildiği, tüccar malı olarak her sene gönderilen zahirenin acele tedarik edilerek gönderilmesi hususunda.

Mısır vâlîsi vezîrim İsmâil Paşa iclâlehûya ve Mısır mollasına ve şeyhü'l-beled İsmâil Beğ ve ümerâ-i sâire dâme izzühûma hüküm ki:

Hâlâ emîr-i Mekke-i mükerreme Şerîf Galib dâme sa'dühû tarafından bu def'a rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtdan bir mâddenin hulâsa-i mefhûmunda beher sene Kahire-i Mısır'dan ahâli-i haremeyn-i muharreminin mu'ayyen olan cerâyeleriyle tüccâr mâlı olarak irsâl oluna gelen zahâirden işbu sene-i mübârekeye mahsûben henüz habbe-i vâhide vârid ü vâsıl olmadığından ahâli-i haremeyn-i muharreminin ıztırâb hâllerine bâ'is bir keyfiyyet olmağla ba'd-ez-în ahâli-i haremeyn-i muharreminin ber-vech-i muharrer âsmânde kalan cerâye ile mâl-ı tüccâr olarak müstevfî zahâir irsâliçün emr-i şerîfim sudûrını şerîf-i müşârün-ileyh tahrîr ü iltimâs etmekle haremeyn-i muharremin ahâlilerinin istihsâl-i esbâb-ı refâh ve isticlâb-ı da'vât-ı hayriyyeleri elzemeden olmağla âsmânde kalan cerâyeleriyle tüccâr mâlı olarak beher sene gönderilen zahâirin irsâl ü tesyîrine mezîd-i dikkat ü i'tinâ' olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve şeyhü'l-beled ve ümerâ-i sâire mûmâ-ileyhimsiz size hitâben dîvân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîrini ve baş muhâsebeye 'ilm ü haberi i'tâ' olunmasını hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda baş defterdârım olan İsmâil dâme ulüvvühû i'lâm etmeğin i'lâmı mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın rikâb-ı müstetâbımda dîvân-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi haremeynü'ş-şerîfeyn ahâlisinin refâhiyeti hâlâtının istihsâli ve da'vât-ı hayriyyelerinin isticlâbına dikkat olunmak muktezâ idüği ve baş muhâsebeye 'ilm ü haberi i'tâ' olundığı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer âsmânde 'ukde-i te'hîr olan cerâyeleriyle mâl-ı tüccâr olmak üzere beher sene irsâl oluna gelen zahâirin serî'an tedârük ve savb-ı maksûde tesyîri husûsuna kemâl-i i'tinâ' ü dikkat ve hilâfî ednâ hareketi tecvîzden be-gayet ittikâ ü mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Sahife No **:** 166
Hüküm No **:** 349
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene [1]203

Şahsından yüz elli süvari hazırlayarak beraberinde orduya katılması emredilen Fütâdezade Hasan'ın, çeşitli bahaneler ileri sürerek seferden affını istediği, eğer bir an önce belirtilen miktar askeri hazırlayıp orduya katılmazsa cezalandırılacağına dair.

Ulukışla kazâsında Borsuk karyesi sâkinlerinden Fütâde zâde es-seyyid Hasan zîde kadrühûya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin bedeninden yüz elli nefer süvâri 'asker tahrîr ve bi'n-nefs-i istishâb ile ordû-yi hümâyûnuma 'azîmet ü vusûle şitâb ü müsâra'at eylemen bâbında mukaddem ve muahhar me'mûriyet ü isti'câlini hâvî ısdâr ve irsâl olunan evâmir-i 'aliyye mazâmînine nazaran şimdiye dek senin ol-mikdâr 'askeri tahrîr ü istishâb ile ordû-yi hümâyûnuma vusûle sa'y ü gayret eylemen me'mûl iken el'ân 'asâkir-i mezkûreyi istishâb ve mahall-i me'mûre 'azîmet eylemediğinden mâ'adâ hilâf-ı emr ü rızâ' ve münâfî-i me'mûriyet ba'zı gûne 'özr ü 'illet îrâdına ibtidâr ile 'afvun husûsı der-i 'aliyyeme vârid olan i'lâm u mahâzırda iş'âr olunmuş a'dâ-yı dînden bi-mennihî te'âlâ ahz-i sâr ü intikam niyyet-i hâlisesiyle senin gibi me'mûrların serî'an yerlerinden hurûc ve bir gün evvel mahall-i me'mûrelerinde isbât-i vücûd ve hidemât-ı gazâda kıyâm ve bezl-i mechûd eylemeleri ne-mertebelerde ehemm ü ikdâm-ı umûrdan idüği ve bu bâbda fî mâ ba'd mikdâr-ı zerre irtikâb-ı kusûr u rehâvet ider isen mübtelâ-yi eşna'-i 'ikab olacağın zâhir ü 'ayân olmakdan nâşî 'asâkir-i mezbûreyi serî'an tahrîr ü techîz ve bir gün evvel mahall-i me'mûre vusûl ü lühûka mübâderet eylemen fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i 'âlîşânım dahî ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki mûmâ-ileyhsin bu husûs mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayub be-gayet ehemm ü ikdâm-ı umûrdan olmak mülâbesesiyle bu bâbda a'zâr ü 'illet beyhûde îrâdıyla imrâr-ı vakt ve te'hîr-i maslahat-ı mühimmeyi mûcib harekete cesâret ber-vechle câiz olmadığı ve 'asâkir-i mezkûrenin 'afvına müsâ'ade-i mülûkânem olmayub bî-hemâl tahrîr ve savb-ı maksûde îsâlleri matlûb-ı şâhânem oldığı ve bu makule hidemât-ı dîniyyede ba'd-ez-în mikdâr-ı zerre irtikâb-ı kusûr u batâet vuku'yla izhâr-ı sûret muhâlefet ve imtinâ' ider isen hakkında iktizâ' iden mu'âmele ü cezâ' bilâ-imhâl

tertîb ü icrâ' olunacağı bî-iştibâh idüği ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh me'mûr-ı tahrîri oldığın 'asâkiri bi't-tamâm serî'an tahrîr ü techîz ve bi'n-nefs-i istishâb ile bir gün evvel mahall-i me'mûre vusûle kemâl-i sa'y ü ikdâm ve ba'd-ez-în dahî ednâ kusûr u rehâvet ve ifâte-i vakti mûcib vaz' u hâlet vuku'yla mazhar-ı 'ukubet ü cezâ' olmakdan ve 'asâkir-i mezkûreyi noksân ve nâ-tüvân îsâlinden tehâşî ve ittikâ-i tâmm ve serî'an yerinden hareketini der-i 'aliyyeme tahrîr ü ifhâm eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Sahife No **:** 167
Hüküm No **:** 350
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene [1]203

Filibe mollası, Pazarcık ve Drama kadıları ile Filibe ve Drama nazırlarının, eşkıya teftişine memur olan Hacı Abdürrahman Haseki'yle birlikte şaki Kıvırcıklı Halil'in yakalanması işine görevlendirildiklerine dair.

Filibe mollasına Pazarcık ve Drama kadîlarına ve Filibe ve Drama nâzırları zîde mecdühûmaya hüküm ki:

El-hâletü hâzihi tağlığı eşkıyâsından sergerde-i eşkıyâ' olan Kıvırcıklı Halîl nâm şakî 'avânesiyle geşt ü güzâr ve kazâları ihrâk u harâb ve mâllarını nehb ü gâret ve katl-i nüfûs iderek Filibe ve Tatarpazarı kazâlarından mürûr ü Siroz ile zikr olunan kazâların hudûdunda Desyu Tapa Balası nâm cibâlde mütecemmi' ile Razlık ve Petriç ve Menlik kazâlarına vürûd ve tahassun idecekleri âşikâr olmakdan nâşî siz ki mevlânâ ve nâzır-ı mûmâ-ileyhimsiz nâm-ı eşkıyâ' kalmamak üzre teftîş-i eşkıyâya me'mûr Hâcı 'Abdü'r-rahmân hassaki zîde mecdühû ile eşkıyâ-yı merkûmenin kahr u tedmîrlerine ikdâm olunmak husûsı bu def'a Gümülcine tarafından vârid olan tahrîrâtda inhâ' ü istid'â olunmakdan nâşî vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnum hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve nâzır-ı mûmâ-ileyhimsiz hassaki-i mûmâ-ileyh ile eşkıyâ-yı mezbûrenin kahr u tedmîrlerine ikdâm olunmak husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk eylediği ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh hassaki-i mûmâ-ileyh ile bi'l-ittifâk eşkıyâ-yı mezbûrenin def'-i mefâsid ü hasârlarına ikdâm

ve ele girenlerden izâlesi lâzım gelenlerin i‘dâm u izâleleri husûsuna kıyâm birle kazâlar dâhillerini vücûd-ı çirk-âlûd eşkıyâdan tasfiye ü tathîre kemâl-i ikdâm ve sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve bu bahâne ile şekaveti zâhir olanları himâyet ve kaziyye-i şekavetde medhalleri olmayan bî-cürm ehl-i ‘ırz makulesine akçaya tama‘en isnâd-ı töhmet ve izz ü şekavet ile mugayir-i rızâ-yı şâhânem vaz‘ u harekete cesâret vuku‘ndan tehâşî ve ittikâ-i tâmm olunmak bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Razlık ve Petriç ve Menlik ve Siroz ve Furkub kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve zâbitân ve vücûh-ı ahâlisi zîde kadrühûma ( ) aslda münderic emr-i şerîf hikâye olunarak hassaki-i mûmâ-ileyh ile eşkıyâ-yı mezbûrenin kahr u tedmîrlerine ikdâm eylemeleriçün vech-i meşrûh üzre.

Sahife No **:** 167-168
Hüküm No **:** 351
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene 1203

Eşne Ağazade Osman’ın, mirîden hazırlayacağı beş yüz süvari ile Kasımdan önce orduya katılması hususunda.

[Derkenâr]: İsti‘câliçün tekrâr emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâhiri Z. sene [1]203

Sığla sancâğında Şine kaim-makamı Eşne Ağa zâde Osmân zîde mecdühûya ve mûmâ-ileyhi me’mûr-ı tahrîri oldığı ‘asker ile ordû-yi hümâyûnum meştâsına îsâle der-i ‘aliyyemden hâsseten mübâşir ta‘yîn olunan ( ) zîde kadrühûya hüküm ki:

Düşmen-i dîn ve ‘adû-yi şerîat-ı seyyidü’l-mürselîn olan Nemçe ve Moskov keferesinden ‘avn ü ‘inâyet-i cenâb-yârî ve merd-kâri rûhâniyyet-i hazret-i risâlet-penâhi sallallahü te‘âlâ ‘aleyhi ve sellem ile gereği gibi ahz-i sâr ü intikam niyyet-i hâlisesiyle işbu sene-i mübârekede tedârükât-ı kaviyye ve ‘asâkir-i külliyye ile her cânibden dîn düşmenleri üzerlerine tahrîk elviye-i cihâd tevfîkü’l mülkü’l vehhâb ‘adû-yi millet-i Muhammedîden ber-vefk-i merâm ahz-i intikam husûsuna sarf-ı

ictihâd-ı zimmet-i himmet-i hüsrev-ânem vâcib oldığından mâ‘adâ küffâr-ı hizü’n-neferinin dîn-i millet ve ‘âmme-i ‘ibâd-ı müslimîne olan ‘adâvetleri hasebiyle bi’l-ittifâk sû-i kasd ü niyyetleri zâhir olmakdan nâşî fî mâ ba‘d cihâd u gazâ’ farîzasını icrâya meâlen ve bedenen kıyâm kâffe-i ahâli-i islâm üzerlerine ve husûsa sâye-i ‘inâyet-vâye-i mülûkânemde tena‘um ile liyâkat u iktidârları zâhir olanlara vâcibe-i zimmet idüği ve sen ki mûmâ-ileyhsin senin min külli’l-vücûh gınâ’ u yesârın ve akrân u emsâlin beyninde cümle leşkere iktidârın âşikâr oldığı cihetden mâliyyeden diğer sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince tahrîrine me’mûr oldığın beş yüz nefer mîrî süvâri ‘asâkiri güzîde ü bahâdır ve darb u harbe kadir olarak tahrîr ve bi’n-nefs-i istishâb ile bi-mennihî te‘âlâ meştâ-yi ordû-yi hümâyûnumda mevcûd olunmak üzere vaktiyle mahallinden hurûc ve rûz-i kasımdan mukaddem meştâ-yi ordû-yi hümâyûnuma lühûka dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen husûsuna irâde-i ‘aliyyem ta‘alluk etmeğin me’mûriyetini hâvî hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi kefere-i mesfûrenin ‘âmme-i ‘ibâd-ı müslimîne der-kâr olan sû-i kasd ü hıyânetleri takrîbiyle kâffe-i muvâhhidîn üzerlerine hidemât-ı gazâyı te’diyeye kıyâm farz-ı ‘ayn oldığından başka sâye-i mülûkânemde iktisâb-ı kudret u yesâr ile tena‘um iden agniyâ-i memâlik ü emsârın meâlen ve bedenen gazâya i‘ânet eylemeleri lâzıme-i zimmetleri oldığı cihetden bu emr-i dînîde irtikâb-ı kusûr u rehâvet idenler hakklarında ber-vechle ‘afv ve iğmâz mu‘âmeleleri mansûr olub dünyâ ü ‘ukbâda bâ‘is-i hizy ü mezellet olacağı ve îfâ-yi muktezâ-yi me’mûriyet idenler iz‘âf u muzâ‘af mazhar-ı mükâfât olacaklarında şübhe olmadığı ‘asker-i mezkûreyi vakt-i min-‘avddan mukaddem ordû-yi hümâyûnuma îsâlde batâet etmek ve yaz ‘askeri ‘avdet eyledikden sonraya kalmak ihtimâli olur ise sonra cevâb kadir olamayub hakkında mu‘âmele-i âher zuhûrı muhakkak ve mukarrer idüği ma‘lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer cânib-i mîrîden me’mûr-ı tahrîri oldığın beş yüz nefer mîrî süvâri ‘asâkiri güzîde-i müntahib olmak ve bir neferi noksân ve nâ-tüvân ve işe yaramaz çiftci ve ırgad makulesinden olmamak üzere tahrîr ü techîz ve bi’n-nefs-i istishâb ile vakt ü zemânıyla mahallinden hurûc ve rûz-i kasımdan mukaddemce meştâ-yi ordû-yi hümâyûnumda mevcûd bulunmak üzere vusûle kemâl-i ikdâm u dikkat ve mikdâr-ı zerre irtikâb-ı kusûr u rehâvet ve imrâr-ı vakti mûcib vaz‘ u hareket vuku‘yla giriftâr-ı nedâmet ü peşîmânî olmakdan be-gayet tehâşî ve mücânebet ve mahallinden hareketini der-i ‘aliyyeme bildirmeğe müsâra‘at eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin senin bu husûsa mübâşir ta‘yîn olunman mücerred mûmâ-ileyhi ol-mikdâr ‘asker ile

yerinden kaldırub rûz-i kasımdan mukaddem ordû-yi hümâyûnuma îsâle sarf-ı makderet eylemen me'mûlüne mebnî olmak hasebiyle âna göre icrâ-yı me'mûriyetini kemâl-i sa'y ü ikdâm ve mikdâr-ı zerre tekâsül ü rehâvet vuku'yla mazhar-ı gazab-ı mülûkânem olmakdan be-gayet tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene 1203

Bir sûreti:

İlyas zâde Halîl zîde mecdühûya ve mübâşirine aslda yazıldığı üzere ( ) mâliyyeden diğer sâdır olan emr-i şerîfi ile me'mûr-ı tahrîri oldığı üç yüz nefer mîrî süvâriden başka kendü bedeninden iki yüz elli nefer süvâri 'asker tahrîr ve cümlesi beş yüz elli nefer olmak üzere bi'n-nefs-i istishâb ve meştâ-yi ordû-yi hümâyûnuma îsâl eylemesiçün me'mûriyetini hâvî vech-i meşrûh üzere.

Bir sûreti:

Ödemişli Yeğen Ağa kethudâsı Hasan zîde mecdühûya ve kezâlik aslda yazıldığı üzere mübâşirine ( ) mâliyye diğer sâdır olan emr-i âlî ile me'mûr-ı tahrîri oldığı üç yüz nefer mîrî süvâriden mâ'adâ kendü bedeninden dahî iki yüz nefer süvâri 'asker tahrîr ve cümlesi beş yüz nefer olarak bi'n-nefs-i istishâb ve meştâ-yi ordû-yi hümâyûnuma îsâl eylemek üzere me'mûriyetini mutazammın ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Alaşehir şehir kethûdası Büyük Hasan zîde mecdühûya ve kezâlik mübâşirine ( ) mâliyyeden diğer sâdır olan emr-i âlî ile me'mûr-ı tahrîri oldığı beş yüz nefer mîrî süvâri 'askeri tahrîr ve bi'n-nefs-i istishâb ve meştâ-yi ordû-yi hümâyûna îsâl eylemesiçün me'mûriyetini hâvî vech-i muharrer üzere.

Bir sûreti:

Hasan Çâvûş zâde Bekir Ağa'nın oğlı Osmân zîde mecdühûya ve kezâlik mübâşirine ( ) mâliyyeden diğer sâdır olan emr-i şerîf ile me'mûr-ı tahrîri oldığı beş yüz nefer mîrî süvâri 'askeri tahrîr ve bi'n-nefs-i istishâb ve meştâ-yi ordû-yi hümâyûna îsâl eylemek üzere me'mûriyetini müş'ir ber-vech-i muharrer.

Sahife No **:** 168-169

Hüküm No **:** 352

Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene 1203

Avusturya'nın Bosna'ya saldırmakta olduğu, bir an önce yardım ulaştırılması gerektiği, aksi halde sadece Bosna'nın değil etrafındaki bütün kazaların zarar göreceği, bu sebeple kazada eli kılıç tutan bütün Müslümanların toplanarak başlarına idareye muktedir birinin komutan atanıp acele olarak Bosna'nın imdadına gönderilmesi, kazadan kaç kişinin gönderildiği ve başlarına kimin atandığının İstanbul'a bildirilmesi hakkında.

İpek kadîsına ve kazâ-i mezbûrun bi'l-cümle beğ ve beğ-zâde-gân ve zâbitânı ve vücûh-ı ehl-i memleket ve iş erleri ve söz sâhiblerine hüküm ki:

Hâin-i dîn ü devlet olan Nemçe keferesi bu esnâda var kuvveti bâzûya getürüb tedârükât-ı kaviyye ile Bosna hudûdlarına taraf taraf hücûm u derûn hıyânet-i meşhûnunda muzmer olan makasid-i fâsidesini icrâ' irâdesiyle mücâhidîn-i Bosna'yı her tarafdan tazyîka ibtidâr ve Gradişka taraflarına îsâl-i hasâr eylediği ve def'-i mâzarr-ı a'dâ' ve muhâfaza-i hudûd u enhâ' zımnında Bosna ser-haddine tiz elden külliyetlü 'asâkir ile imdâda müsâra'at ve dîn karındaşlarına i'ânet ve kahr u istîsâl-i düşmen-i dîne dâmen-der-meyân-ı gayret olunmak farz mertebesinde oldığı muhtâc-ı ta'rîf ü beyân olmayub böyle vaktde hidemât-ı cihâdı icrâya liyâkatı ve harb u darbe kudreti olanların serî'an ve 'âcilen semt-i cihâd u gazâya irişmeleri ve Bosna'da olan cünûd-ı muvahhidîne imdâd ü i'ânet eylemeleri ne mertebelerde ikdâm u umûrdan oldığı ednâ mülâhaza ile zâhir olur kazâyâdan ma'âzallahü-te'âlâ düşmen-i dîn Bosna taraflarında makasid-i fâsidesini icrâya ruhsat-yâb oldığı sûretde zararı yalnız Bosna'ya münhasır olmayub etrâf u cevânibde olan kazâlara dahi sârî olacağı ma'lûm olan hâlâtdan olmağın imdi işbu emr-i şerîf vâcibü'l-imtisâlim ( ) ile kazâ-i mezkûra lede'l-vürûd siz ki mevlânâ ve beğ-zâde-gân ve zâbitân ve sâir mûmâ-ileyhimsiz bu vakti evkat-ı sâireye ve bu emr-i ehemmi umûr-ı uhrâya kıyâs eylemeyüb dâmen hamiyyeti meyân-ı ikdâma bend ile giceyi gündüze katarak ve hâb u rahâtı terk iderek kazâ-i mezkûrun eli kılıca kadir ve ceng ü harbe muktedir ehl-i islâmdan olanlarını –infirû hıfâfen ve sikâlen– emr-i zi'l-celâline imtisâlen nefîr-i 'âmm tarîkiyle 'alâ-eyyi-vech-gân yerlerinden kaldırub üzerlerine cümlenin re'y ü ittifâkıyla beğ ve beğ-zâde-gân ve sâir münâsib olanlardan idâreye muktedir birini

başbuğ nasbıyla ‘acâleten ve müsâra‘aten Bosna imdâdına irişdirmeğe cümleniz bi’l-ittifâk kemâl-i sa‘y ü gayret ve düşmenden ‘avn ü ‘inâyet-i cenâb-ı hayrü’n-nâsırîn ile gereği gibi ahz-i sâr ü intikam olunmak esbâbını bu vechle istihsâle bezl-i mâ-hasal vüs‘ ü liyâkat etmeniz ahass-ı metâlib-i pâdişâhânem oldığı ve bu husûs zımnında etrâfda vâki‘ sâir kazâlara dahî başka başka evâmir-i şerîfem ısdâr olındığı inşâllahü te‘âlâ kazâ-i mezkûrun darb u harb erbâbı ‘acâleten Bosna dilâverleri imdâdına irişüb beraberce düşmen-i dîn ile muhârebede sebât u metânet ve ibrâz-ı şecâ‘at u gayret eyledikleri sûretde a‘dâ-yı dîn üzerine galebe zuhûrı ile a‘dâ’dan gereği gibi intikam alınmak ve il ve memleketleri tahrîb ve nisâ ü sıbyânları sebbî ü istirkak ve emvâl ü eşyâları igtinâm olunmak mevâhibü’l-beherden me’mûl u mes’ûl idüği ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh bu emr-i dînde mikdâr-ı zerre tehâvün ü tekâsül vuku‘nı tecvîz etmeyüb cümleniz bi’l-ittifâk dâmen-der-meyân-ı gayret olarak kazâ-i mezkûrun harb u darbe kadir ‘askerinden nefîr-i ‘âmm tarîkiyle bir ân akdem ve bir dakika mukaddem Bosna’ya irişdirmeğe mezîd-i ikdâm u dikkat ve ma‘âzallahü-te‘âlâ zinhâr ve zinhâr bu emr-i ehemm-i dîn ü devlet-i ‘aliyyemde tekâsül ü rehâvet vuku‘ndan ve netîcesinde nedâmeti çekecek vaz‘ı tecvîz ile dünyâ ü ‘ukbâda mübtelâ-yi mezellet ü hazân olmakdan gayetü’l-gaye tehâşî ve ittikâ-i tâmm ve kazâ-i mezkûrdan kaç nefer irsâl olındığını ve üzerlerine kim başbuğ ta‘yîn kılındığını der-i ‘aliyyeme bildirmeğe sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene 1203

Bir sûreti:

Prezrin kadîsına ve kazâ-i mezbûrun cümle beğ ve beğ-zâde-gân ve zâbitânı zîde mecdühûma ve vücûh-ı ahâli-i memleket ve iş erleri ve söz sâhiblerine ( ) ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Kalkandelen kadîsına ve kazâ-i mezbûrun bi’l-cümle beğ ve beğ-zâde-gân ve zâbitânına ve vücûh-ı ahâli-i memleket ve iş erleri ve söz sâhiblerine ( ) ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Praş'a tâbi'olduğı kazânın kadîsına ( ) ve beğ ve beğ-zâde-gân ve zâbitân zîde mecdühûma ve vücûh-ı ahâli-i memleket ve iş erleri ve söz sâhibleri zîde kadrühûma ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Manastır kadîsına ve Rüstem Za'îm zâde Mustafâ ve kazâ-i mezbûrun bi'l-cümle beğ ve beğ-zâde-gân ve zâbitânına ve vücûh-ı ahâli-i memleket ve iş erleri ve söz sâhiblerine ( ) ber-siyâk-ı muharrer.

Bir sûreti:

İstarova kadîsına ve kazâ-i mezbûrun bi'l-cümle beğ ve beğ-zâde-gân ve zâbitânına ve vücûh-ı ahâli-i memleket ve iş erleri ve söz sâhiblerine İstarovalı Sinân oğlı Timur zîde kadrühûyı başbuğ nasbıyla ( ) ber-minvâl-i muharrer.

Bir sûreti:

Sarıgöl kadîsına ve kazâ-i mezbûrun bi'l-cümle beğ ve beğ-zâde-gân ve zâbitânına ve vücûh-ı ahâli-i memleket ve iş erleri ve söz sâhiblerine ve kazâ-i mezbûra tâbi' Na'l-bend karyesinde sâkin 'Alî zîde kadrühûyı başbuğ nasbıyla ber-minvâl-i muharrer.

Bir sûreti:

Behişte kadîsına ve kazâ-i mezbûrun bi'l-cümle beğ ve beğ-zâde-gân ve zâbitânına ve vücûh-ı ahâli-i memleket ve iş erleri ve söz sâhiblerine Behişteli Sulu Bücürgân dimekle ma'rûf kimesneyi başbuğ nasbıyla vech-i muharrer üzre.

Bir sûreti:

Behişte ve Vilçitrin ve Kaçanik kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve zâbitân ve vücûh-ı ahâli-i memleket ve iş erleri ve söz sâhiblerine ( ) beğ ve beğ-zâde-gân tayy olunarak ( ) vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Üsküb kadîsına ve bi'l-cümle zâbitân ve vücûh-ı ahâli-i memleket ve iş erlerine ve söz sâhiblerine ( ) beğ ve beğ-zâde-gân tayy olunarak minvâl-i meşrûh üzre.

Sahife No **:** 169-170
Hüküm No **:** 353
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene 1203

Sinop havalisine memur donanma-yi hümâyûn kaptanları başbuğu olan Kürd Mustafa'nın ve maiyetindeki kaptanların, Sinop'ta inşa edilen ve Kastamonu sancağı kazalarında kalan askerleri İstanbul'a getirecek olan yeni kalyona refakat ederek korumaları, daha sonra dönerek gemileriyle Sinop limanını ve havalilerini muhafaza etmelerinin uygun olup olmadığını bildirmeleri hususunda.

Hâlâ deryâ kapudanı vezîr Hüseyin Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından olub Sinob'da kalyon inşâsına me'mûr olan el-hâc 'Alî dâme mecdühû tarafından der-bâr-ı 'atûfet-karârıma vârid olan tahrîrât ve Sinob kadîsının i'lâmı mefhûmunda Sinob sâhasında ma'rifetiyle inşâları fermân olunan sefâinden elli bir zirâ' bir kıt'a kalyon inşâ' ü tekmîl ve deryâya tenzîl olunub ve üç kıt'a şalopalar dahî hâzır u âmâde ve kırlangıç sefîneleri üç mâhdan berü deryâda olub ancak derûnlarında neferât ve zâbitân olmadığından bahsle gerek kalyon-ı hümâyûn ve gerek kırlangıç ve şalopaların mikdâr-ı kifâye neferâtı tanzîm ve iktizâ' iden mevâcib ü ta'yînât ve tob ve mühimmât cebe-hânesi tertîb ve liman-ı mezkûrdan âsitâne-i 'aliyyeme irsâlinde esnâ-yi râhda mükâyed-i a'dâ'dan muhâfaza olunarak tersane-i 'âmireme emînen ve sâlimen teslîm eylemesiçün Sinob havâlîsine me'mûr donanma-yi hümâyûnum kapudanları başbuğı olan Kürd Mustafâ kapudan zîde mecdühû ve ma'iyyetinde olan sâir kapudanâna hitâben emr-i şerîfim sudûrını tahrîr ü istid'â etmelerine husûs-ı mezbûr tersane-i 'âmirem emîni olan dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Muhammed Emîn dâme mecdühûdan isti'lâm olundukda zikr olunan iki kıt'a kırlangıç ve üç kıt'a şalopa sefîneleri Sinob limanı muhâfazasında kıyâm eylemeleriçün 'an-asl mahall-i mezkûrda inşâları irâde olunmuş ve iktizâ' iden tob ve mühimmât-ı lâzımeleri gönderilmiş oldığından gayrı istid'â olunan emr-i şerîfim ısdâr olundığı takrîrce ol-havâlîde olan cümle donanma-yi hümâyûnum kapudanlarının der-i 'aliyyeme gelmesini ve Sinob limanı ve ol-havâlîler muhâfazadan hâlî kalmak mahzûrunı mûcib olmağla bu husûs sen ki deryâ kapudanı müşârün-ileyhsin sana ihâle birle başbuğ-ı mûmâ-ileyh ve ma'iyyetinde olan kapudanlar kalyon-ı cedîdin techîzine i'ânet birle liman-ı mezbûrda gerek esnâ-yi râhda boğaza karîb mahallere gelince muhâfaza ü refâkat idüb ba'dehû savb-ı

me’mûrelerine ‘azîmet ü ‘avdet ve şalopa ve kırlangıç sefîneleriyle ma‘an liman-ı mezbûr ve havâlîsi muhâfazalarında kıyâm eylemeleri mi münâsibdir yohsa vech-i âher ile mi nizâmı ensebdir ve’l-hâsıl muktezâ-yi vakt ü hâl her ne ise iktizâsı üzere tarafından bâ-buyruldı tanzîm ve zikr olunan şalopa ve kırlangıç sefîneleri mahall-i me’mûrede li-ecli’l muhâfaza kalmaları münâsib ise lâzım gelen neferât ve zâbitânı yine ol-mahallerden mi tanzîm olunmak iktizâ’ ider itdiği inhâ’ eylemen içün sana hitâben emr-i şerîfim tahrîr ve başbuğ-ı mûmâ-ileyh Mustafâ kapudanın süvâr oldığı Berca Zafer nâm kalyon ve ma‘iyyetinde olan sefâinden es-seyyid Hüseyin kapudan zîde kadrühûnun râkib oldığı Necm-i zafer nâm fırkateyn sefîneleri neferâtlarının rebîü’l-âhır ve sefâin-i sâirenin gurre-i cemâziye’l-âhire i‘tibâriyle altışar aylık beksimâdları der-i ‘aliyyemde i‘tâ’ olundığı ihbâr olmağla bu sûretde mâ‘adâya virilmeyüb fakat sâlifü’z-zikr kalyon ve fırkateyn sefînelerinin derûnlarında mevcûd neferâtına göre kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhin me’mûr-ı tabhî oldığı beksimâdden mikdâr-ı kifâye beksimâd i‘tâ’sını ve Kastamonı sancâğı kazâlarında kalan neferâtın der-sa‘âdetime gelecek kalyon-ı cedîde tertîb olunması husûsunı tersane-i ‘âmirem emîni mûmâ-ileyhe i‘lâm eylediğine binâen i‘lâmı mûcibince gerek kalyon-ı mezbûrun celbi husûsuna dâir sana hitâben ve gerek Kastamonı sancâğı kazâlarında kalan neferâtın der-sa‘âdetime gelecek kalyon-ı cedîde tertîbiçün dîvân-ı hümâyûnumdan evâmir-i şerîfem tahrîr ve beksimâd mâddesine dâir mâliyyeden tasdîr olunacak emrin dahî tastîr yeriçün ‘ale’t-tafsîl baş muhâsebeye ‘ilm ü haberi i‘tâ’ olunmasını hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda baş defterdârım olan İsmâil dâme ulüvvühû i‘lâm etmekle i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın rikâb-ı müstetâbımdan dîvân-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin keyfiyyet-i ma‘lûmun ve tersane-i ‘âmirem emîni mûmâ-ileyhin i‘lâmı mûcibince Kastamonı sancâğı kazâlarında kalan neferâtın der-sa‘âdetime gelecek kalyon u cedîde tertîbiçün başka emr-i şerîfim ısdâr ve beksimâd mâddesine dâir mâliyyeden tasdîr olunacak emrin dahî tastîr yeri içün baş muhâsebeye ‘ilm ü haberi i‘tâ’ olundığı meczûmun oldukda ber-vech-i meşrûh başbuğ-ı mûmâ-ileyh ve ma‘iyyetinde olan kapudanlar kalyon u cedîdin techîzinde i‘ânet birle liman-ı mezbûrda ve gerek esnâ-yi râhda boğaza karîb mahallere gelince muhâfaza ü refâkat idüb ba‘dehû savb-ı me’mûrelerine ‘azîmet ü ‘avdet ve şalopa ve kırlangıç sefîneleriyle ma‘an liman-ı mezbûr ve havâlîsi muhâfazalarında kıyâm eylemeleri mi münâsibdir yohsa vech-i âher ile mi nizâmı ensebdir ve’l-hâsıl muktezâ-yi vakt ü hâl her ne ise muktezâsı üzere tarafından bâ-buyruldı tanzîm ve

sâlifü'z-zikr şalopa ve kırlangıç sefîneleri mahall-i me'mûrede li-ecli'l muhâfaza kalmaları münâsib ise lâzım gelen neferât ve zâbitânı yine ol-mahallerden mi tanzîm olunmak iktizâ' ider itdiği inhâya mübâderet ve hilâfî hareketi tecvîzden ittikâ ü mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene 1203

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından olub Sinob'da kalyon inşâsına me'mûr olan el-hâc 'Alî dâme mecdühûya ve Sinob havâlîsine me'mûr donanma-yi hümâyûnum kapudanları başbuğı olan Kürd Mustafâ kapudan zîde mecdühûya aslda münderic sâdır olan emr-i âlî hikâye ve başbuğ-ı mûmâ-ileyh Mustafâ kapudanın süvâr oldığı Berca Zafer nâm kalyon ve ma'iyyetinde olan sefâinden mûmâ-ileyh es-seyyid Hüseyin kapudan râkib oldığı Necm-i Zafer nâm fırkateyn sefîneleri neferâtlarının rebîü'l-âhır ve sefâin-i sâirenin gurre-i cemâziye'l-âhire i'tibâriyle altışar aylık beksimâdları der-i 'aliyyede i'tâ' olundığı ihbâr olundığı beyân olunarak bu sûretde mâ'adâya virilmeyüb fakat sâlifü'z-zikr kalyon ve fırkateyn sefînelerinin derûnlarında mevcûd neferâtına göre kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhin me'mûr-ı tabhî oldığı beksimâdden mikdâr-ı kifâye beksimâd i'tâ'sı ve Kastamonı sancâğı kazâlarında kalan neferâtın der-sa'âdetime gelecek kalyon-ı cedîde tertîb olunması husûsuna mübâderet olunmak içün beksimâd mâddesine dâir mâliyyeden tasdîr olunacak emrin dahî tastîr yeri içün 'ale't-tafsîl baş muhâsebeye 'ilm ü haberi i'tâ' olundığı derc olunarak iktizâsına göre.

Sahife No **:** 170
Hüküm No **:** 354
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene 1203

Akdeniz'de dolaşan ve Osmanlı tacirlerine zarar veren korsan gemilerinin ortadan kaldırılmaları görevine tersane-i âmire kethüdası Ahmet'in atandığı, kendisine yardım için eli kılıç tutan ve harbe kadir yüz elli asker gönderilmesi hususunda.

[Derkenâr]: Tashîh olundığı vechle tebdîl olundı.

Mîr-i mîran-ı kirâmımdan hâlâ Eğriboz muhâfızı Ahmed dâme ikbâlühûya ve Eğriboz kadîsına ve Eğriboz mütesellimi ve yeniçeri zâbiti ve sâir zâbitân ve iş erlerine hüküm ki:

Akdeniz'de geşt ü güzâr ve cezâir ü sevâhile ve mürûr u ubûr iden devlet-i 'aliyyem tüccâr sefînelerine îsâl-i hasâra ibtidâr iden korsan keferesinin def'-i mazarrat ve kahr u istîsâlleri zımnında bundan akdem tersane-i 'âmiremden mukaddem ve muahhar sefâin tertîb ve üzerlerine ümerâ-i deryâdan tersane-i 'âmirem kethudâsı Ahmed dâme izzühû başbuğ nasb ve ta'yîn olunmuş oldığından mâ'adâ bu esnâda kefere-i mesfûrenin Mürted Atası ve havâlîlerinde cem'iyyetleri istimâ' oldığından bu def'a dahî dört beş kıt'a sefâin tertîb ü istîcâr ve mükemmel cengci neferât tahrîriyle başbuğ-ı mûmâ-ileyh ma'iyyetine egerçi ba's ü tesyâr olunmak üzere olub ancak zikr olunan korsan keferesinin mütehassın oldukları Mürted Atasında ve mahall-i sâirede berren ve bahren hasr u tazyîklerine ikdâm olunmak lâzım geldiği bedîdâr ve başbuğ-ı mûmâ-ileyh ma'iyyetinde berren iktizâ' iden hidmetde istihdâm olunmak içün mikdâr-ı kifâye 'asâkirin gayetü'l-gaye lüzûm u iktizâsı âşikâr olmakdan nâşî siz ki Eğriboz muhâfızı mîr-i mîran ve mevlânâ ve mütesellim ve yeniçeri zâbiti ve sâir mûmâ-ileyhimsiz başbuğ-ı mûmâ-ileyh tarafından lede'l-iktizâ' işbu emr-i şerîfim ( ) ile tarafınıza vusûlünde zinhâr ve zinhâr tereddüd ve tevakkuf etmeyüb cümleniz bi'l-ittifâk ikdâm u dikkat tâmm iderek ne-vechle ve ne tarîk ile olur ise ehl-i islâmdan serî'an ve 'âcilen eli kılıca kadir ve tüvân ü bahâdır mikdâr-ı kifâye ceng-âver yüz elli nefer 'asker irsâliyle başbuğ-ı mûmâ-ileyhe i'ânet ve korsan keferesinin ahz ü istîsâlleri husûsunı teshîle dâmen-der-meyân-ı gayret eylemeniz ahass-ı metâlib-i dâverânem oldığı ve zikr olunan yüz elli nefer 'asker serî'an vusûl-i imtisâli ma'iyyet-i başbuğ-ı mûmâ-ileyh tarafına irsâl olunmak ve başbuğ-ı mûmâ-ileyhe bu vechle i'ânetde tecvîz-i kusûr olunmak lâzım gelür ise 'asker-i mezkûrenin 'adem-i irsâline sebeb-i 'illet olanlar hakkında başbuğ-ı mûmâ-ileyhin tekerrür-i şikâyeti nezd-i ferd-i mülûkâneme mu'teber tutılacağı ve bu husûs umûr-ı uhrâya kıyâs olunmamağla bu bâbda ednâ mertebe tereddüd ve tevakkufa cesâret ve bu husûs zımnında Kızılhisar kazâsına ve sâir iktizâ' iden mahallere diğer evâmir-i şerîfem ısdârıyla tenbîh ü te'kîd olundığı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ü harekete bi'l-ittifâk sarf-ı makderet ve hilâfından be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene 1203

Bir sûreti:

Kızılhisar nâibine ve şehir kethûdası ve sâir bi'l-cümle zâbitân ve iş erlerine ( ) vech-i meşrûh üzere.

Bir sûreti:

Sakız nâibine ve bi'l-cümle zâbitân ve iş erlerine ( ) ber-vech-i meşrûh.

Sahife No **:** 171
Hüküm No **:** 355
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene 1203

Ahmet kaptanın Akdeniz'de dolaşarak adalara, sahillere ve Osmanlı tacirlerine zarar veren korsan gemilerini ortadan kaldırması için bu göreve getirildiği, kendisine yardım amacıyla İstanbul'dan personeliyle birlikte üç tüccar gemisi kiralanıp gönderildiği, ayrıca Eğriboz, Kızılhisar ve Sakız naiplerine asker göndermeleri için emirler yollandığı, Ahmet kaptanın maiyetinde olan bazı gemi kaptanlarının emirlere uymadığı ve düşmanla savaşmaktan imtina ettikleri, bunların cezalandırılmaları konusunda Ahmet'e tam yetki verildiği, bunun karşılığında kendisinden beklenen görevi yerine getirmesi hususunda.

[Derkenâr]: Tashîh olundığı vechle tebdîl olunmuşdur.

Ümerâ-i deryâdan Bahr-i Sefîd donanması üzerine başbuğ olan Ahmed dâme izzühûya hüküm ki:

Sen ki başbuğ-ı mûmâ-ileyhsin bu esnâda Bahr-i Sefîd'de geşt ü güzâr üzere olan korsan sefîneleriyle birkaç def'a muhârebe olunmuş olduğını hâvî ve husûsât-ı sâireyi muhtevî der-bâr-ı 'atûfet-karâr-ı şâhâneme takdîm olunan tahrîrâtın vârid ü vâsıl oldığına binâen mefhûm u müeddâsı karîn-i 'ilm-i 'alîm-i ârâ-yi pâdişâhânem olmuşdur Akdeniz'e ihrâc olunan donanma-yi hümâyûnum üzerine senin başbuğ nasb u ta'yîn olunman ne maslahata mebnî idüği ve atalar arasında ve sâir ba'zı mahallerde geşt ü güzâr ve ehl-i islâm tüccâr sefâinine îsâl-i darb u hasâr iden korsan sefînelerinin kahr u gark u harklarıyla ataların ve sâir sevâhil-i Bahr-i Sefîd'in te'mîni ve tüccâr sefâininin tatmîni ne derecelerde matlûb u maksûd-ı şehr-yârânem

oldığı mukaddem ve muahhar bi'd-def'ât ısdâr u tesyâr olunan evâmir-i 'aliyye-i mülûkânem mezâmîninde mû-be-mû ma'lûmun olan keyfiyyetden olmağla tekrâr tafsîl ü beyâna hâcet olmayub bu def'a dahî korsanın üzerine varılmak ve müdâfa'a ve kahr u istîsâllerine medâr-ı takviyet olmak içün âsitâne-i 'aliyyemde olan tüccâr sefînelerinden mellâhlarıyla üç kıt'a sefîne istîcâr ve tersane-i 'âmiremde mevcûd olan diğer bir kıt'a sefîneler ile neferâtı mükemmel olarak Akdeniz'e isrâ' olunmak üzere oldığından başka lede'l-iktizâ' korsan keferesinin mütehassın oldığı mahalleri hasr u tazyîk zımnında sana i'ânet ma'lûmü'l-mikdâr 'asker irsâline müsâra'at eylemesiçün Eğriboz muhâfızına ve Kızılhisar tarafına ve Sakız'a diğer evâmir-i şerîfem ısdâr ve mahallerine îsâl zımnında tarafına tesyâr olunub husûsâ ma'iyyetinde olan sefâin kapudanları ve sâir zâbitândan ba'zıları re'yine muhâlefet ve korsan üzerine varmayub uzakdan temâşâya cesâret eylediği mesmû' olmağla ol-makule re'y ü emrine 'adem-i itâ'at ve korsan üzerine varmayub mugayir-i emr ü rızâ' harekete cesâret iden kapudanân ve rüesâ ve zâbitânın 'azl ü te'dîb ü gûş-mâlleri te'dîbleri husûsunda cânib-i devlet-i 'aliyyemden me'zûn u murahhas kılındığına binâen ba'd-ez-în korsan üzerine varmakda batâet ü rehâveti terk iderek ve tekâsül ü tegafül misillû harekete cesâret idenlerin lâzım gelen te'dîbât-ı layıkâsını icrâ' kılarak her ne mahallde korsan sefînesi zuhûr ider ise derhâl üzerine 'azîmet ve fî mâ ba'd Akdeniz'de korsan nâmı mesmû' olmayacak vechle sefâin-i korsanın mürûruna ve mesmû'a kahr u istîsâle dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen bâbında te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi bâlâda zikr ü beyân oldığı üzere bâzû-yi me'mûriyet ve medâr-ı takviyet olmak içün bu def'a sefâin ve 'asker gönderilmek üzere oldığı ve korsan sefâininin 'alâ-eyyi-vech-gân üzerlerine varılub 'avn-i bârîyle kahr u istîsâlleri senden matlûb-ı pâdişâhânem olmağla emr ü re'yine muhâlefet ve korsan üzerine varmayub uzakdan temâşâya cesâret iden kapudanân ve rüesâ ve zâbitânın 'azl ü te'dîb ü tenkîlleriçün sana mahsûs ruhsat virildiği ma'lûmun oldukda mecbûl oldığın gayret ü hamiyyet ve kâr-güzârı ve dirâyet muktezâsınca senden me'mûl u muntazır-ı pâdişâhânem oldığı vechle korsan sefînelerinin üzerlerine varub bi'l-muhâbere kahr u istîsâlleriyle atalar ve sevâhilin ve Akdeniz'de geşt ü güzâr iden tüccâr sefînelerinin istihsâl-i esbâb-ı emniyyetlerine ve tarafına gönderilen evâmir-i şerîfeyi derhâl mahallerine irsâl ve 'asker-i matlûbeyi serî'an celb ile berren ve bahren korsan keferesinin üzerine varub oldığın vechle def'-i gailelerine ba'd-ez-în korsan lafzı mesmû' olmamasına bezl-i cell-i kudret ve mugayir-i emr ü rızâ' hareket vuku'a gelmesinden ittikâ ü mücânebet

eyleyesin şöyle ki ‘asâkir ve sefâin irsâliyle takviye-i bâzû-yi iktidârına dikkat olunmuşken ve ma‘iyyetin me’mûrlardan münâfî-i himmet-i harekete cesâret idenlerin te’dîb ü gûş-mâlleriçün taraf-ı şâhânemden ruhsat u umûrunda her vechle istiklâl virilmişken her husûs sana mukaddem ve muahhar şeref-yâfte-i sudûr olan evâmir-i ‘aliyyemde takdîm ü beyân kılınub bundan sonra ‘özr ü ‘illete kat‘â mahal kalmamışken ba‘d-ez-în kahr u tenkîl-i korsanda rehâvet ü kusûr vuku‘yla cezâir ve sevâhil ve atalardan bir mahalle ve devlet-i ‘aliyyem tüccâr sefînelerine korsan taraflarından îsâl-i hasâret olundığı sem‘-i hümâyûnuma lâhik olmak lâzım gelür ise ol-vakt zîr ü ömrde ‘azv u isnâd-ı kusûr idecek bir hâlet kalmamış oldığına binâen ber-vechle ‘özr ü ‘illet karîn-i sem‘-i ısga’ olmayacağı ve senin içün necât ü selâmet ber-vechle mansûr olmadığı bî-iştibâhdır âna göre harekete kadem ü dikkat ve rızâ’ ü tenbîhât-ı mülûkânemi bir hoşca mülâhaza ü mütâla‘a ve netîceyi bir hoşca mütâla‘a ve sûret-i me’mûriyetini sâir iktizâ’ idenlerin gûş-i hûşlarına dahî ilkâ’ iderek senden me’mûl olan kâr-güzârı ve istikameti icrâya ikdâm ve nâil-i mükâfât olacak hidemât-ı ber-güzîde ibrâzına bezl-i mâ-hasal ve sa‘y ü ihtimâm ve hilâfından gayetü’l-gaye tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene 1203

Sahife No **:** 171
Hüküm No **:** 356
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene 1203

Halep’e firar eden İbrahim ve iki Necidlinin yakalanarak Bağdat valisi Vezir Süleyman Paşa’ya gönderilmesi hakkında.

Haleb mütesellimi ( ) zîde mecdühû ve Haleb nakîbü’l-eşrâf kaim-makamı ( ) zîde şerefehûya hüküm ki:

Sâbıkâ Müntefik Şeyhi Sübûtî nâm şakî geçen sene îka‘-i te’yîde-i fesâd zımnında ma‘rûzât tertîb ve iki nefer âdemiyle der-i ‘aliyyeme tesyîr idüb bu keyfiyyet inhilâl-i şîrâze-i hükûmeti mûcib bir hâlet oldığına binâen merkûmenin ahz ü giriftiyle hâlâ Bağdad vâlîsi vezîrim Süleyman Paşa iclâlehû tarafına irsâl olunmaları husûsı bundan akdem der-i ‘aliyyeme tahrîr olundukda merkûmûnun biri Diyarbekir’de ve birisi Haleb’de olduklarına binâen merkûmların oldukları mahallde ahz ü nefîra

taraf-ı müşârün-ileyhe irsâl olunmalarını nâtık iki kıt‘a evâmir-i ‘aliyye ısdâr olunmuş olduğı taraf-ı müşârün-ileyhe iş‘âr olunmak hasebiyle müşârün-ileyh dahî zikr olunan mahallere birer tâtâr irsâl olunmuşken Diyarbekir’de olanı Amid mütesellimi ahz ve tâtâra teslîmen müşârün-ileyhe tesyîr etmiş olub lâkin Haleb’de olanı sen ki nakîbü’l-eşrâf kaim-makamı mûmâ-ileyhsin irsâlden imtinâ‘ eylediğin ve bu def‘a mezbûr Sübûtî şerâret eyleyenin hîle-nâk dalâlet ü fesâdı olan ahâli-i Necd’den Hamdin Tesam ve Abdü’l-azîz El-kadîmî nâm muzırrlar Haleb’e firâr etmiş oldıkları müşârün-ileyh tarafından der-i ‘aliyyeme vârid olan tahrîrâtda inhâ’ olundığına binâen şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince gerek mukaddem firâr iden İbrâhîm ve gerek bu def‘a firâr iden iki nefer Necdîleri der-i ‘aliyyemden ta‘yîn olunan ( ) zîde kadrühû mübâşeretiyle ahz ve taraf-ı müşârün-ileyhe irsâl eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile tesyâr olunmuşdur imdi siz ki mütesellim ve nakîb kaim-makamı mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince ma‘rifetiniz ve ta‘yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle gerek mukaddem ve gerek bu def‘a firâr iden üç nefer merkûmûnı Haleb’de ahz ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîmen taraf-ı müşârün-ileyhe irsâl husûsuna ihtimâm ü dikkat ve hilâfından ittikâ ü mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene 1203

Sahife No **:** 172
Hüküm No **:** 357
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene 1203

Sinop kalesi muhafazası için, elli neferlik topçu kuvvetleri üzerine eski topçubaşı Cafer’in topçubaşı vekili olarak atandığı, ancak Cafer’in hasta ve yaşlı olması sebebiyle yerine yeniçeri ocağından kırk birinci cemaatin çorbacısı Muhammet’in topçubaşı vekili olarak atandığı, askerlerin tezkerelerinin kendisine teslim edildiği hakkında.

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Sinob muhâfızı ( ) dâme mecdühûya ve Sinob kadîsına ve zâbitân zîde kadrühûma hüküm ki:

Sinob kal‘ası muhâfazasıçün müceddeden tashîh olunan elli nefer dergâh-ı mu‘allâm tobcıları üzerlerine ordû-yi hümâyûnumdan bâ-emr-i âlî tobcıbaşı-i sâbık Ca‘fer zîde mecdühû tobcıbaşı vekîli nasb u ta‘yîn olunmuş olub ancak mûmâ-ileyh ‘alîl ü ihtiyâr ve rükûb ü nüzûle ‘adîmü’l-iktidâr oldığından ve yerine âheri ta‘yîn olunmak bâbında fermân-ı ‘âlî ısdâr olundığına binâen ocâg-ı ‘âmiremde kırk birinci cemâ‘âtin çorbacısı el-hâc Muhammed zîde kadrühû bundan akdem Sinob’a bâ-fermân-ı ‘âlî tobcıbaşı vekîli ta‘yîn ve neferât-ı mezkûrenin ordû-yi hümâyûnum tarafından vürûd iden elli kıt‘a ibtidâ’ tezkereleri yedine i‘tâ’ olunub mahallinde ashâbına tevzî‘ ü teslîm eylemesi bâbında siz ki Sinob muhâfızı ve kadîsı ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrını hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda tobcıbaşı olan es-seyyid ‘Abdullâh zîde mecdühû memhûr takrîriyle istid‘â etmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki kapucıbaşı ve mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz çorbacı-ı mûmâ-ileyh el-hâc Muhammed yine Sinob kal‘asına tobcıbaşı vekîli nasb u ta‘yîn ve neferât-ı mezbûrenin elli kıt‘a ibtidâ’ tezkereleri yedine teslîm oldığı ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer neferât-ı mezkûrenin ordû-yi hümâyûnum tarafından vürûd iden ibtidâ’ tezkeresinin mahallinde ashâbına i‘tâ’ ü teslîm olunması husûsuna ihtimâm ü dikkat ve hilâfından ittikâ ü mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene 1203

Sahife No **:** 172
Hüküm No **:** 358
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene 1203

Harem-i Şerifin tamiratı için Mısır hazinesinden altı bin kuruşunun gönderildiği, geriye kalan altmış dört bin kuruşun da gönderilmesi hususunda.

Mısır vâlîsine ve Mısır kadîsına ve şeyhü’l-beled ve ümerâ-i sâire dâme izzühûma hüküm ki:

Hâlâ emîr-i Mekke-i mükerreme Şerîf Galib dâme sa‘dühû tarafından bu def‘a der-bâr-ı ‘atûfet-karârıma vârid olan tahrîrâtdan bir mâddenin hulâsa-i mefhûmunda üç seneden berü ta‘mîrât-ı Harem-i Şerif virgi-i Şâmî ve Mısrî ve Magribî zımnında ‘ale’l-hesâb olarak Mısır hazînesinden havâle olunan yetmiş bin guruş rûmîden

sene-i mâziyyede sâbık Mısır vâlîsi vezîrim ‘Abdi Paşa iclâlehû tarafından fakat altı bin guruş vâsıl ve mâ‘adâsı ‘ukde-i te’hîre dûçâr olmağla meblağ-ı bâkî-i mezbûrun i‘tâ’ olunması tahrîr ü iltimâs olunmağla gayr-ez irsâl kusûr kalan altmış dört bin guruşun tahsîliçün siz ki Mısır vâlîsi ve mevlânâ ve şeyhü’l-beled ve sâire mûmâ-ileyhimsiz size hitâben dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim sudûrını hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda baş defterdârım olan iftihâr İsmâil dâme ulüvvühû takrîr etmekle ber-vech-i meşrûh ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki Mısır vâlîsi ve mevlânâ ve şeyhü’l-beled ve sâir mûmâ-ileyhimsiz size ber-minvâl-i muharrer ta‘mîrât-ı Harem-i Şerif virgi-i Şâmî ve Mısrî ve Magribî zımnında ‘ale’l-hesâb olarak Mısır hazînesinden havâle olunan yetmiş bin guruşdan gayr-ez irsâl kusûr kalan altmış dört bin guruşunun tamâmen Şerif-i mûmâ-ileyh tarafına irsâli husûsuna ihtimâm ü dikkat ve hilâfından ittikâ ü mübâ‘adet olunmak bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene 1203

Sahife No **:** 172
Hüküm No **:** 359
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene [1]203

Şahsından hazırlayacağı iki yüz elli süvari ile Cihanzade’nin maiyetinde Vidin seraskeri maiyetine girmesi emredilen Dumanlıoğlu’nun, hastalığı sebebiyle memuriyetinin affedildiğine dair.

Cihân zâde ma‘iyyetine sefere me’mûr olan Dumanlı oğlı ( ) zîde kadrühûya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin bedeninden iki yüz elli nefer süvâri ‘asker tahrîr ü istishâb ve mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle Vidin ser-‘askeri ma‘iyyetine vusûle sür‘at ü şitâb eylemen bâbında egerçi bundan akdem emr-i âlî ısdâr ve irsâl olunub lâkin haste ü ‘alîl ve rükûb ü nüzûle ‘adîmü’l-iktidâr oldığın ihbâr ü inhâ’ ve me’mûriyetden ‘afvun husûsı istid‘â olunmak hasebiyle me’mûriyet-i mezkûreden ‘afv olundığını mutazammın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile tesyâr olunmuşdur imdi sen ki mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh üzere me’mûriyet-i mezkûreden ‘afv olundığın ma‘lûmun oldukda hânende ikamet ve devâm-ı ömr ü devletim da‘vâtına iştigal ü muvâzıb eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Sahife No **:** 172
Hüküm No **:** 360
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene [1]203

Safed, Sayda ve Beyrut eyaletleri kendisine tevcih olunan Cezzâr Ahmet Paşa'nın, bölgede asayişi sağlaması ve memleketten eşkıyayı temizleyerek halkın güvenliğini sağlamaya dikkat etmesi hususunda.

Hâlâ Sayda vâlîsi vezîrim Cezzâr Ahmed Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i dirâyet-semîr-i müşârün-ileyhsin vüzerâ-yi 'izâmım beynlerinde rüşd ü rü'yet ü kâr-güzârı ve dirâyet ile şöhret-şi'âr ve me'mûr u müstahdem oldığın mansıb ve hidemât-ı devlet-i 'aliyyemde 'âkıl-âne ve rızâ-cûyâne ibrâz-ı mesâ'î-i mebrûreye ikdâmın nezd-i ferd-i dâverânemde ma'lûm u âşikâr olmakdan nâşî bundan akdemce ordû-yi hümâyûnumda vâki' olan tevcîhâtda 'avâtıf-ı 'aliyye-i şâhâne ve 'avârif-i behiyye-i şehinşâhânemden Safed ve Sayda ve Beyrut eyâleti kemâ-kân sana ibka' ü ihsân-ı dâverânem olmağın me'mûriyetini şâmil hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve teveccüh-i hükm-i münîfime matviyyen ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi eyâlet-i mezkûrenin kemâ-kân sana ibkası senden me'mûl u muntazır-ı mülûkânem olan mâye-i fatânet ve âsâr-ı kâr-âşinâyî ve rü'yet muktezâsınca zabt ü rabt-ı memleket ü enhâ' ve def'-i şürûr u fesede ü eşkıyâ' himâyet-i kâffe-i fukarâ' husûslarında ve sâir Sayda ve ilkine müteferri' olan ve evâmir-i şerîfemle muhavvil 'uhde-i liyâkat u müfevvez dûş-i dirâyetin kılınan mecmû' mehâmm-ı vâcibü'l-ihtimâmın vech-i mergub u müstahsen üzere rü'yet ü tesviyelerinde ikdâm u gayret eylemen me'mûlüne mebnî ve hakkında der-kâr olan hüsn-i zann ve i'timâd-ı şâhâneme mübtenî idiği ma'lûmun ve dirâyet-i melzûmun oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ü harekete mezîd-i dikkat ü ikdâm ve her hâlde fukarâ-yi ra'iyyet üzerlerine neşr-i me'ser-i şefkat iderek taraf-ı vâzıhü'ş-şeref-i pâdişâhânem içün sana memleket ve fukarâ-yi ra'iyyetin isticlâb-ı da'vât-ı hayriyyelerine sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve bir mâddede ser-i mû hilâf-ı me'mûl vaz' vuku'na irâe-i ruhsatdan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Sahife No **:** 173

Hüküm No **:** 361

Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene 1203

Venedik'e tâbi Kefalonya Adası reayalarından Anton Menfesa adlı tacirin ticaret amacıyla İzmir'de ikamet ettiği, İzmir çevresinde ve limanlarında ticaret yapabilmesi amacıyla I. Abdülhamit zamanında verilen ahid-nâme-i hümâyûnun tecdidi için Venedik balyosunun müracaatta bulunduğu, daha önce verilen emre göre hareket edilmesi hakkında.

İzmir mollasına ve medîne-i İzmirden berren ve bahren havâlî ve iskelelerine varub gelince vâki' sâir kuzât nüvvâba ve İzmir hâmî voyvodasına ve kethüdâyirleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki:

Ticâret ahvâli semere-i sulh ü salâhdan olub bâis-i 'imâret ü memleket olmağla Venedik tüccârı kemâ-fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme kendü hâllerinde gelüb ve gidüb İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri emti'asının resm-i gümrüği sâir müste'min tâifesi gibi yüzde üç akça virdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âher vechle ve muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencîde olunmayalar deyü Venediklüye verilen 'ahid-nâme-i hümâyûnda mukayyed oldığına binâen Venedik'e tâbi' Kefalonya cezîresi re'âyâlarından Anton Menfesa nâm tâcir medîne-i İzmir'de li-ecli't-ticâre mütemekkin olub gâh ü bî-gâh ticâret ve kâr-güzâr içün Anatolı taraflarına ve iskelelerine 'azîmet murâd eylediğin Venedik Cumhûrî'nin âsitânede mukîm balyosı mukaddemâ mührlü 'arz-ı hâliyle inhâ' ve Venediklü tâcir-i mesfûr medîne-i İzmirden berren ve bahren mahall-i merkûmeye varub gelince zehâb u iyâbında ve menâzil ü merâhilde ve li-ecli't-ticâre meks ü ikametinde hilâf-ı 'ahid-nâme-i hümâyûn cizye ve sâir tekâlîf talebiyle ta'addî ü memnû'âtdan olmayub vilâyetine götürdüği ve vilâyetinden alub getürdüği emti'a ü eşyâsının 'ahid-nâme-i hümâyûn mûcibince yüzde üç akça resm-i gümrüği verdikden sonra ziyâde ü mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide ü remîde olunmayub ber-mûcib-i 'ahid-nâme-i hümâyûn emînen ve sâlimen himâyet ü sıyânet olunarak mürûr u ubûrına muhâlefet olunmamak içün emr-i âlî sudûrını istid'â eyledikde vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak bâbında Hüdâvendigâr-ı sâbık zemânında bin yüz doksan yedi senesi evâil-i cemâziye'l-âhirinde emr-i âlî sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi Venedik

Cumhûrî'nin âsitâne-i 'aliyyemde mukîm balyosı Nikolo Koskarini Kulamir hutimet avâkıbûhû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr 'arz-ı hâlinde cülûs-i hümâyûn meymenet-i mâkrûnum vâki' oldığına binâen iki nefer müste'min hidmet-kârıyla tâcir-i mersûmun ticâretiçün emr-i merkûmun tecdîdi istid'â ve 'ahidnâme-i hümâyûn ve evâmir yerleri ordû-yi hümâyûnumda oldığından vech-i meşrûh üzre târîh-i mezbûrda virilen emrin 'ayni rikâb-ı hümâyûnuma ibrâz olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince 'amel olunmak bâbında.

Fî evâhiri Za. sene 1203

Bir sûreti:

İzmir'de mukîm Venedik tüccârından Tırturulu nâm Venediklünün li-ecli't-ticâre İzmir'den Kütahya ve havâlîsine 'azîmetiçün ( ) ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Venedik'e tâbi' Kefalonya cezîresi re'âyâlarından İzmir'de mütemekkin Anton Menfesa nâm tâcir iki nefer müste'min hidmet-kârıyla li-ecli't-ticâre İzmir'den Anatolı taraflarına ve iskelelerine 'azîmetine muhâlefet olunmamasıçün ( ) ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti:

Medîne-i İzmir'de mütemekkin Venedik re'âyâsından Karloruse nâm tâcirin li-ecli't-ticâre İzmir'den Anatolı tarafına 'azîmetine muhâlefet olunmamasıçün ( ) ber-minvâl-i muharrer.

Bir sûreti:

İzmir'de mütemekkin Venedik'e tâbi' Coka atası re'âyâsından Menali Karavasanu nâm tâcirin li-ecli't-ticâre İzmirden berren ve bahren havâlîsinde vâki' iskelelere 'azîmetiçün ( ) ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti:

Venedik re‘âyâsından Asitani Arama Niko nâm tâcirin li-ecli’t-ticâre bir nefer müste’min hidmet-kârıyla İzmirden havâlîsinde vâki‘ kazâlara ‘azîmetiçün ( ) ber-minvâl-i meşrûh.

Bir sûreti:

Venedik re‘âyâsından İzmir’de mütemekkin Meyanir Viri nâm tâcirin li-ecli’t-ticâre İzmirden havâlîsinde vâki‘ iskelelere ‘azîmetiçün ( ) minvâl-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Venedik re‘âyâsından Nikolo Berer nâm tâcirin li-ecli’t-ticâre İzmirden Bahr-i Sefîd’de vâki‘ iskele-i Kuşatası ve Anatolı taraflarına ‘azîmetiçün ( ) vech-i muharrer üzre.

Sahife No **:** 173
Hüküm No **:** 362
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene 1203

İzmir’de ticaret için ikamet eden Venedik reayasından Yuvani Rase’nin, bazı işlerini görmek için Kırkağaç kazasına gitmek istediği, adı geçen yere güvenli olarak gidebilmesi için Venedik balyosunun divana verdiği arzuhâlinde I. Abdülhamit zamanında verilen emrin yenilenmesini istediği, önceden verilen emre göre hareket etmeleri hususunda.

İzmir mollasına ve İzmirden berren ve bahren Kırkağaç kazâsına ve havâlîsine varub gelince yol üzerinde vâki‘ sâir kuzât nüvvâba ve kethüdâyirleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînlerine hüküm ki:

Medîne-i İzmirde ticâret tarîkiyle mütemekkin olan Venedik re‘âyâsından Yuvani Rase nâm Venediklü ba‘zı umûrını rü’yet içün kazâ-i Kırkağaç ve havâlîsine ‘azîmet murâd eylediğin Venedik Cumhûrî’nin âsitânede mukîm balyosı mukaddemâ mührlü ‘arz-ı hâliyle inhâ’ ve Venediklü tâcir-i mesfûr taht-ı kazânızda mürûr u ubûr eylediği mahallerde ve hasbe’l-iktizâ bir mahallde meks ü ikametinde hilâf-ı ‘ahid-nâme-i hümâyûn cizye ve sâir tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayub emînen ve sâlimen mürûr u ubûr ve himâyet ü sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ

eyledikde Hüdâvendigâr sâbık zemânında emr-i âlî sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi Venedik Cumhûrî'nin âsitâne-i 'aliyyemde mukîm balyosı Nikolo Koskarini Kulamir hutimet avâkıbûhû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği mührlü 'arz-ı hâlinde cülûs-i hümâyûn vâki' oldığına binâen tâcir-i mersûmun ticâretiçün emr-i merkûmun tecdîdi istid'â ve 'ahid-nâme-i hümâyûn ve evâmir yerleri ordû-yi hümâyûnumda oldığından vech-i meşrûh üzre târîh-i mezbûrda virilen emrin 'ayni rikâb-ı müstetâbımda ibrâz olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince 'amel olunmak bâbında.

Fî evâhiri Za. sene 1203

Bir sûreti:

İzmir'de mütemekkin Venedik re'âyâsından Bakuba Ramasi nâm Venediklü İzmir'den ba'zı umûrını görmek üzre Kırkağaç kazâsına ve havâlîsine 'azîmetiçün ( ) vech-i muharrer üzere.

Sahife No **:** 174
Hüküm No **:** 363
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene 1203

İzmir'de Sakızhalli mahallesinde Venedik konsolosunun, tüccarının ve gelip giden gemilerinin ekmek ihtiyaçlarını karşılayan bir fırının sonradan mahzen yapıldığı, Venedik balyosunun arzuhâliyle fırının tekrar eski yerinde açılmasına dair.

İzmir mollasına hüküm ki:

Medîne-i İzmir'de ikamet üzere olan Venedik konsolosunun ve tüccâr ve âdemlerinin Francele ta'bîr olunur nân-ı azîz ve iyâb u zehâb iden sefâinin 'avdet ü ric'atlerinde iktizâ' iden beksimâdların tabh içün medîne-i İzmir'de Sakızhalli mahallesinde vâki' bir bâb furun mahzen oldığından bundan akdem Venedik balyosı sâbıkın inhâ' ü istid'âsına mebnî sâdır olan emr-i âlî mûcibince ma'rifet-i şer'le istifsâr olundukda istid'â olunan furun mahzen olmağla furun-ı mezkûr-ı bedel yine medîne-i mezkûr mahallâtından Kasab Hızır mahallesinde bir bâb furun binâsıçün

hükm-i hümâyûn ricâsına İzmir kadîsı mevlânâ Dervîş zâde Halîl Cevdet zîdet fezâilehû vâki‘ hâlî bi’l-iltimâs ‘arz u mûcibince emr-i ‘âlîşân sudûrını Venedik dûzi ve Cumhûrî’nin âsitâne-i sa‘âdetimde mukîm balyosı mukaddemâ memhûr ‘arz-ı hâliyle inhâ’ ü istid‘â ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda medîne-i İzmir’de ikamet üzere olan Venedik konsolosunun ve tüccâr ve âdemlerinin Francele ta‘bîr olunur nân-ı azîz ve iyâb u zehâb iden sefâinin ‘avdet ü ric‘atlerinde iktizâ’ iden beksimâdların tabh içün medîne-i mezbûrda Efrenc mahallesinde vâki‘ bir bâb furun mahzen olmağla furun-ı mezbûrun kemâ-fi’s-sâbık binâ’ ü i‘mâline hilâf-ı şer‘-i şerîf müdâhale ü muhâlefet olunmaması bâbında emr-i âlî sudûrını Venedik balyosı istid‘â eyledikde fi’l-hakika furun-ı merkûmdan nân-ı beksimâd tabh olunur iken mahzen oldığı vâki‘midir ve kadîmîsi üzre bir bâb furunun binâ’ ü i‘mâl olunmasında kimesneye mazarrat olmayub ve ‘ibâdullaha nef‘î melhûzumdur mahallinden ma‘rifet-i şer‘le i‘lâmı olunmak içün bin yüz seksen sekiz senesi evâsıt-ı zi’l-ka‘desinde emr-i şerîf müberrâkiyle mestûr u mukayyed ve Selânik’de Efrenc mahallesinde Venediklüye mahsûs Francele ve beksimâd furunı mahzen olub binâsına muhâlefet olunmaması istid‘â olundukda kadîmîsi üzre bir bâb furunun binâ’ ü i‘mâline hilâf-ı şer‘-i şerîf müdâhale itdirilmemek üzre seksen altı senesi evâsıt-ı zi’l-ka‘desinde Selânik mollasına hitâben virilen emr-i şerîf emsâl olmak üzre ihrâc olunmağla emsâline kıyâsen furun-ı mezbûrun binâ’ olunması bâbında Hüdâvendigâr sâbık ‘ammim sultân Abdü’l-hamîd hân zemânında bin yüz doksan üç senesi evâhir-i cemâziye’l-evvelinde İzmir kadîsına hitâben emr-i âlî sâdır olmuşdu el-hâletü hâzihi âsitâne-i ‘aliyyemde mukîm Venedik balyosı Nikolo Koskarini Kulamir hutimet avâkıbûhû bi’l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr ‘arz-ı hâlinde cülûs-i hümâyûn vâki‘ oldığına binâen emr-i merkûmun tecdîdi istid‘â ve emr-i merkûmun kaydı ordû-yi hümâyûnumda oldığından vech-i meşrûh üzre târîh-i merkûmede virilen emrin ‘ayni rikâb-ı hümâyûnumda ibrâz olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin mahzen olan furun-ı mezkûr bedel-i binâsı istid‘â olunan sâlifü’z-zikr furunun kadîmîsi üzre binâ’ ü i‘mâline hilâf-ı şer‘-i şerîf müdâhale olunmamak bâbında.

Fî evâhiri Za. sene 1203

Sahife No **:** 175
Hüküm No **:** 364
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene [1]203

Payaslı Küçük Alioğlu'nun isyan ettiği için idamı emredilmişken sonradan devlete bağlı kalacağına dair söz vermesi üzerine affedildiği, ancak başına topladığı süvari ve piyade eşkıya ile eskisinden daha fazla kötülük yaparak Maraş, Kilis, Ayntap ve Halep'e saldırdığı, halka türlü türlü zulümler yaptığı, Küçük Alioğlunun verilen hatt-ı hümâyûn ile mîr-i mîranlığı ve üzerinde olan hâss ağalığının kaldırılarak cezasının verilmesinin emredildiği, Vezir Mustafa Paşa'nın bu işe görevli Rişvanzade ve diğer memurlarla birlikte adı geçen şakiyi yakalayarak cezasını vermesine dair.

[Derkenâr]: Müşârün-ileyhin 'uhdesine Anatolı 'asker süriciliği ihâle olunmağla bu tevcîhle me'mûriyeti tahvîl olunub başbuğlık mezkûr sürici 'Abdi Paşa 'uhdesine sarf olunmuşdur. Fî evâili Z. sene [1]203

Sâbıkâ Soğucak başbuğı ve hâlâ Adana vâlîsi olub bu def'a Küçük 'Alî oğlının ahz ü i'dâmına me'mûrlar üzerlerine başbuğ ta'yîn olunan vezîrim Mustafâ Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Payaslı Küçük 'Alî oğlı didikleri habâset-pîşe öteden berü mecbûl oldığı şekavet ü mel'anet muktezâsınca kendü hâlinde olmayub dürlü dürlü evzâ'-ı bâgî-yâne cesâreti takrîbiyle mukaddemlerde mezkûrun izâle ü i'dâmı irâde olunmuşiken fî mâ ba'd kendü halinde olarak rızâ-yi devlet-i 'aliyyemi tahsîle sa'y ü gayret ve hilâf-ı rızâ-i vaz'dan mübâ'adet ideceğine ta'ahhüd eylediğine binâen şâyed ıslâh kabûl ider mülâhazasıyla şakî-i mezkûrun sahîfe-i cerâimine kalem-i 'afv u safh keşîde kılınmışdı el-hâletü hâzihi merkûm Küçük 'Alî oğlının şekavet ü tuğyâni evvelkinden birkaç kat ziyâde oldığı ve hattâ bu esnâda şakî-i merkûm vâfir süvâri ve piyâde eşkıyâyı başına cem' ve hevâsına tâbi' mefsedet-pîşeleri celb ve Mar'aş eyâletine def'aten hücûm u derûn ve Mar'aş'a duhûl ve gûn-â-gûn fazâhat u mel'anete ibtidâr ve gasb-ı emvâl ve hetk-i a'râz misillû etvâr-ı bâgî-yâneye ictisâr eylediği ve Mar'aş beğlerbeğisi Zülkadr zâde 'Ömer dâme ikbâlühû Mar'aş'dan hurûc idüb ehl-i Mar'aş'ın zu'afâ ve ehl-i 'ırz lâ-ilâc terk-i dâr u diyâr ve ehl ü ıyâl ve nisâ ü sıbyânlarıyla rüûsı cibâl ü beyabanda firâr eyledikleri ve şakî-i mezbûr bu derecelerde vâki' olan harekât-ı bâgî-yânesine 'adem-i kanâ'at birle bir tarafdan

başında olan haşerâtı teksîr iderek ‘Ayntab ve Kilis ve Haleb taraflarına sû-i kasd irâde-i fesedesinde oldığı bu def‘a Mar‘aş ve Haleb taraflarından der-i ‘aliyyeme tevârüd iden i’lâmât u mahâzır ve tahrîrât-ı sâiresi ‘ale’t-tafsîl derc ü tastîr olunmuş şakî-i merkûm Küçük ‘Alî oğlının sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince mîr-i mîranlığı ve üzerinde olan hâss ağalığı ref‘ ve cezâsı tertîb ü icrâ’ olunmak husûsuna irâde-i kat‘î-i dâverânem ta‘alluk idüb ne-vechle ve ne tarîkle olur ise mezkûrun cezâsı tertîbi ahass-ı metâlib-i dâverânem olmak hasebiyle sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin bu def‘a tarafına tesyîr olunan defterde mestûr ve Rişvan zâde ve sâir me’mûrlar bu bâbda seninle muhâbere ve ârây u emrinle hareket iderek şakî-i merkûmun üzerine varılub gereği gibi hasr u tazyîk birle bi-avni teâlâ ele getürülmesine ve vücûd-ı habâset-âlûdının rûy-i arzdan kaldırılmasına ikdâm u gayret eylemek üzre me’mûrların her birine iktizâ’ iden vesâyâ derciyle başka başka müekkid ü müşeddid evâmir-i şerîfem ısdâr ve sen ol-tarafa vâsıl oluncaya dek me’mûrîn-i mûmâ-ileyhim birbirleriyle muhâbere ü ittifâk iderek şakî-i mezkûrun ahz ü izâlesine ikdâm ve sen varıncaya dek ahz ü i‘dâmı müyesser olamadığı sûretde senin vusûlünden sonra emr ü re’yine mütâbâ‘at ve birbirleriyle ittifâk ü ittihâda ri‘âyet eyleyerek hitâm-ı maslahata sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eylemeleri zikr olunan evâmir-i şerîfemde me’mûrîn-i mûmâ-ileyhime ifâde ü iş‘âr ve me’mûrlardan iktizâ’ idenleri yerlerinden ihrâc ve dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Malatya cânibinde olan Ahmed dâme mecdühû mübâşir ta‘yîn olundığından mâ‘adâ der-i ‘aliyyemden dahî dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından ( ) dâme mecdühû müstakillen bu emr-i ehemme mübâşir tahsîsi ve ma‘iyyetine ta‘yîn ü tesyâr olunmakdan nâşî oldığın mahallden mükemmel ve muntazam dâiren halkıyla bir ân ve bir dakika mukaddem hareket ve serî‘an ve ‘âcilen Mar‘aş taraflarına vürûda mübâderet ve bu bâbda mecmû‘ me’mûrlar ile muhâbere ve içlerinden bi’n-nefs-i harekete me’mûr olanları ma‘iyyetine celb ve şakî-i mezkûrun ref‘-i vücûd-ı habâset-âlûdını mûcib olur kâffe-i vesâil ü esbâbının istihsâline bezl-i makderet iderek hemân şakî-i mezkûr her ne-mahallde bulunur ise gereği gibi hasr u tazyîk ve cevânib ü etrâfı sedd ü bend olunarak bi-mennihî te‘âlâ serî‘an şakî-i mezkûrun ele getürüb cezâsını tertîb ü icrâ’ ve vücûd-ı fesâd-âlûdını rûy-i arzdan izâle ü imhâ’ emrine dâmen-der-meyân-ı gayret bu maslahatı ber-vefk-i matlûb te’diyeye muvaffak oldığın hâlde bu hidmetin mukabelesinde taraf-ı pâdişâhânemden mazhar-ı mükâfât olacağında şübhe olmadığı ma‘lûmun olarak âna göre senden me’mûl u muntazır-ı pâdişâhânem olan âsâr-ı dirâyet ü kâr-güzârıyı icrâya sarf-ı mâ-hasal vüs‘ ü liyâkat

ve mikdâr-ı zerre tekâsül ü rehâvet ve serî‘an ol-taraflara vusûlde batâet vuku‘yla ma‘âzallahü-te‘âlâ şakî-i mezkûrun ahz ü izâlesi te’hîre kalmak ve ele girmemek misillû nâ-mülâyim bir gûne vaz‘ u hareketden gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından olub bu def‘a zikri âtî husûs-ı ehemme hâsseten der-i ‘aliyyemden mübâşir ta‘yîn olunan ( ) dâme mecdühûya aslda münderic emr-i şerîf hikâye olunarak bu tarafdan muktezâ-yi me’mûriyeti üzre vezîr-i müşârün-ileyhin ma‘iyyetine varub müşârün-ileyhi bir iki gün zarfında oldığı mahallden tahrîk ve bi’l-ma‘iyye Mar‘aş’a vürûda müsâra‘at ve şakî-i mezkûrun me’mûrlar ile bi’l-ittifâk ahz ü i‘dâmı esbâbının istihsâline ikdâm u gayret eylemesi vesâyâ-yı mukteziyye derciyle iktizâsına göre.

Sahife No **:** 175-176
Hüküm No **:** 365
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene [1]203

Sadrazam ve serdâr-ı ekrem Hasan Paşa’nın üzerinde olan Karaman eyaletinden, sefer zamanlarında vali için alınan imdâd-ı seferiyye vergisinin bir kısmının gönderilmediği, eğer mütesellimin zimmetinde ise ondan tahsil edilmesi, halktan vermeyenler varsa tahsil edilerek sadrazam tarafından görevlendirilen memura teslim edilmesi, bu konuda halktan mükerrer ve belirtilen miktardan fazla vergi alınmamasına dikkat edilmesi hususunda.

Konya ve Gaferyad nâibleriyle eyâlet-i Karaman’da vâki‘ sâir kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Sadr-ı a‘zam ve serdâr-ı ekremim düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü’l-‘âlem nâzım-ı menâzımi’l-ümem Hasan Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû ve fâik bi’t-te’yîd-i iktidâra ve ikbâlühûnun Vidin ser-‘askerliği özünde ber-vechü’l-hâk üzerinde olan

eyâlet-i mezkûreden sefer vuku‘nda vâlî içün tertîb ü ta‘yîn olunan imdâd-ı seferiyyenin işbu bin iki yüz üç senesine mahsûben râst-ı sene-i gurre-i muharrem i’tibâr olunarak cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le ber-mûcib-i şürût-ı seferiyye def‘aten tevzî‘ ve yerlü yerinden cem‘ u tahsîl ve sadr-ı a‘zam-ı müşârün-ileyh tarafından kabzına me’mûra edâ’ ü teslîm itdirilmesini muhtevî bundan akdem ordû-yi hümâyûn nusret-mâkrûnum tarafından emr-i âlî sudûr etmiş olmak hasebiyle seferiyye-i mezkûrenin şürûtı mûcibince ber-mantûk-ı emr-i şerîf tahsîl ve taraf-ı müşârün-ileyhden kabzına me’mûr olan eyâlet-i mezkûre mütesellimi ma‘rifetiyle cânib-i müşârün-ileyhe teslîmiçün isti‘câli mutazammın emr-i âlî sudûrını bundan akdem bâ-takrîr istid‘â olundukda ber-vech-i meşrûh eyâlet-i mezkûre seferiyyesinin sene-i mezbûra mahsûben şürût-ı seferiyye ordû-yi hümâyûnumdan sâdır olan emr-i âlî mûcibince yerlü yerinden def‘aten tevzî‘ ü tahsîl emrine ve mütesellim-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle cânib-i müşârün-ileyhe îsâline ihtimâm ü dikkat olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîf kaim-makam-ı âlî-makamım kethudâsı çukadarlarından Halîl zîde kadrühû ile lede’l-vürûd Konya mütesellimi tarafından bakayâ-yı kalan seferiyyenin tahsîliçün buyruldılar tahrîr ü tesyîr olunmuşken şimdiye kadar bir akça tahsîl olunmadığı ve eyâlet-i mezkûre mukaddemâ sadr-ı a‘zamım üzerinde iken mütesellim olan Gaferyad kasabası şehir kethûdası Hasan zîde kadrühû zimmetinde mâl-ı seferiyyeden vâfir meblağ olub taleb olundukca edâda ta‘allül ü muhâlefet eylediği bu def‘a senin çukadar merkûmun der-i ‘aliyyeme vârid olan kâğadında tahrîr ü inhâ’ ve ol bâbda emr-i şerîfim sudûrı istid‘â olunmuş seferiyye-i mezkûre sadr-ı a‘zam-ı müşârün-ileyhin tarafına ‘âid olmağla bakayâ-yı mezkûre mütesellim-i sâbıkın zimmetinde ise mütesellim-i mûmâ-ileyhden ve ahâli ü re‘âyâ zimmetlerinde ise mükerrer tahsîlinden hazer olunarak ber-mûcib-i şürût-ı seferiyye îcâb idenlerden def‘aten tahsîl ve kabzına me’mûra teslîm olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh eyâlet-i mezkûreden seferler vuku‘nda vâlî içün virile gelen imdâd-ı seferiyye bakayâsı mütesellim-i sâbıkın zimmetinde ise mütesellim-i mûmâ-ileyhden ve eğer şimdiye dek tahsîl olunmayub ahâli ü re‘âyâ zimmetlerinde kalmış ise cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le şürûtı ve mukaddemâ ordû-yi hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfi mantûkı üzere îcâb idenlerden tahsîl ve kabzına me’mûra teslîm emrine ihtimâm ü dikkat ve bu vesîle ile kazâlara kerrât üzere mübâşirler irsâliyle ahâli-i memleket ve fukarâ-yi ra‘iyyete ta‘addî vuku‘ndan ve mükerrer ve mikdâr-ı mu‘ayyenden ziyâde seferiyye tahsîlinden gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Sahife No **:** 176
Hüküm No **:** 366
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene [1]203

Ordû-yi hümâyûndan gelip giden tatarların yolu Kırkkilise'den geçmekte olup ulakların Kırkkilise menzilinde beygir tahsisi için beklemelerinin, acele olan yazışmaların gecikmesine sebep olduğu, bundan böyle boş yere bekletilmemeleri, ihtiyaç duydukları beygirlerin tedarik edilerek bir an önce gönderilmelerine dair.

Kırkkilise kadîsıyla Kırkkilise'den ordû-yi hümâyûnuma varınca yol üzerinde vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitân ve menzilciler ve sâir iş erlerine hüküm ki:

Ordû-yi hümâyûnumdan amed şüd iden tâtârların tarîk-i câddesi Kırkkilise üzerinden olub ancak el-hâletü hâzihi Kırkkilise menzili mahall-i nâ-intizâm oldığından bu husûs menâzil-i sâireye dahî sirâyet ile ulakların menzil-hânelerde ve tahsîs-i Kırkkilise menzilinde bârgîre intizâren meks ü ârâmları tahrîrât-ı müsta'cilenin 'avk u te'hîrini mûcib olur hâlâtdan olmağla bundan böyle ordû-yi hümâyûnumdan amed şüd iden tâtârları bir dakika beyhûde eğlendirmeyüb menzil-hânelere vardıkları gibi iktizâ' iden bârgîrleri derhâl tedârük ü irkâb ve savb-ı me'mûrelerine bir sâ'at mukaddem irsâl ü îsâlleri husûsuna cümleniz bi'l-ittifâk dâmen-der-meyân-ı gayret ve hilâfından ittikâ ü mübâ'adet eylemeniz fermânım olmağın hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz bu husûs mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayub ehemm-i umûrdan idüği ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer bundan böyle ordû-yi hümâyûnumdan amed şüd iden tâtârlar bir dakika beyhûde eğlendirilmeyüb hemân menzil-hânelere vardıkları gibi rükûblarıçün iktizâ' iden bârgîrleri derhâl tedârük ü irkâb ve savb-ı me'mûrelerine bir kadem akdem irsâl ü îsâlleri husûsuna ihtimâm ü dikkat ve ser-i mû kusûr u rehâvet vuku'yla mazhar-ı muâheze-i şehr-yârânem olmakdan gayetü'l-gaye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Sahife No **:** 176
Hüküm No **:** 367
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Halep kadısının, tevzi defterinde belirtilenden fazla halktan akçe aldığı için Halep ahalisi tarafından divana şikayet edildiği, kadının Şeyhülislam Muhammet Kâmil tarafından kendisine gönderilen mektuba göre hareket etmesi konusunda.

Haleb kadîsına hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin Haleb ahâlileri bu def‘a rikâb-ı kamer-tâb-ı hüsrev-âneme ref’-i rık‘a-i iştikâ’ ve defter tevzî‘den ziyâde akça almak dâ‘iyesinde oldığını inhâ’ ve bu bâbda ‘inâyet istid‘â eylediklerine binâen bi’l-fi‘l şeyhü’l-islâm ve müfti’l-enâm olan mevlânâ es-seyyid Muhammed Kâmil edâma’llahü te‘âlâ fezâilehû tarafından bu bâbda lâzım gelen vesâyâ derciyle mektûb tahrîr ve tarafına tesyîr itdirilmekle şeyhü’l-islâm-ı müşârün-ileyh tarafından tahrîr olunan mektûbda münderic vesâyâ ü tenbîhât muktezâsınca ‘amel ü hareket ve fî mâ ba‘d ‘adâleti mutazammın bâ-hatt-ı hümâyûn sudûr iden evâmir-i şerîfeme mugayir vaz‘dan mübâ‘adet ile fukarâ-yi ahâli ü ra‘iyyeti sıyânet eylemen fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin zemân-ı ‘adâlet-nişân-ı şâhânemde fukarâ ü zu‘afânın her hâlde himâyet ü sıyânetleri matlûb-ı mülûkânem idiği ma‘lûmun oldukda vech-i meşrûh ve şeyhü’l-islâm-ı müşârün-ileyh tarafından irsâl olunan mektûb muktezâsı üzere ‘amel ü harekete ikdâm ve hilâfî vaz‘ı tecvîzden ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Sahife No **:** 176-178
Hüküm No **:** 368
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene 1203

Payaslı Küçük Alioğlu’nun cezalandırılmasına Vezir Mustafa Paşa’nın komutan olarak atandığı, Rişvanzade’nin Mustafa Paşa’nın gelmesini beklemeden diğer memurlarla haberleşerek birlikte eşkıyanın üzerine yürümeleri ve ortadan

kaldırmaları, eğer Mustafa Paşa Adana'ya varana kadar ele geçirilmesi mümkün olmazsa onun emirlerine uyarak birlikte hareket etmeleri hususunda.

[Derkenâr]: Şakî-i mezkûrun üzerine me'mûrların başbuğı olan vezîr-i mükerrem Mustafâ Paşa hazretlerinin başbuğluğı âhere tahvîl olundığı beyânıyla te'kîdi hâvî tekrâr evâmir-i şerîfe yazılmışdır. Fî evâili Z. sene [1]203

Mîr-i mîran-ı kirâmımdan hâlâ Malatya mutasarrıfı Rişvan zâde 'Ömer dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Payaslı Küçük 'Alî oğlı didikleri habâset-pîşe öteden berü mecbûl oldığı şekavet ü mel'anet muktezâsınca kendü hâlinde olmayub dürlü dürlü evzâ'-ı bâgî-yâne cesâreti takrîbiyle mukaddemlerde mezkûrun izâle ü i'dâmı irâde olunmuşiken fî mâ ba'd kendü halinde olarak rızâ-yı devlet-i 'aliyyemi tahsîle sa'y ü gayret ve hilâf-ı rızâ-i vaz'dan mübâ'adet ideceğine ta'ahhüd eylediğine binâen şâyed ıslâh kabûl ider mülâhazasıyla şakî-i mezkûrun sahîfe-i cerâimine kalem-i 'afv u safh keşîde kılınmışdı el-hâletü hâzihi merkûm Küçük Alî oğlının şekavet ü tuğyâni evvelkinden birkaç kat ziyâde oldığı ve hattâ bu esnâda şakî-i merkûm vâfir süvâri ve piyâde eşkıyâyı başına cem' ve hevâsına tâbi' mefsedet-pîşeleri celb ve Mar'aş eyâletine def'aten hücûm u derûn Mar'aş'a duhûl ve gûn-â-gûn fazâhat u mel'anete ibtidâr ve katl-i nüfûs ve hetk-i a'râz misillû etvâr-ı bâgî-yâneye ictisâr eylediği ve Mar'aş beğlerbeğisi Zülkadr zâde 'Ömer dâme ikbâlühû Mar'aş'dan hurûc idüb ahâli-i Mar'aş'ın zu'afâ ve ehl-i 'ırzı lâ-ilâc terk-i dâr u diyâr ve ehl ü ıyâl ve nisâ ü sıbyânlarıyla rüûsı cibâl ü beyabanda firâr eyledikleri ve şakî-i mezbûr bu derecelerde vâki' olan harekât-ı bâgî-yânesine 'adem-i kanâ'at birle bir tarafdan başında olan haşerâtı teksîr iderek 'Ayntab ve Kilis ve Haleb taraflarına sû-i kasd irâde-i fesedesinde oldığı bu def'a Mar'aş ve Haleb taraflarından der-i 'aliyyeme tevârüd iden i'lâmât u mahâzır ve tahrîrât-ı sâirede 'ale't-tafsîl derc ü tastîr olunmuş şakî-i merkûm Küçük 'Alî oğlının sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince mîr-i mîranlığı ve üzerinde olan hâss ağalığı ref' ve cezâ-yi sezâsı tertîb ü icrâ' olunmak husûsuna irâde-i kat'î-i dâverânem ta'alluk itmek hasebiyle bu def'a Adana eyâleti tevcîh olunan sâbıkâ Soğucak cânibi ser-'askeri düstûr vezîrim Mustafâ Paşa iclâlehû cümle me'mûrları ma'iyyetine alub şakî-i mezkûrun ahz ü izâlesi husûsuna ikdâm eylemek üzere müstakillen me'mûr u ta'yîn kılınub ne-vechle ve ne tarîkle olur ise mezkûrun cezâsı tertîbi ahass-ı metâlib-i dâverânem oldığı

beyânıyla müşârün-ileyhe rikâb-ı hümâyûnumdan mahsûs emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve bulundığı mahallden hareket ve Adana taraflarına gelüb mecmû‘ me’mûrları iktizâsına göre istihdâm iderek şakî-i mezbûrun ref‘-i vücûdına ikdâm eylemesi vesâyâsı ve vesâyâ-yı sâire kendüye etrâfıyla ifâde ü iş‘âr olundığından mâ‘adâ müşârün-ileyh ol-taraflara vâsıl oluncaya dek şakî-i mezkûrun üzerine varılub hasr u tazyîk olunarak bi-avni teâlâ ele getürülmesine ve vücûd-ı habâset-âlûdının rûy-i arzdan kaldırılmasına ikdâm u gayret olunmasını şâmil iktizâ’ iden vesâyâ derciyle Mar‘aş mutasarrıfı mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhe başka ve Mar‘aş tarafında olan ‘aşâir boy beğleri mecmû‘ ‘aşîretleri halkıyla Mar‘aş mutasarrıfı mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin ma‘iyyetine iltihâk eylemeleriçün başka başka ve şakî-i mezkûrun izâle ü i‘dâmına medâr olmak içün dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Bozok mutasarrıfı Cebbâr zâde Mîr Süleyman dâme mecdühû tarafından Zamantı voyvodası ve sâir iktizâ’ idenleri mikdâr-ı kifâye süvâri ‘asâkir ile irsâl eylemek üzere kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhe me’mûren ve Malatya cânibinde olan dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Ahmed dâme mecdühû dahî bu husûsâ mübâşir ta‘yîn olundığını mutazammın lâzım gelen vesâyâ derciyle başka ve mîr-i mîran-ı kirâmımdan Balatlı ‘Abdü’r-rahmân dâme ikbâlühû bilâ-tevakkuf varub Payas’ı zabt ve ânda ikamet ve Payas’a mürûr olunacak tarîki gereği gibi sedd ü bend ve Payas’ın muhâfazasına dikkat ve şakî-i mezkûrun bir takrîb-i karâr ile Payas’a duhûl murâd eyledikde ber-vechle Payas’a idhâl etmemek ve kezâlik ahz ü i‘dâmına bezl-i makderet eylemek üzere mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhe dahî müekkid ü müşeddid başka ve Adana mütesellimi Halîl zîde mecdühû dahî ve Adana’nın ‘aşâir boy beğlerini mecmû‘ ‘aşîretleri halkıyla ma‘iyyetine celb ü cem‘ ile kezâlik şakî-i mezkûrun i‘dâmına me’mûrlar ile bi’l-ittifâk ihtimâm eylemeleriçün başka ve şakî-i merkûmun ‘alâ-eyyi-veche-gân izâlesi matlûb idüği beyânıyla Mar‘aş ve ‘Ayntab ve Behisni ve Adana ve sâir ol-havâlîlerde vâki‘ kasabât ve nevâhî hükkâmına ve vücûh-ı ahâli ve iş erlerine ve Adana ve Mar‘aş dâhillerinde olan ‘aşâir boy beğlerine dahî başka başka evâmir-i şerîfem ısdâr ü irsâl olunmakdan nâşî sen ki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin Adana vâlîsi vezîr-i müşârün-ileyhin vusûlüne bakılmayarak bu bâbda mecmû‘ me’mûrîn-i mûmâ-ileyhim ile muhâbere ü ittifâka ri‘âyet ve şakî-i mezkûrun ref‘-i vücûd-ı habâset-âlûdını mûcib olur kâffe-i vesâil ü esbâbın istihsâline bezl-i makderet iderek me’mûrlar ile sözi bir yere koyub hemân her ne mahallde bulunur ise gereği gibi hasr u tazyîk ve cevânib ü etrâfı sedd ü bend olunarak bi-mennihî te‘âlâ müşârün-ileyhin vusûlünden mukaddem şakî-i mezkûrı ele getürüb cezâsını tertîb ü icrâya ve vücûd-ı

habâset-âlûdını rûy-i arzdan izâle ü imhâ' emrine dâmen-der-meyân-ı gayret ve bu hidmeti müddet-i kalîle zarfında itmâm ile muktezâ-yi me'mûriyetin üzere meştâ-yi ordû-yi hümâyûnuma vusûl ü lühûka müsâra'at ve müşârün-ileyh Adana'ya vâsıl oluncaya dek şakî-i mezkûrın ahz ü i'dâmı müyesser olmadığı sûretde müşârün-ileyh lede'l-vusûl emr ü re'yine mütâbâ'at ve me'mûrîn-i sâire ile ittifâk ü ittihâda ri'âyet birle hitâm-ı maslahat-ı mezkûreye dâmen-der-meyân-ı gayret ve bu bâbda hakkında tezâyüd-i hüsn-i zann ve teveccüh-i dâverânemi mûcib olur hidemât-ı makule vücûda getürmeğe sarf-ı mâ-hasal vüs' ü liyâkat ve mikdâr-ı zerre tekâsül ü rehâvet vuku'yla ma'âzallahü-te'âlâ şakî-i mezkûrun ahz ü izâlesi te'hîre kalmak ve ele girmemek misillû nâ-mülâyim bir gûne vaz' u hareketden gayetü'l-gaye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene 1203

Bir sûreti:

Mîr-i mîran-ı kirâmımdan hâlâ Mar'aş beğlerbeği Zülkadr zâde 'Ömer dâme ikbâlühûya aslda münderic emr-i şerîf hikâye olunarak mûmâ-ileyh Rişvan zâde ve sâirleriyle muhâbere ü ittifâk ve yek-cihetîye ri'âyet iderek şakî-i mezkûrun ele getürilüb ahz ü i'dâmına ve vücûd-ı habâset-âlûdının rûy-i arzdan kaldırılması husûsuna dâmen-der-meyân-ı gayret eylemesiçün iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından olub me'mûriyetle Malatya cânibinde olan Ahmed dâme mecdühûya ( ) aslda münderic emr-i şerîf hikâye olunarak kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyh bu husûsa taraf-ı devlet-i 'aliyyemden mübâşir ta'yîn olundığı ve şakî-i mezkûrun ahz ü izâlesi zımnında me'mûrîn-i mûmâ-ileyhimi yerlerinden tahrîk ve muhâbere ü ittifâka ri'âyet iderek merkûmun ne-vechle ve ne tarîk ile olur ise bir ân evvel def'-i gailesini mûcib olur hâlâtın istihsâline ikdâm eylemesi derci ile me'mûriyetini hâvî iktizâ'sına göre.

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından ber-vech-i mâlik-âne Bozok ve Kengırı mutasarrıfı Cebbâr zâde Mîr Süleyman dâme mecdühûya ( ) şakî-i mezbûrun ahz ü

i‘dâmında me’mûrlara medâr-ı takviyet olmak içün mikdâr-ı kifâye süvâri ‘asâkir ile Zamantı voyvodası Dervîş zîde kadrühûyı ve sâir iktizâ’ idenleri serî‘an ta‘yîn ve iktizâ’ iden vesâyâ ü tenbîhâtı tefhîm ü telkin ile ol-tarafa irsâl ve şakî-i mezkûrun ref‘-i vücûdı esbâbını istihsâle sa‘y-i bî-hemâl eylemesiçün iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Mîr-i mîran-ı kirâmımdan Balatlı ‘Abdü’r-rahmân dâme ikbâlühûya ( ) aslda münderic emr-i şerîf hikâye olunarak evvel-emirde toğrı varub Payas’ı zabt ve ânda ikamet ve Payas’a mürûr mümkin olan ma‘âbir ü mesâmmili gereği gibi sedd ü bend idüb Payas’ın ve Payas tarîkinin muhâfazasına kemâl-i ikdâm u dikkat ve me’mûrlar ile muhâbere ü ittifâk u ittihâda ri‘âyet ve şakî-i mezkûr bir takrîb ile karâren Payas’a gelmek ihtimâli olur ise ber-vechle idhâl etmemeğe kıyâm u gayret ve izâle ü i‘dâmı esbâbını istihsâle bezl-i makderet eylemek ve ma‘âzallahü-te‘âlâ şakî-i mezbûr bir takrîb Payas’a girmek lâzım gelür ise sonra şakî-i mezkûrun üzerine me’mûrlar kendü üzerine ta‘yîn olunacağını muhakkak bilmek mazmûnları derci ile iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Adana mütesellimi Halîl zîde mecdühûya ( ) mezkûr olan ‘aşâir boy beğlerini ‘aşîretleri halkıyla celb ü cem‘ ve me’mûrlar ile bi’l-ittifâk şakî-i mezkûrın ahz ü i‘dâmına dâmen-der-meyân-ı gayret eylemek ve şakî-i mezbûrun i‘dâmı emrinde ser-i mû tekâsül etmek ihtimâli olur ise senin hakkından gelünür deyü te’kîdât derciyle iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Mar‘aş ve ‘Ayntab ve Behisni ve Adana kadîlarıyla ol-havâlîlerde vâki‘ kasabât ve nevâhî kuzât ve nüvvâbına ve bi’l-cümle vücûh-ı ahâli-i memleket ve iş erleri ve söz sâhiblerine me’mûrîn-i mûmâ-ileyhim ile min külli’l-vücûh merâsim ü ittifâk ve yek-cihetîye ri‘âyet iderek ve şakî-i mezkûrın ahz ü i‘dâmı matlûb-ı kat‘î-i pâdişâhânem idüğini derk ü müttefik eyleyerek şakî-i mezkûrın bi’l-ittifâk üzerine varub ele getürülmesine ve vücûd-ı habâset-âlûdının rûy-i arzdan kaldırılmasına ikdâm u gayret eylemesiçün ( ) iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Adana tarafında Kozan zâde Halîl zîde kadrühûya ( ) aslda münderic emr-i âlî hikâye olunarak Adana mütesellimi mûmâ-ileyh ma‘iyyetine sâir ‘aşâir boy beğleriyle ma‘an ictimâ‘ ve merâsim-i ittifâka ri‘âyet ve me’mûrîn-i sâire ile bi’l-ma‘iyye şakî-i mezkûrın umûmen üzerine varılub ele getürülmesine ve vücûdının rûy-i arzdan kaldırılmasına gayret eylemesiçün ( ) iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Adana tarafında Karsandı oğlı Halîl zîde kadrühûya Kozan zâdeye yazıldığı misillû.

Bir sûreti:

Antakya kurbunda Rüstem zâde Alî zîde kadrühûya kezâlik Kozan zâde misillû.

Bir sûreti:

Kilis tarafında Hâcı ‘Ömer oğlı ( ) zîde kadrühûya kezâlik Kozan zâde misillû.

Bir sûreti:

Kilis ve ‘Azaz voyvodası ( ) zîde mecdühûya kezâlik Kozan zâde misillû.

Bir sûreti:

Adana tarafında Sarkıntı oğlı Hüseyin zîde kadrühûya mecmû‘ ‘aşîreti halkını ma‘iyyetine istishâb ve Adana mütesellimi mûmâ-ileyh ma‘iyyetine ictimâ‘ ve kezâlik me’mûrlar ile bi’l-ittifâk şakî-i merkûmun i‘dâmına ikdâm eylemesiçün iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Karahaslı boy beği Hâcı Evliyâ oğlı ‘Alî Beğ zîde kadrühûya Sarkıntı oğlına yazıldığı misillû ‘aşîretiyle.

Bir sûreti:

Kerîmli ‘aşîreti boy beği Kerîm oğlı Halîl zîde kadrühûya buna dahî Sarkıntı oğlı misillû ‘aşîretiyle.

Bir sûreti:

Karalar ‘aşîreti boy beği ( ) zîde kadrühûya bu dahî Sarkıntı oğlı misillû ‘aşîretiyle.

Bir sûreti:

Cerid ve Tecerli Mîr ‘aşîretleri zîde kadrühûma ( ) bu dahî Sarkıntı oğlı misillû ‘aşîretiyle.

Bir sûreti:

Melemenci yörüği ‘aşîreti boy beği Ahmed Beğ zîde kadrühûya bu dahî Sarkıntı oğlı misillû ‘aşîretiyle.

Bir sûreti:

Tekeli yörüği boy beği ( ) zîde kadrühûya bu dahî Sarkıntı oğlı misillû ‘aşîretiyle.

Bir sûreti:

Tarsus voyvodası ( ) ve voyvoda-i mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle Küçük Alî oğlının i‘dâmına me’mûr kılınan Tarsus sancâğında vâki‘ kazâların şehir kethûdaları ve livâ-i mezbûr derûnunda sâkin ‘aşâir ve yörük-ân boy beğleri zîde kadrühûma mecmû‘ ‘aşâir halklarını cem‘ ve voyvoda-i mûmâ-ileyh ile bi’l-ma‘iyye harekete ve şakî-i mezbûrun i‘dâmına me’mûrîn-i sâire ile bi’l-ittifâk ikdâm u gayret eylemeleriçün iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Mar‘aş tarafında olan Reyhanlu ‘aşîreti boy beği Mürsel zâde Osmân zîde kadrühûya kezâlik mecmû‘ ‘aşîreti halkını cem‘ ve mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyh ile bi’l-ma‘iyye şakî-i mezbûrun i‘dâmına ikdâm eylemesiçün iktizâsına göre.

[Derkenâr]: İznikmid’e gelmiş oldığından me’mûriyeti ordû-yi hümâyûna tahvîl olunmuşdur.

Bir sûreti:

Mîr-i mîran-ı kirâmımdan sâbıkâ Sayda beğlerbeğisi olub el’ân Sivas taraflarında olan Selîm dâme ikbâlühûya ( ) mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin dâire ü kapusı halkıyla Sivas taraflarına geldiği bu def‘a tevârüd iden tahrîrâtdan müstebân olmağla

Mar‘aş taraflarına varub Rişvan zâde ve sâirleriyle muhâbere iderek şakî-i mezkûr Küçük ‘Alî oğlının ahz ü i‘dâmına bi’l-ittifâk kıyâm eylemesiçün me’mûriyetini hâvî sâire yazıldığı misillû.

Sahife No **:** 179
Hüküm No **:** 369
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Sakız muhafazası için gönderilecek yüz elli askerin sayısının üç yüze çıkarılarak bir an önce donanma-yi hümâyûn başbuğu Ahmet’in maiyetine eriştirilmesi hususunda.

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Kara Osmân zâde el-hâc Ahmed dâme mecdühûya hüküm ki:

Akdeniz’de geşt ü güzâr ve cezâir ve sevâhile ve devlet-i ‘aliyyem tüccâr sefînelerine îsâl-i hasâra ibtidâr iden korsan keferesinin def‘-i mazarrat ve kahr u istîsâlleri zımnında tersane-i ‘âmiremden mukaddem ve muahhar tertîb ü techîz ve tesyîr olunan sagîr ü kebîr donanma-yi hümâyûnumdan mâ‘adâ bu def‘a korsan-ı mesfûrun Mürted Atası ve sâir ol-havâlîlerde cem‘iyyetleri tahkik-gerde-i şehr-yârânem olundığından müceddeden dört kıt‘a sefâin techîz ve donanma-yi hümâyûnum başbuğı olan tersane-i ‘âmirem kethudâsı Ahmed dâme izzühû ma‘iyyetine mükemmel cengci neferâtı tahrîriyle serî‘an tesyîr olunmak üzre oldığından başka başbuğ-ı mûmâ-ileyhin ma‘iyyetinde istihdâm olunmak içün Eğriboz ve Kızılhisar ve Sakız taraflarından ma‘lûmü’l-mikdâr ‘asker irsâl olunmak üzre başka başka evâmir-i şerîfem ısdâr ve sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin senin bundan akdem Sakız’a gönderdiğin ‘asâkirden dahî yüz elli neferi ifrâz ve başbuğ-ı mûmâ-ileyhe li-ecli’l i‘âne tesyâr olunmuş Sakız’a yazılan emr-i şerîfimde egerçi ifâde ü iş‘âr olunmuş olub ancak bu husûs tarafından dahî Sakız’da olan başbuğa tahrîr ü te’kîd olunmak tabî‘at-ı maslahatdan oldığı ve tarafından Sakız muhâfazasına irsâl olunan sâlifü’l-beyân ‘asâkirden ifrâz olunacak ‘asâkir üç yüz nefere iblâğ olunmak lâzım geldiği cihetden ‘asker-i mezkûr derûnundan ifrâz olunacak yüz elli nefer üzerine ol-mikdâr dahî zamm ve üç yüz nefere iblâğ ve donanma-yi hümâyûnum başbuğı mûmâ-ileyh ma‘iyyetine serî‘an irsâl olunması husûsunı tarafından Sakız’da olan başbuğa tahrîr ü

te’kîde mübâderet ve mikdâr-ı zerre ifâte-i vakti mûcib olur vaz‘ vuku‘ndan mücânebet ve ‘asker-i mezkûr başbuğ-ı mûmâ-ileyh ma‘iyyetinde iktizâ’ iden hidemâtda istihdâm olunarak ba‘de hitâmü’l-maslahat yine Sakız’a mu‘âvedetleri husûsunı dahî başbuğun mûmâ-ileyhe ifâde ü iş‘âra müsâra‘at eylemen fermânım olmağın hâsseten işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin keyfiyyet-i ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete mezîd-i dikkat ü ikdâm ve ‘asker-i mezkûrun bir ân akdem Sakız’a donanma-yi hümâyûn başbuğı mûmâ-ileyh ma‘iyyetine irişdirilmesini mûcib olur hâlâtın istihsâline sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve ser-i mû tevakkuf u te’hîr vuku‘ndan tehâşî ve ittikâ-i tâmm ve keyfiyyeti der-i ‘aliyyeme tahrîr ü ifhâm eylemen bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Bir sûreti:

Sâbıkâ Biga mütesellimi Hâdim zâde Osmân Beğ zîde mecdühûya ( ) aslda münderic mukaddem iktizâsına göre derc olundukdan sonra muahharen ordû-yi hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfimle me’mûr oldığı vechle Kumburnı Kal‘ası’ndan Köse Dere’si ve Ak Liman’a varınca vâki‘ mahallerin muhâfazasıçün tedârük ü techîz üzre oldığı beş yüz neferden yüz elli neferini ifrâz ve donanma-yi hümâyûnum başbuğı mûmâ-ileyh ma‘iyyetine tesyîr ve ba‘de hitâmü’l-maslahat yine ‘asker-i mezkûrı mahall-i mezkûre muhâfazasına celb eylemesi beyân olunarak iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Ümerâ-i deryâdan hâlâ tersane-i ‘âmirem kethudâsı ve Akdeniz’e me’mûr donanma-yi hümâyûnum başbuğı Ahmed dâme izzühûya ( ) aslda ve sûretde münderic oldığı üzre mûmâ-ileyhimâ Kara Osmân zâde ve Hâdim zâdeye bu def‘a iki kıt‘a evâmir-i şerîfem ısdâr olundığı beyân olunarak gerek bunları ve gerek mukaddemce sâdır olan evâmir-i şerîfemle Eğriboz ve Kızılhisar ve nefs-i Sakız’dan matlûb neferâtı ‘acâleten ma‘iyyetine celb ve korsan keferesinin kahr u istîsâlleri emrinde iktizâ’ iden hidemâtda istihdâm iderek korsan mesmû‘ olmamasına gayret ve ba‘de hitâmü’l-maslahat yine ‘asâkir-i mezkûreyi mahallerine i‘âde ü ircâ‘a dikkat eylemesiçün iktizâsına göre.

Sahife No **:** 179-180
Hüküm No **:** 370
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene 1203

Kaptanıderya Hüseyin Paşa'nın, Karadeniz'deki Rus donanmasını imha ederek Rumeli ve Anadolu sahillerinin güvenliğini sağlayıp tüccar gemilerinin emniyetlerini temin etmesi, Özi Kalesi'nin düşmandan geri alınması için denizden yapılması gereken hareketi donanma ricaliyle müzakere ederek gerçekleştirmesi, sadrazamla haberleşerek düşmandan intikam alınması için ne gibi tedbirler alınması gerekiyorsa yerine getirmesi hususunda.

Hâlâ deryâ kapudanı olub bi'l-istiklâl Bahr-i Siyâh cânibi ser-'askeri olan vezîrim Hüseyin Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i gayret-semîr-i müşârün-ileyhsin donanma-yi hümâyûnumun ma'iyyetinle Bahr-i Siyâh'a gönderilmesinden ve bu kadar masârifin ihtiyâr olunmasından maksûd düşmen donanmasının encâmın yol bi'l-muhârebe kahr u izmihlâlleri ve kâffe-i sevâhil-i Rûmili ve Anatolının vücûhla muhâfazaları ve Özi Kal'ası'nın inhilâline bahren iktizâ' iden tedâbîr ü gayretin icrâsıyla tekmîl-i şân u şükûh-ı saltanat-ı seniyyeme ikdâm olunması husûslarına bezl-i mechûd kaziyyesi idüği ve bu makasidin edâsında şöyle hareket ile böyle 'azîmet ile tekâlîfleriyle me'mûriyetin tecdîd olunub tabâyi'-i vakt ü mesâlihin îcâb eylediği mu'âmelenin icrâsı donanma-yi hümâyûnum ricâliyle bi'l-müzâkere senin re'y ü istiklâline havâle olunmuş oldığı ve bundan akdem donanma-yi hümâyûnum kalyonlarını ma'iyyetine istishâb ile der-i 'aliyyemden hareket ve Bahr-i Siyâh cânibine teveccüh ü 'azîmet eylediğin âmâde bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnumla muvaşşahan yedine i'tâ' olunan emr-i 'âlîşânım mazmûnundan ma'lûmun olan hâlâtdan olub tekrâr tafsîl hâsıl-ı tahsîl kılındırır el-hâletü hâzihi hatt-ı hümâyûnumla muvaşşahan mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim muktezâsını ve me'mûriyet-i mezkûreni mütâla'a ve sadr-ı a'zam u vekîl-i mutlak cânibine muhâbere birle îfâ-yi me'mûriyetine ne makule hareket iktizâ' ider ise muktezâsı istiklâlin üzere böylece 'amel ü hareket ve senden me'mûl u muntazır-ı şâhânem olan hamiyyet ü gayreti icrâya sarf-ı liyâkat eylemen fermân-ı hümâyûnum olmağın rikâb-ı hümâyûnum hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki vezîr-i dirâyet-semîr-i müşârün-ileyhsin düşmen-i dîn olan Moskov keferesinin donanma-yi menhûsesinin istihsâl-i esbâb-ı

kahr u istîsâlleriyle Bahr-i Siyâh'ın Rûmili ve Anatolı sâhillerinin muhâfazaları ve tüccâr sefînelerinin emînen ve sâlimen iyâb u zehâbları ve Özi Kal'ası'nın yed-i küffârdan nez' ü tesmîrine deryâ tarafından lâzım gelen tedâbîr ü harekât-ı nâfi'anın ve vakt ü hâlin îcâb u iktizâ' eylediği mu'âmelenin ricâl-i donanma-yi hümâyûnumla bi'l-müzâkere icrâları husûslarına kemâl-i ikdâm ü gayret eylemen ahass-ı metâlib-i dâverânem idüği ma'lûm-ı hamiyyet-i melzûmun oldukda ber-vech-i meşrûh mukaddemâ sâdır olan emr-i 'âlîşânımda zikr ü beyân olundığı vechle muktezâ-yi me'mûriyetini mütâla'a ve sadr-ı a'zam-ı müşârün-ileyh ile muhâbere ve vakt ü hâlin îcâb eylediği tedâbîr-i nâfi'ayı mülâhaza iderek 'avn ü 'inâyet-bârî ile a'dâ'-yı dînden ahz-i intikam olunmak husûsunda ve me'mûriyetini îfâ emrinde ne-makule ve ne gûne tedâbîr ü harekât lâzım gelür ise muktezâ-yi istiklâlin üzere 'âkıl-âne ü mütebassır-âne a'mâl u icrâsına mezîd-i ikdâm ve senden me'mûl u muntazır-ı mülûkânem olan etvâr-ı dirâyet-mend-âne ve âsâr-ı hamiyyet-kâr-âneyi izhâr u ibrâza sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve ma'âzallahü-te'âlâ bir mâddede bir mikdâr-ı zerre tegafül ü tekâsül vuku'yla bir gûne nâ-mülâyim vaz'ı tecvîzden ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâhiri Za. sene 1203

Sahife No **:** 180
Hüküm No **:** 371
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Galata'da ticaretle uğraşan bir Fransız tacirinin, Kıbrıs Adası'ndan satın alacağı on bin kile buğdayı Kıbrıs iskelesine nakledip kayıklarla Fransa gemisine taşıyacağı, İstanbul'a getirerek kilesini üç kuruştan devlete satacağı, söz konusu zahirenin gemilere yüklenerek İstanbul'a getirilmesine engel olunmaması, yüklenen zahirenin miktarının İstanbul'da bilinmesi için bir hüccet yazılması ve zahireden numune alınıp bir zarfa konulup mühürlenerek İstanbul'da ibraz edilmek üzere gemi kaptanına verilmesi, on bin kileden fazla yüklenmesine izin verilmemesi ve yüklendikten sonra İstanbul'a gönderildiğinin ayrıca bildirilmesi hususunda.

Lefkoşa kadîsına ve Kıbrıs muhassılına ve zâbitân ve iskele emîni zîde kadrühûma hüküm ki:

France pâdişâhının âsitâne-i ‘aliyyemde mukîm ilçisi Kotnada Şuzel Gofya hutimet avâkıbûhû bi’l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt‘a memhûr takrîrin gadında Galata’da ticâretle meks üzere olan France tüccârı Kıbrıs cezîresinden kendü akçalarıyla rızâlarıyla satanlardan on bin keyl İstanbulî hınta iştirâ’ ve Kıbrıs iskelesine nakl idüb iskele-i merkûmede hâzır ve mevcûd olur mâ‘ûnelerine ve hınta-i merkûmeyi bir kıt‘a France sefînesine tahmîl ve toğrı der-i ‘aliyyeme götürüb beher keyl hıntayı üç guruşa cânib-i mîrîye fürûht eylemek üzere zikr olunan zâhirenin sefîneye tahmîline ve der-i ‘aliyyeme nakline muhâlefet olunmamak bâbında siz ki mevlânâ ve muhassıl ve sâir mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrını istid‘â itmekle zikr olunan on bin keyl hıntanın iskele-i merkûmdan sefîne-i mezbûreye tahmîline muhâlefet olunmamak ve tahmîl olunan hıntanın mikdârı bu tarafda bilinmek içün işbu emr-i şerîfimin zuhûrına sıhhati üzere taraf-ı şer‘den hüccet tahrîr olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve muhassıl ve sâir mûmâ- ileyhimsiz ber-vech-i muharrer tüccâr-ı mersûmenin akçalarıyla iştirâ’ ve iskele-i merkûme nakl eyledikleri sâlifü’l-beyân on bin keyl hıntayı toğrı der-i ‘aliyyeme îsâl itmek ve hilâl-ı tarîkde derûnuna hâr u hâşâk halt u mezc eylemeyüb ‘ayniyle nakl etmek şartıyla sefîne-i merkûmeye muhâlefet olunmayub ve sefîne-i mezbûreye tahmîl olunan hıntanın mikdârı bu tarafda ma‘lûm olmak içün sıhhat u hakikati üzere işbu emr-i şerîfimin zuhûrına taraf-ı şer‘den hüccet tahrîr ve nümûnesi dahî bir zarfa vaz‘ ve mühriniz ve kapudan-ı mersûmun mühriyle temhîr ve der-i ‘aliyyemde ibrâz içün işbu emr-i şerîfimi sefîne-i merkûme kapudanın yedine teslîm birle bu tarafa tesyîre dikkat ve zikr olunan on bin keyl hıntadan ziyâde ve yâhûd mükerrer tahmîline rızâ’ u cevâzdan mübâ‘adet ve yedlerinde zâhire iştirâ’ ve tahmîline ruhsatı mübeyyen emr-i şerîfim olmayan âher müste’min sefînelerine hilâf-ı emr ü rızâ’ habbe-i vâhide zâhire i‘tâ’sından hazer ve ittikâ-i tâmm ve hınta-i mezkûrenin sefîne-i mezkûreye ba‘de’t-tahmîl bu tarafa tesyîr olundığını der-i ‘aliyyeme başka başka iş‘âr u ifhâm eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Sahife No **:** 180
Hüküm No **:** 372
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Kapıcıbaşı Ömer'in, Küçük Alioğlu'nun yakalanması işine memur edilen Beylanlı Abdürrahman, Adana mütesellimi Halil, Tarsus Sancağı'ndaki kazaların ağaları, aşiret ve yörük beyleri, Adana ve Tarsus taraflarında olan Kozanzade Halil, Karsandıoğlu Halil, Sarkıntıoğlu Hüseyin, Cerid, Tecerli, Karalar, Karahacılı, Kerimli, Melemenci ve Tekeli aşiretleri boy beyleri üzerine mübaşir olarak atandığı, kendileri için yazılan emirleri onlara teslim ederek Küçük Alioğlu'nun cezalandırılması için bir an önce yerlerinden hareket etmelerini sağlamasına dair.

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından sâbıkâ Edirne bostâncıbaşısı olub bu def'a Küçük 'Alî oğlı i'dâmına me'mûrlardan zikri âtî me'mûrları yerlerinden ihrâca ve der-i 'aliyyemden hâsseten mübâşir ta'yîn olunan 'Ömer dâme mecdühûya hüküm ki:

Payaslı Küçük 'Alî oğlı didikleri şekavet-kârın ahz ü i'dâmına bu def'a başka başka sâdır olan evâmir-i şerîfemle me'mûr u ta'yîn kılınanların yerlerinden ihrâclarına ve muktezâ-yi me'mûriyetleri üzere şakî-i mezkûrun def'-i gailesine müsâra'atları esbâbının istihsâline ikdâm zımnında der-i 'aliyyemden semt semt mukaddem ve kâr-güzâr mübâşirler ta'yîni lâzımeden idiği bedîdâr ve sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin senin bu misillû husûsât-ı mühimmeyi muvâfik rızâ-i tesviyeye liyâkatin âşikâr olmakdan nâşî yedine i'tâ' olunan evâmir-i şerîfem nâtık oldığı üzere şakî-i mezkûrun Payas'a gelür ise idhâl olunmamasına ikdâm ve me'mûrlar ile bi'l-ittifâk i'dâmına ihtimâma me'mûr olan mîr-i mîran-ı kirâmımdan Beylanlı 'Abdü'r-rahmân dâme ikbâlühûya ve Adana mütesellimi Halîl zîde mecdühûya me'mûriyetlerini hâvî sâdır olan iki kıt'a evâmir-i şerîfemden mâ'adâ Tarsus sancâğında vâki' kazâların ağavatı ve livâ-i mezbûr dâhilinde sâkin 'aşâir ve yörük-ân boy beğleri 'aşîretleriyle şakî-i mezkûrın ahz ü izâlesine bi'l-ittifâk kıyâm eylemeleriçün diğer bir kıt'a ve Adana ve Tarsus taraflarında olan Kozan zâde Halîl ve Karsandı oğlı Halîl ve Sarkıntı oğlı Hüseyin ve Cerid ve Tecerli ve Karalar ve Karahâcılı ve Kerîmli ve Melemenci ve Tekeli 'aşîretleri boy beğleri mecmû' 'aşîretleri halkıyla Adana mütesellimi mûmâ-ileyhin ma'iyyetine ictimâ' ve kezâlik şakî-i mezkûrın i'dâm ü izâlesine kıyâm eylemeleriçün zikr olunan 'aşîretler boy beğlerine dahî başka başka

on kıt‘a ki cem‘an sana i‘tâ’ olunan on iki kıt‘a evâmir-i şerîfemde tafsîl ü beyân olundığı üzere mîr-i mîran ve sâir mûmâ-ileyhimin me’mûriyetleri muktezâsını icrâya kıyâm eylemeleri zımnında yerlerinden ‘acâleten ihrâclarına miyâne-i emsâlinden bi’l-intihâb sen mübâşir ta‘yîn ü tesyîr olunmuşsundur imdi bu tarafdan serî‘an hareket ve ol-havâlîye vürûda müsâra‘at ve mîr-i mîran ve Adana mütesellimi ve ‘aşâir-i mezkûre boy beğleri mûmâ-ileyhime olan evâmir-i şerîfemi kendülere teslîm ve muktezâ-yi me’mûriyetleri üzere harekete sür‘at eylemelerini ve şakî-i mezkûrın ref‘-i vücûdı husûsuna taraf-ı şâhânemden nasb-ı nefs olunmuş oldığını etrâfıyla tefehhüm iderek bir ân akdem yerlerinden ihrâc ve muktezâ-yi me’mûriyetleri üzere şakî-i mezbûrun def‘-i gailesine dikkat ü gayret eylemeleri vesâilinin istihsâline ikdâm ve mûmâ-ileyhimden birinin girüye kalmalarını mûcib olur vaz‘ vuku‘a gelmemesine ihtimâm lâzımeden idiği ve me’mûrlardan birinin girüye kalmasına irâe-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise vahâmeti tarafına râci‘ olacağında şübhe olmadığı ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh mîr-i mîrana ve sâir mûmâ-ileyhimi hâmil oldığın evâmir-i şerîfem muktezâsı üzere ‘acâleten yerlerinden kaldırub me’mûr oldukları vechle hitâm-ı maslahatı mûcib olur hâlâtın istihsâline ikdâm ve tekmîl-i emr-i mübâşeretine sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve hilâf-ı me’mûl ser-i mû kusûr u rehâvet vuku‘ndan ve mûmâ-ileyhimden birinin girüye kalmasını tecvîz ile mazhar-ı muâheze-i şehr-yârânem olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Sahife No **:** 181
Hüküm No **:** 373
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene 1203

Kayseri sancağının Özi eski muhafızı Vezir İsmail Paşa’ya bin iki yüz üç şevvalinin on ikinci gününde tevcih edildiği, İsmail Paşa’nın sefere memur olduğu için Kocaağazade Muhammet’in sancağa mütesellim olarak atandığına dair.

Kayseriyye sancâğında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Kayseriyye sancâğı sâbıkâ Özi muhâfızı vezîrim el-hâc İsmâil Paşa iclâlehûya işbu bin iki yüz üç senesi şevvâlinin on ikinci gününde tevcîh ü ihsânım olub müşârün-

ileyhin sefer-i hümâyûnuma me'mûriyetine binâen livâ-i mezbûr tarafından bir mütesellim nasb muktezâ olmakdan nâşî zabt ü rabt-ı memleket ve himâyet ü sıyânet-i ahâli ü re'âyâya muktedir Koca ağa zâde Muhammed zîde kadrühû mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını müşârün-ileyhin kapu kethudâsı bâ-takrîr istid'â etmekle mu'tâd üzere mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere mütesellimlik mezkûrı mûmâ-ileyhe zabt ve müşârün-ileyh tarafına râci' olan tayyârât u âidâtı kadîmden olıgeldiği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimliği umûrına âheri dahl ü ta'aruz itdirilmemek bâbında.

[Fî] evâhir-i Za. sene 1203

Sahife No **:** 181
Hüküm No **:** 374
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Küçük Alioğlu'nun idamı görevine komutan tayin olunan Adana valisi Vezir Mustafa Paşa'nın, Maraş tarafına giderek eşkıya üzerine memur edilen kuvvetleri toplayıp şakileri bir an önce ortadan kaldırmasına dair.

Hâlâ Adana vâlîsi olub diğer emr-i şerîfimle Küçük 'Alî oğlunun i'dâmına me'mûrlar üzerlerine başbuğ ta'yîn olunan vezîr Mustafâ Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Payaslı Küçük 'Alî oğlı didikleri şekavet-pîşe başına cem' eylediği haşerât ile bağteten Mar'aş tarafına varub derûn-i memlekete duhûl ve gasb-ı emvâl ve hetk-i a'râz misillû harekât-ı bâgî-yâneye cesâret eylediği ve başında olan eşkıyâyı teksîr ile 'Ayntab ve Haleb taraflarına dahî sû-i kasd irâde-i fesedesinde oldığı ve hâlâ Mar'aş mutasarrıfı mîr-i mîran-ı kirâmımdan Zülkadr zâde 'Ömer dâme ikbâlühû Mar'aş'dan taşra hurûc idüb ahâli-i Mar'aş'ın ehl-i 'ırz ve fukarâsı lâ-ilâc evlâd ü ıyâlleriyle Mar'aş'dan firâr ve tağ başlarında karâr eyledikleri Mar'aş ve Haleb taraflarından tevârüd iden 'arûz u mahâzır ve tahrîrât-ı sâirede 'ale't-tafsîl derc ü tastîr olunmuş olub şakî-i mezkûrun ref'-i vücûd-ı şekavet-âlûdına ikdâm derece-i vücûbe-i resîde olmakdan nâşî merkûm Küçük 'Alî oğlının sâdır olan hatt-ı hümâyûn mûcibince mîr-i mîranlığı ve üzerinde olan hâss ağalığı ref' olundığı ve bulundığı mahallde üzerine varılub cevânib ü etrâfı sedd ü bend ve gereği gibi hasr u

tazyîk olunarak ele getürülmesine ve vücûd-ı habâset-âlûdının rûy-i arzdan kaldırılmasına ikdâm ve sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin senin bu bâbda emr ü re'yinle hareketi kıyâm eylemeleri beyânıyla bu def'a işbu emr-i şerîfimime mestûren tarafına irsâl olunan defterde ismleri mestûr olanlara başka başka evâmir-i şerîfem ısdâr ve sen ol-taraflara gelinceye dek me'mûrları yerlerinden ihrâca mahsûs birkaç nefer dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşıları mübâşir ta'yîn ü tesyâr olunmuş oldığından mâ'adâ serî'an bulundığın mahallden ol-taraflara gelüb me'mûrları celb ve cümle ile şakî-i mezkûrun bir sâ'at mukaddem def'-i gailesine ikdâm eylemeni hâvî iktizâ' iden vesâyâ derciyle sana dahî diğer makass u şürûh sâdır olan emr-i 'âlîşânım hâsseten der-i 'aliyyemden mübâşir ta'yîn olunan dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından ( ) dâme mecdühû ile tarafına gerçi gönderilmiş olub ancak sana me'mûr olan kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhin tarafına vusûli on beş yirmi güne muhtâc olmağla sen ânın vusûlüne bakmayub tâtâr ile 'acâleten tesyâr olunan işbu emr-i şerîfim vusûlünde derhâl bulundığın mahallden hareket ve Mar'aş taraflarına teveccüh ü 'azîmet ve bir ân akdem ol-câniblere vusûle ikdâm u dikkat ve diğer emr-i şerîf-i mezkûr dahî esnâ-yi râhda sana kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyh ile vâsıl olacağı muhakkak olmağla ânın dahî yolda tarafına vusûlünde mazmûn-ı münîfini mütâla'a şakî-i mezkûrun bir dakika mukaddem ref'-i vücûdını mûcib olur tedâbîri mülâhaza birle âna göre serî'an ol-taraflara irişmeğe müsâra'at ve kâffe-i me'mûrları ma'iyyetine celb ve şakî-i mezkûrun i'dâmı emrinde re'y ü emrinle istihdâma mübâderet iderek bu husûsda senden me'mûl u melhûz-ı pâdişâhânem olan âsâr-ı dirâyet ü gayreti ibrâz u izhâra bezl-i liyâkat eylemen fermânım olmağın hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve 'alâ-cenâhü't-ta'cîl ( ) tâtâr ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet-i ma'lûmun oldukda göreyim seni ber-vech-i meşrûh 'amel ü harekete sarf-ı gayet vüs' ü ihtimâm ve mikdâr-ı zerre ifâte-i vakti ma'âzallahü-te'âlâ şakî-i mezkûrun i'dâm ü izâlesi te'hîre kalması müsebbibi olur nâ-mülâyim hâlet vuku'ndan be-gayet tehâşî ve ittikâ-i tâmm ve keyfiyyet-i hareketini 'acâleten der-i 'aliyyeme ifhâm eylemen bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Sahife No **:** 181
Hüküm No **:** 375
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene 1203

Kütahya kazası ve köylerinde bir müddetten beri halka zarar veren Delîl ve Tüfekçi adındaki eşkıyanın yakalanarak Kütahya bölgesinde asayişin temin edilmesi, Kütahya'da sefere memur olanların görev yerlerine yollanmaları, mübayaa ve diğer önemli işlerin yerine getirilmesi hakkında.

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından hâlâ Kütahya mütesellimi es-seyyid 'Abbâs dâme mecdühûya ve Kütahya nâibine hüküm ki:

Sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin bu def'a tarafından der-i 'aliyyeme vârid olan tahrîrâtın ve mevlânâ-yi mûmâ-ileyhin i'lâmı hulâsa-i mefhûmunda Kütahya kazâsı ve karyelerinde bir müddetden berü geşt ü güzâr ve fukarâ-yi ahâli ü ra'iyyete îsâl-i hasâr iden Delîl ve Tüfekci ve sâir eşkıyâ' tâifeleri men' u def' olunduklarından perâkende olan kurâdan ba'zısının ahâlileri vatanlarına 'avdet etmişler iken tâife-i mezkûre yine ke'l-evvel îsâl-i hasâr ve mezâlim ibtidâr üzere oldukları beyânıyla bu bâbda emr-i şerîfim sudûrı istid'â olunmuş ve sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin Kütahya etrâfında nevâhî ü kurâsında geşt ü güzâr ve ahâli ü re'âyâya zulm ü ta'addîye ibtidâr iden Delîl ve Tüfekci ve sâir eşkıyâ' makulesi oldukları mahallde ahz ve zâhir olan şerr ü mazarratlarının ahâli ü re'âyâya üzerlerinden men' u def'iyle te'mîn-i bilâd ve istirâhat-ı 'ibâd husûsuna ihtimâm ü dikkat ve sefer-i hümâyûnuma me'mûrların ihrâc ve savb-ı me'mûrlarına irsâle ve mübâya'a ve mühimme-i sâirenin te'diye ü tesviyesine mübâderet eylemen fermânım olmağın imdi sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin zemân-ı 'adâlet-nişân-ı şâhânemde ahâli-i memleket ve fukarâ-yi ra'iyyete hilâf-ı şer'îat-ı garrâ mezâlim ü ta'addîyât vuku'na rızâ-yi şâhânem olmayub her hâlde himâyet ü sıyânetleriyle terfîh-i 'ibâd ve te'mîn-i bilâd matlûb-ı mülûkânem idüği ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh Kütahya etrâfında nevâhî ü kurâsında geşt ü güzâr ve ahâli ü re'âyâya cevr ü ezâya ictisâr iden tâife-i mezbûra bulundukları mahallde ahz ve şerr ü mazarratları ma'rifet-i şer'le men' u def'iyle te'mîn-i bilâd ve istirâhat-ı 'ibâd ve sefer-i hümâyûnuma me'mûrların savb-ı me'mûrlarına irsâllerine ve mübâya'a ve umûr-ı mühimme-i sâirenin te'diye ü tesviyesi husûsâtına ihtimâm ü dikkat ve bu bahâne ile şekavet-i mezkûrede medhali olmayan ehl-i 'ırz ve bî-cürm kimesnelere garaza ve hilâf-ı emr-i tâba ve celb-i mâla

mebnî hilâf-ı şer‘îat-ı garrâ ve mugayir-i emr ü rızâ’ bir dürlü ta‘aruz u tekdîr ve ta‘addî ü tasdîrden be-gayet hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

[Fî] evâhir-i Za. sene 1203

Sahife No **:** 182
Hüküm No **:** 376
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Salone kazası voyvodası İbrahim ve biraderi Mustafa'nın, şahıslarından hazırlayacakları ellişer askerle Mora Adası'ndaki Gördüs muhafazasına memur edildikleri, ancak üzerlerinde olan kazayı idareye muktedir kimse olmadığından halkın perişan olacağını bildirerek memuriyetten aflarını istedikleri, adı geçen kazanın mukataasının padişahın kız kardeşi Hatice Sultan'ın üzerinde olduğu ve onun da bu konuda rica etmesi üzerine İbrahim ve kardeşi Mustafa'nın Gördüs muhafazası görevinden affedildiklerine dair.

Salone kazâsı voyvodası es-seyyid İbrâhîm ve birâderi es-seyyid Mustafâ zîde kadrühûmaya hüküm ki:

Siz ki mûmâ-ileyhimsiz bedenlerinizden ellişer nefer ile Mora cezîresinde vâki‘ Gördüs muhâfazasına bâ-emr-i âlî me’mûr u medyûn ve müddet-i müdîr muhâfazası oldığınızdan ve Salone kazâsını idâreye muktedir kimesne olmadığından re‘âyâsı perîşân olacağından bahsle sıyânetü’r-reâyâ muhâfaza-i mezkûreden ‘afv olunmanız husûsı Salone kadîsının bu def‘a der-i ‘aliyyeme vârid olan i‘lâmında ve ahâli ü re‘âyâsının mahâzırlarında tahrîr ü istid‘â olunmuş Salone mukata‘ası hem-şîre-i muhteremem Hadîce Sultân dâmet ismetühânın mâlik-âne-i ‘uhdesinde oldığına binâen sizin me’mûriyet-i mezkûreden ‘afvlarınızı Sultân-ı müşârün-ileyhâ iltimâs eylediğine binâen şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince ‘afvlarınıza müsâ‘ade-i seniyyem erzânî kılınmağla rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince ‘afvlarınıza müsâ‘ade-i seniyyem erzânî kılındığı ma‘lûmunuz oldukda Salone’de ikamet ve devâm-ı ‘ömr ü devletim da‘vâtına iştigal ü muvâzıb eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Sahife No **:** 182
Hüküm No **:** 377
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene 1203

Fransız elçisinin divana sunduğu arzuhâlinde; Midilli Adası'na gidip gelen Fransız kaptanların ve adamlarının Midilli Nazırı Osman tarafından ahid-nâme-i hümâyûna aykırı olarak sebepsizce rahatsız edildikleri, iki de bir tutuklandıkları ve çeşitli bahanelerle eziyete maruz kaldıkları, adadaki Fransız konsolos vekilinin durumu Osman'a şikayet ettiğinde kötü muameleyle karşılaştığının bildirildiği, Fransa'nın Osmanlı Devleti'nin eski dostu olduğu, Osman'ın Fransız tüccar ve adamlarına ahid-nâme-i hümâyûna mugayir harekette bulunmamasına dair.

Hâlâ Midillü nâzırı Osmân zîde mecdühûya hüküm ki:

France pâdişâhânın der-i 'aliyyemde mukîm ilçisi Kotnada Şuzel Gofya hutimet avâkıbûhû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği mührlü 'arz-ı hâlinde Midillü cezîresine amed şüd iden France kapudanları ve âdemleri kendü hâllerinde olub bî-vech ta'addî olunmaları îcâb etmez iken sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin yedlerinde 'ahid-nâme-i hümâyûna mugayir France kapudanları ve âdemlerini ikide birde bî-vech ahz ü habs ve envâ'-i bahâne ile cevr ü ta'addîye ibtidâr ve cezîre-i mezbûrede konsolos vekîli olan Mikele nâm Francelü sâlifü'z-zikr Francelülere vâki' olan cevr ü ta'addînin def'ati bâ-'arz-ı iltimâs itdiğinde 'adem-i i'tibâr birle haşvende-âmîz mu'âmele izhâr eylediğini inhâ' ve ol-vechle vâki' olan cevr ü ta'addînin men' u def'i bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmekle France Devleti devlet-i 'aliyyemin kadîmî ve sahîhî dost u ahabbi olub tüccâr ve âdemlerinin hilâf-ı 'ahid-nâme-i hümâyûn ve mugayir-i merâsim-i dostı rencide ü ta'addî olunmalarına rızâ-yi hümâyûnum olmamağla Francelüler yedlerinde olan 'ahid-nâme-i hümâyûn mûcibince himâyet ü sıyânet ve hilâf-ı 'ahid-nâme-i hümâyûn fî mâ ba'd ta'addî vuku'ndan mübâderet olunmak fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin tüccâr ve âdemlerinin hilâf-ı 'ahid-nâme-i hümâyûn ve mugayir-i merâsim-i dostı bî-vech ta'addî ü rencide olunmalarına rızâ-yi mülûkânem olmadığı ve yedlerinde olan 'ahid-nâme-i hümâyûn mûcibince himâyet ü sıyânet olunmaları matlûb idüği

ma‘lûmun oldukda ber-vech-i muharrer ‘amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı ‘ahid-nâme-i hümâyûn fî mâ ba‘d ta‘addî vuku‘nı tecvîzden hazer ü mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî evâhiri Za. sene 1203

Sahife No **:** 182
Hüküm No **:** 378
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene [1]203

Eski İhram muhafızı Ömer'e tevcih olunan Sultanönü sancağına, adı geçenin sefere memuriyetinden dolayı Eskişehir sakinlerinden Beğzade Mir Muhammet'in mütesellim olarak atandığına dair.

Sultanönü sancâğında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Sultanönü sancâğı sâbıkâ İhrâm muhâfızı mîr-i mîrandan Ömer dâme ikbâlühûya işbu bin iki yüz üç senesi şevvâlinin on ikinci gününde tevcîh ü ihsân olub mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin sefere me'mûriyetine binâen livâ-i mezbûra tarafından bir mütesellim nasbı muktezâ olmakdan nâşî Eskişehir sâkinlerinden zabt ü rabt-ı memleket ve himâyet ü sıyânet-i ahâli ü re‘âyâya muktedir Beğ zâde Mîr Muhammed zîde kadrühû mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin kapu kethudâsı vekîli el-hâc Ebû Bekr zîde kadrühû bâ-‘arz-ı hâl istid‘â etmekle vech-i meşrûh üzere mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere mütesellimlik mezkûrı mûmâ-ileyhe zabt ve mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyh tarafına râci‘ olan tayyârât u ‘âidâtı kadîmden olıgeldiği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimliği umûrına âheri dahl ü ta‘aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Sahife No **:** 182
Hüküm No **:** 379
Tarihi **:** Evâsıt-ı Za. sene [1]203

Çorum sancağının, Yergöğü muhafızı olan mîr-i mîrandan Osman'a bin iki yüz üç senesi şevvalinin on ikinci günü tevcih edildiği, Osman'ın Yergöğü muhafazasında olması sebebiyle Çorum sakinlerinden Hasan'ın livaya mütesellim olarak atanmasına dair.

Çorum sancâğında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Çorum sancâğı Yergöğü muhâfızı olan mîr-i mîrandan Osmân dâme ikbâlühûya işbu bin iki yüz üç senesi şevvâlinin on ikinci gününde tevcîh ü ihsânım olub mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin muhâfaza-i mezkûreye me'mûriyetine binâen livâ-i mezbûr tarafına bir mütesellim nasbı muktezâ ve Çorum sâkinlerinden hâlâ mütesellim olan Hasan zîde kadrühû zabt ü rabt-ı memleket ve himâyet ü sıyânet-i ahâli ü re‘âyâya muktedir oldığı cihetden mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyh tarafından dahî livâ-i mezbûra mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin kapu kethudâsı vekîli el-hâc Ebû Bekr zîde kadrühû bâ-‘arz-ı hâl istid‘â etmekle mu‘tâd üzere mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma‘lûmunuz oldukda vech-i meşrûh üzere mütesellimlik mezkûrı mûmâ-ileyh Hasan'a zabt ve mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyh tarafına râci‘ olan tayyârât u ‘âidâtı kadîmden olıgeldüği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimliği umûrına âheri dahl ü ta‘aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Sahife No **:** 182
Hüküm No **:** 380
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene 1203

İspanya Devleti'nden gelen mektupları İstanbul'a getirmek üzere İspanya tercümanlarından Mandıracıoğlu Çorbacızade Tabzan'ın bir hizmetkarıyla birlikte İstanbul'dan Edirne ve Filibe'ye gideceği, seyahati sırasında sebepsiz yere engel olunmayarak güvenli bir şekilde yolculuğunun sağlanması hususunda.

Edirne ve Filibe kadîlarına ve âsitâne-i ‘aliyyemden Edirne ve Filibe'ye varub gelince yol üzerinde vâki‘ kuzât ve nüvvâba ve cizye-dâran ve sâir zâbitâna hüküm ki:

İspanya Devleti'nin Edirne ve Filibe havâlîlerine amed şüd iden korıma ta'bîr olunur ulaklarının umûr u husûslarını rü'yet vürûd iden mektûblarını ahz ve der-i 'aliyyeme bir ân evvel tesyîr eylemesi zımnında İspanya tercemânlarından Mandıracı oğlı Çorbacı zâde Tabzan nâm tercemân bir nefer müste'min hidmet-kârıyla der-sa'âdetimden Edirne ve Filibe'ye varub gelince esnâ-yi râhda hîn-i meks ü ikametinde kendüye ve yanında olan müste'min hidmet-kârı mesfûra bî-vech ta'addî emîn ü sâlim mürûrına muhâlefet olunmayub ber-mûcib-i 'ahid-nâme-i hümâyûn himâyet ü sıyânet olunub hilâf-ı 'ahid-nâme-i hümâyûn rencîde olunmamak içün mukaddemâ emr-i şerîf sâdır oldığı der-sa'âdetimde mukîm İspanya ilçisi Depolini hutimet avâkıbûhû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr 'arz-ı hâlinde inhâ' ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince 'amel ü harekete birle tercemân-ı mersûm bir nefer hidmet-kârıyla ber-vech-i muharrer İspanya Devleti'ne ta'alluk mektûblarını ahz ve der-i 'aliyyeme tesyîrinde ve Edirne ve Filibe'ye varub gelince hîn-i meks ü ikametinde kendüye ve hidmet-kârı mesfûra dahl ü ta'aruz ve emîn ü sâlim mürûrına muhâlefet olunmamak içün müceddeden emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve rikâb-ı müstetâbda dîvân-ı hümâyûn kaleminde mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda işbu sene-i mübâreke evâhir-i cemâziye'l-evveli târîhinde ilçi-i mûmâ-ileyh inhâsıyla size hitâben ber-vech-i meşrûh emr-i şerîf sâdır oldığı mestûr u mukayyed olunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince 'amel olunmak içün emr-i âlî yazılmışdır.

Fî evâhiri Za. sene 1203

Sahife No **:** 183
Hüküm No **:** 381
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Mekke şerifi Galib'in İstanbul'a gönderdiği tahriratında; Ayn-ı Zübeyde isimli kaynak suyun Mekke'ye getirilmesiyle halkın rahata kavuşacağı, ancak bunun için üç adet baca kazılması gerektiğinin bildirildiği, söz konusu bacaların bina emini Muhammet Kebîr tarafından kazılarak masrafının karşılanması için defterinin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Hâlâ emîr-i Mekke-i mükerreme Şerîf Galib dâme sa'dühûya hüküm ki:

Siz ki şerîf-i müşârün-ileyhsiz bu def‘a tarafınızdan der-bâr-ı şevket-karârıma vârid olan tahrîrâtdan bir mâddenin hulâsa-i mefhûmunda ‘Ayn-ı Zübeyde ismiyle müsemmâ olan mâ’-i lezîzin Mekke-i mükerremeye cereyânla ahâlinin râhatları bedîdâr ve binâ emîni Muhammed Kebîr zîde mecdühûnun hidmet-i istikameti ve mâ’-i lezîz merkûmun muhâfazası ve iktizâ’ iden ta‘mîrât-ı cüz’üyyesinde sa‘y ü gayreti vücûhla âşikâr olub ancak menba‘-i ‘ayn-ı mezkûr olan ta‘mîre üç ‘aded baca hafr olunmak lâzım olmakdan nâşî hafr olunacak bacaların sûret-i keşfi baş muhâsebeden ba‘de’l-ihrâc hafrlarına müsâ‘id olunması tahrîr ü iltimâs olunub husûs-ı mezbûre dâir rikâb-ı hümâyûnumda baş muhâsebe ve haremeyn muhâsebesinde bir kayd olunmadığından hassa mi‘mârbaşı el-hâc Ebû Bekr zîde mecdühûdan isti‘lâm olundukda sâlifü’z-zikr bacaların keşfiçün der-i ‘aliyyemden mi‘mâr halîfesi irsâline mütehammil olmayub ancak hafr olunacak baca ne makule mahallde hafr olunacağı tasrîh ve dûr u umkı beyân olunarak bir kıt‘a defteri der-sa‘âdetime irsâl olunmak içün isti‘lâmı hâvî emr-i şerîfim sudûrını mi‘mârbaşı-i mûmâ-ileyhe lede’l-i‘lâm zikr olunan bacalar binâ emîni mûmâ-ileyh Muhammed Kebîr zîde mecdühû ma‘rifetiyle hafr olunub ba‘dehû masârifi i‘tâ’ olunmak içün defteri der-sa‘âdetime irsâl olunmak üzere dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîr ve baş muhâsebeye ‘ilm ü haberi i‘tâ’ olunmasını hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda baş defterdârım İsmâil dâme ulüvvühû i‘lâm etmeğin baş defterdârım mûmâ-ileyhin i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak içün rikâb-ı müstetâbımda dîvân-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki şerîf-i müşârün-ileyhsiz baş defterdârım mûmâ-ileyhin i‘lâmı mûcibince zikr olunan bacalar binâ emîni mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle hafr ve defteri der-sa‘âdetime irsâl olundukdan sonra masârifi i‘tâ’ olunacağı ve baş muhâsebeye ‘ilm ü haberi virildiği ma‘lûmunuz oldukda husûs-ı mezkûrı vech-i meşrûh üzere tanzîme bezl-i cell-i himmet ve defterini der-bâr-ı şevket-karârıma ba‘s ü tesyîre mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Der-Zemân-ı Kaim-Makam-ı Âlî-Makam Hazret-i Mustafâ Paşa

Fî 21 Za. Sene 1203

Sahife No **:** 183
Hüküm No **:** 382
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene 1203

Mekke şerifi Galib tarafından İstanbul'a gönderilen yazıda; İzzet Muhammet Paşa'nın yirmi beş aylık görevi boyunca Mekke ahalisine iki, Mescid-i Beytullah hizmetlilerine sadece üç ay ulufe verdiği, geri kalan ulufeleri talep ettiklerinde gümrük gelirinin ancak masraflarını karşıladığını belirttiği, gümrük gelirinin kendisine ve maiyetine fazlasıyla yeteceği halde "masrafımdan artarsa öderim" dediği, bunun üzerine vazifeli kişilerin mağdur oldukları ve görevlerini yerine getirmekte tereddüt yaşadıkları, İzzet Muhammet Paşa'nın Mekke ahalisinin ve hizmetlilerinin alacakları olan miktar ne ise ödemesi hususunda.

Sâbıkâ Cidde vâlîsi İzzet Muhammed Paşa'ya hüküm ki:

Hâlâ emîr-i Mekke-i mükerreme cenâb-ı emâret-me'âb eyâlet-nisâb sa'âdet-i iktisâb devlet-i intisâb Şerîf Galib dâme sa'dühû tarafından der-i 'aliyyeme vârid olan tahrîrâtdan bir mâddesinin hulâsa-i mefhûmunda sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin müddet-i hükûmetin işbu sene-i mübâreke mâh-ı receb-i şerîfine değin tamâm yirmi beş mâh olub ve Cidde-i ma'mûre gümrüğünün hâsılâtı dahî bin kîse akçadan ez-ber ü îrâdı senelik sâbıkadan evfer iken müddet-i merkûmede ahâli-i Mekke-i mükerremeye iki mâh ve hademe-i mescid-i beytullah'a üç mâh 'ulûfe i'tâ' bi-haseb Hicâzî virdiğin beş aylık 'ulûfe min-haysi'l-mecmû' yirmi iki bin bu kadar guruş olub mâ'adâ yirmi üç mâh ahâli-i Mekke ve yirmi iki mâh hademe-i beytullah'a tevzî'i iktizâ' iden 'ulûfeleri taleb olundukca îrâd-ı gümrük ancak masârifime vâki' olub ber-vechle 'ulûfe i'tâsına kudretim yokdur deyü şikâyete ibtidâr ve şerîf-i müşârün-ileyh tarafından sana mahsûs kâğad tahrîr olunmuşken ve dâhil ü hâric vâridât-ı gümrük vazâif-i merkûmeyi edâ' eyledikden sonra dâirene dahî ziyâdesiyle vefâ ider iken masârifimden fazla kalur ise edâ' iderim deyü cevâb virüb vazâif-i mezbûreye münhasır olan hademe-i merkûme dahî hidmet-i lâzımelerini edâda tereddüd üzere olub magdûr u perîşân ve her hâlde şâyeste-i merhamet oldukları beyânıyla fî mâ ba'd fukarâ-yi mûmâ-ileyhin âsmânda kalan mezkûrü'l-mikdâr vazîfelerinin tahsîline müsâ'ade-i 'aliyyem erzânî kılınmış tahrîr ü iltimâs ve ahâli-i merkûmenin Arâbî'l-ibâre mahâzırlarını der-i 'aliyyeme irsâl etmeleriyle bu sûretde gerek ahâli-i Mekke ve gerek hademe-i merkûmenin gayr-ez makbûzı matlûbları

olan ve vazâif-i mu‘ayyeneleri edâsında vechen mine’l-vücûh tereddüd ve muhâlefet îcâb etmeyüb te’diyesi husûsuna dikkat ile da‘vât-ı hayriyyeleri isticlâb olunmak ahass-ı âmâl-ı pâdişâhânem olmakdan nâşî şerîf-i müşârün-ileyhin inhâ’ ü iltimâsları mûcibince gerek ahâli-i Mekke-i mükerreme ve gerek hademe-i merkûmenin gayr-ez makbûz zimmetinde matlûbları olan ve vazâif-i mu‘ayyeneleri her ne mikdâr ise ba‘d-ez-în edâ’ ü teslîmi husûsunda tereddüd ve muhâlefet eylemeyüb edâsına müsâra‘at ile isticlâb-ı da‘vât-ı hayrlarına dikkat eylemen içün dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim sudûrını hâlâ rikâb-ı hümâyûnum baş defterdârım olan İsmâil dâme ulüvvühû i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın rikâb-ı müstetâbımda dîvân-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin gerek ahâli-i Mekke-i mükerreme ve gerek hademe-i merkûmenin gayr-ez makbûz matlûbları olan vazâif-i mu‘ayyeneleri edâsında vechen mine’l-vücûh tereddüd ve muhâlefet îcâb etmeyüb te’diyesi husûsuna dikkat ile isticlâb-ı da‘vât-ı hayrları ahass-ı metâlib-i şâhânem idüği i‘lâ-i mahâll-i sibâkında şerîf-i müşârün-ileyhe dahî başka emr-i şerîfim ısdâr olundığı ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh gerek ahâli-i Mekke-i mükerreme ve gerek hademe-i merkûmenin gayr-ez makbûz zimmetinde matlûbları olan ve vazâif-i mu‘ayyeneleri her ne mikdâr ise edâsına müsâra‘at ile isticlâb-ı da‘vât-ı hayriyyelerine dikkat ve ba‘d-ez-în edâ’ ü teslîmi husûsunda tereddüd ve muhâlefet vuku‘ndan mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâhiri Za. sene 1203

Bir sûreti:

Şerîf-i müşârün-ileyhe ( ) aslda münderic sâdır olan emr-i âlî hikâye olunarak ( ) i’lâm-ı hâl-i sibâkında iktizâsına göre.

Sahife No **:** 184
Hüküm No **:** 383
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Rikâb-ı hümâyûn kaymakamlığının Karadeniz boğazı eski muhafızı Vezir Mustafa Paşa'ya verildiği, onun yerine Karadeniz boğazı muhafızlığına Salih Paşa'nın atandığı, eski boğaz muhafızının boğazda ikamet ettiği yerde ikamet ederek Anadolu ve Rumeli kalelerine nezaret edip korunmaları ve ihtiyaçları için gereken tedbirleri alması, konuyu kapıcıbaşılarından kaleler nazırı Numan ile müzakere etmesi, kale zabitleri ve neferlerinden görevinde kusuru olanları cezalandırarak sadıkane hareket edenleri ödüllendirmesi hususunda.

Sâbıkâ rikâb-ı hümâyûnum kaim-makamı olub bu def'a Bahr-i Siyâh boğazı muhâfızlığı 'uhde-i istikametine ihâle olunan vezîrim el-hâc Sâlih Paşa iclâlehûya hüküm ki:

Bu def'a rikâb-ı hümâyûnum kaim-makamlığı sâbıkâ Karadeniz boğazı muhâfızı vezîrim Mustafâ Paşa iclâlehûya ihâle ü tefvîz olunan müşârün-ileyhin yerine vüzerâ-yi 'izâmımın kâr-güzâr ve istikamet-şi'ârlarından birinin boğaz-ı mezkûre muhâfız nasbı ber-muktezâ-yi vakt ü hâl ehemm-i umûrdan oldığı ve sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin senin bu misillû hidemâtı ber-vefk-i rızâ-i te'diyeye liyâkat ü iktidârın bedîhî ü bâhir olmakdan nâşî boğaz-ı merkûme muhâfızlığı 'uhde-i dirâyetine ihâle ü tefvîz olunmak husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk etmeğin me'mûriyetini hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve tarafına ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi kaim-makam-ı müşârün-ileyhin boğaz-ı merkûmda ikamet idegeldiği mahallde ikamet ve Rûmili ve Anatolı kılâ'ta nezâret ve min külli'l-vücûh esbâb u levâzım hıfz u hırâsetlerini ve istikmâle dikkat ve dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından kılâ'-i mezkûre nâzırı es-seyyid el-hâc Nu'mân dâme mecdühû ile ittifâk ve iktizâ' iden husûsâtı müzâkere iderek ve boğaz muhâfızlığına müteferri' olan mecmû' mevâddın muktezâ-yi vakte muvâfık ve rızâ-yi şehr-yârâneme mutâbık olarak vech-i mergub u müstahsen üzere rü'yet ü tesviyesine ve bir mâddede ser-i mû tehâvün u gaflet vuku'a gelmemesine ikdâm u gayret eyleyerek ve kılâ'-i mezkûre zâbitân ve neferâtından ve sâir erbâb-ı hizmetden umûr-i me'mûrelerinde irtikâb-ı kusûr u rehâvet idenlerin te'dîblerini ve sâdık-ane hareket idenlerin taltîf ü tergibleri husûsunda iğmâz eylemeyerek senden me'mûl-i şehr-yârânem olan etvâr-ı 'âkıl-âne ve rızâ-cûyâneyi ibrâz ü izhâra bezl-i cell-i miknet ve ser-i mû kusûr u tegafül vuku'na irâe-i ruhsatdan be-gayet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Sahife No **:** 184
Hüküm No **:** 384
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Katerin, Galos, Ermiye, İzdin, Talanda, Livadya, Salone, Karlıeli ve Narda iskele ve kazaları taraflarında olan devlet-i aliyye reayası Arnavutların Akdeniz'de dolaşan korsan gemilerine denizci yazıldıklarının öğrenildiği, bu gibi hareketlere kesinlikle izin verilmeyerek korsanlara katılanların ailelerinin ve yakınlarının sıkıştırılarak geri dönmelerinin sağlanması, Kocabaşılar aracılığıyla bu işin kefilliğe bağlanması, eğer bir kişi korsana gemici yazılırsa kefilinin cezalandırılması, bu konuda Delvine sancağındaki görevlilerin de uyarıldığı, Venedik'e tâbi olan Ayamavra, Parga, Preveze ve Vinçe kazalarından da korsana kimsenin katılmaması hususunda İstanbul'daki Venedik balyosunun bilgilendirildiği hakkında.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî paşa-yı mûmâ-ileyhe lede'l-vusûl mûcibince buyruldılar tahrîr ve zikri âtî kazâlara irsâl ve vusûlünde Arnavud re'âyâsı olmadığını ve Arnavud re'âyâsı olan kazâlara dahî bahs olundukda 'azîmet etmiş re'âyâ olmadığından başka bundan böyle dahî ber-mantûk-i emr-i münîf harekete kocabaşıları tekfîl eylediklerini nâtık Salone ve Delvine ve Kerbeneş ve Narda ve Badracık ve Kulhızır ve Ayvacoz ve Olendorik ve Ayamavra ve Angelikasrı ve İzdin ve Livadya ve Blatmene ve Talanda kadîlarının vârid olan i'lâmlarının mefâhîmi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 23 Ra. sene [1]204

Mîr-i mîrandan hâlâ Yanya sancâğı mutasarrıfı ve der-bendât başbuğı Alî dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Akdeniz'de geşt ü güzâr üzere olan korsan keferesinin bi-avnillâhi teâlâ karîben bulundukları mahallerde üzerlerine varılub kahr u istîsâlleriyle bi'l-külliyye def'-i gaileleri esbâbının istihsâli husûsuna taraf-ı devlet-i 'aliyyemden müceddeden donanma tertîbi ve külliyetlü 'asker tedârüküyle egerçi ikdâm u dikkat tâmm olub ancak der-bendât dâhilinde vâki' Katerin ve Galos ve Ermiye ve İzdin ve Talanda ve Livadya ve Salone ve Karlıeli ve Narda iskele ve kazâları taraflarında olan re'âyâ-yı

devlet-i ‘aliyyemden Arnavud re‘âyâsı korsan keferesinin sefâin-i menhûselerine mellâh yazılub yevmen fe yevmen bu vechle re‘âyâ-yı mesfûre hâric ez-tavr-ı ra‘iyyet devlet-i ‘aliyyeme ihânet ve korsan keferesine i‘ânet misillû hıyânete cesâret etmekde oldukları tahkik-gerde-i şehr-yârânem oldığından bu husûsun bir râbıta-i kuvâyeye rabt u tanzîmiyle fî mâ ba‘d Arnavud re‘âyâsından korsan keferesi sefâinine mellâh yazılmaması ve bir ferdinin düşmene i‘ânetleri vuku‘a gelmemesi ve şimdiye dek o makule hıyânete cesâret iden melâ‘înin kasabât ve nevâhî ve kurâda olan evlâd ü ıyâl ve akrabâ’ u müte‘allikatları cebr ü tazyîk olunarak taraflarından kâğadlar irsâliyle korsan tarafından velâ yanlarına celb olunmaları vesâilinin yoluyla istihsâli husûslarına irâde-i kat‘î-i dâverânem ta‘alluk etmeğin imdi işbu emr-i ‘âlîşânım ( ) ile vusûlünde bu husûs mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayarak zikr olunan iskele ve kazâlarda ve kurâsında olan Arnavud re‘âyâsı fî mâ ba‘d korsan sefâinine mellâh yazılmamak üzere kocabaşıları ma‘rifetiyle kuvâ-yi kefîle rabt ve içlerinden hafiyy ü celî bir neferi varub korsan sefînesine mellâh yazılur ise o makulenin derhâl kefîli muâheze ve gereği gibi te’dîb olunmak üzere tanzîme kemâl-i ikdâm u dikkat ve şimdiye dek re‘âyâ-yı mesfûrenin korsan sefînelerine mellâh yazılmış olanları her kimler ise gereği gibi taharrî olunub o makulelerin dahî evlâd ü ıyâl ve akrabâ’ u müte‘allikatı cebr ü tazyîk ve taraflarından re‘âyâ-yı mesfûreye kâğadlar tahrîriyle yanlarına celb eylemeleri vesâilini istihsâle bezl-i makderet ve ba‘de’l-yevm bu misillû hâlet-i kerîheye vuku‘a gelmemesine ‘ale’d-devâm i’tinâ’ ü nezâret ve keyfiyyet-i nizâmı der-i ‘aliyyeme serî‘an tahrîr ü işâret eylemen senden matlûb-ı kat‘î-i hıdîv-ânem idiği ve bu bâbda seninle bi’l-muhâbere harekete mübâderet ve bu husûsun matlûb-ı şehr-yârânem üzere nizâm-ı kuvâya rabt u tanzîmine bi’l-ittifâk bezl-i makderet eylemeleriçün zikr olunan iskele ve kazâların kuzât ve nüvvâbı ve zâbitân ve sâir iş erlerine başka ve Delvine sancâğı dâhilinde vâki‘ iskeleler içün dahî Delvine kadîsı ve mütesellimi beğ ve beğ zâde-gânı ve sâire başka evâmir-i şerîfemle tenbîh ü te’kîd olundığı ve Delvine sancâğı civârında vâki‘ ve Venedik’e tâbi‘ olan Ayamavra ve Parga ve Preveze ve Vinçe nâm kuzâtdan dahi korsan keferesine neferât virilmemesi husûsı der-i ‘aliyyemde Venedik balyosı ma‘rifetiyle dost-âne nizâm-ı rabt olunmak üzere idiği ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete mezîd-i sa‘y ü ikdâm ve sûret-i nizâmı ‘acâleten der-i ‘aliyyeme bildirmeğe ihtimâm ve ser-i mû kusûr u tekâsülden tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl bu misillû harekete cesâret ider bir nefer re'âyâ yokdur deyü kocabaşıları ma'rifetiyle kefîle rabt üzre nizâm virildiğini nâtık Narda ve Galos ve Blatmene ve Ermiye ve İzdin ve Talanda ve Livadya ve Salone ve Veniçe ve Delvine kadîlarının vârid olan i'lâmlarının mefâhîmi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 15 Ra. sene [1]204

Bir sûreti:

Katerin ve Galos ve Ermiye ve İzdin ve Talanda ve Livadya ve Salone ve Karlıeli ve Narda kazâ ve iskelelerinin kuzât ve nüvvâbı zîde fezâilehûma ve şehir kethûdaları ve zâbitân ve sâir vücûh-ı memleket ve iş erlerine ( ) aslda münderic oldığı üzere der-bendât başbuğı mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyh ile bi'l-muhâbere hareket eylemeleriçün vech-i meşrûh üzere.

Bir sûreti:

Delvine nâibine ve Delvine sancâğı dâhilinde vâki' Himara ve Sivasıl ve Koniçe ve Lagoros nâm iskelelerin tâbi' oldukları kazâların kuzât ve nüvvâbına ve bi'l-cümle beğ ve beğ zâde-gân ve ağavat ve zâbitân ve iskele ümenâsı ve sâir iş erlerine ( ) mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhe vâsıl ve sûretde olan kazâ ve iskelelere başka başka evâmir-i şerîfe ısdârıyla tenbîh ü te'kîd olundığı beyân olunarak zikr olunan iskelelerden korsan keferesi sefâinine bir nefer Arnavud re'âyâsının mellâh yazılmaması husûsunı kefîle rabt u tanzîm eylemeleriçün der-bendât başbuğuyla muhâbere lafzı zann ile iktizâsına göre.

Sahife No **:** 185
Hüküm No **:** 385
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Düşmanla savaş devam ederken ve Vidin seraskeri Vezir Yusuf Paşa Vidin'den karşı tarafa düşman topraklarına geçmişken Abdi Paşa'nın defalarca emr-i şerîf gönderilmesine rağmen hâlâ Belgrat'a varıp karşı tarafa geçmediği, Abdi Paşa'nın

bir an önce Belgrat'a varıp Tuna'yı geçerek düşman topraklarına saldırması, eğer bu defa da verilen emri yerine getirmezse cezalandırılacağı hususunda.

[Derkenâr]: Sen ki 'Abdi Paşasın sen cümleden ziyâde gayret itmen lâzım iken bu vakte dek te'hîrin layık mıdır şükr-i ni'met böyle mi olur encâmı mülâhaza etmez misin bundan sonra güzelce açub irişesin ve illâ sonra cevâba kadir olamazsın ve bu emr-i şerîfi bâlâsına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûn keşîde kılınmışdır.

Hâlâ Belgrad cânibi ser-'askeri vezîrim 'Abdi Paşa'ya hüküm ki:

El-yevm taraf taraf cünûd-ı muvahhidîn a'dâ'-yı dîn ile mukabele u mukatele kıyâm üzere oldukları ve hattâ hâlâ Vidin cânibi ser-'askeri sadr-ı sâbık vezîrim Yusuf Paşa iclâlehû dahî Vidin'den kalkub karşu memâlik-i a'dâ'ya geçmiş oldığı sen ki ser-'asker-i müşârün-ileyhsin ma'lûmun olan hâlâtdandır el-hâletü hâzihi sen dahî şimdiye dek muktezâ-yi me'mûriyetin üzere Belgrad'a varub ândan karşu düşmen yakasına güzâr ile memâlik-i a'dâ'yı te'mîn ü târâc iderek geçen sene karşu geçirdiğin kabâhâtini imhâ' itdirecek etvâr-ı gayûrâne ibrâzına dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen farîza-i zimmetin iken ve bu âna dek bu husûslar mukaddem ve muahhar ordû-yi hümâyûn ve rikâb-ı kâm-yâbımdan bi'd-def'ât evâmir-i şerîfem ısdâr ve mübâşirler tesyârıyla sana etrâfıyla tenbîh ü te'kîd olunmuşken ilâ-el'ân tarafından bir gûne hareket ü gayret sünûh etmemesi ve böyle dîn-i mübîn ve devlet-i 'aliyyeme hidmetinde münâfî-i me'mûl batâet ü rehâvet olunması gayetü'l-gaye istigrâbı mûcib bir keyfiyyet oldığında şübhe yokdur imdi işbu emr-i şerîfim ( ) ile tarafına her nerde vâsıl olur ise bundan böyle bu emr-i ehemmde ser-i mû tehâvün ü gaflet ma'âzallahü-te'âlâ netîcede tarafına mûris-i peşîmânî ü nedâmet idiğini bilerek ve mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i şerîfemde münderic vesâyâ-yi şâhânemi eyüce zikr ü mülâhaza ve muktezâları icrâsında ne gûne hareket lâzım geleceğini bir hoşca mütâla'a iderek âna göre bir ân akdem bir dakika mukaddem Belgrad'a irişüb tekmîl ü muntazam 'asâkir ve mühimmât ve levâzım ile karşuya ubûra müsâra'at ve memâlik-i düşmeni te'mîn ü târâc ve lâzım gelen mahallde hücûm u iktihâm ve kasabât ve nevâhî ve kurâsını zabt u tahrîb ve evlâd ü ıyâl ve nisâ ü sıbyânların sebbî ü istirkak ve emvâl ü eşyâların ahz ve beyne'l-'asâkir tevzî' ü taksîm ile bu sene-i mübârekede 'avn ü 'inâyet-i cenâb-ı hayrü'n-nâsırîn ile gereği gibi yüz aklığına ve fütûhât-ı celîleye muvaffak olmağla ve hakkında zuhûr-ı hüsn-i teveccüh-i dâverânemi mûcib olur etvâr-ı memdûha vücûda getürmeğe dâmen-der-

meyân-ı gayret eyleyesin şöyle ki ma‘âzallahü-te‘âlâ bundan böyle dahî zinhâr ve zinhâr mütekâsil-âne vaz‘ı tecvîz ile Belgrad’a irişmemek ve karşu geçmemek ihtimâlin olur ise hakkında beher-hâl zuhûr-ı gasb-ı mülûkânemi mûcib olacağı bî-iştibâhdır âna göre hareket ve bulundığın mahallden nühüft ü ‘azîmetini serî‘an ve ‘âcilen der-i ‘aliyyeme bildirmeğe ikdâm u dikkat eylemen bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Sahife No **:** 185
Hüküm No **:** 386
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Soğucak ve Anapa seraskeri Vezir Hüseyin Paşa’nın maiyetine asker göndermesine ilişkin Abdullah Paşa’ya defalarca emir gönderilmesine rağmen hâlâ beklenen askerlerin yerine ulaşmadığı, Hüseyin Paşa’nın maiyetinde sadece Canik ve Karahisar taraflarından gönderilen askerlerin olduğu, divana yalnız bunlarla iş görülemeyeceğini bildirdiği, Abdullah Paşa’nın Trabzon havalisinden memur olan askerleri sevk etmesi, Soğucak ve Anapa’nın takviyesi için daha fazla asker göndermeye gayret etmesi ve ne kadar asker gönderdiğini İstanbul’a bildirmesi konusunda.

Hâlâ Trabzon vâlîsi vezîrim ‘Abdullâh Paşa’ya hüküm ki:

Hâlâ Soğucak ve Anapa ve sâir ol-havâlî ser-‘askeri vezîrim es-seyyid el-hâc Hüseyin Paşa iclâlehû ma‘iyyetinde külliyetlü ‘asâkirin vücûdı farz mertebesinde oldığı ve bu husûs bi’d-def‘ât evâmir-i şerîfemle ne mertebelerde tavsiye ü te’kîd olunmuş idiği sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin ma‘lûmun olan hâlâtdan olmak takrîbiyle tekrâr tafsîl ü beyâna hâcet yokdur senden bu bâbda ve husûsât-ı mühimme-i sâirede muvâfık-ı rızâ’ ibrâz-ı âsâr-ı hüsn-i hidmete bezl-i makderet eylemen me’mûl u melhûz-ı şehr-yârânem oldığına nazaran şimdiye dek Trabzon cânibinden müretteb olan ‘asâkirin tamâmen irsâl ü tesyîrleri ve ândan başka ordû-yi hümâyûnuma me’mûrlardan Soğucak’a ‘azîmete rağbet idenlerin ve sâir münâsib olanların dahî evâmir-i şerîfem muktezâları üzere sevk ü tesbîlleri husûsuna kemâl-i ikdâm ile ser-‘asker-i müşârün-ileyh ma‘iyyetine külliyetlü ‘asâkir irişdirildiği haberi tevârüd eylemesi muntazır-ı pâdişâhânem iken henüz müretteb olan ‘asâkir dahî

tamâmen ma‘iyyet-i müşârün-ileyhe vâsıl olmadığı ve el-yevm ma‘iyyet-i müşârün-ileyhde olan ‘asâkir Canik ve Karahisar taraflarından gönderilen ‘asâkir oldığı ve yalnız bunlar ile iş görilemeyeceği ser-‘asker-i müşârün-ileyhin bu def‘a der-i ‘aliyyeme vârid olan tahrîrâtında derc ü tastîr olunmuş eğer bu vakte dek fi’l-hakika gerek Trabzon havâlîsinden müretteb ve me’mûr olan ve gerek ordû-yi hümâyûnuma me’mûrlardan Soğucak’a ‘azîmete rağbet idenlerin ol-cânibe tesyîrlerine ikdâm ve muahharen irâde olunan ‘asâkirin ihrâc ve irsâllerine ihtimâm olunmamış ise bu keyfiyyet senden me’mûl olan kâr-güzârı ve gayret-i levâzımına vücûhla münâfî ve rızâ-yi şehr-yârânemin hilâfî idüğünde şübhe yokdur imdi işbu emr-i şerîfim ( ) ile tarafına lede’l-vusûl ne-vechle ve ne tarîk ile olur ise mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i şerîfem muktezâsı üzere ser-‘asker-i müşârün-ileyhin ma‘iyyetine Trabzon ve havâlîsinden mukaddem ve muahhar müretteb ve me’mûr olan ‘asâkirden girüye kalanları derhâl yerlerinden ihrâc ve serî‘an ve ‘âcilen irsâle kemâl-i ikdâm u dikkat ve bunlardan mâ‘adâ Soğucak ve Anapa’nın muhâfaza ve takviyeleri içün dahî ziyâde ‘asâkir irişdirmeğe dâmen-der-meyân-ı gayret ve ba‘d-ez-în dahî mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet vuku‘yla sonra vahâmeti çekilecek vaz‘ı tecvîzden be-gayet tehâşî ve mücânebet eyleyesin şöyle ki bu vaktler evkat-ı sâireye kıyâs olunmayub tâmm dîn hidmetini ve devlet-i ‘aliyyem gayretini iltizâm idecek mevsimler olmak hasebiyle senden bu bâbda küllî hizmet ve ibrâz-ı levâzım-ı kâr-güzârı ve dirâyete ikdâm u gayret sünûhî me’mûl u muntazır-ı pâdişâhânem iken böyle vaktde bu misillû emr-i ehemm ü ikdâmın rü’yet ü te’diyesinde ser-i mû gaflet ü rehâvet vuku‘ı ma‘âzallahü-te‘âlâ netîcede hakkında müeddî-i peşîmânî ü nedâmet olacağında şübhe yokdur âna göre ma‘iyyet-i müşârün-ileyhe ne-vechle ve ne tarîk ile olur ise tiz elden şu günlerde kifâyet derecesinde ‘asâkir irsâliyle Anapa ve Soğucak ve sâir ol-havâlîlerin takviyetlerini mûcib olur hâlâtın istihsâline kemâl-i ikdâm u dikkat ve bu vechle telâfî-i mâ-fâta bezl-i mâ-hasal vüs‘ ü makderet ve zinhâr ve zinhâr ma‘âzallahü-te‘âlâ mikdâr-ı zerre tehâvün ü tekâsül vuku‘ndan gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet ve ma‘iyyet-i müşârün-ileyhe ne mikdâr ‘asâkir gönderildiğini der-i ‘aliyyeme bildirmeğe müsâra‘at eylemen bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Sahife No **:** 185-186

Hüküm No **:** 387

Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Bundan önce Mısır'dan firar eden asilere, Mısır'a girmemeleri ve kendilerine tahsis edilen mahalde edepleriyle oturmaları şartıyla eski Kaptanıderya ve Özi seraskeri Hasan Paşa tarafından izin verildiği, ancak asilerin taahhütlerini yerine getirmeyerek karışıklık çıkardıkları, Mısır'dan kendilerine yardım eden kişilerin olduğu, Mısır'da Hasan Paşa tarafından verilen nizamın sürdürülmesi, asilerin Mısır'a uğratılmamaları ve asilere katılan veya yardım edenlerin gereken cezaya çarptırılmaları hususunda.

[Derkenâr]: Mûcibince 'amel oluna deyü emr-i merkûmun bâlâsına mübârek hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûn keşîde kılınmışdır.

İşbu emr-i şerîfin hatt-ı şerîfi şıkk u emr-i mektûb girü redd ve battâlda hıfz olunmuşdur. Fî Z. sene 001 (?)

Tekrâr emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâsıtı Za. sene [1]203

Mısır vâlîsi vezîr İsmâil Paşa iclâlehûya ve Mısır kadîsına ve şeyhü'l-beled İsmâil Beğ ve ümerâ-i sâire dâme izzühûma ve ulemâ-yi Ezheriyye zîde ilmühûma ve sâdât-ı bekriyye zîde şerefhûma ve pîri ocak zâbitân ve ihtiyârânı ve mütemekkin-i Mısır zîde kadrühûma hüküm ki:

Bundan akdem Mısır'dan firâr iden 'usâtın fî mâ ba'd Mısır'a uğradılmamaları ve tahsîsi olunan mahallde 'arz u edebleriyle ikamet ve hilâf-ı rızâ' vaz'dan mücânebet eylemeleri husûslarına dâir sâbıkâ kapudan-ı deryâ ve hâlâ Özi ser-'askeri Hasan Paşa iclâlehûnun 'usât-ı merkûmenin ta'ahhüdleri üzere virdiği nizâm ilâ-mâ-şâallahü-teâlâ düstûrü'l-amel tutılması matlûb idüği bi'd-def'ât hutût-ı hümâyûnla muanven ısdâr olunan evâmir-i 'aliyye mefâhîminden ma'lûm olub ve 'usât-ı merkûme mecbûl oldukları habâset muktezâsınca kendü hâllerinde turmayub ve taraf-ı devlet-i 'aliyyeden kendülere 'inâyet olunan ni'am-ı celîleye kanâ'at itmeyüb münâfî-i rızâ' ve ta'ahhüdlerinin hilâfî oldukları mahallden hareket ve icrâyı fesede cesâret ve derûn-i Mısır'da taraf-dârı dahî mezbûrlara i'ânet ve bi-'ayânen firâr ve 'usât-ı merkûm taraflarında karâr ve mâ'adâsı dahî cüz'ü-yi bahâneye tarassud u intizâr etmekde oldukları mesmû' olmağla sırran ve 'alenen 'usât-ı merkûmeye meyl

ü mütâbâ‘at ve ihlâl-i şîrâze-i nizâmı mûcib vaz‘a cesâret idenler hakklarında bir dürlü ‘afv u iğmâz mu‘âmeleleri mutasavver olmayub o makulelerin hakklarından gelinmekde dakika fevt olunmayacağı beyânıyla mufassal ü meşrûh ve tehdîdi hâvî mukaddemâ başka ve muahharen dahî bi’d-def‘ât bâlâları hutût-ı hümâyûn ile mu‘anven başka başka ‘ammim hüdâvendigâr-ı sâbık zemânında mufassal ü meşrûh evâmir-i şerîfe ısdâr ve iktizâ’ iden vesâyâ ü tenbîhât etrâfıyla ifâde ü iş‘âr olunmuşdı el-hâletü hâzihi mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i şerîfede tafsîl ü beyân olundığı üzere Kahire-i Mısır’a mukaddem virilen nizâmın devâm u bekası hâlâtının istihsâline ve ‘usât-ı ümerânın ber-vechle Mısır’a uğradılmamaları emrine bi’l-ittifâk mezîd-i sa‘y ü gayret ve mikdâr-ı zerre iğmâz ü rehâvet vuku‘na irâe-i ruhsatdan be-gayet tehâşî ve mücânebet ve ‘usât-ı mezkûreye meyl ü rağbet ve sırran ve ‘alenen i‘ânete cesâret idenlerin hakklarında lâzım gelen te’dîbât-ı şedîdenin icrâsına bi’l-ittifâk dâmen-der-meyân-ı gayret olunmak fermânım olmağın hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve bu def‘a cânib-i Mısır’a me’mûr olan hassa silâh-şörlerimden Mustafâ Nazîf zîde mecdühû ile ba‘s ü tesyâr olunmuşdur imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve şeyhü’l-beled ve ümerâ-i sâire mûmâ-ileyhimsiz ‘usât-ı ümerânın cânib-i Mısır’a uğradılmamaları ve virilen nizâmın ilâ-mâ-şâallahü-teâlâ devâm ü istikrârı vesâilinin istihsâli husûsuna ve hilâfî mikdâr-ı zerre hareket vuku‘a gelmemesine ve ‘usât-ı mezkûreye taraf-dârlık dâ‘iyesinde olan hafiyy ü celî ânlara meyl ü rağbet idenlerin mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i şerîfe ile ifâde ü iş‘âr olundığı vechle hakklarında îcâb iden mu‘âmelenin icrâsına bi’l-ittifâk ikdâm u dikkat tâmm olunması ahass-ı metâlib-i dâverânem oldığı siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve şeyhü’l-beled ve ümerâ-i sâire mûmâ-ileyhimsiz ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete cümleniz bi’l-ittifâk kemâl-i ikdâm ve sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve zinhâr ve zinhâr hilâfî vaz‘ vuku‘na irâe-i ruhsatdan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Sahife No **:** 186
Hüküm No **:** 388
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Amasya sancağının İsmail eski seraskeri Vezir Hasan Paşa'ya bin iki yüz üç senesi zilkadesinde ordû-yi hümâyûndan tevcih edildiği, Hasan Paşa'nın sefere memur olması dolayısıyla livaya mîr-i mîrandan Abdünnebi'nin mütesellim atanmasını, Paşa'nın rikâb-ı hümâyûnda kethüda kâtibi baş halifesi Ebu Bekir'in arzuhâliyle istediği, Abdünnebi'nin adı geçen sancağa mütesellim atanması hususunda.

Amasya sancâğında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Amasya sancâğı sâbıkâ İsmâil ser-‘askeri düstûr vezîrim el-hâc Hasan Paşa iclâlehûya işbu bin iki yüz üç senesi zi'l-ka‘desinde ordû-yi hümâyûnumdan tevcîh olunmuş oldığını ve müşârün-ileyhin sefer-i hümâyûnuma me'mûriyeti hasebiyle livâ-i mezbûra tarafından bir mütesellim nasbı muktezâ idüğüni kapu kethudâsı vekîli hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûndan rikâb-ı hümâyûnumda kethudâ kâtibi baş halîfesi Ebû Bekr zîde mecdü bâ-‘arz-ı hâl inhâ' ve müşârün-ileyhin tarafından mîr-i mîrandan ‘Abdü'n-nebî dâme ikbâlühû livâ-i mezbûra mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â etmekle livâ-i mezbûr bu def‘a ordû-yi hümâyûnumdan müşârün-ileyhe tevcîh olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mütesellimlik mezkûrı mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhe zabt ve müşârün-ileyh tarafına râci‘ olan tayyârât u ‘âidâtı kadîmden olıgeldiği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimliği umûrına âheri dahl ü ta‘aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Sahife No **:** 186
Hüküm No **:** 389
Tarihi **:** Evâhir-i Za. sene [1]203

Soğucak eski başbuğu ve hâlâ Adana valisi olup Divriği taraflarında olan Vezir Mustafa Paşa'yı, görevini yerine getirmesi için Divriği'den kaldırıp Adana tarafına ulaştırmaya mübaşir olarak Kapıcıbaşı Ali'nin atandığı, yol üzerinde geçeceği kazalarda zaman kaybettirmeden kendisinin ve yanında olan adamlarının ihtiyaç duyduğu binek hayvanlarının temin edilerek görev yerine ulaşmasının sağlanmasına dair.

Âsitâne-i ‘aliyyemden Divriği’ye varınca esnâ-yi râhda vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitân ve şehir kethûdaları ve sâir vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadrühûma hüküm ki:

Sâbıkâ Soğucak başbuğı ve hâlâ Adana vâlîsi olub Divriği taraflarında olan vezîrim Mustafâ Paşa iclâlehûyı Divriği’nden kaldırub Adana tarafına îsâle bu def‘a der-i ‘aliyyemden dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından ‘Alî dâme mecdühû hâsseten mübâşir ta‘yîn ü tesyâr olunub müşârün-ileyhin Adana ve Mar‘aş taraflarında me’mûr oldığı mâdde-i mühimmeyi te’diyeye kıyâm eylemesi zımnında kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhin ma‘iyyet-i müşârün-ileyhe bir ân akdem vusûl ile savb-ı me’mûrine îsâli vâcibât-ı umûrdan olmakdan nâşî mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyh esnâ-yi râhda her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına vâsıl olur ise kat‘â beyhûde meks ü tevakkufı tecvîz olunmayarak kendünün ve yanında olan âdemlerinin rükûblariçün yedinde olan menzil ahkâmı mûciblerince iktizâ’ iden bârgîrleri derhâl tedârük ü irkâb olunarak kazâ be-kazâ âminen birbirinize irsâl ve serî‘an savb-ı maksûde îsâl emrine cümleniz bi’l-ittifâk ikdâm u dikkat ve bir mahallde beyhûde meks ü tevakkufı mûcib olur vaz‘ı tecvîzden mücânebet eylemeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyh esnâ-yi râhda her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına vâsıl olur ise kat‘â beyhûde meks ü tevakkufı tecvîz olunmayarak kendünün ve yanında olan âdemlerinin rükûblariçün yedinde olan menzil ahkâmı mûciblerince iktizâ’ iden bârgîrleri derhâl tedârük ü irkâb olunarak kazâ be-kazâ âminen birbirinize irsâl ve serî‘an savb-ı maksûde îsâli esbâbının istihsâline bi’l-ittifâk mezîd-i ikdâm ve bir mahallde beyhûde meks ü tevakkufı mûcib olur vaz‘ı tecvîzden hazer ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri Za. sene [1]203

Sahife No **:** 186
Hüküm No **:** 390
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene 1203

Uluborlu kazası ahalisinin, şehir kethüdalığı iddiasında bulunan Müftüoğlu Hacı Muhammet ve avenelerinden Sencioğlu Osman ve Tamgacıoğlu İbrahim adlı

kişilerden şikayetçi olmaları üzerine adı geçenlerin sefere memur edildikleri, ancak verilen emre uymadıkları gibi halka olan zulümlerini daha da artırdıkları, önceden ve sonradan verilen emirler gereği adı geçenlerin yerlerinden hareket ettirilerek orduya katılmalarının sağlanması hususunda.

[Derkenâr]: İsti‘câlleriçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâhiri Za. sene [1]203

Uluborlu kadîsına ve Hamîd Sancâğı mütesellimine hüküm ki:

Uluborlu kazâsı ahâlisi gelüb kazâ-i mezbûr sâkinlerinden şehir kethûdalığı dâ‘iyesinde olan Müfti oğlı Hâcı Muhammed ve a‘vânelerinden Senci oğlı Osmân ve Tamgacı oğlı İbrâhîm nâm kimesnelerin ahâli-i fukarâsına zulm ü ta‘addîye mebnî şerr ü perîşânlıklarına bâ‘is oldukları ve merkûmûnun servet ü yesârları zâhir ü âşikâr idüği bundan akdemce kazâ-i mezbûre ahâlisi bâ-‘arz-ı hâl inhâ’ ve ‘inâyet istid‘â eylediklerinde merkûmûnun sefer-i hümâyûnuma me’mûriyetlerini hâvî işbu bu sene-i mübâreke evâhir-i şevvâlinde sâdır olan evâmir-i şerîfeme ‘adem-i itâ‘at ve evvelinden ziyâde zulm ü ta‘addîye cesâret eylediklerinden bahsle nazm-ı hâl ve bu bâbda ‘inâyet istid‘â ve rikâb-ı müstetâbımda ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz ahkâm kuyûdâtı istikrâ’ olundukda ber-vech-i meşrûh târîh-i merkûmda emr-i şerîfim virildiği mestûr u mukayyed olmuş mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince te’kîden ve isti‘câlen işbu emr-i şerîfim dahî ısdâr ü irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet-i ma‘lûmunuz olundukda mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i şerîfem mûcibince mezkûrunı yerlerinden tahrîk ve ordû-yi hümâyûnuma teveccüh ü tesyîrleriyle zulm ü ta‘addîlerini ahâli ü fukarâ üzerlerinden men‘ u def‘i esbâbının istihsâline ihtimâm ü dikkat ve hilâf-ı rızâ’ ve mugayir-i evâmir-i ‘aliyye vaz‘ u hareket vuku‘na irâe-i ruhsatdan tehâşî ve mücânebet eylemeniz içün yazılmışdır.

Fî evâili Z. sene 1203

Sahife No **:** 187
Hüküm No **:** 391
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

Ocağa mektupsuz ve fuzuli olarak serdarlık kaydı yapılmaması, üç ayda bir zabt mektuplarının yenilenmesi, usulsüz olarak kaç serdarlık zabt olunmuş ise verilen

bahşişlerin tekrar görevli memura teslim edilmesi, karşı gelenlerin civardaki kalelere kalebent yapılarak cezalandırılması hususunda.

Adana kadîsına ve ocakdan mübâşir ta‘yîn olunan ( ) çâvûş ve ser-dârân ve ihtiyârân zîde kadrühûma hüküm ki:

Bilâ-mektûb ocağa ser-dârlık zabtı bâ-fermân-ı âlî memnû‘âtdan idüği cümlenin ma‘lûmı ve sûret-i fermân-ı âlî sicillde müseccel iken birâz müddetden berü kazâ-i mezbûr ser-dârlığı bilâ-mektûb ocak fuzûlî ba‘zıları zabt ve câize-i kadîmesi cânib-i ocağa îsâl etmeyüb bin iki yüz üç senesi şa‘bânü’l-i‘zâm gurresi târîhinden berü zabt idenler zimmetlerinde kaldığı defter-i ser-dârlıkda mukayyed ve bu hâlet sâire sirâyet ve umûr-i ser-dârlıkların ihtilâl olacağı emr-i bedîhî olmağla ser-dârlık cevâizatı ocağın vâridât-ı kadîmesinden olub kesr ü noksânına bir dürlü rızâ-yı şâhânem olmayub güzeşte-i cevâizatın tahsîli ve fî mâ ba‘d bilâ-mektûb ser-dârlık zabt olunmamak ve beher üç mâhda bir kere zabt mektûbları tahrîr emrine irâde-i kat‘î-i seniyyem ta‘alluk etmekle siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ocakdan ta‘yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle seçilenden taharrî ve bilâ-mûcib kaç mektûb ser-dârlık zabt olunmuş ise kayd-ı kadîmi üzere câizeyi tahsîl ü kabzına me’mûra teslîm ve cânib-i ocağa virmekde tereddüd idenleri belde-i mezkûre cevânibinde vâki‘ kal‘aya kal‘a-bend ve fî mâ ba‘d bilâ-mektûb ser-dârlık zabt olunmayub beher üç mâh tamâmında ka‘ide-i kadîm üzere zabt mektûbları tecdîd etmeleri husûsunı hüsn-i nizâma bend ve hilâfına cevâz u ruhsat göstermekden ittikâ ü mücânebet eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ‘amel ü harekete bi’l-ittifâk ikdâm u dikkat ve güzeşte-i cevâizatı tahsîl birle cânib-i ocağa tesyîre mübâderet ve edâda muhâlefet idenleri kal‘a-bend ve fî mâ ba‘d mugayir-i fermân-ı âlî fuzûlî ser-dârlık zabtına cevâz u ruhsat göstermekden tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyü rikâb-ı hümâyûnumda sekbânbaşı olan es-seyyid Süleyman dâme mecdühû tarafından mührlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

Sahife No **:** 187

Hüküm No **:** 392

Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

Akdeniz'de dolaşan korsan gemilerinin ortadan kaldırılmaları için sevk edilen gemilerden başka, İstanbul'dan dört kıta mirî ve tüccar kalyonlarıyla bir kıta çamlıca gemisi teçhiz edilerek gönderildiği, ancak bunların sayıca fazla olan korsanla mücadeleye yeterli olmadığı, Hüseyin Paşa'nın maiyetinde olan gemilerden birkaç kıtasını Karadeniz tarafında olan Hacızade Ahmet Kaptan'ın komutasında Akdeniz'e yardıma göndermesine dair.

Hâlâ kapudan-ı deryâ vezîr Hüseyin Paşa'ya hüküm ki:

Akdenizde cem'iyyetle geşt ü güzâr üzre olan korsan keferesinin üzerlerine varılub 'avn-i bârî ile ahz ü istîsâllerine ikdâm ve cezâir ve sevâhilin istihsâl-i esbâb-ı emniyyetlerine dikkat tâmm olunmak ehemm-i umûrdan idiği bedîdâr ve Akdeniz'e mukaddem ve muahhar tertîb ü tesyîr olunan sefâinden başka bu def'a dahî egerçi der-i 'aliyyemden dört kıt'a mîrî ve tüccâr kalyonlarıyla bir kıt'a çamlıca sefînesi techîz ve Akdeniz'e tesyîr olunmak üzre olub ancak korsanın kesretine ve yevmen fe yevmen cem'iyyetleri irhâlarına nazaran sefâin-i mezkûre korsanın mukabelelerine kifâyet derecesinde olamayacağı âşikâr ve sen ki deryâ kapudanı vezîr-i müşârün-ileyhsin ma'iyyetinde olan donanma-yi hümâyûn sefâini vallâhü'l-hamd ve'l-minne külliyetlü olub birkaç kıt'asının Akdeniz'e irsâli lâzımeden oldığı nümûdâr olmakdan nâşî ma'iyyetinde Bahr-i Siyâh cânibinde olan donanma-yi hümâyûnum kapudanlarından Hâcı zâde Ahmed kapudan zîde mecdühûyı bir münâsib sefîneye irkâb ve birkaç kıt'a kalyon ifrâz ve üzerlerine mûmâ-ileyh Hâcı zâdeyi başbuğ nasb idüb Akdeniz'e irsâl olunmak üzre der-i 'aliyyeme tesyîre mübâderet eylemen fermânım olmağın hâsseten rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki kapudan-ı deryâ vezîr-i gayret-semîr müşârün-ileyhsin keyfiyyet-i ma'lûm dirâyet-i mersûmun oldukda ber-vech-i meşrûh donanma-yi hümâyûnumdan birkaç kıt'a kalyon ifrâz ve kapudan-ı mûmâ-ileyhi dahî bir münâsib sefîneye irkâb ve üzerlerine mûmâ-ileyhi başbuğ nasb ve iktizâ' iden vesâyâyı ifâde ü tebyîn ile serî'an ve 'âcilen Bahr-i Sefîd'e tesyîr olunmak üzre bu cânibe ba's ü isrâya mübâderet ve te'hîr vuku'nı tecvîzden mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

Sahife No **:** 187
Hüküm No **:** 393
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene 1203

Tarsus kazası sakinlerinden olup vefat eden Turoğlu Ali'nin terekesinin kısmet-i askeriyyeden olduğu, terekesinin yazılarak belirlenen vergisinin Çukadar Ahmet ile Anadolu kazaskeri Mevlana Veliyyüddînzade Muhammet Emin'e gönderilmesi hakkında.

Tarsus kadîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Turoğlı el-hâc 'Alî'nin tahrîr-i terekesi mevâdd-ı mahsûsa-i kısmet-i 'askeriyyeden oldığından tahrîri sana tefvîz olunmağla müteveffâ-yi mezbûrun kazâ-i merkûmda ve kazâ-i âherde olan terekesi taraf-ı âherden ber-takrîb tahrîr olundı ise dahî 'amel ü i'tibâr olunmayub sen tahrîr ü terkim eyleyüb hâsıl olan rüsûm-i mu'tâdeyi ma'iyyetine ta'yîn olunan çukadar Ahmed zîde kadrühû ile mümzâ ü mahtûm defterine mashûben irsâl eyleyesin deyü bi'd-def'ât Anatolı kadî-'askeri olan Mevlânâ Veliyyü'd-dîn zâde Muhammed Emîn edâma'llahü te'âlâ fezâilehû tarafından mührlü mektûb virilmekle müteveffâ-yi merkûmun emvâli cânib-i mîrîden kabz olunmak fermânım olunmağla vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin müteveffâ-yi mezbûrun emvâli cânib-i mîrîden kabz olunmak bâbında mâliyye tarafından emr-i şerîfim sâdır oldığı ma'lûmun oldukda ber-vech-i muharrer mevlânâ-yi müşârün-ileyh tarafından virilen mektûb mûcibince 'amel ü hareket ve rüsûm-i mu'tâdeyi ma'iyyetine ta'yîn olunan çukadar mümzâ ü mahtûm defterine mashûben mevlânâ-yi müşârün-ileyh tarafına irsâle mübâderet eylemen bâbında.

Fî evâili Z. sene 1203

Sahife No **:** 187-188
Hüküm No **:** 394
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

Mısır ve Selanik arasında ticaret malları taşıyan Ülgünlü Hüseyin isimli kaptana ait geminin, Venedik'e tâbi Zanta Adası yakınlarında üç kıta Venedik savaş gemisinin saldırısına uğradığı, gemidekilerin mukavemet edemediği için Zante Kalesi önlerindeki Venedik sahiline sığındıkları, ancak kale halkının ve limandaki başka bir savaş gemisinin de üç gemiyle birlikte kendilerine saldırdığı, denizden ve karadan saldırıya uğrayan geminin demir atamayıp karaya oturduğu, gemideki Müslümanların tamamının katledilerek mallarının gasb edildiği, meydana gelen bu olayın Osmanlı ile Venedik arasındaki anlaşmalara aykırı olduğu, Hüseyin Reis'in arzuhâlinde zararının karşılanmasını istediği, Mora valisinin huduttaki Venedik generaliyle yazışarak meydana gelen zararın tazminini istemesi, bundan sonra Osmanlı gemilerine Venedik tarafından böyle bir saldırının olmaması ve saldırıyı gerçekleştirenlerin Venedik hükümeti tarafından cezalandırılmalarının sağlanması, meselenin sonucu hakkında İstanbul'u bilgilendirmesi hususunda.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl Zanta Atası'nda Venedik donanması zâbiti Limu nâm cenerale tahrîr olundukda sefâin-i mezkûre Venedüklü olmayub Moskov bandırasıyla geşt ü güzâr iden sefîneler oldığını ve Venedüklünün kat'â medhal olmadığını hâvî ceneral-i mersûmun vârid olan mektûbı Venedikcesi irsâl olundığı mâdde-i merkûm ceneral-i mesfûrun tahrîri üzre olub cihet-i uhrâ ile tahakkuk-ı mâdde dâire-i imkânda olmadığı Mora vâlîsi Bekir Paşa'nın vârid olan mektûbunun mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 7 Ca. sene [1]204

Mora vâlîsi vezîre hüküm ki:

Ülgünlü Hüseyin nâm reîsin bu def'a rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği 'arz-ı hâli mefhûmunda tûlen yirmi beş buçuk zirâ' kalyon resminde üç direkli olmak üzere mukaddemâ tokuz bin guruşa iştirâ' eylediği sefînesiyle Mısır iskelesinden Selânik ve Draç ve Ülgünbar ve Dubrovnik iskelelerine ve sâir mahallere tüccâr tâifesinin emti'a ü ekvân emvâl ü eşyâlarını nakl ü tahmîl iderek kendü hâlinde mürûr u ubûr ve bağış üzere iken geçen sene dahî sekiz nefer hüccâc ve otuz sekiz nefer tüccârı yetmiş bin guruşluk sermâye ü eşyâlarıyla sefînesine vaz' ve Ülgünlü Zeytun Reîs dimekle ma'rûf kimesneyi sefîne-i merkûma reîs vekîli nasb ve Mısır cânibine irsâl

eyledikde sefîne-i mezkûre ile vekîli reîs-i mezbûr esnâ-yi râhda Venedik Cumhûrî'ne tâbi‘ Zanta Atası karîne lede'l-vürûd Venediklünün üç kıt‘a ceng gemileri bunların üzerlerine def‘aten hücûm ve sefîneyi hasr u tazyîk ve tob endâhtde iderek ceng ü harbe ibtidâr etmeleriyle berü tarafdan dahî nâ-çâr mâl ü cânlarını muhâfaza zımnında bir mikdâr müdâfa‘alarına kıyâm eyledikden sonra sefîne-i mezkûre eşyâlar ile memlû olub sâlifü'z-zikr üç kıt‘a ceng sefîneleriyle mukavemet ‘adîmü'l-imkân oldığından devlet-i ‘aliyyemle Venediklü beyninde mün‘akid olan ‘ahid-nâme-i hümâyûn şerâitine istinâden ve necât ü selâmet me'mûlüne ibtinâen bi'l-âhire Venediklü tasarrufunda olan ol-havâlî sevâhilinden Zante kal‘asının pîş-gâhında olan Venedik limanlarına ilticâ' etmişler iken sefâin-i mezkûre bunları ta‘kîb üzere olduklarından yerlerine duhûllerinde Zante kal‘asının ahâlisi dahî ânlar ile ittifâk ve limanda olan diğer bir kıt‘a kebîr ceng sefînesi dahî sâlifü'z-zikr üç kıt‘a sefâine munzamm oldukları hâlde berren ve bahren hücûm etmeleriyle sefîne-i mezkûre deryânın fırtınası takrîbiyle lenger-endâz karâr olamayub zarûrî kenâra başdan kara idüb sefîne-i mezkûre külliyyen mu‘attal oldığı Venediklünün meşhûdları oldukda berren ve bahren bî-muhâbân hücûm ve tekrâr muhârebe ve derûnunda olan ahâli-i islâm ol-hâl ile sefîne-i mezkûrenin etrâfını meters alarak selâmetleri ve vikaye-i nefsleriçün yirmi dört sâ‘at bu vechle müdâfa‘adan sonra Venediklü tarafından tertîb-i mukaddimât hiyel ü desâise ibtidâr ve bu hâlete sehve mebnî oldı diyerek beyne'd-devleteyn mer'î olan dostluk merâsimine ri‘âyet ideceklerini iş‘âr ve bî-çâreleri bu vechle iğfâl ve yedlerinde olan mecmû‘ edât-ı harb u eslihaları ahz etmeleriyle ânlar dahî Venediklü tarafından zuhûr iden akvâle i‘timâden kenâra çekdikleri sâ‘at tekrâr cümlesi ittifâkan üzerlerine hücûm ile derûn-i sefînede olan mecmû‘ ahâli-i islâmı i‘dâm ve sefînede mevcûd sâlifü'z-zikr nukud ve emvâl ü eşyâ ve sâir emvâli külliyyen gasb u garet ve sefîne-i merkûmeyi dahî ihrâk ile beyne'd-devleteyn merbût u müstahkem olan ‘uhûd u şürûta vücûhla mugayir olarak bu vechle gadr ü ta‘addîye cesâret etmiş oldıkları ve bu husûs zımnında Ülgün ve Bar ve Draç ve Avlonya ve İnebahtı ve Arkadya ve Avarin ve Moton ve Koron hükkâmı taraflarından tokuz kıt‘a i‘lâmât ve ahâlisi taraflarından tokuz kıt‘a mahâzır virilmiş oldığı merkûm Hüseyin Reîs ‘ale't-tafsîl zikr olunan ‘arz-ı hâlinde tastîr ü inhâ' ve ol bâbda icrâ-yı hakk olunması istid‘â ü recâ' eylemiş hâlât-ı mezkûre devlet-i ‘aliyyemle Venedik Rûzî ve Cumhûrî' beyninde mün‘akid olan ‘ahid-nâme-i hümâyûn şerâitine ve rüsûm-i dostî ve hem-civârîye vücûhla münâfî ve muhâlif olmakdan nâşî sen ki Mora vâlîsi vezîr-i müşârün-ileyhsin re's-i

hudûdda olan Venedik ceneraliyle muhârebe ve mükâtebe iderek ber-mûcib-i ‘ahid-nâme-i hümâyûn vâki‘ olan zarar u hasâretin tamâmen ve kâmilen tazmîni ve bu gûne harekete cesâret iden her kim ise Cumhûr-i mezkûr ma‘rifetiyle ‘alenen mücâzât-ı layıkâları icrâ’ olunmak esbâbını istihsâl ve beyne’d-devleteyn mün‘akid olan ‘uhûd u şürûta mugayir fî mâ ba‘d bu misillû hâlât-ı kerîhe vuku‘a gelmemesi husûsunı taht-ı zâbıtaya idhâle ihtimâm ü dikkat eylemen fermânım olmağın imdi sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin bu husûsun muktezâ-yi ‘uhûd u şürûta tatbîk ve rüsûm-i dostî ve hem-civârîye tevfîk olunarak hudûd ceneraliyle bi’l-muhâbere tanzîmi ve vâki‘ olan hasâretin tamâmen ve kâmilen tazmîni ve ba‘de’l-yevm Venediklü tarafından devlet-i ‘aliyyem ticâretine ve sâir amed şüd iden sefâin-i ahâli-i islâma bu misillû rahne ü hasâret vuku‘a gelmemesi husûsunun taht-ı zâbıtaya idhâli ve şekavet-i mezkûreye cesâret iden Venediklülerin Cumhûr-i mezkûr ma‘rifetiyle ‘alenen cezâları icrâsıyla beyne’d-devleteyn pây-dâr olan merâsim-i dostî ve hem-civârînin beka u istikrârını mûcib olur hâlâtın istihsâli matlûb-ı şâhânem idüği bu husûs zımnında hudûd ceneraline Venedik balyosundan memhûr kâğad alınub merkûm Hüseyin Reîs ile tarafına irsâl olundığı ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete mezîd-i sa‘y ü ikdâm ve mikdâr-ı zerre tekâsül ü rehâvet ve hilâf-ı me’mûl nâ-mülâyim hâlet ve ibtâl-i hakkı mûcib olur zinhâr vaz‘ u hareket vuku‘ndan tehâşî ve ittikâ-i tâmm ve keyfiyyet-i mezkûrenin ne-vechle karîn-i hüsn-i hitâm oldığını tafsîlen der-i ‘aliyyeme tahrîr ü i‘lâm eylemen bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

Sahife No **:** 188
Hüküm No **:** 395
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

Tersane-i âmire için Mısır’dan gönderilecek süpürge, sicim ve fitilin bir kısmının gönderildiği, geriye ne kadarının kaldığının Mısır rûz-nâmçesi defterlerindeki kayıtlara bakılarak hesaplanması ve mübaşirle gemiye yüklenerek İstanbul’a gönderilmesine dair.

Mısır vâlîsine ve Mısır kadîsına ve şeyhü’l-beled ve ümerâ-i sâireye hüküm ki:

Mısır-ı Kahire cânibinden tertîb ü irsâli matlûb olan ıstopi ve ıspavlu ve fetîl-i Mısrîden şimdiye dek ne mikdârı gelüb teslîm-i mahzen-i sürb olmuşdur ve girüye kalmış ne mikdârdır kapudanıma mürâca‘at birle ba‘de’t-tahkîk isti‘câliçün keyfiyyet ifâde eylemesi rikâb-ı hümâyûnumda baş defterdârım olan İsmâil dâme ulüvvühûya bâ-fermân-ı âlî ihâle olundukda kapudana lede’l-mürâca‘a tersane-i ‘âmirem lâzımesiçün cânib-i Mısır’dan birkaç ocaklık müretteb olan iki bin kantâr ıstopi ile yüz kantâr ıspavlu ve elli kantâr fetîl-i Mısrîden iki yüz üç senesine mahsûben şimdiye dek nokta beş yüz elli kantâr ıstopi mahzen-i sürba teslîm olunmağla mâ‘adâ sene-i mezbûrdan bin dört yüz elli kantâr ıstopi ile ıspavlu ve fetîl-i Mısrî mâddeleri yekden bakayâ kaldığı baş muhâsebeden der-kenâr olunub bu sûretde cânib-i Mısır’dan mu‘tâdü’l-mübâya‘a olan mühimmât mezkûrenin sinîn-i güzeşteden dahî bakayâ oldığı egerçi der-kenârda Mısır’da olub lâkin sâbıkâ deryâ kapudanı ve hâlâ Özi ser-‘askeri vezîrim Gazî Hasan Paşa’nın virdiği nizâma göre bakayâ-yı mezkûrenin cezmî tashîh ü tahkiki bu tarafda mümkin olamayub nizâm-ı cedîd-i Mısrîye ordû-yi hümâyûn defterlerinde mukayyed oldığından siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve şeyhü’l-beled mûmâ-ileyhimsiz husûs-ı mezbûr mahallinde ma‘rifetiniz ve ma‘rifet-i şer‘le görilüb Mısır rûz-nâmçesi defterlerinde mukayyed nizâm-ı cedîd-i mezkûre tatbîk olunarak mühimmât mezkûreden gayr-ez tahsîl-i kusûr kalan bakayâsı her ne ise mübâşir sefîneye vaz‘ ve der-i ‘aliyyeme irsâl ve tersane-i ‘âmireye teslîm itdirilmek üzre dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîr baş muhâsebeye ‘ilm ü haberi i‘tâ’ olunmuş baş defterdâr-ı mûmâ-ileyh i‘lâm etmekle i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve şeyhü’l-beled ve ümerâ-i sâire mûmâ-ileyhimsiz husûs-ı mezbûr ma‘rifetiniz ve ma‘rifet-i şer‘le rü’yet olunarak Mısır rûz-nâmçesi defterlerinde mukayyed olan nizâm-ı cedîd-i mezkûre tatbîk birle mühimmât mezkûreden gayr-ez tahsîl-i kusûr kalan bakayâsı her ne ise mübâşir sefîneye vaz‘ ve der-i ‘aliyyeme irsâl ve tersane-i ‘âmireye teslîme sa‘y-i bî-hemâl eylemeniz matlûb-ı pâdişâhânem idiği baş defterdâr-ı mûmâ-ileyhin i‘lâmı mûcibince baş muhâsebeye ‘ilm ü haberi i‘tâ’ olundığı ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete bi’l-ittifâk ihtimâm ü dikkat ve ser-i mû kusûr u rehâvetden tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

Sahife No **:** 188
Hüküm No **:** 396
Tarihi **:** Evâil-i Za. sene [1]203

Akşehir sancağının Süleyman Paşa'ya tevcih olunduğu, paşanın Tikveş başbuğluğu görevinde bulunması sebebiyle Raşîd Muhammet'in sancağa mütesellim olarak atandığına dair.

Akşehir sancâğında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Akşehir sancâğı Rûmili beğliği pâyesi olan mutasarrıfı Süleyman Paşa dâmet me'âliyehûya işbu bin iki yüz üç senesi şevvâlinin on ikinci gününde ibka' olunub paşa-yı mûmâ-ileyhin Tikveş başbuğluğı hidmetiyle iştigaline binâen tarafından livâ-i mezbûra bir mütesellim nasb muktezâ olmağla Raşîd Muhammed zîde kadrühû mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını paşa-yı mûmâ-ileyhin kapu kethudâsı Muhammed Emîn zîde mecdühûya bâ-‘arz-ı hâl istid‘â etmekle vech-i meşrûh üzere mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere mütesellimlik mezkûrı mûmâ-ileyhe zabt ve paşa-yı mûmâ-ileyh tarafına râci‘ olan tayyârât u ‘âidâtı kadîmden olıgeldiği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimliği umûrına âheri dahl ü ta‘aruz itdirilmemek bâbında.

[Fî] evâil-i Za. sene [1]203

Sahife No **:** 189
Hüküm No **:** 397
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene 1203

Niş, Akkirman ve Mora adalarında görevli cebeci askerlerinin maaşları için, sebeb-i tahrîr hükmü ile Diyarbakır voyvodalığı ve bölgedeki bazı mirî mallardan tahsil edilecek otuz bin kuruşu tahsile memur olan salyanecinin, parayı faize yatırarak göndermediği, ocaktan gönderilen mektuplara itaat etmediği, salyanecinin elindeki meblağın araştırılarak tahsil edilenlerin parasının, edilmeyenlerin ise sebeb-i tahrîrlerinin ocaktan yeniden tayin olunan salyaneciye teslim edilmesi, söz konusu salyanecinin ocak huzuruna çıkarılmak üzere İstanbul'a gönderilmesi hususunda.

[Derkenâr]: Tekrâr âsitâneye ihzâriçün emr yazılmışdır. Fî evâsıtı Ra. sene [1]204

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Diyarbekir mütesellimi ( ) dâme mecdühûya ve Amid mollasına hüküm ki:

Niş ve Akkirman ve Mora cezîresinde vâki‘ kılâ‘-i muhâfaza üzre olan dergâh-ı mu‘allâm cebecileri neferâtının müstahakk oldukları mevâcibleriçün bundan akdem sebeb-i tahrîr ahkâmı mûcibince Diyarbekir voyvodalığı ve ol-havâlîde ba‘zı emvâl-i mîrîye ‘an-helâl olunan otuz bir bin guruşunun tahsîliçün ocak tarafından ta‘yîn olunan salyâneci kabzü’-t-tahsîl eylediği mâl-ı mevâcibi ekl ü bâliğ ve istirbâh idüb ocak tarafından irsâl olunan mektûblara ‘adem-i itâ‘at ve mâl-ı mevâcibi göndermediğinden tatyîb-i müsâmaha bâdî ve mârrü’z-zikr kılâ‘nın mevâcibleri pey-der-pey ordû-yi hümâyûnum tarafına matlûb-ı olunmağla ma‘rifet-i şer‘le salyâneci-i merkûmda hesâbı rü’yet ve me’mûr-ı tahsîl oldığı mâl-ı mevâcibden ne-mikdâr mevcûdı vâride ahz ve nâ-tahsîl olanlarının sebeb-i tahrîrleri dahî bu def‘a ocak tarafından ta‘yîn olunan salyâneciye tamâmen teslîm ve merkûm salyâneci-i kabzü’l-ileyhin mübâşir ma‘rifetiyle der-sa‘âdetime ocak tarafına ihzâriçün siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrını hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda cebecibaşı olan ( ) zîde mecdühû bâ-takrîr istid‘â etmekle vech-i meşrûh üzre dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîrini hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda baş defterdârım olan İsmâil dâme ulüvvühû i‘lâm etmekle i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki. mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer salyâneci-i merkûm kabzü’l-ileyhin ma‘rifet-i şer‘le hesâbı rü’yet ve me’mûr-ı tahsîl oldığı mâl-ı mevâcibden ne-mikdâr mevcûdı vâride ahz ve nâ-tahsîl olanlarının sebeb-i tahrîrleri dahî bu def‘a ocak tarafından ta‘yîn olunan salyâneciye tamâmen teslîm olunub merkûm salyâneci-i kabzü’l-ileyhin mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle der-sa‘âdetime ocak tarafına ihzâr u irsâline mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî evâili Z. sene 1203

Sahife No **:** 189
Hüküm No **:** 398
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

Harput kazası sakinlerinden olup vefat eden Ketim Osman'ın terekesinin kısmet-i askeriyyeden olduğu, muhallefatının Anadolu kazaskeri Mevlana Veliyyüddînzade Muhammet Emin'in tayin ettiği kişi tarafından yazılması, başkasının karıştırılmaması hakkında.

Hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûnumdan Keban Ma'deni emîni olan Yusuf zîde mecdühûya hüküm ki:

Harprut kazâsı ahâlisinden iken bundan akdem vefât iden Ketim Osmân nâm kimesnenin tahrîr-i terekesi mevâdd-ı mahsûsa-i kısmet-i 'askeriyyeden olmağla muhallefât-ı müteveffâ-yi mezbûrı tahrîr ü terkim içün bi'd-def'ât Anatolı kadî-'askeri olan Veliyyü'd-dîn zâde Mevlânâ Muhammed Emîn edâma'llahü te'âlâ fezâilehû tarafından bâ-mürâsele nasb u ta'yîn olunan ( ) zîde kadrühû tahrîr idüb âheri dahl ü ta'aruz etmemek üzere sen ki emîn-i mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrını mevlânâ-yi müşârün-ileyhe bâ-takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

Sahife No **:** 189
Hüküm No **:** 399
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

Venedik reayasından Zantalı Bezü Kesaku tarafından Rodos limanına getirilen ve sahibinin belli olmaması sebebiyle burada bağlı olan kırlangıç gemisi ile düşmandan ele geçirilen şehtiye gemisi ve Rodos'ta yeni inşa edilen kırlangıç gemisinin Rodos sakinlerinden Feyzullâh Reis'e verilmesi, Feyzullâh Reis'in gemileri gönüllü askerleriyle donatarak korsanlığa çıkması ve aldıkları ganimet kendilerinin olmak üzere düşman gemileriyle savaşmaları hakkında.

[Derkenâr]: Tekrâr emr yazılmışdır. Fî evâsıtı S. sene [1]204

Rodos nâibine ve zâbitânına hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin bu def'a der-i 'aliyyeme vârid olan i'lâmında ve Rodos sâkinlerinden Feyzullâh Reîs zîde kadrühûnun 'arz-ı hâlinde bundan akdem

Rusya sefâini Bahr-i Sefîd'de Sayda vâlîsi vezîrim Cezzâr Ahmed Paşa iclâlehûnun bir kıt'a şehtiye sefînesini ahz ve Kıbrıs sularında ihrâk idüb ba'dehû bedeline bir kıt'a kırlangıç sefînesi tertîb ve derûnuna ihrâk olunan sefînenin kapudanı Mustafâ Kapudanı ve sâir neferâtı vaz' ve müşârün-ileyhe irsâl eylediklerinde kabûl etmeyüb girü redd etmekle derûnunda olan Venedik re'âyâsından Zantalı Bezü Kesaku nâm müste'min kapudanın sevk ü tesyîriyle zikr olunan kırlangıç Rodos pîş-gâhına vürûdunda mesfûr Bezü'dan lede's-suâl sefîne-i mezkûreyi merkûm Mustafâ Kapudan'dan bin yedi yüz guruşa iştirâ' eyledüm deyüb ancak yedinden sened olmadığından derûn-i sefînede olan âlât u mühimmât defter olunub sefîne-i merkûme Rodos limanına rabt olundığı beyânıyla gerek sefîne-i merkûme ve gerek düşmenden ahz olunan diğer bir kıt'a şehtiye ve yine cezîre Rodos'da müceddeden inşâ' olunan kırlangıç sefînesini mûmâ-ileyh Feyzullâh Reîs gönüllü 'askeriyle donadub ahz itdikleri küffâr sefînelerini ve derûnlarında bulunan emvâl ü eşyâ beyne'l-'asâkir mâl-ı ganîmet olub taksîm olunmak üzere bir kıt'a emr-i âlî ısdârı istid'â olunmuş sâlifü'z-zikr Bezü kapudan Rodos'da merbût olan kırlangıcı hakikatde merkûm Mustafâ Kapudan'dan iştirâ' eylediği sahîh oldığı sûretde sonra taleb ideceği her ne kadar melhûz ise dahî mahall-i merkûmda mu'attal kalmakdan ise istid'â olundığı üzre şimdilik diğer sefîneler ile techîz ve korsanlık tarîkiyle geşt ü güzârlarına ruhsat virilmek münâfî'den hâlî olmadığından bu bâbda şeref-yâfte sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince bir ân akdem gemileri donadub ve rûy-i deryâya çıkılmak ve kefereden aldıkları ganîmet kendülerünün olmak husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk etmeğin rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz gerek sefîne-i merkûm ve düşmenden alınan şehtiyeyi ve gerek cezîre-i merkûmede inşâ' olunan kırlangıcı mûmâ-ileyh Feyzullâh Reîs'in gönüllü 'askeriyle donadub korsanlığa çıkması ve aldıkları küffâr sefîneleri ve derûnlarında olan emvâl ü eşyâ beyne'l-'asâkir igtinâm olunmak husûsuna müsâ'ade-i şâhânem erzânî kılındığı ma'lûmunuz oldukda marzîçün emr-i şerîfimi mûmâ-ileyh Feyzullâh Reîs ve sâir lâzım gelenlere âmâde iderek vech-i meşrûh üzere 'amel ü hareket olunması esbâbının istihsâline mezîd-i i'tinâ' ü dikkat ve ednâ hilâfî vaz' u hâlet vuku'na irâe-i ruhsat ü cevâzdan be-gayet ittikâ ü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

Sahife No **:** 190
Hüküm No **:** 400
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

Anadolu askeri sürücüsü olan Abdi Paşa'nın asker sürücülüğü görevine Vezir Mustafa Paşa'nın, Mustafa Paşa'nın üzerinde olan Payaslı Küçük Alioğlu'nun yakalanması işine Vezir Abdi Paşa'nın atanmasına dair.

Hâlâ Diyarbekir vâlîsi ve 'asker süricisi olub bu def'a Küçük 'Alî oğlunun ahz ü i'dâmına me'mûrlar üzerine başbuğ ta'yîn olunan vezîrim 'Abdi Paşaya hüküm ki:

Payaslı Küçük 'Alî oğlı didikleri habâset-pîşe öteden berü mecbûl oldığı şekavet ü mel'anet muktezâsınca kendü hâlinde olmayub dürlü dürlü evzâ'-ı bâgî-yâne cesâreti takrîbiyle mukaddemlerde mezkûrun izâle ü i'dâmı irâde olunmuşiken fî mâ ba'd kendü halinde olarak rızâ-yı devlet-i 'aliyyemi tahsîle sa'y ü gayret ve hilâf-ı rızâ-i vaz'dan mübâ'adet ideceğine ta'ahhüd eylediğine binâen şâyed ıslâh kabûl ider mülâhazasıyla şakî-i mezkûrun sahîfe-i cerâimine kalem-i 'afv u safh keşîde kılınmışdı el-hâletü hâzihi merkûm Küçük 'Alî oğlının şekavet ü tuğyâni evvelkinden birkaç kat ziyâde oldığı ve hattâ bu esnâda şakî-i merkûm vâfir süvâri ve piyâde eşkıyâyı başına cem' ve hevâsına tâbi' mefsedet-pîşeleri celb ve Mar'aş eyâletine def'aten hücûm ve derûn-i Mar'aş'a duhûl ve gûn-â-gûn fazâhat u mel'anete ibtidâr ve katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ve hetk-i a'râz misillû etvâr-ı bâgî-yâneye ictisâr eylediği ve Mar'aş beğlerbeğisi Zülkadr zâde Ömer dâme ikbâlühû Mar'aş'dan hurûc idüb ahâli-i Mar'aş'ın zu'afâ ve ehl-i 'ırz lâ-ilâc terk-i dâr u diyâr ve ehl ü ıyâl ve nisâ ü sıbyânlarıyla rüûs cibâl ü beyabanda firâr eyledikleri ve şakî-i mezkûr bu derecelerde vâki' olan harekât-ı bâgî-yânesine 'adem-i kanâ'at birle bir tarafdan başında olan haşerâtı teksîr iderek 'Ayntab ve Kilis ve Haleb taraflarına sû-i kasd irâde-i fesedesinde oldığı bundan akdemce Mar'aş ve Haleb taraflarından der-i 'aliyyeme tevârüd iden i'lâmât u mahâzır ve tahrîrât-ı sâireden 'ale't-tafsîl derc ü tastîr olunmuş oldığından şakî-i mezkûr Küçük 'Alî oğlunun sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince mîr-i mîranlığı ve üzerinde olan hâss ağalığı ref' ve cezâsı tertîb ü icrâ' olunmak husûsuna irâde-i kat'î-i dâverânem ta'alluk idüb ne-vechle ve ne-tarîkle olur ise mezkûrun cezâsı tertîbi ahass-ı metâlib-i dâverânem olmak hasebiyle şakî-i mezkûrun ahz ü i'dâmına me'mûr olan Rişvan zâde ve sâirleri üzerlerine sâbıkâ Soğucak başbuğı düstûr vezîrim Mustafâ Paşa iclâlehû başbuğ nasb

u ta‘yîn olundığını müş‘ir-i müşârün-ileyhe başka ve kâffe-i me’mûrîne iktizâ’ iden vesâyâ derciyle başka başka müekkid ü müşeddid evâmir-i şerîfem ısdâr ve müşârün-ileyh oldığı mahallden kalkub ol-tarafa vâsıl oluncaya dek me’mûrîn-i mûmâ-ileyhim birbirleriyle muhâbere ü ittifâk iderek şakî-i mezkûrun ahz ü izâlesine ikdâm ve müşârün-ileyh varıncaya dek ahz ü i‘dâmı müyesser olamadığı sûretde ânın vusûlünden sonra emr ü re’yine mütâbâ‘at ve birbirleriyle ittifâk ü ittihâda ri‘âyet eyleyerek hitâm-ı maslahata sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eylemeleri zikr olunan evâmir-i şerîfemde me’mûrîn-i mûmâ-ileyhime ifâde ü iş‘âr ve me’mûrlardan iktizâ’ idenleri yerlerinden ihrâca dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Malatya cânibinde olan Ahmed dâme mecdühû mübâşir ta‘yîn olundığından mâ‘adâ der-i ‘aliyyemden dahî dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından ‘Alî dâme mecdühû müstakillen bu emr-i ehemme mübâşir tahsîs ve müşârün-ileyh ma‘iyyetine ta‘yîn ü tesyâr olunmuşdur el-hâletü hâzihi senin me’mûr oldığın Anatolı ‘askeri süriciliği müşârün-ileyh Mustafâ Paşa’nın ‘uhdesine sarf u tahvîl ve şakî-i mezkûrun ahz ü i‘dâmına ( ) me’mûrlar üzerlerine sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin ber-muktezâ-yi vakt ü hâl sen başbuğ ta‘yîn olunman îcâb ü iktizâ’ eylediğinden şakî-i mezkûrun ahz ü izâlesi husûsı ‘uhde-i liyâkat u istîhâline ihâle ü tefvîz olunmağın imdi işbu emr-i ‘âlîşânım ( ) ile tarafına lede’l-vusûl oldığın mahallden mükemmel ve muntazam dâiren halkıyla bir ân akdem ve bir dakika mukaddem hareket ve serî‘an ve ‘âcilen şakî-i mezbûr üzerine vürûda mübâderet ve bu def‘a defteri tarafına irsâl olunan mecmû‘ me’mûrlar ile muhâbere ve içlerinden bi’n-nefs-i harekete me’mûr olanları ve ‘aşâir ü kabâilden sâir iktizâ’ idenleri ma‘iyyetine celb ve şakî-i mezkûrun ref‘-i vücûd-ı habâset-âlûdını mûcib olur kâffe-i vesâil ü esbâbının istihsâline bezl-i makderet iderek hemân şakî-i mezkûr her ne-mahallde bulunur ise gereği gibi hasr u tazyîk ve cevânib ü etrâfı sedd ü bend olunarak bi-mennihî te‘âlâ serî‘an şakî-i mezkûrı ele getürüb cezâsını tertîb ü icrâ’ ve vücûd-ı fesâd-âlûdını rûy-i arzdan izâle ü imhâ’ emrine dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen ahass-ı metâlib-i dâverânem oldığı ve bi-mennihî te‘âlâ bu maslahatı ber-vefk-i matlûb serî‘an te’diyeye muvaffak oldığın hâlde bu hidmetin mukabelesinde taraf-ı pâdişâhânemden mazhar-ı mükâfât olacağınıza şübhe olmadığı ve bu def‘a bâr-âver vâlâ-yi vüzerâsında Adana eyâleti kendüye tevcîh olunan sadr-ı esbak ‘Alî Paşa ile düstûr vezîrim Battâl ‘Atâullah Paşa iclâlehû dahî Adana taraflarına varub şakî-i mezkûrun ahz ü izâlesi emrinde seninle muhâbere ü ittifâka ri‘âyet ve re’y ü rızâna mütâbâ‘at eylemek üzre me’mûr kılındığı ve şakî-i mezbûrun hüccâc-ı müslimîn ‘avdetinden evvel ref‘-i gaile ve Payas

tarîkinin min külli'l-vücûh levs-i vücûd-ı eşrârdan tasfiye ü te'mîni cezmen matlûb-ı dâverânem oldığı ma'lûmun oldukda âna göre senden me'mûl u muntazır-ı pâdişâhânem olan âsâr-ı dirâyet ü kâr-güzârıyı icrâya sarf u hâsıl vüs' ü liyâkat ve mikdâr-ı zerre tekâsül ü rehâvet vuku'ndan ve serî'an ol-tarafda vusûlünde batâeti tecvîz ile ma'âzallahü-te'âlâ şakî-i mezkûrun ahz ü izâlesi te'hîre kalmak ve ele girmemek misillû nâ-mülâyim bir gûne vaz' u hareketden gayetü'l-gaye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından olub mukaddemce zikri âtî husûs-i ehemme hâsseten der-i 'aliyyemden mübâşir ta'yîn olunan 'Alî dâme mecdühûya ( ) aslda münderic emr-i şerîf mantûki üzre Anatolı süriciliği Mustafâ Paşa'ya ihâle ve Küçük 'Alî oğlı mâddesine Diyarbekir vâlîsi müşârün-ileyh 'Abdi Paşa me'mûr oldığı hikâye olunarak oldığı mahallden serî'an vezîr-i müşârün-ileyh 'Abdi Paşa'nın ma'iyyetine varub müşârün-ileyhi bir iki gün zarfında oldığı mahallden tahrîk ve bi'l-ma'iyye Mar'aş'a vürûda müsâra'at ve şakî-i mezkûrun me'mûrlar eliyle bi'l-ittifâk ahz ü i'dâmı esbâbının istihsâline ikdâm u gayret eylemesi ve vesâyâ-yi mukteziyye derciyle i'lâm-ı hâl-i sibâkında iktizâsına göre.

Bir sûreti:

Sâbıkâ Soğucak başbuğı ve Adana vâlîsi olub mukaddemce sâdır olan emr-i şerîf ile Küçük 'Alî oğlunun i'dâmına me'mûr iken bu def'a hasbe'l-iktizâ Anatolı süricisi ta'yîn olunan vezîr Mustafâ Paşa iclâlehûya ( ) aslda münderic emr-i şerîf hikâye olunarak müşârün-ileyh 'Abdi Paşa ile mükâtebe birle derece-i me'mûriyetini kendüden istihbâr ve müşârün-ileyhin me'mûr-i sevk ü îsâli oldığı mecmû' sunûf-i 'askeriyyeyi yerlerinden ihrâc ve serî'an ordû-yi hümâyûnuma îsâle sa'y-i pîşe-mâr eylemesi ve Adana eyâletinin müşârün-ileyh Battâl Paşa'ya tevcîh olunması hasbe'l-vakte lâzım geldiği ve bi-mennihî te'âlâ kendüye dahî karîben bir münâsib mansıb tevcîh olunacağı muhakkak idiği derc ü beyân olunarak süriciliğe me'mûriyetini hâvî iktizâsına göre.

Sahife No **:** 191
Hüküm No **:** 401
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene 1203

Aksaray sancağının, Özice Kalesi muhafazası şartıyla İsmail Paşa'nın yeğeni Ahmet'e tevcih edildiği, Ahmet'in hâlâ muhafaza görevinde olması sebebiyle kapı kethüdası vekili tarafından kaza sakinlerinden Hacı İsa oğlu Abdürrahmân'ın mütesellim yapılmasının istendiği, ancak adı geçen kişinin sefere memur olması sebebiyle yerine yine kaza sakinlerinden Canzade Muhammet Emin'in mütesellim atanmasına dair.

Aksaray sancâğında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

İşbu sene-i mübâreke ramazânın on ikinci gününde Özice kal‘ası muhâfazası şartıyla Aksaray sancâğı İsmâil Paşa yeğeni Ahmed dâme ikbâlühûya tevcîh olunub hâlâ üzerinde ve muhâfaza-i merkûme me'mûr oldığına binâen tarafından Aksaray kazâsı sâkinlerinden Hâcı Îsâ oğlı ‘Abdü'r-rahmân nâm kimesne mütesellim nasb olunmasını mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin kapu kethudâsı vekîli el-hâc İsmâil zîde kadrühû mukaddemâ bâ-‘arz-ı hâl istid‘â eyledikde vech-i meşrûh üzre mütesellim nasb olunmak bâbında yine bu sene-i mübâreke evâsıt-ı şevvâlinde emr-i şerîfim sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi merkûm ‘Abdü'r-rahmân ordû-yi hümâyûnuma me'mûr oldığı beyânıyla yerine kazâ-i mezbûr sükkânından Cân zâde es-seyyid Muhammed Emîn zîde kadrühû mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mütesellimlik mezkûrı mûmâ-ileyh Muhammed Emîn'e zabt ve mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyh tarafına râci‘ olan tayyârât u ‘âidâtı kadîmden olıgeldiği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimliği umûrına âheri dahl ü ta‘aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâili Z. sene 1203

Sahife No **:** 191
Hüküm No **:** 402
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene 1203

Karesi sancağının Rumeli beylerbeyliği payesiyle Ahmet Paşazade İsmail Paşa'ya verildiği, İsmail Paşa'nın boğaz hisarları muhafızlığında olması ve sancaktaki mütesellimin görevini iyi yapamaması sebebiyle azledilerek yerine Balıkesir kazasında sakin Uzunzade Mustafa'nın atanmasına dair.

[Derkenâr]: Gerek merkûm Uzun oğlı Mustafâ ve gerek Muhammed Alî'nin fî mâ ba'd mütesellim olmamasıçün emr yazılmışdır. Fî evâsıtı S. sene [1]204

Karesi sancâğında vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Karesi sancâğı mîr-i mîran-ı kirâmımdan Rûmili beğlerbeğliği pâyesiyle Ahmed Paşa zâde İsmâil Paşa dâmet me'âliyehûya boğaz hisârı muhâfazası şartıyla işbu iki yüz üç senesi ramazân-ı şerîfinin beşinci gününde 'avâtıf-ı 'aliyye-i şâhâne ve 'avârif-i behiyye-i tâc-dârânemden tevcîh olunub mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin muhâfaza-i merkûme me'mûriyetine binâen ve hâlâ livâ-i mezbûrda mütesellim olan kimesnenin mütesellimlik umûrunda kusûr u rehâvet gûne harekete tasaddîsine ebniyen mütesellim-i mezbûr 'azl ve yerine Balıkesri kazâsında sâkin Uzun zâde Mustafâ zîde kadrühû mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin kapu kethudâsı Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Halîl dâme mecdühû bâ-'arz-ı hâl istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mütesellimlik mezkûrı mûmâ-ileyh Mustafâ'ya zabt ve mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyh tarafına râci' olan tayyârât u 'âidâtı kadîmden olıgeldüği vechle ahz ü kabz itdirüb mütesellimlik umûrına âheri dahl ü ta'aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâili Z. sene 1203

Sahife No **:** 191
Hüküm No **:** 403
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

İstanbul'da ikamet eden İlis adlı İngiliz tacirin, İstanbul'a getirerek rayiç fiyatıyla satmak üzere Selanik ve havalisinden on iki bin kile buğday almasına engel

olunmaması, nakledilen buğdayın miktarının İstanbul'da bilinmesi için hüccet yazılarak kaptana verilmesi hakkında.

Selânik mollasına ve dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Selânik sancâğı mütesellimine ve Selânik havâlîsinde vâki' sâir kuzât ve nüvvâb iskele emînine hüküm ki:

Âsitâne-i 'aliyyemde mukîm İngiltere ilçisi Kavalir Rabırt Aksili hutimet avâkıbûhû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr 'arz-ı hâli mefhûmunda âsitâne-i 'aliyyemde mukîm İngiltere tüccârından İlis nâm tâcir Selânik ve havâlîsinden kendü akçasıyla rızâlarıyla satanlardan on iki bin keyl mikdârı hınta iştirâ' ve Selânik iskelesinde mevcûd müste'min sefînelerine tahmîl ve âsitâne-i 'aliyyeme nakl ve râyic-i vakt üzre fürûht ideceği ve ol-mikdâr keyl hıntanın âsitâne-i 'aliyyemden gayrı mahalle nakl olunmamasına ilçi-i mûmâ-ileyh ta'ahhüd eylediğin inhâ' ve ber-vech-i muharrer tâcir-i mersûmun mahall-i merkûmeden ol-mikdâr keyl hıntanın iştirâsına ve âsitâne-i 'aliyyeme nakline muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak fermânım olmağın imdi ber-vech-i muharrer tâcir-i mersûmun akçasıyla Selânik ve havâlîsinden rızâlarıyla satanlardan iştirâ' ideceği sâlifü'l-beyân on iki bin keyl mikdârı hıntayı toğrı der-i 'aliyyeme îsâl eylemek ve hilâl-ı râhda derûnuna hâr u hâşâk ve mezc eylemeyüb 'ayniyle nakl etmek şartıyla rızâlarıyla satanlardan râyic-i vakt üzre iştirâ' ve sefîne-i merkûmeye tahmîline muhâlefet olunmayub ve sefîne-i mezbûreye tahmîl olunan hıntanın mikdârı bu tarafda ma'lûm olmak içün sıhha u hakikati üzere işbu emr-i şerîfimin zuhûrına taraf-ı şer'den hüccet tahrîr der-i 'aliyyeme ibrâz içün kapudanın yedine teslîm birle tesyîre dikkat ve zikr olunan on iki bin keyl hıntadan ziyâde ve yâhûd mükerrer tahmîline rızâ' u cevâzdan mübâ'adet ve yedlerinde zâhire iştirâ' ruhsatı mübeyyen emr-i şerîfim olmayan âher müste'min sefînelerine hilâf-ı emr ü rızâ' bir habbe zâhire i'tâ'sından hazer ve ittikâ-i tâmm ve hınta-i mezbûrenin nümûnesi dahî bir zarfa vaz' ve ma'rifet-i şer'le temhîr ve der-i 'aliyyeme tesyîre ihtimâm ve keyfiyyeti başkaca iş'âr u ifhâm eylemeniz bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

Sahife No **:** 191
Hüküm No **:** 404
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene 1203

Şahsından iki yüz ve mirîden üç yüz süvari askerle orduya katılmaya memur olan Anamur kazası beyi Mir Abdürrahmân'ın, gücü olmaması sebebiyle yerine Anamur müteselliminin atandığı, ancak onun da hasta olması sebebiyle görevin Şine kaymakamı Eşenzade Osman'a verildiği, mirî süvari için maliyeden gönderilen hazinenin Eşenzade'ye götürülerek teslim edilmesi hususunda.

Anamur mütesellimi ve Mîr 'Abdü'r-rahmân ve bu husûsa bundan akdem mübâşir ta'yîn olunan hassa hassakilerimden Hasan zîde mecdühûmaya hüküm ki:

Anamur kazâsı beği Mîr 'Abdü'r-rahmân kendü yedinden iki yüz ve cânib-i mîrîden üç yüz nefer süvâri 'asker tahrîr ve ordû-yi hümâyûnuma götürmeğe me'mûr kılınub mîrîden tahrîr ideceği sâlifü'z-zikr üç yüz neferin iktizâ' iden 'ulûfe ü kesretleri mâliyye ve dîvân-ı hümâyûnum taraflarından sâdır olan evâmir-i şerîfe ile mûmâ-ileyhe ba's ü tesyîr olunmuşken mîr-i mûmâ-ileyh ve nüzûle 'adîmü'l-iktidâr oldığından sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin mûmâ-ileyh 'Abdü'r-rahmân beğin yerine yedinden iki yüz ve mukaddemâ gönderilen akça ile mîrîden üç yüz nefer süvâri tahrîr ve Belgrad cânib ser-'asker ma'iyyetine 'azîmete şitâb eylemen bâbında me'mûriyetini ve ba'dehû isti'câli hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan evâmir-i 'aliyyem sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi der-i 'aliyyeme vârid olan i'lâmâtda 'adem-i kudret ve illet-i mizâcından bahsle 'afvun husûsı tahrîr ü iş'âr olunmuş Belgrad'a olan me'mûriyetin Sığla sancâğında vâki' Şine kaim-makamı Eşen zâde Osmân zîde kadrühûya sarf u tahvîl olunmuş olmağla mukaddem sana gönderilen hazîne mübâşiriyle bu def'a merkûm Eşen zâde'ye irsâl ü teslîm olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mîr-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet-i ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh mukaddem sana gönderilen hazîne mübâşiri mûmâ-ileyh ile merkûm Eşen zâde'ye irsâl ü teslîme mübâderet ve hilâf-ı emr ü rızâ' vaz' u harekete mücânebet eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin mukaddem mîr-i mûmâ-ileyh gönderilen hazîneyi alub merkûm Eşen zâde'ye îsâl ü teslîme ihtimâm ve hilâfından ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

[Fî] evâil-i Z. sene 1203

Sahife No **:** 192
Hüküm No **:** 405
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene 1203

İzmir ahalisinin, Kaptanıderya olanlara her sene imdâd-ı hazariyye ve taâmiyye adları altında verdikleri verginin üzerine yıldan yıla zam yapılarak on beş bin kuruşa ulaştığı ve halkın ödeme gücünü aştığı, söz konusu meblağın yarıya indirildiği ve yedi bin beş yüz kuruştan fazla vergi talep edilmemesi hususunda.

[Derkenâr]: Bu husûs içün tekrâr emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâhiri Za. sene [1]208

İzmir kadîsına ve İzmir hâssı voyvodasına ve şehir kethûdasına ve sâir zâbitân zîde kadrühûma hüküm ki:

İzmir ahâlisi taraflarından mübârek rikâb-ı kâm-yâb-ı hüsrev-âneme takdîm eyledikleri i‘lâm u mahâzır ve ‘arz-ı hâlleri hulâsasında İzmir kazâsı Sığla sancâğından olmağla livâ-i mezbûrdan kapudan-ı deryâ olanlara havâss-ı mukabele imdâd-ı hazariyye nâmıyla beher sene virile gelen elli bin dört yüz yetmiş dört guruş ber-i sülüsden İzmir ahâlileri hisselerine isâbet ideni edâ’ eyledikden sonra ta‘âmiyye nâmıyla dahî üç yüz guruş virilmek üzere otuz bir târîhinde bâlâsı hatt-ı hümâyûn ile mu‘anven emr-i âlî sâdır ve ba‘dehû düstûrü’l-amel tutunmak bâbında bin yüz elli sekiz senesi evâsıt-ı şevvâlinde sâdır olan emr-i şerîf egerçi sicillde mukayyed olub ancak kirâr i‘lâm ile toksan senesi kapudan-ı sâbık Hasan Paşa dört bin üç yüz guruş ahz ve târîh-i mezkûrdan berü ziyâde olarak cümle ma‘rifetle altı bin altı yüz guruş edâ’ oluna gelmişiken târîh-i mezkûrdan işbu sene-i mübârekeye gelince meblağ-ı mezbûr altı bin altı yüz guruş üzerine beher sene birer ve ikişer kîse akça zamm olunarak ahâlinin tahammüllerinden ziyâde olub bir dürlü mezkûrlar ziyâdeyi edâya ‘adîmü’l-iktidâr oldukları ve bu sene-i mübârekede sekiz bin beş yüz guruş ta‘âmiyye mutâlebe rencide ü ahâliyi bî-tâkat kaldıkları beyânıyla sâlifü’z-zikr toksan senesinde cem‘le ma‘rifetiyle virilen nizâm üzere virile gelen üç bin iki yüz yetmiş dört guruş ta‘âmiyyeden ziyâde kapudan-ı deryâ olanlar taraflarından bir habbe mutâlebe olunmamak içün müceddeden mübârek hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûn ile mu‘anven bir kıt‘a emr-i şerîfi sudûrını tahrîr ü istid‘â eylediklerine binâen fi’l-asl İzmir ahâlisinin kapudan-ı deryâ olanlara beher sene imdâd-ı hazariyye ve ta‘âmiyye olarak viregeldikleri meblağın üzerine sene-be-sene zamm olunarak el-hâletü hâzihi on beş bin guruşa bâliğ olub ahâlisinin tahammüllerinden

ziyâde oldığı nümâyân oldığına binâen rahmânü'l-fukarâ' fî mâ ba'd nısfî tenzîl ve nısf-i âheri olan yedi bin beş yüz guruşdan ziyâde mutâlebe olunmamak üzere tanzîmi irâde-i 'aliyyem ta'alluk eylediğine binâen şeref-yâfte sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer kapudan-ı deryâ olanlara beher sene virilegelen on beş bin guruş ahâlinin tahammüllerinden ziyâde oldığı nümâyân oldığına binâen rahmânü'l-fukarâ' nısfî tenzîl ve nısfi âheri olan yedi bin beş yüz guruşdan ziyâde mutâlebe olunmamak üzere tanzîmi irâde-i 'aliyyem ta'alluk eylediği ma'lûmunuz oldukda fî mâ ba'd nısf-i âheri olan yedi bin beş yüz guruşdan ziyâde mutâlebesiyle ahâli-i fukarâ-yi ra'iyyeti ta'addî ü rencîde itdirmeyüb men' u def'e ihtimâm ü dikkat ve mugayir-i emr ü rızâ' vaz' u harekete irâe-i ruhsatı tecvîzden tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

[Fî] evâil-i Z. sene 1203

Sahife No **:** 192
Hüküm No **:** 406
Tarihi **:** Evâsıt-ı Z. sene [1]203

Cihada yardım için şahsından bin asker hazırlayarak savaşa katılması emredilen Süleyman'ın, daha sonra gücü mertebesinde asker hazırlaması emredilmişken, askerleri kendisinin yerine bir komutanla göndermek istediğini belirttiği, Süleyman'ın acele olarak hazırlayabildiği askerlerle görev yerine ulaşması aksi halde cezalandırılacağı konusunda.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl merkûm 'alîl olub vüs'i mertebe 'asker tedârik ve başbuğ nasbıyla irsâle ikdâm ideceğini nâtık vârid olan bir kıt'a 'arz-ı hâlinin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 26 S. sene [1]204

Ber-vech-i muharrer vüs'i mertebe neferât ile savb-ı me'mûresine 'azîmet ideceğini nâtık Döğer kadîsının Muharrem târîhli vârid olan i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 19 Ca. sene [1]204

Menteşe sancâğında Döğer kazâsı şehir kethûdası Süleyman zîde kadrühûya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin i‘ânetü’l-cihâd bedeninden bin nefer ‘asker tahrîr ü istishâb ile semt-i gazâya ‘azîmete me’mûr iken ba‘dehû kudretin mertebe ‘asâkiri güzîde ü müntahib olarak tahrîr ve bi’n-nefs-i istishâb ile mahallinden hareket ve bir ân akdem ve bir sâ‘at mukaddem me’mûr oldığın mahalle vusûle kemâl-i şitâb ü sür‘at eylemeni hâvî muahharen sâdır olan emr-i şerîfim kaim-makam-ı âlî-makamım tâtârlarından Küçük Ahmed zîde kadrühû ile lede’l-vusûl şimdiye dek ‘asâkir-i merkûmeyi tahrîr ü tekmîl ve savb-ı maksûde îsâle ikdâm eylemen me’mûl iken bi’n-nefs-i ‘azîmete ‘adem-i iktidârından bahsle başbuğ ile savb-ı maksûde irsâl eylemene müsâ‘ade-i ‘aliyyem erzânî kılınması der-i ‘aliyyeme vârid olan ‘arz-ı hâlinde tastîr ü iş‘âr olunmuş el-hâletü hâzihi muhârebe olunmakdan olub bi-mennihî te‘âlâ ‘asâkir-i müslimînin me’mûr oldukları mahallerde isbât-i vücûd eylemeleri ahass-ı metâlib-i dâverânem oldığı ve bundan böyle dahî tereddüd etmek lâzım gelür ise hakkında mu‘âmele-i âher zuhûr ideceği muhakkak idüği âşikâr olmakdan nâşî fî mâ ba‘d dakika-i vâhide tevakkuf u ârâm etmeyüb kudretin mertebe ‘asâkir ile bi’n-nefs mahall-i me’mûre vusûle şitâb ü müsâra‘at eylemen fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen hâsseten işbu emr-i şerîfim dahî ısdâr ve ( ) ile ba‘s ü tesyâr olunmuşdur imdi bu vakt evkat-ı sâireye ‘asâkir-i muvahhidîn fitne-i müşrikîn ile taraf taraf der-kâr-ı harb u kıtâl olmalarıyla gayret-i dîniyye ve hamiyyet-i islâmiyesi olanların turub oturacakları vaktler olmadığı ve bu bâbda ba‘d-ez-în dahî dakika-i vâhide te’hîr u batâet ve imrâr-ı vakte cür’etde hakkında müeddî-i peşîmânî ü nedâmet eylediğinde hakkında mu‘âmele-i âher zuhûr ideceğinde şübhe olmadığı ma‘lûmun oldukda ber-vech-i muharrer ‘amel ü hareket ve kudretin mertebe ‘asâkiri bahâdır ve ceng ü harbe kadir yiğitlerden olmak üzere ‘acâleten tahrîr ü istishâb ile bir ân akdem savb-ı maksûdede isbât-i vücûd eylemeğe bezl-i nakd-îne-i kudret ve ‘asâkir-i mezkûreyi vüs‘in mertebesinden dûn-ı istishâb ve fî mâ ba‘d dahî imrâr-ı vakte ictisâr etmek ve esnâ-yi râhda tarafından fukarâya ta‘addî ü rencîde vuku‘ı semi‘-i hümâyûnuma lâhik olmak misillû münâfî-i rızâ-yı şehr-yârânem mikdâr-ı zerre vaz‘ vuku‘nı tecvîz ile giriftâr-ı gasb-ı şâhânem olmakdan gayetü’l-gaye tehâşî ve mücânebet ve mahallinden hareket ve ‘azîmetini der-i ‘aliyyeme tahrîr ü iş‘âra müsâra‘at eylemen bâbında.

Fî evâsıtı Z. sene [1]203

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl haremeyn mukata'asından Saff-der Beğ mukata'ası iltizâmı 'uhdesinde olub bedel-i iltizâmını eyyâm-ı kalîle zarfında edâsında ber-mantûk-i emr-i âlî savb-ı me'mûre 'azîmet ideceğini nâtık vârid olan 'arz-ı hâlinin mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 26 S. sene [1]204

Bir sûreti:

Tavaslı Hâcı 'Ömer'in oğulluğı İbrâhîm zîde kadrühûya ( ) bedeninden me'mûr-ı tahrîri oldığı üç yüz nefer süvâri 'askeri bi'n-nefs-i istishâb ve bir gün evvel mahall-i me'mûrine vusûl ü lühûka sür'at ü şitâb eylemesiçün isti'câli hâvî sâdır olan emr-i âlî kaim-makam-ı âlî-makamım tâtârlarından Küçük Ahmed zîde kadrühû ile lede'l-vürûd ba'zı gûne 'özr ü 'illet îrâdıyla 'afvı husûsı vârid olan 'arz-ı hâlinde iş'âr olunmuş idüği beyân olunarak isti'câliçün ( ) vech-i meşrûh üzre.

Sahife No **:** 193
Hüküm No **:** 407
Tarihi **:** Evâsıt-ı Z. sene [1]203

Maâdîn-i hümâyûn'a bağlı Harput kazası ağalarının ve yeniçerilerinin, sefere memur iken gitmeyip madenlere ve kazalara zarar verecek hareketlerde bulundukları, deprem sebebiyle Palu ve Çarsancak kazalarının büyük bir kısmının zelzeleye uğradığı, kömür naklinin kesintiye uğraması sebebiyle Maâdîn-i hümâyûn'un atıl kalmaması için hâlâ maden emini olan dîvân-ı hümâyûn hocalarından Yusuf'un, Sarımişe adlı dağdan yaktırdığı kömürü taşımak için sermaye akçesiyle satın aldığı iki yüz baş katırın yollarını Harput'tan dört yüz eşkıyanın kestiği, katırları ve kömür yüklerini gasp ederek birkaç seyisi darb edip elbiselerini soydukları, adı geçen katırların, taşıdıkları kömürlerin bedelinin ve katırların çalındığı günden itibaren katırların taşıyacağı kömürlerle imal edilecek gümüşün tutarının, sorumlu kişilerden tahsil edilmesi hakkında.

[Derkenâr]: Diyarbekir vâlîsi ve sâbıkâ 'asker süricisi vezîr-i mükerrem 'Abdi Paşa Harprut kazâsına câdde ü râhında emîn-i mûmâ-ileyhin zer ü sîm fırunlarıçün Sarımişe nâm mahallden hark itdirdiği kömür celb içün tarafından ta'yîn eylediği katârı Harprut ahâlisi garet eyledikleri bi'l-cümle ulemâ' ü salâhası müşârün-ileyhe gelüb gasb olunan katârı Harprut'dan Katırcıoğlı Mustafâ ve Yusuf ve oğlı

Muhammed ve ‘Arab İsmâil oğlı Mustafâ nehb eylediklerini ve ahâlinin bu makule harekâta rızâları olmayub ve fazâhat-ı merkûmeye mütecâsir olanların firâr eylediklerini ifâde ve emîn-i mûmâ-ileyh ile olan bürûdetleri münâfî katâr ma‘âdîn-i hümâyûnun ta‘vîzinde ne mikdâr kömür hamûlesi nakl olunacak ise ve sîm fırunlarından darb-hâneye ne kadar nakli hâsıl olur ise hesâbıyla zararı mahallinden tahsîl ve emîn-i mûmâ-ileyhe teslîm idecekleri paşa-yı mûmâ-ileyhin kaimesi ve emîn-i mûmâ-ileyhin mektûbı ve Harprut kadîsının i‘lâmı ve ahâlinin mahâzırlarının mefâhîmi bâ-fermân-ı şerh virilüb i‘lâmâtı emri yazılmışdır. Fî evâsıtı M. sene [1]203

Harprut kadîsına ve yeniçeri zâbiti ( ) zîde kadrühûya hüküm ki:

Ma‘âdîn-i hümâyûnum merbûtâtından Harprut kazâsı ağavat ve yeniçeri-bândan sefer-i hümâyûnuma me’mûr iken gitmeyüb ma‘âdîn-i hümâyûn ve kazâlarının ihtilâlini mûcib nice harekâta ictisâr iden kesânın ma‘âdîn-i hümâyûnuma îsâl-i hasâra cesâret eylediklerinden mâ‘adâ bundan akdemce hareket-i arz vuku‘ı hasebiyle Palu ve Çarsancak kazâlarının ekserî mütezelzil olub kömür nakli münkatı‘ oldığına binâen ma‘âdîn-i hümâyûn mu‘attal olmamak içün hâlâ ma‘den emîni olan hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûnumdan el-hâc Yusuf zîde mecdühû Sarımişe nâm cibâlden hark itdirdiği kömüri celb içün sermâye akçasıyla mübâya‘a ve ta‘yîn eylediği iki yüz re’s mîrî katırlarının yollarını merkûmûn Harprut’dan dört yüz nefer erâzil ile kat‘ eyleyüb zikr olunan katırları kömür hamûleleri ile gasb u ahz ve birkaç nefer har-bendeyi darb u cerde eylediklerine ve ma‘âdîn-i hümâyûnumun etrâf u enhâsı meferr-i husûs ve eşkıyâ’ ve tâife-i ekrâddan ibâret olub ânların mütecâsir olamadıkları fazâhat-ı mezkûre merkûmûndan zuhûr eylediğine binâen fî mâ ba‘d eşkıyâ’ ve ekrâd tâifesi be-tahsîs isyân üzere olan Deysemlü ekrâdı eşkıyâsının vücûhla ferce-yâb-ı şekavet ü hasâret olmaları ma‘âdîn-i hümâyûnumun külliyyen mu‘attal ve sedd ü bendini mûcib olacağı bedîdâr ve gasb olunan sâlifü’z-zikr iki yüz re’s katır emîn-i mûmâ-ileyhin mâlı olmayub sermâye akçasıyla mübâya‘a olunmuş oldığından hasâreti devlet-i ‘aliyyeme râci‘ olub ve katâr-ı magsûbe-i mezkûre ile celb olunacak kömürleri lede’l-i‘mâl beher mâh yüz vukiyyeden mütecâviz sîm-i sâf husûle geleceği âşikâr oldığı ecilden zikr olunan iki yüz re’s katır ve hamûleleri olan kömürler merkûmûndan tamâmen tahsîl ve emîn-i mûmâ-ileyhe edâ’ ü teslîm ve katâr-ı mezkûr gasb olundığı günden tahsîl oluncaya kadar kaç mürûr ider ise katâr-ı mezkûrun celb ideceği kömürün i‘mâlinden hâsıl olacak mâhiyye yüzer vukiyyesinin

dahî bahâsı tazmîn olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını hâlâ darb-hâne-i ‘âmirem nâzırı dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Yusuf dâme mecdühû bâ-takrîr istid‘â etmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimâsız ber-vech-i muharrer ol-mikdâr re’s katır ve hamûleleri olan kömürleri ma‘rifet-i şer‘le lede’t-tahkîk merkûmûndan ‘alâ-eyyi-hâl tamâmen tahsîl ve emîn-i mûmâ-ileyhe redd ü teslîme dikkat ü ihtimâm ve katâr-ı mezkûr gasb olundığı günden tahsîl oluncaya kadar kaç mâh mürûr ider ise katâr-ı mezkûrun celb ideceği kömürün i‘mâlinden hâsıl olacak mâhiyye yüzer vukiyyesinin dahî kezâlik ma‘rifet-i şer‘le lede’t-tahkîk îcâb iden bahâsını lâzım gelenlerden tazmînine sa‘y ü ihtimâm ve mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet vuku‘ndan ve bu bahâne ile fazâhat-ı mezkûrede müdâhili olmayan ehl-i ‘ırz ve bî-cürm kimesnelere hilâf-ı şer‘îat-ı garrâ garaza ve tama‘a mebnî ‘izz ü töhmet ve isnâd-ı kabâhât ile zulm ü taaddî ve dahl ü ta‘aruz vuku‘ndan ve mugayir-i emr ü rızâ’ mikdâr-ı zerre bir gûne nâ-mülâyim vaz‘ u hareketi tecvîz ile giriftâr-ı muâheze ü ‘itâb-ı pâdişâhânem olmakdan be-gayet tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı Z. sene [1]203

Sahife No **:** 193
Hüküm No **:** 408
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

Mısır’dan dönen beylerbeylerinden İsmail Paşa’nın Diyarbakır’da vefat ettiği, müteveffanın hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûndan Kapıkethüdası Hasan’a ve bazı kişilere borcunun olduğu, borçluların varislerden önce gelmesi sebebiyle merhumun muhallefâtının ve on altı bin altı yüz otuz beş kuruşun İstanbul’a gönderilmesi hususunda.

Hâlâ Diyarbekir vâlîsi vezîrim ‘Abdi Paşa’ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin bu def‘a tarafından der-i ‘aliyyeme tevârüd iden tahrîrâtında ma‘iyyetinle Mısır’dan ‘azîmet iden mîr-i mîrandan İsmâil Paşa hulûl-i ecel-i mev‘ûduyla Diyarbekir’de fevt olmakdan nâşî mecmû‘ muhallefâtı hazîne-dâr ve yeğenleri ma‘rifetleriyle taharrî ve kıymet-i takdîriyle tahrîr ve defteri der-i ‘aliyyeme tesyîr olundığı ve defter-i mezkûrede mestûr iki yüz elli Mısır ve bin yüz

Yaldız ve yirmi iki Fındık altunı mukaddemâ müteveffâ-yi mûmâ-ileyhe Diyarbekir'den havâle olunan on bin guruşa zamm ve min-haysi'l-mecmû' on altı bin altı yüz otuz beş guruş tarafından ahz ve umûr-ı süriciliğe sarf olunmuş oldığı beyânıyla müteveffâ-yi mûmâ-ileyhin muhallefâtı zabt ve veresesine terk olunmak şıkkalarından kangısına irâde-i 'aliyyem ta'alluk ider ise tarafına iş'âr olunmak sûretleri derc ü tastîr olunmuş müteveffâ-yi mûmâ-ileyh zimmetinde kapu kethudâsı hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûndan Hasan zîde mecdühûnun katı vâfir alacağı oldığından mâ'adâ sâirlere dahî vâfir düyûnı olub bu makule düyûn edâsı vereseden mukaddem olmakdan nâşî muhallefâtı müteveffâ-yi mezkûrı ve zikr olunan on altı bin altı yüz otuz [beş] guruş der-i 'aliyyeme irsâle ihtimâm eylemen fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet-i ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh müteveffâ-yi mûmâ-ileyhin muhallefâtını ve mârrü'z-zikr on altı bin altı yüz otuz beş guruş der-bâr-ı şevket-karârıma irsâl ü tesyîre ihtimâm ve ser-i mû kusûr vuku'ndan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

Sahife No **:** 194
Hüküm No **:** 409
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

Bir iki seneden beri Adana eyaletinin vezir idaresinden mahrum kalması yüzünden eşkıyalık faaliyetlerinin artarak memleketin nizamının bozulduğu, Adana'daki tımar, zeamet ve mukataa hasılatının eşkıya tarafından cebren toplanarak halkın perişan edildiği, Battâl Atâullah Paşa'nın Şaki Küçük Alioğlu'nun yakalanmasında Diyarbakır valisi Abdi Paşa ile ittifak yapması şartıyla Adana eyaletinin kendisine verildiği, Adana'ya giderek eyaleti zaptı rabt altına alıp halkı eşkıya zulmünden koruması, mübaşirin ise Battâl Atâullah Paşa'yı maiyetiyle İstanbul'dan Adana'ya götürmesi hususunda.

Bu def'a Adana eyâleti kendüye tevcîh olunan sadr-ı sâbık 'Alî Paşa zâde vezîrim Battâl 'Atâullah Paşa iclâlehûya ve müşârün-ileyhi savb-ı me'mûrine îsâle der-i

‘aliyyemden mübâşir ta‘yîn olunan dergâh-ı mu‘allâm gedüklülerinden ( ) zîde mecdühûya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin miyâne-i emsâlinde rüşd ü rü’yet ve kâr-güzârı ve dirâyet ile şöhret-şi‘âr ve zabt ü rabt-ı memleket ve def‘-i şürûr-ı erbâb-ı mefsedet ve himâyet-i fukarâ-yı ra‘iyyetde rızâ-yı cûyâne ve ‘âkıl-âne hareket ibrâzına ikdâm u dikkat ideceğin nezd-i ferd-i dâverânemde ma‘lûm u âşikâr oldığından mâ‘adâ bir iki seneden berü eyâlet-i Adana’nın vüzerâdan halvetî takrîbiyle gürûh-i fesede ü eşkıyâ’ ferce-yâb olarak insilâb-ı âsâyiş-i fukarâ-yı ra‘iyyet ve inhilâl-i şîrâze-i nizâm-ı memleketi mûcib harekât-ı şekavet-kâr-âneye cesâret eyledikleri ve hattâ eyâlet-i Adana dâhilinden olan ze‘âmet ve tîmâr ve mukatta‘ât hâsılâtını mütegallibe gürûhı cebren ve kahren ahz ü zabt etmekde olduklarından nâ-tebâre ashâbı sıfrü’l-yed kaldıklarını ve bir tarafdan dahî sekene-i memleket ve fukarâ-yı ra‘iyyet hakklarında o makuleler envâ‘-i mezâlim icrâsından ve harâbi-i memleketi mûcib olur evzâ‘-ı bâgî-yâneden hâlî olmadıkları tahkik-gerde-i şehr-yârânem olmak hasebiyle def‘-i ihtilâl ü fesâd ve tahsîl-i emniyyet-i ‘ibâd zımnında vüzerâ-yi ‘izâmımdan kuvâyü’l-iktidâr birinin Adana vâlî nasbı ber-muktezâ-yi vakt ü hâl ehemmü’l-umûrdan idüği zâhir ve sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin sen öteden berü ol-havâlînin kâffe-i serâirine vâkıf ve o makule fesede ü zulmenin def‘-i mezâlim ü ta‘addîleriyle karîn-i ihtilâl olan eyâlet-i Adana’nın nizâmı ne-makule tedâbîr ü harekâta menût u mevkuf idiğine ‘ârif oldığına binâen şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mâkrûnum mûcibince istihsâl-i esbâb-ı nizâm-ı memleket ve irâhe-i ahâli ü fukarâ-yı ra‘iyyete yoluyla ikdâm u dikkat ve Küçük ‘Alî oğlı didikleri şekavet-pîşenin i‘dâmına me’mûrlar üzerine bu def‘a başbuğ nasb olunan hâlâ Diyarbekir vâlîsi düstûr vezîrim ‘Abdi Paşa iclâlehû ile muhâbere ü ittifâka ri‘âyet ve müşârün-ileyhin re’yine mütâbâ‘at iderek şakî-i merkûmun def‘-i gailesini mûcib olur hâlâtın istihsâline bezl-i makderet eylemen şartıyla bu def‘a bâ-rütbe-i vâlâ-yi vezâret Adana eyâleti sana müceddeden tevcîh ü ihsân-ı dâverânem olmağın me’mûriyetini mutazammın rikâb-ı hümâyûnumdan hâsseten işbu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile tarafına irsâl olunmuşdur imdi keyfiyyet ü tevcîh-i emr-i şerîfi ordû-yi hümâyûnumdan tarafına vâsıl olunacağı ve me’mûriyetin ma‘lûmun oldukda dâire ü etbâ‘nı şân-ı vezârete şâyân vechle tanzîm ü teksîr idüb bu tarafdan bi-mennihî te‘âlâ birkaç gün zarfında hareket ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile bi’l-ma‘iyye Adana tarafına vusûle müsâra‘at ve ba‘de’l- vürûd zabt ü rabt-ı

memleket ü enhâ' ve def‘-i şürûr-ı fesede ü eşkıyâ' ve himâyet-i fukarâ ü zu‘afâ husûslarına ikdâm u dikkat ve şakî-i merkûmun def‘-i gaile ve ahz ü izâlesi emrinde müşârün-ileyh ile muhâbere iderek ibrâz-ı hüsn-i hidmete bezl-i mâ-hasal vüs‘ ü makderet ve'l-hâsıl Adana vâlîliğine müteferri‘ olan ve şakî-i mezbûrun ahz ü i‘dâmı emrinde lâzım gelen ve evâmir-i ‘aliyyemle muhavvel dûş-i liyâkatin kılınan husûsâtın vakt ü hâl iktizâsına mutâbık ve rızâ-yı yümn-i irtizâ-yı hüsrev-âneme muvâfik olarak rü'yet ü temşiyetine dâmen-der-meyân-ı gayret ve mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvet vuku‘ndan gayetü'l-gaye tehâşî ve mücânebet ve lâzımü'l-inhâ' ahvâli pey-der-pey der-i ‘aliyyeme tahrîr ü işâret eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin mazmûn emr-i şerîfim senin dahî ma‘lûmun olarak bu tarafdan müşârün-ileyhi mükemmel ve muntazam dâiresiyle kaldırub Adana'ya îsâl ve taraf-ı devlet-i ‘aliyyemden müşârün-ileyhin ‘uhdesine ihâle olunan bâlâda münderic husûsât-ı mühimmenin rü'yet ü tesviyesinde mikdâr-ı zerre tehâvün ü gaflet vuku‘a gelmemesini yoluyla istihsâl ve tekmîl-i emr-i me'mûriyetine sa‘y-i bî-hemâl eylemen bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

Sahife No **:** 194
Hüküm No **:** 410
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

Burdur kazasında vefat eden Amâ Hafız'ın terekesinin yazılması ve resm-i kısmetinin alınmasına Anadolu kazaskeri Mevlana Muhammet Emin tarafından Çukadar Ahmet'in görevlendirildiği, Kapıcıbaşı Ahmet'in ise kazaskere ait resm-i kısmetin alındıktan sonra muhallefâtı hazineye alması hususunda.

Bundan akdem Burdur kazâsında vefât iden a‘mâ hâfızın muhallefâtını cânib-i mîrîden zabta mübâşir ta‘yîn olunan dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Ahmed dâme mecdühû ve Burdur kadîsına hüküm ki:

Sen ki mübâşir kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin rikâb-ı hümâyûnumdan mukaddemâ sâdır olan mâliyye emr-i şerîfimle müteveffâ-yi merkûmun muhallefâtını cânib-i mîrîden zabt husûsuna me'mûr u ta‘yîn kılınmışdın Anatolı kadî-‘askeri Mevlânâ Muhammed Emîn edâma'llahü te‘âlâ fezâilehû tarafından tereke-i müteveffâ-yi

mezbûrı tahrîre ve iktizâ' iden resm-i kısmeti ahz ü kabzına bu def'a mevlânâ-yi mûmâ-ileyh bâ-mürâsele ta'yîn olunub mevlânâ-yi mûmâ-ileyhin tereke-i müteveffâ-yi mezbûrı tahrîr eylemesi senin muhallefât-ı müteveffâ-yi mezbûrı zabt eylemene mâni' olmamağla müteveffâ-yi mezbûrun mecmû' muhallefâtı mevlânâ-yi müşârün-ileyhin tarafından bu def'a ta'yîn olunan mevlânâ-yi mûmâ-ileyh ma'rifetiyle mîriçün tahrîr ve kanûn-ı kadîm üzere cânib-i müşârün-ileyhe 'âid olan resm-i kısmet ifrâz ve müşârün-ileyhe îsâl içün çukadar Ahmed zîde kadrühûya teslîm olunmak husûsı mevlânâ-yi müşârün-ileyhin tarafından istid'â olunmağla vech-i meşrûh üzere 'amel ü hareket olunmak fermânım olmağın imdi keyfiyyet-i ma'lûmun oldukda müteveffâ-yi merkûmun tereke ü muhallefâtını mevlânâ-yi müşârün-ileyh tarafından ta'yîn mevlânâ-yi mûmâ-ileyh ma'rifetiyle mîriçün tahrîr ve kanûn-ı kadîm üzere mevlânâ-yi müşârün-ileyhe 'âid resm-i kısmetin kabzına me'mûr çukadar-ı mezbûra teslîmine ikdâm u dikkat ve muhallefât-ı müteveffâ-yi mezbûrı yedinde olan emr-i şerîfim mantûki üzere cânib-i mîrîden zabt ile emr-i mübâşeretine bir ân evvel tekmîliyle mezîd-i sa'y ü gayret ve kusûr u rehâvetden mücânebet eyleyesin ve sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin keyfiyyet senin dahî ma'lûmun olarak âna göre 'amel ü harekete ikdâm ve hilâfından ittikâ-i tâmm eylemen bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

Sahife No **:** 195
Hüküm No **:** 411
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

Divana müracaat ederek gönüllü talebeleriyle düşmana karşı gazaya katılmak isteyen Ödemiş kazası sakinlerinden ulemadan Âlim Muhammet'in, gaza arzusu olanlar ile yerinden hareket ederek münasip yoldan orduya katılması ve Ödemiş voyvodasının kendilerine engel olmaması için ona ayrı emir gönderildiğine dair.

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî girü gelüb battâlda hıfz olunmuşdur.

Ödemiş kazâsı sâkinlerinden ulemâ'dan el-hâc 'Âlim Muhammed zîde ilmühûya hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin bu sene-i mübârekede icrâ-yi farîza-i garrâ ve i‘lâ-i kelimetullahü’l-ulyâ’nide hulâsasıyla bayrak küşâd idüb taleben li-merzâti’llâh-te‘âlâ semt-i cihâd u gazâya ‘azîmete hâhiş-ker olan talebe-i ‘ulûm ile sefer-i hümâyûnumda isbât-i vücûd eylemek zımnında bâ-der-rikâb oldığın bu def‘a der-i ‘aliyyeme tarafından takdîm olunan kâğadın mefhûmundan müstebân olmakdan nâşî vusûl-i emr-i şerîfimde mukayyedinde olan talebe-i ‘ulûm ve sâir gazâya hâhişi olan mü’minîn ile ol-tarafdan fekk-i râbıta karâr ve tarîk-i münâsibden ordû-yi hümâyûnuma vusûle ibtidâr ve ihrâz-ı mesûbat-ı gazâ’ ve ihyâ-yı sünnet-i seniyye-i resûl-i kirâma-i ‘aliyye ve ‘aliyyü’llaha ve eshâba innekel tehâyâya sa‘y-i pîşî eylemen içün işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile tarafına ba‘s ü tesyâr olunmuşdur imdi fazâil-i cihâd sana ta‘rîf-i hâsılı tahsîl kabîlinden olmağla hemân vusûl-i emr-i şerîfimde ol-tarafdan gazâ’-i fî-sebîlillâh ârzûsı olanlar ile hareket ve seyr-i serî‘ ile bir ân evvel ordû-yi hümâyûnuma varub sâye-i livâ’-i sirâyet nusret-i redîfde isbât-i vücûda bezl-i himmet eylemen matlûb idiği ve Ödemiş voyvodası tarafından fî mâ ba‘d muhâlefet ve mugayir-i rızâ evzâ‘-ı nâ-revâya cesâret vuku‘a gelmemek içün voyvoda-i merkûma bu bâbda kemâl-i tehdîd ü nevbetci mutazammın diğer emr-i şerîfim sâdır oldığı ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ü harekete ihtimâm-ı tâmm ve ol-tarafdan hareketini der-sa‘âdetime tahrîr ü ifhâm eylemen bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

[Derkenâr]: İşbu emr-i âlî girü gelüb battâlda hıfz olunmuşdur.

Bir sûreti:

Hâlâ Ödemiş voyvodası es-seyyid ‘Ömer zîde kadrühûya ( ) aslda münderic emr-i şerîf iktizâsına göre hikâye olunarak mevlânâ-yi mûmâ-ileyhin ‘azîmetine muhâlefet ve bu bâbda ve husûsât-ı sâirede hilâf-ı rızâ’ etvâr-ı nâ-revâya cesâret eylediği istimâ‘ olunmak lâzım gelür ise ba‘de’t-tahkîk ber-vechle ‘afv u iğmâz mu‘âmeleleri kusûr olmayub derhâl hakkında lâzım gelen cezâ’ icrâ’ olunacağı beyânıyla tehdîdi mutazammın iktizâsına göre.

Sahife No **:** 195
Hüküm No **:** 412
Tarihi **:** Evâil-i Z. sene [1]203

Daha önce korsanla mücadelesinde Kaptan Kara Şahin'e yardım etmediği için Kıbrıs Adası'na sürülmesi emredilen Rodos mütesellimi vekili Azaban Ağası Mustafa'nın cezasının affedildiğine dair.

Lefkoşa mollasına ve ümerâdan Bahr-i Sefîd cânibine müretteb donanma-yi hümâyûnum başbuğı es-seyyid Ahmed dâme izzühûya ve Rodos cezîresi nâibine hüküm ki:

Rodos mütesellimi vekîli olan 'azaban ağası Mustafâ nâm kimesnenin korsan keferesinin ahz ü istîsâli emrinde ikdâm u gayret üzere olan Kara Şâhîn kapudanın ta'tîl-i umûrına cesâreti mukabelesinde sâire 'ibret-i te'dîbi lâzım gelmekden nâşî şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn celâlet-mâkrûnum mûcibince mukaddemâ bâ-emr-i âlî çâvûş mübâşeretiyle Kıbrıs cezîresine nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuşdu el-hâletü hâzihi mûmâ-ileyhin rikâb-ı kamer-tâb-ı hüsrev-âneme takdîm eylediği 'arz-ı hâli mefhûmunda cürmi 'afv u ıtlâk olunmak bâbında emr-i şerîfim istid'â eylediğine binâen şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn 'inâyet-mâkrûnum mûcibince 'afv u ıtlâk olunmak fermânım olmağın imdi sen ki Lefkoşa kadîsı mevlânâ-yi mûmâ-ileyhsin mûmâ-ileyhin cerâim-i güzeştesi 'afv olunmağla kaydü't-takayyüddan ıtlâk ü sebkat tahliyeye mübâderet eyleyesin ve siz ki donanma-yi hümâyûnum başbuğı mîr ve Rodos nâibi mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh mûmâ-ileyhin cürmi 'afv u ıtlâk olundığı ma'lûmunuz oldukda mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimce mebnî nefy teklîfiyle mûmâ-ileyhin cezîre merkûmede kemâ-kân ikametine ve hidemât-ı me'mûresini sadâkat u istikamet üzere rü'yetine müdâhale ü ta'aruz itdirilmemek bâbında.

Fî evâili Z. sene [1]203

Sahife No **:** 195
Hüküm No **:** 413
Tarihi **:** Evâsıt-ı Z. sene 1203

Narda ve Narda'ya bağlı yerleşimlerin metropoliti olan Makaryos adlı rahibin deniz yoluyla Narda'ya gideceği, yolculuğu esnasında geçtiği yerlerde güvenliğinin sağlanması hususunda.

Boğaz hisârları ve boğaz hisârlarından Narda'ya varınca yol üzerinde vâki' kuzât ve nüvvâba ve gümrükciler ve sâir zâbitâna hüküm ki:

Narda ve tevâbi' metropolidi Makaryos nâm râhibin bu def'a metropolidi oldığı Narda'ya bahren 'âzim ü râhî olmağla siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz metropolid-i merkûm her kangının taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise muvâfık-ı şer' u kânûn olan umûr u husûsa mu'âvenet ve her hâlde himâyet ü sıyânet iderek emînen îsâl-i mahall-i me'mûrine îsâle dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını hâlâ Rum Patriği ve der-i 'aliyyemde mukîm cemâ'at-i metropolidan memhûr 'arz-ı hâlleriyle istid'â etmeleriyle esnâ-yi tarîk mürûrına muhâlefet olunmayub mashûben bi'l-emîn savb-ı me'mûrine îsâle mübâderet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz metropolid-i mersûmun esnâ-yi râhda mürûrına muhâlefet olunmayub himâyet ü sıyânet emînen ve sâlimen savb-ı me'mûrine îsâle dikkat olunmak bâbında.

[Fî] evâsıt-ı Z. sene 1203

Sahife No **:** 196
Hüküm No **:** 414
Tarihi **:** Evâsıt-ı Z. sene [1]203

İnebahtı Karlıeli ve Narda halkından bazılarının kanunlara aykırı hareketlerde bulunarak karışıklık çıkardıkları, Narda Metropoliti Makaryos'un halkı yatıştırmak üzere bölgeye gönderildiği, görevini yerine getirmesi konusunda metropolite yardımcı olunarak bölgedeki kocabaşıların da onunla birlikte hareket etmelerinin sağlanmasına dair.

İnebahtı muhâfızına ve Karlıeli mütesellimine ve Narda kadîsıyla İnebahtı ve Karlıeli sancâklarında vâki' kuzât ve nüvvâbına ve Narda voyvodası ve sâir zâbitân kadrühûma hüküm ki:

Bu esnâda havâlî-i mezbûre re‘âyâsından ba‘zılarının münâfî-i resm-i ra‘iyyet ba‘zı gûne harekât-ı nâ-marzîyeleri vâsıl-ı sâmi‘a-i hüsrev-ânem olmakdan nâşî hâlâ Narda metropolidi Makaryos nâm râhib re‘âyânın celb ü te’lîfleri ve hilâf-ı rızâ’ hareketden men‘ u tahdîdleri zımnında ber-muktezâ-yi vakt ü hâl harekete dikkat eylemesi husûsı kendüye tenbîh ü te’kîd birle ol-tarafa tesyîr olunmağla metropolid-i mersûmun me’mûr oldığı umûr re‘âyâ vü te’lîf kılub birle-yâba dâir muktezâ-yi me’mûriyetlik icrâsına ve bu bâbda umûr-ı me’mûrenin teshîle i‘ânet ü müzâhiren ve ol-tarafların kocabaşılarına dahî metropolid-i mersûmun bend ü tazammun üzere hareket etmelerini tenbîh ü te’kîde ihtimâm u dikkat olunmak fermânım olmağın tenbîhen ü te’kîden işbu emr-i şerîfim ısdâr u irsâl olunmuşdur imdi siz ki muhâfız ve mütesellim ve mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer metropolid-i mersûmun me’mûr-i temşiyeti oldığı rü’yet-i umûr re‘âyâ vü te’lîf kılub birle-yâb zımnında müteşebbis oldığı umûrun icrâsı husûsuna mu‘âvenet ve kocabaşılara dahî bend ü tazammunı üzere hareket ve râyete mutâva‘at eylemelerini tenbîh ü te’kîde ihtimâm u dikkat ve mugayiri hareket ve re‘âyâ-yı mezkûrenin hâric tavr-ı ra‘iyyet mikdâr-ı zerre vaz‘a cesâretleri vuku‘a gelmemesi esbâbının istihsâline iğmâz ü rehâvetden vesîle ile ehl-i ‘ırz-ı re‘âyânın tecerru‘ u tebrîdlerini mûcib olur vaz‘ u hareketi tecvîzden gayetü’l-gaye ihtirâz ü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıtı Z. sene [1]203

Sahife No **:** 196
Hüküm No **:** 415
Tarihi **:** Evâsıt-ı Z. sene 1203

İstanbul’daki Prusya elçisinin ve adamlarının kendi ihtiyaçları için bir defaya mahsus ve adalardan alınmak şartıyla iki yüz küfe üzüm satın almalarına izin verilmesine dair.

Galata mollasına ve hassa bostâncıbaşıya ve topcıbaşıya ve Galata voyvodasına hüküm ki:

Âsitâne-i ‘aliyyemde mukîm Prusya kıralının ilçisi Dediç hutimet avâkıbûhû bi’l-hayr mührlü ‘arz-ı hâl gönderüb kendü akçalarıyla kefâf-ı nefsleriçün satun aldıkları me’kûlât u meşrûbât ve levâzım-ı sâirelerine muhâlefet olunmaya deyu Prusyaluya

i‘tâ’ olunan ‘ahid-nâme-i hümâyûnda münderic oldığına binâen Prusya ilçisinin ve âdemlerinin kefâf-ı nefsleriçün İngilterelüye virdiği misillû akçasıyla iki yüz küfe üzüm iştirâ’ ve Galata’da vâki‘ hânesine nakline muhâlefet ve harc ve ‘avâidât-ı sâire bahâne ile nesne mutâlebesiyle rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim virile gelmekle iki yüz üç senesine mahsûben dahî ol-mikdâr sepet üzüm iştirâ’ ve nakline muhâlefet olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnumı recâ’ ve Üsküdar ve havâlîsinde vâki‘ bağlardan almayub atalar arasında kâin mahallerden almak şartıyla bin iki yüz bir senesine mahsûben yalnız iki yüz sepet üzümün def‘a-i vâhidede iştirâ’ ve nakline muhâlefet olunmamak içün verilen emr-i ‘âlîşânın kaydı ordû-yi hümâyûnumda oldığından emr-i mezbûrun ‘ayni ilçi-i mûmâ-ileyh tarafından rikâb-ı müstetâbımda ibrâz olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince yalnız iki yüz sepet olmak üzre bir def‘ada olarak mürûrına muhâlefet olunmamak bâbında.

Fî evâsıtı Z. sene 1203

Sahife No **:** 196
Hüküm No **:** 416
Tarihi **:** Evâsıt-ı Z. sene 1203

Venedik’e tâbi Santamavra Adası reayasından Bena Yonaki Rabzed adlı hekimin, bir hizmetkarıyla tababet amacıyla İstanbul’dan adı geçen mahalle gidiş gelişi ve hekimlik işini yapmak için bir yerde ikameti sırasında ahid-nâme-i hümâyûna aykırı hareketle cizye ve başka sebeplerle rahatsız edilmeyerek güvenli bir şekilde yolculuğunun sağlanması hakkında.

Edirne mollasına ve âsitâne-i sa‘âdetimden Edirne ve havâlîsine ve ândan Rûmili tarafına varub gelince yol üzerinde vâki‘ sâir kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyirleri ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitân zîde kadrühûma hüküm ki:

Venedik’den gelüb giden ulu olsun ergen olsun mâ-dâm ki gelüb gidüb renc-berlik idüb memâlik-i mahrûsemde yerleşmeye varub girü gide ânlardan harâc taleb olunmaya deyu Venediklüye i‘tâ’ olunan ‘ahid-nâme-i hümâyûnda münderic oldığına binâen Venedik’e tâbi‘ Santamavra cezîresi re‘âyâsından Bena Yonaki Rabzed nâm tabîb tabâbet tarîkiyle âsitâne-i sa‘âdetimden mahall-i mezbûre ‘azîmet murâd eyledikde Venedik Cumhûrînin âsitânemde mukîm balyosı mukaddemâ

mühürlü ‘arz-ı hâliyle inhâ’ ve Venediklü tabîb-i mersûm bir nefer müste’min hidmet-kârıyla mahall-i mezbûre varub gelince esnâ-yi râhda ve menâzil ü merâhil ü ma‘berde tabâbetine müte‘allik maslahatiçün bir mahallde hîn-i meks ü ikametinde hilâf-ı ‘ahid-nâme-i hümâyûn cizye talebi ve âher bahâne ile rencîde ve emînen ve sâlimen mürûr u ubûruna muhâlefet olunmayub himâyet ü sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümâyûn recâ’ eyledikde ‘ahid-nâme-i hümâyûn mûcibince ‘amel olunmak içün hüdâvendigâr-ı sâbık merhûm ve mağfûrün-nişân ‘ammim sultân ‘Abdü’l-hamîd hân ‘aliyyü’r-rahmet ve’l-gufrân zemânında bin yüz toksan beş senesi evâhir-i recebinde emr-i şerîf sâdır olmuşdı el-hâletü hâzihi Venedik Cumhûrînin âsitâne-i sa‘âdetimde mukîm balyosı Nikolo Koskarini Kulamir hutimet avâkıbûhû bi’l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr ‘arz-ı hâlinde cülûs-i hümâyûn meymenet-i mâkrûnum vâki‘ oldığına binâen tabîb-i mersûmun mürûr u ubûr içün emr-i merkûmun tecdîdi istid‘â ve ‘ahid-nâme-i hümâyûn ve evâmir kaydları ordû-yi hümâyûnumda oldığından vech-i meşrûh üzre târîh-i mezbûrda virilen emrin ‘ayni rikâb-ı hümâyûnumda ibrâz olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince ‘amel olunmak bâbında.

Fî evâsıtı Z. sene 1203

[Derkenâr]: France kapudanlarından Sarninda nâm kapudanın sefînesi içün mu‘tâd üzre on sefîne emri tahrîr olunmuşdur. Fî evâsıtı Z. sene 1203

France kapudanlarından Belda nâm kapudanın sefînesi içün mu‘tâd üzre on sefîne emri tahrîr olunmuşdur. Fî evâsıtı Z. sene 1203

Sahife No **:** 197
Hüküm No **:** 417
Tarihi **:** Evâhir-i Z. sene [1]203

İstanbul’da bulunan Leh soylularından Lehistan’ın fahri müsteşarı Hıranoski’nin divana sunduğu arzuhâlinde; Leh kralının İstanbul’a göndereceği elçinin maiyetine Leh tercümanlarından Françesko Şayer’in gönderilmesi gerektiğinin bildirildiği, adı geçen tercümanın yanındaki hizmetkarıyla refakatlerine verilen

ocak tatarının, İstanbul'dan Gördes'e varıncaya kadar geçtikleri yerlerde binek hayvanlarının tedarik edilerek, karışıklık olan bölgelerde yanlarına silahlı adamlar tayin edilmesi, cizye talebi ve başka bahanelerle yolculuklarına engel olunmayarak güvenli bir şekilde Gördes'e ulaşmalarının sağlanmasına dair.

Âsitâne-i 'aliyyemden Gördüs'e varınca yol üzerinde vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitân ve cizye-dâran ve menzilciler ve sâir iş erlerine hüküm ki:

Âsitâne-i devlet-i âşîyânemde mukîm Leh beğ zâdelerinden Leh Cumhûrînin fahriyye müsteşârı Hıranoski hutimet avâkıbûhû bi'l-hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği 'arz-ı hâli mefhûmunda bu def'a Leh kıralı ve cumhûrî tarafından âsitâne-i 'aliyyeme vürûd idecek Leh ilçisinin ma'iyyetine Leh tercemânlarından Françesko Şayer nâm tercemânın irsâli muktezâ oldığına binâen tercemân-ı mersûm yanına terfîk olunan bir nefer ocak tâtârı ve bir nefer müste'min hidmet-kârıyla der-sa'âdetimden Gördüs'e varıncaya dek cizye-dârlar ve sâirleri câniblerinden cizye mutâlebesi ve âher bahâne ile bî-vech ta'addî ü rencîde itdirilmeyüb yedinde olan menzil ahkâm-ı şerîfesi mûcibince ücretleriyle iktizâ' iden menzil bârgîrleri derhâl tedârük ü irkâb ve mahûf u muhâtara olan mahallerde dahî yanlarına mikdâr-ı kifâye müsellâh âdemler ta'yîn olunarak emînen ve sâlimen kazâ be-kazâ irsâl ve Gördüs'e îsâl itdirilmek husûsuna ihtimâm ü dikkat ve beyhûde bir mahallde tevakkufını mûcib hâlet vuku'na irâe-i ruhsatdan tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere 'amel ü hareket olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh tercemân-ı mersûm yanında olan ocak tâtârı ve bir nefer müste'min hidmet-kârı ile der-sa'âdetimden Gördüs'e varınca esnâ-yi râhda her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise yedinde olan menzil ahkâmı mûcibince iktizâ' iden bârgîrleri tedârük ü irkâb ve mahûf olan mahallerde yanına müsellâh âdemler ta'yîn olunarak emînen ve sâlimen birbirinize irsâl ve Gördüs'e îsâl itdirilmek emrine ihtimâm ü dikkat ve cizye-dârlar ve âheri taraflarından cizye talebi ve sâir vechle ta'addî ve beyhûde tevakkufını mûcib hâlet vuku'ndan ittikâ ü mücânebet olunmak bâbında.

Fî evâhiri Z. sene [1]203

Sahife No **:** 197
Hüküm No **:** 418
Tarihi **:** Evâhir-i Z. sene 1203

Bundan önce Galata'da ticaretle uğraşan Fransa tüccarının, Kıbrıs Adası'ndan parasıyla on bin kile buğday alarak İstanbul'a getirip mukavele olunan fiyat üzerinden hazineye satacağının bildirildiği ve bu işlemden vergi alınmamasının emredildiği, ancak Fransa elçisinin tüccardan gümrük vergisi talep edildiğini bildirdiği, on bin kile buğdayın gemiye yüklenerek İstanbul'a nakline engel olunmaması ve kendilerinden hiçbir şekilde vergi talep edilmemesi hususunda.

Lefkoşa kadîsına ve Kıbrıs muhassılına ve zâbitân ve gümrük ve iskele emînleri zîde kadrühûma hüküm ki:

Galata'da ticâretle meks üzre olan France tüccârı Kıbrıs cezîresinden kendü akçalarıyla on bin keyl İstanbulî hınta iştirâ' ve iskeleye tenzîl birle hasad u müheyyâ oldığından bahsle zikr olunan on bin keyl hıntayı der-i 'aliyyeme getürüb mukavele olunan fîât ile cânib-i mîrîye fürûht eylemek şartıyla hınta-i mezkûrenin bu tarafa nakline muhâlefet olunmamak bâbında der-i 'aliyyemde mukîm France pâdişâhının ilçisi Kotnada Şuzel Gofya hutimet avâkıbûhû bi'l-hayrın istid'âsıyla bundan akdem siz ki mevlânâ ve muhassıl ve sâir mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim ısdâr u irsâl olundığından tüccâr-ı merkûma zikr olunan on bin keyl hıntayı der-sa'âdetime nakl içün sefîneye vaz' ve tahmîl murâd eylediklerinde tarafınızdan gümrük ü resm mutâlebe ü tahsîli dâ'iyesiyle hınta-i mezbûreyi sefîneye tahmîlde muhâlefet ve muhâlefet olundığı bu def'a ilçi-i mûmâ-ileyh tarafından bâ-'arz-ı hâl inhâ' ve resm mutâlebesiyle hınta-i mezbûrenin sefîneye tahmîl ve der-i 'aliyyeme nakline muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmekle âsitâne-i 'aliyyeme gelecek hıntadan gümrük ü resm mutâlebesi min külli'l-vücûh memnû' olub mutâlebe ü tahsîli mugayir-i rızâ-yı cihân-dâr-ânem olmağla mutâlebe-i mezkûreden kemâl-i tevakki ü mübâ'adet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve muhassıl ve sâir mûmâ-ileyhimsiz der-i 'aliyyeme gelecek hıntadan gümrük ü resm mutâlebesi min külli'l-vücûh memnû' olub mutâlebe ü tahsîline kat'â rızâ-yı 'aliyyem olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mutâlebe-i mezkûreden kemâl-i tevakki ü mübâ'adet ve ol-mikdâr keyl hıntanın tamâmen

sefîneye tahmîl ve toğrı der-i ‘aliyyeme tesyîri husûsuna ihtimâm ü dikkat eylemeniz bâbında.

Fî evâhiri Z. sene 1203

Sahife No **:** 197
Hüküm No **:** 419
Tarihi **:** Evâhir-i Z. sene 1203

Livadyalı İspirdaki adlı maktul zimmînin bin iki yüz üç senesine mahsuben iltizamında olan mukataalardan Ebu Dimezi mukataasının bazı hisselerini, kardeşi Yanarki'nin Eğriboz'da mukim Fransa konsolosonun yanında tercüman olan Drakol Nedvanaru'nun aracılığıyla Eğriboz'da sakin Süleyman Ağa ve Emin Ağa adlı kişilere sattığı, tercümanın iltizam bedeli olan üç bin dört yüz kuruşu onlardan alarak Yanarki'ye verdiği, İspirdaki'nin cezası sebebiyle katledilmesi üzerine sahiplerinin mukataayı başka kişilere iltizam ettiği, bunun sonucunda Süleyman ve Emin'in verdikleri üç bin dört yüz kuruşu tercümandan istedikleri, tercüman ise parayı Yanarki'den defalarca istemesine rağmen Yanarki'nin bahaneler ileri sürerek ödemekten kaçındığı, Yanarki'den söz konusu meblağın tahsil edilmesi, eğer karşı gelirse Eğriboz'da mahkemeye çıkarılarak adaletin yerine getirilmesi hususunda.

Mîr-i mîrandan Eğriboz mütesellimine ve Livadya ve Eğriboz kadîlarına hüküm ki:

France pâdişâhının der-i ‘aliyyeme mukîm ilçisi Kotnada Şuzel Gofya hutimet avâkıbûhû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü ‘arz-ı hâl gönderüb maktûl Livadyalu İspirdaki nâm zimmînin işbu bin iki yüz üç senesine mahsûben iltizâmında olan mukata‘alardan Ebu Dimezi mukata‘ası Livadya sükkânından karındaşı Yanarki nâm zimmîye iltizâm ve mesfûr Yanarki dahî Eğriboz'da mukîm France konsolusı yanında tercemân olan Drakol Nedvanaru nâm tercemânın risâletiyle mukata‘a-i mezbûrenin ba‘zı eshâmını Eğriboz'da sâkin Süleyman Ağa ve Emîn Ağa dimekle ma‘rûf kimesnelere iltizâm ve bedel-i iltizâm olan üç bin dört yüz guruşı mezkûrâtdan ahz ü kabz ve mesfûr Yanarki'ye edâ' ü teslîm olunmuş olub mesfûr İspirdaki'nin cezâsı tertîb olındığına binâen mukata‘a-i mezbûre ashâbı mukata‘a-i merkûmeyi âher kimesnelere bâ-temessük iltizâm eylemeleriyle mezkûrân Süleyman

ve Emîn mârrü'z-zikr virdikleri üç bin dört yüz guruş bedel-i iltizâm akçasını tercemân-ı mersûmdan idd'iâ' u ahz ve tercemân-ı mersûm dahî merkûmı mesfûr Yanarki'den bi'd-def'ât taleb eyledikde a'zâr-ı beyhûde îrâdıyla edâda mahâfet ve hîleye sizin ve ba'zı kimesnelere isnâdı hasebiyle mihnet-i icrâ-yı ve ihkak-ı hakk mümkin olmadığın inhâ' ve siz ki mîr-i mîran ve Livadya kadîsı mûmâ-ileyhimâsız ma'rifetiniz ile mihnet-i nizâ'a rü'yet ve zimmî-i mesfûrun zimmetinde olan meblağ tamâmen tahsîl ve tercemân-ı mersûma edâ' ü teslîm birle ihkak-ı hakk eğer meblağ-ı mezbûrı mihnet bî-vech nizâ'ı edâda ta'allül ü mahâfet ider ise Eğriboz'a ihzâr ve ihkak-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere şer'le görülmek bâbında.

Fî evâhiri Z. sene 1203

Sahife No **:** 198
Hüküm No **:** 420
Tarihi **:** Evâhir-i Z. sene 1203

Fransa elçisinin, tercümanları ve adamları için iki yüz elli küfe usarelik üzüm almak istediğini bildirdiği, Üsküdar dışındaki bölgelerden geçmiş yıllarda aldıkları miktarda ve gemiyle bir defada nakletmek şartıyla üzüm almalarına engel olunmaması ve vergi talep edilmemesi hususunda.

Hassa bostâncıbaşı ( ) ve sekbânbaşı ( ) ve tobcıbaşı ( ) dâme mecdühûm ( ) ve Galata voyvodası ( ) zîde mecdühûya hüküm ki:

France pâdişâhının âsitâne-i sa'âdetimde mukîm ilçisi Kotnada Şuzel Gofya hutimet avâkıbûhû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü 'arz-ı hâl gönderüb kendüsi ve tercemânları ve âdemleriçün 'usârelik iki yüz elli küfe üzümün işbu bin iki yüz üç senesine mahsûben Üsküdar ve havâlîsinden mâ'adâ mahallerden iştirâ' ve sefîne ile münâsib mahallden Galata'da vâki' hânesine nakline muhâlefet ve harc ve 'avâid ve sâir bahâne ile nesne mutâlebesiyle ta'addî ü rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â eylediği cihetden Üsküdar ve havâlîsinden alınmamak üzere sinîn-i sâbıkada ne-mikdâr üzüm alagelmişler ise yine ziyâde ü noksân olmayarak ol-mikdâr üzüm iştirâ' ve def'a-i vâhidede nakline muhâlefet olunmamak bâbında bin iki yüz iki senesi zi'l-hiccesi târîhiyle müverrah virilen emr-i âlî ilçi-i mûmâ-ileyh

tarafından rikâb-ı müstetâbımda ibrâz olunmağla işbu üç senesine mahsûben vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında.

Fî evâhiri Z. sene 1203

Sahife No **:** 198
Hüküm No **:** 421
Tarihi **:** Evâhir-i M. sene 1204

Venedik elçisinin divana verdiği arzuhâlinde; Mora Adası'ndaki Bergos adlı karyede sakin devlet-i aliyye reayasından Nikoloki Milsari adlı zimmînin, bin iki yüz üç senesinde Bergos'tan İstanbul'a eşya nakletmek için oradaki Venedik kaptanlarından Françesko Mukani'nin gemisini altı yüz beş kuruşa kiraladığı, eğer vazgeçerse paranın tamamını ödemek üzere mukavele yaptığı, birkaç gün sonra Nikoloki Milsari'nin mukaveleyi bozmak istediği, bu durumun kaptanın zarara uğramasına sebep olacağının bildirildiği, davanın mahallinde mahkeme edilerek adaletin sağlanması hususunda.

Mora vâlîsine ve Mora cezîresinde vâki‘ Bergos nâm karyenin tâbi‘ oldığı kazânın kadîsına hüküm ki:

Venedik Cumhûrînin âsitâne-i ‘aliyyemde mukîm balyosı Nikolo Sefarin Kulamir hutimet avâkıbûhû bi’l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü ‘arz-ı hâl gönderüb Mora cezîresinde vâki‘ Bergos nâm karyede sâkin devlet-i ‘aliyyem re‘âyâsından Nikoloki Milsari nâm zimmî bin iki yüz üç senesinde mahall-i mezbûreden eşyâ ü emti‘a tahmîl ve âsitâne-i sa‘âdete nakl u vâsıl içün ol taraf iskelede mevcûd bulunan Venedik kapudanlarından Françesko Mukani nâm kapudanın sefînesi altı yüz beş guruşa istîcâr ve müste’cir-i mesfûr nâdim olur ise meblağ-ı mezbûrı bi’t-tamâm edâ’ etmek şartıyla kavl ü karâr idüb ma‘mûleye mukavele senedini ahz ü i‘tâ eylediklerinden sonra birkaç gün müddetde müste’cir-i mesfûr bilâ-mûcib kavlinden tekevvün ü îmâ’ ve envâ‘-i bahâne ile fesh-i mukaveleye ictisâr ve bu vechle kapudan-ı mersûm ‘ind ü zarar-ı tertîbe bâ‘is olmağla müste’cir-i mesfûr tarafından kapudan-ı mersûmun yedinde olan mahz ümahlûc sened şer‘î mûcibince icrâ-yi şer‘ ve ihkak-ı hakk olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrını istid‘â etmeğin

siz vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yi mûmâ-ileyhimsiz mahallinde şer‘le rü’yet ve ihkak-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı ‘âlîşân sâdır olmuşdur.

Fî evâhiri M. sene 1204

Sahife No **:** 198
Hüküm No **:** 422
Tarihi **:** ( )

Mısır kadısının ilamı ve Mısır valisinin kaimesi deftere kaydedilmiştir. İlam, Safer mühimme torbasında saklanmaktadır.

Aslında konsolos olan bir Rus’un, Abdi Paşa’nın yönetimi zamanında bazı alacaklarını içeren evraklarla Mısır’a geldiği, Mısır Şeyhü’l-beledi İsmail Bey tarafından yakalanarak ocak-ı seba’ya teslim edilip kaleye hapsolunduğu, Rusyalının burada altı yedi gün süren isal hastalığı neticesinde hayatını kaybettiği, Mısır ileri gelenlerinin ceset üzerinde yaptıkları teşhis sonucu yara izine rastlanmadığı, yanındakilerin ifadesi alındığında altı yedi günden beri isal olduğunun ve bu yüzden vefat ettiğinin tespit edildiği hakkında.

[Derkenâr]: İşbu Mısır kadîsının i‘lâmı ve vâlîsinin kaimesi bâ-fermân-ı âlî kayd u hıfz olmuşdur. Fî 4 Ra. sene [1]204

İşbu i‘lâm safer mühimme tobresinde mahfûzdur.

Fi’l-asl mesfûr konsolos olub sâbıkâ mahrûse-i Mısır mütevellîsi devletlü ‘Abdi Paşa hazretlerinin zemân-ı devletlerinde ba‘zı alacağı mutazammın evrâk u tahrîrât ile Dimyat tarafına gelüb şeyhü’l-beled-i Mısır mîr-livâ’-i mükerrem sa‘âdetlü İsmâil Beğ kulları ma‘rifetiyle ber-takrîb tutılub ocak-ı seb‘aya teslîm ve ma‘rifetleriyle kal‘a habs olunan bir nefer Moskovlu bu def‘a ishâl ‘illetiyle haste olub inhirâf-ı mizâcı müştedd ve altı yedi gün mikdârı mümtedd olarak hulûl-i ecel-i mev‘ûduyla murud oldukları ocak-ı seb‘a tarafından hâlâ mütevellî-i mahrûse-i Mısır devletlü ‘izzetlü el-hâc İsmâil Paşa es-seyyidüllahü-te‘âlâ mâ-berîd ü paşa hazretlerine ihbâr olundukda der-akab ihtimâm-ı emr ü fermânlarıyla ma‘rifet-i şer‘-i şerîf ve taraf-ı bâhirü’ş-şeref-i vezîr-ânelerinden ba‘s ü ta‘yîn olunan silâh-dâr-ı muhteremleri Muhammed Ağa kulları ma‘rifeti ve bi’l-cümle ümerâ ü küberâ-i Mısır kulları ve

yedi ocak zâbitân ve ihtiyârânı ve mütekellimîn-i Mısır kulları ma‘rifetiyle mord-ı mesfûrun üzerine varılub keşf ü mu‘âyene ve cesedine ilkâ-i nazar u müşâhede olundukda beşere-i vücûdunda aslâ eser-i halel olmayub istihdâm itdiği hademelerinden ve kendüye müte‘allik olanlardan suâl olundukda altı yedi günden berü ishâl ‘illetiyle giriftâr ve sebeb-i mevti olarak hulûl-i ecel-i mev‘ûduyla mord oldığını meclis-i şer‘de ihbâr ve bu vechle oldığı cümle ‘indinde dahî kâşifî vasat-ı enhâr zâhir ü âşikâr olmağla vâki‘-i hâl bi’l-iltimâs der-i deryâ-nevâl türâb-ı ‘azîm-hâneye ‘arz u i’lâm olundı.

.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. 190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN YÖNTEM

Tez konusu olarak belirlenen 190 Numaralı Mühimme Defteri'nin CD'ye çekilmiş kopyası, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nden temin edilmiştir. Defterdeki yazı, mühimme defterlerinde yaygın olarak kullanılan dîvânî kırmasıdır. Süratli yazılmasından dolayı harflerin birleşik olması ve bazılarının tam yazılmaması transkripsiyon çalışmasının uzun ve yorucu geçmesine yol açmıştır. Yazıya aşinalık kazanılması için devlet arşivleri tarafından basılan 83[27] ve 85[28] numaralı mühimme defterlerinin tıpkıbasımları ve transkripsiyonları incelenmiştir. Ayrıca incelenen 190 numaralı defterle yakın döneme ait 208[29] ve 213[30] numaralı mühimme defterlerini konu alan yüksek lisans çalışmaları gözden geçirilmiştir.

Hükümlerde geçen konuları değerlendirebilmek için dönemin olaylarının yer aldığı İ. Hakkı Uzunçarşılı[31] ve Enver Ziya Karal'ın[32] Osmanlı Tarihi kitaplarının konuyla ilgili ciltlerinden yararlanıldı. III. Selim döneminde kaydedilmiş olan

---

[27] Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (2001). *83 Numaralı Mühimme Defteri (1036-1037/1626-1628) <Özet-Transkripsiyon-İndeks-Tıpkıbasım>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

[28] Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (2001). *85 Numaralı Mühimme Defteri (1040/1630-1631) <Tıpkıbasım>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara; Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (2002). *85 Numaralı Mühimme Defteri (1040-1041(1042)/1630-1631(1632)) <Özet-Transkripsiyon-İndeks>*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

[29] Vedat Turgut. (2006). *208 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi 1798-1800 (1213-1215)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

[30] Fatih Akarsu. (2006). *213 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi 1801-1802 (1215-1217).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

[31] İ. Hakkı Uzunçarşılı. (1988). *Osmanlı Tarihi*. c. IV, Bölüm: I, TTK, Ankara.

[32] Enver Ziya Karal. (1999). *Osmanlı Tarihi.* c. 5, TTK, Ankara.

hükümlerin içerisinde, hatt-ı hümâyûn olarak yazılanlar olduğundan Enver Ziya Karal[33] ve Yücel Özkaya'nın[34] konuya ilişkin çalışmaları incelendi.

Transkripsiyon çalışmasında kelimelerin doğru bir şekilde okunup yazılabilmesi ve anlamlarının bilinmesi için Kâmûs-ı Türkî[35] ve Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat[36] kullanılmıştır. Bunun yanında Osmanlı devlet teşkilatı ile ilgili olan ve metin içerisinde çok fazla geçen kavramlar için Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü'nden,[37] Osmanlı coğrafyasında yer alan ve o dönemde farklı isimler taşıyan yerleşim yerlerinin tespitinde Osmanlı Yer Adları Sözlüğü'nden[38] yararlanılmıştır. Hükümlerin kayıt edildiği hicrî tarihlerin, günümüz miladî tarihe çevrilmesinde ise Hicrî Tarihleri Milâdî Tarihe Çevirme Klavuzu[39] adlı esere başvurulmuştur.

Mühimme defterlerinin Osmanlı bürokrasisindeki yerini ortaya koyabilmek amacıyla Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı,[40] ve Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi[41] adlı eserlerden; hükümleri diplomatik ve teknik açıdan değerlendirebilmek için de Mübahat Kütükoğlu'nun Osmanlı Belgelerinin Dili[42] isimli çalışmasından yararlanılmıştır.

Hükümlerin transkripsiyonu yapılırken defterde bulundukları sayfa ve kayıt numarası her hükmün üzerinde ayrı ayrı gösterilmiştir. Okuyucular açısından belgeye erişimde daha kolay olacağı düşünülerek hüküm özetleri transkripsiyonun üzerinde koyu ve italik şekilde yazılmıştır. Defterin transkripsiyonunda daha önce çalışılan Mühimme defterlerindeki usule uygun olarak okunamayan yerler (…), defterin orijinalinde bulunan boşluklar ( ) işaretiyle, yazılması gerekirken yazılmadığı düşünülen yerler [ ] içerisinde gösterilmiştir. Kelimelerin okunuşunda hemze işaretleri (') apostrof, "ayn" harfleri (') ters apostrofla, Arapça ve Farsça

---

[33] Enver Ziya Karal. (1999). *Selim III'ün Hatt-ı Hümayunları.* TTK, Ankara 1999.
[34] Yücel Özkaya. (1990). III. Selim'in İmparatorluk Hakkındaki Bazı Hatt-ı Hümayunları. *Ankara Üniversitesi OTAM,* S.1.
[35] Şemseddin Sâmi. (1989). *Kâmûs-ı Türkî*, Enderun Kitabevi, İstanbul.
[36] Ferit Devellioğlu. (2010). *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Aydın Kitabevi, Ankara.
[37] Mehmet Zeki Pakalın. (1983). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. c. I-II-III, Milli Eğitim Yayınevi, İstanbul.
[38] Nuri Akbayar. (2003). *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
[39] Faik Reşit Unat. (1988). *Hicrî Tarihleri Milâdî Tarihe Çevirme Klavuzu*. TTK, Ankara.
[40] İ. Hakkı Uzunçarşılı. (1988). *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*. TTK, Ankara.
[41] Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (2010). *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, İstanbul.
[42] Mübahat S. Kütükoğlu, (1998). *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*. Kubbealtı Neşriyat, İstanbul.

kelimelerdeki uzun sesliler, (â, û, î) olarak gösterilmiş, özel isimler kesme işaretiyle ayrılmıştır. Yabancı şahıs isimleri ise okunduğu gibi yazılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. DEFTERİN DİPLOMATİK VE TEKNİK ÖZELLİKLERİ

Mühimme defterlerinde yer alan hükümler, padişaha ait olan ve muhatap makamlara gönderilen ferman, emir, hüküm, berat, name gibi belgelerin suretidir. Bunların padişaha ait oldukları içlerinde sıklıkla geçen *padişâhî, hümâyûn, âlîşan, şerîf* gibi sıfatlarla yapılan terkiplerden anlaşılmaktadır[43]. İncelenen 190 numaralı defterdeki hükümlerde *"...devâm-ı ömr ü devlet-i padişâhîye..."*[44], *"...isti'câli hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmuşdı..."*[45] şeklindeki ifadeler sıklıkla geçmektedir.

Padişaha ait olan ve ilgili makamlara gönderilen belgeler genel olarak; davet, tuğra, elkap, dua, nakil/iblağ, emir/hüküm, te'kid/tehdid, tarih ve mahall-i tahrir bölümlerinden oluşurdu[46]. Belgelerin aslında olan davet, tuğra, elkap, tarih ve mahall-i tahrir rükünleri defterdeki hükümlerde yer almamaktadır.

Hükümlerin ilk satırı gönderilen şahsın görevi, rütbesi ve isminin belirtilmesiyle başlayıp, "…hüküm ki" ibaresiyle son bulmaktadır. Örneğin; *"Sayda vâlîsi vezîrim Cezzâr el-hâc Ahmed Paşa iclâlehûya hüküm ki"*[47], "*Hâlâ Diyarbekir vâlîsi olub Anatolı 'askeri süricisi olan vezîr es-seyyid 'Abdi Paşa'ya hüküm ki"*[48] şeklinde.

---

[43] Mübahat S. Kütükoğlu. (1998). *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*. Kubbealtı Neşriyat, İstanbul, s. 99.
[44] BOA, MD 190, Hüküm 270.
[45] BOA, MD 190, Hüküm 215.
[46] Kütükoğlu, a.g.e., s. 99-196.
[47] BOA, MD 190, Hüküm 259.
[48] BOA, MD 190, Hüküm 222.

İstisnaları bulunmakla birlikte hükmün yazıldığı şahsın isminden sonra, bulunduğu makama göre dua rüknü yer almıştır. Örneğin vezirler için *"iclâlehû"*[49], beylerbeyleri için *"dâme ikbâlühû"*[50] duaları kullanılırken; kadılar, mütesellimler, voyvoda ve zabitler için "zîde kadrühû" veya "zîde mecdühû" ifadeleri *"Harprut kadîsına ve yeniçeri zâbiti ( ) zîde kadrühûya hüküm ki"*[51] şeklinde kullanılmıştır. Ayrıca müderrisler için *"zîde 'ilmühû"*[52], Mekke şerifleri için *"cenâb-ı emâret-me'âb eyâlet-nisâb"*[53], Hristiyanlar için *"hutimet avâkıbûhû bi'l-hayr"*[54] rükünleri yer almaktadır. Bazı hükümlerde ise dua yazılmayıp doğrudan şahsa hitap edilmiştir. *"Hâlâ Trabzon vâlîsi vezîrim 'Abdullâh Paşa'ya hüküm ki"*[55] veya *"Geyve nâibine hüküm ki"*[56] örneklerinde olduğu gibi.

Hükümlerden birçoğunda birden fazla görevliye hitap edilmekte ve bu görevliler yukarıdan aşağıya makamlarına göre sıralanmaktadır. Örneğin, *"İznikmid kadîsına ve sâbıkâ ocakda sekbânbaşı olan Yeğen Muhammed dâme mecdühûya ve yeniçeri zâbiti olan ser-turnalı Hüseyin zîde mecdühûya ve vücûh-ı belde ve ocak ihtiyârları ve iş erlerine hüküm ki"*[57] veya *"Âsitâne-i 'aliyyemden İsmâil'e varınca yol üzerinde vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mütesellimler ve voyvodalar ve şehir kethûdaları ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitân ve iş erlerine hüküm ki"*[58] vs.

Daha sonra hükmün yazılmasına sebep olan konuyu içeren nakil/iblağ bölümü gelmektedir. Burada genellikle divana değişik konularda sunulan arzuhâl, ilam, mektup, takrir kâğıdı veya birden fazla kişi tarafından verilen mahâzırdan söz edilmektedir. *"...Venedik Cumhûrînin âsitâne-i sa'âdetimde mukîm balyosı Nikolo Koskarini Kulamir hutimet avâkıbûhû bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûnuma mührlü 'arz-ı hâl gönderüb..."*[59] veya *"...Küçük ve Büyük Kabartılar kabâili taraflarından def'aâtle der-'aliyyeme 'arz u mahâzır tevârüd idüb..."*[60] şeklinde hükmün yazılma sebebi açıklanmaktadır.

---

[49] BOA, MD 190, Hüküm 305.
[50] BOA, MD 190, Hüküm 230.
[51] BOA, MD 190, Hüküm 407.
[52] BOA, MD 190, Hüküm 317.
[53] BOA, MD 190, Hüküm 382.
[54] BOA, MD 190, Hüküm 260.
[55] BOA, MD 190, Hüküm 329.
[56] BOA, MD 190, Hüküm 267.
[57] BOA, MD 190, Hüküm 212.
[58] BOA, MD 190, Hüküm 216.
[59] BOA, MD 190, Hüküm 218.
[60] BOA, MD 190, Hüküm 268.

Nakil/iblağ kısmından sonra konuyla ilgili verilen emir belirtilmektedir. Genellikle *"...imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer..."*[61] veya *"...imdi sen ki mûmâ-ileyhsin keyfiyyet-i ma'lûmun oldukda..."*[62] klişeleriyle başlayıp ardından yapılması gereken iş anlatılmaktadır: *"...'asâkir-i mürettebenin bir ân akdem ve bir dakika mukaddem mahall-i me'mûrelerinde isbât-i vücûd ve hidemât-ı gazâda kıyâm ve bezl-i mechûd eylemeleri..."*[63], *"...bir ân akdem ordû-yi hümâyûnumda isbât-i vücûd eylemek üzre serî'an hareket ve..."*[64]. Bu bölümde bazen yerine getirilmesi istenen görevin önemi üzerinde durulmaktadır. *"...bu husûs mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayub ehemm-i umûrdan olmağla neferât-ı merkûmenin..."*[65] veya *"...bu husûs umûr-i sâireye kıyâs olmayub gayetü'l-gaye ikdâm u ihtimâma menût oldığı..."*[66] örneklerindeki gibi.

Emir rüknünün ardından te'kid/tehdid rüknü gelmektedir. Genellikle "Şöyle ki" ifadesiyle başlayıp verilen emrin yerine getirilmesi, aykırı hareketten kaçınılması, aksi halde sorumlu olanların cezalandırılacakları hususu belirtilmektedir. Örneğin, *"...şöyle ki hazîne-i mezkûrenin muhâresesinde kusûr u rehâvet vuku'yla bir gûne zarar u gezend isâbet eylemek ihtimâli olur ise ol kazânın kuzât ve nüvvâb ve zâbitân ve iş erlerinden tazmîn ittirileceğinden başka muhâfazası tekâsüli zâhir olanların dahî hâl ve şânlarına göre mazhar-ı muâheze ü 'ikab-ı şahâne olacaklarında şübhe olmadığı bedîhî ü bâhir olmağla âna göre 'amel ü hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında"*[67] veya *"...şöyle ki ma'âzallahü-te'âlâ bundan böyle dahî zinhâr ve zinhâr mütekâsil-âne vaz'ı tecvîz ile Belgrad'a irişmemek ve karşu geçmemek ihtimâlin olur ise hakkında beher-hâl zuhûr-ı gasb-ı mülûkânemi mûcib olacağı bî-iştibâhdır âna göre hareket ve bulundığın mahallden nühüft ü 'azîmetini serî'an ve 'âcilen der-i 'aliyyeme bildirmeğe ikdâm u dikkat eylemen bâbında"*[68] şeklinde olabildiği gibi *"...ba'de'l-yevm dahî mîrîden me'mûr-ı tahrîr ü istishâbı oldığın beş yüz nefer 'asker ile savb-ı me'mûrene irişmez isen ecdâd-ı 'izamım ervâh-ı tayyibeleri hakkiçün sana necât ü selâmet musavver değildir vebâlin*

[61] BOA, MD 190, Hüküm 209.
[62] BOA, MD 190, Hüküm 227.
[63] BOA, MD 190, Hüküm 235.
[64] BOA, MD 190, Hüküm 236.
[65] BOA, MD 190, Hüküm 255.
[66] BOA, MD 190, Hüküm 274.
[67] BOA, MD 190, Hüküm 255.
[68] BOA, MD 190, Hüküm 385.

boynuna olsun âna göre hareket eylemen bâbında"[69] şeklinde daha sert üslubun kullanıldığı da görülebilmektedir.

Hükümlerin sol alt tarafında yazıldığı tarih bulunmaktadır. Tarihler hicri takvime göre ayın evâil (1-10), evâsıt (11-20), evâhir (21-30) olarak onar günlük bölümlerine göre atılmış, aylar ise *"Fî evâili Za. sene 1203"*[70], *"Fî evâili L. sene 1203"*[71] örneklerindeki gibi rumuz şeklinde yazılmıştır. Defterde sıra numarasıyla yer alan hükümlerin tarihlerinde kronolojik sıra yoktur. Örneğin 209'dan 213'e kadar olan hükümler Ramazan ayında, 214'ten 217'ye kadar olanlar bir ay önceki Şaban ayında yazılmışlardır. Aynı şekilde 214 numaralı hükümde *Fî evâhiri Ş. sene [1]203,* tarihi kayıtlıyken 215 numaralıda *Fî evâsıtı Ş. sene [1]203* tarihi vardır.

Bazı hükümlerin üzerinde hükümden daha sonraki tarihte yazılmış derkenarlar bulunmaktadır. Gönderilen hükümlere sonradan gelen cevaplar buraya kaydedilmiştir. Örneğin Sivas Eyaleti'ne gönderilen ve kazalarında bulunan harçlıkçıların Bender'e gönderilmesiyle ilgili Evâsıtı N. sene 1203 tarihli hükmün üzerinde, *"İşbu emr-i âli lede'l-vürûd şa'bânda mukaddemce cümlesi savb-ı me'mûrelerine 'azîmet eylediklerini nâtık Sivas kadîsının vârid olan i'lâmının mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh virildi. Fî 4 Za. sene [1]203"*[72] kaydı bulunmaktadır. Aynı konu ile ilgili tekrar gönderilen emirlerin sureti yazılmayıp öncekinin üzerine *"Tekrâr emr yazılmışdır"*[73], *"Bu husûs içün tekrâr emr-i âlî yazılmışdır"*[74], *"Tekrâr isti'câlleriçün emr yazılmışdır"*[75] ve *"Tekrâr emr-i şerîf yazılmışdır"*[76] şeklinde kayıtlar düşülmüştür. Bazı derkenarlardaki açıklamalarda ise defterde sureti olan belgenin aslının nerede bulunduğu ile ilgili bilgi verilmiştir. Örneğin Fas hâkimine gönderilen ve padişahın cülusunu bildiren name ile ilgili *"Battâlı şevvâl mühimme tobresinde mahfûzdur"*[77] bilgisi yer almaktadır.

Hükümlerin bir kısmının birden fazla yere gönderildiği anlaşılmaktadır. Bu hükümlerin altına:

Bir sûreti:

Şam vâlîsi vezîre ( ) vech-i meşrûh üzre.

---

[69] BOA, MD 190, Hüküm 291.
[70] BOA, MD 190, Hüküm 317.
[71] BOA, MD 190, Hüküm 263.
[72] BOA, MD 190, Hüküm 248.
[73] BOA, MD 190, Hüküm 221.
[74] BOA, MD 190, Hüküm 405.
[75] BOA, MD 190, Hüküm 227.
[76] BOA, MD 190, Hüküm 222.
[77] BOA, MD 190, Hüküm 262.

Bir sûreti:

Van muhâfızına ( ) vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti:

Bâyezid mutasarrıfı İshak Paşa dâmet ma'alühûya ber-vech-i meşrûh[78] şeklinde gönderildiği yerler yazılmıştır.

III. Selim'in hatt-ı hümâyûnlarındaki açık ve anlaşılır dil özelliği[79] defterdeki hükümler için de geçerlidir. Arapça ve Farsça kelime ve tamlamalar fazla olmakla birlikte hükümler sade bir dille yazılmıştır. *Yaz ve kış dimeyüb taş yaslanub toprak daşınarak"*[80], *"giceyi gündüze katarak", "yollarda ayak sürimek"*[81], *"vebâlin boynuna olsun"*[82] ve *"göreyim seni bundan dahî ziyâde hidmet eyleyesin"*[83] gibi günümüzde de kullanılan deyimlerle birlikte *"baş gider taş gitmez"*[84] gibi atasözleri de yer almaktadır. Aynı anlama gelen kelimelerin bazen Türkçe bazen Arapça ve Farsça karşılıklarının kullanıldığı görülmektedir. *Bahr-i Sefîd-Akdeniz*[85], *cezîre-ata* (ada)[86], *râh-yol*[87] örneklerinde olduğu gibi. Bununla birlikte 262 numaralı kayıt hüküm olmayıp Fas hâkimine padişahın cülusunu bildiren nâme-i hümâyûnun sureti olduğu için Arapça yazılmıştır.

Defterdeki hükümler dîvânî yazı ile kaydedilmiş olup, yazı stilinden birden fazla kâtip tarafından kaleme alındıkları anlaşılmaktadır. Mesela konu ve yazı şekli itibariyle diğer hükümlerden farklılık gösteren 218, 242, 243, 244, 307, 308, 361, 362 ve 363 numaralı hükümler Venedik tacirlerinin ticari faaliyetleri ilgili olup Venedik balyosunun divana sunduğu arzuhâl üzerine yazılmışlardır. 415 numaralı hüküm Prusya elçisinin üzüm satın almak için verdiği arzuhâl üzerine, 416 numaralı hüküm ise yine Venedik balyosunun müracaatıyla Venedikli bir hekimin yol güvenliğinin sağlanması ile ilgilidir. Numaraları belirtilen bu hükümlerin bariz bir

[78] BOA, MD 190, Hüküm 221.
[79] Yücel Özkaya. (1990). III. Selim'in İmparatorluk Hakkındaki Bazı Hatt-ı Hümayunları. *Ankara Üniversitesi OTAM,* S. 1, s. 333-354.
[80] BOA, MD 190, Hüküm 324.
[81] BOA, MD 190, Hüküm 222.
[82] BOA, MD 190, Hüküm 291.
[83] BOA, MD 190, Hüküm 260.
[84] BOA, MD 190, Hüküm 324.
[85] BOA, MD 190, Hüküm 230.
[86] BOA, MD 190, Hüküm 233.
[87] BOA, MD 190, Hüküm 211.

şekilde aynı kalemden çıktığı görülmektedir. Buradan hareketle yabancılarla ilgili hüküm kayıtlarının farklı bir kâtip tarafından tutulduğu söylenebilir.

Genel olarak hükümler düzgün bir şekilde yazılmış olmasına rağmen bazı hükümlerin üzerinde düzeltme yapmak için bir çok satırın üzerinin çizilip satır aralarına ve sayfa kenarlarına eklemeler yapılması, bu hükümlerin okunmasını haliyle güçleştirmiştir[88]. Defterin 183. sayfasında bulunan *"Der-Zemân-ı Kaim-Makam-ı Âlî-Makam Hazret-i Mustafâ Paşa Fî 21 Za. Sene 1203"* ibaresi sadaret kaymakamının değiştiğini, bu sayfadan itibaren yazılan hükümlerin Mustafa Paşa'nın kaymakamlığında kaydedildiğini göstermektedir.

4.2. DEFTERİN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

4.2.1. 1787-1792 Osmanlı-Rusya ve Avusturya Savaşı

İncelenen hükümler 5-14 Haziran 1789 ile 11-20 Ekim 1789 arasındaki tarihleri içermektedir. Bu tarihler, 7 Nisan 1789'da tahta çıkan III. Selim'in[89] saltanatının ilk aylarına tekabül etmektedir. Dönemin en önemli olayı, Avusturya ve Rusya ile yapılan ve 1787 yılından beri devam eden savaştı[90]. 212 hükümden 64 tanesi sefere katılımın sağlanması, cepheye giden askerlerin geçtiği yerlerde ihtiyaçlarının temini, ve seferdeki komutanlara verilen emirlerle ilgilidir.

III. Selim'in tahta çıktığı sırada Osmanlı Devleti iki yıldan beri Rusya ve Avusturya ile savaş halindeydi. Bu savaş, 1784'te Rusya'nın ilhak ettiği Kırım'ı kurtarmak ve Avusturya ile Rusya arasında Osmanlı topraklarının paylaşılması konusunda yapılan antlaşmanın uygulanmasını önlemek için başlamıştı[91].

1781 yılının Nisan ve Mayıs aylarında Avusturya imparatoru II. Jozef ile Rus çariçesi II. Katerina arasında bir ittifak kurulmuştu. Buna göre Osmanlı Devleti'ne karşı açılacak savaşta iki taraf birbirine yardım edecekti. Yine iki hükümdar arasında 1782 yılında yapılan diplomatik yazışmalarda, Osmanlı'dan alınacak toprakların taksimi konusunda antlaşma yapılmıştı. Bu tasarıya Grek projesi adı verilmiştir.

---

[88] BOA, MD 190, Hüküm 299, 306, 331, 354, 355.
[89] A. Cevat Eren. (2001). III. Selim. *İslam Ansiklopedisi*, c. 10, MEB, Eskişehir, s. 442.
[90] BOA, MD 190, Hüküm 230. *"…düşmen-i dîn ü devlet ve 'adû-yi mülk ü şerîf olan Moskovlu ve müttefiki Nemçelü üzerlerine sefer-i hümâyûnum muhakkak ve mukarrer olub…"*
[91] Enver Ziya Karal. (1999). *Osmanlı Tarihi.* c. 5, TTK, Ankara, s. 14.

Projeye göre Eflak, Boğdan ve Besarabya'da yani Dinyester ile Tuna nehri arasındaki topraklarda Daçya devleti kurulacak, Dinyester'e kadar olan Karadeniz kıyılarını Rusya alacak; Sırbistan, Bosna–Hersek ve Dalmaçya kıyıları ile Eflak'ın bir kısmı da Avusturya'ya verilecekti. Eğer Osmanlı Devleti Avrupa'dan tamamen çıkarılıp İstanbul ele geçirilirse merkezi İstanbul olmak üzere Rusya'ya bağlı bir Grek Devleti kurulacak başına da çariçenin torunu Konstantin getirilecekti[92].

1787'de Osmanlı'nın Rusya'ya savaş açmasının ardından 1788 başlarında Avusturya'nın da müttefikinin yanında savaşa katılmasıyla Osmanlı Devleti beklemediği biçimde iki devletle birlikte mücadele etmek zorunda kalmıştı. Özellikle sadrazam Koca Yusuf Paşa'nın komuta becerisinin olmaması ile birlikte acele ederek yeterli hazırlığı yapmadan sefere çıkması, yeniçerilerin eğitimsizliği ve sefer sırasındaki disiplinsizlikleri Osmanlıların başarısızlığında önemli rol oynamıştır[93].

I. Abdülhamit'in çok değer verdiği Özi'nin Aralık 1788'de kaybedilerek 25.000'e varan sivil halkın katletmesi haberi, savaşın vahim ve tehlikeli gelişmesinin bir işareti olarak İstanbul'u derinden sarstı. I. Abdülhamit bu hadiseden duyduğu üzüntüden hastalanarak 6 Nisan 1789'da vefat etti ve yerine 7 Nisan 1789'da kardeşi III. Mustafa'nın oğlu III. Selim, sultan oldu[94].

4.2.2. III. Selim'in Tahta Çıkışı (7 Nisan 1789)

Doğduğu günden beri halk arasında kurtarıcı gözüyle bakılan III. Selim'in tahta geçişi, ülke genelinde sevinçle karşılandı. Gerek halk, gerekse resmi hizmetlerde görevli olan bir çok kişi, bu genç ve cesur şehzadenin başa geçmesini sabırsızlıkla beklemişlerdi[95].

III. Selim, en ufak devlet işleriyle şahsen ilgilenerek büyük bir gayretle işe başladı. Yeni padişah, Kırım Rusların elinde kaldığı müddetçe savaşın devamından yanaydı. Bu yüzden Avusturya ve Rusya'ya karşı zafer kazanmak için devletin bütün maddi ve manevi imkanlarını seferber etmişti. Bu hususta "düşmandan intikam alınmadıkça kılınç kınına girmeyecektir" demiş ve harple ilgili her türlü tedbirin alınmasını bizzat emretmişti[96].

---

[92] Fahir Armaoğlu. (1997). *19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789-1914)*. TTK, Ankara s. 17.
[93] Uzunçarşılı, a.g.e., s. 525-530.
[94] M. Alaaddin Yalçınkaya. (2002). III. Selim ve II. Mahmud Dönemleri Osmanlı Dış Politikası. *Türkler Ansiklopedisi*, c. 12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 630.
[95] M. Fatih Salgar. (2001). *III. Selim Hayatı-Sanatı-Eserleri.* Ötüken Neşriyat, İstanbul, s. 16.
[96] Eren, a.g.m., s. 442.

III. Selim Yusuf Paşa'yı sadrazamlıkta bıraktı. Kaptanıderya Gazi Hasan Paşa'yı seraskerlik payesiyle Özi kalesini Ruslardan almaya memur etti. Giritli Hüseyin Paşa'yı da Kaptanıderyalık görevine getirdi. Padişah, komutanların ve askerlerin cesaretini artırmak için her yolu kullanmıştı.[97]

Ancak Rus ordusunun Kalas'a saldırarak Osmanlı kuvvetlerini mağlup etmesinin ardından padişah, sadarete ibkasından yaklaşık elli gün sonra Yusuf Paşa'yı azlederek yerine Avusturya cephesinde serasker olan Kethüda Hasan Paşa'yı sadrazam ve serdâr-ı ekrem olarak atamıştır[98]. Ancak yeni sadrazam da kısa sürecek olan görevinde başarı gösterememiştir.

4.2.3. Cephelerin Durumu

Osmanlı Devleti'nin, Avusturya ve Rusya ile yaptığı savaş sebebiyle Batıda, Kuzeyde ve Kafkasya'daki çeşitli cephelerde savaşın şiddetli bir şekilde sürmekte olduğu, defterdeki hükümlere yansımıştır. Ordunun başında sadrazam ve serdâr-ı Ekrem Hasan Paşa'nın bulunduğu, *"...sadr-ı a'zam ve bi'l-istiklâl ve'l istibdâd serdâr-ı ekremim düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü'l-'âlem nâzım-ı menâzımi'l-ümem Hasan Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehû vaza'if-i bi't-tebdîl iktidâra ve ikbâle ordû-yi hümâyûnumdan mevcûd sunûf-i 'askeriyye ile ve ser-'askerler dahî mürettebât-ı ma'iyyetleriyle mütevekkilen 'alâ-emrü'l-mu'ayyen düşmen-ı dîn üzerine hücûm u iktihâma müheyyi' olub..."*[99] şeklinde ifade edilmektedir.

Bununla birlikte eski sadrazam Vezir Yusuf Paşa Vidin seraskerliği,[100] Vezir Abdi Paşa Belgrat cephesi seraskerliği,[101] Bosna valisi Vezir Arslan Paşa Bosna seraskerliği,[102] Hasan Paşa ise İsmail seraskerliği[103] görevlerindedir. Vezir Gazi Hasan Paşa kaptanıderyalıktan alınarak Özi tarafına serasker olarak atanmış,[104] kaptanıderya Vezir Hüseyin Paşa Özi Kalesi'nin düşmandan geri alınması için denizden yapılması gereken yardımı gerçekleştirmek ve Rus donanmasına karşı Karadeniz sahillerinin güvenliğini sağlamakla görevlendirilmiş,[105] Vezir Selim Paşa

[97] Karal, a.g.e., s. 15.
[98] Uzunçarşılı, a.g.e., s. 548-549.
[99] BOA, MD 190, Hüküm 263.
[100] BOA, MD 190, Hüküm 326.
[101] BOA, MD 190, Hüküm 385.
[102] BOA, MD 190, Hüküm 324.
[103] BOA, MD 190, Hüküm 330.
[104] BOA, MD 190, Hüküm 216.
[105] BOA, MD 190, Hüküm 370.

Bender cephesinde,[106] Soğucak ve Anapa seraskeri olan Vezir Hüseyin Paşa ise Anapa'dadır.[107]

III. Selim'in savaş sırasında askerin maneviyatını artırmak için orduya gönderdiği hatt-ı hümâyûnlarında[108] yer alan ifadelerin benzerleri, defterdeki bazı hükümlerde de bulunmaktadır. Bununla ilgili; *"…böyle günlerde hidemât-ı cihâd u gazâyı te'diyede gönül birliği ve ittihâd-ı kulûb ile ez-dil ü cân çalışub âsâyiş ü istirâhat mülâhazasını terk iderek dîn-i mübîne ve der-i 'aliyyeme hidmet idenleri cenâb-ı hayrü'l-hâfızına her hâlde cenâb-ı hudâvend kadîr muîn ve zahîr ve bâver dest-gîrleri ola benim du'â'm sizler ile biledir…"*[109], *"…hidemât-ı gazâyı te'diyeye kıyâm ve dîn hidmetini ve devlet-i 'aliyyem gayret-keşliğini iltizâm iden Bosna dilâverleri kullarım hakklarında ber-vechle dirîg-i pâdişâhânem olmayub her biri hâl ve şânına ve zâhir olan merdlik ve yararlıklarına göre taraf-ı mülûkânemden nâil-i eltâf ü in'âm ve mazhar-ı nevâzîş ü ikrâm olmalarına himmet-i kâmile-i şehr-yârânem masrûf idüği…"*[110], *"…Moskovlu ve müttefiki Nemçelü üzerlerine sefer-i hümâyûnum muhakkak ve mukarrer olub ve 'inâyet-bârî ve sıdk-kâri-i rûhâniyyet-i hazret-i risâlet-penâhi sallallahü te'âlâ 'aleyhi ve sellem ile sakara-i mesfûreden gereği gibi ahz-i sâr ü intikam alınmadıkca gazâ' kılıcı gılâfına girmemek husûsı cezm-gerde-i pâdişâhânem olub…"*[111] gibi ifadeler kullanılmıştır.

Hükümlerdeki bilgiler, bazı cephelerde düşmanla yapılan savaşta büyük sıkıntılar yaşandığı göstermektedir. Bosna valisi ve seraskeri Arslan Muhammet Paşa'ya gönderilen hükümde; Avusturya'nın Bosna'ya saldırmakta olduğu ve Bosna'daki kuvvetlerin kendi aralarındaki çekişmelerden dolayı düşmana karşı başarılı olamadıkları belirtilmekte, Bosna'daki komutan ve idarecilerin düşmana karşı birlikte hareket etmeleri istenmektedir[112]. Cephedeki durumun kritik olduğunu gösteren bir başka hükümde ise, *"Hâin-i dîn ü devlet olan Nemçe keferesi bu esnâda var kuvveti bâzûya getürüb tedârükât-ı kaviyye ile Bosna hudûdlarına taraf taraf hücûm u derûn hıyânet-i meşhûnunda muzmer olan makasid-i fâsidesini icrâ' irâdesiyle mücâhidîn-i Bosna'yı her tarafdan tazyîka ibtidâr ve Gradişka taraflarına îsâl-i hasâr eylediği ve def'-i mâzarr-ı a'dâ' ve muhâfaza-i hudûd u enhâ' zımnında*

[106] BOA, MD 190, Hüküm 248.
[107] BOA, MD 190, Hüküm 327.
[108] Enver Ziya Karal. (1999). *Selim III'ün Hatt-ı Hümayunları.* TTK, Ankara, s. 20-28.
[109] BOA, MD 190, Hüküm 347.
[110] BOA, MD 190, Hüküm 324.
[111] BOA, MD 190, Hüküm 230.
[112] BOA, MD 190, Hüküm 347.

Bosna ser-haddine tiz elden külliyetlü 'asâkir ile imdâda müsâra'at ve dîn karındaşlarına i'ânet ve kahr u istîsâl-i düşmen-i dîne dâmen-der-meyân-ı gayret olunmak farz mertebesinde oldığı…" açıklamaları yer almakta, Bosna'nın yardımına koşmak için çevre kazalardan asker gönderilmesi emredilmektedir[113]. Ayrıca İstanbul'dan kiralanan dört Fransız gemisi, Bosna kalelerine zahire ve mühimmat yardımı yapmak üzere Dubrovnik İkelesi'ne gönderilmiştir[114].

Avusturya'ya ait Zemun Kalesi'nin karşısında olan Belgrat Kalesi de askerî yönden zayıf durumdadır. Rumeli valisi Abdi Paşa'ya gönderilen hükümde; Zemun'da düşmanın büyük kuvvete sahip olup Belgrat'a saldırmak üzere iken Belgrat'taki asker sayısının yetersiz olduğu, üç dört aydan beri askerlere tayın verilemediği, kaledekilerin zahire ve mühimmat eksikliği çektikleri belirtilmekte, Abdi Paşa'nın ne şekilde olursa olsun külliyetli asker ve zahire ile bir an önce Belgrat'ın yardımına gitmesi istenmektedir[115]. Belgrat muhafızı Osman Paşa'ya ise düşmana karşı dayanmasını ve kendilerine yardımın gönderileceğini bildiren bir hüküm yazılmıştır[116]. Ancak Abdi Paşa'nın bir çok defa verilen emre rağmen Belgrat'ın yardımına gitmemesi, Osman Paşa'nın ise kaleyi savunmada fazla gayret göstermemesi yüzünde 20 günlük bir kuşatmadan sonra Belgrat, Avusturyalıların eline geçmiştir[117].

Rusya cephesinde bulunan Hoca Beğ Palankası'nın da zor durumda olduğu konuyla ilgili hükümlerden öğrenilmektedir. Palankadaki askerlerin erzak sıkıntısı çektikleri ve yardıma muhtaç olduklarının, Kaptanıderya Hüseyin Paşa tarafından divana bildirilmesi üzerine Akkirman muhafızı Tayfur Paşa'dan, Burgos'dan Akkirman'a nakl olunan zahirenin bir kısmını Hoca Beğ'e göndermesi istenmektedir[118].

Ruslarla savaşın yapıldığı diğer bir cephe olan Kafkasya cephesinde de durum parlak değildi. Rusya cephesinde düşmana karşı bölgedeki aşiretlerin desteğinin sağlanması ile ilgili Soğucak ve Anapa seraskeri Vezir Hüseyin Paşa'ya gönderilen hükümde; Kuban'daki Abaza ve Çerkez kabileleri ile Kuban'ın ilerisinde Rusya topraklarında bulunan Küçük ve Büyük Kabartay kabilelerinin defalarca divana arz gönderip kendilerine asker, top ve mühimmat yardımı yapıldığı taktirde

[113] BOA, MD 190, Hüküm 352.
[114] BOA, MD 190, Hüküm 292.
[115] BOA, MD 190, Hüküm 266.
[116] BOA, MD 190, Hüküm 293.
[117] Uzunçarşılı, a.g.e., s. 555.
[118] BOA, MD 190, Hüküm 312.

düşmanın ilerleyişini durduracaklarını bildirdikleri, Kabartay aşiretinin Rus topraklarına saldırarak bir çok yerleşim yerlerini yağmalamak ve İngüş kalesini ele geçirmek gibi düşmana zarar verecek bir çok faaliyette bulundukları, Kabartaylara yapılacak yardımla düşmanın Soğucak ve Anapa üzerine kesif olarak hücumunun engellenebileceği bildirilmektedir. Bu sebeple Hüseyin Paşa'nın konuyu o bölgedeki aşiretlere komutan olarak atanan Kalgay Muhammed Giray ile müzakere ederek Kabartaylara acele olarak beş bin piyade asker ve yeteri kadar top, mühimmat ve cephane ile yardım etmesi emredilmektedir[119]. Ancak Hüseyin Paşa'ya bölgedeki Çerkez ve Kabartay kabileleriyle Ruslara karşı birlikte hareket etmesi yolunda verilen emirler sonuç vermemiş, bu cephedeki savaş Paşa'nın hıyanet ederek Ruslara teslim olmasıyla tam bir bozgunla sonuçlanmıştır[120].

4.2.4. Sefere Katılımın Sağlanması

Avusturya ve Rusya ile devam eden savaş sebebiyle devletin acil olarak askere ihtiyacı vardır. Bu sebeple eyalet ve sancaklardaki yöneticilerden, bir kısmı *"kendi bedenlerinden"*[121] bir kısmı ise *"mîrîli"*[122] olmak üzere asker göndermeleri istenmektedir. Bu durum defterdeki birçok hükümde; *"...Yalvaç kazâsı şehir kethûdası es-seyyid Muhammed Emîn zîde kadrühû bedeninden tahrîrine me'mûr oldığı beş yüz nefer süvâri 'asâkiri tahrîr ü techîz ile yerinden hareket ve ordû-yi hümâyûnuma îsâl üzere oldığı ihbâr olunub…"*[123] veya *"Ödemişli Yeğen Ağa kethudâsı Hasan zîde mecdühûya ve kezâlik aslda yazıldığı üzere mübâşirine ( ) mâliyye diğer sâdır olan emr-i âlî ile me'mûr-ı tahrîri oldığı üç yüz nefer mîrî süvâriden mâ'adâ kendü bedeninden dahî iki yüz nefer süvâri 'asker tahrîr ve cümlesi beş yüz nefer olarak bi'n-nefs-i istishâb ve meştâ-yi ordû-yi hümâyûnuma îsâl eylemek üzere me'mûriyetini mutazammın ber-vech-i meşrûh."*[124] örneklerinde olduğu gibi görülmektedir.

Asker ihtiyacı yüzünden bazı yerlerden *nefîr-i 'âmm tarîkiyle* ücretli askerler toplanması istenmektedir. Bosna valisi ve seraskeri Vezir Arslan Muhammet Paşa'ya gönderilen hükümde; *"...Bosna'ya tertîb ü tesyîr olunan mîrî ve zî-kudret 'asâkirinden başka bu def'a dahî Üsküb ve Piriştine ve Behişte ve Sarıgöl ve Prezrin*

---

[119] BOA, MD 190, Hüküm 268.
[120] Zübeyde Güneş Yağcı. (2009). Osmanlı Devleti'nin Kuzey Kafkasya Siyaseti: Çerkeslerden Bağlılık Senedi Alınması. *Karadeniz Uluslar arası Sosyal Bilimler Dergisi*, Bahar, yıl:1 S. 2, s. 103-104; Uzunçarşılı, a.g.e., s. 582-584.
[121] Masraflarını şahıslarından karşılayacakları askerler.
[122] Maaşları devlet hazinesinden karşılanan askerler.
[123] BOA, MD 190, Hüküm 211.
[124] BOA, MD 190, Hüküm 351.

ve Kalkandelen ve Manastır ve İstarova ve İpek kazâları ve sâir semt-i münâsib olan mahallerden eli kılıca kadir ve darb u harbe muktedir ehl-i islâmdan olanları nefîr-i 'âmm tarîkiyle 'alâ-eyyi-vech-gân yerlerinden kaldırılub her bir kazâdan cümlenin re'y ü ittifâkıyla idâreye muktedir biri üzerlerine başbuğ nasb olunarak serî'an ve 'âcilen Bosna'ya li-ecli'l imdâd irişdirilmesi…"[125] şeklinde Avusturya'nın bütün gücüyle Bosna'ya saldırmakta olduğu belirtilerek, eli kılıç tutanların toplanarak başlarına komutan atanıp Bosna'nın imdadına gönderilmeleri emredilmektedir.

Sefere katılımın sağlanmasıyla ilgili Diyarbakır eyaletindeki sancakların alay beylerine gönderilen hükümde: Sancaklarındaki bütün zeamet ve tımar sahiplerini askerleriyle birlikte toplayıp Anadolu'dan sefere memur olan askerlerin sürücüsü Abdi Paşa'nın maiyetine girmeleri ve bir an önce orduya ulaşmaları, eğer emre itaat etmezler veya askerlerini eksik getirirlerse sadece ellerinden zeamet ve tımarlarının alınmalarıyla yetinilmeyip ağır bir şekilde cezalandırılacakları söylenmektedir[126]. Cizre beyine gönderilen bir başka hükümde: Rusya ve Avusturya ile yapılan savaş dolayısıyla Anadolu'dan toplanan askerleri görev yerlerine ulaştırmakla görevli Diyarbakır valisi Vezir Abdi Paşa'ya Cizre beylerinin de kuvvetleri ile birlikte katılması emredilmektedir[127].

Bazı sancaklarda istenen miktarda asker gönderemeyenlerin, gücü ölçüsünde kuvvetle sefere katılmaları istenmektedir. Örneğin Menteşe sancağında Döğer kazası şehir kethüdası Süleyman'ın cihada yardım için şahsından bin asker teçhiz edip orduya katılması emredilmişken, Süleyman'ın, o kadar askerle gelmeye gücünün olmadığını bildirmesi üzerine toplayabildiği miktarda seçkin askerle acele olarak görev yerine gitmesi, aksi taktirde cezalandırılacağı belirtilmektedir[128].

Anadolu ve Rumeli'de eşkıyalık yaparak halkın huzurunu bozan bazı kimselerin sefere katılmaları emredilmek suretiyle hem asker tedarik edilmesi, hem de halkın bu kişilerin zulmünden kurtarılması amaçlanmıştır. Mesela Çermik kazasında eşkıyalık yapanlar orduya çağrılırken,[129] Uluborlu kadısına ve Hamit sancağı mütesellimine gönderilen hükümde, Uluborlu kasabası sakinlerinden şehir kethüdası Müftüoğlu Hacı Muhammet ve avanelerinden Sencioğlu Osman ve

[125] BOA, MD 190, Hüküm 347.
[126] BOA, MD 190, Hüküm 238.
[127] BOA, MD 190, Hüküm 250.
[128] BOA, MD 190, Hüküm 302.
[129] BOA, MD 190, Hüküm 210.

Tamgacıoğlu Hacı İbrahim'in halka zulüm yaptıklarının kaza ahalisinin divana gönderdiği arz-ı hâlden öğrenildiği, adı geçen kişilerin halka zulüm ve saldırılarının önlenmesi için sefere memur edildikleri;[130] Antep naibine gönderilen bir başka hükümde ise Antep şehrinde sakin Eylenecioğlu Molla Ali, Kethüdaoğlu Molla Hüseyin ve Kamalakoğlu adıyla bilinen şakiler ile yeniçerilerin halka musallat olup masum insanlara zarar verdikleri, ulemadan Mecin Efendi ile bazı kimseleri kanunlara aykırı olarak katlettikleri, bu şekilde halkın perişan ve beldelerin harap olacağının divana ihbar edildiği, Ali, Hüseyin ve Kamalakoğlu ile yeniçeri zümresinin sefer-i hümâyûna gönderilmeleri[131] kaydı yer almaktadır.

Bazı suçluların ise sefere katılmaları şartıyla cezalarının affedileceği belirtilmektedir. Gümülcine'de Halil ü Cebel nahiyesi sakinlerinden Kavlioğlu Hasan ve Hacı İsmail oğlu Osman'ın, haklarında cezalandırılmaları için emirler gönderilmesine rağmen ocaktan gönderilen defterde belirtilen miktarda piyade askeriyle orduya katılmaları şartıyla suçlarının affedildiği belirtilmektedir[132].

Uzak eyaletlerden de bazı kişiler sefere memur edilmişlerdir. Cidde valisi Vezir İzzet Paşa'ya gönderilen hükümde; kendisinin Rumeli tarafına sefere memur edildiği, üzerindeki Cidde sancağı Habeş eyaleti ve Mekke-i mükerreme şeyhü'l-haremliğinin başkasına tevcih olunduğu, halefi gelinceye kadar yerine bir mütesellim tayin ederek maiyetiyle birlikte gemiye binip Mısır üzerinden Rumeli'ye gelmesi istenmektedir[133].

Hüküm kayıtlarında düşmana karşı yapılan savaşın cihat havası taşıdığı görülmektedir. Medreseli öğrencilerin cihat arzusuyla savaşa katılmalarına dair Ödemiş kazasına gönderilen hükümde; divana müracaat ederek gönüllü talebeleriyle düşmana karşı gazaya katılmak isteyen Âlim Muhammet'in gaza arzusu olanlar ile yerinden hareket ederek münasip yoldan orduya katılması, Ödemiş voyvodasının engel olmaması için ona ayrı emir gönderildiği yazmaktadır[134].

Defterdeki hükümlerin bir bölümü sefere katılan kuvvetlerin yoldaki ihtiyaçlarının sağlanmasıyla ilgilidir. Cepheye giden askerlerin varacakları menzile kadar ihtiyaçlarının sağlanması için yol güzergahındaki idarecilere hükümler gönderilmiştir. Örneğin; *"Yalvaç kazâsı şehir kethûdası es-seyyid Muhammed Emîn*

[130] BOA, MD 190, Hüküm 306.
[131] BOA, MD 190, Hüküm 331.
[132] BOA, MD 190, Hüküm 294.
[133] BOA, MD 190, Hüküm 287.
[134] BOA, MD 190, Hüküm 411.

zîde kadrühû bedeninden tahrîrine me'mûr oldığı beş yüz nefer süvâri 'asâkiri tahrîr ü techîz ile yerinden hareket ve ordû-yi hümâyûnuma îsâl üzere oldığı ihbâr olunub 'asâkir-i mezkûrenin esnâ-yi râhda iktizâ' iden me'kûlâtlarının akçasıyla si'r-i râyici üzere satanlardan iştirâ' ü i'tâsına mu'âvenet olunarak bir gün evvel mahall-i me'mûrine sür'at-i vusûlüni mûcib olur hâlâtın istihsâline dikkat olunmak ehemm ü ikdâm olmağla…"[135] veya *"Sâbıkâ deryâ kapudanı olub bu def'a Özi cânibi ser-'askeri nasb olunan vezîrim Gazî Hasan Paşa iclâlehûya bi-mennihî te'âlâ mükemmel ve muntazam kapusı halkıyla serî'an der-i 'aliyyemden hareket ve düşmen-i dînden ahz-i intikam niyyet-i hâlisesiyle Özi cânibine teveccüh ü 'azîmet üzere oldığına binâen müşârün-ileyhin der-sa'âdetimden İsmâil'e varınca esnâ-yi râhda yanında olan kapusı halkına iktizâ' iden me'kûlât u meşrûbâtlarının râyici üzere rızâlarıyla satanlardan akçasıyla tedârük ü iştirâsına mu'âvenet olunarak bir kadem akdem savb-ı maksûde sür'at-i vusûllerini mûcib olur hâlâtın istihsâline ihtimâm ü dikkat olunmak fermânım olmağın…"*[136] şeklinde söz konusu kuvvetlerin vakit kaybına sebep olmadan ihtiyaçlarının sağlanıp, bir an önce memur oldukları yere ulaşmalarına yardımcı olunması istenmektedir.

4.2.5. Emirlerin Yerine Getirilmemesi

XVIII. yüzyılın sonlarına doğru merkezi otoritenin zayıfladığı, taşradaki görevlilerin başlarına buyruk hareket ettikleri görülmektedir. Özellikle sefere katılmaları yönünde verilen emirlere, bir çok komutan itaatsizlik göstermiştir. Hükümlerin büyük bir bölümünde aynı emrin defaten verildiği ifade edilerek, muhatap kişi azarlanmakta ve tehdit edilmektedir. Ayrıca hükümlerin üzerindeki derkenarlarda sefere katılmayla ilgili tekrar emir yazıldığını gösteren kayıtlar da yer almaktadır.

Erzurum kadısına ve Anadolu'nun sol kolundaki kadılara gönderilen hükümde; *"Zikr olunan sol kol kazâlarından sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan ser-dâr ve serdengeçti bayraklarının bu vâkte değin cümlesi yerlerinden tahrîk ve fevc fevc savb-ı me'mûrelerine tesyîr itdirilmeleri lâzımeden iken zikr olunan bayrakların ekserisi yerlerinden hareket etmedikleri muhakkak olub.."*[137] şeklinde görev yerlerine ulaşmakta geç kaldıkları belirtilmektedir.

---

[135] BOA, MD 190, Hüküm 211.
[136] BOA, MD 190, Hüküm 216.
[137] BOA, MD 190, Hüküm 258.

Urfa mütesellimine, kadısına ve yeniçeri zabitine gönderilen hükümde; bundan önce Urfa'daki yeniçeri serdarı, serdengeçti, eski ağalar ve alemdarlara emr-i âli ile ordû-yi hümâyûna memuriyetleri, ocaktan çavuş ve mübaşirler aracılığıyla bildirilmişken, çeşitli bahanelerle mübaşirler aldatılarak göreve gelinmemiştir[138].

Trabzon valisi Vezir Abdullah Paşa'ya gönderilen başka bir hükümde ise Soğucak ve Anapa canibi seraskeri Vezir Hüseyin Paşa'nın külliyetli miktarda askerle takviye edilmesi için Trabzon valisi Abdullah Paşa'ya ve Canik muhassılı Mîr Hayrettin'e emr-i şerîf gönderilmesine rağmen hâla o tarafa asker sevk edilmediği bildirilmektedir[139]. Ayrıca Hüseyin Paşa'nın maiyetindeki askerin yeterli olmadığı, düşmanın ise sayıca kalabalık ve saldırı hazırlığında olduğu, bu sebeple ne şekil olursa olsun acele olarak askerle takviye edilmesi ve ne kadar asker gönderdiğini divana bildirmesi hususu yer almaktadır.

Halep kadısına, mütesellimine ve yeniçeri zabitine yollanan hükümde; Halep'teki serdar, ağalar ve alemdarların mükemmel neferleriyle orduya katılmaları emredilmişken şu ana kadar kimsenin gitmediği, *"...Haleb'de kâin serdâr bayrağı mükemmel neferâtıyla ve 'atîk ağavat ve 'alemdârân tevâbi' ü levâhikleriyle bâ-fermân-ı âlî ordû-yi hümâyûnuma me'mûr olmuşlar iken sâlifü'z-zikr serdâr ve ağavat ve 'alemdârânın bu âna değin hilâf-ı emr-i âlî 'azîmet etmeyüb etvâr-ı nâ-hem-vâre ictisârları ihbâr olunmuş oldığından bahsle..."* şeklinde ifade olunmakta, askerlerin ocaktan tayin olunan çavuş mübaşeretiyle seri ve acil olarak yerlerinden kaldırılarak bir gün evvel orduya katılmalarının sağlanması istenmektedir[140].

I. Abdülhamit zamanında Edirne cizyesinden havale olunan kırk bin iki yüz kuruş ile Edirne ve havalisinden iki bin asker tedarik edip, Özi tarafına göndermeye memur olan eski Edirne Bostancıbaşı Muhammet Emin, defalarca gönderilen emr-i şerîflere rağmen görevini yerine getirmediği gibi elindeki parayı mübaşire teslim etmesi emrine de uymamıştır[141].

Seferde bulunan Rumeli valisi ve Belgrat canibi seraskeri Vezir Abdi Paşa'nın da verilen emirlere uymadığı görülmektedir. Kendisine gönderilen

---

[138] BOA, MD 190, Hüküm 271.

[139] BOA, MD 190, Hüküm 329. "…*Trabzon ve Canik ve havâlîlerinden 'asâkir irişdirilmek ve ser-'asker-i müşârün-ileyhin takviye-i bâzû-yi me'mûriyetini mûcib olur hâlâtın istihsâline kemâl-i ikdâm ü dikkat tâmm olunmak husûsları mukaddem ve muahhar sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin sana ve Canik muhassılı dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Mîr Hayrü'd-dîn dâme mecdühûya evâmir-i şerîfemle tenbîh ü te'kîd olunmuş oldığına nazaran şimdiye dek ol-taraflardan ma'iyyet-i ser-'asker-i müşârün-ileyhe külliyetlü 'asâkir irişdirilmesi vâcibâtdan iken…"*

[140] BOA, MD 190, Hüküm 334.

[141] BOA, MD 190, Hüküm 261.

hükümde; Avusturya'ya ait Zemun'un karşısında olan Belgrat kalesinin zor durumda olduğu, Zemun'da düşmanın büyük kuvvete sahip olup Belgrat'a saldırmak üzere iken Abdi Paşa'nın hâlâ Belgrat'a altmış saat mesafedeki İsfrence'de olduğu ve yardıma gitmekte geç kaldığı belirtilerek, ne şekilde olursa olsun külliyetli asker ve zahire ile bir an önce Belgrat'ın yardımına gitmesi istenmektedir[142].

Daha sonra gönderilen hükümlerden anlaşıldığı üzere Abdi Paşa verilen emre yine uymamıştır. Bu durum hükümlerde şöyle ifade edilmektedir: *"...sen ki ser-'asker-i müşârün-ileyhsin senden me'mûl u muntazır-ı şâhânem olan âsâr-ı gayret ü hamiyyete nazaran şimdiye dek mevcûd ma'iyyetin olan 'asâkir ile Belgrad'a vusûlün haberi me'mûl u muntazır-ı hıdîv-ânem iken henüz Niş'den hareket etmiş oldığın tahkik-gerde-i şehr-yârânem olub bu keyfiyyet hakkında der-kâr olan hüsn-i zann ve teveccüh-i dâverâneme vücûhla münâfî idiğinden şübhe yokdur..."*[143], *"...el-yevm taraf taraf cünûd-ı muvahhidîn a'dâ'-yı dîn ile mukabele u mukatele kıyâm üzere oldukları ve hattâ hâlâ Vidin cânibi ser-'askeri sadr-ı sâbık vezîrim Yusuf Paşa iclâlehû dahî Vidin'den kalkub karşu memâlik-i a'dâ'ya geçmiş oldığı sen ki ser-'asker-i müşârün-ileyhsin ma'lûmun olan hâlâtdandır el-hâletü hâzihi sen dahî şimdiye dek muktezâ-yi me'mûriyetin üzere Belgrad'a varub ândan karşu düşmen yakasına güzâr ile memâlik-i a'dâ'yı te'mîn ü târâc iderek geçen sene karşu geçirdiğin kabâhâtini imhâ' itdirecek etvâr-ı gayûrâne ibrâzına dâmen-der-meyân-ı gayret eylemen farîza-i zimmetin iken ve bu âna dek bu husûslar mukaddem ve muahhar ordû-yi hümâyûn ve rikâb-ı kâm-yâbımdan bi'd-def'ât evâmir-i şerîfem ısdâr ve mübâşirler tesyârıyla sana etrâfıyla tenbîh ü te'kîd olunmuşken ilâ-el'ân tarafından bir gûne hareket ü gayret sünûh etmemesi ve böyle dîn-i mübîn ve devlet-i 'aliyyeme hidmetinde münâfî-i me'mûl batâet ü rehâvet olunması gayetü'l-gaye istigrâbı mûcib bir keyfiyyet oldığında şübhe yokdur……bundan böyle dahî zinhâr ve zinhâr mütekâsil-âne vaz'ı tecvîz ile Belgrad'a irişmemek ve karşu geçmemek ihtimâlin olur ise hakkında beher-hâl zuhûr-ı gasb-ı mülûkânemi mûcib olacağı bî-iştibâhdır..."*[144].

Anadolu'dan toplanan askerleri orduya sevk etme işi, yani asker sürücülüğü görevi Diyarbakır valisi Abdi Paşa'ya verilmişti. Ancak kendisine gönderilen hükümde hâlâ görevini tamamlayamadığından bahisle; bir an önce ocaklı, mirî ve

[142] BOA, MD 190, Hüküm 266.
[143] BOA, MD 190, Hüküm 339.
[144] BOA, MD 190, Hüküm 385.

gönüllü askerleri yerlerinden kaldırıp düşmanla savaşmakta olan sadrazam ve seraskerin yardımına yetişmesi, bundan sonra bu konuda kendisine emir gönderilmeyeceği belirtilmektedir[145]. Bu görev daha sonra ondan alınarak eski Soğucak başbuğu Vezir Mustafa Paşa'ya verilmiş, kendisi ise eşkıya Payaslı Küçük Alioğlu'nun yakalanması işine memur edilmiştir[146].

4.2.6. Karadeniz ve Akdeniz'deki Donanma Faaliyetleri

Vezir Gazi Hasan Paşa'nın Özi seraskerliğine atanması üzerine Kaptanıderyalık görevine Vezir Hüseyin Paşa getirilmiştir. Hükümlerdeki bilgilere bakıldığında Osmanlı donanmasının Karadeniz'de Rus donanmasıyla mücadele ettiği, Akdeniz'de ise daha çok korsanlık faaliyetlerini engellenmeye çalıştığı görülmektedir.

Donanmanın başına getirilen Hüseyin Paşa'dan Karadeniz'deki Rus donanmasını imha ederek Rumeli ve Anadolu sahillerinin güvenliğini sağlayıp tüccar gemilerinin emniyetlerini temin etmesi, Özi Kalesi'nin düşmandan geri alınması için denizden yapılması gereken hareketi, donanma ricaliyle müzakere ederek gerçekleştirmesi, sadrazamla haberleşerek düşmandan intikam alınması için ne gibi tedbirler alınması gerekiyorsa yerine getirmesi istenmektedir[147].

Rusya ile devam etmekte olan savaş sebebiyle Karadeniz'in güvenli olmadığı, Anadolu ve Rumeli kıyılarının ve Karadeniz'deki Osmanlı gemilerinin saldırı tehlikesi altında olduğu görülmektedir. Konuyla ilgili hükümlerde; Sinop'ta iki kıta kalyon inşasına memur olan Kastamonu eski mütesellimi Ali, Rus gemilerinin saldırılarına karşı dikkatli olması konusunda uyarılırken,[148] daha sonra inşası tamamlanan ve denize indirilmek üzere olan bir kıta kalyonun Tersane-i âmireye getirilirken donanma-yi hümâyûn gemileri tarafından korunması istenmektedir[149].

I. Abdülhamit zamanında Ereğli limanı muhafazasına tayin edilen Çivikcizade Halil'in görevine eskisi gibi devam etmesi konusunda gönderilen hükümde; Rus gemilerinin saldırılarına karşı Anadolu ve Rumeli sahillerinde önlem alınmasının lüzumu anlatılmakta, Karadeniz boğazından Rumeli sahiliyle Emine

[145] BOA, MD 190, Hüküm 263.
[146] BOA, MD 190, Hüküm 400.
[147] BOA, MD 190, Hüküm 370.
[148] BOA, MD 190, Hüküm 296.
[149] BOA, MD 190, Hüküm 305.

Burnuna kadar, Anadolu sahiliyle Sinop'a kadar olan liman ve iskelelerin asker, top ve mühimmatla takviye edilmesi, gerekli yerlerde tabyalar inşa edilmesi hususunda maliyeden ve divandan emr-i şerîfler gönderildiği ifade edilmektedir. Ayrıca adı geçen mahallerde acele olarak keşif yapılarak resimlerinin ve gerekli olan mühimmatın defterlerinin hazırlanması, bunun için mimar halifeleri ve denizcilik bilgisi olan adamlar gönderilmesi gerektiği belirtilmektedir[150].

III. Selim tahta çıktığında rikâb-ı hümâyûn kaymakamı olan Salih Paşa'nın, Karadeniz boğazı muhafızlığına atandığını bildiren bir hükümde; kendisinden Anadolu ve Rumeli taraflarındaki kalelere nezaret edip güvenliklerini sağlaması ve ihtiyaçlarının temini için gereken tedbirleri alması istenmektedir. Rikâb-ı hümâyûn kaymakamlığına ise Karadeniz boğazı eski muhafızı Vezir Mustafa Paşa'nın atandığı bilgisi yer almaktadır[151].

Savaşın devam ettiği sırada Akdeniz'de Osmanlıları en çok uğraştıran meselelerden birisi de korsanlık faaliyetleridir. Akdeniz'de çok sayıda büyüklü küçüklü korsan gemisinin dolaşarak adalara ve sahillere zarar verdiği, gelip-giden ticaret gemilerine saldırdıkları görülmektedir.

İsveç'le yapılan ittifak nedeniyle savaş sırasında Rus Baltık donanması Akdeniz'e gelememişti. Ancak Rusların teşvikiyle korsanlığa başlayan Livadyalı Lambro, Rus bandıralı yirmi kadar gemisiyle Mürted Adası'nı kendisine üs edinerek Akdeniz'deki Müslüman gemilerine saldırmakta ve adalar halkını soymaktaydı[152].

İstanbul, Selanik ve İzmir'den çıkan gemileri ele geçirip içlerindeki Müslümanları esir alan korsanların arasında adalar halkından kişiler de olup, gemilerinin üzerlerine gidildiğinde Venedik, İngiltere veya başka dost bir devletin bandırasını açmakta, bu yüzden fark edilmeleri mümkün olmamaktaydı[153].

Korsan gemilerinin ortadan kaldırılmaları görevine Tersane-i âmire kethüdası Ahmet Paşa memur edilmiştir. Sakız adasına seksen doksan mil mesafedeki Mürted Adası civarında korsan gemilerinin dolaştığını haber alan Ahmet Paşa maiyetindeki gemilerle Mürted Adası'na gitmiştir[154].

Osmanlıların Arnavut tebasından korsanlara katılanların olduğu ile ilgili Yanya Sancağı'na gönderilen bir hükümde; Akdeniz'de dolaşan korsan gemilerine

[150] BOA, MD 190, Hüküm 323.
[151] BOA, MD 190, Hüküm 383.
[152] Ahmet Câvid. (1998). *Hadîka-i Vekāyi'*. Hazırlayan: Adnan BAYCAR, TTK, Ankara, s. 4.
[153] BOA, MD 190, Hüküm 286.
[154] BOA, MD 190, Hüküm 283.

denizci yazıldıkları öğrenilen, Katerin, Galos, Ermiye, İzdin, Talanda, Livadya, Salone, Karlıeli ve Narda iskele ve kazalarındaki devlet-i aliyye reayası Arnavutlara engel olunması emredilmektedir[155].

Akdeniz adalarını ve sahillerini korsan saldırılarından korumakla görevli Ahmet Paşa'nın bu vazifeyi layıkıyla yerine getiremediği, konuyla ilgili hükümde şu şekilde ifade edilmektedir: *"...bu vakte dek bir iş görmek ve korsan sefînelerini bi't-taharrî ele getürüb ahz ü istîsâl ve igrâk ü ihrâklerine sa'y-i bî-hemâl iderek sevâhil ü cezâirin ve devlet-i 'aliyyem tüccârı sefînelerinin gereği gibi te'mînleri hâlâtının istikmâline kemâl-i sa'y ü gayret eylemen farîza-i zimmetin iken ilâ-hezz el'ân olan bir gûne hüsn-i himmete muvaffak olamadığından mâ'adâ ol-makule derme çatma korsan sefînelerinden üçer beşer ve sekizer kıt'a atalar aralarında istedikleri mahallerde bî-pervâ geşt ü güzâr ve diledikleri hasârâtı icrâya ibtidâr etmekde oldukları ve hâsılı Akdeniz'de atalar aralarında ve sevâhil ü cezâirde emniyyet bi'l-külliyye münselib olmak derecesine vardığı yakinen tahkik-gerde-i şehr-yârânem olub bu keyfiyyet senin rehâvet ve kusûruna haml ile derhâl hakkından gelinmek îcâb etmişken..."*[156].

Akdeniz'deki donanmanın korsanlarla mücadelede yetersiz kalması üzerine İstanbul'dan dört kıta mirî ve tüccar kalyonlarıyla bir kıta çamlıca gemisi teçhiz edilerek yardıma gönderilmiş, ancak bunların da yeterli olmaması sebebiyle Kaptanıderya Hüseyin Paşa'dan, maiyetinde olan Karadeniz donanmasındaki gemilerden birkaç kıtasını Akdeniz'e yardıma göndermesi istenilmiştir[157]. Ayrıca Cezâir-i garb beylerbeyi Muhammet'e gönderilen hükümde de Cezâir-i garb ocağı tarafından Akdeniz'e beş kıta gemi çıkarılarak dolaşması, Akdeniz adalarının ve sahillerinin güvenliğini sağlayarak rast geldiği düşman gemilerini batırması emredilmektedir[158].

Alınan tedbirlere rağmen korsanlar bir süre daha faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Bu durumun devam etmesi, Akdeniz'in güvenliğini ortadan kaldırdığı için 1790 senesinde Köse Mustafa Paşa komutasında bir filo ve Seydi Ali Reis komutasında Cezayir ve Tunus gemilerinden mürekkep Osmanlı donanması İstendil ve Mürted Adaları arasında sıkıştırdığı Lambro'nun gemilerini imha etmiş,

[155] BOA, MD 190, Hüküm 384.
[156] BOA, MD 190, Hüküm 322.
[157] BOA, MD 190, Hüküm 392.
[158] BOA, MD 190, Hüküm 230.

korsanların Mürted Adasında oluşturdukları tabyaları yıkmak suretiyle korsanlık faaliyetlerine son vermiştir[159].

4.2.7. Yöneticilerin Halka Zulmünün Önlenmesi

III. Selim tahta çıktığında devletin mülki idaresini düzensizlik içinde buldu. Vezirlerin tayininde liyakat ve ahlak aranmaz olmuştu. Rüşvet, iltimas, hatır ve gönül vezir tayininde kaide haline gelmişti. Bir eyalete tayin edilen vezirin ilk düşündüğü şey tayin için harcadığı parayı halktan çıkarmaktı. Bununla birlikte taşradaki âyan, mültezim ve kadıların ise çoğu kez halka zulüm yaptıkları görülüyordu[160].

Bu problemlere çare arayan III. Selim, öncelikle devam etmekte olan savaşı zaferle neticelendirmek umuduyla üç yıl beklemek zorunda kaldığından önemli sayılacak bir reform hareketine girişemedi. Ancak çocukluk arkadaşlarının çoğunu mühim mevkilere getirerek reformcu bir ekip kurdu. Alınabilecek tedbirleri görüşmek üzere 16 Mayıs 1789 günü, devlet ileri gelenlerinin iştiraki ile bir toplantı düzenledi.

Toplantının gündemi, ülkedeki baskıları kaldırmak, haksızlıkları gidermek, adaleti sağlamak ve yaymak, idareyi nizama sokup düzeltmek için alınacak tedbirleri görüşmekti. Padişahın isteği doğrultusunda söz alan konuşmacılar, memleketin ve ordunun durumu hakkında bilgi sundular. Sonunda Sultan Selim, herkese ayrı ayrı seslenip ilgililere gerekli her türlü tedbiri almaları talimatını verdi. Ardından, "Cenab-ı hak derûnumu bilir. İstediklerim nefsim için değildir. Her kim din ve devlete hıyanet ederse başını keserim ve yerine adam bulurum. Evladım olsa himâyet etmem" ikazıyla bu hususta kararlığını ifade etti[161].

Bu toplantı sonrasında alınan kararların tatbiki için çalışmalara başlandı. Savaşta veya seferde hiçbir katkıda bulunmamış fakat buna karşın kendilerini emekli defterine kaydettirerek maaş alan kişiler tespit edilerek önüne geçilmeye çalışıldı. Kadı ve naiplerin bilgili, adil ve dürüst kişiler arasından seçilmesine gayret gösterildi. Devletin ileri gelenleriyle yüksek tabaka mensubu kişilerin birbirleriyle yarışırcasına gösterişe yönelmeleri sonucunda, yabancı mallara gösterilen aşırı ilgi ve

---

[159] Uzunçarşılı, a.g.e., s. 563-564.
[160] Karal, a.g.e., s. 70-71.
[161] Besim Özcan. (2002). Sultan III. Selim Devri Islahat Hareketleri (Nizâm-ı Cedîd). *Türkler Ansiklopedisi*, c. 12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 671.

özentiyi engellemek için bu kişilerin izlettirileceği; rüşvetlerle, adam kayırmalarla gelir sağlayanların cezalandırılacakları duyuruldu[162].

İncelenen hükümler içerisinde en dikkat çekici olanı yukarıda belirtilen toplantıda alınan kararların tamamını ihtiva etmemekle birlikte bu kararlarla büyük ölçüde benzerlik gösteren Evasıtı L. 1203 (5-14 Temmuz 1789) tarihli ve 270 numaralı hükümdür.

Anadolu ve Rumeli'nin sağ, sol ve orta kollarındaki bütün yöneticilere gönderilen bu hüküm; Osmanlı padişahlarının, tahta çıktıkları zaman ülkede adaleti sağlamak ve kanunları uygulamayan idarecileri uyarmak, bid'at adı verilen ve yöneticilerin sonradan koydukları haksız vergileri kaldırmak için hazırladıkları "Adaletnameler" ile aynı özelliği taşımaktadır.

Osmanlı padişahları, daha önceki Türk-İslam devletlerinde olduğu gibi yöneticilerin halka karşı yaptıkları haksızlıkları engellemek için Adaletname denilen hükümler çıkarırlardı. Adaletnameler, suistimallerin yaygın bir hal alması ve aynı nitelikteki şikayetlerin padişah kapısına kadar ulaştığı durumlarda; beylerbeyi, sancakbeyi, kadı gibi otorite sahibi ve hüküm verme yetkisi olan yöneticilere hitaben yazılırdı. Bu yönüyle Adaletnameler, yöneticilerin yetkilerini kötüye kullanmalarını engelleyen padişah hükümleri olup, halka ilan edilmiş bir beyanname niteliği taşırlardı[163].

Anadolu ve Rumeli eyaletlerindeki yöneticilere gönderilen söz konusu hükümde; memleketin imarının ancak halkın korunarak huzur ve asayişinin sağlanmasıyla mümkün olduğu vurgulanmakta, bir süreden beri taşradaki vezir, beylerbeyi, âyan, mültezim voyvoda, ve cizyedarlar tarafından halka yapılmadık zulmün kalmadığı, yöneticilerin kötü idaresinden dolayı memleketin harap, halkın perişan olduğu ve birçoğunun da topraklarını terk etmek zorunda kaldığı şu şekilde belirtilmektedir: *"...re'âyâ-yi memâlik ü enhâ' ve fukarâ ü zu'afânın istihsâl-i esbâb-ı himâyetlerinde iğmâz ü rehâvet vuku'ı giderek harâbî-i memleketi ve perîşânî-i ra'iyyeti müeddî idüği câ-yi eşkâl değil iken bir müddetden berü bu husûsa dikkat olunmayarak ve vücûhla iğmâz ü rehâvet olunarak vüzerâ' ve mîr-i mîran ve hükkâm ve â'yân ve mültezimîn ve voyvoda-gân ve cizye-dâran ve sâir zâbitân makuleleri*

[162] Salgar, a.g.e., s. 19.
[163] Halil İNALCIK. (1965). Adâletnâmeler. *Belgeler*, c. II, S. 3-4, TTK, Ankara, s. 49-142.

taraflarından sekene-i memleket ve fukarâ-yi ra'iyyet hakklarında icrâ' olunmadık gûn-â-gûn mezâlim ü ta'addîyât kalmayub memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlik-i pâdişâhânemde katın re'âyâ fukarâsı el-hâletü hâzihi envâ'-i mezâlimden ne hâle girdikleri ve ne makule mahv u ıztırâba giriftâr oldukları ve bu hâl ile mamâlik hârab olmak derecesine vardığı ve re'âyâ-yi memâliğin ekserî müteferrik ü perîşân ve bâkiyeleri dahî müteheyyi'-i terk-i evtân oldukları cezmen ve yakinen ma'lûm-ı şâhânem oldığından taht-ı âlî baht-ı Osmâni üzere cülûs-i hümâyûn meymenet-i me'nûsum vuku'nda ol emrde…"[164].

Bu kötü durumun giderilmesi için padişahın huzurunda; sadaret kaymakamının, bütün ulema ve devlet ricalinin katılımıyla şeyhülislam Kamil Efendi'nin evinde yapılan meclis-i şûrâda, ittifakla alınan kararlar hatt-ı hümâyûn olarak yazılmıştır.

Buna göre; vezir ve beylerbeylerinin savaş zamanlarında *seferiyye*, barış zamanlarında *hazariyye* ve haslarının gelirleriyle yetinip bunun haricinde halktan çeşitli adlarda vergi toplamamaları, her kazanın âyanının, halkın ittifakı ve *hüccet-i şer'iyye* ile şehir kethüdası olarak atanması ve tayinine valilerin ve beylerbeylerinin karışmaması, buyruldu verip karşılığında para almaması, eğer yaparlarsa o vali ve beylerbeyinin cezalandırılacağı belirtilmektedir. Ayrıca şehir kethüdası seçimine kadı ve naiplerin de karışmaması, bir kişinin tarafını tutmaması, şehir kethüdalarının ancak halkın ittifakıyla seçilmesi, kadı ve naiplerin sadece hüccet vermesi ve verdiği hüccet için bir akçe bedel almaması, eğer aykırı hareket eden kadı ve naip olursa cezalandırılacağı ifade edilmektedir.

Âyanların, şehir kethüdası olarak görev yapacağı bu düzende şehir kethüdalarının halktan kendileri için para veya başka bir şey talep etmemeleri, yaptıkları masrafları halktan ileri gelenlerin katılımıyla ve halkın bilgisi dahilinde yapmaları istenmekte; şehir kethüdası, kadı ve naiplerin tevzi defterlerine bir akçe zam yapmamaları, *harc-i defter, mahsûl-i def* ve benzeri isimler altında kanunlara aykırı olarak para almamaları, eğer gizli veya açıktan almaya cesaret eden olursa cezalandırılmakla birlikte para verenlerin de cezalandırılacakları belirtilmektedir.

Mukataaların on beş yirmi sene önce hangi miktara iltizam edilmişse yine aynı miktarla iltizam edilmeleri, bir akçe fazlaya alınıp verilmemeleri, voyvodalar ve mültezimlerin *a'şâr-ı şer'iyye* ve *rüsûmât-ı kanûniyye*'den başka halktan bir akçe

[164] BOA, MD 190, Hüküm 270.

para almamaları, zararlarını halktan çıkarmayıp mukataa sahiplerinden almaları, mübayaalardan bedel alınmaması aykırı hareket eden mübayaacıların cezalandırılması istenmektedir.

Bazı köylerin hizmet karşılığı vergiden muaf olduğu, bu yerlerin vergilerinin başka kazalara yüklenerek halkın sıkıntıya sokulmaması, *mürettebât-ı seferiye* olarak araba, deve, beygir, katır ve malzeme tedariki işinin bir kişiye verildiği, onun da halktan iki katı para toplayarak bunun âyan ve kadılar arasında paylaşıldığı ifade edilerek, işi üzerine alanların da kendi kârları için ucuz ve işe yaramaz araçları satın aldığı, böylece hem mürettebât-ı seferiyyenin eksik kaldığı hem de halkın perişan olduğu, eğer bir daha bu şekilde hareket eden olursa gecikmeden cezasının verileceği konusunda uyarı yapılmaktadır.

Bilgili olan ve muhafazakar naiplere görev verilmesi, mukataaların on beş yirmi sene önceki gibi iltizam edilmesi konusunda mukataa sahiplerinin uyarıldığı, Anadolu ve Rumeli kadılarından hasta, yaşlı ve kuvvetsiz olanların haricindekilerin görev yerlerine gitmesi, gidemeyecek durumda olanların yerlerine bilgili naiplerin gönderilmesi; cahil, hükümet işlerini uygulamaya kudreti olmayan ve imtihansız kimseye kadılık tevcihi yapılmaması, kadı ve naiplerin halka zulüm yapmaktan kaçınmaları aksi taktirde cezalandırılacakları hususunun Anadolu ve Rumeli'deki bütün kadılara ve Anadolu ve Rumeli kazaskerlerine duyurulduğu belirtilmektedir.

Ahalinin ızdırabına sebep olan bir diğer hususun cizye konusu olduğu, bu konuya da bir düzen verileceği, ancak 1204 senesi cizyeleri alındığı için bu işe 1205 senesinde nizam verileceği ifade edilmektedir.

Vezir, beylerbeyi, hâkim, âyan, mütesellim, voyvoda ve zabitler hakkında verilen nizama herkesin uyması, halka zulüm yapmayarak vergilerin yerli yerinden ve bir akçe fazla olmadan tahsil edilmesine özen gösterilmesi emredilmektedir.

Hükümde açıklanan nizamın sağlanması için İstanbul'dan gizli görevliler gönderilerek durumun denetleneceği ve zaman zaman mahkeme kayıtlarının divana götürülerek verilen emirlere aykırı bir maddenin olup olmadığının kontrol edileceği, eğer varsa kimin memuriyeti zamanında meydana geldiğinin ortaya çıkarılarak sorumluların ve göz yumanların vakit geçirmeden cezalandırılacağı belirtilmektedir[165].

[165] BOA, MD 190, Hüküm 270.

4.2.8. Eşkıyalık

Defterdeki hükümlerin önemli bir bölümü, eşkıyalık hadiseleriyle ilgilidir. Devlet otoritesinin zayıflaması ve devam eden savaşın da olumsuz etkileriyle eyaletlerde düzen bozulmuş ve bir çok bölgede şakiler türemişti. Bağdat, Sayda, Rumeli, Anadolu ve Mısır gibi eyaletlerde görülen eşkıyalık olaylarının bir kısmı küçük çaplı olup valiler tarafından bastırılmış, bir kısmı ise devleti uzun süre uğraştırmıştır.

Sayda civarında Cebel-i Kisrevan'da meskun Dürzî topluluğunun isyanı, Sayda valisi Cezzar Ahmed Paşa tarafından bastırılmıştır[166]. Öte yandan Bağdad, Basra ve Şehr-i Zor valisi Süleyman Paşa, Müntefik Şeyhi Sübuti adlı şakinin isyanını başarılı bir şekilde sona erdirmiştir[167].

Mısır valisine gönderilen bir hükümde; bir süre önce Mısır'da yaşanan bir isyanın eski kaptanıderya ve Özi seraskeri Hasan Paşa tarafından bastırıldığı bilgisine ulaşılmaktadır. Hasan Paşa'nın asilere, Mısır'a girmemeleri ve kendilerine tahsis edilen mahalde edepleriyle oturmaları şartıyla izin verdiği, ancak asilerin taahhütlerini yerine getirmeyerek karışıklık çıkardıkları bildirilmektedir. Aynı hükümde, Mısır'da asilerle işbirliği yapan kişilerin olduğu belirtilerek, Hasan Paşa tarafından verilen nizamın sürdürülmesi, asilerin Mısır'a girmelerine izin verilmemesi, asilere katılan veya yardım edenlerin gereken cezaya çarptırılmaları emredilmektedir[168].

Rumeli'de Uzuncaabad Hasköy Kazası'nda, Kıvırcıklı Halil adlı şakinin iki yüzden fazla adamıyla dolaşarak halka türlü türlü zararlar verdiği ile ilgili olarak; *"...El-hâletü hâzihi tağlığı eşkıyâsından sergerde-i eşkıyâ' olan Kıvırcıklı Halîl nâm şakî 'avânesiyle geşt ü güzâr ve kazâları ihrâk u harâb ve mâllarını nehb ü gâret ve katl-i nüfûs iderek Filibe ve Tatarpazarı kazâlarından mürûr u Siroz ile zikr olunan kazâların hudûdunda Desyu Tapa Balası nâm cibâlde mütecemmi' ile Razlık ve Petriç ve Menlik kazâlarına vürûd ve tahassun idecekleri âşikâr olmakdan nâşî..."*[169] bilgisi yer almakta**,** Kıvırcıklı Halil'in ortadan kaldırılması için bölgedeki âyanların

[166] BOA, MD 190, Hüküm 259.
[167] BOA, MD 190, Hüküm 279.
[168] BOA, MD 190, Hüküm 387.
[169] BOA, MD 190, Hüküm 350.

külliyetli askerle eşkıya teftişine memur olan Hacı Abdürrahman Haseki'nin maiyetine girmeleri istenmektedir[170].

Eşkıyalık konusunda defterdeki hükümlerde en fazla ismi geçen kişi Payaslı Küçük Alioğlu'dur. Payaslı Küçük Alioğlu'nun daha önce isyan ettiği için idamı emredilmişken sonradan devlete bağlı kalacağına dair söz vermesi üzerine cezası affedilmiştir. Ancak topladığı süvari ve piyade eşkıya ile eskisinden daha fazla kötülük yapıp Maraş, Kilis, Antep ve Halep'e saldırarak, halka türlü türlü zulümler yapması üzerine, Küçük Alioğlu'nun mîr-i mîranlığı ve hâss ağalığı kaldırılmış, yakalanarak cezalandırılması istenmiştir[171].

İsmine daha önceki mühimme defterlerinde de rastlanılan "Küçük Alioğulları" denilen aile, Payas ve çevresinde yaptıkları eşkıyalıklarla Osmanlı'yı uzun yıllar uğraştırmışlardır. İstanbul-Mekke arası hac ve ticaret yolları üzerinde bulunan Payas, önemli bir sancak merkezi olmakla birlikte işlek bir limana sahipti. Ailenin şakilikle bilinen ilk ismi Küçük Ali'dir. Onun ölümünden sonra oğlu Halil, şakilikte babasını geride bırakarak sadece karayoluyla geçen kervanları ve surre alaylarını değil, kendi imkanlarıyla oluşturduğu bir donanmayla denizyoluyla giden gemileri de soymaya başlamıştır[172].

Küçük Alioğlu'nun isyan sahasının, hac yolları üzerinde olması sebebiyle I. Abdülhamit döneminde üzerine kuvvet gönderilmiş, ancak yakalanması mümkün olmamıştır. Bir süre sonra Rusya'ya karşı harp açılması ve Küçük Ali oğlu'nun da affını rica etmesi üzerine, hüccacı selâmetle sevk etmek şartiyle cezası affolunarak kendisine "Beylerbeyilik" rütbesi verilmiş ve bu sorun kısa bir süreliğine kapanmıştır.

---

[170] BOA, MD 190, Hüküm 332.

[171] BOA, MD 190, Hüküm 364. *"...Payaslı Küçük 'Alî oğlı didikleri habâset-pîşe öteden berü mecbûl oldığı şekavet ü mel'anet muktezâsınca kendü hâlinde olmayub dürlü dürlü evzâ'-ı bâgî-yâne cesâreti takrîbiyle mukaddemlerde mezkûrun izâle ü i'dâmı irâde olunmuşiken fî mâ ba'd kendü halinde olarak rızâ-yi devlet-i 'aliyyemi tahsîle sa'y ü gayret ve hilâf-ı rızâ-i vaz'dan mübâ'adet ideceğine ta'ahhüd eylediğine binâen şâyed ıslâh kabûl ider mülâhazasıyla şakî-i mezkûrun sahîfe-i cerâimine kalem-i 'afv u safh keşîde kılınmışdı el-hâletü hâzihi merkûm Küçük 'Alî oğlının şekavet ü tuğyâni evvelkinden birkaç kat ziyâde oldığı ve hattâ bu esnâda şakî-i merkûm vâfir süvâri ve piyâde eşkıyâyı başına cem' ve hevâsına tâbi' mefsedet-pîşeleri celb ve Mar'aş eyâletine def'aten hücûm u derûn ve Mar'aş'a duhûl ve gûn-â-gûn fazâhat u mel'anete ibtidâr ve gasb-ı emvâl ve hetk-i a'râz misillû etvâr-ı bâgî-yâneye ictisâr eylediği..."*

[172] Küçük Ali Oğulları hakkında bilgi için bkz. Mahmut Şakiroğlu. (1991). Çukurova Tarihinden Sayfalar I, Payas Ayanı Küçük Ali Oğulları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi TAD*, c. 15, S. 26, s. 103-139.

Halil Paşa unvanını alan Küçük Alioğlu'nun, rahat durmayıp yine isyankâr bir vaziyet alması yüzünden hacılar, malum olan hac yolundan yani Payas taraflarından gidemeyip müşkülatla diğer yollardan Şam'a gidebilmişlerdi. Bunun üzerine Küçük Ali oğlu'nun katline irade çıkarılmıştır[173].

Küçük Alioğlu'nun ortadan kaldırılması için bölgedeki bir çok yönetici, komutan ve aşiret reisi seferber edilmişlerdir. Başta Malatya mutasarrıfı Rişvanzade Ömer olmak üzere Maraş beylerbeyi Zülkadrzade Ömer, Malatya tarafında olan kapıcıbaşılarından Ahmet, Bozok ve Çankırı mutasarrıfı Cebbârzade Mîr Süleyman, Mîr-i mîran-ı kirâmdan Balatlı Abdürrahmân, Adana mütesellimi Halil; Maraş, Antep, Besni ve Adana kadıları bu işe memur edilmişlerdir.

Küçük Alioğlu üzerine gönderilen kuvvetlerin çokluğu, onun devlet için ne kadar büyük bir sorun haline geldiğini göstermektedir. Konuyla ilgili hükümlerde o dönemde Anadolu'da bulunan bazı Türkmen boylarının isimleri de görülmektedir. Adana tarafında Kozanzade Halil ve Karsandıoğlu Halil'e, Antakya yakınlarında Rüstemzade Ali'ye, Kilis tarafında Hacı Ömer oğluna, Kilis ve Azaz voyvodasına, Adana tarafında Sarkıntıoğlu Hüseyin'e, Karahaslı boy beyi Hacı Evliya oğlu Ali Bey'e, Kerimli aşireti boy beyi Kerim oğlu Halil'e, Karalar aşireti boy beyine, Cerid ve Tecerli Mîr aşiretlerine, Melemenci yörüğü aşireti boy beyi Ahmet Bey'e, Tekeli yörüğü boy beyine ve Maraş tarafında olan Reyhanlu aşireti boy beyi Mürselzade Osman'a gönderilen hükümlerde; Payaslı Küçük Alioğlu'nun yakalanması işine memur edilen Vezir Mustafa Paşa'nın emrine girmeleri emredilmektedir[174].

4.2.9. Merkezi Yönetimin Zayıflaması ve Taşradaki Yöneticilerin Güç Kazanması

XVIII. yüzyılın sonlarında Osmanlı Devleti'nin klasik taşra teşkilatında büyük değişiklikler olmuştur. Bu durum özellikle sancakların idaresinde görülmektedir. Defterdeki görev tevcihi ile ilgili birçok hükümde, sancak beylerinin görev yerlerine gitmeyip "mütesellim" adı verilen vekillerini gönderdikleri görülmektedir.

XVII. yüzyılın başlarından itibaren devlet, acil finansman ihtiyacını karşılamak için sancak gelirlerini iltizam sistemiyle sancakbeylerine satmaya başlamıştı. Sancak beylerinin de bu gelirleri kendi vekilleri olarak gördükleri ikinci şahıslara devretmesiyle mütesellim denilen görevliler ortaya çıkmıştı. Mütesellimler,

[173] Uzunçarşılı, a.g.e., s. 613-615.
[174] BOA, MD 190, Hüküm 368.

genellikle bulundukları bölgelerdeki mukataa-iltizam sisteminin içinde olan tüccar kişilerdi. Bu büyük sermayedarlar, sancak mukataalarını başka kişilere iltizama veriyor, böylece ikinci ve üçüncü özel şahıslar devreye giriyordu. Bu uygulama bölgesel âyanların ortaya çıkışında etkili olmuştur[175].

İncelenen defterdeki hükümlerden bir bölümü mütesellim atamasıyla ilgilidir. Örneğin Aksaray sancağındaki kazaların kadılarına ve naiplerine gönderilen hükümde; *"…Aksaray sancağı 'avâtıf-ı 'aliyye-i şâhâne ve 'avârif-i behiyye-i tâc-dârâneminden mîr-i mîran-ı kirâmımdan İsmâil Paşa yeğeni Ahmed dâme ikbâlühûya tevcîh olunub hâlâ üzerinde ve muhâfaza-i merkûmuna me'mûr oldığına binâen livâ-i mezbûre tarafından bir mütesellim nasbı muktezâ olmakdan nâşî mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhin tarafından kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Hacı 'Abdi oğlı 'Abdü'r-rahmân zîde kadrühû mütesellim nasb olunmak bâbında…"*[176] şeklinde sancağa mütesellim atandığı belirtilmektedir.

Sancak tevcihi yapılan görevlilerden bazıları ise, sefere memur olmalarından dolayı yerlerine mütesellim atamışlardır. *"...İçil sancâğı bu def'a 'avâtıf-ı 'aliyye-i şâhânemden zâdeli zâde vezîrim 'Abdullâh Paşa iclâlehûya bin iki yüz üç senesi işbu mâh-ı şevvâl-i şerîfin on ikinci gününde ibka ü ihsân-ı hümâyûnum olub vezîr-i müşârün-ileyhin Bender cânibine me'mûriyyetine binâen livâ-i mezbûre tarafından bir mütesellim nasbı muktezâ olmakdan nâşî…"*[177] örneğindeki gibi.

Osmanlı Devleti, Kırım'ı kurtarmak için Rusya'ya savaş ilan ettiği sırada eyaletlerdeki vaziyet iyi değildi. 1768 seferinin açtığı yaralar sebebiyle hükümet otoritesi iyice gevşemiş, eyaletlerin bir kısmı "Âyan" denilen mahalli mütegallibelerin ve bir kısmı da mütegallib valilerin eline geçmişti[178]. Âyan olarak adlandırılan bu yerel güçler öteden beri kapılarında kalabalık bir kapı halkı beslemekteydiler. Âyanlar kapı halkının masraflarını halka yükledikleri gibi bu gücü bazen rakiplerine ve devlete karşı isyanda kullanmaktaydılar. Devlet taşrada maddi ve askeri gücü elinde bulunduran bu unsurları, itaat altında tutabilmek için bunları valilik, voyvodalık ve mütesellimlik gibi görevlere atamaktaydı. Bu durum yerli

[175] Yücel Öztürk. (1999). Osmanlı Klasik Sisteminin Teşekkülü ve Çözülüşü. *Türkiye Günlüğü Dergisi*, S. 58, Kasım-Aralık, s. 145-146.
[176] BOA, MD 190, Hüküm 281.
[177] BOA, MD 190, Hüküm 303.
[178] Uzunçarşılı, a.g.e., s. 603.

ailelerin daha da güçlenmelerine, merkezi idarenin taşradaki uygulamaları için göz ardı edemeyeceği bir konuma yükselmelerine yol açmıştı[179].

I. Abdülhamit döneminde başlayan savaşta, eyaletlerdeki nüfuzlu âyan ve voyvodalardan sekiz cephe için; elli üç bin atlı ve yüz altmış iki bin yaya olmak üzere 'kendi bedenlerinden' ve 'mirîli' olarak asker göndermeleri emredilmesine rağmen istenilen askerlerin gönderilmemesi yüzünden cephelerde çok az kuvvet kalmış ve kısa bir süre sonra Özi Kalesi Ruslar tarafından işgal edilmişti[180].

XVII. yüzyılın sonlarından itibaren halkın ileri gelenleri tarafından seçilen âyanın; kadıdan ilam, validen buyruldu alması gerekmekteydi. Âyan olan kimse buyruldu karşılığında "Âyâniye" adı verilen bir ücret öderdi. Bazı valiler, zamanla âyan seçimindeki mücadeleden yararlanarak rüşvetle buyruldu vermeye başladılar[181]. Bu uygulamanın önlenmesi için Anadolu ve Rumeli eyaletlerine gönderilen hükümde; âyanların, halkın ittifakı ve hüccet-i şer'iyye ile şehir kethüdası olarak atanması ve tayinine valilerin ve beylerbeylerinin karışmaması, buyruldu verip karşılığında para almaması emredilmektedir. Âyanların şehir kethüdası adıyla görev yapacağı yeni düzende, kadı ve naiplerin de seçimlere karışmaması, bir kişinin tarafını tutmaması, sadece hüccet vermesi ve bunun için para almaması istenilmektedir[182].

Âyan adının şehir kethüdası olarak değiştirilmesi ve şehir kethüdalarının halkın isteği ile iş başına getirilmesi ile ilgili düzenleme, Anadolu ve Rumeli'nin üç koluna da yazılmıştı. Ancak, şehir kethüdalığı peşinde koşan ve elde edenlerin bir kısmı da eski âyan ve âyan-zadelerdi. Şehir kethüdalığının tesisiyle; âyâniye, zahire baha gibi vergilerin kaldırılmasına çalışılmış ise de önlenememişti. Bu tarihlerde bazı kazalarda âyanlık, bazılarında şehir kethüdalığının olduğu görülmektedir.

Şehir işleri şehir kethüdalarına bırakıldığında, şehir kethüdalarının büyük bir bölümünün nüfûzlu ve kudretli kişiler olmaması nedeniyle ahali arasında itibarları olmamış ve işler yürütülememiştir. Gerçekte kazalarda iş görenler, o yerin iş yapabilen ve nüfus sahibi kişileriydi. Ancak, âyan lafzı kalktığından ve bunların fonksiyonu kalmadığından, devletin işi düştüğünde ileri gelen aileler "Biz âyan

---

[179] Kemal Kaya. (2006). 19. Yüzyılda Anadolu'da İç Güvenlik Sorunları ve Voyvodalar. *Ankara Üniversitesi OTAM,* S. 19, s. 240.
[180] Uzunçarşılı, a.g.e., s. 541-542.
[181] Mehmet Ak. (2007). *Osmanlı İmparatorluğunda Bir Âyânlık Örneği Yılanlıoğulları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, s. 6.
[182] BOA, MD 190, Hüküm 270.

değiliz, işe karışmayız" diye şehir kethüdasını ortaya koymaktaydılar. Böylece devletin işleri de görülememekteydi. Bu yüzden 1790'da çıkarılan ferman ile âyanlık yeniden yürürlüğe konuldu[183].

Balkanlar ve Anadolu'da Âyanlar; Mısır, Suriye ve Irak'ta Memlük grupları, Arabistan'da ise Vahhabilik mezhebinin hamisi Suud ailesi muhalefetlerini ve bölgedeki nüfuzlarını arttırmış, Osmanlı merkez idaresinin hakimiyeti buralarda bir formalite durumuna gelmişti. Bunlar, devletin askerlerini cepheye almasından yararlanarak kendi ordularını, maliyelerini ve yönetimlerini istedikleri gibi güçlendirmişlerdi[184].

Dönemin Anadolu'da en güçlü âyan aileleri şunlardı: Bozok ve havalisinde Çapanoğulları, Manisa'da Karaosmanoğulları, Canik'te Ali Paşaoğlu, Trabzon'da Şatıroğulları, Isparta ve Eğridir havalisinde Yılanlıoğulları, Adana taraflarında Küçük Alioğulları.

Balkanlarda ise Niğbolu ile Rusçuk arasında Tirsiniklioğlu İsmail Ağa, Arnavutluk'da Yanyalı (Tepedelenli) Ali Ağa, Kuzey Arnavutlukta Buşatlı ailesi ve Edirne havalisinde Dağdevirenoğlu vardı. Bununla birlikte Balkanlarda muhtariyet elde edebilmek için hem Avusturya hem de Rusya'dan yardım alan Karadağlı ve Sırplı soyluların da faaliyetleri göze çarpmaktaydı[185].

[183] Yücel Özkaya. (2002). XVII. Yüzyılda Taşra Yönetimine Genel Bir Bakış. *Türkler Ansiklopedisi*, c. 13, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 699-709.
[184] M. Alaaddin Yalçınkaya. (2002). XVIII. Yüzyıl: Islahat, Değişim ve Diplomasi Dönemi (1703-1789). *Türkler Ansiklopedisi*, c. 12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 503.
[185] Yalçınkaya, a.g.m., s. 503; Uzunçarşılı, a.g.e., s. 436-437.

3.3. HÜKÜMLERİN KONULARA GÖRE SINIFLANDIRILMASI

190 Numaralı Mühimme Defteri'nde incelenen 214 kayıttan 212 tanesi hükümdür. Hükümlerin büyük bir kısmı birden fazla görevliye gönderildiği için gönderildikleri makama göre sınıflandırılması mümkün olmamış, ancak konularına göre şu ana başlıklar halinde gruplandırılmıştır:

1. Orduya ve Sefere Katılımın Sağlanması, Sefere Katılan Görevlilerin Yol Üzerinde İhtiyaçlarının Sağlanması ve Seferdeki Komutanlara Verilen Emirler: 210, 211, 212, 213, 215, 216, 217, 222, 226, 227, 228, 229, 232, 233, 235, 236, 237, 238, 239, 241, 245, 247, 249, 250, 253, 256, 257, 258, 263, 266, 268, 271, 274, 283, 287, 291, 294, 302, 304, 306, 311, 313, 315, 318, 319, 324, 327, 328, 329, 331, 334, 338, 339, 340, 347, 349, 351, 352, 385, 386, 390, 404, 406, 411

2. Görev Tevcihi İle İlgili Hükümler: 223, 224, 234, 272, 281, 282, 298, 301, 303, 310, 320, 326, 337, 357, 360, 373, 378, 379, 383, 388, 396, 400, 401, 402

3. Eşkıyalık Hükümleri: 254, 259, 279, 289, 295, 309, 332, 350, 356, 364, 368, 372, 374, 375, 387, 407, 409

4. Yol Güvenliğin Sağlanması: 242, 243, 244, 264, 277, 278, 285, 307, 321, 413, 416, 417

5. Akdeniz'in ve Adaların Muhafazası: 230, 240, 286, 300, 322, 335, 345, 355, 369

6. Muhallefat Yazılması ve Malların Hazineye Alınması: 246, 284, 317, 393, 398, 408, 410

7. Ticari Konularla İlgili Hükümler: 209, 218, 308, 344, 361, 362

8. Vergiler: 275, 280, 358, 365, 405

9. Borç Ödememe: 219, 330, 382, 419, 421

10. Gemi İnşası: 296, 305, 336, 353

11. Akdeniz'de Korsanlık Faaliyetleri: 384, 392, 399

12. Ulakların Yolculuk Esnasında İhtiyaç ve Güvenliklerinin Temini: 214, 225, 366

13. Levazım Teminine İlişkin Hükümler: 220, 292, 316

14. Hacılarla İlgili Hükümler: 221, 342, 343

15. Asker, Zahire ve Mühimmat Yardımının Yapılması: 293, 312, 314

16. Donanmaya Asker Alınması: 255, 290, 354

17. İstanbul'a Yabancı Tüccarlar Tarafından Zahire Getirilmesi: 371, 403, 418

18. İstanbul'daki Elçilerin İhtiyaçlarının Sağlanması: 415, 420

19. Karadeniz Sahillerinin Güvenliğinin Sağlanması: 323, 370

20. Seferden veya Görevden Af: 359, 376

21. Yabancı Elçi Tercümanlarının Güvenliğinin Sağlanması: 341, 380

22. Mısır'da Düşük Ayarlı Para Basılması ve Tedavülde Olan Paranın Değerinin Belirlenmesi: 269, 273

23. Diğer Konulardaki Hükümler: 231, 248, 251, 252, 260, 261, 265, 267, 270, 276, 288, 297, 299, 325, 333, 346, 348, 363, 367, 377, 381, 389, 391, 394, 395, 397, 412, 414

SONUÇ

Osmanlı Devleti'nde bugünkü anlamda Bakanlar Kurulu, Danıştay, Yargıtay, Anayasa Mahkemesi gibi devlet kurumlarının görevlerini yerine getiren ve en yüksek yönetim organı olan Divanıhümayun'da alınan kararlarla ilgili çeşitli defterler tutulmuştur. Bu defterlerden en önemlisi mühimme defterleridir.

Mühimme defterleri, Osmanlı Devleti'nin en yüksek idari ve adli organı olan Divanıhümayun'da tutulması ve hükümlerin kronolojik sıra ile düzenli olarak kayıt edilmesi açısından Osmanlı tarihi ile ilgilenen araştırmacılar için en önemli kaynaklar arasındadır.

Üzerinde çalışılan 190 Numaralı Mühimme Defteri bir Rikâb Mühimmesidir. Sadrazamlar sefere memur oldukları zaman devlet merkezindeki işleri görmeleri için vekil olarak bir veziri kaymakam olarak bırakırlardı. Bu görevliye "Kaymakam-ı Rikâb-ı Hümâyûn" veya "Kaymakam-ı Âsitâne-i Saâdet" denilirdi. Sadaret kaymakamının gerek Divanıhümayun'da gerekse paşa kapısında yaptığı divan toplantılarında görülen işleri yazdırdığı defterlere Rikâb Mühimmesi ismi verilmiştir.

III. Selim'in tahta çıkışı ile saltanatının ilk aylarına tekabül eden 190 numaralı defterdeki hüküm kayıtlarının tutulmaya başlandığı sırada, Sadrazam Koca Yusuf Paşa Avusturya ve Rusya ile yapılan savaş sebebiyle seferde bulunmakta, Salih Paşa ise sadaret kaymakamlığı görevini sürdürmekteydi.

İncelenen hükümlerin büyük bir bölümü Avusturya ve Rusya savaşıyla ilgilidir. Cephelerde bulunan komutanlara gönderilen hükümlerde Osmanlı'nın askerî yönden zor durumda olduğu görülmektedir. Avusturya cephesindeki Belgrat ve Bosna kalelerinin asker, yiyecek ve mühimmat yönünden takviye edilmesi gerekmektedir. Özellikle Avusturya'nın bu cephelerdeki üstünlüğü belgelerde açıkça belirtilmektedir.

Padişah III. Selim, daha önce yaşanan yenilgilerin telafisini ve düşmandan intikam alınması için her yola başvurulmasını istemektedir. Özi kalesi bir süre önce Rusların eline geçmiş, sınırda bulunan Hoca Beğ Palankası'nda ise erzak sıkıntısı çekilmektedir. Kafkasya cephesinde Ruslara karşı; Abaza, Çerkez ve Kabartay kabilelerine gerekli destek sağlanarak, Kuban hanının kardeşi Kalgay Muhammet Giray komutasında birleştirilmesi planlanmış, böylece Rusların Soğucak ve Anapa'ya saldırılarının engellenebileceği düşünülmüştür. Ancak merkezden gönderilen emirlere ve yapılan uyarılara rağmen, komuta becerisinden yoksun ve dirayetsiz paşaların kritik görevlerde bulunması, bu savaşın Osmanlılar için başarısızlıkla sonuçlanmasında önemli rol oynamıştır.

Savaş sebebiyle devletin acil olarak askere ihtiyacı vardır. Eyalet ve sancaklara gönderilen hükümlerde; sefere memur olanların bir an önce orduya katılmaları istenmektedir. Bazı kazalarda eli kılıç tutanlar, bazılarında talebeler, bazılarında ise şakilik yapan kişiler orduya çağrılmışlardır. Sefere katılmaları yönünde verilen emirlere, bir çok komutanın itaatsizlik göstermesi, bu dönemde devlet otoritesinin iyice zayıfladığını ortaya koymaktadır.

XVIII. yüzyılın sonlarında merkezi otoritenin zayıflamasıyla, taşradaki görevlilerin de başlarına buyruk hareket ettikleri görülmektedir. Sefere gidilmesi için gönderilen hükümlerin büyük bir bölümünde, aynı emir defaten verildiği halde göreve gidilmediği ifade edilerek, muhatap kişi azarlanmakta ve tehdit edilmektedir.

Bu dönemde, Akdeniz ve Karadeniz'in Türk gölü olduğu günler artık geride kalmıştır. Kaptanıderya Özi kalesini geri almak ve Rus donanmasıyla savaşmak için Karadeniz'e çıkmıştır. Karadeniz boğazında, Sinop tersanesinde, Karadeniz'in Anadolu ve Rumeli kıyılarında gelebilecek Rus saldırılarına karşı güvenlik önlemleri alınmaya çalışılmaktadır. Akdeniz'de ise korsanlar yüzünden emniyet kalmamıştır. Mürted Adası'nı kendilerine üs edinen korsanlar; adalara, sahillere ve ticaret gemilerini diledikleri gibi zarar vermiştir. Akdeniz'deki donanmanın başarısız olması üzerine Cezayir beylerbeyliğinden ve Karadeniz'den gelen takviye gemilerle korsanların faaliyetleri önlenebilmiştir.

III. Selim tahta çıktığında devletin mülki idaresini düzensizlik içinde bulmuştu. Taşradaki vezir, beylerbeyi, âyan, mültezim, voyvoda gibi yöneticilerin kötü idaresinden dolayı halk perişan olmuştu. Adaleti sağlamakla görevli kadı ve naiplerin de eski itibarları kalmamıştı. Taşrada mütesellim ve âyanların güç kazanmasıyla devletin temsilcisi konumundaki kadıların otoritesi zayıflamış, yerel

yöneticilerle birlikte yolsuzluk yapmaya başlamışlardı. Ülkeyi içinde bulunduğu kargaşadan kurtarmak için Anadolu ve Rumeli'nin bütün sancaklarına Adaletname gönderilmiştir. Böylece yöneticilerin halktan aldıkları haksız vergilerin önüne geçilmeye, kadı ve naiplerin bilgili kişilerden seçilmesine çalışılmıştır. Âyanlık uygulaması, şehir kethüdalığına dönüştürülmüş ve bu konuda beylerbeylerinin buyruldu vermesi yasaklanmıştır. Şehir kethüdaları ise kadıların vereceği hüccet ile atanmaya başlamıştır.

Avusturya ve Rusya'ya karşı devam etmekte olan savaşın da olumsuz etkileriyle eyaletlerde asayiş ve güven kalmamış, bir çok bölgede şakiler türemiştir. Bağdat, Sayda, Rumeli, Anadolu ve Mısır gibi eyaletlerde görülen eşkıyalık olaylarının bir kısmı küçük çaplı olmakla birlikte, Küçük Alioğlu gibi hac yolunu kesecek kadar ileri gidip, devleti uzun süre uğraştıranlar da olmuştur. Osmanlı, baş edemediği bazı şakilere rütbe ve makam vermek suretiyle onları zararsız hale getirmeye çalışmıştır.

190 numaralı defterdeki hükümler dünya tarihinde yeni bir çağın başladığı 1789 yılına ait olması ve III. Selim'in saltanatının ilk aylarına denk gelmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Hükümlerdeki bilgilerden Osmanlı Devleti'nin askerî durumu, merkez ve taşra teşkilatındaki idari yapısı hakkında önemli bilgiler edinilmektedir. Bununla birlikte gemi inşası, tersaneye levazım temini, hacıların korunması, yabancı tüccarlara verilen izinler, yol güvenliğinin sağlanması, maden işleri ve tedavüldeki paranın ayarının tespiti gibi çok çeşitli konuları içeren hükümler, devletin ekonomik, sosyal ve kültürel tarihi açısından zengin bilgiler sunmaktadır.

Savaşlarda alınan ağır yenilgiler ve devletin köhneleşen yapısı, Osmanlı'nın Avrupa devletleri karşısında varlığını devam ettiremeyeceğini açığa çıkarmıştı. Devleti oluşturan bütün kurumlarda genel bir düzenlemeye gidilmesi gerekmekteydi. III. Selim, öncelikle askeri ıslahatlarla ordunun Avrupa tarzında yeniden düzenlenmesi gerektiğine inanmaktaydı. Askeri alanların dışında siyasî, idarî, iktisadî, ticarî, malî ve diplomasi alanlarında da yapılacak yenilikler "Nizam-ı Cedid" adıyla III. Selim dönemine damgasını vuracaktı.

KAYNAKLAR

Ak, Mehmet. (2007). *Osmanlı İmparatorluğunda Bir Âyânlık Örneği Yılanlıoğulları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, s. 6.

Akarsu, F. (2006). *213 Numaralı Mühimme Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi 1801–1802(H 1215–1217).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, s. 12.

Akbayar, N. (2003). *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Armaoğlu, F. (1997). *19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789-1914)*. TTK, Ankara, s. 17.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (2010). *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, İstanbul, s. 7-9.

Câvid, A. (1998). *Hadîka-i Vekāyi'*, Hazırlayan: Adnan Baycar, TTK, Ankara, s. 4.

Devellioğlu, F. (2010). *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Aydın Kitabevi, Ankara.

Emecen, F. M. (2005). Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet. *TALİD*, c.3, S. 5, İstanbul, s. 108-125.

Eren, A. C. (2001). III. Selim. *İslam Ansiklopedisi*, MEB, c. 10, Eskişehir, s. 442-444.

Halaçoğlu, Y. (2002). Klâsik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilatı. *Türkler Ansiklopedisi*, c. 9, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 800-803.

İnalcık, H. (1965). Adâletnâmeler. *Belgeler*, c. II, S. 3-4, TTK, Ankara, s. 49-142.

İnalcık, H. (1988). Şikâyet Hakkı: Arz-ı Hâl ve Arz-ı Mahzarlar. *Osmanlı Araştırmaları*, c. VII-VIII, İstanbul, s. 34.

İzgi, Ş. (2006). *986(1578) Tarihli 32 Numaralı Mühimme Defteri [s. 201-400] Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, s. IX.

Karal, E. Z. (1999a). *Selim III'ün Hatt-ı Hümayunları.* TTK, Ankara 1999, s. 20-28.

Karal, E. Z. (1999b). *Osmanlı Tarihi.* c. 5, TTK, Ankara, s. 14-71.

Kaya, K. (2006). 19. Yüzyılda Anadolu'da İç Güvenlik Sorunları ve Voyvodalar. *Ankara Üniversitesi OTAM*, S. 19, s. 240.

Kılıç, M. (2003). Osmanlı Tarih Araştırmalarında Mühimme Defterinin Yeri ve 107 Numaralı Mühimme Defteri. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. VII / 2, Aralık, Sivas, s. 251.

Kütükoğlu, M. S. (1988). Mühimme Defterlerindeki Muâmele Kayıtları Üzerine. *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri, Bildiriler*, İstanbul, s. 102-110.

Kütükoğlu, M. S. (1998). *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*. Kubbealtı Neşriyat, İstanbul, s. 99-196.

Kütükoğlu, M. S. (2006). Mühimme Defteri. *DİA*, c. 31, İstanbul, s. 520-523.

Mumcu, A. (1986). *Hukuksal ve Siyasal Karar Organı Olarak Divan-ı Hümayun.* Birey ve Toplum Yayınları, Ankara, s. 7-8.

Özcan, B. (2002). Sultan III. Selim Devri Islahat Hareketleri (Nizâm-ı Cedîd). *Türkler Ansiklopedisi*, c. 12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 671-679.

Özkaya, Y. (1990). III. Selim'in İmparatorluk Hakkındaki Bazı Hatt-ı Hümayunları. *Ankara Üniversitesi OTAM,* S. 1, s. 333-354.

Özkaya, Y. (2002). XVII. Yüzyılda Taşra Yönetimine Genel Bir Bakış. *Türkler Ansiklopedisi,* c. 13, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 699-709.

Öztürk, Y. (1999). Osmanlı Klasik Sisteminin Teşekkülü ve Çözülüşü. *Türkiye Günlüğü Dergisi*, S. 58, Kasım-Aralık, s. 145-146.

Pakalın, M. Z. (1983). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. c. I-II-III, Milli Egitim Yayınevi, İstanbul.

Salgar, M. F. (2001). *III. Selim Hayatı-Sanatı-Eserleri.* Ötüken Neşriyat, İstanbul, s. 16-19.

Sâmi, Ş. (1989). *Kâmûs-ı Türkî*, Enderun Kitabevi, İstanbul.

Şakiroğlu, M. (1991). Çukurova Tarihinden Sayfalar I, Payas Ayanı Küçük Ali Oğulları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi TAD,* c. 15, S. 26, s. 103-139.

Unat, F. R. (1988). *Hicrî Tarihleri Milâdî Tarihe Çevirme Klavuzu*. TTK, Ankara.

Uzunçarşılı, İ. H. (1988a). *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı.* TTK, Ankara, s. 79-180.

Uzunçarşılı, İ. H. (1988b). *Osmanlı Tarihi*. c. IV, Bölüm: I, TTK, Ankara, s. 525-615.

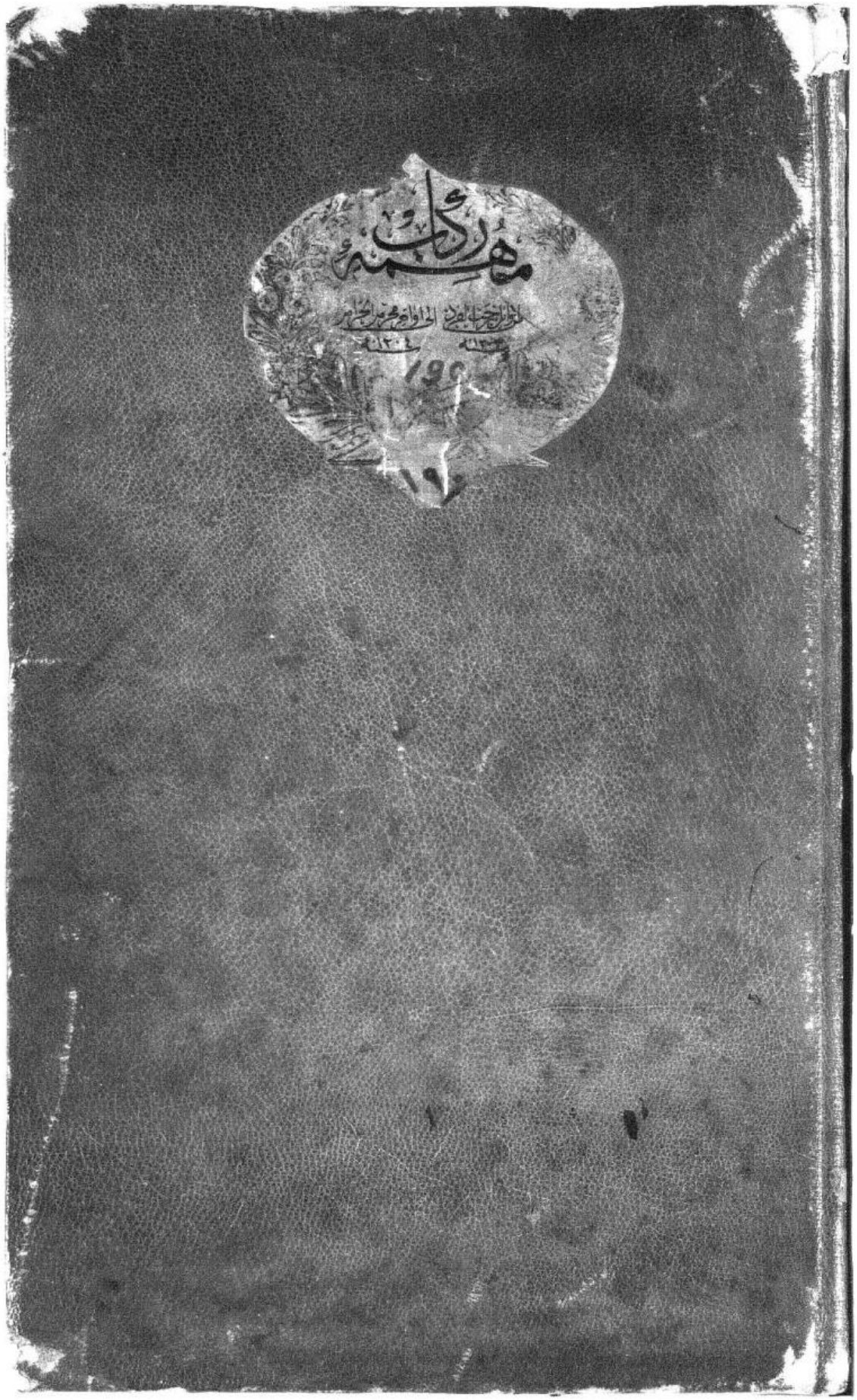
Yağcı, Z. G. (2009). Osmanlı Devleti'nin Kuzey Kafkasya Siyaseti: Çerkeslerden Bağlılık Senedi Alınması. *Karadeniz Uluslar arası Sosyal Bilimler Dergisi*, Bahar, yıl:1 S. 2, s. 103-104.

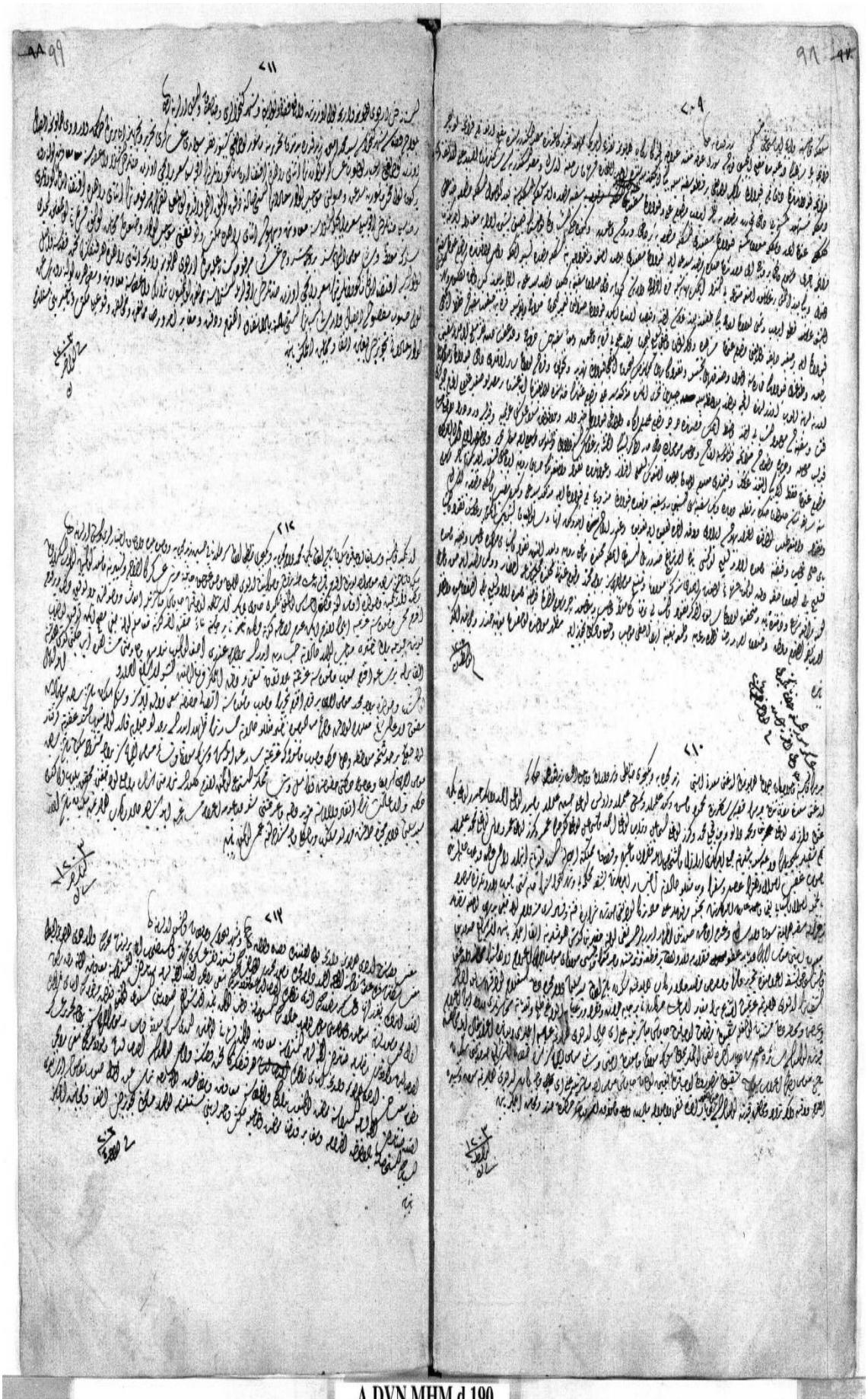
Yalçınkaya, M. A. (2002a). III. Selim ve II. Mahmud Dönemleri Osmanlı Dış Politikası. *Türkler Ansiklopedisi*, c. 12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 630-632.

Yalçınkaya, M. A. (2002b). XVIII. Yüzyıl: Islahat, Değişim ve Diplomasi Dönemi (1703-1789). *Türkler Ansiklopedisi*, c. 12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 503.

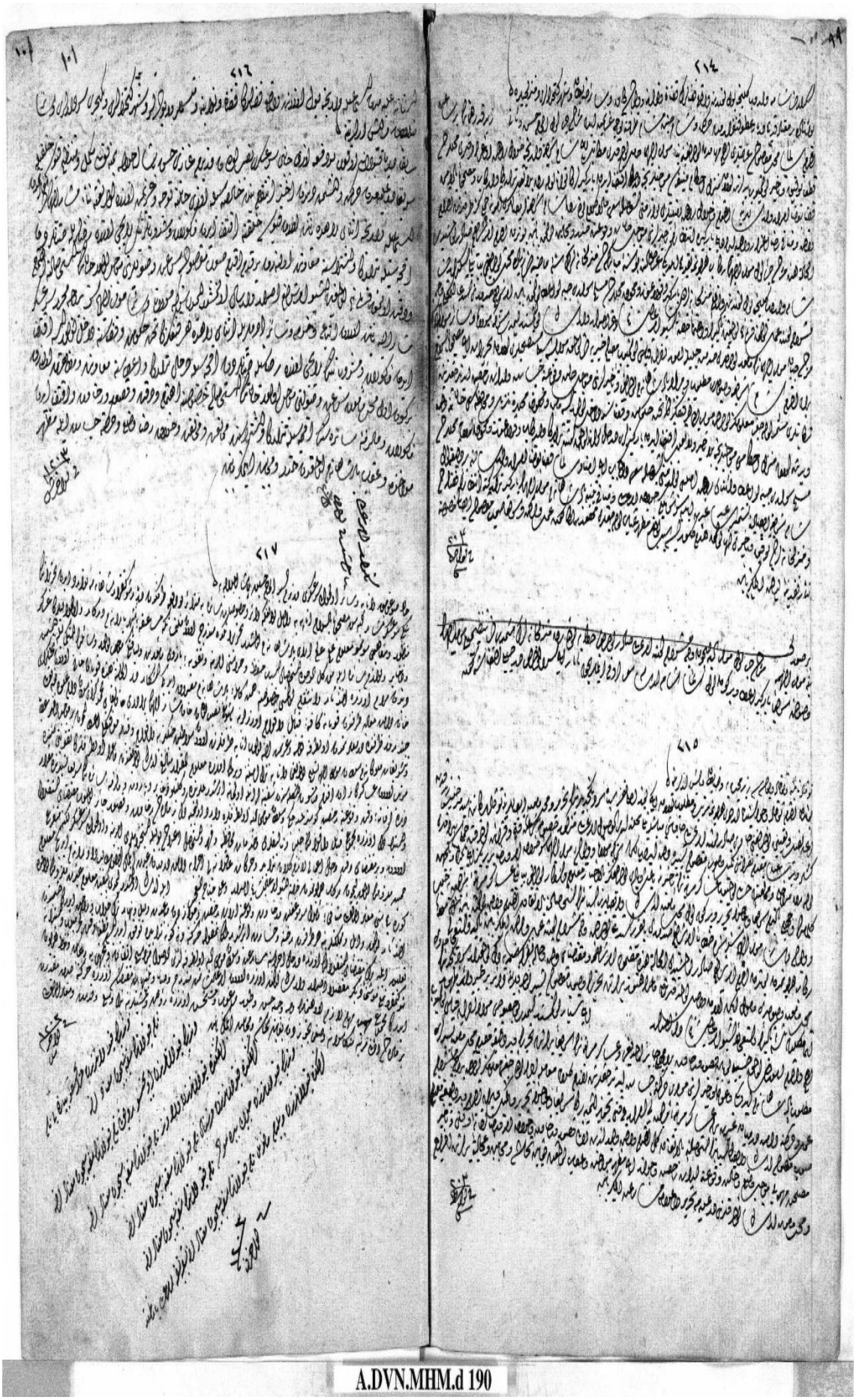
EKLER

EK A. 190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN (S. 98-198) ASLI

مهمة

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190
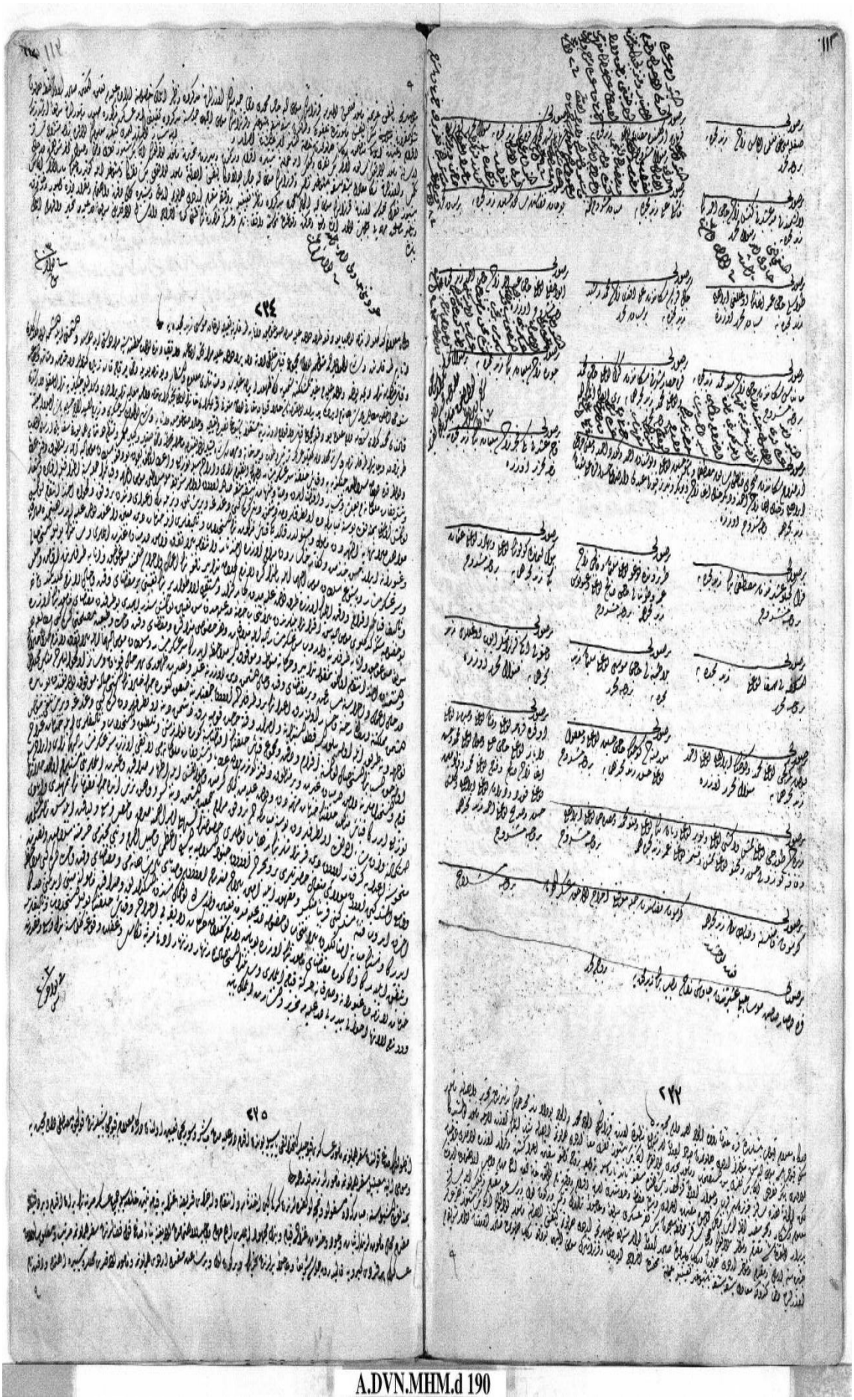

A.DVN.MHM.d 190

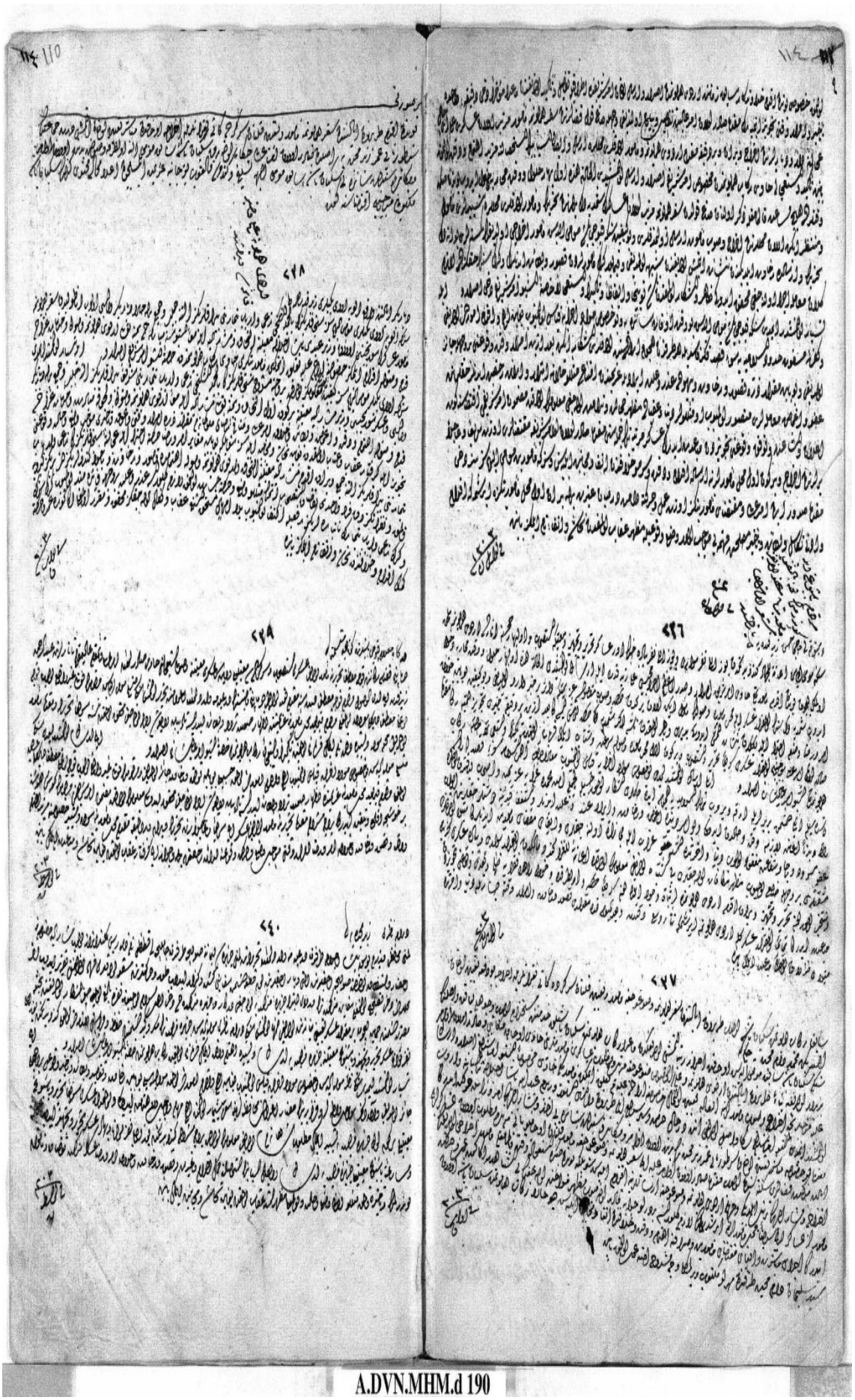
A.DVN.MHM.d 190

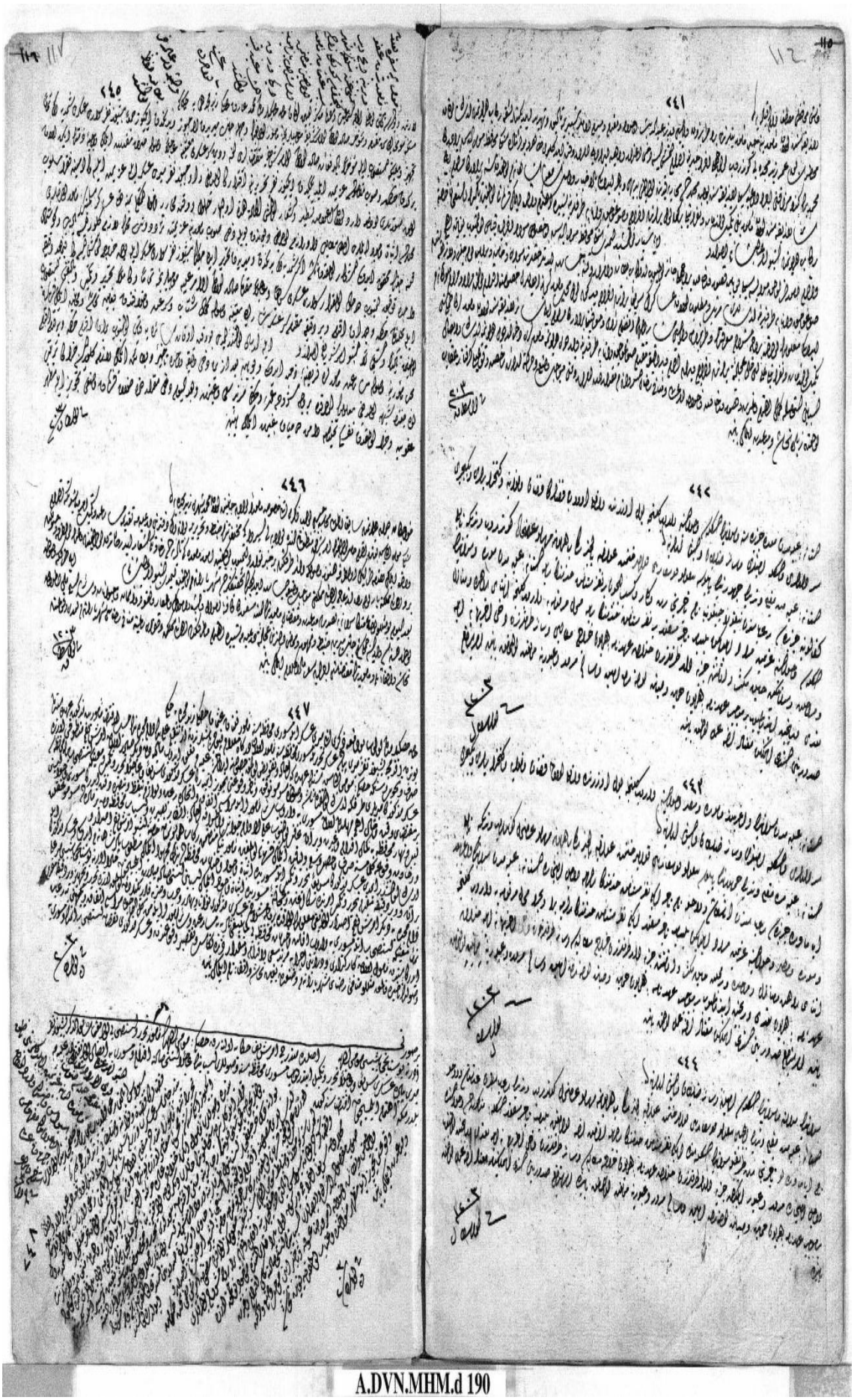
A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

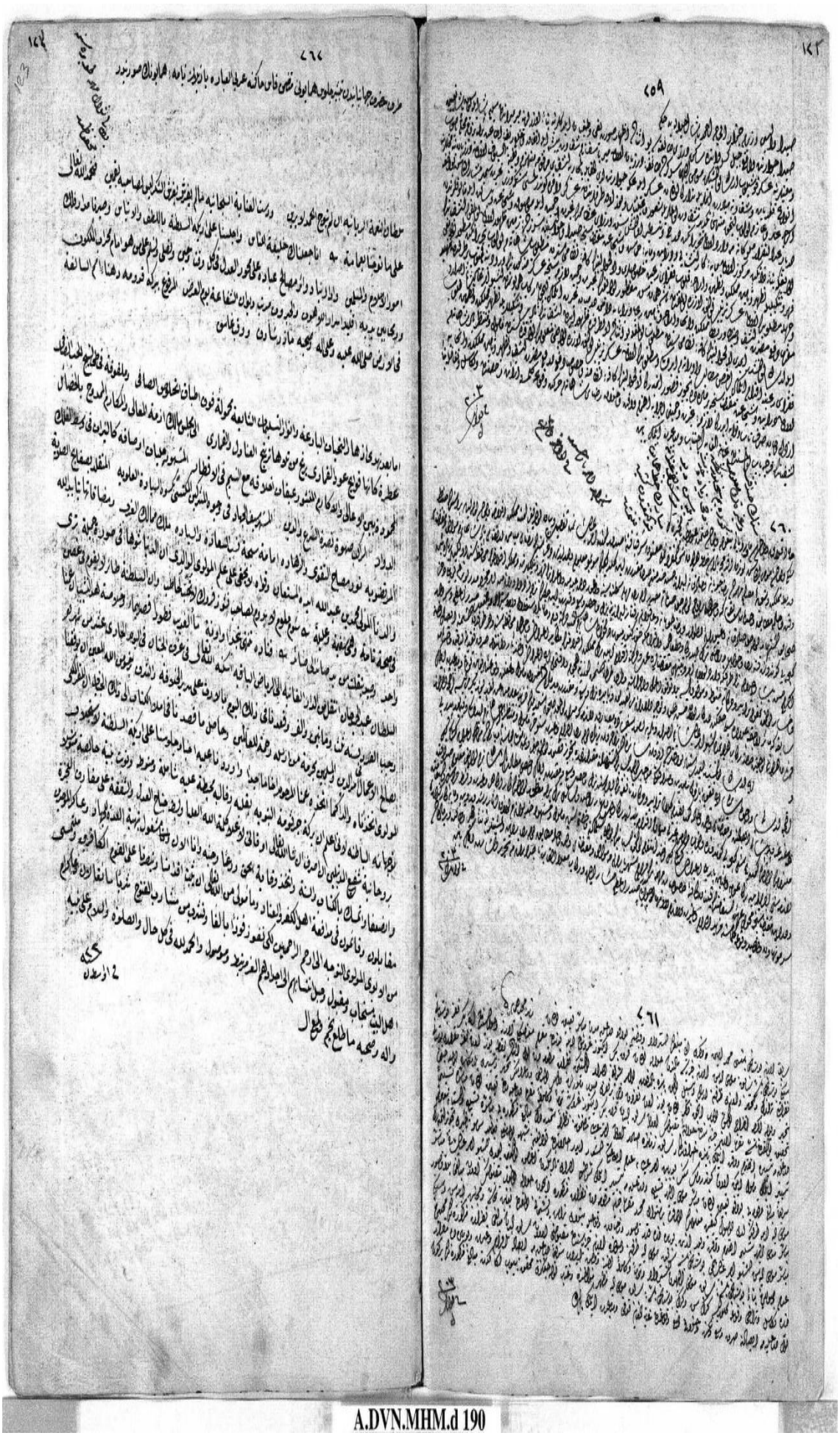
A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

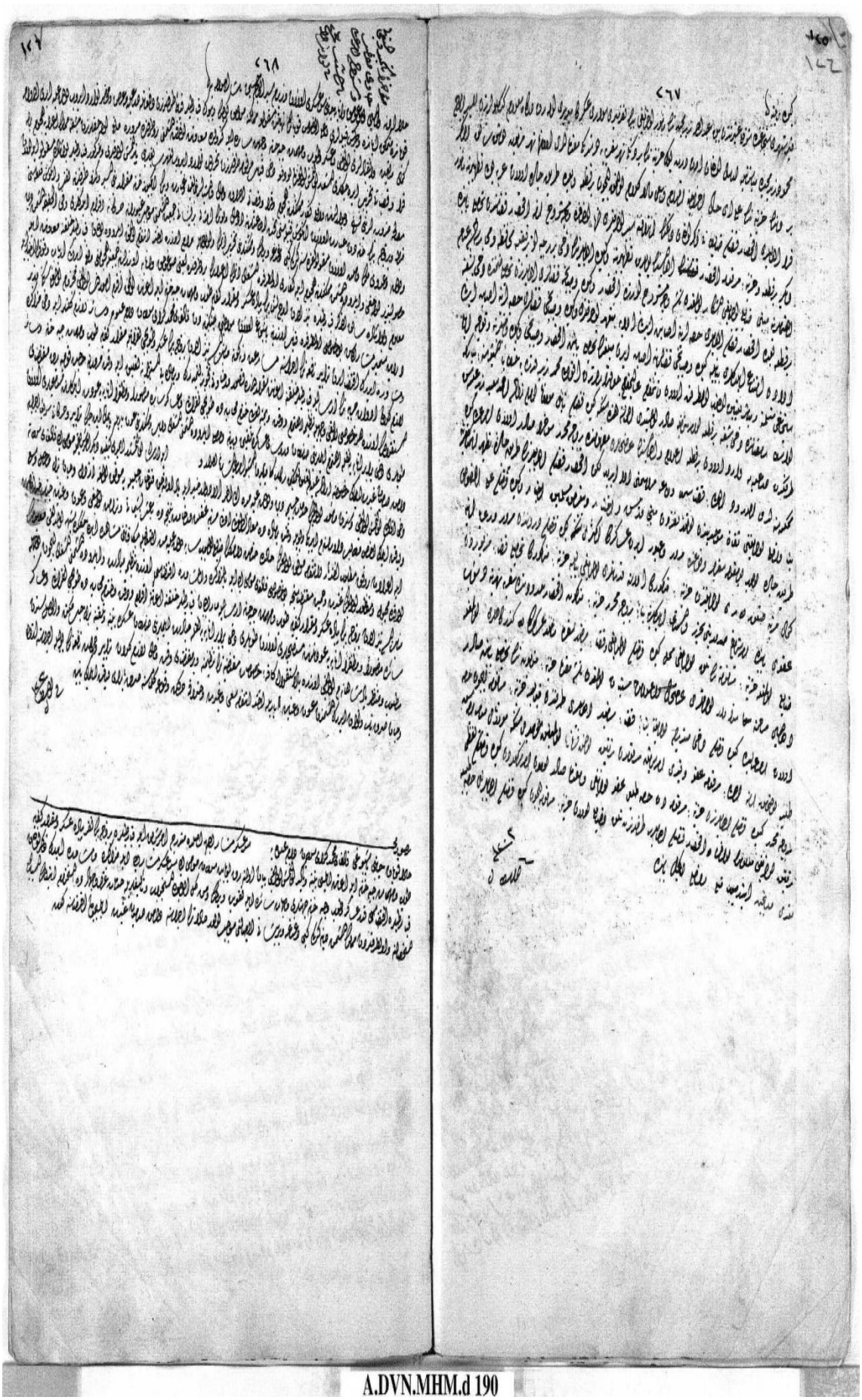
A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

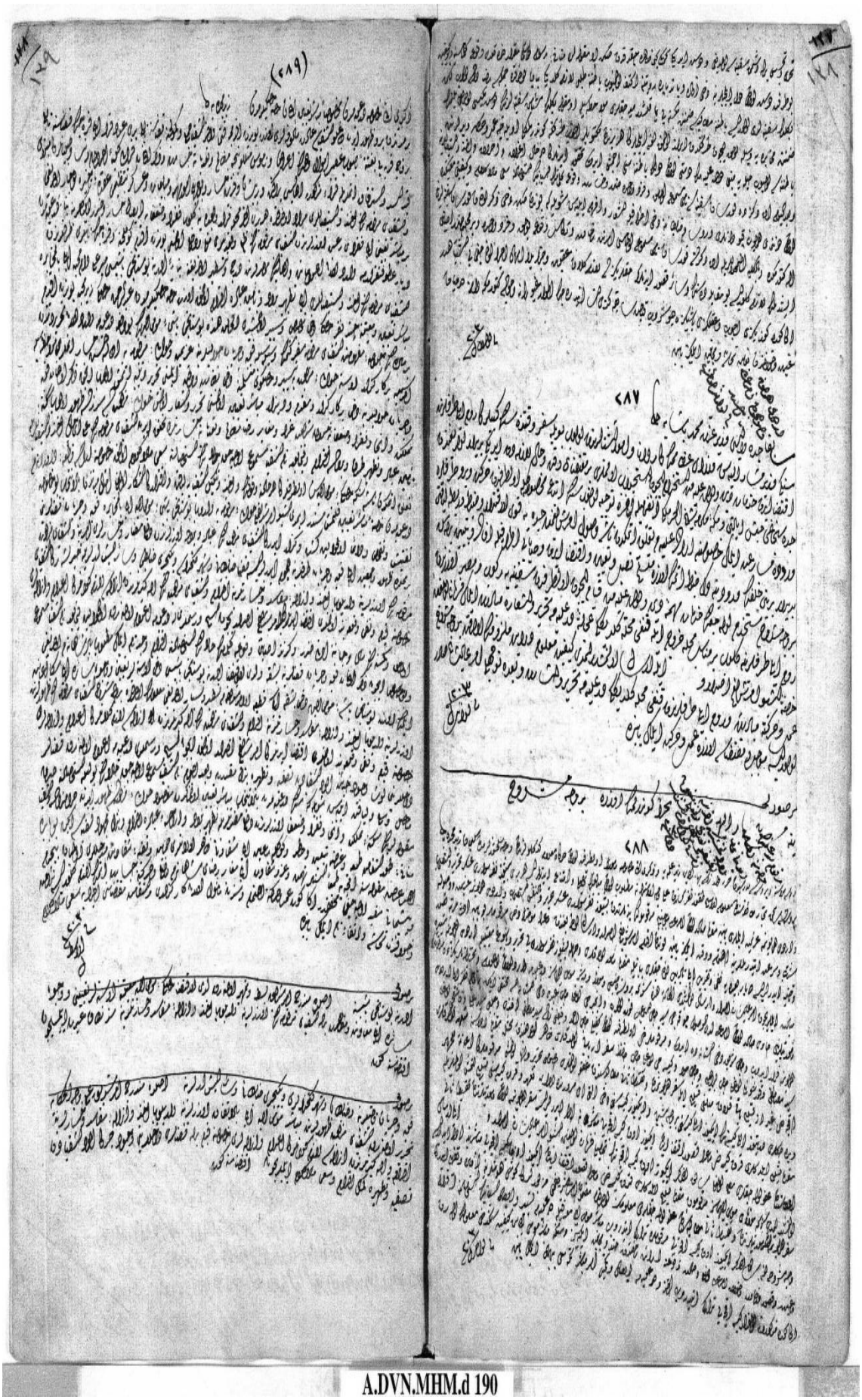
A.DVN.MHM.d 190

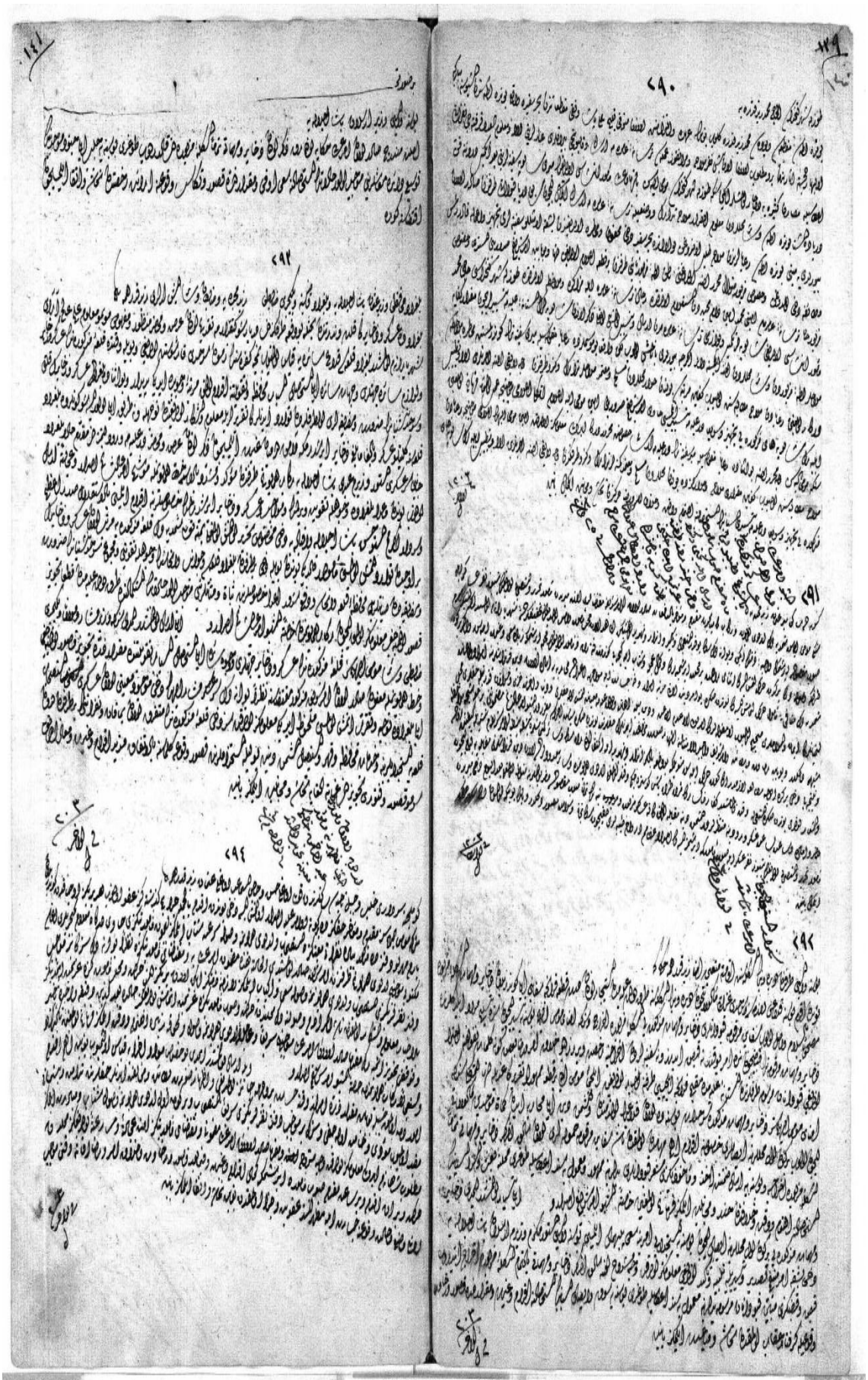
A.DVN.MHM.d 190

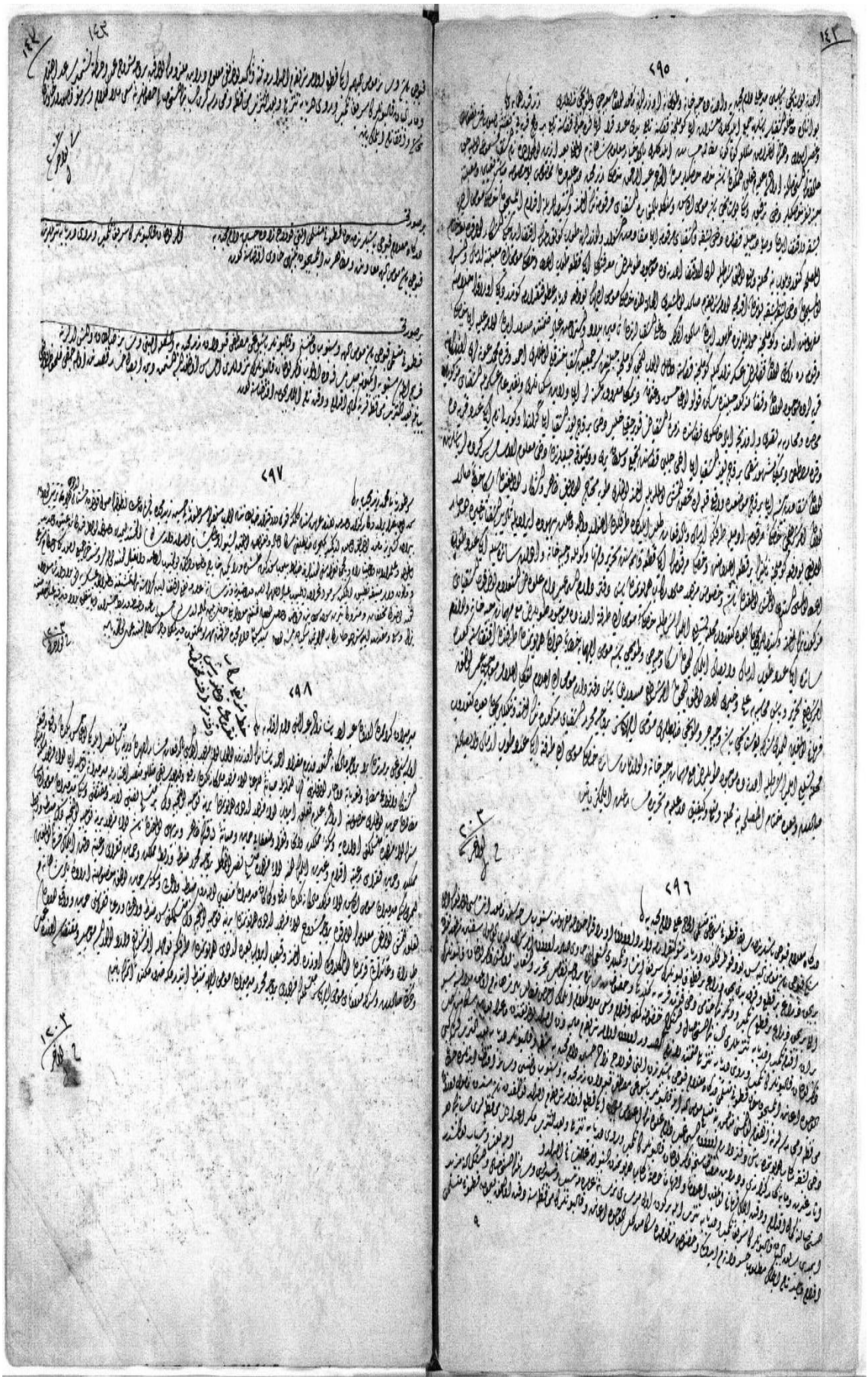
A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

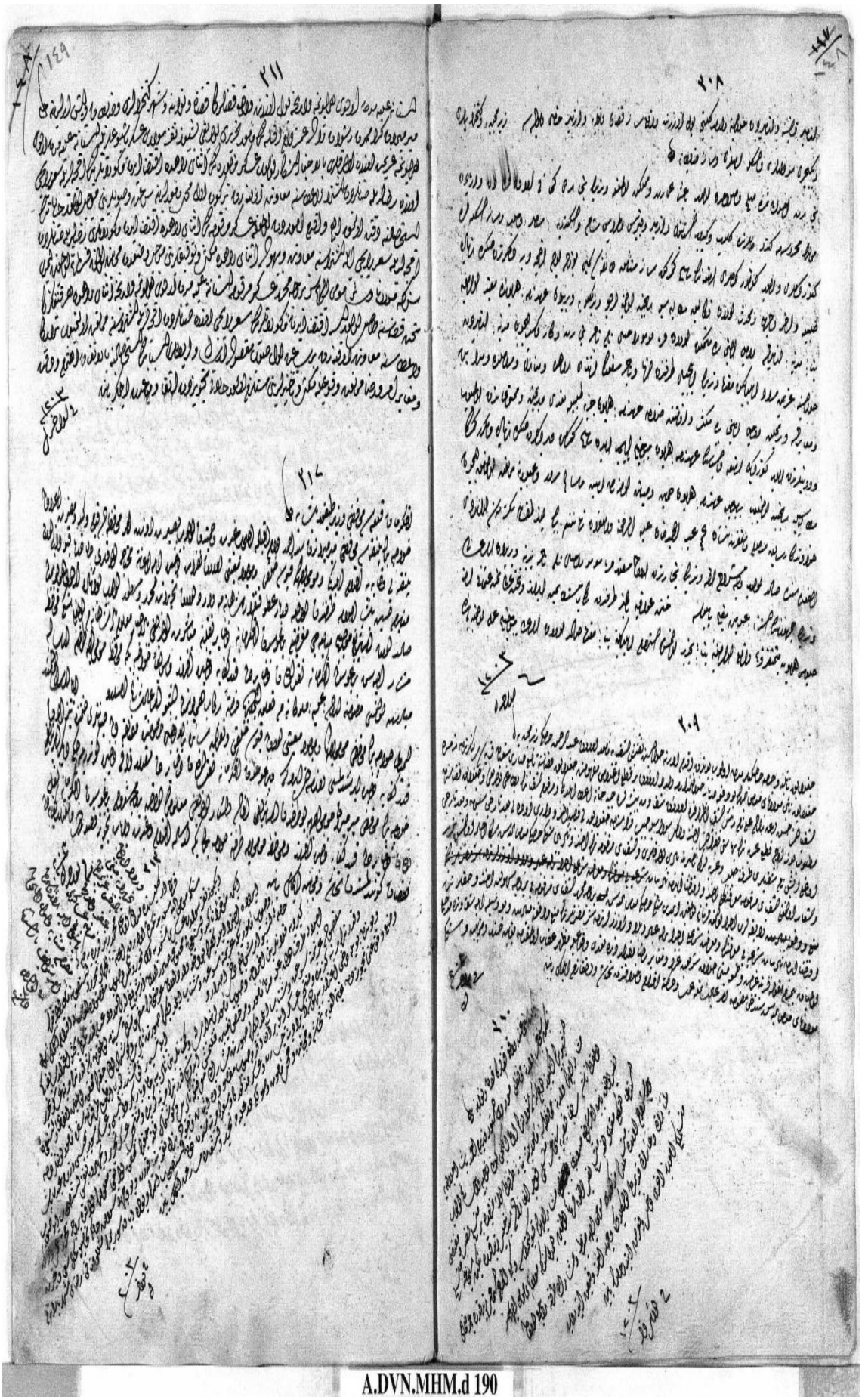
A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

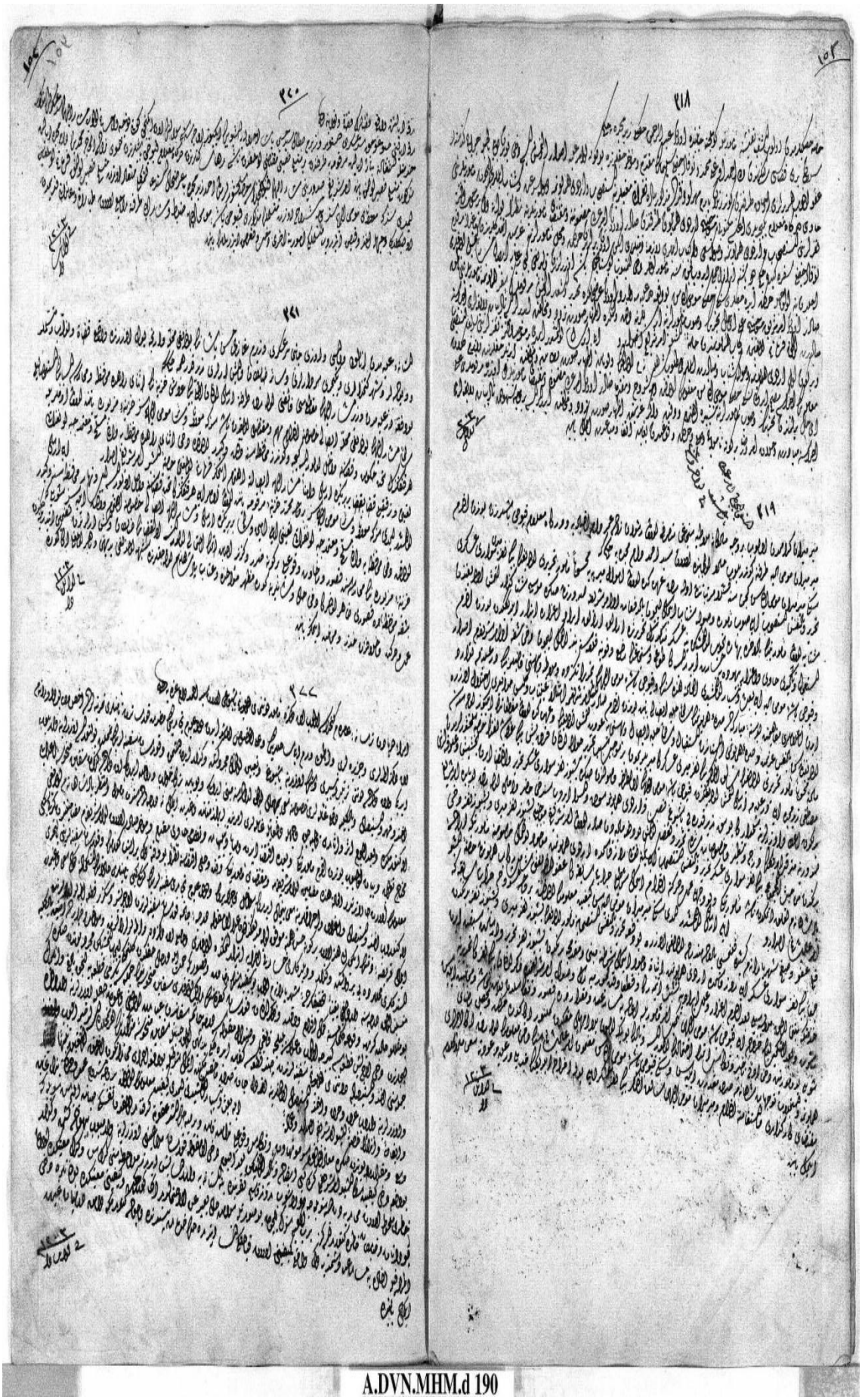
A.DVN.MHM.d 190

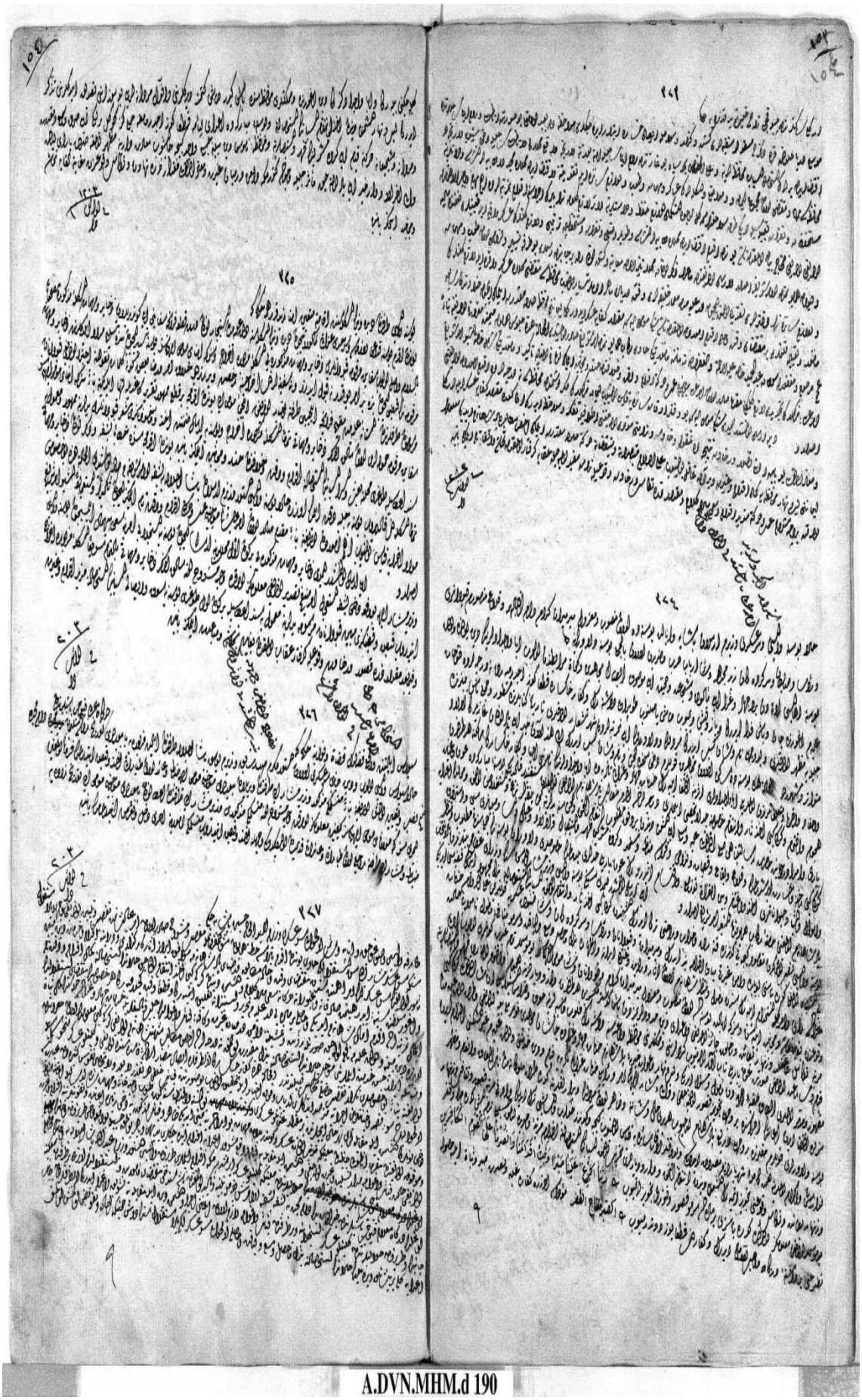
A.DVN.MHM.d 190

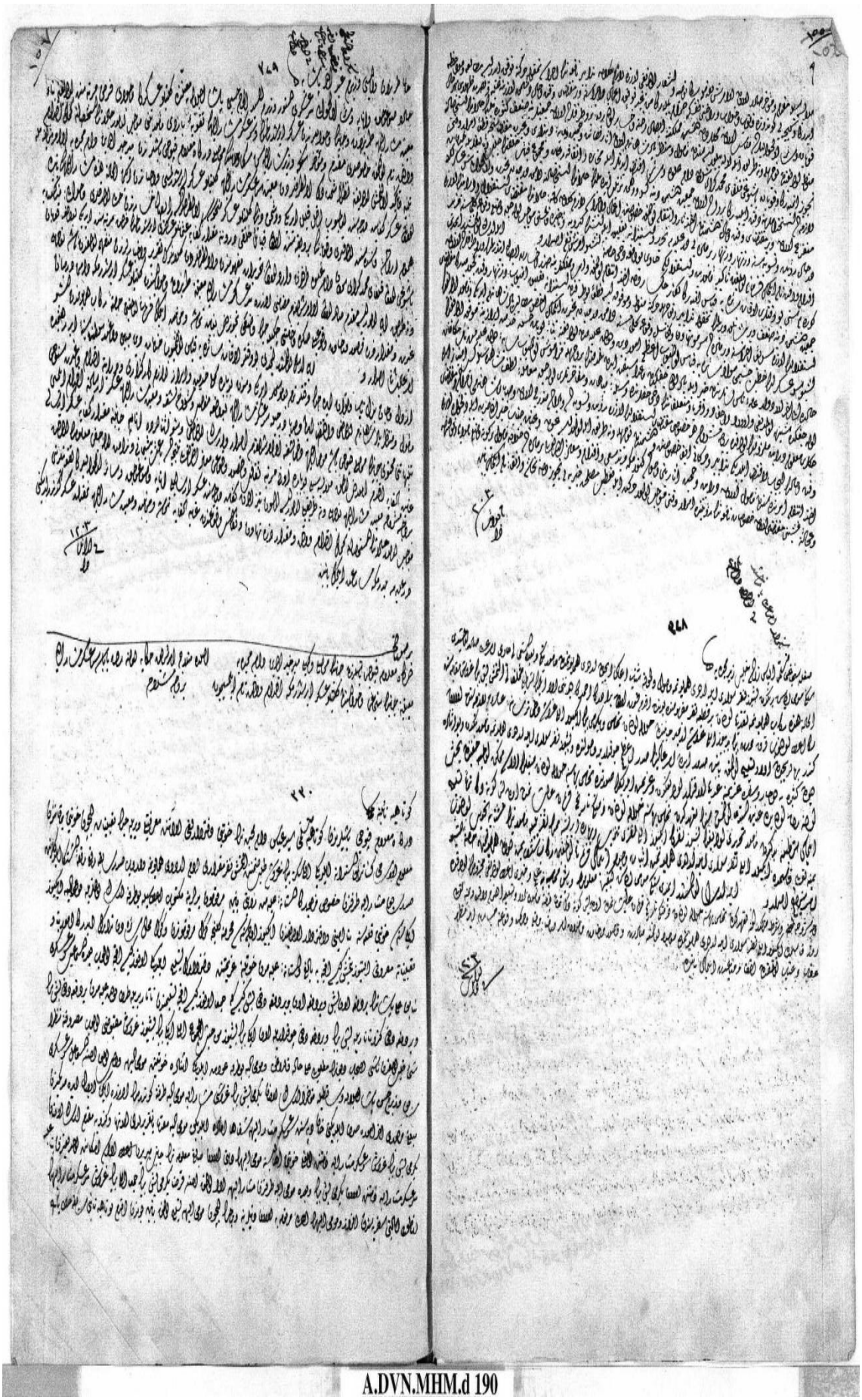
A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

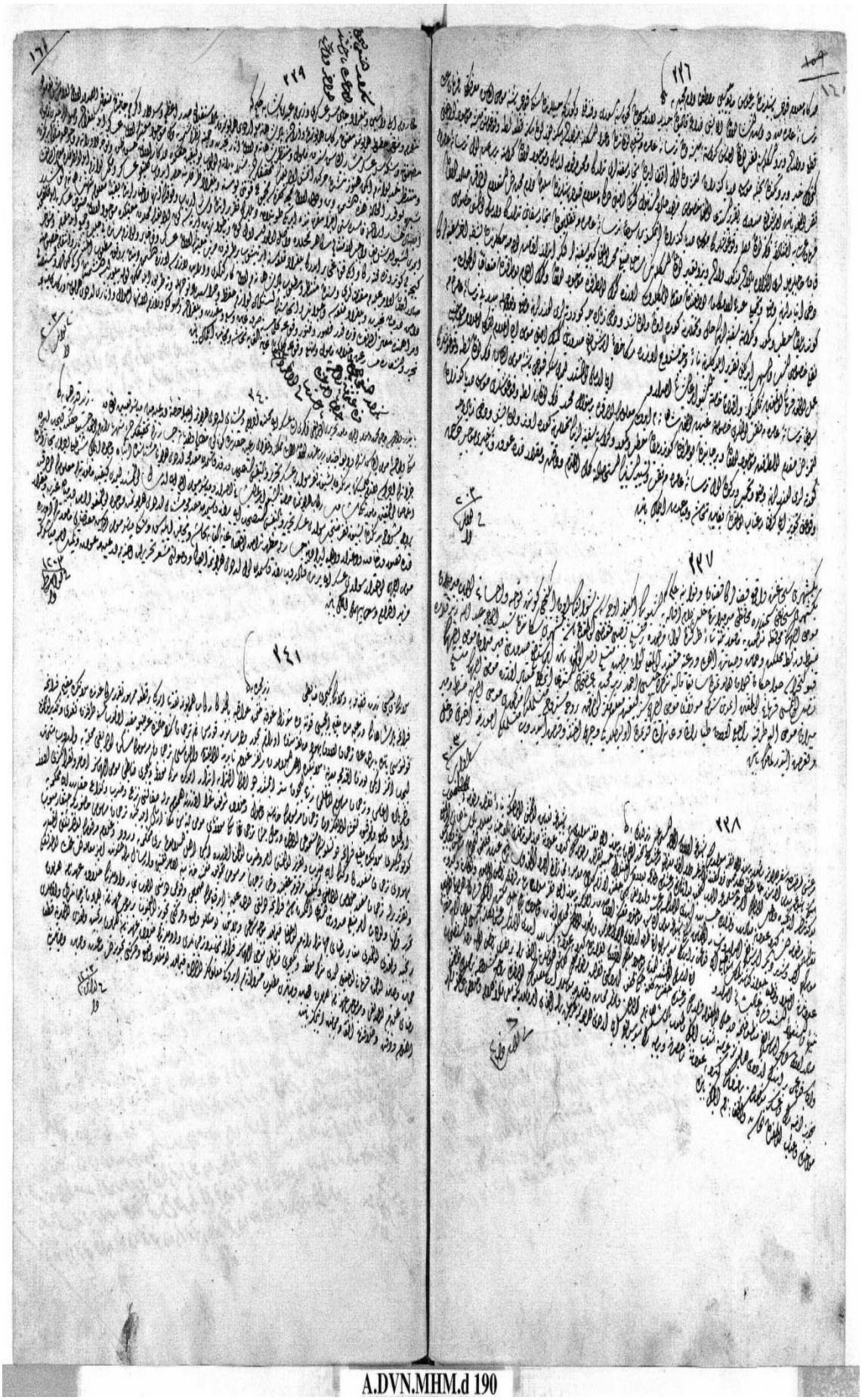
A.DVN.MHM.d 190

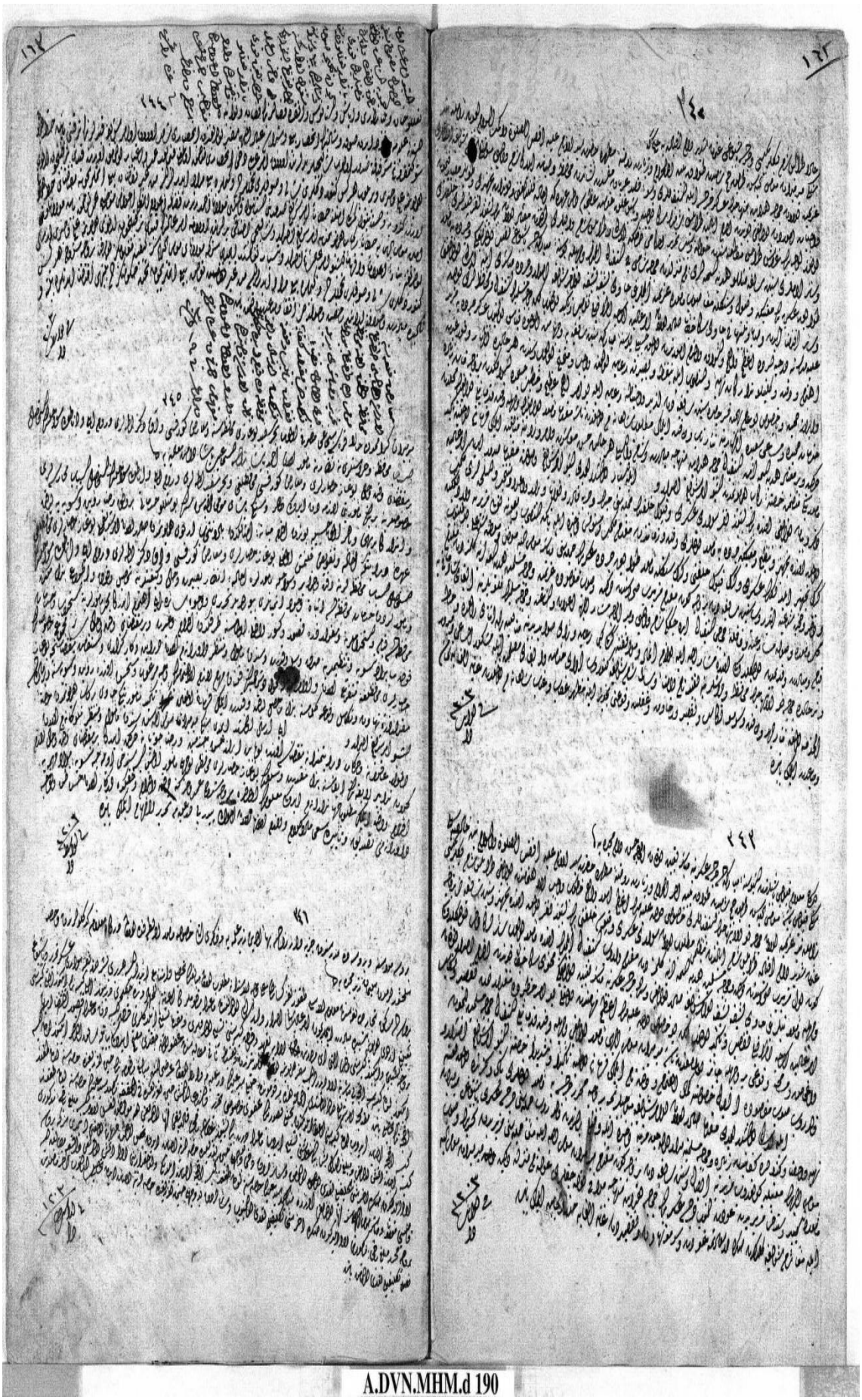
A.DVN.MHM.d 190

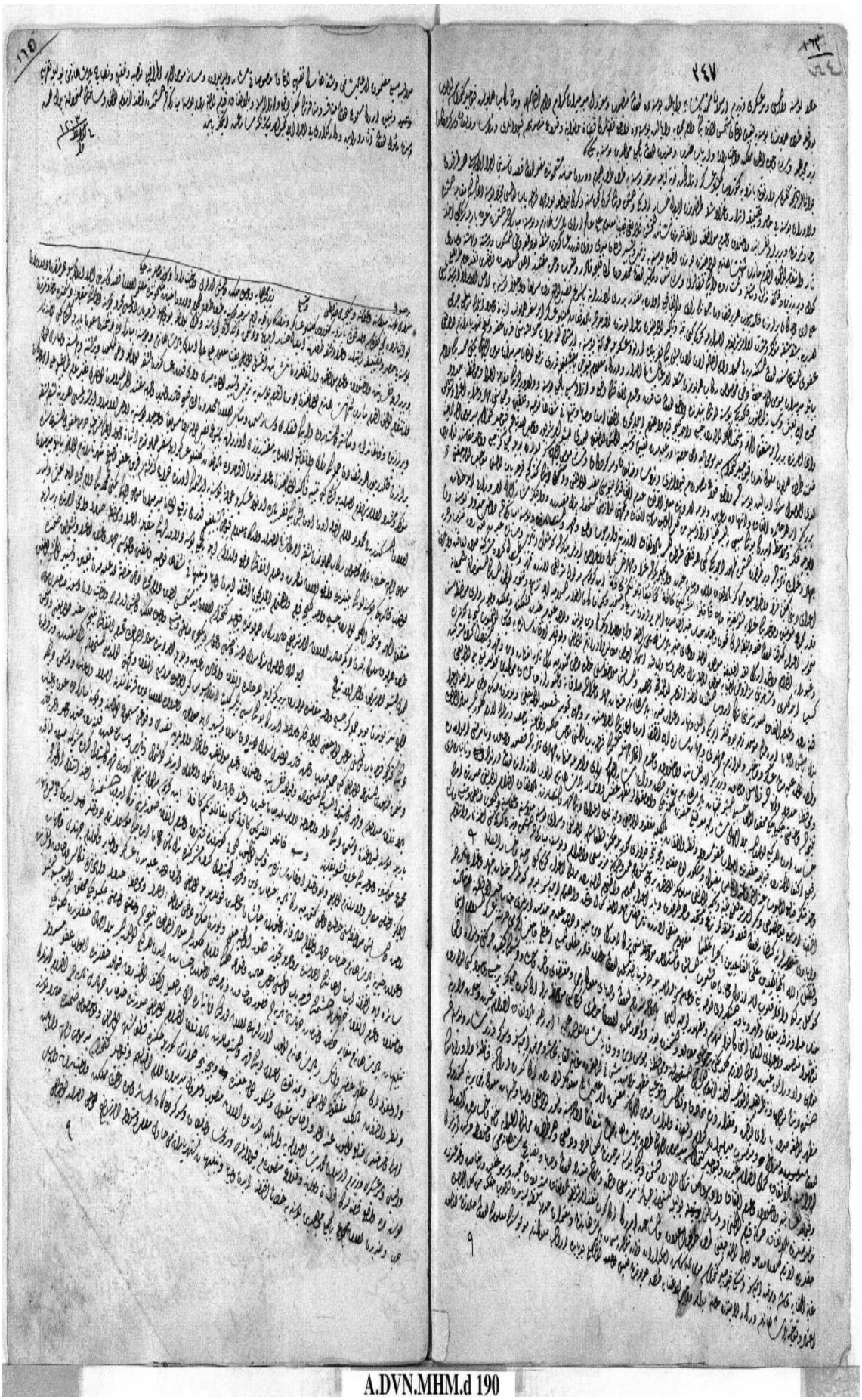
A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

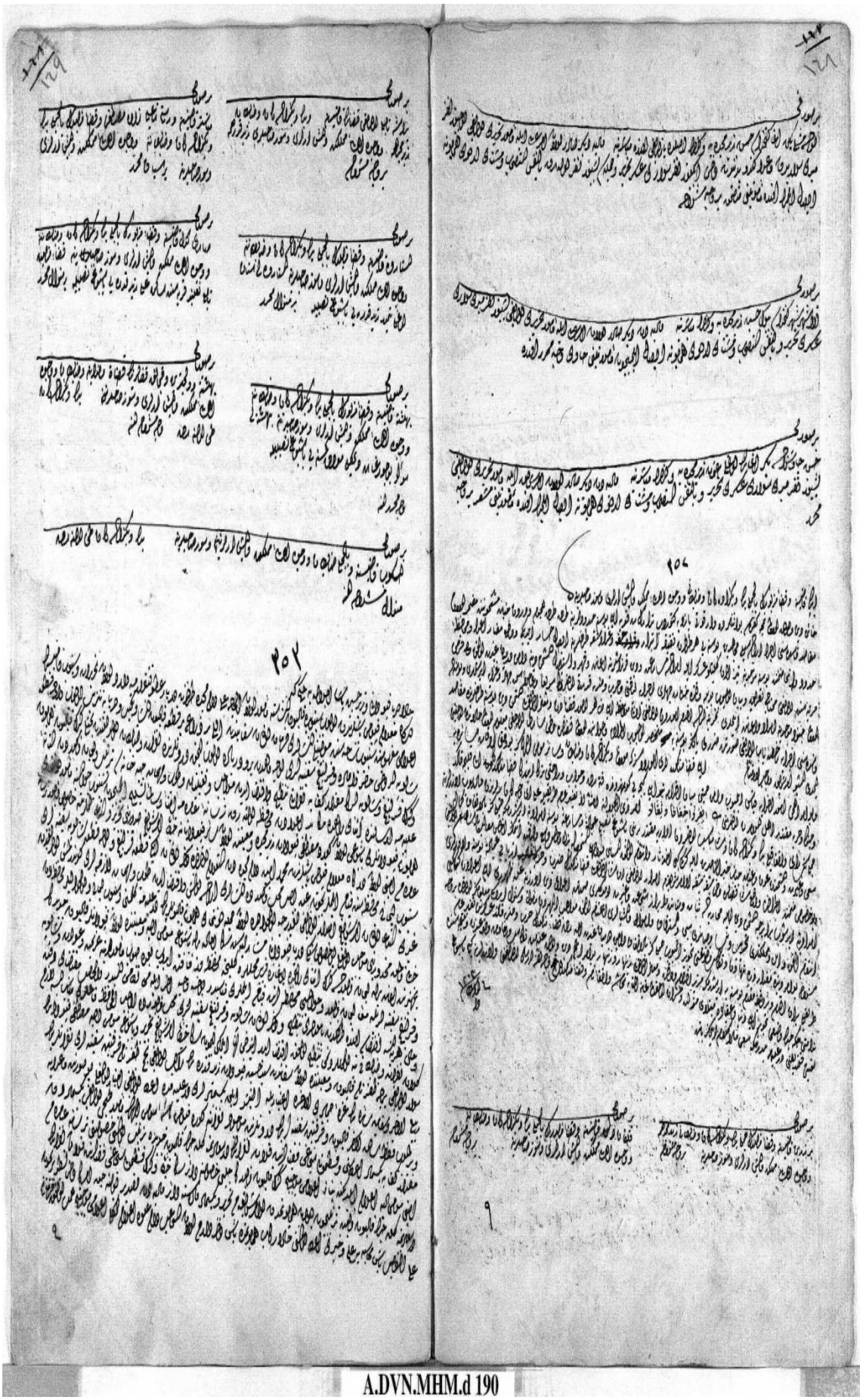
A.DVN.MHM.d 190

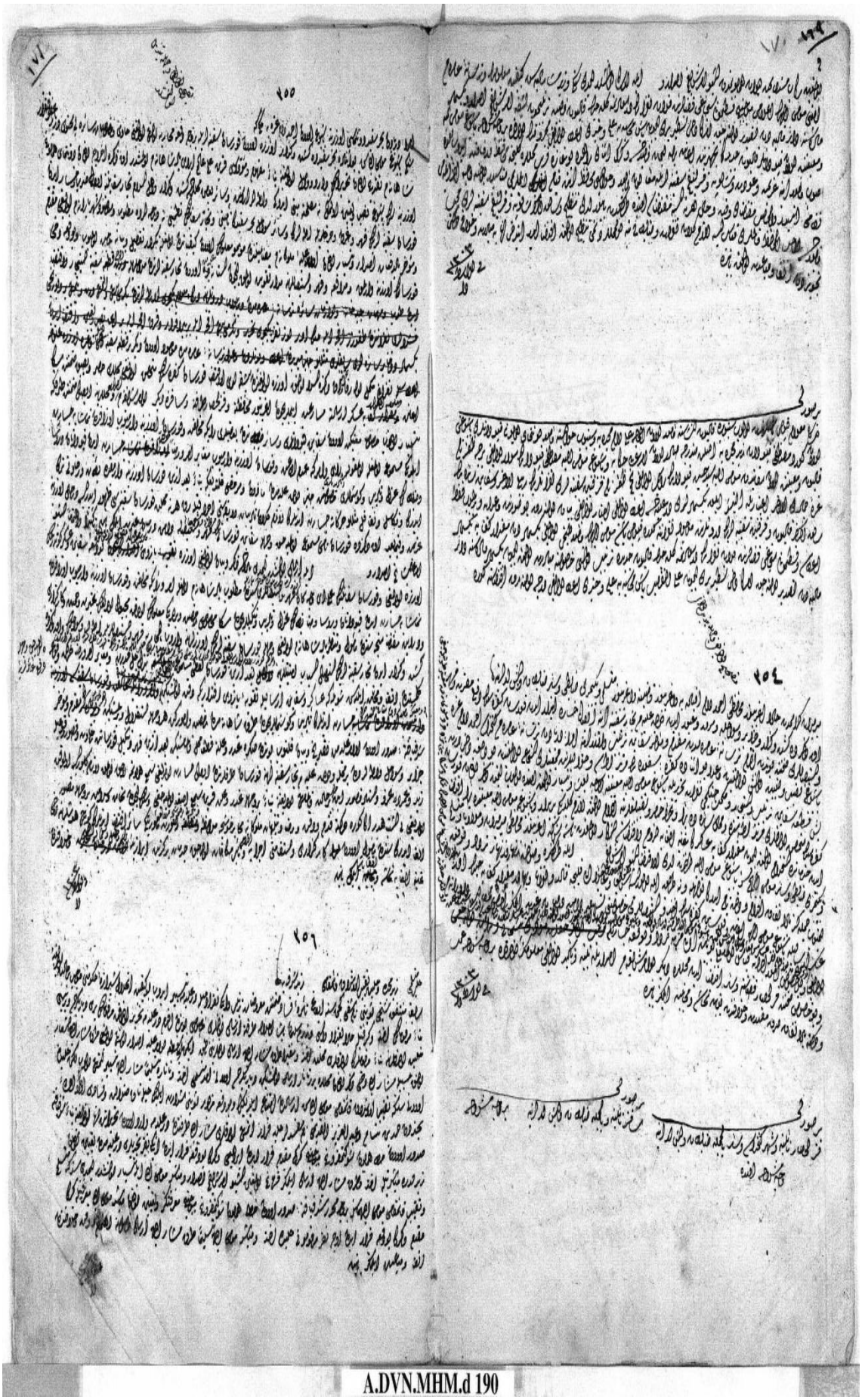
A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

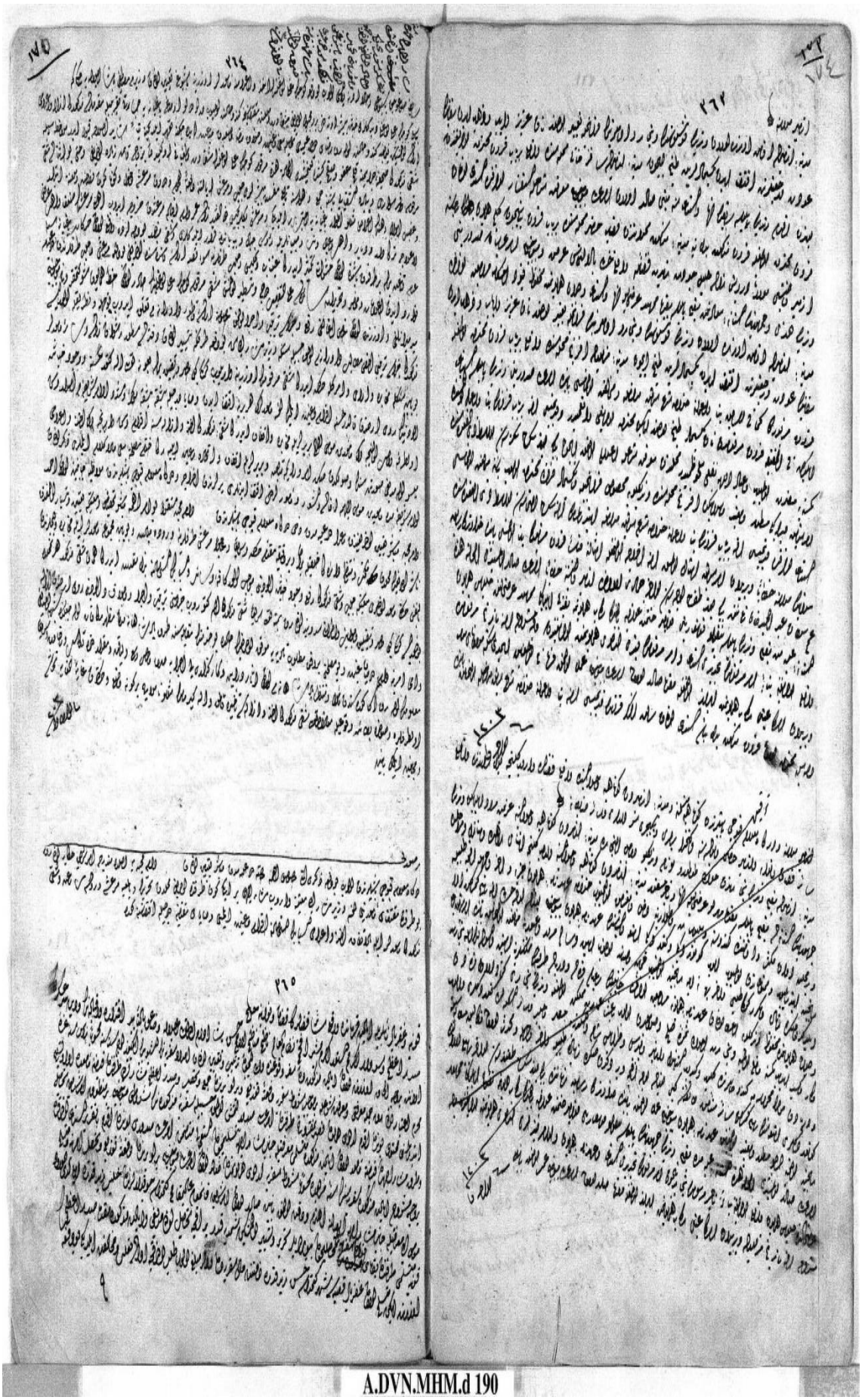
A.DVN.MHM.d 190

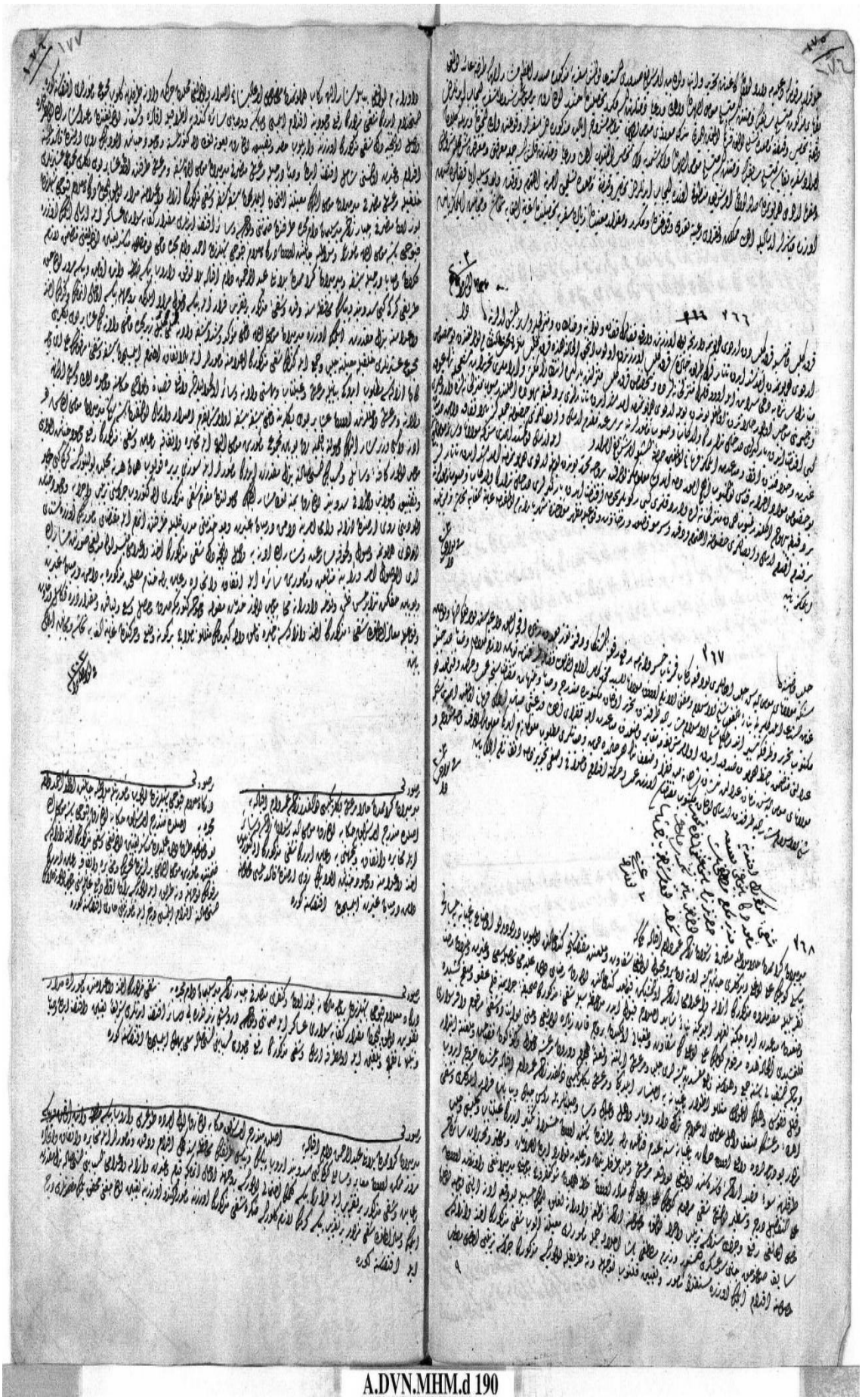
A.DVN.MHM.d 190

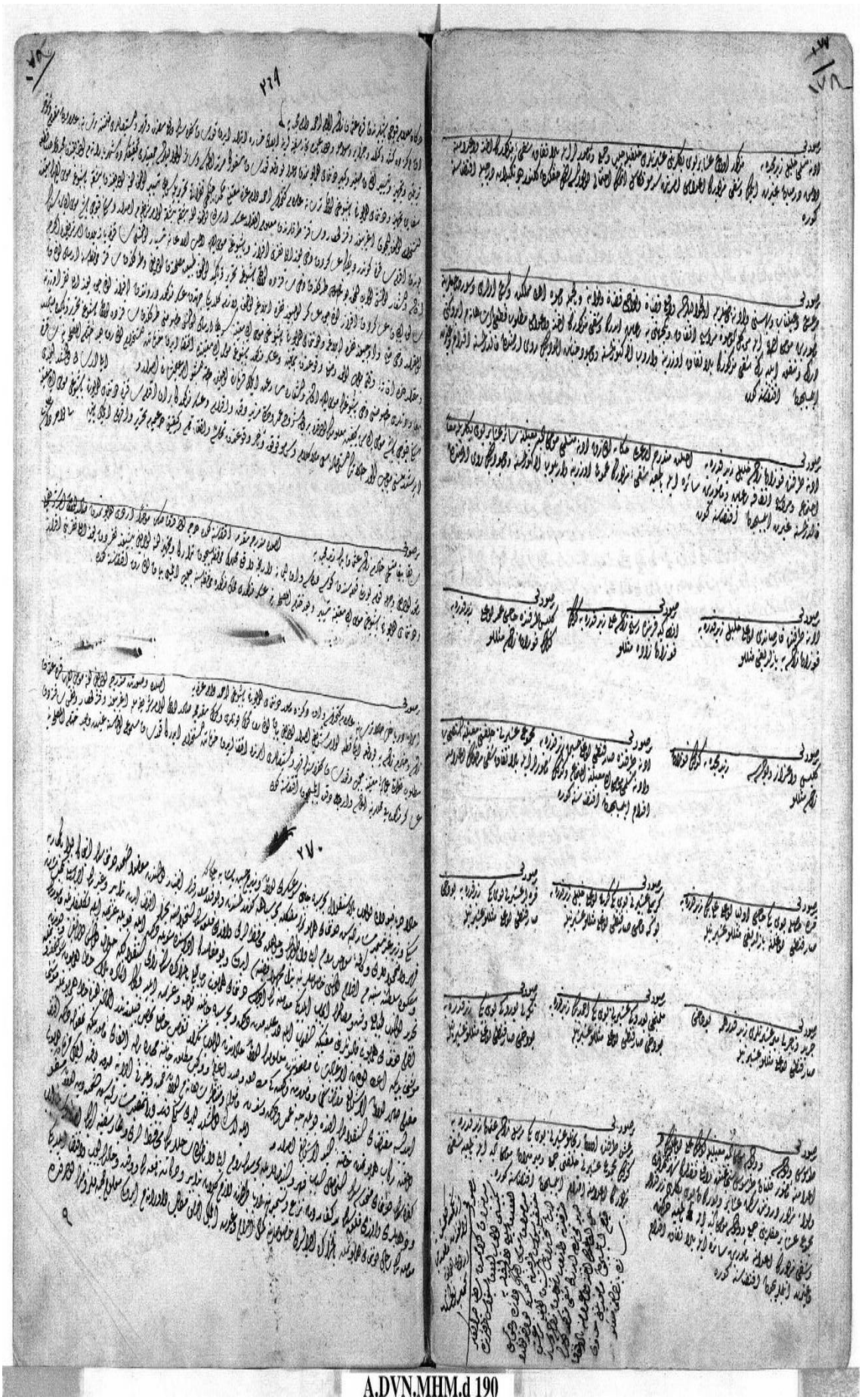
A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

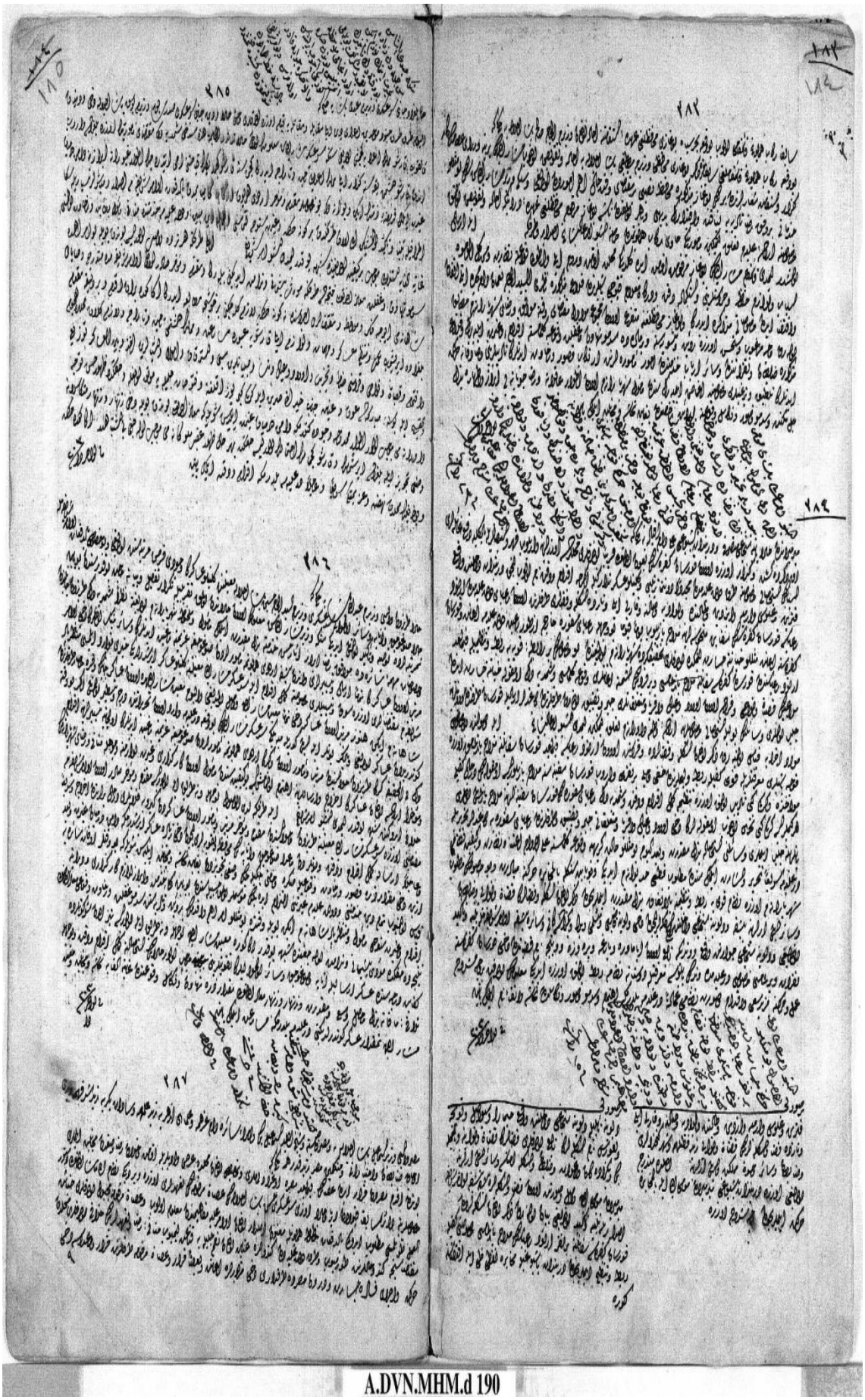
A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

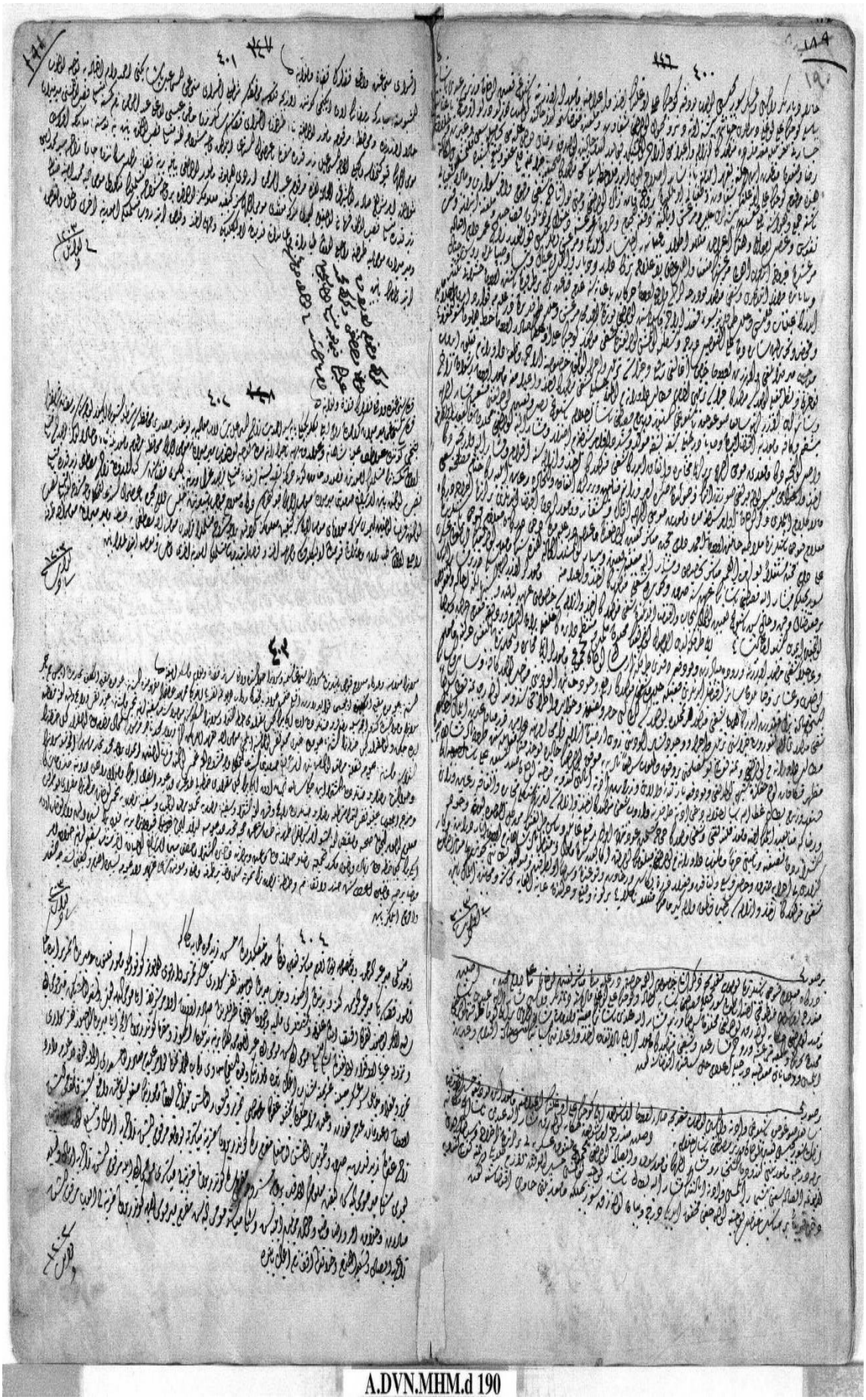
A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

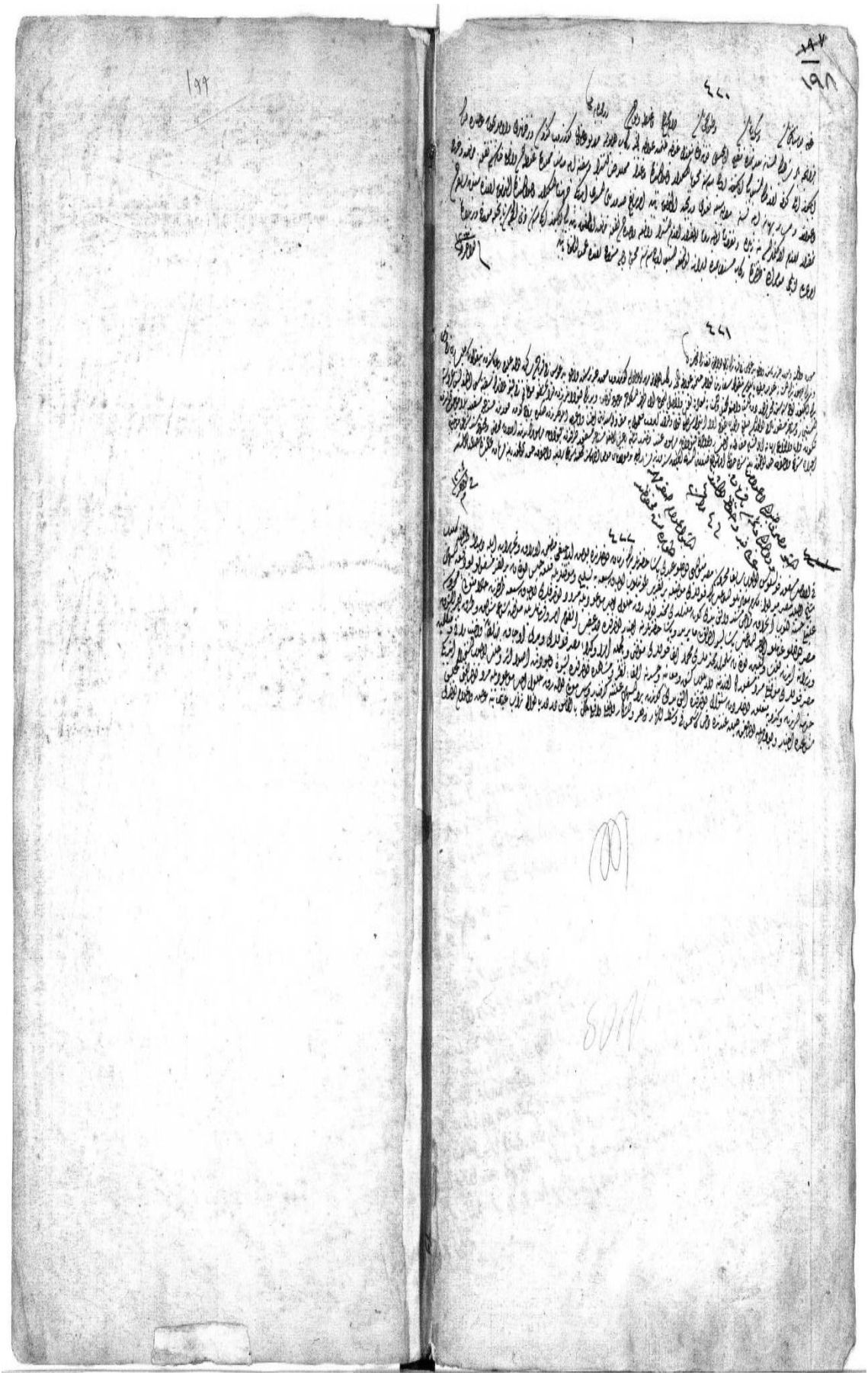
A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

A.DVN.MHM.d 190

DİZİN

‘Abdullâh Paşa, 73, 78, 130, 166, 172, 187, 206, 210, 302, 354, 379
‘ahid-nâme-i hümâyûn, 30, 79, 80, 81, 180, 227, 262, 265, 290, 293, 313, 342
‘Alâiye, 53
‘Arablı ‘aşîreti, 54
‘asâkir, 20, 22, 25, 28, 41, 43, 45, 47, 48, 52, 54, 66, 68, 70, 71, 81, 86, 87, 91, 95, 97, 98, 100, 106, 111, 116, 117, 131, 137, 152, 156, 159, 169, 171, 176, 183, 185, 194, 199, 206, 210, 224, 227, 235, 239, 243, 245, 248, 257, 274, 276, 279, 280, 301, 302, 319, 329, 355, 362, 366, 367, 368
‘asâkir-i mürettebe, 25, 26
‘asker, 34, 36, 40, 42, 45, 47, 52, 54, 55, 57, 58, 61, 68, 72, 74, 76, 77, 82, 83, 86, 95, 97, 99, 106, 112, 115, 117, 150, 157, 162, 169, 171, 173, 175, 183, 185, 189, 194, 200, 206, 210, 211, 213, 216, 223, 225, 233, 235, 243, 245, 246, 247, 254, 256, 260, 267, 279, 280, 298, 303, 320, 326, 328, 329, 330, 355, 363, 367, 368
‘aşâir, 137, 274, 276, 277, 278, 284, 321
‘ayn-ı zahîre, 122
‘Ayn-ı Zübeyde, 294
‘Ayntab, 100, 194, 268, 273, 276, 286, 320
‘azaban ağası, 218, 219, 338
‘usât, 90, 304
a‘şâr-ı şer‘iyye, 122, 374
â‘yân, 120, 373
Abaza, 114, 115, 362, 385
Abdi Paşa, 34, 74, 87, 106, 110, 111, 159, 173, 185, 223, 224, 260, 267, 300, 301, 320, 322, 330, 332, 333, 334, 348, 353, 360, 362, 364, 367, 368
Abdü’l-hamîd hân, 34, 49, 180, 200, 266, 342
Abdürrahman Haseki, 192, 215, 244, 377
Adaletname, 373, 386
Adana, 115, 170, 267, 273, 276, 277, 284, 286, 306, 307, 309, 321, 322, 333, 334, 378, 381
Adana eyâleti, 170, 273, 321, 333, 334
Adana vâlîsi, 115, 267, 274, 286, 307, 322
ağavat, 94, 126, 166, 174, 188, 217, 300, 331, 367
ahâli-i Mekke, 295
Ahi Çelebi, 162, 163, 215
Ahmed Paşa, 63, 127, 142, 167, 182, 232, 261, 324, 376
Ahmet Paşa, 99, 142, 146, 166, 182, 197, 261, 370, 371
akça, 18, 47, 97, 102, 121, 129, 133, 139, 174, 180, 191, 212, 233, 262, 270, 272, 326, 327
Akdeniz, 15, 37, 48, 49, 77, 143, 146, 154, 170, 197, 231, 232, 253, 254, 255, 279, 280, 298, 310, 357, 369, 370, 371, 380, 382, 385, 387
Akdeniz ataları, 147
Akhisar, 42, 43, 94, 112, 113
Akhisar-ı Geyve, 42, 94
Akkirman, 183, 184, 186, 316, 317, 362

Akkirman kal‘ası, 183
Aksaray, 141, 323, 379
Akşehir, 53, 58, 316
Alikodne, 48, 49, 50
Altıkulaç zâde Hüseyin, 164, 165, 177
Amasya sancâğı, 167, 306
Amid, 258, 317
Amid mütesellimi, 258
Anadolu, 2, 3, 12, 34, 37, 69, 74, 82, 87, 90, 106, 119, 184, 199, 205, 212, 231, 281, 297, 311, 318, 320, 335, 364, 366, 368, 369, 370, 373, 375, 376, 378, 380, 381, 385, 386, 387
Anamur, 46, 47, 53, 326
Anamur mütesellimi, 47, 53, 326
Anapa, 27, 28, 67, 77, 78, 114, 115, 131, 187, 205, 209, 210, 302, 361, 362, 367, 385
Anatolı, 30, 34, 36, 37, 38, 56, 70, 74, 82, 87, 90, 98, 106, 120, 123, 125, 166, 185, 189, 196, 197, 199, 206, 213, 231, 232, 262, 263, 264, 267, 282, 297, 311, 318, 321, 322, 335, 353
Angelikasrı, 298
Ankara, 3, 5, 8, 9, 10, 12, 15, 16, 60, 86, 139, 230, 350, 351, 357, 358, 359, 361, 370, 372, 373, 377, 380, 381, 387, 388
Arabistan, 381
Arhava, 59
Arnavud, 235, 239, 298, 299
Arnavud re‘âyâsı, 298, 299
Arnavutluk, 381
arpalık, 123
Arslan Muhammed Paşa, 235, 241
Arslan Paşa, 158, 200, 201, 204, 360
Âsitâne, 16, 20, 26, 79, 80, 108, 136, 145, 179, 183, 196, 230, 307, 325, 340, 343, 354, 384
Avlonya, 313
Avrupa, 386
Avusturya, 2, 16, 48, 87, 109, 110, 159, 223, 234, 248, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 368, 381, 384, 386
Ayamavra, 79, 80, 298, 299
Ayamavra cezîresi, 80
âyan, 2, 373, 379, 380, 381
âyâniye, 380
Âyanlık, 380
Ayaş, 60, 230
Ayazmend, 60
Aydın, 30, 53, 55, 57, 351, 387
Ayvacoz, 298
Azaz, 139, 190, 191, 277, 378
Azerbaycan, 33

Bâbıâlî, 5
Badracık, 298
Bağdad, 137, 257, 376
bahâ ü â‘yâniyye, 121
Bahreyn, 137
Bahr-i Sefîd, 37, 38, 49, 66, 143, 146, 155, 169, 218, 231, 232, 255, 264, 310, 319, 338, 357
Bahr-i Siyâh, 36, 37, 93, 95, 199, 281, 310
Bahr-i Siyâh boğazı muhâfızlığı, 297
bahşiş, 194
Baht-Giray Hân, 28, 67
Balaban Muhammed, 94
Balat voyvodası, 40, 57
Balatlı ‘Abdü’r-rahmân, 274, 276
Balatlı Arap Ahmet, 40
Bâre, 147
Basra, 136, 137, 376
baş defterdâr, 315
Battâl ‘Atâullah Paşa, 321, 333
Battâl oğlı Sâdık Ağa, 191
Battâl Paşa, 322
Bâyezid mutasarrıfı, 34, 357
Bayındır voyvodası, 225
Bayramiç kadîsı, 56
Bayramiçli Hâdim zâde Mîr Osmân, 189
bedel-i iltizâm, 122, 345
Beğpazarı, 55, 94, 230
Behisni, 194, 274, 276
Behişte, 234, 235, 239, 250, 363
Belgrad, 47, 52, 111, 159, 224, 301, 326, 355, 368
Belgrad cânibi, 47, 111, 159
Belgrad kal‘ası, 159, 224
Bender, 85, 172, 356, 361, 379
Beylanlı ‘Abdü’r-rahmân, 284
Beyrut, 261
beytullahü’l-haram, 33, 227, 229

Biga, 56, 280
Biga kazâsı, 56
Bigadiç, 60
Bilecik, 42, 59
Boğaz Hisârları, 109, 231, 324
Bolı, 89
Bolu kazâsı, 93
Bosna, 145, 157, 158, 200, 201, 203, 223, 224, 234, 235, 239, 248, 359, 360, 361, 363, 384
bostâncıbaşı, 103, 168, 192, 346
Bozok, 61, 99, 100, 274, 275, 378, 381
Bozulus Türkmânı, 139
Bucak, 63
Burdur, 335
Burgos, 183, 184, 186, 220, 362
Burusa, 30, 42, 45, 51, 54, 55, 59, 88, 150, 233
Buşatlı ailesi, 381
buyruldu, 204, 374, 380, 386
buyuruldı, 85, 119, 121

Caber ‘aşîreti, 54
Canik, 68, 130, 131, 205, 206, 209, 210, 211, 302, 303, 367, 381
Canikli Ali Paşaoğlu, 381
cebeci, 162, 163, 316
cebelü, 24, 108, 113, 135, 145, 196
cerde başbuğı Osmân Şedîd, 227
Cezâir sefînesi, 49
Cezâir-i garb beğlerbeği, 48
Cezâir-i garb ocakluları, 48
Cezzâr Ahmed Paşa, 99, 319, 353
Cidde vâlîsi, 33, 149, 295
Cizre, 87, 364
cizye, 29, 30, 79, 80, 81, 103, 120, 145, 179, 180, 233, 262, 264, 292, 341, 342, 343, 373, 375
cizye-dâr, 79, 80, 233

Çağlayık, 181
çamlıca, 146, 310, 371
Çan karyesi, 63
Çapanoğulları, 381
Çardak, 189
Çarsancak, 330, 331
çâvûş, 20, 21, 25, 40, 126, 189, 217, 220, 309, 338
Çay kadîsı, 144
Çerkes, 115
Çermik, 19, 364
Çermik kadîsı, 19
Çermik kazası, 19
Çırpan, 152, 154, 215
Çirmen, 215
Çorım Kürdi, 139
Çorum sancâğı, 292
çukadar, 270, 311, 336

Daltaban oğlı Muhammed Alî Paşa, 191
Daltaban zâde, 217
Dânişmendli Mîr ‘aşîreti, 62
Delvine, 298, 299, 300
der-i ‘aliyye, 124
derya kaptanı, 26
deryâ kapudanı, 26, 184, 186, 251, 281, 310, 315, 366
devlet-i ‘aliyye, 68, 115, 121, 226, 237, 241
devr-i keyl, 122
Deysemlü ekrâdı, 331
Dimetoka, 56, 71, 163, 215
Dimyat, 129, 348
dîvân-ı hümâyûn, 90, 330
Divanıhümayun, 1, 3, 4, 5, 8, 16, 90, 384
Divriği, 61, 306, 307
Divriği kazâsı, 61
Diyarbakır, 74, 87, 185, 316, 332, 333, 364, 368
Diyarbekir, 34, 74, 87, 106, 173, 185, 257, 317, 320, 322, 330, 332, 334, 353
Domaniç, 55, 75
donanma-yi hümâyûn, 38, 143, 147, 176, 219, 251, 279, 280, 310, 369
Döğer, 171, 328, 364
Draç, 312
Drama, 76, 77, 169, 244
Drama nâzırı, 76, 77, 169
Dubrovnik, 145, 157, 203, 312, 362
Dumanlı oğlı, 55, 260
Dürzî tâifesi, 99

Edirne, 43, 54, 84, 89, 90, 103, 145, 152, 154, 162, 168, 181, 284, 292, 293, 341, 367, 381

Eflak, 101, 359
Eflak voyvodası, 101
Eğriboz, 29, 30, 79, 80, 189, 254, 255, 256, 279, 280, 345
Elci ‘aşîreti, 57
Emine Burnu, 35, 36, 199
emîr-i Mekke-i mükerreme, 295
emr-i ‘âlîşân, 52, 147, 266
emr-i âlî, 24, 25, 27, 29, 39, 40, 44, 45, 47, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 71, 72, 74, 75, 78, 89, 94, 95, 103, 109, 110, 113, 115, 120, 125, 126, 128, 131, 133, 140, 149, 150, 156, 157, 158, 161, 171, 175, 178, 180, 188, 189, 191, 192, 193, 200, 201, 208, 213, 217, 223, 225, 230, 245, 247, 253, 259, 260, 262, 265, 270, 277, 289, 293, 296, 298, 300, 304, 308, 312, 319, 327, 328, 330, 336, 337, 338, 342, 346, 356, 363, 367
emr-i şerîf, 21, 34, 37, 43, 45, 46, 49, 50, 51, 52, 58, 71, 72, 81, 82, 84, 90, 93, 94, 114, 116, 124, 128, 130, 140, 150, 152, 154, 157, 160, 161, 164, 185, 192, 209, 210, 211, 212, 213, 219, 220, 224, 231, 236, 239, 245, 247, 248, 264, 266, 269, 270, 275, 276, 287, 293, 300, 322, 327, 337, 341, 342, 356, 367
Engürü, 30
Ereğli, 199, 200, 369
Ergani kadîsı, 19
Ergani ma‘deni, 19
Ermiye, 298, 300, 371
Erzurum, 13, 14, 15, 63, 64, 98, 366
Esbkeşân voyvodası, 32
Eski il, 52
Eskişan, 139
Eskişehir, 42, 59, 142, 291, 358, 387
eşkıyâ, 92, 100, 137, 152, 154, 160, 162, 174, 181, 192, 215, 244, 245, 261, 288, 331, 334, 335, 376
eşkıyalık, 2, 99, 151, 333, 364, 376, 386
evâmir-i şerîfe, 41, 43, 47, 66, 71, 81, 98, 103, 106, 113, 124, 129, 131, 132, 140, 156, 176, 188, 189, 194, 200, 228, 229, 230, 273, 300, 305, 326
Evreşe, 231
Eyâlet-i cezâir, 38
eyâlet-i Haleb, 132

Fas hakimi, 104
Ferman sâhili, 17
Feyzullâh Reîs, 318
fırkateyn sefîneleri, 252, 253
fırkaton, 146, 147
Filibe, 152, 154, 244, 292, 293, 376
Finike kazâsı, 58
France ilçisi, 158, 203
France kapudanları, 290
France konsolosu, 18, 31
France pâdişâhının ilçisi, 344
France sefâini, 157, 203
France tüccârı, 283, 344
Francelü tâcir, 17
Fransa elçisi, 31
Fransa gemisi, 157
Fransız, 1, 17, 203, 282, 290, 362

Gaferyad, 269, 270
Galata, 282, 283, 340, 341, 344, 346
Galos, 298, 300, 371
Gazî Hasan Paşa, 26, 43, 196, 315, 366
Gedus voyvodası, 54
Gelibolı, 43, 53, 89, 143, 189
Gelibolı pîş-gâhı, 143
Gemili, 163
Gemlik, 91, 92
Germiyan zâde ‘Alî, 57
Geyve, 112, 113, 354
Giresun, 65
Girid, 218
Gökçedağ voyvodası, 55
Gölpazarı, 42, 60
Gördüs, 289, 343
Göynük, 56
Gradişka, 235, 239, 248, 361
Grek projesi, 358
Gümülcine, 151, 152, 160, 162, 192, 244, 365
Günyüzü, 55

Habeş eyâleti, 149
hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûn, 19
hacılar, 33, 378
hademe-i mescid-i beytullah, 295
Hadîce Sultân, 96, 289
Haftan Ağası, 39
Haleb, 132, 180, 191, 194, 217, 257, 262, 268, 272, 273, 286, 320, 367
Hamîd Sancâğı, 178, 308
harc-ı hüccet, 121
harc-i defter, 122, 374
harclıkçılar, 85
Harem-i Şerif, 259
Harmancık, 55
Harprut, 173, 318, 330, 331, 354
Harprut kazâsı, 173, 318, 331
Harput kazası, 318, 330
Hasan Paşa, 42, 101, 106, 110, 112, 159, 196, 212, 269, 304, 306, 327, 360, 376
Hasköy, 152, 162, 163, 215, 376
hâss, 139, 267, 268, 377
hâss ağalığı, 273, 286, 320
hassa mi'mârbaşı, 294
hassaki, 81, 83, 84, 92, 94, 96, 127, 152, 154, 160, 162, 181, 192, 215, 244, 245
hatt-ı hümâyûn, 5, 28, 36, 66, 90, 101, 106, 110, 118, 119, 121, 125, 126, 128, 129, 134, 140, 159, 205, 219, 230, 258, 267, 268, 272, 273, 281, 289, 301, 304, 319, 320, 327, 334, 338, 351, 374
havâss-ı mukabele, 327
hazariyye, 139, 327, 374
Hediyye Tepeleri, 227
Hemşin, 59
hınta, 218, 283, 325, 344
Hoca Beğ Palankası, 183, 184, 186, 187, 362, 385
Hotin, 211, 212
Hudâvendigâr sancâğı, 88
hüccâc, 33, 227, 229, 312, 321
hüccet, 121, 228, 282, 283, 325, 374, 380, 386
hüccet-i şer'iyye, 121, 228, 374, 380
Hüdâvendigâr mütesellimi, 45
hüdâvendigâr-ı sâbık, 34, 36, 49, 70, 89, 103, 200, 262, 305, 342
Hüseyin Paşa, 27, 37, 38, 67, 68, 86, 114, 115, 176, 183, 184, 186, 195, 205, 209, 210, 251, 281, 302, 310, 360, 362, 367, 369, 371

I. Abdülhamit, 35, 48, 89, 103, 179, 262, 264, 359, 367, 369, 377, 380
III. Mustafa, 359
III. Selim, 1, 2, 16, 104, 350, 351, 357, 358, 359, 360, 361, 370, 372, 384, 385, 386, 387, 388
Irak, 381

i'ânetü'l-cihâd, 71, 150, 151, 171, 185, 216, 233, 329
İçil, 17, 81, 96, 172, 379
ihkak-ı hakk, 18, 346, 347
iltizâm, 78, 121, 139, 202, 303, 345, 361
imdâd-ı hazariyye, 140
İnegöl, 42, 43, 59
İngiltere, 29, 146, 147, 370
İngiltere ilçisi, 325
İnönü, 42
İpek, 234, 235, 239, 248, 364
İskenderiye, 17, 129, 180, 262
İskenderiyeli Mahmûd, 235, 239
İsmâil, 19, 26, 27, 32, 45, 59, 60, 81, 89, 96, 127, 140, 141, 150, 160, 163, 164, 168, 182, 222, 232, 242, 252, 260, 285, 294, 296, 304, 306, 315, 317, 323, 324, 331, 332, 348, 354, 366, 379
İspanya Devleti, 292, 293
İspanya ilçisi, 293
İstanbul, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 23, 26, 27, 29, 32, 39, 44, 50, 79, 82, 85, 88, 91, 103, 109, 117, 128, 129, 135, 144, 145, 152, 154, 157, 167, 179, 180, 182, 193, 196, 211, 218, 220, 226, 229, 230, 231, 248, 251, 255, 262, 282, 292, 293, 295,끊298, 302, 310, 312, 314, 316, 324, 332, 333, 340, 341, 342, 344, 347, 351, 353, 359, 362, 370, 371, 375, 377, 383, 387, 388
İstanbul zer-i mahbûbi, 129
İstarova, 234, 235, 239, 250, 364

İstendil, 146, 147, 371
İvrindi, 60
İzdin, 298, 300, 371
İzmir, 10, 12, 29, 30, 31, 147, 179, 180, 208, 209, 262, 263, 264, 265, 327, 370
İzmir hâssı voyvodası, 327
İznikî Alî Beğ, 36
İznikmid, 21, 165, 166, 222, 278, 354

Kaç ‘aşîreti, 64
Kafkasya, 360, 362, 363, 385, 388
Kahire darphanesi, 117
Kahire-i Mısır, 90, 305
kaim-makam, 75, 113, 121, 132, 270, 297, 329, 330
Kalgay Muhammed Giray, 28, 67, 115, 116, 207, 210, 363
Kalkandelen, 234, 235, 239, 249, 364
kalyon, 176, 220, 251, 253, 310, 312, 369
kalyoncı bayrakları, 155
kalyon-ı cedîd, 220
kalyon-ı hümâyûn, 251
kalyonlar başbuğı Mustafâ kapudan, 164
kanûn-ı kadîm, 139, 336
Kaptanıderya, 37, 183, 281, 304, 327, 360, 362, 371, 385
kapu kethudâsı, 128, 141, 142, 172, 182, 196, 222, 286, 291, 292, 306, 316, 323, 324, 333
kapucıbaşı, 36, 37, 44, 51, 66, 70, 164, 165, 176, 194, 196, 211, 213, 214, 220, 229, 252, 253, 259, 274, 275, 279, 284, 287, 307, 335
kapudan-ı deryâ, 38, 43, 176, 304, 310, 327
kara guruş, 129
Kara Mustafâ, 163
Kara Şâhîn ‘Alî kapudan, 218
Kara tekeli ‘aşîreti, 54
Karaağaç, 42, 55, 59, 146
Karadeniz, 35, 36, 93, 170, 199, 281, 297, 310, 359, 360, 363, 369, 370, 371, 383, 385, 388
Karahisar, 55, 60, 63, 65, 302, 303
Karahisar-ı Sâhib, 60, 65
Karahisar-ı Şarkî, 63
Karaman, 11, 62, 139, 185, 269
Karaman Ereğlisi, 62
Karamık kadîsı, 57
Karamürsel, 32
Karaosmanoğulları, 381
Karesi sancâğı, 127, 231, 324
Karlıeli, 298, 300, 339, 371
Karsandı oğlı Halîl, 277, 284
Kastamonı, 94, 164, 165, 176, 252, 253
Kastamonu, 164, 176, 251, 369
Kaş muhâfızı, 77
Katerin, 298, 300, 371
Kaymakamlık Mühimmesi, 6
Kayseriyye, 56, 182, 285
Kaztağı mübâya‘ası, 189
Keban Ma‘deni, 173, 318
Kebsud kazâsı, 57
Kefalonya cezîresi, 30, 79, 262, 263
Kemer kazâsı, 51
Kemer-i Edremid, 60
Kengırı, 275
Kerbeneş, 298
Kesriye, 156
Kestel, 55
Kıbrıs, 18, 179, 180, 218, 219, 220, 262, 282, 283, 319, 338, 344
kılâ‘, 36, 37, 38, 159, 201, 203, 235, 236, 241, 297, 317
Kılıc Alî Paşa vakfı mukatta‘âtı, 155
Kırım, 67, 165, 358, 359, 379
Kırım Atası, 165
Kırkkilise, 271
kırlangıç sefînesi, 319
Kırşehri, 56, 112, 113, 127
Kıvırcıklı Halîl, 163, 215, 244, 376
Kızılhisar, 66, 254, 255, 256, 279, 280
Kızılkeçilü ‘aşîreti, 64
Kilidü’l-bahr kal‘ası, 109
Kilikya, 170
Kilis, 135, 139, 190, 191, 193, 194, 267, 268, 273, 277, 320, 377, 378
Koca Yusuf Paşa, 16, 359, 384
Kocaili, 94, 95, 113, 170
Konya, 62, 193, 194, 269, 270
Konya eyâleti, 62
Koron, 313
korsan, 142, 143, 146, 197, 218, 219, 253, 254, 255, 279, 280, 298, 300, 310, 338, 370, 371

korsan sefîneleri, 143, 146
korsan tekneleri, 147
Kozan zâde Halîl, 277, 284
Kuban, 27, 28, 67, 114, 115, 116, 205, 207, 210, 362, 385
Kuban Hânı, 28, 67
kudûmiyye ü teşrîfiyye, 121
Kulhızır, 298
kurâ, 105, 113, 115, 122, 152, 162
Kurupazar Nallu, 230
Kuşatası, 109, 264
kuzât, 19, 20, 22, 23, 26, 29, 37, 38, 39, 79, 80, 85, 90, 98, 108, 109, 120, 122, 127, 132, 135, 136, 141, 142, 145, 170, 172, 179, 180, 182, 183, 195, 196, 204, 221, 230, 235, 238, 241, 245, 250, 262, 264, 269, 271, 276, 285, 291, 292, 299, 300, 306, 307, 316, 323, 324, 325, 339, 341, 343, 354, 355
Küçük ‘Alî oğlı, 284, 322, 334
Küçük ve Büyük Kabartay, 362
Küçük ve Büyük Kabartılar, 114, 115, 354
Kürd Mustafâ, 251, 253
Kütahya, 57, 60, 75, 211, 212, 263, 288

Lapseki, 189
Larende, 58, 81, 96
Larende voyvodası, 58, 81, 96
Lazikiye, 60
Lazyakası, 78, 187
Lefke, 42, 59
Lefkoşa, 219, 283, 338, 344
Leh, 145, 342, 343
Leh Cumhûrî, 145
levâzımât, 56, 78, 111, 163, 186
Limni, 76, 169
Limni cezîresi, 76
Livadya, 82, 298, 300, 345, 371

Ma‘âdîn-i hümâyûn, 331
Macar ve fınduk altunları, 129
Mağnisa kazâsı, 22
mahsûl-i def, 122, 374
Malatya, 193, 194, 268, 273, 274, 275, 321, 378
mâlik-âne, 121, 139, 167, 193, 275, 289
Maltepe, 91, 92
Manastır, 234, 235, 239, 250, 364
Manisa, 22, 381
Manyas, 63
Mar‘aş, 54, 222, 267, 269, 273, 275, 276, 278, 279, 286, 307, 320, 322, 377
Maraş, 222, 267, 286, 377, 378
meclis-i şûrâ, 374
Medîne-i ‘Ayntab, 214
mefrûşât-ı bahâ ü zahîre, 121
Mekke, 33, 148, 149, 227, 229, 241, 242, 259, 293, 294, 295, 354, 365, 377
Melemenci yörüği ‘aşîreti, 278
mellâh, 17, 155, 299, 300
Menemen, 139
Menteşe, 40, 61, 171, 212, 213, 328, 364
Menteşe sancâğı, 40, 61, 213
Merzifon, 216
meştâ-yi ordû-yi hümâyûn, 247
mevsim-i deryâ, 220
Mısır, 6, 16, 17, 79, 80, 89, 117, 128, 129, 148, 149, 179, 180, 218, 241, 242, 259, 262, 304, 312, 314, 315, 332, 348, 365, 376, 381, 383, 386
Mısır darbhânesi, 117, 118
Mısır İskenderiye’si, 17
Mısır Mühimmeleri, 7
Mısır rûz-nâmçesi, 314, 315
Mısır vâlîsi, 118, 260
Midillü nâzırı, 290
Mihrani, 88
Mikdad Ahmed Paşa, 167
Miknoz, 146, 147
Mîrî kırlangıç, 218
mîr-i mîran, 31, 48, 58, 120, 139, 141, 167, 184, 186, 194, 201, 202, 222, 227, 229, 232, 235, 239, 254, 274, 278, 284, 286, 291, 292, 300, 306, 323, 324, 346, 373, 379
mîrî süvâri, 42, 113, 194, 246, 247
Mis atası, 218
Misveri, 83, 84, 220
Mora, 29, 30, 38, 79, 80, 182, 289, 312, 313, 316, 317, 347

Moskov, 66, 77, 146, 169, 245, 281, 312
Moskov bataryaresi, 66
Moskovlu, 47, 48, 70, 87, 115, 131, 199, 348, 358, 361
Moton, 313
muhallefât, 144, 166, 318, 336
Muhammed Kâmil, 31, 191, 272
Mustafâ Paşa, 36, 37, 59, 95, 170, 267, 273, 286, 294, 297, 307, 320, 322, 358
mübâşir, 38, 46, 47, 55, 70, 73, 74, 81, 85, 95, 96, 103, 113, 127, 132, 133, 144, 150, 152, 154, 162, 168, 174, 188, 191, 214, 217, 225, 228, 229, 234, 245, 246, 258, 268, 269, 274, 275, 284, 285, 287, 307, 309, 315, 317, 321, 322, 326, 334, 335
mübâya'a, 32, 122, 168, 288, 315, 331
mühimmât, 36, 37, 68, 111, 115, 117, 158, 163, 199, 203, 206, 219, 251, 301, 315, 319
mühimme defteri, 2, 7, 8
Mühimme Defterleri, 1, 2, 6, 7, 8, 10
Mühimme-i Mektûme, 6
Mühimme-nüvis, 3
mültezim, 119, 372, 373, 385
mültezimîn, 120, 373
Müntefik Şeyhi Sübûtî, 137, 257
mürettebât-ı seferiyye, 123, 375
Mürted Atası, 143, 254, 279
Mürted cezîresi, 29, 30
mütesellim, 2, 18, 45, 47, 75, 76, 88, 95, 119, 127, 128, 133, 141, 142, 148, 149, 164, 166, 167, 170, 172, 178, 182, 195, 196, 204, 205, 213, 217, 221, 222, 237, 238, 239, 254, 258, 270, 285, 286, 288, 291, 292, 306, 316, 317, 323, 324, 326, 340, 355, 365, 375, 378, 379, 385
mütesellimler, 26, 108, 196, 354
mütesellimlik, 128, 141, 142, 167, 171, 172, 173, 182, 196, 204, 205, 222, 286, 291, 292, 306, 316, 323, 324, 379
Müzeyrib, 228, 229

nakîbü'l-eşrâf kaim-makamı, 31, 257, 258
Nallu, 55, 230
Nalluhan, 230
nâme-i hümâyûn, 16, 29, 30, 79, 80, 81, 145, 179, 180, 226, 227, 264, 313
Narda, 298, 300, 339, 371
Narda metropolidi Makaryos, 340
Necd, 137, 258
nefer, 18, 20, 22, 25, 30, 31, 36, 40, 42, 44, 45, 46, 47, 57, 66, 71, 76, 77, 79, 80, 81, 83, 84, 86, 92, 96, 103, 109, 111, 112, 113, 116, 137, 145, 150, 152, 155, 156, 162, 169, 171, 179, 182, 183, 184, 185, 187, 189, 193, 194, 208, 212, 216, 218, 222, 225, 226, 227, 229, 233, 235, 239, 243, 246, 247, 249, 254, 257, 259, 260, 263, 264, 279, 287, 289, 293, 300, 312, 326, 329, 330, 331, 342, 343, 348, 355, 363, 366
nehr-i Sakarya, 113
Nemçe, 109, 111, 159, 224, 235, 239, 245, 248, 361
Nemçelü, 47, 48, 70, 87, 131, 358, 361
Niğbolu, 381
Niğde, 53, 182
Niğde âlây beği, 53
Niş, 223, 224, 316, 317, 368
nişancı, 4
nizâm-ı cedîd-i Mısrîye, 315
nüvvâb, 109, 122, 196, 238, 325, 355

ocak tâtârı, 145, 343
ocak-ı seb'a, 348
Of, 65, 188
Olendorik, 298
Ordu Mühimmesi, 6
ordû-yi hümâyûn, 21, 22, 66, 156, 189, 192, 224, 270, 301, 315, 368
Osmân Paşa, 159
Osmanlı Devleti, 1, 2, 3, 6, 7, 8, 12, 226, 290, 351, 358, 359, 360, 363, 378, 379, 384, 386, 388

Ödemiş, 55, 336, 337, 365
Örice kal'ası, 141
Özi, 26, 42, 43, 103, 196, 281, 285, 304, 315, 359, 360, 366, 367, 369, 376, 380, 385

Özice kal‘ası, 323

para-i Mısrî, 117
Parga, 298, 299
Payas, 274, 276, 284, 321, 377, 378, 388
Payaslı Küçük ‘Alî oğlı, 267, 273, 284, 286, 320, 377
Payaslı Küçük Alioğlu, 267, 272, 320, 369, 377, 378
Pazarcık, 244
Piriştine, 234, 235, 239, 363
piyâde, 42, 71, 83, 84, 115, 117, 161, 192, 235, 239, 267, 273, 320, 377
Praş, 250
Preveze, 298, 299
Prezrin, 234, 235, 239, 249, 363
Prusya, 109, 110, 340, 357
Prusyalı, 109
Prusyalu, 109

Rakka Eyâleti, 195
ravzâ-i mutahhara, 227, 229
reîsülküttâb, 4
Reşid, 129
Reyhanlu ‘aşîreti, 278
Rikâb Defterleri, 16
Rikâb Kaymakamı, 6
Rikâb Mühimmesi, 1, 6, 384
rikâb-ı hümâyûn, 22, 73, 370
Rişvan, 139, 183, 193, 268, 273, 275, 279, 320
Rişvanzade Ömer, 182, 193, 378
Rize, 65
Rodos, 218, 219, 318, 338
Ruha, 126, 195
Rum mukata‘aları, 139
Rum Patriği, 339
Rumeli, 3, 35, 37, 46, 119, 127, 148, 199, 231, 281, 297, 324, 362, 364, 365, 367, 369, 370, 373, 375, 376, 380, 385, 386
Rûmili, 36, 38, 47, 59, 111, 123, 125, 126, 127, 149, 197, 199, 224, 231, 232, 281, 297, 316, 324, 341
Rûmili kal‘aları, 36
Rûmili sâhili, 36
Rusçuk, 381
Rusya, 2, 7, 16, 48, 87, 114, 319, 358, 359, 360, 362, 363, 364, 369, 377, 379, 381, 384, 386
rüsûmât-ı kanûniyye, 374

Sabanca, 112, 113
Sadaret Kaymakamı, 6
sadaret kaymakamlığı, 16, 384
sadaret kethüdası, 1
sadr-ı a‘zam, 47, 72, 101, 106, 112, 136, 159, 170, 224, 270, 281, 360
Safed, 261
Sakız cezîresi, 143
Salih Paşa, 16, 132, 297, 370, 384
Salone kazâsı, 289
Salone mukata‘ası, 289
salyâneci, 317
Samsun, 11, 14, 27, 28
Sandıklı, 60
Santamavra cezîresi, 341
Saraybosna, 237, 238, 239
Sarıgöl, 234, 235, 239, 250, 363
Sarkıntı oğlı Hüseyin, 277, 284
Saruhan sancâğı, 61
Sayda, 31, 99, 261, 278, 319, 353, 376, 386
Seddü’l-bahr, 109
sefâin, 48, 66, 77, 137, 143, 147, 158, 164, 169, 197, 203, 218, 252, 253, 254, 256, 279, 299, 310, 312, 313
sefer-i hümâyûn, 49, 56, 173
seferiyye, 121, 132, 139, 186, 269, 270, 374
sefîne, 17, 18, 50, 146, 187, 218, 256, 283, 312, 319, 325, 342, 346
sekbânbaşı, 20, 21, 22, 73, 74, 94, 98, 127, 135, 166, 175, 187, 188, 214, 215, 217, 309, 346, 354
seksoncıbaşı, 99
Selânik, 17, 30, 79, 80, 147, 226, 266, 312, 324, 325, 370
Selânik iskelesi, 80
Selânik kadîsı, 226
Selîm Paşa, 85, 99
Semadirek, 147
Semâvât mukata‘ası, 137
Semendire, 221, 222

ser-‘asker, 27, 28, 41, 47, 68, 82, 97, 111, 116, 160, 205, 210, 211, 213, 224, 301, 302, 326, 367, 368
Serasker Hüseyin Paşa, 27
ser-dâr, 94, 98, 366
serdâr-ı ekrem, 269
ser-dârlık zabtı, 309
serdengeçti, 98, 126, 366, 367
Ser-turnalı, 56, 165, 166
Seydigazi, 52
Sığla sancâğı, 53, 62, 208
Sındırgı, 60
si‘r-i râyic, 20, 22, 183, 366
Silifke, 81, 96
Sinob, 93, 131, 164, 165, 176, 199, 251, 253, 258, 259
Sinob limanı, 251
Sinop, 93, 164, 176, 199, 251, 258, 369, 370, 385
Siroz, 133, 134, 244, 245, 376
Sivas, 4, 85, 204, 205, 278, 356, 387
Soğucak, 21, 27, 67, 72, 77, 78, 114, 115, 130, 131, 195, 205, 209, 210, 267, 273, 302, 306, 307, 320, 322, 361, 362, 367, 369, 385
Soma, 60
Söğüd, 43, 55
subaşı, 92
sûf u şâlî, 230
Sultan Selim, 372
Sultâniyye kal‘ası, 109
Sultanönü, 142, 291
Sultanyeri, 163, 192, 215
Suluca, 76, 146, 147, 169
Suriye, 381
Suud ailesi, 381
Sürmene, 65
süvâri, 20, 24, 40, 42, 45, 47, 71, 81, 86, 96, 137, 150, 183, 185, 194, 208, 225, 228, 229, 233, 243, 246, 247, 260, 267, 273, 276, 320, 326, 330, 363, 366, 377

şakî, 136, 244, 257, 267, 269, 273, 275, 276, 277, 278, 279, 284, 286, 320, 322, 334, 376, 377
şakîler, 19, 214
şalopa, 154, 155, 251
Şam, 23, 25, 34, 39, 227, 229, 230, 356, 378
Şam-ı şerîf, 24, 39, 227
Şarklı ‘aşîreti, 113
Şatır zâde, 128
Şatıroğulları, 381
şehir kethûdalığı, 178, 308, 380
şehir kethûdası, 20, 22, 52, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 81, 96, 121, 134, 153, 154, 155, 171, 247, 255, 270, 328, 363, 364, 365, 374, 380
Şehr-i Göli, 167, 168
Şehr-i Zor, 136, 137, 138, 376
şekavet, 100, 137, 153, 181, 215, 245, 267, 273, 284, 286, 288, 314, 320, 331, 334, 377
Şerîf Galib, 242, 259, 293, 295
şeyhü’l-beled, 89, 90, 117, 118, 130, 242, 259, 260, 304, 305, 314, 315, 348
şeyhü’l-islâm, 31, 121, 191, 272
Şine kaim-makamı, 245, 326
şürût-ı seferiyye, 270

ta‘addîyât, 100, 120, 288, 374
ta‘âmiyye, 327
tağlu eşkıyâsı, 152, 162
Talanda, 108, 298, 300, 371
taraka, 146, 147
Tarsus, 278, 284, 311
Tarsus voyvodası, 278
Taşöz atası, 147
Tavşanlı, 55
Tayfur Paşa, 183, 362
tayyârât u ‘âidât, 141
tekâlîf-i seferiyye, 123
Teke sancâğı, 58
tercemân, 179, 226, 293, 343, 345
Tercil, 87
tereke-i müteveffâ, 335
Tersane, 2, 220, 369, 370
tersane-i ‘âmire, 38, 146, 155, 177, 314
tımar, 74, 85, 333, 364
tîmâr, 122, 334
Tire voyvodası, 55
Tiriste, 48, 49, 50
Tirsiniklioğlu İsmail Ağa, 381
tobcı zâbitleri, 162, 163

tobcıbaşı, 163, 259, 346
tob-hâne, 162
Tokad nâibi, 25
Tokad voyvodası, 25, 53
Tokat, 25
Trablusgarb beğlerbeği, 50
Trablusşam, 31, 179, 180, 227, 229, 262
Trablusşam beğlerbeği, 31
Trabzon, 21, 59, 64, 68, 72, 73, 74, 78, 130, 131, 133, 187, 205, 206, 209, 210, 302, 354, 367, 381, 453
Tuna, 381
Tunus beğlerbeği, 50
Tunus ocağı, 50
Turla, 56
Turnacıbaşı, 173, 174
Tuzla şehir kethûdası, 155

ulemâ-yi Ezheriyye, 304
Uluborlu, 177, 178, 307, 308, 364
Ulukışla, 62, 243
Urfa, 367
Uzun ʻAbdullâh Paşa, 166
Uzuncaâbâd, 163, 215

Ülgünbar, 312
Ülgünlü Hüseyin, 312
Ünye, 56
Ürgübli Şeh-süvâr ʻAbdi, 59
Üsküb, 235, 239, 250, 363
Üsküdar, 21, 23, 24, 39, 341, 346

Vâlide sultân, 139
Van, 14, 15, 34, 125, 357
Varna, 142, 182
Venedik, 29, 30, 31, 79, 80, 146, 147, 178, 179, 180, 262, 263, 264, 265, 298, 299, 312, 313, 318, 319, 341, 347, 354, 357, 370
Venedik balyosı, 265, 299
Venedik balyosu, 29
Venedik cenerali, 314
Venedik Cumhûrî, 262, 264
Venedikli, 29, 357
Venediklü, 30, 179, 262, 264, 265, 313, 342
Vezir Abdullah Paşa, 172, 367
Vezir Gazi Hasan Paşa, 26, 360, 369
Vidin, 40, 41, 42, 43, 51, 52, 75, 81, 96, 189, 204, 205, 260, 269, 301, 360, 368
Vidin seraskeri, 40, 42, 75, 81, 96, 189, 204, 260, 300
Vilçitrin, 250
virgi-i Şâmî, 259
voyvoda, 2, 23, 25, 39, 55, 96, 101, 119, 120, 225, 278, 337, 354, 373, 375, 385
vücûh-ı belde, 21, 98, 354

yaldız-ı altuni, 128, 129
Yalvaç, 20, 363, 365
Yalvaç kazası, 20
Yanya, 381
Yanyalı (Tepedelenli) Ali Ağa, 381
yasakcı değnekleri, 134
yasakcılar, 134
Yehûd tâifesi, 30
Yenice-i Karasu, 215
Yenice-i Taraklı, 56
yeniçeri serdârları, 26, 30, 79, 80, 108, 135, 136, 196, 341, 354
Yenişehri, 58, 221, 222
Yunda Atası, 155

Zağra-i atîk, 215
zahâir, 28, 111, 144, 158, 159, 184, 191, 203, 224, 236, 240, 242
zahire, 27, 110, 157, 159, 183, 362, 368, 380
zâhire, 92, 112, 138, 144, 148, 184, 186, 191, 228, 230, 283, 325
Zamantı voyvodası, 274, 276
Zanta Atası, 312, 313
zeʻâmet, 122, 334
zeamet, 74, 85, 333, 364
Zemun, 110, 111, 159, 362, 368
zer-i mahbûb-ı Mısrî, 117
zer-i mahbûb-i İstanbulî, 117, 118
Zile, 139
Zülkadr zâde ʻÖmer, 54, 222, 267, 273, 275, 286, 320, 378

ÖZGEÇMİŞ

Erbuğ Erçelebi 1977 yılında Gaziantep'de doğdu. İlköğretim ve Lise eğitimini Gaziantep'te tamamladı. 1994 yılında girdiği Trabzon Meslek Yüksekokulu Turizm Otelcilik Bölümü'nden 1996 yılında mezun oldu. Aynı yıl girdiği üniversite sınavında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Bölümü'nü kazandı. Mezun olduğu 2000 yılı itibariyle Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve orta öğretim kurumlarında öğretmen olarak görev yaptı. Orta düzeyde İngilizce bilen Erbuğ Erçelebi, halen Gaziantep Sabahattin Zaim Sosyal Bilimler Lisesi'nde Tarih Öğretmenliği mesleğini sürdürmektedir.

.

VITAE

Erbuğ Erçelebi was born in Gaziantep in 1977. He completed his primary and high school education in Gaziantep. He got into Trabzon Vocational School Tourism and Hotel Management Department in 1994 and graduated in 1996. In the same year, he took the university exam and got accepted to Selçuk University Teaching of History Department. He graduated in 2000 and started working as a teacher at primary and secondary schools. He has an intermediate level of English and still works at Sabahattin Zaim Social Sciences High School as a history teacher.